

◆ **Jaarverslag 2024**

Inhoudsopgave

VOORWOORD VAN DE RAAD VAN BESTUUR	4
2024 IN CIJFERS	8
2024 IN ÉÉN OOGOPSLAG	9
WIJ ZIJN ENEXIS	18
Trends en ontwikkelingen	24
Onze strategie in de energietransitie	25
Enexis innoveert en digitaliseert	26
De dilemma's van 2024	29
ONZE RESULTATEN	31
DOELSTELLINGEN EN PRESTATIES	32
WIJ STUREN AAN OP MAATSCHAPPELIJK OPTIMALE KEUZES	34
'De netcongestie mag geen dag langer duren dan nodig'	39
WIJ BIEDEN IEDEREEN ALTIJD TOEGANG TOT ENERGIE	41
Werken aan het net	48
'Netbeheerders hebben ons heel hard nodig'	50
KLANTEN WETEN WAT ZE AAN ONS HEBBEN	52
'De transitie moet van twee kanten komen'	55
ENEXIS ALS WERKGEVER	57
'We zijn de komende jaren verzekerd van voldoende stroomkabels'	60
FINANCIËEL SOLIDE BLIJVEN	62
Financiële prestaties 2024	64
CORPORATE GOVERNANCE	69
Verslag raad van commissarissen	73
Remuneratieverslag	78
Personalia raad van bestuur	82
Personalia raad van commissarissen	84
Medezeggenschap in 2024	86
Risicobeheersing	89
Bestuursverklaring	98
DUURZAAMHEIDSVERKLARING	99
Algemene informatie	100
EU Taxonomie	121
E1 Klimaatverandering	128
E5 Materiaalgebruik en Circulaire Economie	145
S1 Eigen personeel	155
S2 Werknemers in de waardeketen	166
S3 Getroffen gemeenschappen	170
S4 Consumenten en eindgebruikers	173

G1 Governance	184
Overige informatie	192
ASSURANCE-RAPPORT BIJ DE DUURZAAMHEIDSVERKLARING	198
JAARREKENING	202
GECONSOLIDEERDE JAARREKENING 2024	203
Geconsolideerde winst-en-verliesrekening	203
Geconsolideerd overzicht van het totaalresultaat	204
Geconsolideerde balans	205
Geconsolideerd kasstroomoverzicht	206
Geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen	207
TOELICHTINGEN OP DE GECONSOLIDEERDE JAARREKENING	208
1. Algemene informatie	208
2. Grondslagen voor de financiële verslaggeving	208
3. Segmentatie	213
4. Acquisities en verkopen	214
NOTEN BIJ DE GECONSOLIDEERDE JAARREKENING	215
1. Netto-omzet	215
2. Kosten van transportdiensten en van distributieverliezen	216
3. Overige bedrijfsopbrengsten	217
4. Personeelskosten	217
5. Afschrijvingen en buitengebruikstellingen	218
6. Kosten uitbesteed werk, materialen en andere externe kosten	220
7. Overige bedrijfskosten	220
8. Geactiveerde kosten eigen productie	220
9. Financiële baten en lasten	221
10. Incidentele posten	221
11. Belastingen	222
12. Materiële vaste activa	224
13. Immateriële vaste activa	225
14. Gebruiksrecht activa	230
15. Overige financiële vaste activa	231
16. Voorraden	231
17. Vorderingen	232
18. Winstbelasting	233
19. Overige financiële activa (kortlopend)	233
20. Liquide middelen	233
21. Eigen vermogen	233
22. Rentedragende verplichtingen (langlopend)	234
23. Voorzieningen	235
24. Vooruitontvangen bijdragen in aanleg van netten en aansluitingen	237
25. Latente belastingen	237
26. Overige langlopende verplichtingen	238
27. Handelsschulden en overige te betalen posten	238
28. Rentedragende verplichtingen (kortlopend)	238
29. Toelichting op kasstroomoverzicht	239
30. Financieringsbeleid en risico's financiële instrumenten	240
31. Informatie verbonden partijen	245
32. Niet uit de balans blijvende verplichtingen en activa	246

33. Beloning bestuur en toezicht	247
34. Gebeurtenissen na balansdatum	247
ENKELVOUDIGE JAARREKENING 2024	248
Enkelvoudige winst-en-verliesrekening	248
Enkelvoudige balans	249
TOELICHTINGEN OP DE ENKELVOUDIGE JAARREKENING	250
Grondslagen voor de financiële verslaggeving	250
NOTEN BIJ DE ENKELVOUDIGE JAARREKENING	251
35. Resultaat deelnemingen in groepsmaatschappijen	251
36. Overige bedrijfskosten	251
37. Financiële baten en lasten	251
38. Belastingen	252
39. Deelnemingen in groepsmaatschappijen	252
40. Overige financiële vaste activa	253
41. Vorderingen	253
42. Winstbelasting	254
43. Overige financiële activa (kortlopend)	254
44. Liquide middelen	254
45. Eigen vermogen	254
46. Latente belastingen	254
47. Rentedragende verplichtingen (langlopend)	255
48. Handelsschulden en overige te betalen posten	255
49. Rentedragende verplichtingen (kortlopend)	256
50. Informatie verbonden partijen	256
51. Beloning bestuur en toezicht	256
52. Deelnemingen	256
53. Winstbestemming	257
54. Gebeurtenissen na balansdatum	257
CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT	258
AANVULLENDE INFORMATIE	266
Overige niet-financiële informatie	267
We meten onze impact	269
Statutaire regeling ten aanzien van de winstbestemming	273
Begrippen en afkortingen	274

Voorwoord van de raad van bestuur

Enexis bouwde in 2024 veel netcapaciteit, de betrouwbaarheid van ons net bleef hoog, we sloten een groot aantal flexcontracten met grootzakelijke klanten en interesseerden veel nieuwe collega's voor een baan bij ons bedrijf. Mooie resultaten en tóch is het niet genoeg. We zien dat de energietransitie meer van ons blijft vragen en dat onze klanten nog te weinig merken van onze inspanningen.

De realiteit is dat de vraag van bedrijven en huishoudens naar elektriciteit opnieuw sneller is gestegen dan we kunnen bijbouwen. Net als in 2023. Onze wachlijsten werden langer, in plaats van korter. Daarom scherpten we de uitvoering van onze strategie aan, zodat we ons stroomnet met nog meer snelheid kunnen uitbreiden en verzwaren. De energietransitie vraagt ook van ons dat we onze rol verbreden: van netbeheerder met een smalle taak naar een organisatie die ook het toekomstbestendige energiesysteem mede-ontwerpt en met partners bouwt.

Als netbeheerder adviseren we partners over een toekomstbestendig energiesysteem, zoals het ministerie van Klimaat en Groene Groei, provincies, gemeenten en toezichthouder Autoriteit Consument en Markt (ACM). We maken voor hen inzichtelijk wat de gevolgen van bepaalde keuzes zijn. Ook agenderen we bijvoorbeeld hoe naast groene stroom duurzame moleculen en collectieve warmte cruciaal zijn voor de energietransitie. De samenwerking met die verschillende stakeholders verloopt steeds beter. We houden het doel van een CO₂-vrij en onafhankelijk energiesysteem in 2050 voor ogen. Zo nu en dan botsen de belangen, maar dat is niet meer dan logisch. Het bepalen van de koers van de energietransitie is een complex samenspel. Maar dankzij onder meer wijk- en provincievisies hebben zowel Enexis als gemeenten en provincies profijt van de samenwerking.

HARDNEKKIGE BOTTLENECKS

Onze grootste opgave in 2024 en de komende jaren: bouwen, bouwen, bouwen. In 2024 gaven we conform ons plan € 1,5 miljard uit om ons net te verzwaren en uit te breiden. Ons grootste werkpakket ooit. Om meer vaart te maken, spannen we ons tot het uiterste in om hardnekkige bottlenecks op te lossen. Zoals het tekort aan technische vakmensen. Hoewel we het afgelopen jaar meer technisch medewerkers konden aantrekken dan we hadden verwacht, kampen we nog altijd met een tekort. Dat betekent dat we alles op alles zetten om een aantrekkelijke werkgever te zijn en te blijven, bijvoorbeeld met goede arbeidsvoorwaarden, ontwikkelmogelijkheden en een prettige werkomgeving.

Ook de verwerving van de vereiste gronden en vergunningen om ons net uit te breiden en te verzwaren, gaat te langzaam. We hebben de komende jaren veel extra grond nodig, maar vooralsnog zitten bestemmingsplannen en vergunningetrajecten ons daarbij te vaak in de weg. Hierover zijn we in nauw overleg met gemeenten en provincies. Ook in Den Haag hebben we deze problemen aangekaart.

VRUCHTEN PLUKKEN

Enthousiast zijn we over de zaadjes die we eerder hebben geplant en in 2024 tot wasdom kwamen. Een voorbeeld daarvan is de buurtaanpak. Na de eerste ervaringen met de buurtaanpak in 2023 hebben we ook het project Proactief Investeren in Laagspanning (PILS) opgeschaald, waarbij we de laagspanningsnetten in een wijk in één keer verzwaren. We werken hierbij intensief samen met gemeenten, en met aannemers aan wie we een steeds groter werkpakket uitbesteden. Samen realiseren we de transformatorhuisjes in wijken om de groeiende behoefte aan elektriciteit te kunnen opvangen.

In 2025 gaan we de buurtaanpak vaker toepassen, implementeren we meer ideeën voor het uitbesteden van grote werkpakketten en een breder palet aan flexoplossingen. We bedenken en ontwikkelen doorlopend nieuwe oplossingen voor de bestaande problemen. Zo zijn we enthousiast over de ontwikkeling van de buigtool waarmee we steeds dikkere kabels makkelijker kunnen buigen: goed voor de ergonomie en het welzijn van de monteurs en het kan het werk versnellen. Ander voorbeeld zijn de nieuwe contractvormen voor bedrijven om flexibel energieverbruik te faciliteren.

De inzet van Artificial Intelligence stelt ons in staat het werk effectiever en efficiënter te doen. Zo detecteren we met AI bijvoorbeeld onveilige situaties in het net en weten we beter wat de staat van onze assets is. De Enexis-medewerkers nemen we zo goed mogelijk mee in de kansen en verantwoord gebruik van AI.

MAATSCHAPPELIJK RELEVANTE AANVRAGEN

Wat merken onze klanten van al het werk dat wij verzetten? Helaas nog te weinig. De realiteit is dat we de netschaarste op korte termijn niet kunnen oplossen. Onze werkzaamheden kosten tijd en ook het hoogspanningsnet moet worden uitgebreid door TenneT. Voorlopig hebben we nog onvoldoende netcapaciteit om de wachtrijen weg te werken. Ook huishoudens kunnen hier in de nabije toekomst mee te maken krijgen, bijvoorbeeld als ze een verzwaring van hun aansluiting willen voor een warmtepomp of een laadpaal. We snappen dat dit frustrerend is. Transparantie staat voor ons en de andere netbeheerders voorop. Door middel van bijvoorbeeld de capaciteitskaart geven we inzicht in de lokale netcongestie.

We zijn daarom blij dat er sinds 2024 twee belangrijke instrumenten zijn waarmee we maatschappelijk relevante organisaties hoger op de wachtlijst kunnen plaatsen. Met het Prioriteringskader van de ACM kunnen we scholen, ziekenhuizen en andere maatschappelijke projecten voorrang geven. Via het provinciale Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (pMiek) en provinciale energievisies komt er duidelijkheid welke grote projecten als eerste aan de beurt komen. Dit doen we op basis van de prioriteiten die we samen met de provincie hebben gesteld.

DATAGEBRUIK EN GEDRAGSVERANDERING

Het elektriciteitsnet verzwaren is een immense opgave en een van de grootste verbouwingen van Nederland in decennia. Maar er is meer nodig. Om netschaarste te bestrijden, is het ook belangrijk dat bedrijven en huishoudens zo slim mogelijk omgaan met energie. We plaatsen sensoren, zodat we hen met realtime informatie inzicht kunnen geven in de netcapaciteit. Dankzij die data kunnen we energieverbruik meer gaan sturen: we willen onze klanten zo goed mogelijk op weg helpen en grip geven op hun energierekening en zo het elektriciteitsnet beter benutten. Vergelijk het met de matrixborden op de snelweg om file te voorkomen, of met de Van A naar Beter-app die reizigers inzicht geeft in obstakels onderweg. Meer gebruikmaken van data is een veelbelovende oplossingsrichting die echter ook risico's met zich meebrengt op het vlak van cyberveiligheid. Dat heeft onze volle aandacht.

Een andere manier om de netcapaciteit beter te benutten, is door flexcontracten af te sluiten. Willen we het net beter benutten, dan hebben we de medewerking van grootverbruikers van elektriciteit heel hard nodig. We hebben in 2024 de eerste ervaringen opgedaan met onder andere BlokStroom, het Capaciteitsbeperkingscontract en de Groepstransportovereenkomst. Tot nu toe waren de flexcontracten maatwerk. We standaardiseren deze nu om meer snelheid te maken. Door duidelijker te zijn over de noodzaak ervan willen we in 2025 meer grootverbruikers verleiden om voor zo'n flexcontract te kiezen. Zo dragen ze eraan bij dat de capaciteit op het net zo goed mogelijk wordt benut, voor zichzelf én voor andere klanten. In 2025 richten we ook onze IT-systemen in voor een verdere opschaling van het aantal flexcontracten.

VEILIGHEID EN STORINGEN

Om zoveel mogelijk capaciteit te creëren, belasten we ons netwerk maximaal. Hiermee helpen we zoveel mogelijk klanten aan een (zwaardere) aansluiting, maar vragen we ook het uiterste van onze assets. Helaas kunnen we niet voorkomen dat hierdoor meer storingen ontstaan. Ons net is voor 99,99% van de tijd betrouwbaar. Wel zagen we in 2024 het aantal storingsminuten oplopen naar 22,5 minuten, onder meer door zwaardere belasting van onze netten. In 2023 was dat nog 17,9 minuten. Desondanks blijft de betrouwbaarheid van ons net zeer hoog. We zijn ons ervan bewust dat de leveringsbetrouwbaarheid cruciaal is voor de dagelijkse continuïteit van onze maatschappij, het hoog houden daarvan is voor ons van wezenlijk belang.

Veilig werken staat bij ons op nummer 1, zowel voor medewerkers als voor omstanders en omwonenden. Elk incident is er één te veel. Eind 2024 zijn we gestegen naar trede 4 op de Safety Culture Ladder voor ons bedrijfsonderdeel Operations. We zijn trots op deze volgende stap. Tegelijkertijd maken we ons zorgen. We hadden in 2024 meer ernstige incidenten en het veiligheidscijfer LTIF is verslechterd ten opzichte van vorig jaar (1,1 tegenover 0,6 in 2023). Het cijfer ligt voor Enexis rond onze doelstelling en voor de aannemerij boven de doelstelling. We kunnen dus niet op onze lauweren rusten maar gaan door om de veiligheid te verbeteren, bij onszelf én onze aannemers: we willen iedereen een veilige werkomgeving bieden. Niet alleen fysiek maar ook sociaal én op het gebied van cybersecurity.

FINANCIERBAARHEID EN BETAALBAARHEID

Enexis is financieel gezond, maar is door de groeiende investeringsopgave structureel kastroom negatief. Afgelopen jaar gaven we circa € 1,5 miljoen per dag meer uit aan de energietransitie dan we via de tarieven ontvingen. Net als in de afgelopen jaren en naar verwachting ook de komende jaren. Hierdoor verslechtert onze financiële positie. Om te kunnen blijven investeren, gaven we afgelopen jaar succesvol onze vierde groene obligatie uit. Hiermee hebben we opnieuw een brede groep van duurzame investeerders aan ons kunnen binden. Onze financiële stabiliteit en kredietwaardigheid bewaken we zo goed mogelijk. We waarderen de steun die we hierbij krijgen van onze aandeelhouders. Die is belangrijk om voldoende geld te kunnen blijven lenen voor onze investeringen.

In 2024 realiseerden we een nettowinst van € 254 miljoen. Vergeleken met 2023 betekent dit een winststijging van € 182 miljoen. Deze stijging is voornamelijk het gevolg van gestegen omzet door tariefstijgingen. In 2024 zijn de tarieven die Enexis bij haar klanten in rekening mag brengen beter in balans met de kosten dan in 2023.

We zetten ons in om maatschappelijk optimale keuzes te stimuleren, zoals gebruik van groen gas, zodat we onnodige investeringen in ons elektriciteitsnetwerk kunnen voorkomen. Ook beperken we onze eigen kosten zoveel mogelijk, bijvoorbeeld door werkzaamheden te digitaliseren. Daarnaast zijn we in gesprek met de ACM over de reguleringsmethode die bepaalt hoeveel we kunnen investeren om ons werk goed te kunnen uitvoeren. Het maatschappelijk draagvlak voor de energietransitie komt onder druk te staan als energietarieven te veel stijgen. In 2024 zijn de tarieven gestegen, en ook 2025 is dat weer het geval. De betaalbaarheid van de energietransitie is een grote zorg van ons. Daarom hebben we als sector aan de ACM een voorstel gedaan voor een ander tariefmodel dat klanten stimuleert om het net zoveel mogelijk te gebruiken als er veel capaciteit is.

DUURZAAMHEIDSVERKLARING

In dit jaarverslag heeft Enexis voor het eerst een Duurzaamheidsverklaring volgens de CSRD-richtlijnen opgenomen. De totstandkoming was een intensief en organisatiebreed project waarmee we vooruitlopen op de implementatie van de CSRD in de Nederlandse wet- en regelgeving. Daar hebben we bewust voor gekozen. De Duurzaamheidsverklaring helpt de organisatie om haar duurzame impact inzichtelijk te maken en in de toekomst te verbeteren. Het helpt Enexis ook om de duurzaamheidsdoelen scherper te definiëren en om in de toekomst transparant te rapporteren over de realisatie daarvan. Verder verwachten we dat de verklaring onze stakeholders ondersteunt bij het nemen van afgewogen beslissingen. Dit jaar zetten we een eerste grote stap, in de komende jaren willen we de kwaliteit en inhoud verder verbeteren.

BLIJVEN DOORBOUWEN

Tot slot een optimistische blik vooruit. We weten dat er nog grote stappen nodig zijn, en we zoeken continu hoe het beter, slimmer en sneller kan. Een constructieve relatie met onze aandeelhouders en de medezeggenschap is daarbij van grote waarde, net als de samenwerking met andere netbeheerders en Netbeheer Nederland. Alleen door samen te werken, kunnen we een toekomstbestendig energiesysteem realiseren.

We geven hier graag een groot compliment aan al onze collega's en samenwerkingspartners die elke dag met zoveel energie en passie bijdragen. Met hun inspanningen maken zij het verschil. Ziet u onze busjes rijden of onze mensen aan het werk? Weet dan: wij bouwen verder aan een toekomstbestendig, betaalbaar en betrouwbaar energiesysteem, voor iedereen.

Raad van bestuur Enexis Holding N.V.

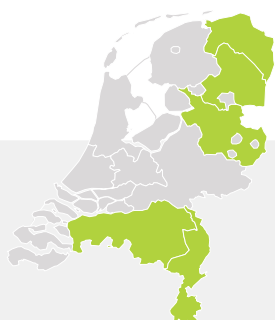
Rutger van der Leeuw

Mariëlle Vogt

Han Slootweg

Jeroen Sanders

2024 in cijfers

Kerngegevens

Gasnet

2.269.000 aansluitingen
46.100 km | 4.229 Mm³

Elektriciteitsnet

2.997.000 aansluitingen
147.700 km | 33 TWh

Uitvalduur elektriciteit¹

In minuten

22,5 +13%

2024	22,5
2023	20,0

Uitvalduur gas

In seconden

56 -59%

2024	56
2023	137

Werkpakket

In miljoenen euro's

1.486 +22%

2024	1.486
2023	1.214

Netto-omzet

In miljoenen euro's

2.596 +29%

2024	2.596
2023	2.014

Resultaat na belastingen

In miljoenen euro's

254 +253%

2024	254
2023	72

Kasstroom uit operationele activiteiten en investeringen in (im)materiële vaste activa

In miljoenen euro's

-567 -10%

2024	-567
2023	-516

Balanstotaal

In miljoenen euro's

11.487 +10%

2024	11.487
2023	10.460

Duurzaam opgesteld vermogen

In megawatt

14.200 +10%

2024	14.200
2023	12.900

Aantal aansluitingen waarop wordt teruggeleverd

In aantallen

1.185.807 +10%

2024	1.185.807
2023	1.078.675

Medewerkers Enexis

In aantallen

5.981 +9%

2024	5.981
2023	5.490

LTIF Enexis

Frequentie ongevallen met verzuim per miljoen gewerkte uren

1,1 +83%

2024	1,1
2023	0,6

LTIF contractors

Frequentie ongevallen met verzuim per miljoen gewerkte uren

2,2 +29%

2024	2,2
2023	1,7

¹ De betrouwbaarheid van ons elektriciteitsnet is 99,996%

2024 in één oogopslag

OPENING GROEN-GASBOOSTER

In een toekomstbestendig energiesysteem speelt groen gas een belangrijke rol. In september heeft Enexis in Wijster de eerste van twintig groengasboosters in gebruik genomen. Dankzij deze booster in Eursinge transporteren we jaarlijks twee miljoen kubieke meter extra groen gas naar ongeveer 1.600 huishoudens. Na deze eerste booster in ons gasnetwerk zullen er meer volgen, ook tussen ons netwerk en dat van Gasunie.

INKOOP VAN 76.000 KILOMETER KABELS

Meer dan 76.000 kilometer aan dikke stroomkabels gaat Enexis de komende 12 jaar in de grond leggen voor de uitbreiding van het elektriciteitsnet in de provincies Groningen, Drenthe, Overijssel, Noord-Brabant en Limburg. Het gaat om ruim 40.000 kilometer aan middenspanningskabels en meer dan 36.000 kilometer aan laagspanningskabels die nodig zijn voor de verzwaring en uitbreiding van de stroomnetten in buurten. Om de uitbreidingsoperatie mogelijk te maken, schaaft Enexis op van drie naar acht kabelleveranciers. Het is de uitkomst van een aanbesteding waar in totaal € 2,3 miljard mee gemoeid is. Door in de aanbesteding CO₂ te beprijzen, hebben we contracten gesloten met leveranciers die meer circulaire producten leveren.

KABELROUTEVERKENNER KIEST SNELSTE EN KORTSTE ROUTE

Afgelopen jaar heeft Enexis de zogeheten Kabel Route Verkenner geïntroduceerd. Deze innovatieve software helpt onze engineers bij het vinden van de optimale ondergrondse route voor middenspanningskabels. De tool is een soort Google Maps die rekening houdt met complexe boven- en ondergrondse omstandigheden, zoals bestaande kabels, type verharding, bomen of publiek/private grond. De tool versnelt de ontwerpfase met minimaal 50%. In de komende jaren wordt er in Nederland 260 tot 330 km² aan ondergrondse ruimte gebruikt voor het verzwaren van onze infrastructuur. Op dit moment brengen engineers de risico's voor kabelroutes nog vooral handmatig in kaart, wat veel tijd kost. Met de Kabel Route Verkenner behoort dit naar verwachting tot het verleden. De routevoorstellen vanuit de Kabel Route Verkenner omvatten de snelste, kortste én minst risicovolle routes.

STANDAARDONTWERP VOOR ELEKTRICITEITSSTATIONS

De bouw van het nieuwe HS/MS-station in Musselkanaal markeert een mooie stap in onze nieuwe werkwijze: Enexis en TenneT werken hier modulair en maken gebruik van standaardontwerpen voor elektriciteitsstations. Hierdoor kunnen we duurzamer, sneller en efficiënter ons energienet versterken en uitbreiden. Door de realisatie van het nieuwe station komt er 360 MW extra capaciteit beschikbaar. Het station is met name bedoeld voor grote opwekkers in de regio – zoals zonneparken – en is naar verwachting rond 2027 gereed voor gebruik. Tot 2030 realiseren we op nog vijf plekken soortgelijke stations.

GROTERE ROL VOOR AANMENERIJ

Om de energietransitie te versnellen en meer werk te verzetten heeft Enexis naast de reguliere werkzaamheden Productiestraten LaagSpanning en MiddenSpanning (PILS en PIMS) opgericht. Doel van de werkwijze is om meer uniformiteit en efficiëntie in de samenwerking met aannemers te behalen, waarbij de capaciteit van aannemerij maximaal wordt benut en zo bij te dragen aan maximale productiegroei. Een voorbeeld van een PIMS-project is dat van Enexis, de gemeente Oss en de bouwers. In Oss werken we hard aan de uitbreiding van het middenspanningsnet. We leggen in totaal 50 kilometer middenspanningskabels aan en richten drie nieuwe transportverdeelstations in. Zo kunnen we inwoners en bedrijven daar een toekomstbestendige infrastructuur bieden.

De aannemerij speelt hierin een cruciale rol. Sterker: we maken de aannemerij echt partner in dit gezamenlijke proces. Dat betekent voor de aannemer een grotere rol en bredere verantwoordelijkheid voor de voorbereiding, engineering, uitvoering en het tekenen. Enexis krijgt meer de rol van regievoerder.

PRODUCTIESTRAAT LAAGSPANNING OPGESCHAALD

Hoe kunnen we onze laagspanningsnetten fors uitbreiden op een proactieve en wijkgerichte manier? Dat is uitgedacht in het project PILS: Proactief Investeren in de LaagSpanning. In het project hebben we een nieuwe Productiestraat LS gerealiseerd, waarin we het enorme werkpakket van PILS in de praktijk gaan uitvoeren. Sinds de zomer 2024 is het werkpakket opgeschaald en officieel overgegaan naar onze Productiestraten LS Noord en Zuid. De aannemer speelt hierbij een grote rol: Enexis voert de regie, maar gecontracteerde aannemers gaan de meeste meters maken.

CAMPAGNES 'MIJN STROOMNET IS JOUW STROOMNET' EN 'VOL ENERGIE'

Wat doet Enexis om netcongestie aan te pakken? Wat kunnen bedrijven zelf doen, en wat kunnen we samen doen? Daar draait het om in onze campagne 'Mijn stroomnet is jouw stroomnet'. Uit onderzoek blijkt namelijk dat veel van onze zakelijke klanten onvoldoende beseffen dat netcongestie een zeer grote invloed heeft of gaat hebben op hun bedrijf of organisatie. Veel ondernemers zijn nog te optimistisch en afwachtend. Maar voor het tegengaan van netcongestie hebben we onze klanten nodig. Ook zij moeten hun steentje bijdragen, bijvoorbeeld door hun gedrag aan te passen en door flexibeler en zorgvuldiger om te gaan met hun capaciteit. Dat begint met het besef dat we anders naar ons stroomnet moeten kijken. Dat is immers van ons allemaal!

Ook consumenten willen we bewust maken van de energietransitie. Begin januari lanceerden we onze grootste consumentencampagne ooit: Vol Energie. Hierin laten we door de ogen van onze monteurs zien wat er allemaal gebeurt op het gebied van de energietransitie, welke rol we daar als netbeheerder in spelen en wat consumenten zelf kunnen doen om optimaal gebruik te maken van het energienet.

PIEKBELASTING VERLAGEN BIJ SAPPI

Papierfabrikant Sappi uit Maastricht en Enexis hebben afgelopen jaar een uniek flexibel contract afgesloten. Tijdens drukke momenten op het elektriciteitsnet brengt Sappi de piekbelasting van de fabriek naar beneden. Zo helpt het bedrijf om overbelasting van het Limburgse elektriciteitsnet te voorkomen en ontstaat er ruimte op het net voor andere klanten. In totaal stelt Sappi 24 MW aan flexibel vermogen beschikbaar. Hiermee is dit met afstand het grootste flexcontract van een industriële klant in Nederland en een mooi voorbeeld van onze ambitie om meer flexibel verbruik uit de markt te halen.

FLEXIBEL CONTRACT VOOR ZONNEPARK IN GRONINGEN...

De Groningse ontwikkelaar van grootschalige duurzame energie Novar sloot een eerste Biedplicht-contract met Enexis af voor haar zonnepark in Noordoost-Groningen. Dit betekent dat Novar vanaf 2024 de levering van energie tijdelijk aanpast als er te grote drukte op het elektriciteitsnet dreigt te ontstaan. In ruil hiervoor krijgt het bedrijf een financiële vergoeding. Dit is het eerste contract met vaste afspraken om flexibel vermogen aan te bieden op het daarvoor bedoelde platform GOPACS. Deze aanpak draagt bij aan het oplossen van het capaciteitsgebrek op ons netwerk in Groningen.

...EN IN NOORD-BRABANT

Ook met Starkraft en Scholt Energy hebben we afgelopen jaar een flexibel contract afgesloten, voor zonnepark Wilbertoor in het Land van Cuijk. Het Noord-Brabantse zonnepark levert bijna 6 MW flexibel vermogen en helpt Enexis om de druk op het elektriciteitsnet te verlichten. Tijdens piektijden leveren de twee bedrijven minder stroom terug, waardoor we schaarse ruimte beter benutten.

ENERGIEHUB OP KEMPISCH BEDRIJVENPARK

Achttien ondernemers van het Kempische bedrijvenpark in Bladel zijn in 2024 gestart met een Energiehub: ze delen hun duurzaam opgewekte energie via een lokaal energiesysteem, dat de verdeling en de betaling regelt. De bedrijven hebben hiertoe een overeenkomst getekend met Enexis, de gemeente Bladel en de provincie Noord-Brabant. Enexis ondersteunt de pilot met data en een nieuwe contractvorm.

MIJNWATER HEERLEN IN GEBRUIK

Op 4 juli heeft Mijwater de nieuwe warmtebron en de uitbreiding van het hoofdleidingnet in Heerlen in gebruik genomen. Met de nieuwe geothermische warmtebron, de derde warmtebron van Mijwater in Heerlen, wordt warm grondwater opgepompt uit de voormalige mijngangen op een diepte van 690 meter. Dit warme water wordt gebruikt voor de verwarming van panden en woningen die zijn aangesloten op het Mijwaternet. Het nieuwe hoofdleidingnet loopt over een tracé van 3700 meter. Mijwater is een voorbeeldproject voor de warmtetransitie in Nederland. Met de ingebruikname van de nieuwe bron en backbone in Heerlen zetten we een belangrijke stap richting een duurzamere energievoorziening in de regio. Als netwerkbedrijf kijken we integraal naar het energiesysteem en een warmtenet als Mijwater helpt ons om de druk op het elektriciteitsnet te verminderen.

FASTNED VERMINDERT DRUK OP HET NET

Fastned en Enexis zijn vorig jaar een samenwerking aangegaan voor het verminderen van de druk op het elektriciteitsnet. Tijdens drukke momenten op het elektriciteitsnet, wat juist niet de drukste momenten zijn op de snellaadstations van Fastned, vermindert het snellaadbedrijf zijn piekbelasting met gemiddeld een kwart. Hiermee helpt het om overbelasting van het elektriciteitsnetwerk in de betreffende gebieden te voorkomen. De klanten van Fastned gaan hier op de snellaadstations zo goed als niets van merken – zij kunnen op dezelfde snelheid blijven laden. De samenwerking geldt vooralsnog alleen op snellaadstations in Holten, Veldhoven en Rosmalen. Als de proef succesvol blijkt, zal worden bekeken of de samenwerking kan worden uitgebreid.

MAATSCHAPPELIJK PRIORITEREN VAN START

Onze elektriciteitsnetten zitten in vrijwel ons hele gebied vol voor grootzakelijke klanten. Aanvragen van bedrijven die meer gecontracteerd vermogen nodig hebben, moeten we op een wachtlijst zetten. Bedrijven en instellingen met een maatschappelijke functie komen vanaf 1 oktober in aanmerking voor een hogere plek op de wachtlijst voor transportvermogen. Op die datum is het prioriteringskader van de ACM ingegaan.

De ACM heeft bepaald welke sectoren in aanmerking komen voor prioriteit. Het gaat om aanvragen die capaciteit op het elektriciteitsnet vrijspelen voor andere klanten (de zogeheten congestieverzachtters), of om klanten met een belangrijke maatschappelijke functie – zoals politie, waterschappen, acute gezondheidszorg of onderwijs. Uiteraard is deze prioritering pas relevant wanneer er weer transportcapaciteit beschikbaar komt.

LEREN VAN WATERSTOFWIJK WAGENBORGEN

In het pilotproject WaterstofWijk Wagenborgen worden sinds april 2024 33 woningen verwarmd met waterstof. Het project leert Enexis veel. Bijvoorbeeld over het betrekken van bewoners, een duurzame waterstofketen en het realiseren van je doelen in een complex stakeholderveld. Deze ervaringen geven Enexis richting voor de toekomst en helpen andere projecten sneller en effectiever van start te gaan. Onze visie is dat beschikbare groene waterstof in eerste instantie in de industrie zal worden toegepast; met deze pilot doen we tevens ervaring op die noodzakelijk is voor de distributie van waterstof naar bedrijven.

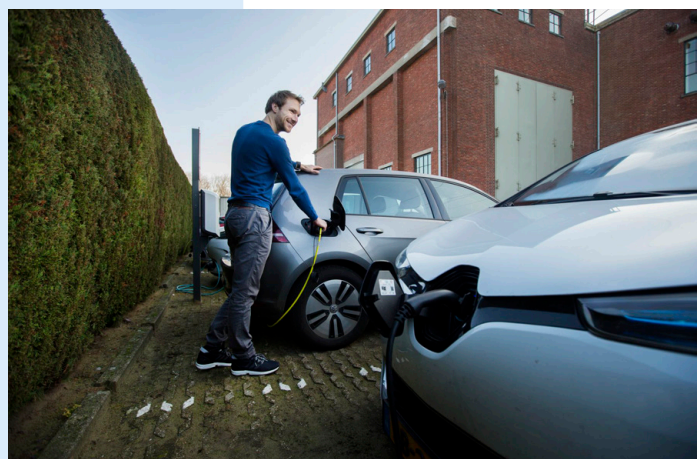

MEGABATTERIJEN IN WANNEPERVEEN

Het is een grote uitdaging voor netbeheerders: hoe sluiten we grote batterijen aan op een vol elektriciteitsnet op een manier dat ze geen congestie veroorzaken, maar juist oplossen? Afgelopen jaar sloten we een batterij-installatie van Powerfield aan op het elektriciteitsnet hoewel daar eigenlijk geen ruimte meer voor was. Sterker nog: door het realiseren van deze batterij-installatie van 52 MWh kon Powerfield netcapaciteit 'teruggeven'. Enexis heeft die vervolgens aan andere klanten beschikbaar gesteld. De batterijen staan direct naast een groot zonnepark van Powerfield. Is de druk op ons elektriciteitsnet ter plaatse hoog? Dan wordt de zonne-energie opgeslagen in de batterijen. Later – als de zon minder fel schijnt – kan die elektriciteit uit de accu dan alsnog het net op. Met een tijdsgebonden transportcontract hebben PowerField en Enexis afspraken gemaakt over wanneer en hoe de batterij gebruikt wordt.

PILOT NETBEWUST THUISLADEN

In het najaar zijn Enexis en Liander samen met laadaanbieders ANWB, Vattenfall en Eneco eMobility de pilot 'Netbewust thuisladen' gestart. Hierbij stimuleren we consumenten om het laden van de auto via hun eigen oplaadpunt af te stemmen op de beschikbare ruimte op het lokale stroomnet. Zo wordt dat net beter benut en blijven we binnen de capaciteitsgrenzen. Consumenten zijn voordeliger uit als ze hun laadgedrag aanpassen. In de pilot trekken de deelnemende organisaties samen op om inzicht te krijgen in wat er nodig is om op een klantvriendelijke manier te stimuleren dat klanten hun auto's buiten de spitsuren opladen.

TUIN OM IN TE OEFENEN

Enexis heeft in september de nieuwe Meettuin geopend. Dat is een gesimuleerde wijk op onze locatie in Zwolle. De Meettuin is een initiatief van een collega en is in acht maanden tijd opgezet als trainingslocatie voor onze meettechnici. Hier kunnen ze oefenen met het oplossen van storingen in de middenspanning, laagspanning en openbare-verlichtingnetten. De Meettuin biedt een veilige en leerzame omgeving om kennis te vergaren en meetvaardigheden te ontwikkelen. We kunnen hier allerlei soorten storingen simuleren, waardoor dit een perfecte plek is om hands-on ervaring op te doen met diverse meetmethodes en typen storingen. Bijzonder is ook dat medewerkers in verschillende rollen hier kunnen oefenen, zoals monteurs, startende én ervaren meettechnici.

PREMIÈRE: FILM OM TALENTEN TE WERVEN

Onze gloednieuwe wervingsfilm 'Met energie kan het' ging in oktober in première. Deze film laat zien hoe we samen het verschil maken en waarom Enexis dé plek is voor technici, IT'ers en andere talenten. In de film benadrukken we de maatschappelijke rol van Enexis en hoe belangrijk energie is in het leven van onze klanten en in de hele economie: van ziekenhuizen draaiende houden tot het nachtlampje van je kind. Daarnaast laat de film potentiële collega's zien wie we zijn als Enexis. Aan bod komen thema's als diversiteit, innovatie, ruimte om te experimenteren en maatschappelijke impact maken.

PILOT MET ELEKTRISCHE VRACHTWAGEN

Om beter voorbereid te zijn op de verduurzaming van onze logistieke operatie, voeren we samen met onze leverancier Oegema Transport een pilot uit met elektrische vrachtwagens (E-trucks). Zo gaan we binnen de logistieke operatie een jaar ervaring opdoen met elektrisch rijden. Hoe verhoudt de actieradius zich tot het gewicht dat getransporteerd moet worden? Wat is het bereik van een trailer met volle haspels versus een trailer met kunststofbuizen? Moeten we laadpauzes inplannen op onze routes? Wat zijn de kosten? Het is natuurlijk goed om met E-trucks onze CO₂-uitstoot te verkleinen, maar het moet wel praktisch haalbaar zijn en aansluiten op de toenemende productie en vraag naar materialen.

UITBREIDEN IN BESCHERMD NATUURGEBIED

In hoog tempo breiden we onze netten uit, ook in de buurt van kwetsbare natuurgebieden zoals die van Natura 2000. Enexis, waterbedrijf Vitens en BAM Energie & Water hebben in Lemele (Overijssel) een pilot uitgevoerd om volledig met elektrisch materieel en dus emissieloos te werken. Vitens vervangt een drinkwaterleiding en wij verzwaren een aantal middenspanningskabels en -verbindingen. De werkzaamheden vinden plaats aan de voet van de Lemelerberg, dicht bij een Natura 2000-gebied. Daarom moeten we hier aan strikte voorwaarden voldoen met betrekking tot stikstof.

MEER INVESTEREN DANKZIJ VIERDE GROENE OBLIGATIE

Enexis heeft succesvol een vierde groene obligatie uitgegeven, ter waarde van € 500 miljoen. Hiermee binden we opnieuw een groep investeerders aan ons. We hebben de obligatie uitgegeven op 30 mei 2024, met een looptijd van twaalf jaar en een couponrente van 3,50%. De opbrengsten van deze obligatie investeren we in projecten die bijdragen aan meer duurzame energie in onze netten, net als bij eerdere groene obligaties. Denk aan netuitbreidingen voor wind- en zonneparken, distributie-automatisering en slimme meters.

Wij zijn Enexis

Met bijna 6.000 eigen medewerkers en ruim 1.500 externe medewerkers streven we ernaar dat energie dag en nacht veilig en betrouwbaar door ons netwerk stroomt. Een steeds groter deel van de energie die we naar klanten brengen en die zij terugleveren, is duurzaam.

Enexis is een regionaal netwerkbedrijf. Het is onze belangrijkste verantwoordelijkheid dat elektriciteit en gas veilig en betrouwbaar terechtkomen op de juiste plek: bij 3 miljoen huishoudens en bedrijven in Groningen, Drenthe, Overijssel, Limburg en Noord-Brabant.

Vanuit deze kerntaak werken we met overheden, bedrijven en huishoudens aan de energietransitie in ons verzorgingsgebied. We vinden het belangrijk dat we sámen bouwen aan een toekomstbestendig energiesysteem. Ieder draagt op zijn eigen manier bij: door woningen te verduurzamen, wind- en zonneparken te bouwen, of te investeren in elektrisch vervoer en duurzame industrie. Met onze energienetten leggen we de basis voor deze verduurzaming. Zo bouwen we mee aan een CO₂-neutrale samenleving in 2050.

Wat is een toekomstbestendig energiesysteem?

Een energiesysteem is een netwerk dat productie, opslag, transport en gebruik van energie aan elkaar koppelt. Een toekomstig energiesysteem is een netwerk dat productie, opslag, transport en gebruik van energie op een duurzame, betrouwbare, betaalbare en voor iedereen toegankelijke manier aan elkaar koppelt. Uiterlijk in 2050 moet het Nederlandse energiesysteem CO₂-neutraal zijn. Het mag dan geen negatief effect meer hebben op het klimaat. Overheid, bedrijven en maatschappelijke organisaties hebben dit afgesproken in het Nederlandse Klimaatakkoord. Dit is haalbaar als we overstappen op duurzame energiebronnen, zoals groen gas, waterstof, warmtenetten en elektriciteit uit zon en wind. En als we vraag en aanbod van energie flexibel op elkaar afstemmen. Door geen aardgas meer te gebruiken en meer lokaal energie te produceren, maken we Nederland bovendien minder afhankelijk van andere landen voor onze energievoorziening.

Er moet nu al veel worden voorbereid om te zorgen dat het energiesysteem in 2050 CO₂-neutraal is en dat de CO₂-uitstoot in 2030 55% lager is dan in 1990, zoals bepaald in de Klimaatwet. Enexis moet bijvoorbeeld beslissen hoe en wanneer we onze netten gaan ombouwen of uitbreiden. Dat is lastig, want we weten niet precies welke keuzes overheden, bedrijven en huishoudens de komende jaren maken – en daarmee hoe het energiesysteem er in de toekomst precies uitziet. Het is cruciaal om tijdig te beslissen wanneer en waar er nieuwe infrastructuur moet komen voor elektriciteit, gas en warmte. We sturen daarom aan op maatschappelijk optimale keuzes bij landelijke, regionale en lokale overheden. Daarbij is het belangrijk dat het toekomstig systeem betrouwbaar, betaalbaar en toegankelijk moet zijn voor onze klanten.

VEILIGHEID STAAT BIJ ONS OP ÉÉN

De distributie van elektriciteit en gas, en het werk aan onze netten, brengen risico's met zich mee voor onze omgeving en onze medewerkers. Veiligheid staat daarom voorop bij alles wat we doen. Om incidenten te voorkomen, volgen we nauwgezet wat er zich afspeelt in ons netwerk. Ook werken we volgens strenge veiligheidsstandaarden en nemen we voorzorgsmaatregelen om risico's voor onze medewerkers en de omgeving te beperken. Dat doen we niet alleen voor fysieke veiligheid maar ook sociaal en op het gebied van cybersecurity.

ONZE ORGANISATIE

Binnen Enexis Holding N.V. hebben diverse onderdelen hun eigen aandachtsgebied. De organisatie wordt geleid door de raad van bestuur. Onze aandeelhouders zijn provincies en gemeenten binnen ons verzorgingsgebied.

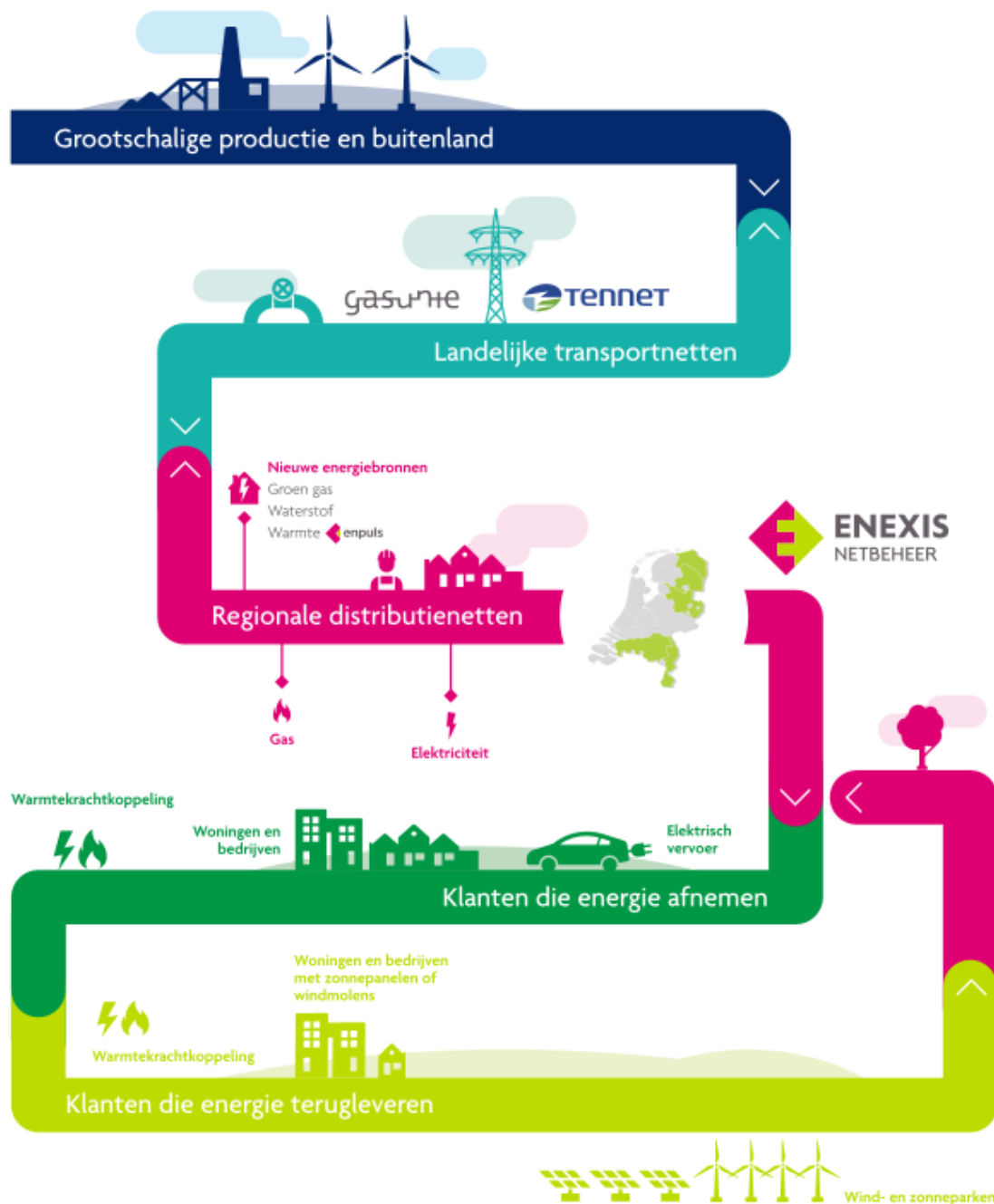
We focussen op een goede uitvoering van onze kerntaken. Hieronder vallen vijf activiteiten:

- We sluiten klanten in ons verzorgingsgebied zo snel mogelijk aan op onze energienetten.
- We onderhouden, verzwaren en vervangen deze netten en lossen storingen op.
- We breiden de transportcapaciteit van de netten uit.
- Samen met provincies, gemeenten, bedrijven en andere betrokkenen maken we maatschappelijk optimale energiekeuzes: keuzes waarbij we letten op onder andere betrouwbaarheid, betaalbaarheid, haalbaarheid en draagvlak. We bouwen mee en geven richting aan het energiesysteem van de toekomst.
- We zorgen dat het wisselen van energieleverancier en het verrekenen van energiestromen voor klanten en marktpartijen vlekkeloos verloopt.

Ons bedrijfsonderdeel Enpuls Warmte Infra richt zich op de ontwikkeling, de bouw en het beheer van warmtenetten. Volgens onze visie is warmte, net als waterstof en groen gas, een onlosmakelijk onderdeel van een toekomstbestendig energiesysteem.

ONZE ROL IN DE ENERGIEKETEN

Enexis is een cruciale schakel in de energievoorziening. We ontwikkelen, bouwen, beheren en onderhouden dit netwerk. Voor elektriciteit gaat het om laag- en middenspanningsnetten, voor gas om regionale netten.

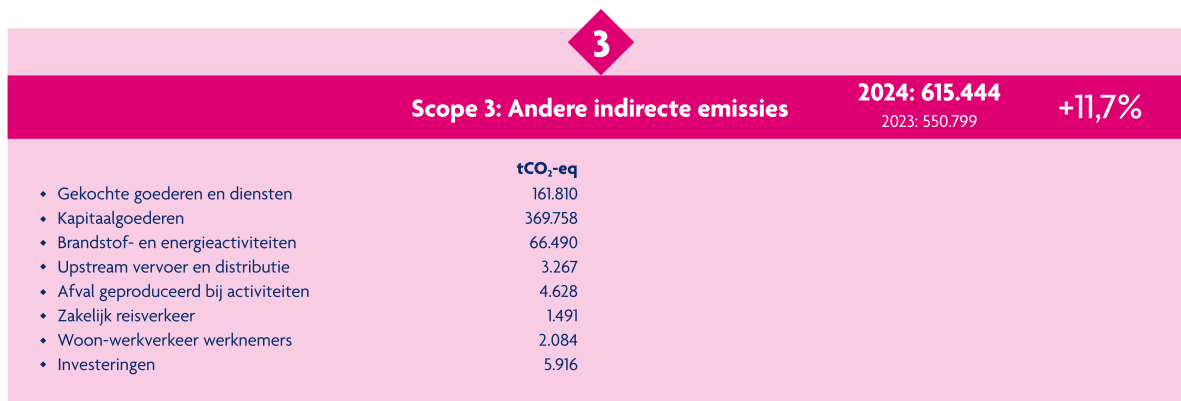
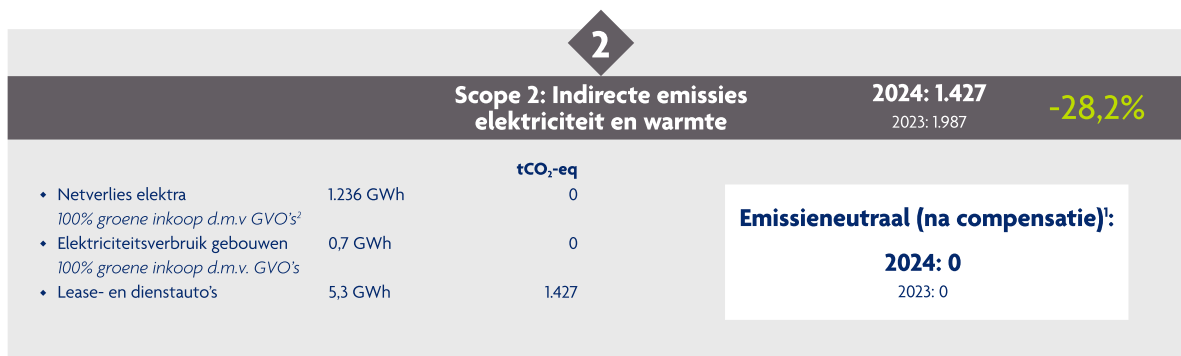
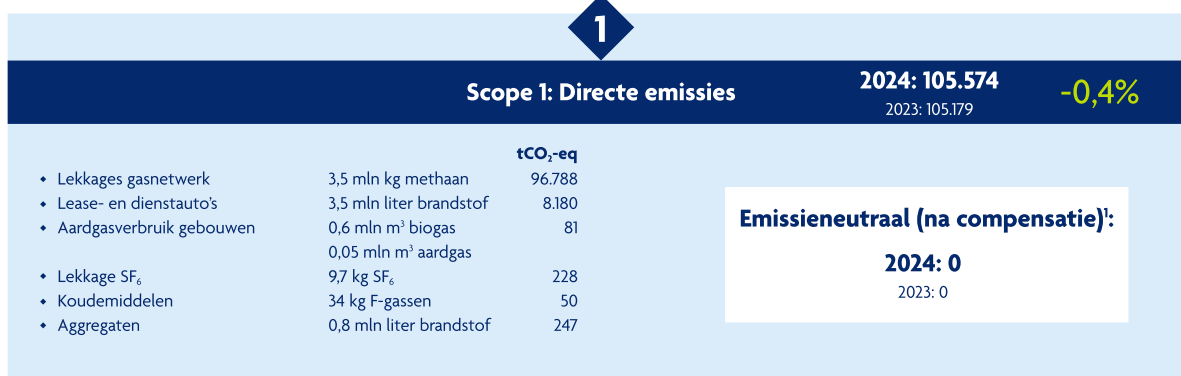

Energie die veilig en betrouwbaar door het netwerk stroomt – het hele jaar, dag en nacht. Dat is ons doel. Het overgrote deel van deze energie komt van grote centrales, wind- en zonneparken in binnen- en buitenland. TenneT en Gasunie brengen deze energie via hun landelijke netwerken naar onze regionale netten. Een deel van de elektriciteit ontvangen we van onze klanten. Steeds meer huishoudens en bedrijven produceren zelf elektriciteit uit wind, zon, afval en warmtekrachtkoppelingen en leveren die terug aan ons netwerk. Zo hebben inmiddels ruim een miljoen klanten in ons verzorgingsgebied zonnepanelen.

Wij werken doorlopend aan het efficiënter en duurzamer maken van onze energievoorziening en het beter benutten van de capaciteit van onze netten. Hierbij kijken we naar technische oplossingen, alternatieve contractvormen en de rol van energiehubs. Ook onderzoeken we hoe digitalisering van onze netten en analyse van gegevens kunnen helpen. Hiermee kunnen we de netcapaciteit efficiënter uitbreiden, inzicht krijgen in het energiegebruik van klanten, en klanten stimuleren om energie meer in de daluren te gebruiken.

CO₂-eq-voetafdruk (marktgebaseerd; in ton CO₂-equivalent)

¹GSC Compensatie middels Gold Standard-certificaten
²GVO Garantie van Oorsprong

In de visual presenteren we de CO₂-eq-voetafdruk van Enexis in 2024. Ten opzichte van 2023 daalde de uitstoot in scope 1 en 2 licht. De CO₂-eq-uitstoot in scope 3 steeg. We reduceren onze impact in scope 1 en 2 door de inkoop van GvO's en compensatie door middel van Gold Standard certificaten voor o.a. ons elektriciteitsverbruik van gebouwen en ons net- en lekverlies. De uitstoot van scope 3 is gestegen als gevolg van intensivering van onze activiteiten aan het net en de groei van het werknemersbestand. Een meer gedetailleerde toelichting op de gerapporteerde onderdelen en de ontwikkeling van de CO₂-eq-voetafdruk ten opzichte van voorgaand jaar, is te vinden in de duurzaamheidsverklaring. De gepresenteerde data in de visual is gelijk aan de gepresenteerde data in de duurzaamheidsverklaring, met uitzondering van de toepassing van compensatie door Gold Standard certificaten.

Trends en ontwikkelingen

Trends en ontwikkelingen hebben impact op ons werk. Om tijdig te kunnen reageren én anticiperen volgen we ze nauwgezet. In onze [strategie](#) beschrijven we hoe we dat doen.

ENERGIETRANSITIE KENT GROEIPIJNEN

Geopolitieke ontwikkelingen, sturing van overheden op CO₂-reductie en de prijsontwikkeling van gas leidden de afgelopen jaren tot een versnelling van de energietransitie. Duurzame energieproductie groeit sterk en huishoudens, bedrijven en vervoer verduurzamen. Hierdoor raakt het elektriciteitsnet steeds voller. Omdat netuitbreiding lange doorlooptijden kent, zijn er wachlijsten ontstaan om meer transportvermogen. Onzekerheden in stimuleringsmaatregelen zorgen ervoor dat de groei in zonnepanelen, warmtepompen en elektrisch vervoer vertraagt, hoewel de verwachting is dat die groei op de lange termijn doorzet. De ontwikkeling van warmtenetten en waterstofprojecten komt nog niet echt van de grond. Tegelijkertijd blijven de klimaatdoelen overeind.

ENERGIEONAFHANKELIJKHEID STEEDS BELANGRIJKER

Klimaatdoelen, leveringszekerheid en betaalbaarheid zijn en blijven belangrijke belangen in energiebeleid en -maatregelen. In de huidige geopolitieke context en met de groeiende onzekerheden komt daar een belang bij: energie- en grondstoffenafhankelijkheid. Versterking van nationale duurzame energieproductie en reserves, diversificatie van energiebronnen en import spreiden en beperken tot betrouwbare landen helpen daarbij.

KOSTEN VAN ENERGIEVOORZIENING STIJGEN

De energietransitie vergt grote investeringen van overheden, bedrijven en consumenten. Bijvoorbeeld in isolatie, warmtepompen, zonnepanelen en de infrastructuur voor energie. De energierekeningen stijgen en kennen een grote onzekerheid door de beperkte beschikbaarheid van gas, de ontwikkelingen in de wereld en een volatiele duurzame productie. Energierechtvaardigheid en bestaanszekerheid staan prominent op de politieke agenda. De financiering en kostenverdeling zijn onderwerp van maatschappelijk en politiek debat.

SCHAARSTE BEMOEILIJKT DE ENERGIETRANSITIE

Voldoende vakbekwame technisch medewerkers, materialen en ruimte zijn nodig om de energietransitie te realiseren. Door vergrijzing en een groeiende vraag naar onder meer grondstoffen wordt het steeds moeilijker om deze randvoorwaarden in te vullen. Terwijl tegelijkertijd ook sectoren als woningbouw, natuur, defensie en waterbeheer op zoek zijn naar meer ruimte. Daarnaast stelt natuurwetgeving (zoals stikstof) eisen en grenzen. Dit heeft een remmende invloed op (het tempo van) alle opgaven, dus ook de verduurzamingsopgave.

BURGERS KRIJGEN MEER INVLOED

Overheden staan voor complexe maatschappelijke vraagstukken, de energietransitie is er één van. Zij zoeken legitimiteit en draagvlak voor hun besluiten en nodigen burgers uit om te participeren. Tegelijkertijd groeit de weerstand en actiebereidheid tegen veranderingen in de directe leefomgeving van burgers. Steeds vaker wordt de overheid voor de rechter gedaagd.

DATA EN TECHNOLOGIEËN BIEDEN KANSEN MAAR OOK MEER RISICO'S

Internet of things, virtual en augmented reality, artificial intelligence: deze [innovaties](#) kunnen leiden tot meer inzicht, betere besluitvorming en efficiëntere, effectievere dienstverlening. Tegelijkertijd worden we steeds afhankelijker van complex samenhangende data en systemen en neemt wereldwijd de dreiging van digitale aanvallen toe.

Onze strategie in de energietransitie

Klimaatverandering is een van de grootste uitdagingen van onze tijd. De overheid wil de ombouw van het energiesysteem als cruciale voorwaarde om in 2050 een CO₂-neutrale samenleving te realiseren. Dit is een gigantische opgave voor Nederland en voor Enexis, maar we ervaren het als een belangrijke en uitdagende opdracht om Nederland duurzaam vooruit te helpen.

We doen er alles aan om onze energie-infrastructuur betrouwbaar, veilig en toegankelijk te houden voor iedereen. Dit is essentieel voor een duurzaam Nederland en ook economisch en sociaal van vitaal belang.

MIDDEN IN DE SAMENLEVING

Energienetten zijn de bloedvaten van onze samenleving. Zichtbaar en onzichtbaar, overal bevinden zich delen van complexe maar cruciale netwerken: kabels en leidingen die ons voorzien van energie. Energie waarmee we onze huizen verwarmen, onze auto's opladen en de economie in beweging houden. Steeds vaker komt deze energie van duurzame bronnen.

Als netwerkbedrijf staat Enexis midden in de samenleving. Onze missie is om mensen steeds meer duurzame energie te brengen, door slim te investeren in betrouwbare energie-infrastructuur. Zo houden we samen met tal van partners de energietransitie haalbaar en betaalbaar. Het uitvoeren van deze missie vraagt onze volledige aandacht. Daarom brengen we focus aan in onze activiteiten. Alles is erop gericht dat de energievoorziening veilig en betrouwbaar blijft, dat we klanten tijdig aansluiten en we het toekomstbestendige energiesysteem realiseren. Door ons te richten op onze essentie, maken we het verschil.

DUURZAME IMPACT MAKEN

Hiermee realiseren we ook onze grootste maatschappelijke en duurzame impact. Onze vitale infrastructuur is essentieel voor het functioneren van de economie en maatschappij. Daarnaast maken we onder andere duurzame opwek en elektrificatie van industrie en mobiliteit mogelijk. Deze ombouw van het energiesysteem vraagt veel van onze organisatie, van de mensen die voor ons werken en van de partijen met wie we samenwerken. Daarom willen we een veilige, aantrekkelijke werkomgeving bieden en eerlijk zakendoen.

Tegelijkertijd realiseren we ons ook dat onze kernactiviteiten een keerzijde hebben. Met ons werk hebben we invloed op het klimaat en we gebruiken grondstoffen. Daar voelen we ons verantwoordelijk voor. We maken duurzame keuzes in onze bedrijfsvoering. We focussen ons daarbij op die onderwerpen waar we écht het verschil kunnen maken en die tegelijkertijd het realiseren van onze missie niet in de weg staan.

In de hoofdstukken onder [Onze resultaten](#) beschrijven we onze activiteiten en resultaten op de strategische thema's in 2024.

Enexis innoveert en digitaliseert

De energietransitie zorgt voor grote uitdagingen. Willen we in 2050 een klimaatneutrale samenleving bereiken, dan moeten we het energiesysteem radicaal aanpassen. Innovaties en digitalisering zijn daarbij voor Enexis onmisbaar. Bijvoorbeeld door het ontwikkelen van nieuwe producten of werkwijzen.

INNOVATIE

Elke dag werken we aan oplossingen voor de uitdagingen van de energietransitie en bieden we praktische en schaalbare innovaties voor onze collega's en klanten. Samen met klanten en partners ontdekken we kansen en ideeën en werken deze uit. Onze innovatiestrategie richt zich op drie uitdagingen. Met als doel iedereen toegang te bieden tot betrouwbare, duurzame en betaalbare energie.

UITDAGING 1: HOE ZIET EEN TOEKOMSTIG BESTENDIG ENERGIESYSTEEM ERUIT?

Duurzame moleculen

We richten ons op nieuwe energiedragers – zoals groene waterstof, warmte en groen gas – die onmisbare onderdelen vormen van het nieuwe, duurzame energiesysteem en een alternatief vormen voor het elektriciteitsnet. Als netbeheerder faciliteren en realiseren we de groeiende rol van deze energiedragers in het energiesysteem. We dragen concreet bij aan de groei van het aandeel groen gas en bereiden ons voor op de distributie van waterstof. Denk aan het ontwikkelen van een waterstofpropositie voor bedrijven en het faciliteren van steeds meer groen gas terugleveren aan ons bestaande gasnet. Afgelopen jaar openden we bijvoorbeeld een groen-gasbooster in [Wijster](#) en sloten we 33 woningen aan op waterstof in het Groningse [Wagenborgen](#).

UITDAGING 2: HOE KUNNEN WE DE BESTAANDE ENERGIE-INFRASTRUCTUUR SLIMMER INZETTEN OM NETCONGESTIE TE VERMINDEREN?

Duurzame bedrijven

We zoeken oplossingen voor de groeiende vraag naar netcapaciteit van bedrijven, onder meer als gevolg van verduurzaming van de energievoorziening van deze klanten. De grootste uitdaging hierbij is netcongestie. We onderzoeken oplossingen die de vraag naar netcapaciteit afvlakken of verminderen, die leiden tot een betere spreiding van de netbelasting en tot betere afstemming van vraag en aanbod op lokale netten. Ook kijken we naar de rol die andere energiedragers, zoals duurzame gassen, kunnen spelen in de energievoorziening van bedrijven. Tenslotte ontwikkelen we innovaties voor het ontsluiten van

flexibiliteit bij onze zakelijke klanten. Voorbeelden van oplossingen van afgelopen jaar zijn het faciliteren van energiehubs, de inzet van batterijen en de ontwikkeling van flexcontracten voor bedrijven, zoals een groepstransportovereenkomst. In onze energiehubs-pilots in Zwolle, Almelo en Hapert hebben we waardevolle ervaringen opgedaan. Met pilots bij ons HS/MS station in 's-Hertogenbosch Noord en bij de Efteling hebben we aangetoond dat de inzet van mobiele batterijen een bijdrage kan leveren aan het verminderen van netcongestie.

Klimaatneutrale woonwijken

Hoe kunnen we woonwijken verduurzamen en efficiënt omgaan met de schaarse netcapaciteit? Ons toekomstbeeld is dat woonwijken decentraal, aanbod-gedreven en meer zelfvoorzienend zijn ingericht. Dat betekent dat we stimuleren dat eigen opgewekte energie in de wijk, lokaal, zoveel mogelijk gebruikt wordt. Voorbeelden van innovaties binnen dit thema zijn het stimuleren van netbewust energieverbruik en de inzet van conversie- en opslagmethoden in woonwijken. Ook werken we samen met (markt)partijen aan het netbewuster aansturen van assets zoals laadpalen, warmtepompen en andere huishoudelijke assets met een groot piekvermogen.

In 2024 experimenteerden we met de app BuurtNet of we binnen woonwijken een netbewuster gedrag konden stimuleren. Zo geven we inzicht in wat de beste momenten van de dag zijn om stroom te gebruiken. Ook zijn we een verkenning gestart op seizoensopslag van energie als onderdeel van Joule4Joule: een innovatieprogramma waarin we met verschillende partners een decentrale, aanbod-gedreven, zelfvoorzienende woonwijk willen realiseren waarin langdurige opslag een belangrijke rol speelt.

UITDAGING 3: HOE KUNNEN WE RADICAAL SNELLER HET NET VERZWARREN?

Operatie van de toekomst

Enexis legt jaarlijks vele kilometers aan kabels en leidingen. Hoe kunnen we dat slimmer, sneller en veiliger aanpakken? Hiervoor zoeken we voortdurend nieuwe oplossingen, samen met collega's en aannemers. Afgelopen jaar vonden we een oplossing om steeds dikkere kabels makkelijker te buigen. Zo investeren we in de ergonomie en het welzijn van de monteurs. Na een prijsvraag selecteerden we een bedrijf dat hun buigtool in productie gaat nemen. Ook hebben we met en voor onze engineers een [kabelrouteverkenner](#) ontwikkeld. Verder loopt er een prijsvraag aanbesteding waarin we de markt tot innovatie aanzetten op de ambitie om vijf keer sneller een MS-station te kunnen realiseren.

INNOVEREN MET ANDEREN

We ervaren dat de beste oplossingen komen door actief samen te werken. Zo zijn we samen met onder andere Stedin, Alliander en de TU Delft in 2024 een onderzoek gestart naar mogelijkheden voor de robotisering van werkzaamheden aan het laagspanningsnet, met een focus op een buurtgerichte aanpak. Met de startup ConXys, onze collega-netbeheerders en aannemers ontwikkelen we een technologie voor het sleufloos ontkernen en verzwaren van kabels. Met onder andere Eneco, Vattenfall, ANWB en Alliander zijn we een pilot gestart om huishoudens met een eigen oplaadpunt te verleiden om netbewust te laden. Marktpartijen Iwell en CGI onderzoeken samen met Enexis of een gezamenlijke groep gekoppelde (thuis-)batterijen zodanig kan worden aangestuurd, dat de capaciteit en flexibiliteit op het lokale elektriciteitsnet wordt vergroot. Dit onderzoek wordt uitgevoerd door Hanzehogeschool Groningen en TU Eindhoven. De verwachting is dat we 5 tot 10% van de piekbelasting op het middenspanningsnet kunnen verminderen.

DIGITALISERING

Digitalisering en de slimme inzet van data en digitale technologieën, gaat een cruciale rol spelen in het oplossen van onze uitdagingen. Het stelt ons in staat meer werk uit te voeren, met lagere kosten en risico's. Digitalisering draait niet alleen om data verzamelen, maar vooral om hoe we die informatie effectief gebruiken om beslissingen te nemen, bedrijfsprocessen te ondersteunen en klanten optimaal te bedienen. Ook data delen met klanten, overheden en partners in de energietransitie wordt steeds belangrijker.

TECHNIEKEN

Digitalisering beslaat bij Enexis allerlei verschillende technieken en technologieën. Enkele voorbeelden:

Artificiële Intelligentie (AI)

De inzet van complexe algoritmen stelt ons in staat om dingen te doen die we voorheen niet konden. Het biedt nieuwe inzichten waarmee we betere besluiten kunnen nemen. Daarmee maken we ons werk effectiever en efficiënter, al zijn er zijn ook cases die niet goed van de grond komen vanwege mindere datakwaliteit en -beschikbaarheid. Op onder meer de volgende manieren is de inzet van AI waardevol voor ons:

- We weten beter wat de staat van onze assets is. Daar kunnen we ons onderhoud op afstemmen. Zo hebben we dit jaar voorkomen dat er 77.000 slimme meters onnodig verwisseld moesten worden.
- We voorspellen de piekmomenten op drukke plekken in het net, wat ervoor zorgt dat we meer gecontroleerd congestiemanagement kunnen doen.
- We detecteren onveilige situaties in het net.
- We automatiseren terugkerende processen, zoals de verwerking van facturen, en laten AI aanvragen controleren of deze compleet zijn om te behandelen, bijvoorbeeld bij maatschappelijk prioriteren.

Enexis zet AI verantwoord en veilig in. Daarom hebben we onze eigen versie van ChatGPT en organiseren we workshops en webinars om iedere Enexis-medewerker de kansen en verantwoord gebruik van AI te laten zien. We hebben inmiddels duizend collega's getraind met het gebruik van AI. De ervaringen zijn positief en AI wordt door met name kantoorcollega's steeds meer ingezet in hun werk. Het nieuwe GenAI-team richt zich op het toepassen van de nieuwste algoritmen binnen onze processen. Daarnaast is er een AI Center of Expertise opgericht om AI te faciliteren binnen de organisatie en te zorgen dat we AI op een wettelijke en ethische manier inzetten. We hebben een roadmap opgesteld om tijdig compliant te worden aan de AI Act.

Extended Reality (XR)

Voor Enexis is extended reality een krachtig middel om de digitale en fysieke wereld samen te brengen. Bij XR gaat het om technologieën als virtual reality (VR), augmented reality (AR) en mixed reality (MR), bedoeld om digitale informatie te ervaren en gebruiken in de fysieke wereld. Dit biedt enorme mogelijkheden voor zowel onze medewerkers als onze klanten.

Dankzij gedetailleerde 3D-modellen van bijvoorbeeld meterkasten en transformatorhuisjes kunnen we op termijn op locatie met de hulp van XR-brillen slimmer, veiliger en efficiënter werken. De eerste ervaringen zijn positief. Ook speelt XR een steeds grotere rol bij de training van monteurs en engineers in ons opleidingscentrum. Leerlingen kunnen hierdoor op een volledig veilige manier oefenen met lastige procedures en nagebootste gevaarlijke situaties.

De komende tijd blijven we investeren in XR-technologieën, om die steeds breder toe te passen.

WE DOEN HET NIET ALLEEN

Cruciaal voor de samenwerking in de energietransitie is de uitwisseling van data en informatie. Samen met de andere regionale netbeheerders en TenneT zullen er in de komende jaren steeds meer gezamenlijke dataproducten ontwikkeld worden. Een voorbeeld daarvan zijn de landelijke capaciteitskaarten die in november zijn vernieuwd. De komende jaren breiden we deze verder uit met transportcapaciteit, wachtrij-informatie, aangevraagd vermogen en net-uitbreidingsplannen.

Borgen van digitale veiligheid

Wereldwijd groeit al jaren de dreiging van digitale aanvallen. Digitale veiligheid staat dan ook hoog op de agenda bij Enexis. Met een integrale en proactieve aanpak focussen we op technologie, medewerkers en processen. [Hier](#) lees je meer over dataveiligheid bij Enexis.

De dilemma's van 2024

Zowel bij onze dagelijkse operatie als bij het maken van nieuw beleid staat Enexis regelmatig voor dilemma's. We vinden het belangrijk om een aantal dilemma's van afgelopen jaar te delen. Zo geven we onze stakeholders een inkijkje in de afwegingen die we in 2024 hebben gemaakt.

WACHTEN OP WARMTENET-WETGEVING OF VERDER VOORBEREIDEN?

Enexis heeft een visie op het duurzame energiesysteem van de toekomst. We zien kansen voor bijvoorbeeld duurzame moleculen en warmtenetten. We werken hard om onze visie werkelijkheid te laten worden, maar zijn ook afhankelijk van anderen. Dat kan een voortvarende aanpak in de weg zitten. Neem collectieve warmtenetten: de aanleg komt nauwelijks van de grond. Belangrijke oorzaak daarvan is dat de invoering van de nieuwe Wet Collectieve Warmte (Wcw) op zich laat wachten. Deze wet moet de huidige Warmtewet vervangen en heeft als doel om de ontwikkeling van nieuwe collectieve warmtenetten te vergemakkelijken en zo de energietransitie te bevorderen. Snelle uitrol van collectieve warmtenetten vermindert congestie op het elektriciteitsnet en vermindert investeringen erin. Maar zo lang het onduidelijk blijft of en wanneer de Wcw van kracht is, staat de markt stil en worden er geen nieuwe collectieve warmtenetten opgestart. Enexis gaat weliswaar door met voorbereiden; toch hebben we besloten te vertragen in plaats van dat we de noodzakelijke versnelling inzetten. Door deze vertraging zullen er steeds meer individuele warmteoplossingen worden geïnstalleerd in een wijk waar een collectief warmtenet beter en goedkoper is. Hierdoor neemt de druk op het zwaar belaste elektriciteitsnet nog verder toe. Onze oproep is daarom dat er zo snel mogelijk duidelijkheid komt rondom de Wcw zodat we succesvol kunnen gaan werken aan de warmtetransitie.

ASSETS VERDER BELASTEN OF UITBREIDING NETWERK?

We willen ruimte creëren op het elektriciteitsnet en zo meer mensen en bedrijven aansluiten. Dat is een enorme uitdaging en daarom neemt Enexis voor de korte termijn bewust meer risico op het HS- en MS-net, zonder de veiligheid in gevaar te brengen. We vragen meer van onze assets. Dat kan leiden tot meer storingen. Ook op het LS-net hebben we te maken met meer storingen, door toename van warmtepompen, laadpalen en zonnepanelen. Gevolg is dat onze monteurs meer tijd dan voorheen kwijt zijn aan het oplossen van deze storingen. Tijd die ze niet kunnen gebruiken om het net uit te breiden. Dat stelt ons voor het dilemma: inzetten op uitbreiding van ons netwerk? Of nu meer vragen van onze assets om zoveel mogelijk klanten te helpen met het risico op meer storingen en de inzet van collega's om deze storingen te verhelpen?

We doen hiermee ook concessies aan de betrouwbaarheid van het elektriciteitsnet. Enexis doet dat gecontroleerd, zorgvuldig en stapsgewijs. De hoge betrouwbaarheid van ons net blijft een belangrijke bedrijfswaarde. Maar het is een dilemma hoeveel concessies we willen doen aan betrouwbaarheid en hoeveel extra storingen - ook maatschappelijk - acceptabel zijn.

NETWERK EFFICIËNT UITBREIDEN OF STRAATBEELD AANTREKKELIJK HOUDEN?

De Nederlandse samenleving staat voor een enorme uitbreidingsopgave van het elektriciteitsnet. Dat zal zichtbaar worden in het straatbeeld: de verwachting is dat er in heel Nederland wel 54.000 nieuwe transformatorhuisjes bijkomen komende jaren. We snappen dat bewoners liever geen transformatorhuisje bij hun achtertuin, speeltuin of parkeerplaats willen. Tegelijkertijd willen wel veel huishoudens zonnepanelen, laadpalen of koken op inductie. Om zo goed mogelijk met dit dilemma om te gaan, voert Enexis de dialoog met omwonenden. Regelmatig klinkt er de wens naar aantrekkelijke transformatorhuisjes die iets toevoegen aan de omgeving waarin ze gebouwd worden. Om kosten en tijd te besparen, kiest Enexis liefst voor standaardisering van de bouw van de huisjes. Maar in overleg met de gemeente mogen bewoners zo'n huisje overigens wel verfraaien.

TRANSPARANTIE: MAAR IS DAT ECHT MOGELIJK?

Enexis wil transparant communiceren met haar klanten. We willen dat grootzakelijke en kleinverbruikers die wachten op een nieuwe aansluiting of een verzwaring in de meterkast weten waar ze aan toe zijn. Via wachtlijsten geven we een indicatie van hoe lang het nog duurt voor ze aan de beurt komen. Vervolgens zien klanten of ze bijvoorbeeld nog twee of vijf jaar moeten wachten. Toch is dit niet altijd een correcte voorspelling. Het is moeilijk ver vooruit te kijken en we zijn vaak afhankelijk van externe factoren. Bijvoorbeeld de planning van TenneT voor uitbreiding van het hoogspanningsnet, de beschikbaarheid van monteurs en materieel en het tijdig ontvangen van vergunningen. In hoeverre weet de klant dan écht waar hij aan toe is? Maar in een wereld waarin je realtime je postpakketje kunt volgen, verwachten klanten dat geldt afspraak = afspraak. Toch kan de uiteindelijke datum nog schuiven ten opzichte van de indicatie, naar voren of naar achteren. Maatschappelijk prioriteren is hier ook nog van invloed: er is meer onzekerheid voor klanten die volgens de richtlijnen van de ACM geen prioriteit krijgen.

BETAALBARE TARIEVEN OF GROTE INVESTERINGEN?

Enexis wil energie betaalbaar en toegankelijk houden, voor iedereen. Sinds de energiecrisis van twee jaar geleden liggen de energieprijzen onder een vergrootglas, óók de tarieven voor bijvoorbeeld de aansluitvergoeding en transportkosten van gas en elektriciteit. Tegelijkertijd kost de energietransitie miljarden euro's en moet Enexis fors investeren in de uitbreiding van haar netwerk. Zoveel, dat er elke dag meer geld uitgaat dan er binnenkomt, in 2024 gemiddeld € 1,5 miljoen per dag. Daarom moeten we steeds vaker en meer geld lenen, al kan dat niet oneindig. Om dat tegen de best mogelijke voorwaarden te kunnen doen, hebben we een hoge kredietwaardigheid nodig. Om die te realiseren, vergroten we onze efficiency, verhogen we onze productiviteit en stimuleren we maatschappelijk optimale keuzes om investeringen te voorkomen, zoals het sturen van de vraag naar transportcapaciteit. Ook versterken we ons eigen vermogen: dat doen we met constructieve steun van onze aandeelhouders. Daarnaast zijn we in gesprek met de ACM over een passende vergoedingssystematiek en een tariefstelsel dat past bij het gebruik van het energienet.

Onze resultaten

IN DE VOLGENDE HOOFDSTUKKEN RAPPORTEREN WE OVER ONZE RESULTATEN OVER 2024

- Doelstellingen en prestaties
- Strategisch thema: Wij sturen aan op maatschappelijk optimale keuzes
- Strategisch thema: Wij bieden iedereen altijd toegang tot energie
- Strategisch thema: Klanten weten wat ze aan ons hebben
- Enexis als werkgever
- Financieel solide blijven
- Financiële prestaties 2024

Doelstellingen en prestaties

Strategisch doel	KPI	Doelstelling 2024	Realisatie 2024	Doelstelling 2025	Doelstelling 2026
Wij sturen aan op maatschappelijk optimale keuzes	Aanstuurbare publieke laadpunten ¹	-	-	≥ 3.750	-
We bieden iedereen altijd toegang tot energie	Technisch gerealiseerde netcapaciteit ²	≥ 2.000 MVA	1.920 MVA	≥ 1.200 MVA	Jaarlijks ≥ 1.000 MVA
	Gecreëerde netcapaciteit door Flex ³	≥ 500 MW	498 MW	≥ 500 MW	-
	Jaarlijkse uitvalduur	≤ 17,5 min	22,5 min	≤ 23 min	≤ 23 min
Onze klanten weten wat ze aan ons hebben	Aansluittermijn SA conform code ⁴	≥ 65%	67%	-	-
	Tevredenheid uitvoerdatum KV ⁵	-	-	≥ 65%	-
	Aansluittermijn GV conform wensdatum ⁶	-	-	≥ 65%	-
	Planvastheid ⁷	-	-	≥ 80%	-
	Kwantitatieve voortgang jaarorderboek ⁸	≥ € 1.450 mln	€ 1.486 mln	≥ € 1.800 mln	-
	Gerealiseerde eenheden jaarorderboek ⁹ :				
	# km kabel Laagspanning	-	-	≥ 1.750 km	-
	# km kabel Middenspanning	-	-	≥ 1000 km	-
	# MS/LS transformator stations	-	-	≥ 1000	-
# buurten	-	-	≥ 86	-	
Veilig werken	Lost Time Injury Frequency Enexis ¹⁰	≤ 1	1,1	≤ 1	≤ 1
	Lost Time Injury Frequency Contractors ¹⁰	≤ 2	2,2	≤ 1,5	≤ 2
Elkaar versterken	Employee Net Promoter Score	≥ 30	32	≥ 37	≥ 40
	Netto groei schaars technisch personeel	≥ 200 fte	143 fte	≥ 154 fte	-
	Netto groei schaars ICT personeel ¹¹	-	-	≥ 116 fte	-
Duurzame impact maken	CO ₂ eq-besparing ¹²	-	-	≥ 9%	-
	Leidinggevende EP-functies ingevuld door vrouw ¹³	-	-	≥ 30%	-
Financieel solide blijven	Beïnvloedbare kosten en opbrengsten ¹⁴	≤ € 731 mln	€ 779 mln	≤ € 871 mln	-

1 Nieuw toegevoegd met ingang van 2025. Meting bestaat uit aanstuurbare publieke laadpunten in het verzorgingsgebied van Enexis.

2 De KPI meet de door Enexis nieuw gerealiseerde hoog-/middenspanningstransformatoren ongeacht of deze door TenneT zijn aangesloten. Het vervangen van oude transformatoren wordt niet in mindering gebracht op de score van deze KPI.

3 Betreft een betere uitnutting van het huidige net door toepassing van flexoplossingen voor invoeding of afname. Realisatie ontstaat onder andere door het afsluiten van flex-contracten met beperkende voorwaarden of aansluiten van klanten op de vluchtstrook van het net.

4 Met ingang van verslagjaar 2025 wordt de KPI van de kaart verwijderd, omdat het codebesluit Aansluittermijn KV van de ACM in september 2024 ongeldig is verklaard door het CBB.

5 Nieuw toegevoegd met ingang van 2025. Deze KPI komt in plaats van Aansluittermijn SA conform code.

- 6 Nieuw toegevoegd met ingang van 2025. Meting bestaat uit het aantal tijdig opgeleverde projecten op basis van de wensdatum van de klant.
- 7 Nieuw toegevoegd met ingang van 2025. Meting bestaat uit de realisatie van het aantal majeure E-investeringsprojecten met inbedrijfname-datum in 2025 vanuit het Enexis IP-2024 (zie Enexis website).
- 8 Op basis van normkosten.
- 9 Nieuw toegevoegd met ingang van 2025. KPI is onderverdeeld in 4 sub-KPI's welke inzicht geven in voortgang op de eenheden.
- 10 Aantal ongevallen met verzuim per miljoen gewerkte uren.
- 11 Nieuw toegevoegd met ingang van 2025. Naast technisch personeel is er schaarste in het aanbod van gekwalificeerd ICT personeel, die ook een kritische rol vervullen in de ontwikkeling van Enexis en haar doelstellingen.
- 12 Nieuw toegevoegd met ingang van 2025. Meting bestaat uit een CO₂eq-reductie in scope 1&2 van onze voetafdruk t.o.v. 2024.
- 13 Nieuw toegevoegd met ingang van 2025. Betreft vrouwelijk eigen personeel in een leidinggevende functie.
- 14 De BKO wordt inclusief de volledige leasekosten gepresenteerd, welke in de categorale winst-en-verliesrekening onder de afschrijvingen vallen. De BKO betreft de som van de beïnvloedbare kosten en opbrengsten van Enexis Netbeheer, incl. stafafdelingen. Zie ook de begrippenlijst voor verdere toelichting.

In 2024 hebben we wederom een recordwerkpakket uitgevoerd. Het werkpakket steeg met 22% ten opzichte van 2023. We zijn trots op de uitbreiding van de netcapaciteit met bijna 2.000 MVA. Daarnaast hebben we met onze flexoplossingen nog eens bijna 500 megawatt extra capaciteit gecreëerd. Ondanks de schaarste in met name transportcapaciteit, is het in 2024 gelukt om 67% van de standaardaansluitingen voor kleinverbruik klanten op tijd aan te sluiten. Helaas hebben we niet al onze doelen gehaald. Zo was de jaarlijkse uitvalduur 5 minuten hoger dan onze doelstelling en hadden we afgelopen jaar meer veiligheidsincidenten met verzuim. Het aantrekken van schaarse technische medewerkers ging goed maar het behouden daarvan bleek een uitdaging.

We investeren fors in de uitbreiding van onze netten. Hierbij stemmen we onze werkzaamheden af met TenneT, zodat onze stations gereed zijn op het moment dat TenneT haar uitbreidingen heeft afgerond en we daarna direct klanten van vermogen kunnen voorzien. In 2024 bouwden we 1.920 MVA aan netcapaciteit. Onze klanten kunnen onverminderd rekenen op een betrouwbaar energienet. Toch eindigde de gemiddelde jaarlijkse uitvalduur op 22,5 minuten, wat boven het target van 17,5 minuten is. Dit wordt onder andere veroorzaakt door een aantal incidenten met een lange uitvalduur, en door hoge waterstanden in het voorjaar, met als gevolg storingen in het MS-net.

Ondanks de uitbreiding van de netcapaciteit en de uitvoering van een recordwerkpakket, merken we dat de markt vraagt om een nog snellere opschaling. Door de toenemende vraag blijven onze wachtlijsten helaas verder oplopen en moeten veel grootverbruik-klanten jaren wachten op het (extra) gewenste vermogen. Voor klanten die we wel van vermogen kunnen voorzien, streven we ernaar om ze aan te sluiten binnen de door hen gewenste termijn. In 2024 lukte dit voor 67% van de kleinverbruik-klanten.

De LTIF voor Enexis komt met een score van 1.1 boven de streefwaarde van 1 uit. Voor de LTIF van contractors geldt dat deze met een score van 2.2 boven de streefwaarde van 2 is uitgekomen. In 2024 hebben we netto 143 nieuwe technische collega's verwelkomd en is onze Enexis Net Promotor Score (ENPS) op peil gebleven. De groei van het werkpakket en de daarbij behorende groei van de organisatie leidt tot hogere kosten, waarbij de schaarste van materialen en diensten de prijs opdrijft. Door efficiënt te werken kunnen we voor onze klanten meer werk verzetten en beperken we de stijging van onze kosten zoveel mogelijk. Zo houden we de energievoorziening zo betaalbaar mogelijk.

Een doorkijk naar 2025 laat zien dat onze doelen ambitieus zijn. Ons geplande werkpakket stijgt naar het niveau van € 1,8 miljard, een stijging van 22%. We blijven inzetten op de werving van nieuwe collega's, met de nadruk op technische en ICT-medewerkers. In 2025 verwachten wij de netcapaciteit uit te breiden met 1.200 MVA. Ons doel ligt lager dan in 2024 omdat projecten vertraging oplopen door lange vergunningstrajecten. Wel ligt ons doel nog steeds boven onze strategische doelstelling van 1.000 MVA ligt. Daarnaast zetten we in op het beter benutten van het huidige elektriciteitsnet door toepassing van flexoplossingen. We verwachten daarmee ook in 2025 500 megawatt extra capaciteit uit het bestaande net te halen. Bij het uitvoeren van het werk doen we geen concessies op het gebied van betrouwbaarheid en veiligheid. Onze doelstelling om klanten tijdig aan te sluiten handhaven we in 2025. We informeren klanten op transparante wijze over de verwachte aansluittermijn en houden bij het plannen van de werkzaamheden rekening met de door hen gewenste aansluitdatum. Ten slotte maken we duurzame impact op het gebied van CO₂-besparing en sturen we op diversiteit in leidinggevende posities.

Wij sturen aan op maatschappelijk optimale keuzes

Samen met andere partijen werken we hard aan een toekomstbestendig energiesysteem. We zien diverse toekomstscenario's waarin elektriciteit een grote rol speelt. Maar zonder de rol van duurzame moleculen kunnen we ons toekomstbestendig energiesysteem niet realiseren. Collectieve warmte, groen gas en waterstof zijn nodig om in de energievraag te voorzien. Daarom hebben we in 2024 duurzame moleculen als speerpunt benoemd.

HAALBAAR EN BETAALBAAR ENERGIESYSTEEM

Ons doel is om de transitie zo efficiënt mogelijk vorm te geven: we maken ons hard voor een toekomstbestendig energiesysteem dat haalbaar en betaalbaar is. Samen met het Rijk, provincies, gemeenten, ACM, marktpartijen en onze klanten maken we scherpe keuzes om de energietransitie in goede banen te leiden. Dat is niet gemakkelijk. Want we verbouwen ons energienet terwijl we nog niet precies weten hoe de toekomst eruitziet.

OP WEG NAAR EEN TOEKOMSTBESTENDIG ENERGIESYSTEEM

VISIES EN KANSEN

Als netbeheerder zien we dat het nodig is dat we regie nemen in de ontwikkeling van een toekomstbestendig energiesysteem. Dit doen we door onze expertise en kennis proactief in te brengen om de juiste keuzes te maken. Daarom hebben we in 2023 onze visies en standpunten op een aantal thema's opgesteld, met per thema het verwachte en haalbare toekomstbeeld en een gedetailleerd stappenplan.

Impact op sectoren	Industrie Verduurzaamt en kiest voor alternatieven voor aardgas	Mobiliteit Elektrificeert grotendeels	Gebouwde omgeving Verduurzaamt en stapt af van aardgas	
	Visie Enexis <ul style="list-style-type: none"> We richten ons vooral op de rol van decentrale industrie (Cluster 6). Voor hen is elektrificatie vaak de meest voor de hand liggende optie. Industrie en netbedrijven stemmen plannen op elkaar af zodat dit handelingsperspectief biedt aan de bedrijven. 	Kansen <ul style="list-style-type: none"> Met nieuwe producten, zoals flexibele contracten, kan de industrie een rol spelen in het efficiënter benutten van het net. Maak duidelijke richtlijnen en kaders waar en wanneer welke energiedragers, zoals bijvoorbeeld Waterstof, de voorkeur heeft. Het wordt tijd dat we in Nederland strategische keuzes maken over welke industriële sectoren we willen ondersteunen en stimuleren, en voor welke industrie dat niet geldt. Niet alles past tegelijkertijd op de elektriciteitsnetten. 	Visie Enexis <ul style="list-style-type: none"> Vrijwel alle voertuigen worden batterij-elektrisch, alleen voor zwaarder internationaal transport worden alternatieven zoals waterstof ingezet. Netbewust laden wordt verplicht op alle publieke- en thuislaadpunten. 	Visie Enexis <ul style="list-style-type: none"> Stimuleer de inzet van flexibele contracten – zoals tijdgebonden contracten – voor bedrijven met zwaarder vervoer. Maak de energievraag van mobiliteit een integraal onderdeel van ruimtelijke planvorming.
	Kansen <ul style="list-style-type: none"> Geef aandacht aan isolatie en energiebesparing; dat scheelt investeringen in het energie netwerk. Focus ook op de verduurzaming van gebouwen (utiliteit). Focus op een collectieve aanpak warmte, in plaats van individuele huishoudens. Bij weinig gasaansluitingen: stuur aan op de hele wijk gasloos. 			
Rol hernieuwbare bronnen	Duurzaam op land Het aantal windmolens en zonnepanelen neemt toe	Duurzame gassen Het regionale gasnet blijft ook na 2050 nodig voor de distributie van groen gas en waterstof		
	Visie Enexis <ul style="list-style-type: none"> We sturen aan op een efficiënte inpassing van zon en wind op land; vermijd mono-zon (zonneparken op afgelegen locaties waar weinig afname is). We toppen pieken af om overbelasting te voorkomen én om ruimte te krijgen om meer zonopwek in ons netwerk aan te kunnen sluiten. 	Kansen <ul style="list-style-type: none"> Maak het aftoppen van zonnepanelen (50-60 procent) ook voor daken van particulieren of kleine bedrijven de norm. Schaf de salderingsregeling af om gedrag te stimuleren dat we onze verbruik gebruiken tijdens opwek. Combineer grote opweklocaties met locaties waar ook veel vraag is. 	Visie Enexis <ul style="list-style-type: none"> We faciliteren de invoeding en distributie van groengas door proactief te investeren in (extra koppelingen in) het gasnet. We bereiden ons net voor op transport van waterstof. We zien hiervoor vooral een rol voor verduurzaming van de industrie. 	Kansen <ul style="list-style-type: none"> Enexis pleit voor een geregeerde rol voor waterstofdistributie voor regionale netbeheerders. Maak duidelijke richtlijnen en kaders waar en wanneer welke energiedragers de voorkeur heeft.
Randvoorwaardelijk	Ruimtelijke ordening en Programmeren en Prioriteren Noodzaak om maatschappelijk afgewogen, concrete en gebiedsgerichte keuzes te maken om vervolgens randvoorwaarden in orde te maken	Flexibiliteit Flexibiliteit is onmiskenbaar een onderdeel van een toekomstbestendig energiesysteem		
	Visie Enexis <ul style="list-style-type: none"> We maken op basis van bestuurlijke keuzes, afwegingen over de ontwikkeling van de energie-infrastructuur, die richtinggevend zijn voor onze investeringen, met als doel om maatschappelijke meerwaarden te creëren. We moeten in onze samenwerking met overheden integraal naar beleidsdomeinen energie en ruimte kijken en inzetten op het versnellen en vernieuwen van planologische werkprocessen. 	Visie Enexis <ul style="list-style-type: none"> We willen flexibel vermogen schaarsteneutraal aansluiten om netcongestie te voorkomen. We zetten flexibele contracten in om netcongestie te verminderen. Problemen op L5-net kunnen we voorkomen door bijvoorbeeld het toepassen van energie-managementsystemen voor het aansturen van apparatuur (zoals laadpalen, warmtepompen). 	Kansen <ul style="list-style-type: none"> Zorg ervoor dat we grootschalige opslag netneutraal aan kunnen sluiten. Onderzoek de mogelijkheden voor centrale en decentrale (voor gebouwde omgeving) seizoensopslag. Dit kan een positieve impact op de netbelasting hebben. In het energiesysteem van de toekomst spelen (thuis) batterijen een belangrijke rol. Om ervoor te zorgen dat netschaarste niet erger wordt moeten eerst randvoorwaarden worden ingevuld zoals afschaffing van salderingsregeling en nieuwe nettarieven. 	

ONZE VISIE IN DE PRAKTIJK

In 2024 hebben we aan onze visie verder invulling gegeven. Enkele voorbeelden:

- Invoering van netbewust laden. Bij netbewust laden krijgen laadpalen tijdens piekuren minder ruimte op het net. De beschikbare ruimte op ons net wordt verdeeld over de ladende auto's. Het duurt daardoor iets langer voordat de auto's volledig opgeladen zijn. Omdat auto's doorgaans langer met een laadpaal verbonden zijn dan nodig is, zullen e-rijders hiervan weinig merken.
- Ingebruikname van een **groengasbooster** in Drenthe. De booster in Drenthe is een blauwdruk voor toekomstige installaties.
- Met bedrijven op bedrijvenparken hebben we de eerste samenwerkingsovereenkomsten gesloten om hun energievoorziening collectief te organiseren in energiehubs.
- Samen met de sector kijken we naar een nieuw tariefstelsel voor klanten en producenten, dat efficiënt gebruik van het net stimuleert.
- Het afgelopen jaar heeft Enexis een visie op energieplanologie opgesteld, met als doel dat deze integraal onderdeel wordt van bestuurlijke besluitvorming. De visie is goed ontvangen en wordt inmiddels binnen de sector breed gedeeld.

PROGRAMMA'S EN VERKENNINGEN

Met onder meer de landelijke overheid, provincies, gemeenten, marktpartijen en brancheorganisaties werken we hard aan het energiesysteem van de toekomst.

LANDELIJK ACTIEPROGRAMMA NETCONGESTIE

Onder regie van het ministerie van KGG werken ACM, netbeheerders en marktpartijen in het Landelijk Actieprogramma Netcongestie (LAN) aan oplossingen voor de krapte op het middenspannings- en hoogspanningsnet.

Het LAN zet in op drie sporen:

- Sneller bouwen, gericht op het verkorten van doorlooptijden en versterken van de samenwerking tussen netbeheerders, gemeenten, provincies en het Rijk.
- Beter benutten van de transportcapaciteit door flexibeler gebruik van het net.
- Vergroten van inzicht voor klanten over waar en wanneer extra transportcapaciteit beschikbaar komt.

Deze en andere maatregelen gaan de druk op het energienet verminderen, maar ze zijn nog onvoldoende om de groeiende wachlijsten een halt toe te roepen. In 2024 is het LAN uitgebreid met de Actieagenda Netcongestie Laagspanningsnetten. Hierin staan maatregelen om de druk op het laagspanningsnet te verminderen, zoals een buurtgerichte aanpak, efficiënter gebruik van de laagspanningsnetten en apparaat-specifieke maatregelen: elektrische auto's inzetten als batterij en flexibel laden als standaard.

UITVOERINGSAGENDA

Netbeheer Nederland, Bouwend Nederland en Techniek Nederland hebben in 2024 een uitvoeringsakkoord gesloten voor het verzwaren van regionale laag- en middenspanningsnetten (2024-2034). In het akkoord staan werkafspraken over het planmatig en grootschalig werken aan het verzwaren van deze netten. Zo gaan de partijen met elkaar langjarige contracten aan voor een bepaald gebied. Ook staan er afspraken in over het samen investeren in innovatieve technieken en processen, bijvoorbeeld compacte aansluitmodules, stekkerbare middenspanning- en laagspanningsaansluitingen en de prefab meterkast.

ENERGY BOARDS

We werken steeds intensiever samen met stakeholders en partners, bijvoorbeeld via de provinciale energy boards. Met elkaar willen we een scherp beeld krijgen van de vraag naar en het aanbod van energie op de lange termijn. Dit wordt ook vastgelegd in provinciale energievisies. De provincie stelt daarnaast het provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (pMIEK) op. Hierin staan de prioritering van en de plannen voor uitbreidingsinvesteringen van regionale energie-infrastructuur. Inmiddels heeft elke provincie in ons verzorgingsgebied een energy board.

GOED GEBRUIK OPENBARE RUIMTE

De energietransitie en bijbehorende netuitbreidingen hebben een enorme impact op de openbare ruimte. Dat vereist een goede afstemming over de ruimtelijke inpassing met gemeenten en provincies. Want alleen op die manier kan de benodigde fysieke ruimte ook tijdig beschikbaar zijn. Het is van belang dat de energie-infrastructuur wordt meegenomen in de ruimtelijke plannen en vice versa. Enexis heeft de ruimtelijke impact van de verwachte netuitbreidingen geografisch in beeld gebracht. Hiermee kunnen we bewustwording creëren en afspraken maken met gemeenten over het aankopen van de benodigde gronden.

SAMENWERKING MET GEMEENTEN: DE BUURTAANPAK

Om de energietransitie mogelijk te maken, versnellen we de uitvoering van netverzwaringen op laag- en middenspanning. De komende jaren zijn we volop aan het werk in woonwijken: we plaatsen duizenden nieuwe transformatoren, verzwaren bestaande transformatoren en trekken duizenden kilometers kabels. We doen dit buurt voor buurt. Dit vraagt van ons als netbeheerder een heel andere werkwijze, met nieuwe processen en herziene rollen en verantwoordelijkheden. Daarin zetten we snel grote stappen.

Het succes van deze buurtaanpak hangt voor een groot deel af van de gemeenten waarin we actief zijn. Alleen samen bereiken we de gewenste versnelling. Met gemeenten gaan we een samenwerkingsovereenkomst (SOK) aan. Hiermee geven we aan dat we allebei het belang van een versnelde verzwaring van laag- en middenspanningsnetten onderschrijven, daar samen de schouders onder zetten en elkaars belangen erkennen. Vaak is ook een nieuwe werkwijze of organisatie bij de gemeente nodig, zodat we onze processen goed op elkaar kunnen afstemmen. Hoe we de versnelling van de uitvoering exact samen uitvoeren, leggen we vast in een nadere overeenkomst (NOK). In 2024 zijn we met 56 gemeenten een SOK overeengekomen.

VOORSTEL VOOR VERDUURZAMEN WIJKEN

Gemeenten moeten hun wijkuitvoeringsplannen sneller concreet maken. In zo'n plan staat per buurt welke manier van verwarmen de voorkeur heeft om aardgas te vervangen. Zonder deze buurtaanpak kunnen we de warmtetransitie in de gebouwde omgeving niet op tijd realiseren. We ondersteunen gemeenten door inzicht te geven in de benodigde netaanpassingen. In januari 2025 kwamen alle regionale netbeheerders met een voorstel per buurt in alle gemeenten in hun verzorgingsgebied. Dit voorstel is gebaseerd op hun eigen verwachtingen: waar is het logisch om voor warmte over te stappen op elektriciteit en met welke groei in elektriciteitsvraag en in laadpalen houden we rekening? Waar liggen warmtenetten voor de hand en waar moeten gasnetten behouden blijven voor bijvoorbeeld groen gas? Gemeenten kunnen deze buurtvoorstellen gebruiken om keuzes te maken voor de toekomstige warmtevoorziening.

CONGESTIENEUTRAAL AANSLUITING VAN BATTERIJEN

Grootschalige batterijopslag maakt het energiesysteem flexibeler. Batterijen laden op als er veel energie opgewekt wordt en geven energie af als er veel vraag is naar elektriciteit. We moeten er wel voor waken dat batterijen geen netcongestie veroorzaken (of verergeren). Als een batterij op een druk moment laadt of ontlaaft, kan dit zorgen voor nog meer druk op het net. Daarom sluiten we grote batterijen aan met een zogeheten ATO (Aansluiting Transport Overeenkomst) en een CBC (Capaciteits Beperkings Contract). Zo blijft het gebruik van de batterij gecontroleerd en voorspelbaar, zonder extra piekbelasting op het net te veroorzaken. We stellen voorwaarden aan het laden en terugleveren van energie door beperkingen op te leggen tijdens specifieke tijdvakken, bijvoorbeeld tussen 14u en 16u. Hierdoor voorkomen we extra belasting op het net. Onder andere bij de Efteling loopt er nu een experiment met twee grote batterijen en ook in Wanneperveen is een grote batterij-installatie in gebruik genomen.

WET- EN REGELGEVING IN DE ENERGIETRANSITIE

ENERGIEWET

De Energiewet is in 2024 met een ruime meerderheid aangenomen in de Tweede en Eerste Kamer. Deze wet legt het fundament onder het energierecht voor de komende jaren en biedt netbeheerders onder meer de mogelijkheid om flexibiliteit te bevorderen en zo het stroomnet te ontlasten. De consument krijgt meer mogelijkheden voor duurzame energieopslag en verbruik. Enexis heeft zich met onder meer andere netbeheerders en marktpartijen ingespannen om essentiële zaken voor een goed functionerend energiesysteem in deze wet opgenomen te krijgen. Zo kunnen netbeheerders straks dankzij het verkrijgen van klantgegevens direct contact leggen bij onder meer werkzaamheden of dreigende afsluitingen en de slimme meter voortaan gebruiken om energievolumes nauwkeuriger toe te wijzen aan marktpartijen.

De verwachting is dat de Energiewet op 1 juli 2025 gefaseerd ingaat. We bereiden ons voor op die invoering. Het ministerie bereidt een eerste wijziging voor op de Energiewet, de richtlijn Electricity Market Design (EMD), met daarin een verdergaande plicht tot het mogelijk maken van energiedelen. Ook een meer fundamentele wijziging staat al in de steigers, namelijk een aanpassing aan de richtlijn uit het decarbonisatiepakket van de EU.

De nadere invulling van de Energiewet zal plaatsvinden via het Energiebesluit (Algemene Maatregel van Bestuur) en Ministeriële Regelingen. Enexis zal in boekjaar 2025 de ontwikkelingen in deze wet- en regelgeving volgen en de impact bepalen op de geconsolideerde jaarrekening van Enexis Holding N.V. van eventuele verplichtingen die hieruit voortvloeien.

AANPASSING CODES

Om het flexibel gebruik van het elektriciteitsnet te bevorderen, heeft de ACM in 2024 een aantal codes gewijzigd. Zo is het nu mogelijk om op basis van maatschappelijke prioriteit transportcapaciteit te verdelen. Ook zijn er nieuwe, ruimere aansluittermijnen voor grootverbruik vastgesteld, die voorspelbaarheid bieden voor onze klanten en beter aansluiten bij de actuele mogelijkheden van de netbeheerders. Daarnaast kunnen we als netbeheerder ongebruikte transportcapaciteit terugnemen als afnemers er voor langere tijd geen gebruik van maken. Dit codebesluit heet ook wel GOTORK ('gebruik op tijd of raak kwijt').

Er wordt ook gewerkt aan een mogelijkheid voor groepen gebruikers om samen de transportcapaciteit van meerdere aansluitingen te delen middels een GroepsTransportOvereenkomst. Hiervoor is een voorstel opgesteld.

WET GEMEENTELIJKE INSTRUMENTEN WARMTETRANSITIE

De Tweede en Eerste Kamer hebben in 2024 met een ruime meerderheid de Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Wgiw) aangenomen. Deze wet biedt gemeenten handvatten om te komen tot aardgasvrije wijken, uiterlijk in 2050. Hiervoor maken zij een wijkgericht aanpak voor de overgang op een betaalbaar en duurzaam alternatief. Ook regelt de wet dat de aansluitverplichting voor aardgas kan vervallen. Deze wet gaat waarschijnlijk in op 1 juli 2025 en heeft grote implicaties voor de netbeheerders.

WET COLLECTIEVE WARMTEVOORZIENING

Tot slot gaat de Wet collectieve warmtevoorziening (Wcw) naar verwachting in het tweede kwartaal van 2025 naar de Tweede Kamer. De wet heeft als doel om de warmtetransitie te bevorderen en tegelijkertijd de publieke belangen duurzaamheid, leveringszekerheid en betaalbaarheid beter te borgen. De Wcw regelt voor warmte de overgang naar een transparantere kostensystematiek en zorgt ervoor dat warmtenetten in publieke handen komen. Hierbij wordt een rol mogelijk voor de netwerkbedrijven. We bereiden ons daarop voor.

AANBESTEDINGSRECHT

Om de energietransitie te kunnen realiseren, zijn veel materialen en diensten benodigd. Hierdoor zullen we veel moeten inkopen. Het uitgangspunt is en blijft dat Enexis wet- en regelgeving volgt, zo ook het aanbestedingsrecht. In sommige situaties kunnen dilemma's ontstaan waarbij er een spanningsveld ontstaat tussen het volgen van de letter van de wet en het versnellen en realiseren van de energietransitie. Enexis heeft aandacht voor deze dilemma's en maakt daarin weloverwogen keuzes waarbij de verschillende perspectieven worden meegewogen.

Onderzoek bekostiging elektriciteitsinfrastructuur

In de zomer van 2024 is het Rijk het Interdepartementaal beleidsonderzoek Bekostiging elektriciteitsinfrastructuur (IBO) gestart. Doel is 'meer inzicht en grip te krijgen op de omvang van de investeringen in de elektriciteitsinfrastructuur tussen nu en 2040'. Het IBO richt zich primair op het uitwerken van beleidsinterventies die mogelijk kunnen leiden tot kostenbesparingen van het systeem of verbetering van het vestigingsklimaat in Nederland. De netbeheerders hebben input op het IBO geleverd via diverse werkgroepen. Het eindresultaat met aanbevelingen en besparingsopties is eind februari 2025 verschenen en wordt naar verwachting bij de Voorjaarsnota behandeld door de Tweede Kamer. Dit voorjaar zal duidelijker worden wat de implicaties zijn voor Enexis.

DUURZAME MOLECULEN

Om van het aardgas af te komen, hebben we onder meer groen gas en waterstof nodig. Deze duurzame moleculen hebben we in 2024 als speerpunt benoemd, en het team dat hieraan werkt is opgeschaald. Om onze doelstellingen voor duurzame moleculen te bereiken, is Europese samenwerking essentieel. Enexis hecht hier veel waarde aan, omdat dit ons helpt om op Europees niveau te pleiten voor de juiste wet- en regelgeving en om relevante Europese contacten te leggen. We zijn actief betrokken als vicevoorzitter van Gas Distributors for Sustainability (GD4S) en als lid van Eurogas. Meer informatie over onze lobbyactiviteiten in het algemeen vind je [hier](#).

GROEN GAS

De Nederlandse doelstelling voor groen gas bedraagt 2 miljard kubieke meter in 2030. Om de groei mogelijk te maken, investeren we in ons netwerk. We maken koppelingen tussen lokale gasnetdelen en plaatsen boosters. Zo treffen we met Gasunie Transport Services (GTS), de landelijke netbeheerder van het gastransportnet, voorbereidingen voor een groengasbooster in Tilburg.

Met de invoeding van groen gas op het netwerk stroomt gas nu twee kanten op. Tot voor kort was gas eenrichtingsverkeer: van leverancier naar gebruiker. Samen met andere netbeheerders onderzoeken we welke uitdagingen dit oplevert en welke oplossingen nodig zijn voor bijvoorbeeld de kwaliteitseisen voor het gas.

WATERSTOF

We ambiëren een rol in de distributie van waterstof. Daarvoor is nog een aanpassing van de wet- en regelgeving nodig. Bij waterstofdistributie ligt onze focus op industriële klanten. We voeren samen met partners haalbaarheidsstudies uit om waterstof toe te passen op bedrijventerreinen. Dit deden we in 2024 voor het Industriecluster Oost-Groningen. De conclusie: waterstof gebruiken is mogelijk, maar door de hoge prijs ervan is er een onrendabele top waarvoor financiering gevonden moet worden. Uitgangspunt in deze studie is dat er nieuwe leidingen komen voor waterstof; de bestaande netten blijven nog nodig voor aardgas. Dit geeft de bedrijven ook de mogelijkheid om de transitie in eigen tempo uit te voeren. De kosten voor het netwerk zijn overigens aanzienlijk lager dan de kosten van waterstof en zijn geen doorslaggevende factor voor de haalbaarheid. De volgende stap in dit onderzoek is beter inzicht te krijgen in de behoeftes en impact bij de bedrijven.

In het onderzoeksprogramma HyDelta verzamelen we samen met kennisinstellingen en netbeheerders veel kennis over de distributie van waterstof – zoals over de techniek, veiligheid, digitalisering en de transitie van aardgas naar waterstof.

‘De netcongestie mag geen dag langer duren dan nodig’

INTERVIEW MET WETHOUDER JAIMI VAN ESSEN VAN DEVENTER

Enexis breidt het elektriciteitsnetwerk in Deventer in rap tempo uit. Straten en stoepen gaan open voor nieuwe kabels en de gemeente krijgt 350 nieuwe transformatorhuisjes. Wethouder Jaimi van Essen ziet mooie resultaten van de goede samenwerking met Enexis. “We steken echt onze nek uit.”

BEPERKTE RUIMTE

Om het net uit te breiden, krijgt Deventer ongeveer 350 nieuwe transformatorhuisjes. Voor de eerste twee buurten is het duidelijk waar die komen. “Dat was een zoektocht, want de beschikbare ruimte is beperkt”, aldus de wethouder. “We kijken ook naar mogelijkheden om de huisjes goed in te passen in de omgeving met bijvoorbeeld groen of kunst. Want transformatorhuisjes zijn natuurlijk niet mooi. In onze mooie historische binnenstad houden we ze liever helemaal uit het zicht. Enexis denkt met ons mee over wat mogelijk is.”

Net als veel andere steden heeft Deventer steeds meer last van het overvolle stroomnet. Bedrijven komen bijvoorbeeld op de wachtlijst voor een aansluiting en in woonkamers knippen de lampen af en toe. “Als college hebben we gezegd dat deze situatie niet langer mag duren dan nodig is”, zegt Van Essen. “Daarom sloten we met Enexis een samenwerkingsovereenkomst, een SOK. Daarmee geven we aan dat we samen de schouders zetten onder een versnelde uitbreiding van het net.”

FLINKE INVESTERINGEN

Die uitbreiding is cruciaal om de toenemende vraag naar en teruglevering van elektriciteit aan te kunnen, zegt hij. “Enexis heeft grond nodig om vooruit te kunnen. En daarmee ook vergunningen. Die trajecten kosten vaak veel tijd. Door samen op te trekken, kunnen we sneller bepalen waar die transformatorhuisjes moeten komen. Ook kunnen we zaken als plannings en de communicatie met bewoners goed op elkaar afstemmen.” In 2024 maakte de gemeente € 1,5 miljoen vrij voor de aanpak van netcongestie. Dat gaat van slimmer omgaan met elektriciteit en de realisatie van smart energy hubs tot en met de uitbreiding van het net. “In 2025 doen we dat opnieuw. Daarmee steken we echt onze nek uit.”

“

We steken echt **onze nek uit**.

NIEUW VERDEELSTATION

Als eerste gemeente in Nederland heeft Deventer ook een voorkeursrecht genomen op een locatie voor de bouw van een hoog- en middenspanningsstation. Dat betekent dat deze dertien hectare grond gereserveerd is voor een nieuw verdeelstation voor elektriciteit, het derde in Deventer. Van Essen: “Ondernemers en inwoners van onze gemeente willen verder verduurzamen en dus meer en meer overstappen van fossiele brandstoffen op elektriciteit. De vraag naar stroom neemt hierdoor toe. Daarvoor is een derde verdeelstation nodig.”

CAPACITEIT BENUTTEN

Van Essen zegt dat de samenwerking met Enexis goed verloopt. “We luisteren naar elkaar, weten waar elkaars expertise ligt en kunnen die benutten. Belangrijk ook is de communicatie met bewoners. Zij krijgen te maken met overlast of krijgen een trafohuisje in hun straat. Daar vinden zij terecht iets van. Je kunt dan beter uitleg geven op een informatieavond dan een briefje in de bus gooien. Enexis begrijpt dat gelukkig ook steeds beter.”

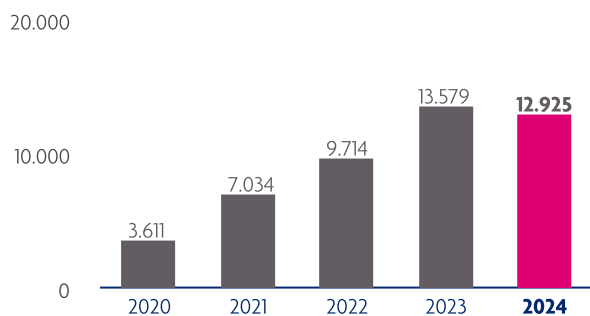
Naast uitbreiding van het elektriciteitsnet, kijkt de gemeente ook naar een beter gebruik van de beschikbare capaciteit. “Het scheelt enorm als we niet allemaal tegelijk de auto opladen of de wasdroger aanzetten. Samen met Enexis en woningcorporaties onderzoeken we hoe we het energiegebruik meer kunnen spreiden. Ook kijken we naar netbewust bouwen, daarbij wordt rekening gehouden met de capaciteit en belasting van het energienet. Alles om de impact van netcongestie zoveel mogelijk te beperken en het elektriciteitssysteem anders te gebruiken.”

Wij bieden iedereen altijd toegang tot energie

Met man en macht werken we aan de uitbreiding van ons elektriciteitsnet. In 2024 investeerden we opnieuw meer dan in 2023, dat al een recordjaar was. Wel blijft er sprake van wachtlijsten voor grootzakelijke klanten die (extra) vermogen willen in congestiegebieden. Met diverse maatregelen stimuleren we een zo efficiënt mogelijk gebruik van ons netwerk.

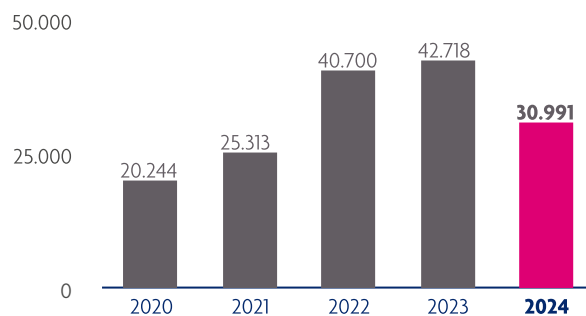
De vraag naar en het aanbod van elektriciteit stijgt nog steeds sterk. Er komen meer en meer elektrische auto's, bussen en vrachtwagens. Huishoudens kiezen massaal voor elektrisch koken en een warmtepomp en fabrieken stappen over op elektriciteit als energiebron voor hun productieprocessen. Tegelijkertijd groeit het aantal zonne- en windmolenparken en leggen woningbezitters en bedrijven hun daken vol met zonnepanelen. Daardoor hebben we te maken met een overvol stroomnet, netcongestie en wachtlijsten. Toegang tot het net is daardoor helaas niet meer vanzelfsprekend en vanwege de belasting van het net nemen storingen toe.

Aantal verwijderde gasaansluitingen

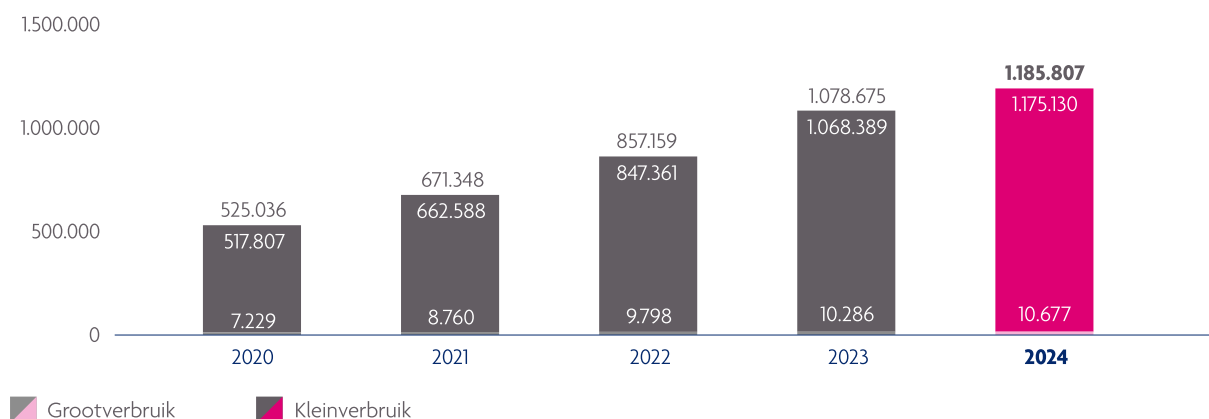
We verwijderden 12.925 gasaansluitingen op een totaal van 2.269.000 gasaansluitingen. Het aantal verwijderde gasaansluitingen daalde met 4,8% ten opzichte van vorig jaar.

Aantal verzwaarde elektriciteitsaansluitingen

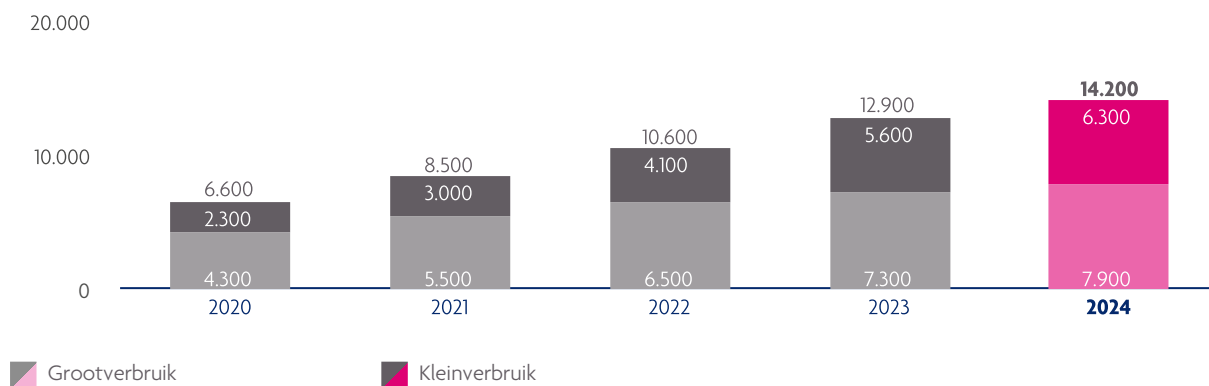
We verzwaarden 30.991 elektriciteitsaansluitingen op een totaal van 2.997.000 aansluitingen. Het aantal aansluitingen dat we verzwaarden daalde met 27,5% ten opzichte van vorig jaar.

Aansluitingen waarop wordt teruggeleverd

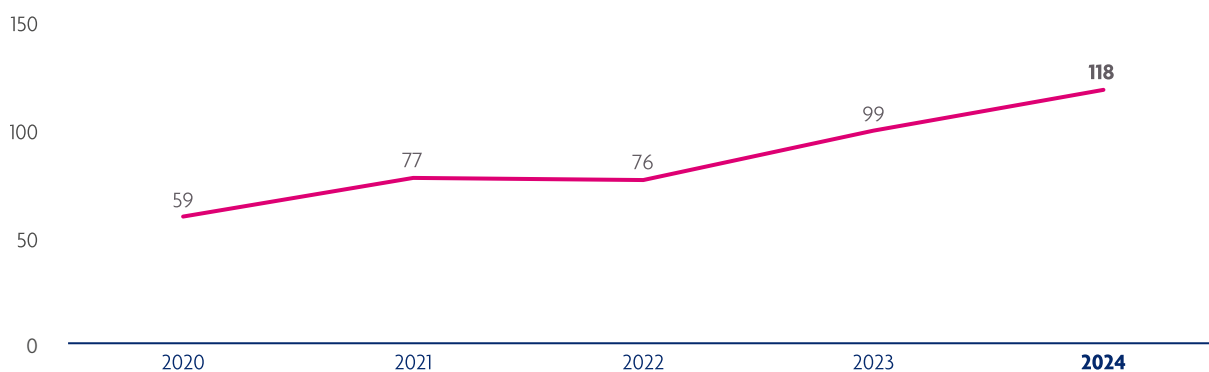

■ Grootverbruik
 ■ Kleinverbruik

Duurzaam opgesteld vermogen (in megawatt)

Groen gas (getransporteerde volumes in Mm3)

STEEDS MEER TERUGLEVERING

Steeds meer bedrijven en huishoudens wekken zelf energie op, waarvan ze een deel aan onze netten terug leveren. Het aantal aansluitingen dat zonne- en windenergie teruglevert, steeg met 10% naar 1.185.807 aansluitingen. Het zogeheten duurzaam opgesteld vermogen (het maximale vermogen van alle duurzame energiebronnen) in onze regio's nam in 2024 eveneens toe met 10%. Het aandeel groen gas dat klanten aan ons terug leverden nam toe met 19%.

WACHTLIJSTEN BLIJVEN BESTAAN

Op veel plekken is er te weinig netcapaciteit om elektriciteit te transporteren. Daardoor komen grootzakelijke klanten die (extra) vermogen willen voor invoeding of afname op een wachtlijst terecht. We denken dat er nog vijf tot tien jaar wachtlijsten zijn. We realiseren ons dat de impact hiervan groot is. Bedrijven kunnen moeilijk groeien of verduurzamen.

Alleen bedrijven die al een passende aansluiting hebben of een nieuwe aansluiting of verzwareing hebben aangevraagd, worden voor hun vermogensvraag op de wachtlijst opgenomen. Vermogen is immers alleen bruikbaar als een klant daarvoor ook een geschikte aansluiting op het net heeft. Vermogen dat beschikbaar komt, bieden we op volgorde van de wachtlijst aan. Daarbij houden we rekening met het nieuwe prioriteringskader.

Ook huishoudens hebben steeds vaker te maken met het overvolle net. Hun vraag naar elektriciteit stijgt snel, terwijl ook de teruglevering via zonnepanelen toeneemt. Hierdoor neemt de druk op het stroomnet in woonwijken fors toe. Met als gevolg dat huishoudens last krijgen van spanningsproblemen, zoals uitvallende omvormers van zonnepanelen.

In navolging van grote bedrijven kunnen ook huishoudens en kleine bedrijven lokaal te maken krijgen met langere wachttijden voor een nieuwe aansluiting of verzwareing. Steeds vaker is voor kleinverbruik-aanvragen een netuitbreiding nodig. Maar het uitbreiden van nieuwe elektriciteitshuisjes, kabels en stations kost tijd, waardoor klanten mogelijk langer moeten wachten. Of en hoezeer wachttijden oplopen is afhankelijk van locatie, ruimte en de beschikbaarheid van personeel en materialen.

We doen er alles aan om klanten zo snel mogelijk te helpen en goed te informeren. Om klanten met een kleinverbruik-aansluiting inzicht te geven in wat drukte op het stroomnet voor hen betekent, lanceerden we begin 2025 een online tool.

MAATREGELEN DIE FLEXIBILITEIT BEVORDEREN

Via congestiemanagement bewegen we grote zakelijke klanten vrijwillig – en soms zelfs verplicht – tot flexibiliteit in hun afname of teruglevering van elektriciteit. Contractueel spreken we met hen af dat ze tijdens congestiepieken standaard of op afroep hun verbruik aanpassen, zodat de piek vermindert en overbelasting voorkomen wordt. Deze zogenoemde flexcontracten geven klanten in de daluren wél ruimte tot afname of invoeding van elektriciteit.

MAATSCHAPPELIJK PRIORITEREN

Vanaf 1 oktober 2024 geldt het maatschappelijk prioriteringskader: bedrijven en instellingen met een maatschappelijke functie komen in aanmerking voor een hogere plek op de wachtlijst in een congestiegebied voor het toekennen van vermogen wanneer dat beschikbaar komt. De ACM heeft bepaald welke sectoren in aanmerking komen voor prioriteit en onderscheidt drie categorieën:

- Congestieverzachtters: deze klanten zorgen voor extra netcapaciteit nadat ze zijn aangesloten. Hierdoor kunnen andere klanten aangesloten worden of groeien.
- Veiligheid: denk aan brandweer, politie, rechtspraak, penitentiaire inrichtingen, waterschappen en acute gezondheidszorg.
- Basisbehoeften: hieronder vallen onder andere de openbare drinkwatervoorziening, onderwijs, warmtevoorziening en woningbouw.

Aanvragen die niet tot deze drie categorieën behoren, komen niet in aanmerking voor prioriteit en moeten mogelijk dus langer wachten.

UITBREIDING VAN ONS NETWERK

WEER MEER INVESTERINGEN

De belangrijkste oplossing voor netcongestie is uitbreiding van het net. Daar werken we dan ook hard aan. In 2024 hebben we onze netcapaciteit met 1.920 megawatt uitgebreid (inclusief vervanging en congestiemanagement). In totaal gaven we € 1.486 miljoen uit aan uitbreiding en onderhoud van onze netten, € 272 miljoen meer dan in 2023 en € 36 miljoen meer dan ons plan. De toename is een direct gevolg van de energietransitie.

Werkpakket

Groningen

Gerealiseerd 2023

€ 240 miljoen

Gerealiseerd 2024

€ 251 miljoen

Ambitie 2025

€ 328 miljoen

Drenthe

Gerealiseerd 2023

€ 115 miljoen

Gerealiseerd 2024

€ 158 miljoen

Ambitie 2025

€ 169 miljoen

Noord-Brabant

Gerealiseerd 2023

€ 435 miljoen

Gerealiseerd 2024

€ 531 miljoen

Ambitie 2025

€ 687 miljoen

Overijssel

Gerealiseerd 2023

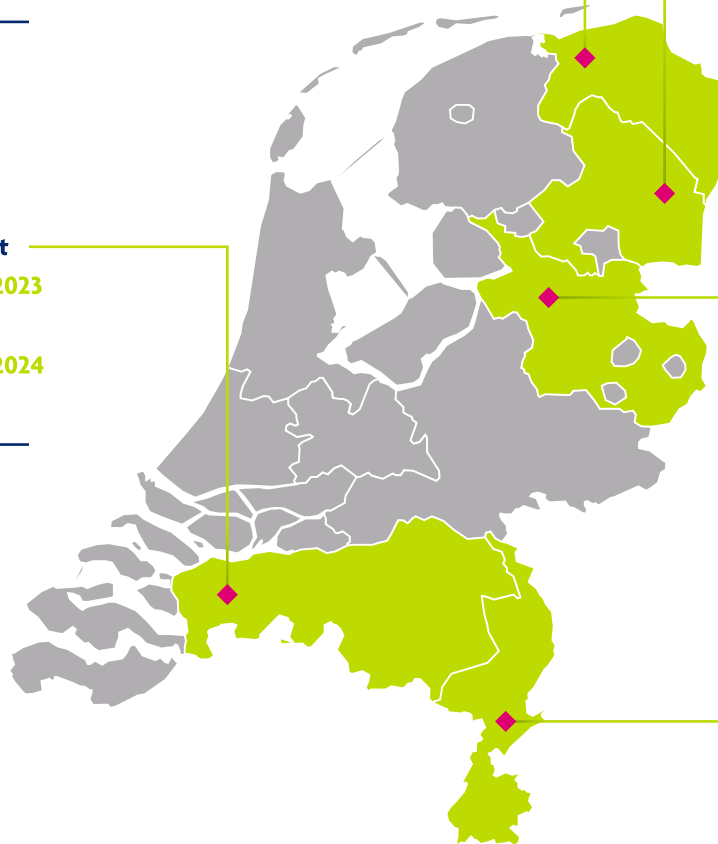
€ 197 miljoen

Gerealiseerd 2024

€ 271 miljoen

Ambitie 2025

€ 351 miljoen

Limburg

Gerealiseerd 2023

€ 227 miljoen

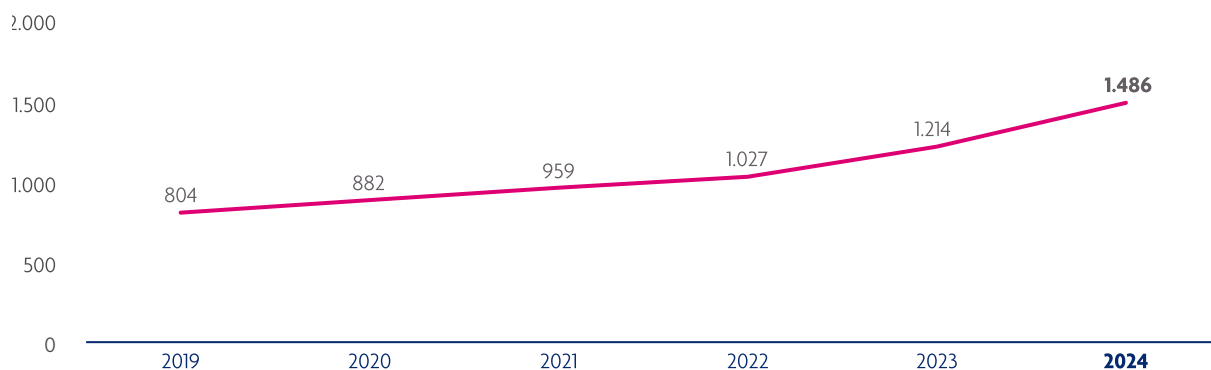
Gerealiseerd 2024

€ 275 miljoen

Ambitie 2025

€ 333 miljoen

Groei werkpakket (in miljoenen euro's)

In ons Investeringsplan hebben we opgenomen dat we van 2024 tot en met 2026 € 3 miljard investeren in uitbreiding van onze netten en € 1,5 miljard in onderhoud en beheer van de bestaande infrastructuur. Het plan laat ook zien waar we de komende tien jaar aan de slag gaan. Input daarvoor hebben we opgehaald bij onder meer provincies, gemeenten en marktpartijen. We hebben ook investeringen meegenomen die provincies hebben aangedragen (via de zogeheten pMIEK's). Het plan maakt duidelijk dat er tot en met 2026 een aanzienlijk 'maakbaarheidsgat' is. Dit is het verschil tussen de markt vraag, beschikbare materialen en capaciteit in de uitvoering.

BUURTAANPAK VERSNELT DE UITVOERING

De komende jaren breiden we het aantal hoog- en middenspanningsstations uit. Om de bouw hiervan te versnellen, streven we naar standaardisatie en prefab-bouw. Ook plaatsen we duizenden nieuwe transformatoren in woonwijken, verzwaren we duizenden bestaande transformatoren en leggen we in totaal 16.000 kilometer kabel van de zwaarste soort. Hiervoor zal in de komende tien jaar één op de drie straten open moeten.

We pakken dit werk buurt voor buurt aan via de buurtaanpak. Hierbij verrichten aannemers zelfstandig de engineering, voorbereiding en uitvoering. Heldere communicatie is daarbij cruciaal. Daarom houden we bijeenkomsten met bewoners; we luisteren goed naar omwonenden en laten weten welke overlast ze kunnen verwachten. Ook belangrijk is dat er op tijd voldoende gegunde ruimte beschikbaar is en dat de vergunningen en verkeersplannen tijdig rond zijn. Hierbij geldt uiteraard dat veiligheid op 1 staat en onderzoeken we de mogelijkheden om de buurtaanpak zoveel mogelijk spanningsloos te gaan uitvoeren

ENERGIEVOORZIENING IS BETROUWBAAR

Tijdens alle verbouwingen blijft de winkel gewoon open. We zorgen ervoor dat de betrouwbaarheid en veiligheid van ons netwerk hoog blijven. Dit is te danken aan de investeringen in onze netten en aan de inzet van innovatieve systemen, zoals Distributie Automatisering Light (DALI). Inmiddels heeft 65% van onze netstations een DALI-box. Dit systeem lokaliseert snel waar een storing is en onze collega's kunnen deze snel oplossen. Aan de andere kant laat de stijging zien dat we de grenzen van onze netten bereiken en ook bewust opzoeken, waardoor het aantal storingen toeneemt.

De levering van gas werd in 2024 gemiddeld 56 seconden onderbroken, een daling van 59% (2023: 137 seconden). Dat is vooral het gevolg van een beperkt aantal grote storingen met meer dan 25.000 verbruikersminuten. Het gasnet is erg betrouwbaar; in relatieve zin fluctueert de jaarlijkse uitvalduur wel sterk.

ONDERZOEK NAAR DE INVLOED VAN (EXTREME) KOU OP HET ELEKTRICITEITSVERBRUIK

Enexis garandeert beschikbaarheid van elektriciteit tot -13 graden Celsius. Hoe kouder het is, hoe meer stroom nodig is voor de warmtebronnen die op elektriciteit draaien. Omdat die er steeds meer komen, is het belangrijk te weten wat hun invloed is op het elektriciteitsnet en waar problemen kunnen ontstaan. Na een digitale analyse van 22.000 elektriciteitsstations hebben we 79 locaties in beeld waarvan we verwachten dat bij -13 graden meer dan 120% van de capaciteit van een transformator wordt verbruikt. Na aanvullend onderzoek beslissen we of en bij welke stations een verzwaring nodig is. In 2025 herhalen we het onderzoek met de meest recente gegevens.

STORINGEN ALS GEVOLG VAN HOGE WATERSTAND

In de winter van 2023/2024 registreerden we een opvallende stijging in middenspanningsstoringen in verbindingstukken (moffen). Vaak ontstaan deze storingen door overbelasting van het net of graafschade, maar hiervan was nu geen sprake. Data-onderzoek wees uit dat er een verband was tussen het aantal storingen en de hoge grondwaterstand als gevolg van hevige regenval, met name in het zuiden van het land. Daardoor stonden de verbindingstukken onder water. Hoewel ze waterdicht zijn, kunnen er kleine scheuren ontstaan als gevolg van ouderdom, zetting of door eerder veroorzaakte mantelschades bij graafwerkzaamheden die niet zijn opgemerkt. Dit lijkt de verklaring te zijn voor het verhoogde aantal storingen. Dit is cruciale informatie voor toekomstige beslissingen en de preventie van storingen op ons elektriciteitsnet. Dankzij data-onderzoek hebben we meer grip op storingen en kunnen we gericht werken aan het onderhoud en de bescherming van onder andere deze verbindingstukken.

LEVERANCIERSSTRATEGIE EN MATERIAALKETEN

Voor de energietransitie is veel materiaal nodig, zoals kabels, verbindingstukken, stations en transformatoren. Zo hebben we in 2024 30 vermogenstransformatoren en 6.700 kilometer kabel ingekocht en via een Europese aanbesteding het aantal kabelleveranciers uitgebreid van 3 naar 8. De wereldmarkt voor dergelijke componenten kenmerkt zich door een hoge vraag, die in veel gevallen hoger is dan de beschikbare productiecapaciteit. Om hierop in te spelen, kiest Enexis ervoor om strategische samenwerkingsverbanden aan te gaan met de belangrijkste leveranciers waarbij we meerdere kwartalen vooruit onze benodigde volumes hard vastleggen. Dat brengt risico's met zich mee omdat onze uitvoering niet altijd voorspelbaar is, onder meer doordat vergunningverleningen langer duren of door schaarste aan technische medewerkers. Om dit voldoende te kunnen opvangen, schaalden we in 2024 onze eigen logistieke capaciteit op via eigen en flexibele externe opslaglocaties en steeg de voorraad in 2024 van € 150 miljoen naar € 168 miljoen.

EFFICIËNTER GEBRUIK VAN HET NET

Naast de uitbreiding van het netwerk voor meer transportcapaciteit, is ook een betere benutting van de beschikbare capaciteit mogelijk. Het net wordt niet op elk moment van de dag volledig gebruikt. Als we de pieken verlagen en dalen vullen, kunnen meer klanten gebruikmaken van het elektriciteitsnet. Met nieuwe contractvormen verleiden we klanten om hun energiegebruik aan te passen aan de beschikbare netcapaciteit.

ALTERNATIEVE TRANSPORTRECHTEN MET BLOKSTROOM

BlokStroom geeft klanten de mogelijkheid om buiten piekuren extra vermogen te gebruiken. Deze contractvorm werkt met vaste tijdsblokken, bijvoorbeeld 's nachts van 00.00 tot 06.00 uur. Voor sommige klanten is dit een uitkomst. Ze kunnen bijvoorbeeld elektrische vrachtwagens 's nachts opladen, zodat die 's ochtends vol de weg op kunnen. In 2024 hebben we een beperkt aantal klanten benaderd voor BlokStroom. Dit heeft geresulteerd in zo'n veertig contracten. Hiermee hebben we veel geleerd voor de verdere ontwikkeling en introductie van alternatieve transportrechten. We verwachten dat we in 2025 BlokStroom beperkt kunnen aanbieden op locaties waar transportcapaciteit in de nacht beschikbaar is.

GROEPSTRANSPORTOVEREENKOMST KLAAR VOOR DE MARKT

Een groepstransportovereenkomst (GTO) is een contract waarbij een groep bedrijven gezamenlijk gebruikmaakt van een afgesproken transportcapaciteit. Door energie-opwek, -verbruik en -opslag op elkaar af te stemmen, kunnen die bedrijven meer capaciteit gebruiken dan bij individueel transportvermogen. Dit maakt het ook aantrekkelijker om te investeren in technologieën als laadpleinen, zonnepanelen of batterijen, doordat verbruik en kosten gedeeld worden. De GTO is een van de bouwstenen voor een energiehub. Enexis is op verschillende locaties betrokken bij pilots met energiehub. De ervaringen die we daar hebben opgedaan, zijn gebruikt om samen met de andere netbeheerders het groepsrecht mogelijk te maken in wet- en regelgeving. We verwachten in 2025 de GTO op kleine schaal stap voor stap te kunnen aanbieden aan de markt.

FLEXCONTRACT ZORGT VOOR RUIMTE OP HET NET

Met congestiemanagement verlagen we pieken op het net, zodat er ruimte komt om nieuwe klanten in het gebied aan te sluiten. Daarvoor sluiten we flexcontracten af met grootverbruikers: op drukke momenten brengen zij de piekbelasting omlaag. Essentieel is dat we weten wanneer de pieken optreden. Met eigen ontwikkelde kunstmatige intelligentie (AI) voorspellen we dagelijks de verwachte belasting van ons net. Dat is niet eenvoudig, maar wel cruciaal om congestiemanagement efficiënt uit te voeren. Met papierfabriek [Sappi](#) in Zuid-Limburg sloten we in 2024 ons grootste flexcontract tot dusver. Tijdens een experiment met [Fastned](#) leverde het snellaadstation vrijwillig op vaste momenten, voornamelijk tijdens de ochtend- en avondpieken, wat van hun vermogen in, zonder dat de klanten daar last van hadden. Daar tegenover vroeg Fastned van Enexis flexibele extra capaciteit op de momenten dat het kon.

BEWUSTMAKING OVER FLEXIBEL ENERGIEGEBRUIK

Op een flexibele manier energie gebruiken is onmisbaar voor een betaalbaar en betrouwbaar energiesysteem. Dit zorgt namelijk voor meer ruimte op het net. Technologie helpt om grote energieverbruikers hierin slim aan te sturen. Tegelijk is het belangrijk dat we ons gedrag aanpassen. Producten als flexcontracten stimuleren dit.

In 2024 startten we ook een communicatiecampagne voor de zakelijke markt met als slogan 'Mijn stroomnet is jouw stroomnet'. Daarmee maken we klanten er bewust van dat stroomnet van ons allemaal is en we allemaal kunnen bijdragen aan de oplossing. Voor consumenten startten we hiertoe de campagne 'Vol Energie'.

TERUGLEVERCONGESTIE VERMINDEREN VIA VRIJE BIJDINGEN

In gebieden waar veel zonne- en windenergie wordt teruggeleverd op het net kan dit tot congestieproblemen leiden. In april 2024 heeft Enexis voor het eerst via vrije biedingen op het platform GOPACS de teruglevercongestie succesvol weggewerkt. Bij deze transactie zijn drie partijen betrokken: de netbeheerder met een congestieprobleem, een partij in het congestiegebied die wil helpen en een derde partij die een tegenactie uitvoert buiten het congestiegebied. De landelijke balans van het elektriciteitsnet mag namelijk niet worden verstoord door deze actie, dit wordt gedaan door de vermindering van zonneproduktie te combineren met vermeerdering van de elektriciteitsproductie buiten het congestiegebied.

Partijen binnen het congestiegebied kunnen zelf een bieding doen tegen welke prijs zij willen helpen de congestie op te lossen (vrije biedingen), gefaciliteerd door GOPACS. Deze aanpak biedt niet alleen een oplossing voor het huidige congestieprobleem, maar versterkt ook de betrouwbaarheid en betaalbaarheid van ons netwerk voor onze klanten.

EERSTE RAAMCONTRACT VOOR CONGESTIEMANAGEMENT

Afgelopen jaar heeft Enexis het eerste contract met een congestie service provider (CSP) getekend. Dit contract met Next Kraftwerke is het eerste raamcontract voor congestiemanagement en biedt in één keer toegang tot maar liefst 63 MW in ons verzorgingsgebied. Deze stap laat zien hoe raamcontracten kunnen bijdragen aan de grootschalige uitrol van flexibiliteit. Naast de maatwerkafspraken met individuele klanten, biedt zo'n raamcontract de kans om sneller meters te maken. Het contract met Next Kraftwerke is hiervan het eerste voorbeeld. Dit contract richt zich op grote zonneparken.

NETVERLIEZEN BETER IN KAART, KOSTEN EERLIJKER VERDEELD

Sinds 1 januari 2024 berekenen we onze netverliezen anders. Hierdoor kunnen de kosten van netverlies nu eerlijker verdeeld worden over netbeheerders en marktpartijen.

Bij transport van elektriciteit treedt er in kabels en transformatoren onvermijdbaar energieverlies op door weerstand en warmteontwikkeling. Alle energie die niet bij klanten terechtkomt - ook door energiefraude en administratieve fouten - is netverlies. Die netverliezen moeten we inkopen. Het totale netverlies is ongeveer even groot als het totale elektriciteitsverbruik van NS.

Sinds afgelopen jaar brengen we onze netverliezen beter in kaart. Als onderdeel van Allocatie 2.0 delen we het netverlies op in drie delen: de energie die het net zelf gebruikt, het verlies tijdens transport en het verbruik waar niemand voor betaalt (voornamelijk energiefraude). Daarnaast hebben we twee andere verbeteringen doorgevoerd. Op dagen met veel zon en wind zorgen we dat de berekening van het netverlies daarbij aansluit. Hierdoor wordt het onbalansvolume lager en functioneert de energiemarkt net een stukje beter. Daarnaast maken we voortaan dagelijks een voorspelling van netverliezen in plaats van jaarlijks. Dat verhoogt de nauwkeurigheid van onze berekeningen aanzienlijk.

De informatie-uitwisseling tussen marktpartijen verandert niet door deze aanpassingen maar het maakt de berekening van het resterende netverlies wel een stuk preciezer.

Werken aan het net

GESTANDAARDISEERDE TRANSPORTVERDEELSTATION IN ROERMOND

Enexis, Alfen en Siemens Infrastructure hebben eind oktober in Roermond het eerste gestandaardiseerde transportverdeelstation als Proof of Concept (PoC) geplaatst en daarna de installatie van Siemens in één keer erin gehesen. Arbeidsextensief, snel en duurzaam. Hiermee boeken we een tijdswinst van drie weken. Dit was de eerste van in totaal 800 gestandaardiseerde stations die we de komende tien jaar verwachten te realiseren. Daarmee versnellen we de opschaling van onze infrastructuur en dragen we bij aan een toekomstbestendige energietransitie.

VERNIEUWD HS/MS-STATION IN KELPEN

In Kelpen gaan we een groot 150 kv station vernieuwen. Dat doen we samen met twee aannemers. Dat kan alleen omdat we buiten de spanningszone werken van het huidige station. Hierbij gaat het onder meer om nieuwbouw van diverse onderdelen op het hoogspanningsstation, het realiseren van diverse ondergrondse kabelverbindingen van/naar het station en het aanpassen van wegen op het hoogspanningsstationsterrein.

HELE BUURT AANPAKKEN: IN LANDGRAAF...

In één keer de hele buurt aanpakken: dat deden we in Landgraaf in een goede samenwerking met de gemeente. Door de toenemende populariteit van elektrische auto's, warmtepompen en zonnepanelen neemt de druk op de lokale stroomnetten in woonwijken fors toe. Ook in Landgraaf maken we het laagspanningsnet toekomstbestendig. De gemeente Landgraaf speelde een cruciale rol en heeft veel lef en daadkracht getoond bij dit project. Samen met onze partner Hurkmans Van Geleuken plaatsen we in een recordtempo een nieuw station, legden we 1.200 meter kabel aan en namen we honderden aansluitingen over.

...EN IN RIJSSEN

Eind augustus is VSH gestart met de aanleg van de laagspanning in de buurt Veeneslagen in Rijssen. Dit is niet zomaar een project. Het is het eerste grote PILS project voor VSH én voor het gebied Overijssel West. In deze wijk gaat het om maar liefst 2.000 aansluitingen. Voorafgaand aan de werkzaamheden hielden we een goed bezochte informatieavond en voor de volgende fases staan nog twee informatieavonden gepland. Elke woensdag is er een inlooppunt bij de keet voor bewoners.

HISTORISCH PROJECT IN HARTJE GRONINGEN

In april begon Enexis aan een indrukwekkend en historisch project: de vervanging van een oude gasbuis in hartje Groningen. Dit project maakte deel uit van een groter initiatief, waarbij in totaal 126 kilometer grijs gietijzeren gasleidingen zijn verwijderd uit Groningen, Hoogezand en Winschoten. Zoals bij veel complexe projecten waren er de nodige uitdagingen, zoals de kwetsbaarheid van de omliggende oude panden en de noodzaak om trillingen te meten en minimaliseren.

Dit project markeerde een belangrijke stap in de voorbereiding van onze infrastructuur op de toekomst. Door deze 'oude' gasbuizen te vervangen, zorgen we ervoor dat ons netwerk voldoet aan de toekomstige eisen en bereiden we ons voor op een groen-gasgerichte toekomst.

ASBEST SANEREN IN METERKASTEN ENSCHEDE

In november heeft Enexis bij een flatgebouw in Enschede in een mini-containment asbest in de meterkast gesaneerd om vervolgens in later stadium de aansluiting te kunnen verzwaren. De woningcorporatie wil de woningen namelijk gasloos gaan maken.

Het werken met een mini-containment kost maar een kwart van de tijd die nodig is wanneer met een volledig containment gewerkt wordt. Deze tijdswinst is bijzonder belangrijk, omdat er naar schatting in Twente nog enkele tienduizenden woningen van particulieren en woningbouwverenigingen zijn met meterkasten waarin asbest is verwerkt.

DAG EN NACHT KLAARSTAAN VOOR STORINGEN, OVERAL

Van beschadigde kabels en dreigende gaslekken tot stroomuitval: onze Storing Wacht Dienst is dag en nacht in touw om risico's te beperken en ernstige gevolgen van incidenten te voorkomen. Zo was het in juni raak in Kampen. Door een forse schade aan een transportkabel, kwam een groot deel van de binnenstad – inclusief een aantal bedrijven – zonder stroom te zitten. We hebben op strategische punten noodstroomaggregaten geplaatst en zijn tegelijk begonnen met een tijdelijke oplossing. Zo hebben we tijd gewonnen om de gestoorde kabel later te herstellen. Deze oplossing is door de verschillende bedrijfsonderdelen binnen een week gerealiseerd. We hebben ervoor gekozen om een 700 meter nieuwe transportkabel te leggen door het stadspark van Kampen.

In maart hield een hogedruk gasleiding in Eindhoven iedereen goed bezig. Een weggezakte pompinstallatie van het waterschap De Dommel dreigde op de gasleiding terecht te komen. Uit voorzorg hebben we de gasleiding afgesloten en het overtollige gas afgefakkeld. Uiteindelijk is de gasleiding niet beschadigd en hebben er geen klanten zonder gas gezeten.

'Netbeheerders hebben ons heel hard nodig'

INTERVIEW MET DIRECTEUR GEERT HENDRIKS VAN AANNEMER HANAB DISTRIBUTION

Enexis legt de komende tien jaar ongeveer 20.000 kilometer middenspanningskabel en bouwt 800 nieuwe transportverdeelstations. Een enorme opgave, die we samen met de aannemerij oppakken. Om dit gezamenlijk voor elkaar te krijgen, ontwikkelden we met Hanab Distribution een innovatieve werkwijze: Productiestraat Laagspanning en Productiestraat Middenspanning.

Aannemer Hanab Distribution werkt al tientallen jaren samen met Enexis in Noord- en Zuid-Nederland. “Lange tijd deden we relatief kleine en overzichtelijke klussen”, vertelt directeur Geert Hendriks. “We sloten vooral consumenten aan op het gas- en elektriciteitsnet. In eerste instantie dachten we dat ons werkpakket door de energietransitie zou afnemen, omdat huishoudens van het gas af gaan. Maar al snel ontdekten we dat netbeheerders ons juist heel hard nodig hebben om het elektriciteitsnet uit te breiden en te verzwaren.”

WERK STANDAARDISEREN

Enexis kan die enorme klus inderdaad niet alleen klaren, en besteedt daarom een steeds groter werkpakket uit aan de aannemerij. “Om dit in goede banen te leiden, hebben we samen een nieuwe werkwijze ontwikkeld: Productiestraat Laagspanning (PILS) en Productiestraat Middenspanning (PIMS)”, vertelt Hendriks. “Door deze standaardisering van het werk wordt alles beter planbaar en verkorten we de doorlooptijd.”

“

Dankzij een gestandaardiseerde werkwijze kunnen we de laagspanningsnetten in een wijk in één keer verzwaren, **waardoor bewoners minder overlast ervaren.**

BUURTAANPAK UITROLLEN

Ook bij de buurtaanpak van Enexis is Hanab Distribution betrokken. Om de groeiende behoefte aan elektriciteit op te vangen, vervangen Enexis en aannemers verouderde transformatorhuisjes. Deze zijn een belangrijk onderdeel van het netwerk, omdat ze de stroom vanuit transportverdeelstations verder distribueren naar huishoudens. “Dankzij een gestandaardiseerde werkwijze kunnen we de laagspanningsnetten in een wijk in één keer verzwaren, waardoor bewoners minder overlast ervaren. In 2025 gaan we de buurtaanpak breed uitrollen”, zegt Hendriks. “We vinden het mooi en bijzonder om zo samen met een opdrachtgever de branche te innoveren.”

SAMEN TALENT WERVEN

De samenwerking met Enexis heeft grote impact op Hanab Distribution. De aannemer heeft veel extra vakmensen nodig om het werk te kunnen uitvoeren, past werkprocessen aan en digitaliseert waar mogelijk. Om te voorkomen dat Enexis en aannemers de vakmensen bij elkaar wegpakken, werven

Enexis en Hanab sinds 2024 samen via Talent Infra. “We zoeken mensen in Nederland en over de grens, binnen Europa”, zegt Hendriks. “De omgevingsmanagers komen wel uit de regio waar we het project uitvoeren. Hun kennis van de regio is onmisbaar. We steken er veel energie in om de verschillende culturen samen te brengen. Zo creëren we goede teams.”

De nieuwe dynamiek geeft energie, stelt Hendriks. “Vooral omdat Enexis ons veel vrijheid geeft om te vernieuwen. Met als voorwaarde dat onze werkwijze schaalbaar is en dat we geen concessies doen aan kwaliteit en veilig werken. Maar feit blijft dat we groeipijn ervaren. Gelukkig kunnen we hierover goede gesprekken voeren.”

VERSCHIL MAKEN

De komende jaren blijft de aannemer veel werk voor Enexis uitvoeren, stelt Hendriks. “Dat brengt flinke uitdagingen met zich mee, maar de opdracht zelf levert ook veel voldoening op. We maken een groot verschil door mee te werken aan de energietransitie.”

Klanten weten wat ze aan ons hebben

De vraag naar elektriciteit is enorm gestegen. Daardoor is het net op veel plekken vol. Om dit op te lossen, verbouwen we ons energiesysteem. Dit werk kost tijd. Het vraagt ook om goede en transparante communicatie met onze klanten. Zodat ze weten waar ze aan toe zijn.

Waar zijn de grootste problemen op het energienet? Wat doen we daaraan? Waar is nog transportcapaciteit? Hoe lang moet ik als klant wachten op een aansluiting? En wat kan ik zelf doen? Deze en andere vragen van klanten proberen we zo goed mogelijk te beantwoorden. Met overzichtskaarten en regelmatige updates geven we inzicht in de ontwikkeling van de wachtlijsten en de plannen voor uitbreiding van de netcapaciteit.

HELDER COMMUNICEREN MET GROOTVERBRUIKERS

In 2024 introduceerden we samen met de andere netbeheerders de [landelijke netcapaciteitskaarten](#). Daarop is de schaarste-situatie te zien, de aanwezige transportcapaciteit, de benodigde transportcapaciteit, het aantal verzoeken op de wachtlijst en het vermogen op de wachtlijst. Daarnaast informeren we klanten via een maandelijkse update over de capaciteit op ons elektriciteitsnet. We geven daarin informatie over nieuwe knelpunten en over congestieonderzoeken. Ook kunnen zakelijke klanten zich aanmelden voor onze kwartaalnieuwsbrief om op de hoogte te blijven van de laatste ontwikkelingen rondom het energienet.

OPLOSSINGEN VOOR GROOTVERBRUIKERS

Wat klanten zelf al kunnen doen

In oktober 2024 lanceerden we de zakelijke campagne 'Mijn stroomnet is jouw stroomnet'. Die maakt duidelijk dat we het netwerk slimmer en flexibeler moeten benutten. En die stappen zetten we samen met onze klanten. Zij kunnen bijvoorbeeld een deel van de gewenste extra productie naar de nacht verplaatsen of hun elektrische wagenpark 's nachts opladen. Hiermee spreiden ze hun eigen energieverbruik, zodat ze binnen het gecontracteerde vermogen blijven en geen extra capaciteit nodig hebben. Klanten kunnen ook met andere oplossingen aan de slag. Zoals zelf energie opwekken om extra afname te voorkomen, en opgewekte energie zelf opslaan om later te gebruiken. Er komen steeds meer marktpartijen die onze klanten hier goed bij kunnen adviseren.

Contracten voor flexibel vermogen

In het kader congestie management informeren en benaderen we klanten om het net zo efficiënt mogelijk te benutten. We vragen hen bijvoorbeeld om tijdens verwachte piekmomenten op het net tijdelijk – en tegen betaling – een deel van hun capaciteit aan ons terug te geven. Ook bieden we contracten waarbij ze alleen capaciteit krijgen in bepaalde tijdsblokken van de dag. Bijvoorbeeld 's nachts, als er voldoende capaciteit is. Voorbeelden zijn onder meer [Sappi](#) en [Fastned](#).

OOK GEVOLGEN VOOR KLEINVERBRUIKERS

Huishoudens krijgen ook steeds vaker te maken met het overvolle net. Hun vraag naar elektriciteit stijgt snel, bijvoorbeeld voor een (hybride) warmtepomp, laadpaal of elektrisch koken. Tegelijkertijd neemt de teruglevering via zonnepanelen toe. Daardoor is er steeds vaker een verzwarende of uitbreiding van het net nodig voordat een huishouden de gewenste nieuwe of zwaardere aansluiting krijgt. Dit zorgt voor extra werk. Omdat onze arbeidscapaciteit beperkt is, moeten ook huishoudens of zakelijke klanten met een kleine aansluiting soms langer wachten op een aansluiting of verzwarende.

Proactief communiceren met kleinverbruikers

Om kleinverbruikers te informeren over mogelijke overlast, communiceren we proactief en geven we inzicht in de situatie op het elektriciteitsnet. Dat doen we op een aantal manieren:

- Met de campagne 'Vol Energie' informeren we klanten over de uitdagingen op het elektriciteitsnet. Voor deze campagne won Enexis de eerste prijs op de prestigieuze Grand Prix Content Marketing.
- We maken langetermijnplannen inzichtelijk op onze website, zoals de planning van de buurtaanpak. We verwijzen hier ook naar bijvoorbeeld uitvallende omvormers. Dit geeft voor klanten ook inzicht in de termijn waarbinnen we problemen kunnen aanpakken.
- Bij aanvragen voor een nieuwe aansluiting geven we bij de offerte al aan wat de te verwachte levertijd is als we eerst het net moeten uitbreiden.
- We zetten actuele doorlooptijden per vestiging online.
- Eind januari 2025 lanceerden we de online stroomnetchecker waarmee huishoudens en kleine ondernemers op postcode-niveau kunnen zien of er ruimte is op het lokale stroomnet.

AANSLUITTERMIJNEN GROOTVERBRUIK VERLENGD

Ondanks alle inspanningen om het netwerk uit te breiden en efficiënter te gebruiken, loopt de doorlooptijd voor realisatie van aansluitingen helaas op. Dit komt onder meer door personeelstekort en congestie in het net. Op voorstel van de marktpartijen die de zakelijke klanten vertegenwoordigen en de gezamenlijke netbeheerders heeft de ACM in 2024 nieuwe aansluittermijnen voor grootverbruikers vastgesteld. Deze nieuwe aansluittermijnen zorgen voor voorspelbaarheid voor de klant en bieden realistische termijnen voor uitvoering door de netbeheerder. Op basis van de complexiteit van het project gelden termijnen van 26 weken, 52 weken of een door de netbeheerder vastgestelde project-specifieke termijn die in redelijkheid niet korter kan zijn. Rekening houdend met de hoeveelheid werk die de netbeheerder nog uit te voeren heeft, komt er een dynamische regionale wachttijd van maximaal 40 weken boven op de geldende termijn. In gebieden met netcongestie wordt de aansluittermijn gekoppeld aan het moment waarop de congestie opgelost wordt. De nieuwe aansluittermijnen gelden vanaf 1 januari 2025.

AANSLUITTERMIJNEN KLEINVERBRUIK

In september is het codebesluit Aansluittermijn KV van de ACM na een beroep van Netbeheer Nederland ongeldig verklaard door het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBb). Dat betekent dat het codebesluit vervalt en de ACM opnieuw met Netbeheer Nederland in gesprek moet over wat een redelijke termijn is om consumenten en andere kleinverbruikers aan te sluiten.

NETWERKTARIEVEN EN TARIEFMODEL

NETWERKTARIEVEN GESTEGEN

De netwerktarieven zijn in 2024 flink gestegen. Dit heeft drie oorzaken:

- De kosten voor het gebruik van het bovenliggende hoogspanningsnet van TenneT zijn toegenomen. We betalen aan TenneT voor het transport van de energie over dit landelijke net naar onze regionale netten.
- ACM heeft een voorschot doorgevoerd op een correctie op de tarieven van 2022 en 2023. Het CBb heeft bepaald dat in die jaren te lage netwerktarieven voor elektriciteit zijn berekend. In 2022 en 2023 heeft Enexis te weinig in rekening mogen brengen, dit corrigeren we in 2024.
- Er is een prijsinflatie van 3% verwerkt. De ACM heeft dit percentage vastgesteld op basis van CBS-cijfers.

De huishoudens betaalden voor de gecombineerde elektriciteits- en gasnota in 2024 22,9% meer dan in 2023. In 2025 zullen netwerktarieven opnieuw hoger uitvallen. In overeenstemming met ACM hebben we vastgesteld dat de gecombineerde elektriciteits- en gasnota inclusief meterhuur voor huishoudens met 11% toeneemt in 2025. Dit is zo'n € 6 per maand (inclusief btw).

Voor zakelijke klanten stegen de netbeheertarieven voor elektriciteit met gemiddeld tussen de 39% en 42,1% en voor gas met 4,7% tot 5,3%. De stijging hing af van de grootte van de aansluiting en verbruik.

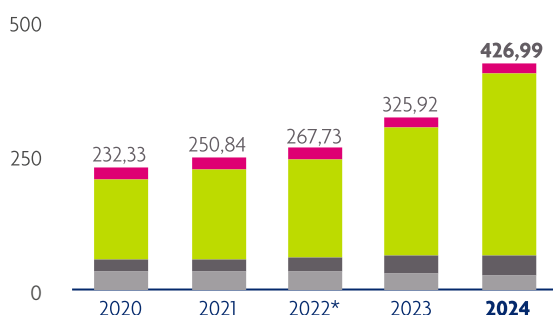
TARIEFMODEL GEBASEERD OP FEITELIJKE VRAAG

Klanten betalen nu vaste netwerktarieven. Wij pleiten voor een tariefmodel bij klein- en grootverbruikers dat gebaseerd is op de feitelijke vraag naar transportcapaciteit. Dit stimuleert klanten om het netwerk efficiënt te gebruiken. Voor grootverbruikers hebben we al contractvarianten die flexibel gebruik van de beschikbare netcapaciteit stimuleren. Het doel is een efficiënter netgebruik, betere kostenverdeling en een lagere kostenstijging.

De ACM werkt samen met onder meer netbeheerders aan een tariefstructuur voor klanten die elektriciteit aan het net leveren, de zogenoemde invoeders. Daarbij gaat het om grote invoeders, zoals energiecentrales, windmolens en zonneparken. Die betalen op dit moment niets voor hun levering aan het net. Alleen wie energie afneemt, betaalt voor de infrastructuur. ACM en de sector willen graag een betere kostenverdeling over alle gebruikers van het net.

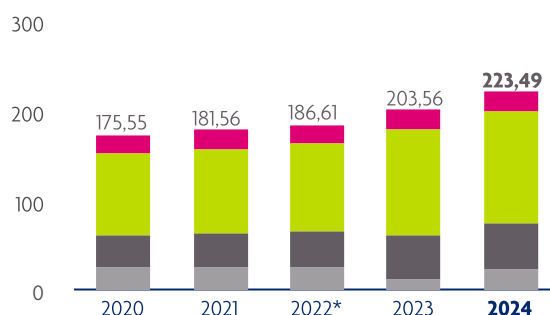
GEMIDDELDE NOTA VOOR HUISHOUDELIJK GEBRUIK

Elektriciteit (netwerkkosten op jaarbasis in euro's)

- Vastrecht transport
- Capaciteit (incl. systeemdienst)
- Vastrechtaansluiting
- Meter

Gas (netwerkkosten op jaarbasis in euro's)

- Vastrecht transport
- Capaciteit (incl. systeemdienst)
- Vastrechtaansluiting
- Meter

* In 2022 was er een tijdelijke verlaging van het btw-tarief van 21% naar 9%. Voor vergelijkingsdoeleinden is ten aanzien van geheel 2022 gerekend met een btw-tarief van 21%.

‘De transitie moet van twee kanten komen’

INTERVIEW MET EIGENAAR EDWARD DOORTEN VAN GREEN PLANET

Tank- en energiestation Green Planet in Pesse is uniek in zijn soort. Je kunt je auto er niet alleen voltanken met diesel, benzine, stroom of waterstof, het bedrijf wil ook zelfvoorzienend zijn en het stroomnet zo min mogelijk belasten. “Als ondernemer moet je echt nadenken over waar je over vijf jaar wilt staan en wat dan je stroombehoefte is.”

Het grote koepeldak van Green Planet nabij de A28 in Drenthe verraaft dat hier een bijzonder tankstation gehuisvest is. Het dak is bekleed met sedum, een vetplantje dat isoleert, wateroverlast tegengaat en een fijne plek biedt voor vogels en vlinders. Ook staan er twee windmolens op het dak. Samen met 1.400 zonnepanelen leveren die de stroom voor de eigen bedrijfsvoering en het laden van elektrische auto's, zegt eigenaar Edward Doorten. “We hebben een eigen elektriciteitsnet en een grote batterijopslag. Ook pionieren we met waterstof voor de opwek van elektriciteit. Zo kunnen we al onze klanten van stroom voorzien, zonder het net te belasten.”

SAMENWERKEN MET ENEXIS

Edward werkt al jaren aan een schonere en slimmere mobiliteit. “Toen we begonnen, raakte het elektriciteitsnet vol”, zegt Edward. “Dat zette ons aan het denken, onder meer over eigen opwek en energieopslag. Samen met Enexis hebben we een jaar lang allerlei experimenten gedaan. We hebben data uitgewisseld, systemen op elkaar afgestemd en factoren als zonsterkte en windkracht gemeten. Dit alles resulteerde in een energiemanagementsysteem dat al onze assets aanstuurt en op basis van data slimme keuzes maakt. Enexis heeft bij ons ook ervaring opgedaan met alternatieve transportrechten, waarbij netcapaciteit beschikbaar is buiten de piekmomenten.”

“

Er wordt veel bij ons afgekeken, **dat vinden we alleen maar mooi.**

ENERGIETRANSITIE AANJAGEN

Green Planet verwacht in de toekomst nog meer energie zelf op te wekken en op te slaan. Edward: “De elektrificatie van zowel personenwagens als zwaar transport gaat nog sterk groeien. Om aan de toenemende stroomvraag te kunnen voldoen, hebben we nog meer zonnepanelen nodig, en eventueel ook meer stroomopslag.” Ondertussen werken hij en zijn team aan de optimalisatie van het systeem, zodat het eventueel later ook op andere locaties gebruikt kan worden. “Er wordt al veel bij ons afgekeken, dat vinden we alleen maar mooi. We krijgen steun van de overheid, dus we voelen ook een plicht om die steun om te zetten in een aanjaagfunctie.”

SLIMMER AANPAKKEN

Netbeheerders als Enexis werken hard aan de verzwaring van het netwerk, ziet Edward. Wel adviseert hij ondernemers om ook zélf de energiehandschoen op te pakken. “De transitie moet echt van twee kanten komen. Als je als bedrijf achterover leunt en wacht tot de netbeheerder alles heeft opgelost, dan kom je in deze tijd niet ver. Je moet het anders en slimmer aanpakken. Kan ik batterijopslag toepassen? Kan ik af en toe waterstof omzetten naar stroom? Kan ik koelinstallaties op het ene moment harder laten draaien en op een ander moment minder hard? Er zijn honderd wegen naar Rome, maar het begint met erover na te denken. Ik denk dat dit de verantwoordelijkheid van elk bedrijf is. Zo moeten we ons er samen doorheen slaan.”

Enexis als werkgever

Een veilige en aantrekkelijke werkplek voor al onze medewerkers: daar werken we bij Enexis elke dag aan. Veilig werken staat in heel onze organisatie op de eerste plaats. We willen een aantrekkelijke werkgever zijn, waar iedereen welkom is en volop kansen krijgt zich te ontwikkelen. Dankzij onze medewerkers beheert Enexis een van de betrouwbaarste netwerken ter wereld.

IEDEREEN KOMT VEILIG THUIS

Bij Enexis werken we met elektrische spanning en leidingen met brandbaar gas die onder druk staan. Dat brengt veiligheidsrisico's met zich mee. Veiligheid gaat daarom boven alles in onze organisatie. Iedereen deelt het besef dat elk ongeval er één te veel is, zowel bij onszelf als bij onze collega's in de aannemerij. Van de medewerkers die aan het energienet werken tot aan de afdelingen die de operatie ondersteunen.

Graadmeter voor onze veiligheidscultuur is de zogeheten Veiligheidsladder. Dit instrument meet het veiligheidsbewustzijn van organisaties, zoals dit tot uiting komt in houding, gedrag en cultuur. Enexis steeg eind 2024 van trede 3 naar 4. Daar zijn we trots op. In 2024 waren er 24 incidenten met beperkt letsel bij Enexis-medewerkers en bij onze aannemers (2023: 14). Helaas haalden we onze doelstellingen voor veiligheid niet.

Leren van incidenten en bijna-ongevallen

Ook de komende jaren blijft veiligheid boven aan onze agenda staan. Zo monitoren en analyseren we alle incidenten bij Enexis en onze aannemers. De lessen die we leren van (bijna-)ongevallen gebruiken we in onze werkprotocollen, teamoverleggen, opleidingen en leersessies in de beroepspraktijkvormingshal. Om veiligheidsrisico's te verminderen, willen we meer spanningsloos en gasloos werken. Dat is belangrijk in een tijd waarin het werk flink opschaalt. En het zorgt ervoor dat nieuwe medewerkers zonder ervaring in de netwerksector sneller veilig aan de slag kunnen. Bovendien delen we onze ervaringen met andere netbeheerders, zodat we gezamenlijk leren en verbeterstappen zetten.

EEN ENEXIS VOOR IEDEREEN

Onze medewerkers zijn erg betrokken – bij hun werk en bij elkaar. Mede dankzij die betrokkenheid leveren we een betrouwbaar net. Enexis meet structureel de medewerkersbetrokkenheid: over 2024 was de eNPS-score 32, iets lager dan in 2023 (33,4). Dit komt door een toename van zogeheten 'neutralen' en een afname van 'promotors' in de meting, terwijl het aandeel 'criticasters' gelijk bleef.

Onze kernwaarden *duidelijk*, *inclusief* en *lerend* zijn belangrijk voor onze organisatie. Ze helpen ons om onze strategie in een snel veranderende omgeving succesvol uit te voeren. De kernwaarde inclusief zorgt er bijvoorbeeld voor dat iedereen zich thuis voelt in onze organisatie. Welke leeftijd, achtergrond, geaardheid, gender, lichamelijke beperking of mentale uitdaging je ook hebt. Ons doel is een inclusief Enexis, als afspiegeling van onze samenleving, waarin medewerkers nieuwe inzichten meebrengen, en nieuwe manieren van denken en doen. Ook in onze samenwerking met partners hebben we alle perspectieven nodig voor de complexe vraagstukken waar we voor staan.

We werken aan een Enexis voor iedereen door ons in te spannen voor een sociaal-veilige en prettige werkomgeving, gelijkwaardige kansen te bevorderen en door diversiteit en inclusie te bevorderen. Ook bevorderen we een evenwichtige man/vrouw-verhouding in top- en subtopfuncties en streven we naar 10% nieuwe instroom van mensen met een cultureel diverse achtergrond.

Diversiteit in hoger management

Genderdiversiteit hoger management in aantal werknemers	Ultimo 2024	Percentage van totaal hoger management
Man	13	54%
Vrouw	11	46%
Overig	0	0%
Niet opgegeven	0	0%
Totaal	24	100%

1 N-1 functies (directeuren en managers op één niveau onder de raad van bestuur).

Netwerkgroepen

Ook onze interne netwerkgroepen werken aan een Enexis voor iedereen. In 2024 startten nieuwe netwerkgroepen: 'Proud' voor LHBTIQ+-collega's en 'Connect' voor culturele diversiteit. Daarnaast bleven de netwerken 'ZIJ!' voor vrouwelijke collega's en 'Next' voor jongere collega's actief. Elk netwerk bestaat uit een bestuur en een community-groep, waar leden hun input en ideeën met elkaar delen.

AFSTAND VERKLEINEN

Enexis wil een goede werkgever zijn voor alle medewerkers, dus ook voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt door een fysieke of mentale uitdaging. We spannen ons de komende jaren in om meer kandidaten te werven. We vinden dat we hierin nog stappen te zetten hebben. We kiezen hierbij voor een praktische aanpak. Door initiatieven vanuit de organisatie met elkaar te verbinden, gaan we op zoek naar concrete mogelijkheden. In 2024 zijn de eerste twee initiatieven gestart in samenwerking met het UWV en externe partners. In totaal hebben we afgelopen jaar 23 mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt geworven: 19 mannen en 4 vrouwen met een WAO-, WIA- of Wajonguitkering. Op deze manier willen we in 2025 voortbouwen.

COLLEGA'S WERVEN EN BEHOUDEN

Enexis staat met de energietransitie voor een grote en complexe opgave. Daar is veel kwalitatief, technisch geschoold personeel voor nodig. We groeien als nooit tevoren en het werven van medewerkers kreeg ook in 2024 veel aandacht. In totaal hebben we 656 nieuwe collega's en 801 inhuur-collega's geworven. 71 studenten liepen stage bij ons en 13 jongeren boden we een werkervaringsplaats. Nieuwe technische collega's werven we niet meer primair op diploma's en ervaring. De *skills* die iemand meebrengt zijn leidend. Niet wat iemand niet kan, maar wat Enexis iemand kan leren, is het uitgangspunt. Veel nieuwe medewerkers leiden we intern op. Dit geldt met name voor ons technisch personeel.

Met het programma 'Voldoende Vakbekwaam Personeel' spannen we ons voortdurend in om de instroom van nieuwe medewerkers te stimuleren en de uitstroom te beperken. In de komende periode blijft het accent liggen op het anders organiseren van het werk en vergroten we de capaciteit voor het opleiden en begeleiden van (nieuwe) medewerkers. Daarnaast is het programma 'Versneld Vakbekwaam Inzetbaar Personeel' gericht op nieuwe manieren van werven en (digitaal) opleiden. Dit geldt ook voor aannemers waarmee we werken.

In 2024 ontwikkelden we een nieuwe wervingsvideo: 'Met energie kan het.' Deze video laat zien hoe we bij Enexis samen het verschil maken en waarom technici, IT'ers en andere talenten bij ons aan de slag moeten willen. De video benadrukt onze maatschappelijke rol en hoe belangrijk energie is in het leven van onze klanten. Van het draaiende houden van ziekenhuizen en de hele economie, tot kleine persoonlijke momenten als het brandende nachtlampje naast het bed van je kind.

We willen huidige collega's natuurlijk behouden. Dat doen we onder meer door het bieden van een prettige werkplek, en met goede arbeidsvoorwaarden, ontwikkelkansen en doorgroeimogelijkheden. Mooie opsteker was het winnen van de prijs voor het beste traineeship van de Benelux.

Aantal medewerkers

Personeel	2024	2023	2022	2021	2020
Personeelsleden ultimo jaar (eigen personeel)	5.981	5.490	4.984	4.947	4.767
Fte's ultimo jaar (eigen personeel)	5.734	5.268	4.794	4.772	4.591
Vrouwen in personeelsbestand (%)	22,5%	21,5%	20,6%	19,8%	19,7%
Ziekteverzuim (%)	5,0%	5,4%	5,5%	4,7%	4,9%

In 2024 heeft Enexis veel aandacht besteed aan verzuim en het voorkomen ervan. Bijvoorbeeld door meer het bieden van meer praktische ondersteuning, trainingen en kennis aan leidinggevenden. Daarnaast is ArboUnie in 2024 gestart als nieuwe arbodienst en wordt ingezet op analyse van data om zo beter en sneller te anticiperen op de actuele verzuimcijfers. Zo is bijvoorbeeld het aanvragen van interventies versoepeld.

OPLEIDEN EN ONTWIKKELEN

Om een toekomstbestendig energiesysteem te realiseren, hebben we vitale medewerkers nodig. Daarom besteden we veel aandacht aan duurzame inzetbaarheid en persoonlijke ontwikkeling van medewerkers. Zo vinden we het belangrijk dat medewerkers gezond zijn, plezier in hun werk hebben en optimaal kunnen presteren in hun werk en dat ze doorgroeien naar ander werk als ze die ambitie hebben. Daarbij is hun ontwikkeling belangrijk. Hierdoor blijven ze wendbaar op de arbeidsmarkt, nu en in de toekomst. De medewerker en de leidinggevende zijn hiervoor samen verantwoordelijk.

Sinds 2024 heeft Enexis een nieuwe beoordelingssystematiek waarbij we beoordelen via een score loslaten: we gaan er vanuit dat elke medewerker zijn werk goed doet. In zogeheten 'Energiegesprekken' gaan medewerkers in gesprek met hun managers over hun resultaten, inzetbaarheid, vitaliteit en ontwikkeling.

'DIGITAAL FITTE' MEDEWERKERS

Enexis werkt steeds meer datagedreven. Daar hoort bij dat we bouwen aan een solide datafundament. Dit bestaat onder meer uit een centraal en veilig dataplatform, een volwassen organisatie voor data governance, en *last but not least*: 'digitaal fitte' medewerkers. We willen dat onze collega's voorbereid zijn op de snelle technologische veranderingen en de groeiende rol van data. Ze moeten in staat zijn om technologieën te begrijpen, ermee te werken en ze te integreren in hun dagelijkse taken. Via onder meer workshops, trainingen en community's bieden we medewerkers de middelen om hun digitale kennis en vaardigheden voortdurend te blijven ontwikkelen. Zo gaven we zo'n 1.000 collega's een GenAI-training en organiseerden we drie leiderschapstrainingen en een tiental inspiratiesessies met nieuwe technologieën. Met behulp van Hoxhunt wijzen we collega's op digitale gevaren.

Uitgebreidere informatie over Enexis als werkgever vind je [hier](#) in de Duurzaamheidsverklaring.

‘We zijn de komende jaren verzekerd van voldoende stroomkabels’

INTERVIEW MET COLLEGA'S HOSSAIN EL HACHHOUCI EN ERWIN VAN BEVEREN

Enexis heeft de komende jaren een duizelingwekkende 76.000 kilometer aan stroomkabels nodig voor de energietransitie. Na een aanbesteding kozen we voor acht leveranciers. Het traject was allesbehalve standaard; onze inkopers reisden de halve wereld over om leveranciers te overtuigen zich in te schrijven. “In China vroegen ze: hoeveel huishoudens heeft ‘die provincie Nederland’ eigenlijk?”

Het is 2017 als duidelijk wordt dat Nederland in rap tempo overstapt op groene stroom en elektrische processen, machines en apparaten. De drukte op het elektriciteitsnet neemt toe. Enexis begint met uitbreiding van het netwerk, waardoor de voorraad laag- en middenspanningskabels snel slinkt. “Onze drie leveranciers trokken werkelijk alles uit de kast om ons te helpen”, zegt manager inkoop Hossain El Hachhouchi. “Maar het werd al snel duidelijk dat we veel meer kabels nodig hadden dan zij konden leveren.”

HONDERD POTENTIËLE LEVERANCIERS

Reden om op zoek te gaan naar nieuwe leveranciers. Hossain: “We wilden van drie naar acht leveranciers, verspreid over Europa en liefst over de wereld. Ook vonden we het vanuit diversificatie belangrijk dat die bedrijven verschillende toeleveranciers van grondstoffen hebben.” De start van het onderzoek is een lijst met alle 125 kabelleveranciers in de wereld. “Die hebben we geanalyseerd”, zegt inkoper Erwin van Beveren. “Veel vielen af, bijvoorbeeld omdat ze alleen glasvezelkabels maken, uit landen als Rusland komen of niet de gewenste kabels konden leveren.”

“

Het was onze **grootste productaanbesteding ooit.**

KIJKJE IN DE KABELKEUKEN

Er blijven ongeveer vijftig potentiële leveranciers over. De inkopers van Enexis benaderen die allemaal per mail of telefoon. “Uiteindelijk hebben we met 25 leveranciers een Teams-meeting gehouden”, aldus Hossain. “We wilden er zeker van zijn dat ze precies die kabels konden leveren die wij nodig hebben.” Na deze consultatie blijven er twaalf leveranciers over. Erwin: “Uit Europese landen, maar ook uit bijvoorbeeld China. We hebben ze allemaal bezocht. We wilden niet alleen met directeuren en verkopers om tafel, maar ook hun processen en werkwijze zien. En we wilden weten of ze bereid én in staat zijn om mee te gaan in onze ambities om steeds meer circulair te werken en dus zo min mogelijk nieuwe grondstoffen te gebruiken.”

SUCCESSVOLLE AANBESTEDING

De bezoeken hebben nog een ander doel. “Als je een aanbesteding uitschrijft, wil je wél dat de juiste partijen zich inschrijven”, zegt Hossain. “Dat gaat niet vanzelf. Onze inkopers hebben Enexis echt moeten verkopen. We moesten partijen overtuigen dat we een serieuze en grote opdrachtgever zijn. De meesten hadden namelijk geen idee.” Erwin geeft een voorbeeld: “In China vroegen ze hoeveel

huishoudens ‘de provincie Nederland’ eigenlijk heeft. Ik zei: net zoveel als deze stad. Dat vonden ze oké. Schrijf dan maar in op de aanbesteding, zei ik.” De uiteindelijke aanbesteding is een succes: verreweg de meeste bezochte bedrijven schreven zich in. Naast de drie al bestaande leveranciers kiest Enexis vijf nieuwe, uit Tsjechië, Polen, Duitsland en Griekenland. Geen Chinees bedrijf, dus. “De zorgvuldige afweging op de prijs-kwaliteitverhouding gaf de doorslag”, aldus Hossain.

GEEN KINK IN DE KABEL

Met de acht partijen zijn contracten voor twaalf jaar afgesloten. Hossain: “Normaal is de looptijd acht jaar, maar de partijen investeren flink om aan onze eisen te voldoen, vooral op het gebied van circulariteit. Ze hebben nu meer tijd om die investering terug te verdienen.” Hij kijkt tevreden terug op het traject. “Het was onze grootste productaanbesteding ooit. Door ons goed te verkopen, hebben we de juiste partners weten te interesseren. Wij zijn de komende jaren verzekerd van voldoende stroomkabels. Die zijn in ieder geval geen kink in de kabel van de energietransitie!”

Financieel solide blijven

Ons investeringsniveau in de energietransitie bereikt een recordhoogte. Er is veel geld nodig om een toekomstbestendig energiesysteem te bouwen. Onze uitgaven aan werkzaamheden aan de energienetten bedroegen in 2024 een recordbedrag van € 1.486 miljoen.

Jaar op jaar stijgen onze uitgaven om met onze infrastructuur de energietransitie mogelijk te maken. Dat we de hoge extra uitgaven kunnen doen, is te danken aan onze solide financiële positie. Ons werkpakket bedroeg dit jaar € 1.486 miljoen; dit is € 272 miljoen meer dan de € 1.214 miljoen van 2023. We zijn ons ervan bewust dat we ons geld goed moeten besteden. Dat hoort bij onze publieke taak en draagt eraan bij dat we energie voor iedereen betaalbaar houden. Daarom focussen we op onze kerntaken en maken we kostenefficiënte keuzes, bijvoorbeeld door te werken volgens de Lean-methodiek en door ons ICT-landschap te optimaliseren. Ook werkten we in 2024 aan innovaties om het net zo kostenefficiënt mogelijk uit te breiden.

FINANCIERING VAN DE ENERGIETRANSITIE

In de komende jaren zal Enexis veel meer investeren en uitgeven om ons elektriciteitsnet uit te breiden en te verbeteren. Door deze investeringen stijgen de kosten voor netbeheer en ook de tarieven voor onze klanten. Naast kostenbesparing en efficiëntie, waarbij we zelf aan zet zijn, is het van belang dat we voldoende inkomsten hebben om investeringen voor de energietransitie te kunnen doen. De nettowinst steeg over 2024 met € 182 miljoen tot € 254 miljoen doordat de tarieven die Enexis bij haar klanten in rekening mag brengen beter in balans zijn met de kosten dan in 2023.

Enexis blijft naar verwachting structureel cashflow negatief en zal dus herhaaldelijk moeten lenen, wat onze schulden doet toenemen. Ondanks dat Enexis verwacht dat haar inkomsten de komende jaren gaan toenemen, zal dit onvoldoende zijn om de grote investeringsopgave te kunnen financieren. Een goede kredietwaardigheid is daarom essentieel, zodat we toegang blijven houden tot kapitaal, tegen een aantrekkelijke prijs, ook tijdens financiële crises.

Om financieel gezond te blijven, volgt Enexis een driesporenbeleid:

1. Stimuleren van optimaal maatschappelijke keuze en verbeteren van efficiëntie en productiviteit:
 - a. Door het stimuleren van optimale locatiekeuzes, daar waar opwek en afname bij elkaar plaatsvinden, voorkomen we investeringen.
 - b. Door efficiënt te werken, kunnen we voor onze klanten meer werk verzetten en dragen we bij aan de betaalbaarheid van de energievoorziening.
 - c. Door standaardisatie, digitalisering en eenvoudige processen streven we naar hogere productie.
 - d. Enexis werkt samen met gemeenten en provincies om duidelijke energieplannen te maken, inclusief keuzes voor warmtenetten, groen gas, waterstof en bewust laden van elektrische auto's.
2. Balans tussen tarief en rendement:
 - a. De ACM heeft de toegestane inkomsten voor de netbeheerders verhoogd na een uitspraak van het CBb. Dit leidt tot een stijging van de toegestane inkomsten, en tarieven, met ruim € 700 miljoen voor de jaren 2024 tot en met 2026.
3. Versterken van eigen vermogen:
 - a. In 2020 hebben onze aandeelhouders een converteerbare hybride aandeelhouderslening verstrekt en de opbrengst van de verkoop van Fudura grotendeels ingezet voor investeringen in de energietransitie.
 - b. Ook is er een afsprakenkader met de overheid, waardoor het Rijk aandeelhouder kan worden als de financiële situatie daarom vraagt.

Voor de toekomst blijft Enexis inzetten op deze drie sporen om financiële stabiliteit en een goede kredietwaardigheid te waarborgen, en zo de energietransitie te financieren.

EEN DUURZAME INVESTERING

In mei 2024 heeft Enexis Holding N.V. een groene obligatielening ten bedrage van € 500 miljoen met een couponrente van 3,50% geplaatst. Enexis heeft nu zes obligaties uitstaan. Van de zes obligaties zijn er vier groen. De obligatielening is door Enexis Holding N.V. aangewend voor investeringen in netuitbreidingen en verzwaringen die nodig zijn voor de inpassing van duurzame energie, voor automatisering van distributie, slimme meters en duurzame gebouwen. Voor uitgifte van groene obligaties is een Green Finance Framework opgesteld. Het huidige Green Finance Framework is volledig in overeenstemming met de EU Taxonomie. Dit is extern gevalideerd en bevestigd door ISS ESG. Hiermee laat Enexis zien dat het een grote bijdrage levert aan duurzaamheid en impact heeft op een duurzame samenleving.

Door de EU Taxonomie en de Green Bond Principles te volgen en deze te verankeren in het Green Finance Framework zorgt Enexis voor volledige transparantie in het proces. Samen met goede ratings bij Sustainalytics en ISS-ESG geeft dit investeerders houvast en vertrouwen voor investeringen in groene obligaties van Enexis. Al onze groene obligaties zijn genoteerd aan Euronext Amsterdam.

Naast de uitgifte van een groene obligatielening heeft Enexis in 2024 een faciliteit afgesloten met de Europese Investeringsbank (EIB) van € 90 miljoen. Deze faciliteit is conditioneel beschikbaar en kan worden gebruikt om het investeringsprogramma ter uitbreiding van het stadsverwarmings- en koudnetstelsel van Mijwater Warmte Infra in de provincie Limburg te financieren. Enexis heeft de mogelijkheid om de komende 3 jaar financiering te verkrijgen onder deze faciliteit met een maximale looptijd van 10 jaar. In 2024 hebben er geen trekkingen onder deze faciliteit plaatsgevonden.

BEHOUD VAN CREDIT-RATINGPROFIEL

Het behoud van ten minste een A/A2 credit-ratingprofiel met een horizon van vijf jaar is een belangrijke pijler van het Enexis financieel beleid. Het is de basis voor een gezonde kapitaalstructuur en voor behoud van het vertrouwen van investeerders. Enexis maakt gebruik van credit ratings van Standard & Poor's (S&P) en van Moody's. De lange termijn credit rating van S&P voor Enexis Holding N.V. en Enexis Netbeheer B.V. zijn in februari 2024 gewijzigd van A+ met een positieve outlook naar AA- met stabiele outlook. Bij Moody's wordt alleen een lange termijn credit rating afgegeven voor Enexis Holding N.V. Deze is ongewijzigd gebleven (Aa3 met stabiele outlook). De korte termijn credit ratings van Enexis Holding N.V. zijn ongewijzigd gebleven: A-1 (S&P) en P-1 (Moody's).

Eén van de voorwaarden voor behoud van tenminste een A/A2 credit rating profiel is dat Enexis over voldoende financiële middelen beschikt om de kasuitgaven minimaal 12 maanden vooruit te dekken. Deze dekking wordt mede gecreëerd door de € 1.000 miljoen gecommiteerde Revolving Credit Facility (RCF) die in oktober 2024 voor 5 jaar is verlengd met dezelfde groep van 7 banken. In 2024 heeft Enexis Holding N.V. geen gelden getrokken onder deze RCF.

Voor de financiering, liquiditeit en credit ratings verwijzen we naar noot 30 in de jaarrekening 'Financieringsbeleid en risico's financiële instrumenten'.

STERK DUURZAAMHEIDSPROFIEL

Voor investeerders is de hoge mate van duurzaamheid van Enexis' bedrijfsactiviteiten vaak een belangrijke reden om te investeren in onze groene obligaties. Onze bijdrage aan de Sustainable Development Goals en onze ESG-ratings spelen daarbij een belangrijke rol. ESG staat voor Environment, Social & Governance. De ESG-rating wordt onder andere bepaald door onze impact op klimaatverandering, onze rol in de gemeenschap, betrouwbaarheid van ons netwerk, veiligheid, bedrijfsethiek en goed ondernemingsbestuur. Met de huidige ESG-ratings laten we een sterk duurzaamheidsprofiel zien. Enexis staat in nauw contact met rating agencies ISS ESG en Sustainalytics.

- Bij rating agency Sustainalytics valt Enexis in de categorie low risk. En;
- Rating agency ISS ESG geeft Enexis een C+ rating met Prime-label. Enexis behoort hiermee tot de beter scorende bedrijven in de categorie Gas and Electricity Network Operators.

SUSTAINALYTICS

ISS ESG

Financiële prestaties 2024

Enexis heeft in 2024 een nettowinst gerealiseerd van € 254 miljoen, een toename van € 182 miljoen ten opzichte van 2023. Deze stijging wordt met name verklaard door een stijging van de netto omzet met € 582 miljoen. Deze stijging wordt gedeeltelijk teniet gedaan door een stijging van de kosten van transport en distributieverliezen van € 143 miljoen. Daarnaast stijgt het saldo van bedrijfskosten en overige opbrengsten met € 162 miljoen. Het negatieve saldo van de financiële baten en lasten stijgt met € 25 miljoen en tot slot stijgen de belastingen over het resultaat met € 70 miljoen.

Met name vanwege de verdere toename van investeringen in het elektriciteitsnet stegen de bruto investeringen met € 344 miljoen naar € 1.487 miljoen. Enexis krijgt deze investeringen met een vertraging vergoed in de tarieven. Deze timingseffecten leiden ertoe dat de kasstromen uit operationele activiteiten en investeringen in (im)materiële vaste activa de komende jaren naar verwachting negatief zijn. De kasstroom uit operationele activiteiten en investeringen in (im)materiële vaste activa is in 2024 € 567 miljoen negatief. Dit betreft een verslechtering van € 51 miljoen ten opzichte van 2023.

€ miljoen	2024	2023	2022	2021	2020
Resultaat					
Netto-omzet	2.596	2.014	1.705	1.634	1.516
Kosten van transportdiensten en van distributieverliezen	952	809	380	324	316
Overige bedrijfsopbrengsten	39	1	3	2	1
Voor bedrijfsactiviteiten beschikbaar saldo	1.683	1.206	1.328	1.312	1.201
Bedrijfslasten exclusief afschrijvingen en buitengebruikstellingen	788	629	583	561	554
Afschrijvingen en buitengebruikstellingen	509	468	469	429	405
Bedrijfsresultaat	386	109	276	322	242
Resultaat deelnemingen	0	0	1.113	0	0
EBIT ¹	386	109	276	322	242
Financiële baten en lasten	-46	-21	-28	-43	-41
Resultaat vóór belastingen	340	88	1.361	279	201
Resultaat na belastingen	254	72	1.300	199	108
Balans (vóór winstbestemming)					
Netto werkkapitaal ¹	-41	11	-37	-99	-106
Vaste activa	10.947	9.916	9.214	8.765	8.496
Geïnvesteed vermogen ¹	9.587	8.677	8.019	7.802	7.418
Eigen vermogen	5.538	5.320	5.441	4.241	4.116
Netto rentedragende schulden ¹	3.597	2.948	2.211	0	2.929
Balans totaal	11.487	10.460	10.348	9.395	8.751
Ratio's					
Solvabiliteit ¹	48,2	50,9	52,6	45,1	47,0
ROIC ¹	4,0	1,3	17,3	4,1	3,3
Return on equity ¹	4,6	1,4	23,9	4,7	2,6
Kasstroom					
Kasstroom uit operationele activiteiten	920	627	673	732	726
Kasstroom uit operationele activiteiten en investeringen in (im)materiële vaste activa	-567	-516	-228	-154	-128
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-1.476	-488	-129	-984	-872
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	475	-229	-434	312	131
Kasstroom	-81	-90	110	60	-15

¹ Zie definities in Begrippenlijst.

VOOR BEDRIJFSACTIVITEITEN BESCHIKBAAR SALDO

Het voor bedrijfsactiviteiten beschikbare saldo nam in 2024 toe met € 477 miljoen. Dit betreft het saldo van een stijging in de netto-omzet (€ 582 miljoen), stijging van de kosten van transportdiensten en distributieverliezen (€ 143 miljoen) en stijging van de overige bedrijfsopbrengsten (€ 38 miljoen). De totale omzet bedraagt in 2024 € 2.596 miljoen. De hogere omzet is het gevolg van de hogere tarieven voor onze klanten. De gemiddelde tariefstijging voor kleinverbruik-klanten bedroeg voor elektriciteit en gas (inclusief meterhuur) respectievelijk 31% en 10%.

De toename van de omzet kan als volgt worden uitgesplitst:

- Elektriciteit: de omzet is met € 556 miljoen toegenomen ten opzichte van 2023. Deze toename is voornamelijk toe te schrijven aan een tariefstijging, grotendeels veroorzaakt door de hogere kosten voor transport- en systeemdiensten van TenneT. Daarnaast is in de tarieven van 2024 een voorschot opgenomen vanwege het aangepaste Methodebesluit Elektriciteit, wat bijdraagt aan de tariefstijging. Deze aanpassing volgt uit de uitspraak van het CBB op 21 december 2023.
- Gas: de omzet is met € 11 miljoen toegenomen ten opzichte van 2023, voornamelijk als gevolg van een tariefstijging.
- De overige gereguleerde omzet is met € 17 miljoen toegenomen, voornamelijk vanwege een tariefstijging bij de meetdiensten voor gas.
- De niet-gereguleerde omzet is gedaald met € 2 miljoen ten opzichte van 2023.

De kosten van transportdiensten en van distributieverliezen stegen in 2024 met € 143 miljoen tot € 952 miljoen in 2024. Deze toename van € 367 miljoen wordt verklaard door hogere kosten voor transport- en systeemdiensten van TenneT, die in 2024 in totaal op € 813 miljoen uitkomen. TenneT verhoogde de tarieven als gevolg van de investeringen die TenneT uitvoert om het hoogspanningsnet uit te breiden en te verzwaren. De regionale netbeheerders zijn klant van TenneT en belasten vervolgens deze kosten via de tarieven door aan de eindgebruikers.

De kosten voor distributieverliezen daalden met € 224 miljoen. De daling is voornamelijk het gevolg van de lagere energieprijzen in de jaren dat deze distributieverliezen zijn ingekocht. Enexis koopt de elektriciteit ter compensatie van netverliezen in voorafgaand aan het boekjaar. De hoogte van de kosten voor distributieverliezen in 2024 zijn dus afhankelijk van de elektriciteitsprijzen in de jaren waarin de termijncontracten zijn afgesloten. In boekjaar 2023 waren de kosten van distributieverliezen elektriciteit uitzonderlijk hoog omdat de elektriciteit voornamelijk ingekocht was in 2022, het jaar waarin de energieprijzen uitzonderlijk hoog waren.

- De inkoopkosten elektriciteit daalde met € 175 miljoen. Hiervan is een daling van € 171 miljoen toe te rekenen aan prijseffecten en € 4 miljoen aan lagere hoeveelheden.
- De netverliezen uit hoofde van het gastransport daalde met € 40 miljoen; hoofdzakelijk vanwege de gedaalde energieprijzen in combinatie met lagere hoeveelheden.
- De overige netverliezen dalen met € 9 miljoen voornamelijk omdat de verrekeningen met klanten vanwege meetfouten uitkwam op een bate voor Enexis.

In de overige bedrijfsopbrengsten is in 2024 een boekwinst van € 11 miljoen verantwoord die betrekking heeft op verkoop van activa, alsmede een schikkingsbedrag van € 27 miljoen. Enexis Netbeheer B.V. heeft samen met de andere regionale netbeheerders in Netbeheer Nederland-verband een vaststellingsovereenkomst gesloten met de Staat der Nederlanden voor de verwijderingskosten van gasaansluitingen die door kleinverbruikers zijn aangevraagd in de periode 2 maart 2021 tot en met 31 januari 2024. Enexis heeft een schikkingsbedrag van € 27 miljoen ontvangen.

BEDRIJFSKOSTEN

De totale bedrijfskosten namen in 2024 met € 200 miljoen toe tot € 1.297 miljoen. De energietransitie leidt tot een verder groeiend werkpakket. Om dit werkpakket uit te kunnen voeren, zetten we fors in op het werven en opleiden van nieuwe technische medewerkers. Ook de kosten die we maken voor materialen en het uitbesteden van werk stijgen hierdoor.

De voornaamste ontwikkelingen in de bedrijfskosten zijn:

- € 121 miljoen hogere personeelskosten: deze toename is het saldo van € 91 miljoen hogere uitgaven voor eigen personeel en € 30 miljoen hogere uitgaven voor inhuur van derden. Ultimo 2024 had Enexis 466 fte meer eigen personeel en 46 fte meer extern personeel in dienst in vergelijking met 2023.
 - De stijging van de kosten van eigen personeel is voor € 70 miljoen te verklaren door hogere salariskosten als gevolg van de fte-toename en een cao-verhoging per 1 januari 2024.
 - De kosten voor sociale lasten zijn met € 10 miljoen gestegen en de pensioenpremies zijn met € 6 miljoen gestegen ten opzichte van 2023.
 - De dotatie aan de personeel gerelateerde voorzieningen is € 2 miljoen hoger als gevolg van de gedaalde rente in 2024.

- De overige personeelskosten stijgen met € 3 miljoen, onder andere als gevolg van hogere mobiliteitskosten en hogere kosten voor opleiding.
- De kosten voor inhuur van derden stijgen met € 30 miljoen. Dit betreft de combinatie van een tariefstijging en een toename van het aantal ingehuurd fte.
- De geactiveerde productie stijgt met € 38 miljoen doordat in 2024 meer personeel is ingezet op zowel investeringen ten behoeve van het energienet als ICT-verbeterprojecten.
- De afschrijvingen stijgen met € 41 miljoen ten opzichte van 2023. Deze stijging wordt verklaard door een bijzondere waardevermindering van de kasstroomgenererende eenheid Mijnwater B.V. van € 19 miljoen. Geabstraheerd van deze post, zien we een stijging van de afschrijvingen als gevolg van het toegenomen investeringsniveau vanwege het toegenomen werkpakket.
- De kosten uitbesteed werk, materialen, andere externe kosten en overige bedrijfskosten stijgen in 2024 met € 76 miljoen ten opzichte van 2023. Deze stijging wordt voor een deel verklaard door indexaties die leveranciers aan ons doorberekenen. Ook zijn de overige bedrijfskosten hoger doordat in 2024 een voorziening van € 8 miljoen is opgenomen voor verwachte kosten inzake verwijdering voor gasaansluitingen waarvan op of voor balansdatum 2024 door klanten verwijdering is aangevraagd (zonder wensdatum).

FINANCIËLE BATEN EN LASTEN

Het negatieve saldo van de financiële baten en lasten bedraagt in 2024 € 46 miljoen, in 2023 was dit € 21 miljoen negatief en is daarmee € 25 miljoen hoger dan in 2023. Het negatievere saldo wordt met name veroorzaakt door hogere rentelasten als gevolg van de uitgifte van een groene obligatielening van € 500 miljoen in mei 2024. De financiële baten zijn afgenomen door lagere rentebaten op geldmarktfondsen en deposito's.

BELASTINGEN

De winstbelasting bedraagt over 2024 € 86 miljoen en is daarmee € 70 miljoen hoger dan in 2023. De stijging heeft voornamelijk te maken met het hogere resultaat voor belastingen in 2024.

BRUTO-INVESTERINGEN

In 2024 zien we een verdere groei in de investeringen. Deze groei wordt voornamelijk gedreven door investeringen in onze elektriciteitsnetten om de energietransitie mogelijk te maken. Met name de 60% toename aan investeringen in de werkstroom netuitbreidingen en netverbeteringen draagt bij aan het realiseren van meer transportcapaciteit in het elektriciteitsnet.

De bruto-investeringen in materiële en immateriële vaste activa nemen in 2024 met € 344 miljoen toe tot € 1.487 miljoen. Het grootste deel van deze stijging wordt verklaard door de € 289 miljoen investeringstoename in ons elektriciteitsnet. Van deze toename heeft € 277 miljoen betrekking op netuitbreidingen en netverbeteringen. De investeringen in ons gasnet in 2024 liggen in lijn met de investeringen in 2023. De investeringen in slimme meters kende ten opzichte van 2023 een afname van € 6 miljoen.

De overige investeringen stijgen met € 61 miljoen vanwege met name meer investeringen in ICT-verbeterprojecten en Enexis panden.

Voor een deel van onze klantgedreven werkzaamheden betalen klanten een bijdrage. Deze bijdragen zijn met € 19 miljoen afgenomen naar € 107 miljoen. Er worden meer investeringen gedaan in netuitbreidingen en netverbeteringen dan in klantgedreven werkzaamheden. Na aftrek van de klantbijdragen bedragen de netto-investeringen in 2024 € 1.380 miljoen. Dit is een stijging van € 363 miljoen ten opzichte van 2023.

Onderstaande tabel geeft de bruto-investeringen (exclusief klantbijdragen) weer in onze elektriciteits- en gasnetten en slimme meters, alsmede de overige investeringen.

€ miljoen	Bruto-investering				
	2024	2023	2022	2021	2020
Elektriciteit					
Standaard aansluitingen	62	60	48	37	33
Maatwerk aansluitingen	67	120	89	90	94
Netuitbreidingen en netverbeteringen	741	464	350	298	254
Reconstructies	51	30	23	26	25
Vervangingen	105	88	73	62	48
Overig	62	37	32	31	23
Totaal Elektriciteit	1.088	799	615	544	477
Gas					
Standaard aansluitingen	3	3	3	4	6
Maatwerk aansluitingen	3	3	3	2	2
Netuitbreidingen en netverbeteringen	23	20	15	12	13
Reconstructies	24	20	17	17	19
Vervangingen	150	157	162	161	153
Overig	3	3	3	3	2
Totaal Gas	206	206	203	199	195
Slimme meters					
Kleinverbruik elektriciteit	19	23	20	24	34
Kleinverbruik gas	9	11	13	20	29
Totaal Slimme meters	28	34	33	44	63
Totaal investeringen elektriciteit, gas en slimme meters	1.322	1.039	851	787	734
Overige investeringen	165	104	50	99	120
Totaal bruto investeringen	1.487	1.143	901	886	854

KASTROMEN

De kasstroom vóór financieringsactiviteiten bedraagt € 556 miljoen negatief; een daling van € 695 miljoen ten opzichte van 2023, die met name wordt veroorzaakt door een hoger investeringsniveau in materiële vaste activa en een lagere kasstroom uit investeringen in deposito's.

- De operationele kasstroom bedraagt € 920 miljoen; een toename van € 293 miljoen ten opzichte van 2023. Dit wordt voornamelijk verklaard door de toename van de nettowinst.
- De uitgaande investeringskasstroom bedraagt € 1.476 miljoen negatief, een stijging van de uitgaven van € 988 miljoen. Deze stijging wordt voornamelijk verklaard door enerzijds de groei in de investeringen (€ 344 miljoen) en anderzijds door per saldo minder opname van deposito's (€ 650 miljoen).
- Wanneer wordt gekeken naar de kasstromen uit operationele activiteiten en investeringen in (im)materiële vaste activa bedraagt deze kasstroom € 567 miljoen negatief (2023: € 516 miljoen negatief).
- De financieringskasstroom ten slotte, bedraagt € 475 miljoen (2023: € 229 miljoen negatief). De toename van € 704 miljoen ten opzichte van 2023 wordt verklaard doordat in 2024 een nieuwe groene obligatie is uitgegeven en in 2023 een aflossing heeft plaatsgevonden op obligatieleningen. Daarnaast heeft in 2023 een hogere dividendbetaling plaatsgevonden.

Het saldo van de kasstromen is € 81 miljoen negatief; een stijging van € 9 miljoen ten opzichte van 2023.

Corporate governance

De zorg voor een betrouwbare energievoorziening en de uitvoering van de energietransitie zijn essentiële maatschappelijke taken, die grotendeels met maatschappelijk geld worden bekostigd. Daarom hechten we veel waarde aan een goede governancestructuur en zijn we transparant over de manier waarop onze onderneming wordt bestuurd en hoe het toezicht plaatsvindt.

Enexis Holding N.V. is een naamloze vennootschap volgens Nederlands recht. Op onze onderneming is het zogenoemde structuurregime van toepassing. Doordat onze aandelen niet beursgenoteerd zijn, zijn we niet verplicht ons aan de Corporate Governance Code te houden. Toch doen we dat, voor zover mogelijk en van toepassing. Daarmee benadrukken we onze verantwoordelijkheid voor de maatschappelijke aspecten van ondernemen. Onze statuten, reglementen en andere documentatie over corporate governance zijn te vinden op onze corporate site.

RAAD VAN BESTUUR

De raad van bestuur (rvb) is verantwoordelijk voor het bestuur van Enexis. De rvb definieert de strategie, benoemt de randvoorwaarden voor de realisatie daarvan en stelt de operationele en financiële doelstellingen vast. Ook zorgt de rvb voor de naleving van alle relevante wet- en regelgeving, beheersing van de risico's en financiering van de onderneming.

De rvb opereert binnen de statutaire bepalingen onder toezicht van de raad van commissarissen (rvc). Samen zijn zij verantwoordelijk voor de corporate-governancestructuur en naleving van de Corporate Governance Code. Jaarlijks legt de rvb verantwoording af aan de Algemene vergadering van Aandeelhouders (AvA).

De leden van de rvb zijn benoemd voor onbepaalde tijd. Leden van de rvb worden beloond volgens het bezoldigingsbeleid dat is vastgesteld door de AvA. De rvc stelt de beloning per rvb-lid vast. De totale bezoldiging van de rvb staat in de jaarrekening.

De rvb en rvc vinden de man-vrouwverhouding binnen de rvb belangrijk. Om de verhouding tussen het aantal vrouwen en mannen in de rvb evenwichtiger te maken, zijn de bestaande doelstellingen voor de rvb ambitieuzer gemaakt. Het streven is dat uiterlijk in 2030 ten minste 40% van de rvb vrouw respectievelijk man is. Momenteel bestaat de rvb uit drie mannen en een vrouw.

Mariëlle Vogt heeft aangegeven medio 2025 Enexis te verlaten. Zij wordt per 1 juni 2025 opgevolgd door Marjanne van Ittersum.

RAAD VAN COMMISSARISSEN

De raad van commissarissen (rvc) heeft drie taken: toezicht houden op het beleid van de rvb, gevraagd en ongevraagd advies geven en optreden als werkgever van de rvb.

De rvc kent twee permanente commissies: de auditcommissie en de HR-commissie. Deze commissies bereiden de besluitvorming voor de rvc voor op hun taakgebieden en adviseren de rvc hierover.

De rvc-leden ontvangen voor hun werk een vergoeding. Die is vastgesteld door de AvA en valt binnen de kaders van de WNT. De totale bezoldiging van de rvc is vermeld in de jaarrekening.

De rvc vindt de man-vrouwverhouding binnen de rvc belangrijk. De rvc bestaat sinds november 2023 voor 40% uit mannen (2 mannen) en voor 60% uit vrouwen (3 vrouwen). Dit past binnen het streven van ten minste 40% man en ten minste 40% vrouw. De actuele samenstellingen zijn te vinden op onze corporate site.

De leden van de rvc en het rooster van aftreden:

Lid rvc + (functie)	Jaar van eerste benoeming	Jaar van herbenoeming	Aftredend
De heer Jos Nijhuis (voorzitter)	2022		2026 (herbenoembaar)
Mevrouw Anita Arts (lid)	2019		2023 2027 (niet herbenoembaar)
De heer Joost van Dijk (vicevoorzitter/lid)	2016		2024 2026 (niet herbenoembaar)
Mevrouw Wilma Mansveld (lid)	2023		2028 (herbenoembaar)
Mevrouw Els de Groot (lid)	2024		2028 (herbenoembaar)

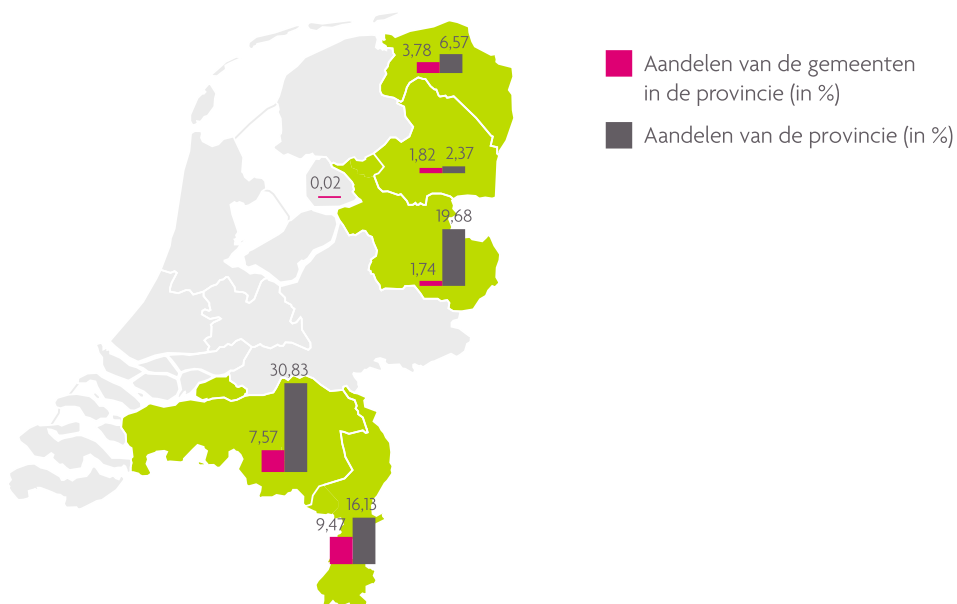
ALGEMENE VERGADERING VAN AANDEELHOUDERS

De Algemene vergadering van Aandeelhouders (AvA) is het hoogste besluitvormingsorgaan binnen Enexis. De AvA stelt het jaarverslag vast, verleent decharge (onthefing van hun verantwoordelijkheid) aan de rvb en de rvc, en stelt de jaarrekening en bepaling van de winstbestemming vast. Ook keurt de AvA de strategie van de vennootschap goed en benoemt ze de leden van de rvc.

Bepaalde bevoegdheden van de AvA zijn toegekend aan de aandeelhouderscommissie (AHC). Deze commissie telt zeven leden en heeft als doel de slagvaardigheid en effectiviteit van de besluitvorming binnen de AvA te bevorderen. De samenstelling van de AHC is gedurende het verslagjaar gewijzigd, onder meer nog als gevolg van de Provinciale Statenverkiezingen in 2023. De leden ontvangen voor hun werkzaamheden geen vergoeding.

De 91 aandeelhouders van Enexis Holding N.V. zijn overwegend provincies en gemeenten in het verzorgingsgebied van Enexis Netbeheer B.V.

Aandelen Enexis Holding N.V.

INTERNE AUDITFUNCTIE

Binnen Enexis vervult de afdeling Internal Audit & Risk (IA&R) de interne auditfunctie. IA&R geeft de rvb en het management inzicht, advies en (aanvullende) zekerheid over de beheersing, effectiviteit, efficiency en compliance (naleving van wet- en regelgeving) van de bedrijfsvoering.

De afdeling valt onder de verantwoordelijkheid van de CFO en rapporteert per kwartaal aan de gehele rvb over zowel de interne audit als risicomanagementactiviteiten. Daarnaast heeft IA&R direct toegang tot de CEO, de voorzitter van de auditcommissie en de externe accountant. Ook is IA&R aanwezig bij de vergaderingen van de auditcommissie van de rvc. De auditcommissie houdt toezicht op de interne auditfunctie en adviseert de rvc over de rol en het functioneren ervan. De kwaliteit van het functioneren van de interne auditfunctie wordt geborgd met een vijfjaarlijkse toetsing door een externe partij.

Jaarlijks stelt IA&R een risicogebaseerd auditplan op. Het senior management, de rvb, de auditcommissie en de externe accountant zijn hierbij betrokken. De rvb stelt het auditplan vast en de rvc keurt het goed na advies hierover van de auditcommissie. De auditcommissie bespreekt in haar vergaderingen de voortgang van het plan, de belangrijkste bevindingen en de opvolging van aanbevelingen. De externe accountant ontvangt deze informatie ook.

EXTERNE ACCOUNTANT

De externe accountant wordt benoemd door de AvA. EY is vanaf het boekjaar 2021 de externe accountant voor een periode van vier jaar met drie verlengingsopties van telkens twee jaar. In 2024 is de eerste verlengingsoptie vastgesteld en is EY herbenoemd voor boekjaren 2025 en 2026.

De auditcommissie ziet toe op de relatie met de externe accountant. EY is aanwezig bij alle vergaderingen van de auditcommissie en neemt deel aan de AvA waarin de jaarrekening wordt vastgesteld en is te gast bij buitengewone algemene vergaderingen van aandeelhouders (BAvA).

Uitgebreidere informatie over Governance vind je in de [Duurzaamheidsverklaring](#).

NALEIVING CORPORATE GOVERNANCE CODE

Op twee bepalingen wijken we af van de Corporate Governance Code:

Bepaling 2.2.1: maximale (her)benoemingstermijnen bestuurders

Enexis hanteert geen maximale (her)benoemingstermijn voor haar bestuurders. In het beloningsbeleid voor de rvb (vastgesteld op 5 december 2012 door de AvA) is opgenomen dat arbeidsovereenkomsten met de leden van de rvb voor onbepaalde tijd worden aangegaan.

Bepaling 4.2.2: beleid bilaterale contacten met aandeelhouders

Enexis heeft geen formeel vastgesteld beleid voor bilaterale contacten met aandeelhouders, zoals de code voorschrijft. Wel hanteren we een convenant met uitgebreidere afspraken tussen de rvb, rvc en aandeelhouderscommissie over de taakinvulling, zoals de statuten voorschrijven.

Verschillende bepalingen uit de code zijn niet van toepassing voor Enexis omdat onze aandelen in handen zijn van Nederlandse overheden en onze aandelen niet aan de beurs zijn genoteerd.

Concreet gaat het om:

Bepaling 2.1.3: executive committee

Bepaling 2.8.2-2.8.3: overnamebod

Bepaling 3.1.3: beloning executive committee

Bepaling 3.3.2-3.3.3: beloning commissarissen in aandelen respectievelijk aandelenbezit van commissarissen

Bepaling 4.2.6: beschermingsmaatregelen

Bepaling 4.3.3: ontnemen bindende karakter voordracht of ontslag

Bepaling 4.3.4: stemrecht financieringspreferente aandelen

Bepaling 4.3.5: publiceren stembeleid institutionele beleggers

Bepaling 4.3.6: verslag uitvoering stembeleid institutionele beleggers

Bepaling 4.3.7: onthouden stemming bij grotere shortpositie dan longpositie

Bepaling 4.3.8: uitgeleende aandelen

Bepaling 4.5: certificering van aandelen

Bepaling 5: one-tier bestuursstructuur

Verlag raad van commissarissen

Enxix heeft het afgelopen jaar belangrijke doelstellingen gehaald, de netcapaciteit verder uitgebreid en er zijn veel nieuwe technische medewerkers geworven. Daar mag het bedrijf trots op zijn. Tegelijkertijd zien we een toenemende druk op de organisatie.

Belangrijke oorzaken van die druk zijn de dynamiek rondom de energietransitie en het landelijk beleid met veel betrokken stakeholders, de stijgende vraag naar elektriciteit en de wil van Enxix om meters te maken.

Omdat de gewenste uitbreiding van het elektriciteitsnet nog jaren duurt, wordt toegang tot elektriciteit een schaarste. Dit raakt bedrijven en soms ook huishoudens. Vooral bij grote bedrijven heeft dit invloed op hun sourcing en uitbreiding van productiecapaciteit. Door deze schaarste verkeert Enxix sinds enkele jaren in een nieuwe werkelijkheid. Ondernemingen maar ook overheden en toezichthouder ACM verwachten van Enxix een versnelling van de capaciteitsuitbreiding en een handelingsperspectief.

Enxix heeft regelmatig contact met grootverbruikers, consulteert stakeholders en denkt mee over oplossingen. Hoewel Enxix alles op alles zet om de uitbreiding van de netcapaciteit zo hoog mogelijk te houden, zal een deel van de oplossing moeten komen van de gebruikers zelf. De energietransitie vraagt ook om creativiteit en sturing van verbruik. Als bedrijven – maar ook huishoudens – verleid worden om hun energieverbruik te veranderen, zal dat het net ontlasten. Grote bedrijven weten inmiddels dat netschaarste hun handelen kan beïnvloeden. In het mkb en bij consumenten moet dit bewustzijn nog komen; Enxix heeft dit met de campagne Vol energie opgepakt.

De omgang met netcongestie blijft het grootste dilemma voor de organisatie. Hoe goed Enxix de productie ook op orde heeft, de vraag blijft groeien en de organisatie kan geen ijzer met handen breken. Hoe kan Enxix het beste investeren, versnellen én op de kosten letten? Dat blijft de uitdaging. In gebieden met schaarste blijven wachtlijsten nog even bestaan. Wel helpt het dat de ACM de prioriteiten heeft bepaald voor klanten met maatschappelijke impact die in aanmerking komen voor een hogere plek op de wachtlijst.

Daarnaast zijn de dilemma's rondom de beschikbaarheid van elektriciteit en de uitvalduur een regelmatig terugkerend onderwerp van gesprek tussen de rvc en de rvb.

Enexis reageert goed op de gewijzigde omstandigheden. In de huidige dynamiek kiest de rvb stevig positie, snijdt zinvolle discussies aan en voert de juiste gesprekken om in de toekomst met de hele sector te kunnen leveren wat de energietransitie vraagt. De nieuwe werkelijkheid waarin Enexis opereert, heeft veel impact op het besturen van het bedrijf en hierover spreken rvb en rvc veelvuldig.

VEILIGHEID

Fysieke-, sociale- en cyberveiligheid vormen de basis van onze organisatie en we willen dat iedereen elke dag gezond thuiskomt. De rvc besteedt hier veel aandacht aan, bespreekt elk kwartaal de verschillende veiligheidsrapportages (zoals LTIF, meldingen ongewenst gedrag) en houdt sessies op elk van de drie veiligheidsthema's. Zo bezochten we het Security Operations Center in het kader van cybersecurity. We beoordelen de resultaten en dagen de rvb uit of hij de juiste keuzes maakt. In de zomer van 2024 daalde de LTIF (Lost Time Injury Frequency, berekend door aantal ongevallen met verzuim per miljoen gewerkte uren) maar de laatste twee kwartalen steeg deze weer. Het is belangrijk om daar scherp op te blijven. De stijging naar trede 4 op de Veiligheidsladder is weliswaar een mooie en belangrijke mijlpaal, maar geen reden om achterover te leunen.

STRATEGIE

De strategie van Enexis bepaalt de agenda van de rvc. We gaan met de rvb in gesprek en discussiëren over doelstellingen en resultaten. De expertise van de rvc-leden vormt hierbij meer en meer een toegevoegde waarde.

De rvc steunt volledig de gewijzigde uitvoering van de strategie van het afgelopen jaar. Zelf hebben we hierop ook input gegeven. Belangrijk voor ons was de brede betrokkenheid van het management: hierdoor ontstaat een gedragen plan, en dat is voor de uitvoering cruciaal. Een goede onderlinge samenwerking tussen afdelingen is nodig voor verdere versnelling van de realisatie en uitvoering van de strategie. Hierover zijn de rvb en rvc diepgaand in gesprek. We zien wel dat de integrale werkwijze via de buurtaanpak op stoom komt. Het is ook belangrijk dat Enexis in discussie blijft met TenneT, om nieuwe beschikbare capaciteit snel te kunnen inzetten voor onze klanten.

Onderdeel van de strategie is dat Enexis werkt aan een toekomstbestendig energiesysteem. Gezien alle beschikbare kennis en ervaring is het begrijpelijk dat het bedrijf een ontwerp pakt, zoals op het warmtedossier. Gasleidingen gebruiken voor waterstof is bijvoorbeeld een idee van de netbeheerders. Enexis moet nu systeemkeuzes maken, bijvoorbeeld vanwege de gevolgen van de nieuwe Wet Collectieve Warmte en het afschaffen van de salderingsregeling. De rvc toetst hoe de rvb haar architectenrol - eventueel met collega-netbeheerders - oppakt richting stakeholders. Door de visie van Enexis te delen – in Den Haag, bij aandeelhouders, in de sector – kunnen beleidskeuzes beïnvloed worden.

Betaalbaarheid van de energietransitie en een passende verdeling van kosten en investeringen zijn van groot belang. Ook voor de concurrentiepositie en het vestigingsklimaat van Nederland. Daarbij lopen systeemkeuzes en investeringsplannen niet altijd gelijk op. Veel van de kosten van het energiesysteem worden veroorzaakt door systeemkeuzes. Dus waar en hoe kerncentrales en windparken worden gebouwd, zijn heel bepalend voor de kosten.

Daarnaast is de rvc bijgepraat over het IBO, regulering, de kansen van een ander tariefsysteem maar ook de dilemma's die bij mogelijke keuzes daarbij kunnen spelen.

MEDEWERKERS

Ondanks de krappe arbeidsmarkt lukt het Enexis gelukkig nog steeds om nieuwe technisch medewerkers en andere collega's aan te trekken. De stevige doelstelling is helaas niet gehaald, mede door te veel uitstroom. Het blijft een uitdaging om voldoende medewerkers te vinden voor de uitvoering van de energietransitie, zeker nu we zien dat de instroom van techniekstudenten in het mbo daalt. We spreken hier ook over met onze aandeelhouders.

Enexis moet verjongen en neemt hiertoe goede initiatieven. Zo zijn de beroepspraktijkvormingshallen van Enexis een goede én ontzettend leuke manier om drempels weg te halen om een opleiding in onze sector te gaan volgen. Maar de vraag blijft hoog en werving een grote prioriteit.

FINANCIËN

Enexis is financieel gezond, maar is door de groeiende investeringsopgave structureel cashflow negatief. Om de groei in het elektriciteitsnet te kunnen betalen, moet Enexis de komende jaren veel gaan lenen op de kapitaalmarkt. Zo heeft de rvc afgelopen jaar goedkeuring gegeven aan de uitgifte van de vierde groene obligatie waarmee Enexis nieuwe investeerders kan aantrekken. Om voldoende leningen tegen zo gunstig mogelijke voorwaarden te kunnen blijven aantrekken moet Enexis financieel solide blijven. Dat is een uitdaging met zulke grote investeringen. Het bedrijf is op koers om de besparingen van € 220 miljoen in de periode 2022-2026 te realiseren. Letten op de eigen kosten is en blijft belangrijk. De genomen maatregelen zijn echter niet voldoende om de opgave die de energietransitie voor Enexis met zich meebrengt in de toekomst te blijven financieren en de zelfstandigheid van Enexis te waarborgen. Er is op termijn meer eigen kapitaal nodig en het is verstandig tijdig maatregelen te treffen. Dit heeft ertoe geleid dat Enexis medio 2024 gesprekken met de aandeelhouderscommissie heeft opgestart over de mogelijkheden om het eigen vermogen van Enexis te versterken.

GOVERNANCE

Wisselingen rvc

De Algemene Vergadering van Aandeelhouders heeft Els de Groot per 25 april 2024 benoemd als nieuw lid van de rvc. Zij komt in de plaats van Carmen Velthuis. Velthuis trad af vanwege de afloop van haar zittingstermijn van acht jaar. We bedanken Carmen voor de prettige samenwerking in de afgelopen jaren. Ze was vanwege haar deskundigheid en betrokkenheid van grote waarde voor de organisatie en in de rvc.

Wisselingen rvb

De rvc heeft voor de benoeming van de COO met een executive search bureau intensief extern gezocht naar vrouwelijke kandidaten. Gezien de samenstelling van de rvb en het diversiteitsbeleid was dat onze focus. Maar vanwege het op dat moment beperkte aanbod aan geschikte kandidaten, en daarnaast Han's grote expertise, cruciale ervaring en capaciteiten aangevuld met een sterke motivatie, heeft de rvc – in nauwe afstemming met de CEO – alles overwegend voor het aanstellen van Han Slootweg gekozen.

Tot 1 april vervulde Liesbeth Kaashoek die rol ad interim. We danken haar voor haar inzet en bijdrage aan de prestaties van Enexis. CFO Mariëlle Vogt heeft aangegeven Enexis te verlaten per zomer 2025. We zullen haar grote betrokkenheid en inzet voor de organisatie enorm missen. Zij wordt per 1 juni 2025 opgevolgd door Marjanne van Ittersum.

Functioneren rvc

De rvc kende de afgelopen jaren relatief veel wisselingen door aftreden volgens rooster en bestaat bewust en naar tevredenheid uit leden met diverse achtergronden. Onder externe begeleiding hebben we een zelfevaluatie gedaan met als gevolg dat we afgelopen jaar veel aandacht hebben besteed aan de onderlinge samenwerking.

Alle commissarissen voldoen aan de onafhankelijkheidsnormen uit de Nederlandse Corporate Governance Code 2022. De leden van de rvc scherpen voortdurend hun functioneren aan door actief deel te nemen aan relevante bijeenkomsten en kennissessies, bijvoorbeeld van Netbeheer Nederland en de grote professional services organisaties.

Met het oog op de toekomstige invulling van de rvc is van belang dat de nieuwe Energiewet een beperkende bepaling bevat voor bestuurders en toezichthouders. Een toezichthouder mag niet gelijktijdig een andere functie bekleden binnen de sector. Deze harde uitsluiting is niet gewenst. Wij pleiten voor aansluiting bij de Corporate Governance Code, teneinde concrete gevallen van mogelijke belangenverstremming tegen te gaan. De generieke bepaling leidt namelijk tot een onnodige beperking van potentiële toezichthouders en maakt het lastiger om commissarissen met expertise in de energiesector aan te trekken.

Functioneren rvb

Ook dit jaar beoordeelden we het functioneren van de rvb. De rvb heeft goed gefunctioneerd en leiderschap getoond. De samenwerking tussen de bestuursleden onderling en met ons is goed, wat ons vertrouwen in de rvb versterkt. We worden tijdig en doeltreffend betrokken bij strategische en ingrijpende besluiten en beide gremia gaan gezonde discussies niet uit de weg. Onze klankbordrol is afgelopen jaar vergroot en de rvb is opener over haar dilemma's.

Beloningsbeleid rvb

Het beloningsbeleid voor de bestuurders van Enexis (Raad van Bestuur) is meer dan twaalf jaar geleden ontworpen. De wereld is veranderd. De omvang van het bedrijf is toegenomen. De uitvoering moet veel sneller en we zien de rol van Enexis veranderen: van beheerder naar beheerder én architect én bouwer én regisseur. In de maatschappij staat de organisatie steeds meer in de spotlights. De bestuurders moeten van zich laten horen, zich verantwoorden, mee discussiëren over maatschappelijke vraagstukken. De grote veranderopgave is niet alleen technisch van aard, maar vraagt ook om een verandering in mindset en leiderschap, om nieuwe manieren van werken te implementeren en de productiviteit als bedrijf enorm te vergroten. Deze ontwikkelingen vragen om andere capaciteiten van de RvB leden onder meer rondom strategisch denken en beïnvloeden.

De beloning moet in lijn zijn met deze verantwoordelijkheden en daarnaast (toekomst) gericht zijn op aantrekkelijk werkgeverschap, ook voor de opvolging van het huidige bestuur. Bestuurders van Enexis opereren op het snijvlak van publiek en commercieel domein, waarbij inzicht in en ervaring met de belangen van beide kanten wordt verwacht van de bestuurder van Enexis.

Het beloningsniveau van functies met vergelijkbare complexiteit en maatschappelijke impact ligt ruim boven de absoluut gemaximeerde norm van de WNT. Daarnaast kent Enexis een bijzonder lage vergoedingsratio (3,2), ook in de sector, door een zeer behoudend beloningsbeleid te voeren. Deze vergoedingsratio is de verhouding tussen het salaris van de hoogst betaalde persoon en de mediaan van alle medewerkers. Kwaliteit en continuïteit van het bestuur blijven cruciaal voor Enexis. We monitoren daarom de beschikbaarheid van goede kandidaten voor de bestuurdersrollen. Ook stellen we ons de vraag óf en hoelang het huidige beloningsbeleid nog houdbaar is. Daarbij zijn we ons bewust van het feit dat we ons in de publieke sector bevinden.

Aanwezigheid rvc-leden

We hebben in totaal acht keer samen met de rvb vergaderd. Deze vergaderingen zijn steeds voorafgegaan door een besloten vergadering van de rvc. Onderstaande tabel geeft de aanwezigheidspercentages per commissaris weer vanaf het moment van benoeming in de rvc en de betreffende commissie.

	Jos Nijhuis	Joost van Dijk	Carmen Velthuis (tot april 2024)	Anita Arts	Wilma Mansveld	Els de Groot (vanaf mei 2024)
Raad van commissarissen	92%	100%	100%	100%	100%	100%
Auditcommissie	n.v.t.	100%	100%	n.v.t.	100%	100%
HR-commissie	100%	n.v.t.	n.v.t.	100%	n.v.t.	n.v.t.

DE RVC TELT TWEE VASTE COMMISSIES: DE AUDITCOMMISSIE EN DE HR-COMMISSIE.

Auditcommissie

De auditcommissie staat onder voorzitterschap van Els de Groot en heeft Wilma Mansveld en Joost van Dijk als leden. De commissie vergaderde in 2024 zeven keer. Volgens de governance-afspraken namen de externe accountant EY, de directeur finance & control, de manager internal audit & risk en de chief financial officer (CFO) aan alle vergaderingen deel.

De commissie discussieerde uitvoerig over de financiële vooruitzichten op de langere termijn en de structureel toenemende investeringen (en benodigde financiering) voor uitvoering van de energietransitie. Ook het dilemma voor wat betreft renterisico is besproken. Op het gebied van data en digitalisering werd de auditcommissie geïnformeerd over inrichting, doel, resultaten en vervolgstappen van portfoliomanagement, en de beheersing van Identity & Acces Management. In aanwezigheid van de chief information security officer (CISO) sprak de commissie ook over cybersecurity, zoals de NIS2-richtlijn, Business Continuity Management (BCM) en een goede beheersomgeving. De commissie beoordeelt jaarlijks het functioneren van de externe accountant EY en rapporteerde hierover aan de rvc. Verder bespreekt de commissie het functioneren van de interne auditfunctie.

HR-commissie

De HR-commissie (HRC) staat onder voorzitterschap van Anita Arts, met Jos Nijhuis als lid. De commissie vergaderde in 2024 vijf keer. De HRC heeft onder andere de arbeidsvoorwaarden van de bestuurders, opvolgingsmanagement, integriteit, diversiteit en inclusie op de agenda. Ook bereidde de HRC de jaarlijkse evaluatieprocedure van de rvb voor. De HRC bracht advies uit aan de rvc over het evaluatieproces. Een afvaardiging van de rvc heeft met de rvb-leden individueel een functioneringsgesprek gehouden, mede op basis van een zelfevaluatie van het rvb-lid en gevraagde feedback van betreffende

direct reports. Voorafgaand aan de functioneringsgesprekken en op basis van de genoemde input heeft de hele rvc de evaluatie van de rvb-leden voorbereid.

De HR-commissie heeft zich onder meer laten informeren over hoe Enexis nieuwe collega's aantrekt voor de energietransitie, zoals Zuid-Afrikaanse engineers en de dilemma's die daarbij spelen. Ook spraken we over de nodige modernisering van leiderschap en gedrag en bespraken we de uitkomsten van het Enexis Medewerker Onderzoek van eind 2023. Opvallend is dat veel medewerkers het meest trots zijn op hun collega's van Enexis. Deze verbinding is waardevol in een samenleving waar polarisatie aan de orde is.

Aandeelhouders

De rvc heeft regelmatig overleg met de aandeelhouderscommissie (AHC), die de aandeelhouders vertegenwoordigt. In 2024 vergaderde de rvc zes keer met deze commissie. In het najaar van 2024 is onder meer de lange termijn financierbaarheid besproken met de aandeelhouders en de rvc waardeert de constructieve opstelling van de AHC in die gesprekken. Daarnaast heeft een strategische dialoog plaatsgevonden tussen de AHC, rvc en rvb over het toekomstbestendig energiesysteem. Dit was een goede bijeenkomst en gaf blijk van een grote betrokkenheid van onze aandeelhouders.

Medezeggenschap

In twee formele zogeheten artikel 24-vergaderingen sprak de driehoek van rvb, rvc en COR over de krapte op de arbeidsmarkt, de voortgang van de strategie, digitalisering en AI en organisatorische ontwikkelingen. Maar ook is met elkaar besproken wat de toenemende druk op Enexis doet met haar medewerkers. Daarnaast was er door het jaar heen goed contact over benoemingen in de rvb en rvc en legden we de profielschetsen van COO en CFO voor. Dankzij alle formele en informele contactmomenten verliep de samenwerking in de zogenaamde 'gouden driehoek' soepel. Zo ook met de verschillende ondernemingsraden waarvan we enkele vergaderingen bijwoonden. Dankzij de vele contacten krijgen we inzicht in de zorgen en kansen van de medezeggenschap en zien we dat haar relatie met de rvb goed is. We zijn blij met de samenwerking met de COR en zien kansen deze in 2025 verder uit te bouwen.

OVER DIT VERSLAG

Vanaf jaarverslag 2024 rapporteert Enexis volgens de CSRD-richtlijn. Dit is niet alleen een rapportageverplichting maar biedt de organisatie ook kansen om inzichtelijk te maken wat materiële impacts, risico's en kansen voor de eigen operaties en de waardeketen zijn. De rvc is zowel in de aanloop als tijdens de totstandkoming van de duurzaamheidsverklaring goed meegenomen.

We hebben de jaarrekening over 2024 met controleverklaring en assurance-rapport, opgesteld door de rvb, uitgebreid besproken. Externe accountant EY was hierbij aanwezig. De accountant controleerde de jaarrekening 2024 en voorzag deze van een goedkeurende controleverklaring. De auditcommissie besprak de jaarrekening en het jaarverslag uitvoerig met de CFO, haar team en de accountant, en voorzag beide documenten van een positief advies. We concluderen dat het verslag voldoet aan de eisen van goed bestuur, transparante verslaglegging en verantwoording, en stellen de AvA voor om de jaarrekening 2024 en het voorstel voor winstbestemming over 2024 goed te keuren. Ook stellen we de AvA voor om decharge te verlenen aan de rvb voor haar beleid en aan ons als rvc voor ons toezicht op het bestuur in het verslagjaar 2024.

WOORD VAN WAARDERING

Ook in 2024 stond Enexis voor grote uitdagingen. Alle medewerkers die buiten of op kantoor werken, leidinggevenden, directeuren, Ondernemingsraden en de COR, en tenslotte de raad van bestuur hebben met veel inzet en toewijding hun werk gedaan en goede resultaten behaald. De rvc spreekt daarvoor haar dank en waardering uit. Ook bedanken we de aandeelhouders en andere stakeholders voor hun waardevolle bijdragen en betrokkenheid, en voor het vertrouwen dat zij hebben gesteld in Enexis.

's-Hertogenbosch, 5 maart 2025

Raad van commissarissen

Jos Nijhuis (voorzitter)

Joost van Dijk (vicevoorzitter)

Els de Groot

Anita Arts

Wilma Mansveld

Remuneratieverslag

BELONINGSBELEID RVB

Het beloningsbeleid voor de rvb van Enexis Holding N.V. is op 5 december 2012 vastgesteld door de AvA en trad in werking op 1 januari 2013. In dit beleid is besloten om de beloning van de rvb vast te stellen binnen de WNT. De WNT geldt wettelijk alleen voor de beloning van het bestuur van Enexis Netbeheer B.V., onderdeel van Enexis Groep (Enexis Holding N.V. geconsolideerd).

De rvc heeft de verantwoordelijkheid voor het beloningsbeleid voor de rvb, passend binnen de wettelijke kaders en het vastgestelde beloningsbeleid door de AvA. De beloning voor de leden van de rvb bestaat uit een bruto jaarsalaris, pensioenvoorziening en overige arbeidsvoorwaarden.

VAST BRUTO MAANDSALARIS

In 2012 is besloten om de beloning voor de rvb en de rvc voor de werkzaamheden voor het gehele bedrijf vast te stellen op het niveau dat de WNT maximaal toestaat. In het beloningsbeleid is geen variabele beloning opgenomen.

PENSIOEN

De leden van de rvb nemen deel aan de pensioenregeling die is ondergebracht bij de Stichting Pensioenfonds ABP. Dit is in overeenstemming met het pensioenreglement voor werknemers van Enexis. De rvb-leden zijn voor deze deelname een eigen bijdrage verschuldigd.

OVERIGE ARBEIDSVOORWAARDEN

De leden van de rvb zijn in dienst van Enexis Personeel B.V., een dochter van Enexis Holding N.V. Volgens het beloningsbeleid dat op 1 januari 2013 in werking trad, is met de vaste rvb-leden een contract voor onbepaalde tijd aangegaan. Dit beleid wijkt af van de richtlijnen in de Corporate Governance Code. We zien nu geen aanleiding voor beleid waarin met rvb-leden contracten voor bepaalde tijd worden afgesloten, behalve als er expliciet sprake is van een ad-interimfunctie.

Als uitgangspunt geldt dat de leden van de rvb niet vallen onder de cao Netwerkbedrijven en de bedrijfs-cao Enexis, die allebei van toepassing zijn op werknemers van Enexis. Wel van toepassing zijn relevante arbeidsvoorwaarden die voortvloeien uit deze cao's voor zover die passen binnen de WNT. Leden van de rvb hebben hierdoor recht op de vakantie- en verlofdagen, pensioenregeling en arbeidsongeschiktheidsregeling uit de cao Netwerkbedrijven.

Andere onderdelen van het beleid zijn een vaste onkostenvergoeding, auto van de zaak (desgewenst met chauffeur), ongevallenzekeringsverzekering en bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering.

UITVOERING BELONINGSBELEID

We bogen ons in 2024 opnieuw over de verantwoording op grond van de WNT en het beloningsbeleid. Bij deze verantwoording hechten we veel waarde aan transparantie. Maar de (voorgeschreven interpretatie van de) WNT en aanverwante regelingen maken dat niet eenvoudig.

Net als in 2023 staat de beloning van de rvb en de rvc (ex. Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek) in noot 33 van het jaarverslag van Enexis Holding N.V.

De WNT-verantwoording zal opgenomen worden in de jaarrekening van de WNT-instelling binnen de Enexis Groep: Enexis Netbeheer B.V.

Liesbeth Kaashoek was tot 1 april 2024 werkzaam als COO ad interim. Normaal gesproken zijn rvb-leden voor onbepaalde tijd in dienst van Enexis Groep. Hun beloning is dan gebaseerd op het bezoldigingsmaximum van de WNT voor topfunctionarissen in dienstbetrekking (in 2024: € 233.000 per jaar). Omdat Liesbeth tijdelijk in dienst was, zagen we aanleiding om voor haar beloning aan te sluiten bij het bezoldigingsmaximum voor de topfunctionaris zonder dienstbetrekking. Dus had zij een bezoldiging van € 92.400 bruto over de hele werkzame periode in 2024.

Met ingang van 1 april 2024 wordt de functie van COO vervuld door Han Slootweg.

Mariëlle Vogt heeft in de periode maart - april 2024 gedurende een periode van zes weken extra verlof genoten. Mariëlle heeft twee lange perioden in 2022 en 2023 op verzoek van de rvc als waarnemend CEO gefungeerd naast haar rol als CFO. Dit ging gepaard met extra inspanning, belasting en tijdinvestering. Mariëlle heeft deze extra taak goed en naar tevredenheid vervuld. De rvc is haar daar zeer erkentelijk voor en heeft aanleiding gezien om deze inspanning (voor een klein gedeelte) te compenseren door de toekenning van deze verlofperiode.^[1]

DOORBELASTING BELONING

De rvc heeft zich in de afgelopen jaren meermaals gebogen over de methode op basis waarvan de beloning van de rvb en rvc wordt doorbelast naar de verschillende entiteiten van Enexis Groep. In het remuneratieverslag van het jaarverslag 2023 heeft de rvc aangekondigd om in 2024 de doorbelastingsmethode te evalueren om vast te stellen of de methode nog passend is. Dit met het oog op de ontwikkelingen in de energietransitie, waaronder de uitdagingen omtrent de financiering van het netwerkbedrijf en de strategische ontwikkelingen met betrekking tot warmte en waterstof.

De doorbelasting van de beloning naar de verschillende entiteiten van Enexis Groep wordt bepaald op basis van de deeltijdfactor die de rvb-leden werkzaam zijn voor de verschillende entiteiten. In de jaren 2021 tot en met 2023 is een generieke verdeelsleutel gebruikt om de deeltijdfactoren te bepalen. Voortschrijdend inzicht over de methode waarop de deeltijdfactor voor instellingen die vallen onder de WNT bepaald moet worden, heeft ertoe geleid dat Enexis in 2024 deze methode heeft gewijzigd. Dit voortschrijdend inzicht komt onder andere voort uit de uitingen van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in 2023, de publicatie van NBA Alert 47 in maart 2024, diverse behandelingen in de HR-commissie van de rvc en toepassing van uiteenlopende methoden in de sector. Op basis hiervan concludeert Enexis dat de deeltijdfactor een basis moet hebben in de registratie van de urenbesteding van de rvb. Deze gewijzigde methode geeft een betere weerspiegeling van de werkelijke urenbesteding van de rvb, dan de generieke methode die in de jaren 2021 tot en met 2023 is toegepast.

In 2024 is echter landelijk nog altijd sprake van normonduidelijkheid in de WNT bij intra-groep-detachering. De normonduidelijkheid ziet onder andere toe op de bepaling van de hoogte van de deeltijdfactor. Het ontbreken van een toereikend normenkader in de wet- en regelgeving zorgt ervoor dat Enexis genoodzaakt is om eigen aannames en uitgangspunten te hanteren bij de bepaling van de deeltijdfactor in 2024. De normonduidelijkheid zorgt ervoor dat het inherent niet mogelijk is om op een betrouwbare manier de deeltijdfactoren 2024 te bepalen en dat de methode om de deeltijdfactoren te bepalen in de toekomst mogelijk aangepast wordt zodra de normonduidelijkheid in de WNT is verholpen. Enexis heeft de aannames en uitgangspunten voor de bepaling van de deeltijdfactoren 2024 echter met zorgvuldigheid opgesteld om de deeltijdfactoren 2024 op een zo betrouwbaar mogelijke manier te bepalen.

In onderstaande tabellen is de bezoldiging van de raad van bestuur en raad van commissarissen opgenomen. In deze tabellen zijn eveneens de deeltijdfactoren opgenomen die de leden werkzaam zijn geweest voor enerzijds Enexis Netbeheer B.V. en anderzijds de overige groepsmaatschappijen van Enexis.

Voor een nadere toelichting op de normonduidelijkheid in de WNT, wordt verwezen naar de WNT-verantwoording in het jaarverslag van Enexis Netbeheer B.V.

¹ Omdat Mariëlle gedurende deze periode van 6 weken niet heeft gewerkt voor de netbeheerder, is haar deeltijdfactor in 2024 voor Enexis Netbeheer B.V. overeenkomstig aangepast van 0,700 FTE naar 0,585 FTE

BEZOLDIGING RVB OP GROEPSNIVEAU

Onderstaande tabel geeft inzicht in de bezoldiging van de rvb-leden op groepsniveau. Het totaal van de tabel sluit aan op de bezoldigingsparagraaf op grond van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek (BW) in het jaarverslag van Enexis Holding N.V. in noot 33.

Bedragen x € 1	E.G. den Boer ¹	R.B.A. van der Leeuw	J.K. Sanders	M.N.A.J. Vogt	M.E. Kaashoek	J.G. Slootweg	Totaal
Functiegegevens	Adviseur	CEO	CTO	CFO	COO a.i.	COO	
Aanvang en einde functievervulling in 2024	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/03	01/04 - 31/12	
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	
Waarvan Enexis Netbeheer B.V. ⁴	0,700	0,700	0,750	0,585	0,800	0,800	
Waarvan Overige groepsmaatschappijen ⁴	0,300	0,300	0,250	0,415	0,200	0,200	
Bezoldiging							
Salariskosten inclusief evt. fiscale bijtelling privégebruik leaseauto en belastbare onkostenvergoedingen	176.607	209.317	209.248	209.315	86.337 ²	157.367	
Pensioenkosten	25.283	23.683	23.752	23.685	6.063	17.701	
Subtotaal	201.890	233.000	233.000	233.000	92.400	175.068	
Waarvan Enexis Netbeheer B.V.	141.323	163.100	174.750	136.305	73.920	140.054	
Waarvan Overige groepsmaatschappijen	60.567	69.900	58.250	96.695	18.480	35.014	
Subtotaal Enexis Groep	201.890	233.000	233.000	233.000	92.400	175.068	
Sociale lasten en reservering verlof ³	14.408	14.912	11.336	19.592	-	8.493	
Bezoldiging Enexis Holding N.V. (noot 33)	216.298	247.912	244.336	252.592	92.400	183.561	1.237.099

1 In de verantwoording op grond van artikel 2:383 BW moet de beloning van een *voormalig* bestuurder worden meegenomen en wordt de bezoldiging over het gehele jaar berekend.

2 Gedurende de eerste 12 maanden van de functie-uitoefening, worden de sociale lasten ook tot de salariskosten gerekend.

3 De reservering voor verlofuren gaat over de waarde van de verlofuren die in het kalenderjaar zijn toegekend aan de topfunctionarissen, maar die zij nog niet hebben opgenomen.

4 Voor topfunctionarissen die per ultimo 2024 niet langer in functie zijn, wordt de deeltijdfactor toegepast van de opvolgende topfunctionaris.

BELONINGSBELEID RVC

De AvA heeft het beloningsbeleid voor leden van de rvc op 18 april 2016 vastgesteld. De maximale vergoeding voor de voorzitter is 15% en voor de leden 10% van het algemene WNT-bezoldigingsmaximum. De leden hebben recht op een onkostenvergoeding. Ook is er voor hen een aansprakelijkheidsverzekering afgesloten.

Op 25 april 2024 eindigde de termijn van Carmen Velthuis. Zij werd opgevolgd door Els de Groot, die sinds 25 april 2024 lid is van de rvc.

Onderstaande tabel geeft inzicht in de bezoldiging van de rvc-leden. Het totaal van de tabel sluit aan op de bezoldigingsparagraaf op grond van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek (BW) in het jaarverslag van Enexis Holding N.V. in noot 33.

Bedragen x € 1	J.C.H.G. Arts	J.F.M. van Dijk	E.A. de Groot	W.J. Mansveld	J.A. Nijhuis	C.M. Velthuis	Totaal
Functiegegevens	Lid	Lid	Lid	Lid	Voorzitter	Lid	
Aanvang en einde functievervulling in 2024	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12	25/04 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 – 31/12	01/01 – 25/4	
Bezoldiging Enexis Holding N.V. (noot 33)	23.300	23.300	15.979	23.300	34.950	7.385	128.214
Waarvan Enexis Netbeheer B.V. ¹	16.310	16.310	11.185	16.310	24.465	5.170	
Waarvan Overige groepsmaatschappijen ¹	6.990	6.990	4.794	6.990	10.485	2.216	

¹ Voor de rvc wordt een deeltijdfactor gehanteerd voor Enexis Netbeheer B.V. van 0,7. Deze is gebaseerd op de gemiddelde deeltijdfactor van de rvc in 2024. De rvc oefent immers toezicht uit op de rvc waardoor het logisch is dat de deeltijdfactoren overeenkomen.

Personalia raad van bestuur

RUTGER VAN DER LEEUW

Voorzitter raad van bestuur/CEO

Achtergrond

Rutger van der Leeuw (1976-Nederlandse nationaliteit-m) is chief executive officer (CEO). Daarvoor bekleedde hij de functies van chief operating officer, directeur infra, directeur klant & markt en manager inkoop. Eerder was hij werkzaam in diverse managementposities bij KPN.

MARIËLLE VOGT

Lid raad van bestuur/CFO

Achtergrond

Mariëlle Vogt (1965-Nederlandse nationaliteit-v) is chief financial officer (CFO). Mariëlle startte in 2017 bij Enexis Groep als directeur financiën. Daarvoor bekleedde zij de positie van financieel directeur bij de TU Delft. Eerder werkte Mariëlle geruime tijd voor KPN op diverse financiële management posities.

Nevenfuncties

Naast haar functie als CFO bij Enexis Groep was Mariëlle tot medio oktober 2024 lid van de raad van advies en voorzitter van de auditcommissie van de Sociale Verzekeringsbank. Met ingang van 1 januari 2025 is zij commissaris bij Deloitte Nederland en voorzitter van de Audit & Finance Committee.

HAN SLOOTWEG

Lid raad van bestuur/COO

Achtergrond

Han Slootweg (1976-Nederlandse nationaliteit-m) is chief operations officier (COO). Han begon zijn loopbaan als Risico Analist bij Essent, na zijn promotie in de Elektrotechniek aan de TU Delft. Sinds de vorming van Enexis in 2008 is hij werkzaam voor Enexis, waar hij verschillende (management)functies heeft vervuld. De laatste 7 jaar was Han als Directeur Asset Management verantwoordelijk voor de uitbreidings- en instandhoudingsstrategie van de gas- en elektriciteitsnetten van Enexis. Van 2009 tot en met 2024 was Han tevens deeltijdhoogleraar Smart Grids bij de Faculteit Electrical Engineering van de TU Eindhoven

JEROEN SANDERS

Lid raad van bestuur/CTO

Achtergrond

Jeroen Sanders (1973-Nederlandse nationaliteit-m) is chief transition officer (CTO). In deze rol richt hij zich op het samen met stakeholders vormgeven en bouwen van het energiesysteem van de toekomst met speciale aandacht voor asset management, innovatie & digitalisering en marktfacilitering. Jeroen bekleedde diverse management- en directiefuncties binnen Enexis Groep, waaronder de functie van directeur ICT. Daarvoor was hij actief als algemeen directeur van Endinet, manager duurzaam bij Fudura en in verschillende managementposities bij Edon en Essent.

Nevenfuncties

Naast zijn functie als CTO bij Enexis Groep is Jeroen vice-president van de board van Gas Distributors for Sustainability (GD4S), Bestuurslid van de Stichting Kunstcollectie Essent en Board Member van ElaadNL.

Personalia raad van commissarissen

JOS NIJHUIS

Jos Nijhuis (1957) is voorzitter van de raad van commissarissen en lid van de HR commissie. Jos is benoemd als commissaris in 2022 en aftredend/herbenoembaar in 2026.

Achtergrond

Jos maakte in 2008 de overstap naar Schiphol Group waar hij van 2009 tot 2018 werkzaam was als president-directeur. Daarvoor was hij onder meer voorzitter van de raad van bestuur van PricewaterhouseCoopers.

Nevenfuncties

Hij is tevens president-commissaris bij CVC DIF Capital Partners en commissaris bij Newtone. Daarnaast is hij actief in een aantal andere nevenfuncties, waaronder voorzitter van de raad van advies van Interstellar.

JOOST VAN DIJK

Joost van Dijk (1961) is vicevoorzitter van de raad van commissarissen en tevens lid van de auditcommissie. Joost is benoemd als commissaris in 2016, herbenoemd in 2020 en wederom in 2024. Hij is aftredend in 2026.

Achtergrond

Joost is verder actief als adviseur en coach van bestuurders van ondernemingen en begeleidt hen bij het doorvoeren van de energie transitie. Eerder was hij werkzaam als bestuurder bij EON Generation GmbH en EON Benelux. Daarvoor heeft hij diverse managementfuncties vervuld bij Shell Chemicals. Ook was hij ook actief als commissaris bij EON, het Havenbedrijf van Moerdijk en als vice-voorzitter bij Energie Nederland.

Nevenfuncties

Joost is sinds eind 2024 actief als voorzitter van de raad van commissarissen van de Zeeuwse Energie Houdstermaatschappij.

ANITA ARTS

Anita Arts (1959) is lid van de raad van commissarissen en tevens voorzitter van de HR- commissie. Anita is benoemd als commissaris in 2019, herbenoemd in 2023 en aftredend in 2027.

Achtergrond

Anita heeft twintig jaar advies- en managementfuncties vervuld in de spoorsector, haar laatste functie daarin was lid van de raad van bestuur van ProRail. In 2009 is zij bestuurder van het OLVG in Amsterdam geworden en in 2012 van het Flevoziekenhuis in Almere, vanaf begin 2013 tot medio 2022 als voorzitter raad van bestuur.

Nevenfuncties

Vanaf 2025 is Anita vice-voorzitter van Woonzorg Flevoland voor ouderenzorg, thuiszorg en eerstelijnsverblijf. Sinds 2024 is zij tijdelijk voorzitter van de raad van toezicht van RAV Haaglanden, de regionale ambulancevoorziening. Daarnaast is zij sinds 2011 lid van de raad van advies van SEO Economisch Onderzoek. Van 2019-2022 was zij lid van het bestuur van de Nederlandse Vereniging van Ziekenhuizen (NVZ). Van 2011-2019 was zij toezichthouder bij de NOS en bij het ROC van Amsterdam-Flevoland.

ELS DE GROOT

Els de Groot (1965) is lid van de raad van commissarissen en voorzitter van de auditcommissie. Els is in 2024 benoemd als commissaris en aftredend/herbenoembaar in 2028.

Achtergrond

Els heeft een achtergrond in de financiële sector en was van 2019 tot 2023 werkzaam als Chief Risk Officer (CRO) en lid van de Raad van Bestuur van Rabobank. Daarvoor was zij o.a. Chief Financial Officer (CFO) van Royal Schiphol Group en CRO/CFO (a.i.) bij Van Lanschot Bankiers.

Nevenfuncties

Els is gastdeskundige bij de Adviescommissie Maatwerkafspraken Verduurzaming Industrie (AMVI) die de Minister van Klimaat en Groene Groei adviseert over maatwerkafspraken in de industrie. Daarnaast is ze lid van de Adviesraad voor het Agentschap van de Generale Thesaurie bij het Ministerie van Financiën. In december 2024 is Els benoemd als onafhankelijk en non-executive lid in de Board of Directors van KBC Bank. Gedurende 2024 was Els een viertal maanden CFO a.i. bij GVB (1 april - 1 augustus).

WILMA MANSVELD

Wilma Mansveld (1962) is lid van de raad van commissarissen en tevens lid van de auditcommissie. Wilma is benoemd als commissaris in 2023 en aftredend/herbenoembaar in 2028.

Achtergrond

Tussen 2003 en 2012 bekleedde zij verschillende functies in de provincie Groningen, waaronder gedeputeerde voor energie. Van 2012 tot en met 2015 was zij staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu in het kabinet-Rutte II. In 2017 maakte ze de overstap naar de Veiligheidsregio Groningen, waar ze op dit moment directeur is.

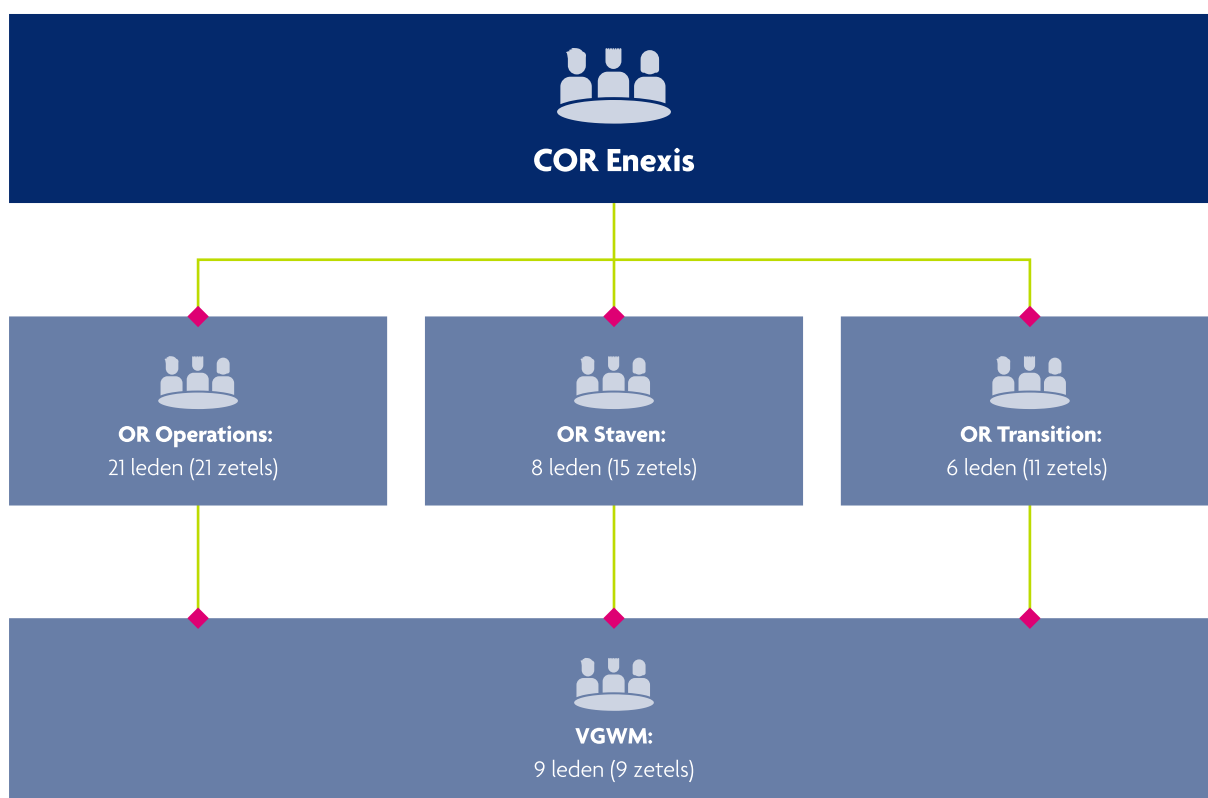
Nevenfuncties

Wilma is tevens commissaris bij Groningen Airport Eelde en voorzitter van de raad van commissarissen van WoonFriesland.

Medezeggenschap in 2024

In de Ondernemingsraad (OR) denken medewerkers mee over het beleid van de organisatie. In 2024 behandelden de raden onder andere sociale veiligheid, invoering van de Wacht- en Storingsdienst ICT en verschillende adviesaanvragen bij Operations. Nieuw is de vaste commissie voor veiligheid, gezondheid, welzijn en milieu (VGWM).

De medezeggenschap binnen Enexis bestaat uit een Centrale Ondernemingsraad (COR) en 3 onderliggende Ondernemingsraden (OR'en), die de verschillende bedrijfsonderdelen vertegenwoordigen.

De Centrale Ondernemingsraad (COR) bestaat uit 10 leden (11 zetels). Deze leden zijn afgevaardigd vanuit de onderliggende OR's: OR Operations (6 leden), OR Transition (2 leden) en de OR Staven (2 leden, 1 vacature) en worden ondersteund door het ambtelijk secretariaat.

CENTRALE ONDERNEMINGSRAAD (COR)

In 2024 is een breed scala aan onderwerpen besproken in de COR, zoals sociale veiligheid en daarmee ook Bedrijfsregeling 15. Daarnaast heeft er een organisatiewijziging plaatsgevonden bij Data & Digitalisering en ICT. Volgens het bestaande stappenplan voor afhandeling van adviesaanvragen is de medezeggenschap hierbij nauw betrokken. De betrokken medewerkers zijn bevraagd door de COR door middel van een enquête. Het proces is zeer constructief verlopen. De COR is blij met het eindresultaat en heeft een positief advies afgegeven. In het driehoeksoverleg COR, rvb en rvc spraken we onder meer over de arbeidsmarkt, strategie, digitalisering en AI.

STAPPENPLAN

In 2024 hebben we de vruchten kunnen plukken van het stappenplan dat in 2023 na goed overleg tussen de directie en de COR is gemaakt. Dit plan beschrijft het proces hoe adviestrajecten en instemmingstrajecten het beste doorlopen kunnen worden. Op deze manier kan veel tijdwinst geboekt worden, zonder dat dit ten koste gaat van de inhoud en het overleg. Bijkomend voordeel is dat de kwaliteit omhooggaat.

PROFESSIONALISEREN

De COR had als doel verder te professionaliseren. In dit kader hebben de leden een opleiding interactiekunde gevolgd. Daardoor zijn de kwaliteit van de vergaderingen, het overleg met de bestuurder én met de raad van commissarissen verbeterd. Verder heeft de COR een jaarverslag gepubliceerd.

NIEUWE VERKIEZINGEN

In 2025 loopt de zittingsperiode van drie jaar af voor de huidige raden. Medio mei/juni zullen er verkiezingen plaatsvinden voor de nieuwe raad.

VGWM-COMMISSIE

De Centrale Ondernemingsraad en de OR's Staven, Transition en Operations hebben gezamenlijk een vaste commissie ingesteld voor veiligheid, gezondheid, welzijn en milieu (VGWM). De VGWM-commissie toetst of het bedrijf zich houdt aan de eisen van de Arbeidwet en zorgt voor veilige arbeidsomstandigheden voor de werknemers in het bedrijf. Alle medewerkers moeten veilig en gezond kunnen werken. De commissie voert overleg met haar bestuurder, de directeur HSEQ. Conform het instellingsbesluit heeft de VGWM-commissie het recht en de plicht om onder andere zelfstandig processen over advies en instemming te doorlopen. Ook maken de commissieleden gebruik van de faciliteitenregeling die voor de medezeggenschap binnen Enexis is afgesproken. De commissie bestaat uit vijf leden vanuit de medezeggenschap, en vier leden zijn aangesteld vanuit de organisatie na een wervings- en selectieprocedure.

Het afgelopen jaar hebben de VGWM-commissie en de bestuurder zich vooral gericht op het neerzetten van de overlegstructuur. Onderwerpen als Hijsen & Heffen en Preventiemedewerkers zijn hierbij behandeld.

OR OPERATIONS

De energietransitie zorgt voor veel druk en veranderingen binnen Operations. Het werkpakket wordt steeds groter maar de organisatie groeit minder hard mee. Dat betekent dat we op de verschillende afdelingen slimmer en efficiënter moeten worden. Dat heeft in 2024 geleid tot verschillende adviesaanvragen, instemmingsaanvragen en schriftelijke mededelingen. Bij alle aanvragen heeft de OR getracht oog te houden voor de werkbaarheid en de belasting van de betrokken medewerkers, hun participatie in het traject en of de verandering daadwerkelijk bijdraagt aan de doelstellingen van Enexis.

NIEUWE COO

Na de interim-periode van Liesbeth Kaashoek is in april Han Slootweg gestart als nieuwe COO en bestuurder voor Operations. Rustig aan elkaars werkwijze wennen was er niet bij: een flinke stapel dossiers zorgde ervoor dat we gezamenlijk vol aan de bak moesten.

PERSONELE WIJZIGINGEN

In 2024 zijn er ook enkele personele wijzigingen geweest. In juni is Wijnand Willigenburg gestart ter vervanging van een collega die uit dienst is. Daarnaast zijn aan het einde van het jaar twee leden gestopt. Dave Pauëlsen heeft een nieuwe functie bij staven en moest daarom aftreden. Marcel Kabbedijk is met pensioen gegaan. De OR heeft besloten om deze vacante zetels niet op te vullen gezien de geplande OR-verkiezingen die in 2025. De periode is te kort.

OR TRANSITION

OR Transition komt op voor de belangen van alle medewerkers binnen het bedrijfs onderdeel Transition: de afdelingen Asset Management, Energiesysteem & Transitie, Data & Digitalisering, Marktfacilitering en Innovatie & Ontwikkeling. OR Transition komt ook op voor het belang van de organisatie. Zij is de gesprekspartner van de bestuurder, Jeroen Sanders, over onderwerpen die betrekking of invloed hebben op de genoemde afdelingen.

OR STAVEN

De OR Staven komt op voor de belangen van de medewerkers binnen het bedrijfs onderdeel Staven: Communicatie, Corporate & Legal Affairs, Finance & Control, HR, HSEQ, Internal Audit & Risk, ICT, Inkoop, Regulering, Strategie en Treasury. OR Staven komt ook op voor het belang van de organisatie. Zij is de gesprekspartner van de bestuurder vanuit de RvB, Mariëlle Vogt, over onderwerpen die betrekking of invloed hebben op waarvoor de ondernemingsraad is ingesteld.

BETERE COMMUNICATIE

In 2024 heeft de OR Staven zich gericht op een betere communicatie met hun achterban. Zo zijn presentaties gehouden binnen afdelingen en jongerenorganisaties, zijn er polls uitgezet en er was een taart te winnen bij een quiz. Daarnaast heeft de OR Staven instemming verleend op de invoering van de Wacht- en Storingsdienst ICT bij de Asset Registratie keten en een positieve adviezen afgegeven op fase 1 van de van de organisatiestructuur binnen HR en de organisatieverandering binnen Facility Management.

MINDER LEDEN

Helaas is het aantal leden van de raad in 2024 afgenomen, waardoor er op het moment van schrijven een onderbezetting is. In 2025 vinden de reguliere verkiezingen Medezeggenschap plaats, waarbij we hopen een aantal enthousiaste nieuwe leden te mogen verwelkomen om ons te versterken en het goede werk voort te zetten en uit te breiden. Graag willen we een nieuwsbrief creëren en zijn we van plan om het initiatiefrecht in te zetten.

Risicobeheersing

ENTERPRISE RISK MANAGEMENT (ERM)

Risicomanagement stelt ons in staat om risico's voor het behalen van onze doelen tijdig te identificeren en beheersen. Onze aanpak is geïntegreerd in de planning- en controlcyclus en in de reguliere processen. We stimuleren het risicobewustzijn binnen de organisatie en moedigen medewerkers aan om bewust met risico's om te gaan.

Met risicomanagement beheersen we niet alleen risico's. We zorgen ook voor waardecreatie en -behoud, verbetering van prestaties en dat Enexis voldoet aan wet- en regelgeving.

Met risico-assessments identificeren en analyseren we risico's op alle niveaus in de organisatie. Op basis daarvan nemen we maatregelen. Het management is verantwoordelijk voor risicobeheersing. Daarbij worden ze ondersteund door onze business controllers, IA&R en andere staffuncties. De groeps-risicomangers van de afdeling Internal Audit & Risk (IAR) coördineren en faciliteren het risicomanagementproces.

RISICOMODEL

Enexis hanteert voor risicomanagement het COSO ERM-model en het Three Lines Model, wereldwijde standaarden op het gebied van risicomanagement. Het afgelopen jaar hebben we op basis van een roadmap het risicomanagement binnen Enexis naar een hoger niveau gebracht en de focus van proces- naar business-georiënteerd in gang gezet. Dat dit traject zijn vruchten begint af te werpen, merken we aan de hogere kwaliteit van de dialogen tussen de eerste en tweede lijn en tussen de tweede en derde lijn. Daarnaast worden onze groeps-risicomangers en internal auditors steeds vaker gevraagd om mee te denken over vraagstukken uit de operatie.

We hebben onze risicomanagementprocessen opgesplitst in strategisch en operationeel risicomanagement. De uitkomsten van de strategische en operationele risicoanalyse worden gerapporteerd aan en besproken in de auditcommissie of de rvc. Dit proces stelt de rvc in staat een bestuursverklaring af te geven.

OPERATIONEEL RISICOMANAGEMENT

Via operationele risicoanalyses identificeren we op tactisch en operationeel niveau risico's die een bedreiging vormen voor de bedrijfsprocessen van Enexis. Hierbij nemen we ook de risico's mee die zijn voortgekomen uit periodieke compliance-, privacy-, security- en datamanagement-analyses. We streven ernaar om risico's en maatregelen die boven de risicobereidheid van Enexis vallen, geïntegreerd vast te leggen in ons internal control framework (ICF).

Het management beoordeelt tweemaal per jaar de werking van de belangrijkste beheersmaatregelen via een Control Self Assessment (CSA). Managers kijken daarbij zelf in hoeverre de risico's worden beheerst. Het afdelingsmanagement weegt de uitkomsten van het CSA en voegt die zo nodig toe aan de interne letter of representation (LOR). Op die manier verklaren de afdelingen aan de rvb in hoeverre het geheel aan interne risicobeheersing- en controlesystemen op orde is.

Naast de hard controls in het ICF besteden we ook aandacht aan soft controls. Die zijn gericht op integer gedrag, bevoegenheid en onderlinge samenwerking. Onze interne integriteitscommissie heeft aandacht voor integriteit, voert periodiek een frauderisico-analyse uit en bespreekt de beheersing van frauderisico's.

Operationeel en tactisch risicomanagement binnen Enexis zijn gericht op tijdige onderkenning van gebeurtenissen die een risico kunnen vormen voor het behalen van onze doelen en het beheersen van deze risico's.

STRATEGISCH RISICOMANAGEMENT

Bij onze strategische risicoanalyse identificeren we potentiële gebeurtenissen die de realisatie van onze strategische doelen of de continuïteit van Enexis bedreigen. Ook als gebeurtenissen zich daadwerkelijk voordoen, maar de impact en mate van beheersing onzeker zijn, blijven we deze behandelen als een strategisch risico.

Afdelingen inventariseren jaarlijks de voor hen relevante strategische risico's en beschrijven deze op een risicokaart. Na deze inventarisatie worden de risico's geanalyseerd, met de risico-eigenaren besproken en tenslotte gewaardeerd. Hierbij maken we een inschatting van de kans dat een gebeurtenis zich voordoet en de impact van die gebeurtenis op een of meerdere bedrijfswaarden. We gebruiken hiervoor een risicomatrix, waarin per bedrijfswaarde de risicobereidheid van Enexis is weergegeven. Vervolgens clusteren we vergelijkbare risico's op groepsniveau. De rvb bespreekt en waardeert deze geclusterde risico's.

Risico's met een score 'hoog' vallen boven onze risicobereidheid. Bij deze risico's nemen we maatregelen, met als doel dat ze ten minste terugvallen naar de score 'midden'. Het management bepaalt of er bij een risico met een score 'midden' aanvullende maatregelen nodig zijn.

Elk strategisch risico heeft een eigenaar. Deze is verantwoordelijk voor het nemen van passende maatregelen en volgt de ontwikkeling van het risico. De maatregelen worden verwerkt in de bedrijfsplannen van de afdelingen. Het management bewaakt via de planning- en controlcyclus de ontwikkeling van de risico's en de effectiviteit van de maatregelen. De ontwikkelingen van de belangrijkste strategische risico's worden periodiek door de eigenaren gerapporteerd aan de rvb.

Impact

Frequentie of kans van optreden

Bedrijfswaarden					< 1x per 10 jaar	≥ 1x per 10 jaar	≥ 1x per jaar
Betaalbaarheid	Imago*	Veiligheid	Betrouwbaarheid	Netto-toegankelijkheid	< 10%	10-50%	> 50%
					Laag	Midden	Hoog
H	Schade > € 50 mln	Internationale commotie; > 20.000 klachten	Ongeval met 1 of meerdere doden tot gevolg	> 20.000.000 vbm (HS/MS station > 16 uur uitval)	Structureel niet kunnen voldoen aan de klantvraag		
M	Schade € 5-50 mln	Nationale commotie; 2.000-20.000 klachten	Ongeval met ernstig, blijvend letsel en/of langdurig verzuim	2.000.000 tot 20.000.000 vbm (HS/MS-station 4 uur uitval)	Tijdelijk niet kunnen voldoen aan de klantvraag		
L	Schade < € 5 mln	Lokale of regionale commotie; < 2.000 klachten	Ongeval met letsel met kortdurend verzuim of ernstig incident (HSE)	< 2.000.000 vbm (MS-T-station 4 uur uitval)	Kortstondig niet kunnen voldoen aan de klantvraag		

* Imago richting stakeholders: klanten, medewerkers, aandeelhouders, leveranciers en toezichhouders

■ Positie 2023 ■ Gelijke positie 2023/2024 ■ Nieuwe positie 2024 ■ Nieuw in de top

2024 Risico's

Richting t.o.v. 2023

A	Klantvraag wordt onvoldoende tijdig gerealiseerd door schaarste van personeel, materiaal en/of netwerkcapaciteit	Gelijk
B	Ongeautoriseerd gebruik van data en/of niet beschikbaar zijn van systemen door ontoereikende beveiligingsmaatregelen	Kans
C	Ongevallen van medewerkers en/of omstanders als gevolg van onveilige situaties en/of falende assets	Gelijk
D	Omvangrijke en/of frequente onderbrekingen energievoorziening	Kans
E	Financiële positie wordt slechter door rente- en prijseffecten	Impact Kans
F	Wendbaarheid Enexis onvoldoende om complexe en rigoureuze changes door te voeren	Impact
G	Reputatieschade omdat we niet adequaat reageren op klachten en klanten geen handelingsperspectief kunnen bieden	Gelijk
H	Beperkingen en onzekerheden regelgeving en vergunningsprocessen	Impact Kans
I	Onvoldoende datakwaliteit leidt tot onbetrouwbare (toekomstige) sturingsinformatie	Nieuw

STRATEGISCHE RISICO'S

Hieronder zijn de strategische risico's beschreven. Specifieke risico's met betrekking tot de financiële instrumenten zijn beschreven in de toelichting op de jaarrekening.

A KLANTVRAAG WORDT ONVOLDENDE TIJDIG GEREALISEERD DOOR SCHAARSTE VAN MEDEWERKERS, MATERIAAL EN/OF NETWERKCAPACITEIT

DIT RISICO LOPEN WE

De groeiende vraag door de energietransitie leidt tot capaciteitsproblemen in ons net en tevens tot veel extra werk. De gevraagde netcapaciteit overstijgt regelmatig de transportmogelijkheden in het netwerk. De schaarste in het net leidt tot geschillen met klanten en vertraagt de energietransitie. Het vergroten van de transportcapaciteit van met name de hoogspanningsnetten vergt veel capaciteit en doorlooptijd.

De druk op de beschikbare capaciteit (personele inzet) is zowel bij Enexis als bij onze aannemers structureel erg hoog. Daarbij hebben we ook te maken met een stijgend verloop van medewerkers. De gevolgen van de personeelsschaarste kunnen we slechts gedeeltelijk opvangen door efficiënter te gaan werken.

Door de toegenomen fluctuaties in de vraag en de omstandigheden op de inkoopmarkt, is het een uitdaging om op het juiste moment te voldoen aan de materiaalbehoefte. Ons voorspel- en planvermogen schiet soms te kort. Gevolg is dat de benodigde materialen voor het uit te voeren werkpakket niet altijd op tijd beschikbaar zijn.

ZO VERKLEINEN WE HET RISICO

Door proactief te investeren op basis van de Regionale Energie Strategieën (RES), Cluster Energie Strategieën (CES) en pMIEK (provinciaal Meerjarenprogramma's Infrastructuur Energie en Klimaat), anticipeert Enexis op toekomstige ontwikkelingen in het netwerk. Via diverse wegen proberen we overbelasting te voorkomen. Bijvoorbeeld door de groei van de duurzame opwekkers en afnemers te sturen in de richting van gebieden waar transportcapaciteit in het net nog voorhanden is. Daarbij blijft congestie management een belangrijke maatregel. De ontwikkeling van Flex-producten is een belangrijke maatregel. Denk daarbij aan het Capaciteitsbeperkings Contract (CBC) voor het daadwerkelijk verminderen van congestie en het Non-Firm Aansluitovereenkomst (NFA 2.0). Dit is een overeenkomst waarbij de vaste (terug)levering van energie niet altijd is gewaarborgd.

Met het programma 'Voldoende Vakbekwaam Personeel' spannen we ons voortdurend in om de instroom van nieuwe medewerkers te stimuleren en de uitstroom te beperken. In de komende periode blijft het accent liggen op het anders organiseren van het werk en vergroten we de capaciteit voor het opleiden en begeleiden van (nieuwe) medewerkers. Daarnaast is het programma gericht op nieuwe manieren van werven en (digitaal) opleiden. Dit geldt ook voor aannemers waarmee we werken.

Door te werken met lange-termijnplannen willen we de toekomstige beschikbaarheid van materialen en componenten verbeteren. We werken aan standaardisatie en innovatie, strategisch voorraadmanagement en de verbetering van de planning. Daarnaast richten we ons op de harmonisatie van processen, de ontwikkeling van leveranciersmanagement en de optimalisatie van de componentenketen. In de supply chain sturen we op 'On Time In Full'.

ZO HOOG SCHATTEN WE HET RISICO IN

We schatten het risico even hoog in als vorig jaar. Het beheersen van de impact van schaarste personeel, elektriciteitsnetwerk en materialen blijft onverminderd een zeer grote uitdaging. We beschouwen het als ons grootste strategische risico.

B ONGEAUTORISEERD GEBRUIK VAN DATA EN/OF NIET BESCHIKBAAR ZIJN VAN SYSTEMEN DOOR ONTOEREIKENDE BEVEILIGINGSMATREGELEN (ICT/OT)

DIT RISICO LOPEN WE

De activiteiten van hackers en cybercriminelen (phishing en ransomware-aanvallen) vormen een belangrijke bedreiging. Ongeautoriseerde toegang tot onze systemen en data kan leiden tot incidenten op het gebied van dataveiligheid, compliance (AVG en Wbni) en business-continuïteit. Zo kan ongeautoriseerde toegang tot ons fysieke netwerk leiden tot risico's in de elektriciteitsvoorziening. Door steeds verdergaande digitalisering van werkprocessen en onze netten, zijn we steeds kwetsbaarder voor inbreuken van buiten.

In combinatie met de toegenomen afhankelijkheid van clouddiensten, ontstaan er ook risico's wanneer platformen en systemen langere tijd niet beschikbaar zijn. Langdurige uitval, het niet kunnen uitbreiden van de clouddiensten of zelfs het wegvallen van dienstverleners, kunnen grote impact hebben op de werkprocessen van Enexis.

Voor de toekomst houden we rekening met de ontwikkeling van krachtige quantumcomputers. Deze computers beschikken in de nabije toekomst over genoeg rekenkracht om de huidige sterk geachte cryptografische algoritmes te kraken, wat kan leiden tot nieuwe beveiligingsrisico's en de aantasting van data.

ZO VERKLEINEN WE HET RISICO

We werken met een Enexis-brede security roadmap, met daarin een breed scala aan maatregelen. Daarbij horen ons strategisch Informatiebeveiligingsbeleid, een centraal Information Security Management Systeem (ISMS), het opzetten van 'third party risk management', de effectuering van het IAM-besturingsmodel en de aanscherping van het patchmanagement. We voeren daarbij doorlopend security awareness en periodieke ransomware readiness- en NBA volwassenheids-assessments uit. De Stuurgroep Digitale Veiligheid coördineert het geheel binnen Enexis.

Op het terrein van Operationele Technologie (OT) is een OT-security organisatie actief. Deze is belast met specifieke OT-security maatregelen, zoals de instandhouding van een geavanceerde security monitoring tool om afwijkend netwerkverkeer te signaleren, periodieke security assessments, anti-malware voor centrale en decentrale OT-systemen en een ISO 27001 certificering voor het OT-domein.

Daarnaast kennen we maatregelen op het gebied van Continuity Management om grootschalige uitval van IT-systemen te voorkomen. We ondernemen acties om sneller te kunnen herstellen in geval van een incident. We beschikken over Disaster Recovery-plannen die we regelmatig testen door het uitvoeren van oefeningen in samenwerking met andere afdelingen.

Vanwege de dreiging door decryptie van data door kwantumcomputers hebben we een richtlijn/standaard ontwikkeld, die voorschrijft welke cryptografische algoritmes wel of juist niet zijn toegestaan. We richten ons onder andere op kwaliteitsverbeteringen, IT risk management en specifieke risico's met betrekking tot quantumtechnologie.

ZO HOOG SCHATTEN WE HET RISICO IN

Ten opzichte van 2023 schatten we de kans hoger in. We hebben onze basismaatregelen steeds beter op orde en op securitygebied ontplooiën we aanzienlijk meer activiteiten dan voorheen. Tegelijkertijd hebben we te maken met een steeds groter dreigingsbeeld, mede als gevolg van geopolitieke ontwikkelingen.

C ONGEVALLEN VAN MEDEWERKERS OF OMSTANDERS ALS GEVOLG VAN ONVEILIGE SITUATIES OF FALENDE ASSETS

DIT RISICO LOPEN WE

Het werk aan energienetten brengt risico's met zich mee voor de veiligheid of gezondheid van medewerkers en/of omstanders. Vanwege de aard van de primaire processen (het werken in de elektriciteits- en gasinfrastructuur en het werken in de publieke ruimte) is de kans op een ongeval of gezondheidsschade van medewerkers altijd aanwezig. Ook als gevolg van falende bedrijfsmiddelen of materiaalfouten kunnen ernstige veiligheidsrisico's ontstaan voor medewerkers en omstanders.

Personeelsschaarste en de uitstroom van ervaren medewerkers hebben invloed op vakmanschap en leiden tot een hogere werkdruk en daarmee in potentie tot een verhoogd veiligheidsrisico. Ook bij het verleggen van werkzaamheden naar aannemers of het inzetten van anderstaligen of buitenlandse partijen, besteden we extra aandacht aan het borgen van de veiligheid.

ZO VERKLEINEN WE HET RISICO

Enexis geeft de hoogste prioriteit aan veiligheid. Al jaren loopt de Veiligheid op 1-campagne, waarmee alle medewerkers bewust gemaakt en gehouden worden van het belang van veiligheid. We letten op de veiligheidsperformance bij onze aannemers en er is verhoogde aandacht voor de opvolging van de zogenoemde werkplekdialog. Tevens loopt er een programma met als doel om op termijn veel vaker gas- en spanningsloos te werken.

Daarnaast analyseren we continu het risico op onveilige situaties in onze elektriciteits- en gasnetten. We hebben een adequaat onderhouds- en vervangingsbeleid om de kans op onveilige situaties zoveel mogelijk te beperken. Team Preventie Graafschade ziet toe op het voorkomen van schade door graafwerkzaamheden door derden. Het team ziet in het bijzonder toe op werkzaamheden van glasvezelbedrijven, vanwege het relatief hoge risico op schade als gevolg van de aanleg van glasvezel. Om de veiligheid van slimme meters te waarborgen testen en controleren we iedere partij slimme meters.

ZO HOOG SCHATTEN WE HET RISICO IN

De waardering van dit risico is niet gewijzigd ten opzichte van vorig jaar. We zien op het gebied van veiligheid geen ontwikkelingen die aanleiding zijn voor een andere positionering. Het onderwerp veiligheid heeft onze onverminderde aandacht.

D OMVANGRIJKE EN/OF FREQUENTE ONDERBREKINGEN VAN DE ENERGIEVOORZIENING

DIT RISICO LOPEN WE

Door natuurrampen (bijvoorbeeld aardbevingen, overstromingen etc.) of door moedwillig handelen, kunnen ernstige storingen optreden in onze netten, met langdurige en omvangrijke onderbrekingen van de energievoorziening tot gevolg. Ook door de zwaardere belasting van ons elektriciteitsnetwerk neemt de kans op omvangrijke storingen toe.

Daarnaast raakt het midden- en laagspanningsnet steeds verder belast, voornamelijk als gevolg van het toenemend aantal zonnepanelen op huishoudelijke daken. Dit leidt tot een stijgend aantal (kleine) onderbrekingen van de energievoorziening.

ZO VERKLEINEN WE HET RISICO

Enexis voert een adequaat onderhouds- en vervangingsbeleid om de kans op grote calamiteiten zoveel mogelijk te beperken. We hebben vervangende bedrijfsmiddelen om snel in te kunnen zetten bij noodsituaties. We scherpen onze crisismanagementplannen voortdurend aan naar aanleiding van daadwerkelijk opgetreden crises en houden regelmatig crisisoefeningen. We hebben specifieke maatregelen gericht op tele-kwetsbaarheid en overstromingen. Storingen worden geregistreerd en geanalyseerd, zodat we de juiste preventieve maatregelen kunnen nemen. Daarnaast blijven we internationale ontwikkelingen volgen en mogelijke (potentiële) consequenties hiervan voor Enexis.

We blijven proactief investeren de verzwaring van onze midden- en laagspanningsnetten. Om dit te bewerkstelligen, zijn we twee grootschalige projecten gestart. Intensieve afstemming tussen alle betrokken partijen is hier onderdeel van. Ook het inzetten van netredundantie en het gebruik van noodvoorzieningen, dragen bij aan het minimaliseren van uitval.

De jaarlijkse uitvalduur (JUD) is een zeer belangrijke prestatie-indicator van Enexis. Onze afdelingen Asset management en Productie zijn dagelijks in de weer om deze zo laag mogelijk te houden.

ZO HOOG SCHATTEN WE HET RISICO IN

We zoeken de grenzen van ons net steeds verder op. Daardoor zien we de kans op grote onderbrekingen toenemen. Daarnaast zien we de kans op regelmatige (kleinere) onderbrekingen toenemen als gevolg van de overbelasting van ons net.

E FINANCIËLE POSITIE WORDT SLECHTER DOOR RENTE- EN PRIJSEFFECTEN

DIT RISICO LOPEN WE

Ontwikkelingen op het gebied van rente, energieprijzen, inflatie, grondstoffen en valutakoersen hebben invloed op ons resultaat, onze financiële ratio's en daarmee op de financierbaarheid van Enexis. Deze ontwikkelingen kunnen zodanig zijn dat er beperkingen ontstaan voor onze financieringscapaciteit. Dan ontstaan extra eigen-vermogenbehoeften terwijl de bedrijfsactiviteiten gelijk blijven. Met name de prijsrisico's ten aanzien van rente- en energieprijzen (in verband met de inkoop netverliezen) kunnen leiden tot een aanzienlijke extra behoefte aan eigen vermogen.

ZO VERKLEINEN WE HET RISICO

Om het renterisico te beheersen heeft Enexis meerdere instrumenten ter beschikking en blijven we de mogelijke effecten van renteontwikkeling op de voet volgen. De blootstelling aan grondstofprijrisico's neemt toe met Enexis' omvang. Dit risico wordt momenteel niet actief beheerst. Voor de netverliezen elektriciteit en gas wordt het risico tot en met 2031 actief ingedekt door zekere volumes in te kopen.

ZO HOOG SCHATTEN WE HET RISICO IN

De onderneming blijft ook in de toekomst onderhevig aan dit risico, renteveranderingen in het verleden betekenen niet dat er in de toekomst geen (grote) renteveranderingen zullen zijn.

F WENDBAARHEID ENEXIS ONVOLDOENDE OM COMPLEXE EN RIGOUREUZE VERANDERINGEN DOOR TE VOEREN

DIT RISICO LOPEN WE

De onzekerheden rondom de klantvraag zijn groot. Zie ook risico A. Het risico bestaat dat wanneer onze klantprocessen zich onvoldoende snel kunnen aanpassen onze doelen in gevaar komen. Het gaat hierbij om doelen op onder andere de gebieden van realisatie, het aankondigen van transportschaarste, het vrijgeven van transportvermogen, het sluiten van contracten met betrekking tot congestiemanagement en de klanttevredenheid. Als we onvoldoende wendbaar zijn, kan dat ook onze slagvaardigheid en betrouwbaarheid in gevaar brengen. Dit doet een groot beroep op het vermogen van de organisatie en medewerkers om te veranderen.

We hebben de wil om te veranderen en versnellen, maar vanwege de complexiteit van processen gaat dit niet altijd zo snel als we willen. Ook in de keten van Marktfacilitering is sprake van een snel veranderend speelveld waar we als Enexis op moeten kunnen anticiperen.

ZO VERKLEINEN WE HET RISICO

Vanuit een ketenplan Grootverbruik & Netten (GV&N) werken we aan verbeterde processen en producten, met een Productboard en bijbehorend productportfolio.

Relatiemanagement vinden we erg belangrijk. Er is daarom een specifiek congestieteam actief. Daarnaast werken we intensief samen met diverse partijen binnen de sector. We kennen sectorprogramma's waarin Enexis is vertegenwoordigd, met strakke programmasturing en gericht op vereenvoudiging van governance en slimmer inzetten van resources. Het plan voor het intensiveren van deze samenwerking wordt verder uitgewerkt en geïmplementeerd.

We richten ons daarnaast op de verdere implementatie van het codebesluit Congestiemanagement. Ook stellen we een Afwegingskader op voor de bepaling van welke contracten in 2025 aangeboden kunnen worden binnen de beperkte contracteringsmogelijkheden.

Om de wendbaarheid van medewerkers te verhogen is het ontwikkelen van leiderschapsvaardigheden een doorlopend strategisch initiatief. Het programma Future Fit Leadership zal doorontwikkeld en verder uitgerold worden naar het middenmanagement. Via diverse initiatieven zoals leiderschapsprogramma's en het persoonlijke beoordelings- en ontwikkelingsprogramma, worden management en andere medewerkers gestimuleerd om meer wendbaar te worden en te werken, meer lef te tonen en out-of-the box te denken. In ons Aanname-, Management Development- en Vitaliteitsbeleid, besteden we bewust aandacht aan de vaardigheden wendbaarheid en lef tonen.

Om de inzetbaarheid van medewerkers te vergroten, zal naast slim en innovatief opleiden ook meer aandacht komen voor duurzame inzetbaarheid, ontwikkelpaden en een goede werkbeleving.

ZO HOOG SCHATTEN WE HET RISICO IN

We schatten het risico hoger in dan vorig jaar. De snelheid waarmee externe en interne ontwikkelingen elkaar opvolgen, alsook de benodigde jaarlijkse groei aan werkvolume, staat op gespannen voet met onze (verander)capaciteit.

G REPUTATIESCHADE OMDAT WE NIET ADEQUAAT REAGEREN OP KLACHTEN EN KLANTEN GEEN HANDELINGSPERSPECTIEF KUNNEN BIJEN

DIT RISICO LOPEN WE

Klanten en stakeholders zijn op zoek naar perspectief om hun eigen doelstellingen te realiseren. We kunnen de door hen gevraagde transparantie echter niet altijd bieden. Planning en realisatie van netinvesteringen zijn onzeker. Nieuwe producten of technische oplossingen moeten verder ontwikkeld worden. We proberen zoveel mogelijk samen met onze stakeholders de plannen voor de toekomst op te stellen. Deze intensieve samenwerking leidt echter tot verwachtingen die we niet altijd kunnen waarmaken.

Als gevolg van gebeurtenissen of negatieve berichtgeving over andere spelers in de branche, kan een negatieve impact ontstaan op de beeldvorming van Enexis. Door al deze onzekerheden groeit de kans op klachten, claims, imagoschade en kan mogelijk zelfs discussie ontstaan over onze 'license to operate'. Het risico bestaat dat we niet tijdig en adequaat kunnen reageren als zich één van deze situaties voordoet.

ZO VERKLEINEN WE HET RISICO

We werken intern en in de sector (Netbeheer Nederland) aan meer transparantie richting de buitenwereld met betrekking tot inzicht in wachtrijen en handelingsperspectief (wanneer dan wel weer capaciteit). Er lopen initiatieven om te komen tot een verbeterde communicatie en klantbediening, zoals meer maatwerk in de klantbediening, het communiceren van 'de nieuwe realiteit', een digitaal inloopsprekkuur, de inrichting van een Productboard en productportfolio, webinars en draaiboeken voor bedrijven(terreinen).

Daarnaast is er meer aandacht aan verwachtingsmanagement bij stakeholders. We werken samen in taskforces per provincie waar de pMIEK (provinciaal Meerjarenprogramma's Infrastructuur Energie en Klimaat) wordt besproken. Deze is gericht op prioriteren en programmeren. We zijn bezig met een Campagne Energiesysteem van de Toekomst, waarin we stakeholders meenemen in wat we doen en wat dit betekent.

We kennen op het gebied van communicatie ook meer generieke maatregelen. Onze communicatieadviseurs zijn betrokken bij de operatie. We monitoren onze relatie met stakeholders. Met trainingen, bijvoorbeeld op het gebied van sociale veiligheid, worden doorlopend de competenties van onze medewerkers vergroot. Bijvoorbeeld voor klantgerichte communicatie en het managen van verwachtingen. Daarnaast hebben we een goede structuur voor crisiscommunicatie. Zo kunnen we in het geval van een crisis snel, open en transparant communiceren.

Sectorbreed werken we aan een communicatieframe om verwachtingen beter te managen. Hierbij is ook aandacht voor wat het toekomstbestendige energiesysteem vraagt als het gaat om gedrag van klanten (meer flexibiliteit). Ook blijven we werken aan een positieve beeldvorming, bijvoorbeeld door uit te leggen wat onze rol is en te laten zien hoeveel werk we verzetten om de energietransitie te realiseren. Tenslotte werken we aan het verstrekken van transparantere informatie over nieuwe producten, zoals het Overheidsportaal met onze kaarten en buurtvoorstellen.

ZO HOOG SCHATTEN WE HET RISICO IN

We schatten het risico even hoog in als vorig jaar. We krijgen steeds meer media-aandacht. Tegelijkertijd lukt het ons steeds beter om tijdig en transparant te communiceren. Per saldo blijft het risico gelijk.

H BEPERKINGEN EN ONZEKERHEDEN REGELGEVING EN VERGUNNINGSPROCESSEN

DIT RISICO LOPEN WE

Bestaande wet- en regelgeving en onzekerheden over nieuwe wetgeving belemmeren of kunnen ons gaan belemmeren om adequaat en snel te reageren op de klantvraag en uitbreiding van het net.

Het energiesysteem van de toekomst heeft ruimte nodig, boven én onder de grond. Door uitdagingen op het vlak van ruimtelijke inpassing kan Enexis onvoldoende snel netinfrastructuur bijbouwen. Bij planvorming komen de ruimtelijke aspecten van de energievoorziening vaak pas laat in beeld. Planologische procedures en de bijbehorende doorlooptijden dreigen een belangrijke vertragende factor te worden bij netuitbreidingen. Wij zijn hierover intensief in contact met gemeenten. We dragen goede voorbeelden actief uit, in de hoop deze ook op andere plekken te kunnen realiseren.

Verder is er sprake van toenemende juridisering. Er ontstaan regelmatig procedures als we afwijken van (wettelijke) aansluittermijnen of als we de aangevraagde transportcapaciteit moeten weigeren. Daarbij is de juridische structuur van nieuwe producten nog niet ontgonnen en complex. Ook lopen we tegen uiteenlopende interpretatie van nieuwe regelgeving aan. Dit zorgt voor onvrede in de maatschappij. Het vraagt meer capaciteit en geld vanuit Enexis om nieuwe oplossingen uit te denken, te bemiddelen bij het vinden van oplossingen met de klant en het voorkomen van juridische procedures.

Een ander element is onze afhankelijkheid van de Nederlandse politiek. Trage besluitvorming en wijzigingen in de inhoud van wet- en regelgeving maken het voor Enexis lastig om koers te bepalen. Deze onvoorspelbaarheid en traagheid in de besluitvorming kan gevolgen hebben bij de ontwikkeling van langetermijnoplossingen.

ZO VERKLEINEN WE HET RISICO

Met het programma Keten Optimalisatie Ruimtelijke Ordening (KORO) zorgen we ervoor dat ruimtelijke ordening geen obstakel vormt voor onze doelen. Het KORO programma heeft als doelstellingen om de kwaliteit van de RO-keten te maximaliseren, de voorspelbaarheid van de RO-keten te verhogen en de doorlooptijden in de RO-keten te verkorten.

Om de toenemende jurisdisering te voorkomen, wordt de afdeling Corporate & Legal Affairs (CLA) intensief betrokken bij bijvoorbeeld de uitrol van congestiemanagement ter vergroting van beschikbare transportcapaciteit. CLA draagt bij aan de (door)ontwikkeling en implementatie van flexproducten. Doorgevoerde verbeteringen in de bewijsvoering ter onderbouwing van congestieproblematiek in rechtszaken, worden geëvalueerd en gestandaardiseerd. Tenslotte wordt de rechtspraak op relevantie onderwerpen geanalyseerd. De conclusies worden gedeeld met de operatie en directie, en vervolgens gebruikt om processen te verbeteren.

Om beter grip te krijgen op voor ons en onze sector essentiële wet- en regelgeving, hebben we rechtstreeks en vanuit de sector intensief contact met de landelijke overheid.

ZO HOOG SCHATTEN WE HET RISICO IN

In dit risico zijn drie risico's gebundeld, namelijk 'Ruimtelijke Ordening', 'Toenemende jurisdisering als gevolg van schaarste' en 'Traagheid en wijzigingen in wet en regelgeving'. Met name het eerste risico manifesteert zich steeds nadrukkelijker in het productieproces. Daarom schatten we het risico hoger in dan vorig jaar.

I ONVOLDENDE KWALITEIT VAN DATA LEIDT TOT ONBETROUWBARE (TOEKOMSTIGE) STURINGSINFORMATIE

DIT RISICO LOPEN WE

De nauwkeurigheid, volledigheid en tijdige beschikbaarheid van gegevens is essentieel voor Enexis. Deze gegevens zijn noodzakelijk in onze dagelijkse processen, om verantwoordingsinformatie op te stellen (zoals het jaarverslag) en om te sturen.

In de toekomst zullen we steeds meer gebruik maken van prognostische modellen, waarmee we trachten het verloop van ontwikkelingen te voorspellen. Hoe beter de kwaliteit van data, hoe betrouwbaarder de uitkomsten.

ZO VERKLEINEN WE HET RISICO

Onze Data Governance inrichting en processen zorgen ervoor dat data-eigenaren en managers betrokken worden in het beschikbaar maken van de data waar ze verantwoordelijk voor zijn. Zo borgen we dat de data goed worden gerepresenteerd, en dat de interpretaties van de data juist zijn.

De afgelopen jaren zijn we bezig geweest om een hoger datavolwassenheidsniveau te bereiken. We zijn proactief bezig met het vaststellen en documenteren van onze belangrijkste bedrijfsdata. Na de beoordeling van de kwaliteit bepalen we welke data aan de norm voldoen en welke niet. Op basis daarvan bepalen we wat ervoor nodig is om de kwaliteit te verbeteren, en formuleren hiervoor acties.

Daarnaast bouwen we ons metadataframework en datakwaliteitsframework uit, om ervoor te zorgen dat onze data zodanig worden georganiseerd dat al onze middelen, technieken en processen als één consistent data-ecosysteem gaan samenwerken.

ZO HOOG SCHATTEN WE HET RISICO IN

Dit betreft een nieuw als strategisch geïdentificeerd risico. Door het toenemende gebruik van data in prognostische modellen worden de eisen aan de kwaliteit van data alleen maar hoger. Hoewel we het risico op dit moment nog als gemiddeld (in termen van kans en impact) wegen, voorzien we dat risico's rondom onze datakwaliteit de komende jaren alleen maar belangrijker zullen worden.

Bestuursverklaring

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor de effectiviteit van de opzet en werking van het interne risicobeheersings- en controlesysteem van Enexis. Dit systeem heeft als doel de realisatie van strategische, operationele en financiële doelstellingen te bewaken en richt zich op alle facetten van de onderneming. Van strategische en operationele risico's tot de betrouwbaarheid van (financiële) rapportages en het voldoen aan wet- en regelgeving.

In het hoofdstuk **Risicobeheersing** is ons interne risicobeheersings- en controlesysteem en ons risicoprofiel beschreven. Geen enkel systeem kan absolute zekerheid geven dat we ondernemingsdoelstellingen realiseren of materiële fouten, verliezen, fraude of overtreding van wet- en regelgeving in de processen en financiële verslaggeving voorkomen. De raad van bestuur heeft de opzet en werking van het interne risicobeheersings- en controlesysteem gedurende 2024 geëvalueerd, mede op basis van de business control-informatie, 'Letters of Representation' en rapportages van de interne auditor en de externe accountant. De uitkomsten van deze evaluatie en het risicoprofiel zijn besproken met de Auditcommissie van de raad van commissarissen, in aanwezigheid van de interne auditor en externe accountant.

Wij verklaren dat:

- dit verslag in voldoende mate inzicht geeft in tekortkomingen in de werking van het interne risicobeheersings- en controlesysteem;
- voornoemde systeem een redelijke mate van zekerheid geeft dat de (financiële) verslaggeving geen onjuistheden van materieel belang bevat;
- het naar de huidige stand van zaken gerechtvaardigd is dat de financiële verslaggeving is opgesteld op going concern basis;
- in dit verslag de materiële risico's en onzekerheden zijn vermeld, voor zover die relevant zijn ter zake van de verwachting van de continuïteit van de vennootschap voor een periode van twaalf maanden na opstelling van het verslag.

's-Hertogenbosch, 5 maart 2025

Raad van bestuur Enexis Holding N.V.

Rutger van der Leeuw, CEO

Mariëlle Vogt, CFO

Han Slootweg, COO

Jeroen Sanders, CTO

Duurzaamheidsverklaring

DE DUURZAAMHEIDSVERKLARING BEVAT DE VOLGENDE HOOFDSTUKKEN

- Algemene informatie
- EU Taxonomie
- E1 Klimaatverandering
- E5 Materiaalgebruik en Circulaire economie
- S1 Eigen personeel
- S2 Werknemers in de waardeketen
- S3 Getroffen gemeenschappen
- S4 Consumenten en eindgebruikers
- G1 Governance informatie
- Overige informatie

Algemene informatie

Enexis Holding N.V. staat aan het hoofd van de Enexis Groep en is een naamloze vennootschap, gevestigd aan de Magistratenlaan 116 te 's-Hertogenbosch in Nederland (KvK-nummer 17238877). Enexis Groep is verantwoordelijk voor de aanleg, het onderhoud, het beheer en de ontwikkeling van distributienetten voor elektriciteit (stroomkabels en midden- en laagspanningsstations) en gas (gasleidingen en gasstations) en daaraan verwante activiteiten.

OVER DE DUURZAAMHEIDSVERKLARING

Hoewel de CSRD nog niet wettelijk verplicht is voor Enexis Holding N.V. is onze duurzaamheidsverklaring opgesteld op basis van de European Sustainability Reporting Standards (ESRS) zoals vereist door de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD).

De geconsolideerde duurzaamheidsverklaring over het boekjaar 2024 omvat Enexis Holding N.V. en haar dochterondernemingen (hierna samen benoemd als Enexis Groep), en is gelijk aan de consolidatiekring voor de geconsolideerde jaarrekening.

De volgende dochterondernemingen zijn vrijgesteld van een individuele duurzaamheidsrapportage:

- Enexis Netbeheer B.V.
- Enexis Personeel B.V.

In de duurzaamheidsverklaring staan rapportages over materiële impacts, risico's en kansen voor de eigen operaties en de upstream- en downstreamwaardeketen van Enexis Groep. In hoeverre beleid, maatregelen en doelen ook betrekking hebben op de waardeketen, en hoezeer data over de upstream- en/of downstreamwaardeketen zijn opgenomen in maatstaven, valt te lezen in de overige hoofdstukken van deze duurzaamheidsverklaring.

Enexis Groep hanteert de tijdshorizonten zoals die zijn bepaald door de ESRS:

- Korte termijn (KT) < 1 jaar;
- Middellange termijn (MT) 1-5 jaar;
- Lange termijn (LT) >5 jaar.

Enexis heeft op 31 december 2024 geen plannen om activiteiten af te stoten met een materiële financiële impact. Het aardgasverbruik en gebruik van het gasnet neemt naar verwachting in de toekomst af. Voor werkzaamheden en kosten die hiermee verband houden, wordt landelijk beleid ontwikkeld. Ook in de CO₂-arme energievoorziening in 2050 verwacht Enexis dat het gasnet een rol blijft spelen voor de distributie van groen gas en waterstof. Een veilig en betrouwbaar gasnet blijft naar verwachting noodzakelijk.

SCHATTINGEN VAN DE WAARDEKETEN

De volgende maatstaven die data over de upstream- en/of downstreamwaardeketen bevatten zijn geschat aan de hand van indirecte bronnen:

Maatstaf	Basis van opstellen	Geplande maatregelen voor verbetering nauwkeurigheid
CO ₂ -eq van scope 3 GHG-emissies (ESRS E1) categoriën voorzover data niet direct wordt verkregen vanuit leveranciers of grondstofpaspoorten	Spend based data; extrapolatie; diverse generieke emissiefactoren	Directe verkrijging van leveranciersdata i.p.v. spend based waar mogelijk; streven naar minder extrapolatie
CO ₂ -eq uitstoot a.g.v. koudemiddelenlekkages uit airco's	Aanname dat elke airco gemiddeld 3% lekkage heeft op jaarbasis.	

BRONNEN VAN SCHATTINGSONZEKERHEDEN EN ONZEKERE UITKOMSTEN

Bij de volgende kwantitatieve maatstaven en geldbedragen geldt een hoge meetonzekerheid:

Kwantitatieve maatstaf en/of geldbedrag	Bronnen van meetonzekerheid	Aannames, benaderingen en oordelen gehanteerd
CO ₂ -eq reductiemaatregelen (ESRS E1)	De effecten van de maatregelen zijn deels gebaseerd op aannames en extrapolatie van reeds uitgevoerde maatregelen.	Aangenomen is dat de schaarse capaciteit bij aannemers die nodig is voor het uitvoeren van de reductiemaatregelen in voldoende mate beschikbaar zal zijn.
Euro's (CapEx en OpEx) ten behoeve van CO ₂ -eq reductiemaatregelen (ESRS E1)	De kosten van de maatregelen zijn deels gebaseerd op aannames en extrapolatie van reeds uitgevoerde maatregelen.	Bij de berekening van de kosten van bepaalde werkzaamheden (bijv. vervanging gasleidingen) zijn standaard prijzen gehanteerd.

WIJZIGINGEN IN OPSTELLING OF PRESENTATIE

Enxiss Groep heeft over boekjaar 2024 voor het eerst een duurzaamheidsverklaring opgesteld volgens de ESRS. In vergelijking met de rapportage over maatstaven in eerdere jaarverslagen is de volgende informatie anders opgesteld of gepresenteerd:

Wijziging en redenatie	Aangepaste vergelijkende cijfer(s)	Verskil ten opzichte van in voorgaande periode gerapporteerd cijfer
CO ₂ -eq voetafdruk 2023 market based (ESRS E1) in ton CO ₂ -eq. Toelichting is opgenomen in E1 onder "Onze broeikasgasemissies"	657.965	441.796
CO ₂ -eq voetafdruk 2023 location based (ESRS E1) ton CO ₂ -eq. Toelichting is opgenomen in E1 onder "Onze broeikasgasemissies"	1.050.722	456.427
Circulariteitsdata in 2023 gepresenteerd als overall cijfer. In 2024 nauwkeuriger: uitgesplitst per component en in relatie tot doelstelling 2030.		

Voor het overzicht van de rapportage-eisen en/of datapunten die zijn opgenomen door middel van verwijzingen zie [Overige informatie](#).

GOVERNANCE

SAMENSTELLING RAAD VAN BESTUUR EN RAAD VAN COMMISSARISSEN

Enexis heeft vier uitvoerende, onafhankelijke bestuurders in de raad van bestuur (rvb), drie mannen en één vrouw. Daarmee bestaat de rvb voor 75% uit mannelijke en voor 25% uit vrouwelijke leden.

In onderstaande tabel zijn de belangrijkste verantwoordelijkheidsgebieden per rvb lid weergegeven.

	Rutger van der Leeuw CEO (Man)	Mariëlle Vogt CFO (Vrouw)	Jeroen Sanders CTO (Man)	Han Slootweg COO (Man)
Algemeen management	V	V	V	V
Financieel economisch	V	V		
Sociaal beleid, organisatieontwikkeling en medezeggenschap	V		V	V
Technologie en regelgeving in de energie (distributie)sector	V	V	V	V
Productgroei/Energiesysteem van de toekomst			V	V
Commercieel/klanten	V		V	V
Politiek, maatschappij en duurzaamheid	V	V	V	V
Informatiebeleid, digitalisering en cybersecurity		V	V	
Governance	V	V		
Veiligheid en risicomangement	V	V	V	V

Op basis van bovenstaande verdeling van verantwoordelijkheidsgebieden zijn we tot de volgende portefeuille verdeling gekomen:

Rutger van der Leeuw CEO	Mariëlle Vogt CFO	Jeroen Sanders CTO	Han Slootweg COO
Strategie	Finance & Control	Assetmanagement	Productie Noord
Regulering	ICT, Data & Digitalisering	Marktfacilitering	Productie Zuid
Communicatie & Public Affairs	Inkoop	Energiesysteem & Transitie	Grootzakelijk
Human Resources	Treasury	Innovatie & Ontwikkeling	Consument
HSEQ	Corporate & Legal Affairs	Enpuls/warmtestrategie	Productie EBS
	Internal Audit & Risk		Supply Chain
	CISO		Operations support

Op onze corporate website ([Raad van bestuur](#)) staan de CV's van de rvb leden met daarin onder andere informatie over hun deskundigheid en ervaring.

Enexis heeft vijf niet-uitvoerende, onafhankelijke bestuurders in de raad van commissarissen (rvc), twee mannen en drie vrouwen. Hiermee bestaat de rvc voor 40% uit mannelijke en 60% uit vrouwelijke leden.

In onderstaande tabel zijn de belangrijkste verantwoordelijkheidsgebieden per rvc lid weergegeven.

	Jos Nijhuis (Man)	Joost van Dijk (Man)	Anita Arts (Vrouw)	Wilma Mansveld (Vrouw)	Els de Groot (Vrouw)
Algemeen management	V	V	V	V	V
Financieel economisch		V		V	V
Sociaal beleid, organisatieontwikkeling en medezeggenschap	V		V		
Technologie en regelgeving in de energie (distributie)sector		V		V	
Productgroei/Energiesysteem van de toekomst	V	V		V	
Commercieel/klanten	V				V
Politiek, maatschappij en duurzaamheid	V	V	V	V	V
Informatiebeleid, digitalisering en cybersecurity		V	V	V	V
Governance	V		V	V	V
Veiligheid en risicomangement	V	V	V		V
Commissies	Voorzitter rvc lid HR-commissie	Vice voorzitter rvc lid Audit commissie	Voorzitter HR commissie	Lid Audit commissie	Voorzitter Audit commissie
Versterkt benoemingsrecht	n.v.t.	n.v.t.	Benoemd op aanbeveling van de Ondernemingsraad	Benoemd op aanbeveling van de Aandeelhouderscommissie	n.v.t.

Op onze corporate website ([Raad van Commissarissen](#)) staan de CV's van de rvc leden met daarin onder andere informatie over hun deskundigheid en ervaring.

Wanneer de rvc moet voorzien in een vacature binnen de rvb, stelt de HR-commissie van de rvc in overleg met de rvb schriftelijk het profiel van het te benoemen lid van de rvb vast. Voordat een benoeming plaatsvindt, geeft de rvc de Ondernemingsraad en de Aandeelhouderscommissie de kans om advies uit te brengen.

Ontstaat er een vacature in de rvc, dan hebben de ondernemingsraad en de Aandeelhouderscommissie ieder het (versterkte) recht om bij één derde van de rvc-leden een kandidaat aan te bevelen. De algemene vergadering van aandeelhouders (ava) neemt het uiteindelijke besluit over de aanstelling van een nieuw rvc-lid.

TAKEN EN VERANTWOORDELIJKHEDEN RAAD VAN BESTUUR EN RAAD VAN COMMISSARISSEN

Rondom het beleid en de rapportage over duurzaamheid hebben de rvb en rvc specifieke verantwoordelijkheden. Als collegiaal bestuur is de gehele rvb verantwoordelijk voor de uitoefening van toezicht op het proces van het beheersen van materiële impacts, risico's en kansen in het kader van ESG-thema's. Zij neemt gezamenlijk besluiten over onder meer de duurzaamheidsaspecten van de strategie, het beleid en de doelen.

De dubbele materialiteitsanalyse en de duurzaamheidsrapportage komen inhoudelijk tot stand onder leiding van de afdeling External Reporting. Vervolgens gaan deze voor beoordeling en goedkeuring naar de rvb. Formulering van de (duurzaamheid)strategie is belegd bij de directeur Strategie. Goedkeuring van deze strategie en bijbehorende doelen valt onder de verantwoordelijkheid van de rvb.

De rvb monitort de beheersing van de duurzaamheidsthema's. Ieder kwartaal bespreekt zij de voortgang van het bedrijfsplan; vanaf boekjaar 2025 worden duurzaamheidsthema's opgenomen in deze rapportage. Het toezicht op het beleid omvat ook het realiseren van duurzaamheidsdoelstellingen, de duurzaamheidsstrategie en de risico's verbonden aan de ondernemingsactiviteiten, de interne systemen voor risicobeheersing en controle en de niet-financiële verslaggeving. Via internal audits wordt de voortgang op de duurzaamheidsthema's gemonitord.

De taken van de rvc bestaan uit toezicht houden, advies geven en optreden als werkgever van de rvb. Documentatie als de dubbele materialiteitsanalyse, duurzaamheidsstrategie en duurzaamheidsrapportage worden gedurende het jaar ter bespreking aan de rvc voorgelegd. Die bespreekt vervolgens eventuele op- en aanmerkingen met de rvb.

DESKUNDIGHEID RAAD VAN BESTUUR EN RAAD VAN COMMISSARISSEN

Leden van de rvb moeten specifieke deskundigheid en vaardigheden bezitten op het gebied van de materiële duurzaamheidsthema's. Nadrukkelijke eisen hiervoor zijn terug te vinden in de profielschetsen.

Voor de samenstelling van de rvc is er een profielschets met daarin onder meer vereisten voor relevante ervaring in zowel generieke als specifieke aandachtsgebieden, waaronder de aandachtsgebieden 'Politiek, Maatschappij en Duurzaamheid' en 'Veiligheid en risicomanagement'. Gezien de aard van de onderneming wordt er geen relevante ervaring over geografische locaties gevraagd. De opgenomen aandachtsgebieden vallen binnen de rvc onder de kennis en ervaring van één of meer commissarissen.

Zowel de leden van de rvb als de rvc houden hun kennis op peil en actueel door permanente educatie. Als er specifieke kennis nodig is die deze leden niet bezitten, dan worden externe deskundigen geraadpleegd.

INFORMATIE VERSCHAFFING EN ONGANG MET DUURZAAMHEIDSTHEMA'S

In 2024 heeft Enexis Groep voor het eerst een dubbele materialiteitsanalyse uitgevoerd volgens de vereisten van de ESRS. Zowel de rvb als de rvc zijn in dit proces betrokken geweest en periodiek geïnformeerd via schriftelijke mededelingen over de voortgang, milestones en besluiten. Naast het formele overleg is de rvb periodiek door de voorzitter van de Stuurgroep CSRD geïnformeerd; deze heeft een direct report lijn met de CFO. De afdeling External Reporting werkte nauw samen met andere afdelingen binnen de organisatie om de materiële impacts, risico's en kansen vast te stellen. Daarnaast zijn de rvb en rvc via interne rapportages ingelicht over due diligence-activiteiten en over de resultaten en effectiviteit van beleid, maatregelen, maatstaven en doelen op het gebied van de materiële impacts, risico's en kansen.

Parallel aan de introductie van de CSRD is de ESG-strategie ontwikkeld, deze is door de rvb en rvc goedgekeurd. In de ESG strategie is een link gelegd tussen de materiële ESRS-thema's en de strategie en doelstellingen van Enexis Groep. Bij beslissingen over strategie, belangrijke transacties, en maatregelen overweegt de rvb mogelijke dilemma's rondom de impacts, risico's en kansen. Daarnaast heeft de rvc de implementatie van de CSRD nauwgezet gevolgd en zijn de duurzaamheidsthema's viermaal besproken.

INTEGRATIE VAN DUURZAAMHEIDSPRESTATIES IN BELONINGSREGELINGEN

Het beloningsbeleid voor de rvb van Enexis Holding B.V. is op 5 december 2012 vastgesteld door de ava en trad in werking op 1 januari 2013. In dit beleid is besloten om de beloning voor de rvb vast te stellen binnen de Wet Normering Topinkomens (WNT).

Zowel de beloningen van de rvb als die van de rvc over boekjaar 2024 zijn niet gekoppeld aan prestaties op duurzaamheidsthema's zoals opgenomen in deze duurzaamheidsverklaring. Enexis kent geen variabele beloningen.

DUE-DILIGENCE-VERKLARING

Enexis erkent het belang van due diligence op het gebied van milieu en mensenrechten. Het due diligence-proces omvat een voortdurende beoordeling van de feitelijke en potentiële gevolgen van onze activiteiten voor mens en milieu, het integreren van en handelen naar aanleiding van de bevindingen van de beoordeling, het bijhouden van de voortgang en het communiceren over hoe de gevolgen worden aangepakt.

In aanloop naar de Corporate Sustainability Due Diligence Directive (CSDDD), naar verwachting van toepassing vanaf boekjaar 2027, voerden we in 2024 een due-diligence verbeteronderzoek uit. Met als doel de werkelijke en potentiële negatieve gevolgen dieper in onze waardeketen te identificeren, voorkomen en/of verminderen. Dit leidde tot een Actieplan verbetering due diligence. Aanvullende informatie die beschikbaar komt, kan leiden tot voortschrijdend inzicht. Dit nemen we dan mee in onze strategische besluitvorming en risicobeheersing.

Voor meer informatie over hoe wij due-diligence processen in 2024 hebben uitgevoerd met betrekking tot duurzaamheidsonderwerpen, zie de paragrafen over materialiteitsbeoordeling en stakeholderdialoog. Daarnaast gaan wij per materieel thema in op de specifieke kenmerken van due-diligence in het desbetreffende hoofdstuk.

RISICOBEHEERSING EN INTERNE CONTROLES VOOR DE DUURZAAMHEIDSVERKLARING

De informatie in deze duurzaamheidsverklaring kent een risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van menselijke fouten of onvolledige gegevens. Dit geldt des te meer in dit eerste jaar van verslaggeving. Daarnaast is er een groter risico op de juistheid en/of volledigheid van informatie bij schattingsresultaten en bij afhankelijkheid van beschikbare data over de upstream- en/of downstreamwaardeketen. We verwachten voor komende jaren dat de cijfers die we gebruiken meer accuraat zijn. Denk hierbij onder andere aan de berekening van onze scope 1, 2 en 3 uitstoot waarvoor steeds meer en beter gemeten informatie beschikbaar zal komen.

Om de risico's te beperken en beheersen heeft Enexis Groep diverse interne beheersingsmaatregelen toegepast. Dit gebeurt vooral handmatig en is gericht op minimalisering van rapportagefouten. Onderdeel hiervan is het uitvoeren van risico-assessments, zoals de strategische risico-analyse (SRA) en operationele risico-analyse (ORA). Tijdens deze assessments worden de risico's geïnventariseerd waar Enexis aan wordt blootgesteld. Deze risico's komen terecht in het strategisch risicoregister en, in het geval van operationele risico's (op procesniveau), in het internal control framework (ICF). In 2024 maakte duurzaamheidsinformatie nog niet expliciet deel uit van de SRA en ORA. Met ingang van 2025 zal dit wel het geval zijn, zodat we ook risico's met een duurzaamheidskarakter identificeren en bijbehorende beheersingsmaatregelen formuleren.

In 2025 zal Enexis Groep de scope van de ORA's verbreden en het ICF uitbreiden. Naast reguliere risico's die voortkomen uit de processen, zal er extra aandacht zijn voor risico's op het gebied van duurzaamheid. De effectieve werking van de belangrijkste beheersmaatregelen (key controls) wordt tweemaal per jaar beoordeeld tijdens de Control Self Assessments (CSAs). De belangrijkste bevindingen uit deze assessments worden gerapporteerd aan de rvb.

In 2024 heeft Enexis Groep verschillende rapportagehandleidingen opgesteld om definities, berekeningen en kritische meetgegevens te standaardiseren. Dankzij een gecentraliseerde benadering van externe verslaggeving kan de afdeling External Reporting inconsistenties en fouten identificeren en corrigeren in de door afdelingen aangeleverde gegevens.

De verklaring van de externe accountant behorende bij de gehele duurzaamheidsverklaring is opgenomen in hoofdstuk 'Assurance-rapport van de onafhankelijk account met beperkte mate van zekerheid over de duurzaamheidsverklaring'. Bevindingen zijn gedurende de assurance opdracht door de accountant besproken met de rvb en rvc.

STRATEGIE

SIGNIFICANTE GROEPEN PRODUCTEN/DIENSTEN/KLANTEN

Enexis is een regionaal netwerkbedrijf. Het is onze belangrijkste verantwoordelijkheid dat elektriciteit en gas terechtkomen op de juiste plek: bij drie miljoen huishoudens en bedrijven in Groningen, Drenthe, Overijssel, Limburg en Noord-Brabant. Daarmee is Enexis een cruciale schakel in de energievoorziening: alle energie in onze regio's komt samen in ons elektriciteits- en gasnetwerk. We ontwikkelen, bouwen, beheren en onderhouden dit netwerk.

- We sluiten klanten in ons verzorgingsgebied zo snel mogelijk aan op onze energienetten.
- We onderhouden, verzwaren en vervangen deze netten en lossen storingen op.
- We breiden de transportcapaciteit van de netten uit.
- Samen met provincies, gemeenten, bedrijven en andere betrokkenen maken we maatschappelijk optimale energiekeuzes. Hierbij letten we onder andere op betrouwbaarheid, betaalbaarheid, haalbaarheid en draagvlak. We bouwen mee en geven richting aan het energiesysteem van de toekomst.
- We zorgen dat het wisselen van energieleverancier en het verrekenen van energiestromen voor klanten en marktpartijen vlekkeloos verloopt.

Ons bedrijfsonderdeel Enpuls Warmte Infra richt zich op de ontwikkeling, de bouw en het beheer van warmtenetten. We denken dat warmte, net als waterstof en groen gas, een belangrijke rol speelt in het energiesysteem van de toekomst.

Dit alles doen we in Nederland met in totaal 7.586 medewerkers waarvan 5.981 in dienst bij Enexis (op 31 december 2024).

OPBRENGSTEN NAAR ESRS-SECTOREN

Enexis behaalt haar opbrengsten volledig uit de ESRS-sector 'Power Production and Energy Utilities' (code UPE conform de Exposure Draft SECI Sector Classification). Zie voor een nadere uitsplitsing van opbrengsten 'noot 1 Netto-omzet' van de geconsolideerde jaarrekening.

Over het gasnetwerk van Enexis worden fossiele brandstoffen (gas) vervoerd. De inkomsten uit periodieke transport- en aansluitvergoedingen Gas staan in 'noot 1 Netto-omzet' van de geconsolideerde jaarrekening.

DUURZAAMHEIDSDOELSTELLINGEN

Klimaatverandering is een van de grootste uitdagingen van onze tijd. Ombouw van het energiesysteem is een cruciale voorwaarde om in 2050 een CO₂-eq neutrale samenleving te bereiken. Dit is een gigantische opgave voor Nederland én voor Enexis, maar we ervaren het als een fantastische opdracht om Nederland duurzaam vooruit te helpen. We doen er alles aan om onze energie-infrastructuur betrouwbaar en toegankelijk te houden voor iedereen. Dit is essentieel voor een duurzaam Nederland en het is ook economisch en sociaal van vitaal belang.

Energienetten zijn de bloedvaten van onze samenleving. Zichtbaar en onzichtbaar, overal bevinden zich delen van deze complexe maar cruciale netwerken: kabels en leidingen die ons voorzien van energie. Energie waarmee we onze huizen verwarmen, onze auto's opladen en de economie in beweging houden. Steeds vaker komt deze energie van duurzame bronnen.

Als netwerkbedrijf staat Enexis midden in de samenleving. Onze missie is om mensen steeds meer duurzame energie te brengen, door slim te investeren in betrouwbare energie-infrastructuur. Zo houden we de energietransitie haalbaar en betaalbaar. De uitvoering van deze missie vraagt onze volledige aandacht. Daarom brengen we focus aan in onze activiteiten. Alles moet erop gericht zijn dat de energievoorziening veilig en betrouwbaar blijft, dat we klanten tijdig aansluiten en het energiesysteem van de toekomst realiseren. Door ons te richten op onze essentie, maken we het verschil.

Met de kerntaken bereiken we ook onze grootste maatschappelijke en duurzame impact. Onze vitale infrastructuur is essentieel voor een goed functionerende economie en maatschappij. Daarnaast maken we onder andere duurzame opwek en elektrificatie van industrie en mobiliteit mogelijk. Deze ombouw van het energiesysteem vraagt veel van onze organisatie, van de mensen die voor ons werken en van de partijen waarmee we samenwerken. Daarom willen we een veilige, aantrekkelijke werkomgeving bieden en eerlijk zakendoen.

Tegelijkertijd beseffen we ook dat onze kernactiviteiten een keerzijde hebben. Met ons werk hebben we onder andere invloed op het klimaat en gebruiken we grondstoffen. Daar voelen we ons verantwoordelijk voor. Daarom maken we duurzame keuzes in onze bedrijfsvoering. Met een focus op zaken waarmee we écht verschil kunnen maken en die het bereiken van onze missie niet in de weg staan.

Onze bedrijfsstrategie vormt de basis voor onze ESG-strategie. Environment, Social en Governance zijn begrippen die alle activiteiten van een bedrijf als Enexis raken. De ESG-strategie is relevant voor alle diensten van Enexis, evenals voor alle klantgroepen en de maatschappij als geheel. In onderstaande figuur zijn onze materiële ESG thema's gekoppeld aan de materiële ESRS. De verschillende onderdelen van de ESG strategie worden verderop in deze duurzaamheidsverklaring nader toegelicht.

ESG strategie		Materiële ESRS	
 Milieu Energietransitie realiseren Duurzame bedrijfsvoering	E1	Klimaatverandering	
	E5	Materiaalgebruik en circulaire economie	
 Maatschappij Betrouwbare en toegankelijke energie-infrastructuur Aantrekkelijk werk	S1	Eigen personeel	S3 Getroffen gemeenschappen
	S2	Werknemers in de waardeketen	S4 Consumenten en eindgebruikers
 Bestuur Eerlijk zaken doen	G1	Governance	

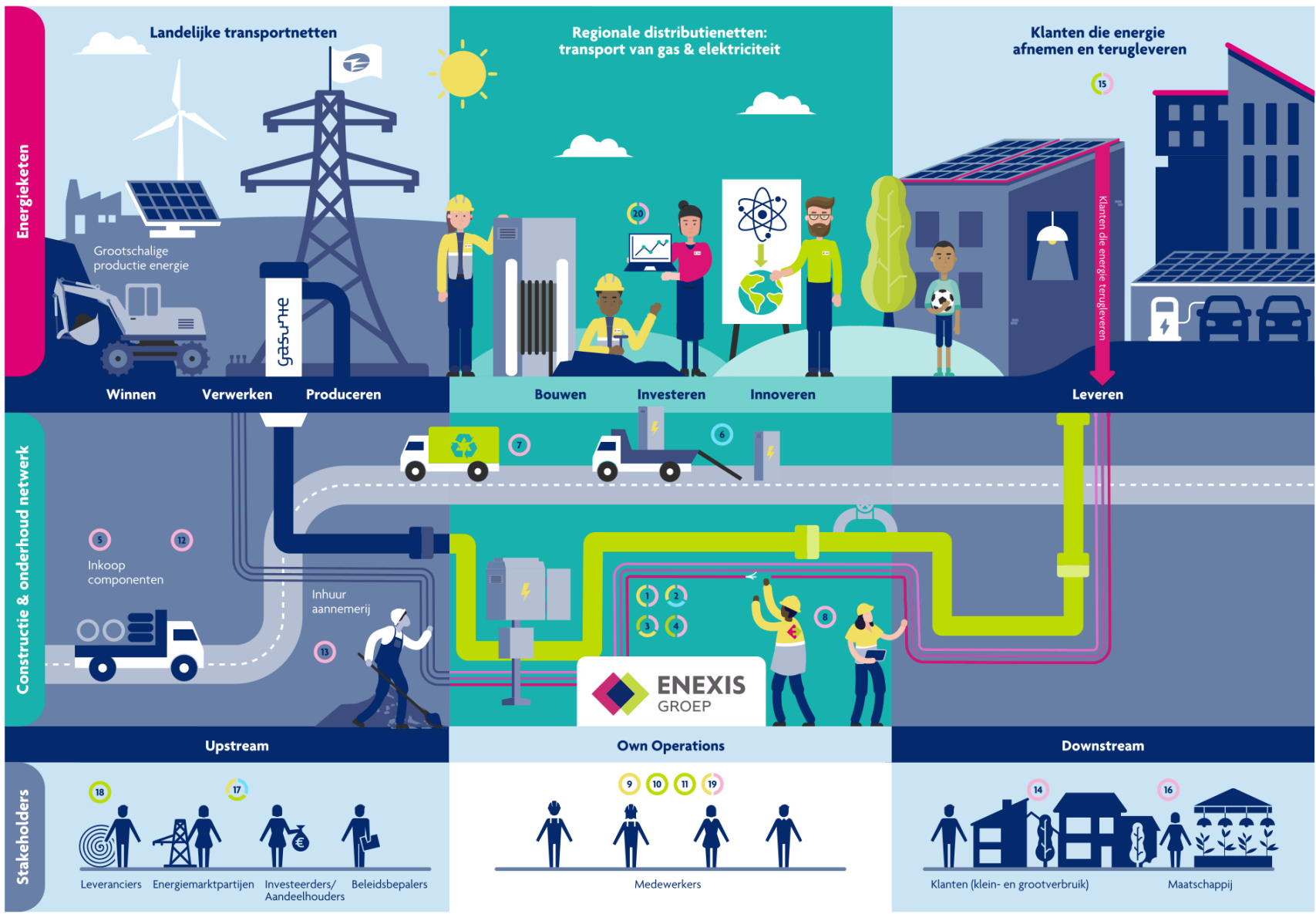
De uitvoering van de strategie en de bijbehorende maatregelen vraagt om forse investeringen. Die worden deels uit eigen vermogen gefinancierd, maar vooral ook met vreemd vermogen. Financiering van vreemd vermogen gebeurt sinds 2020 onder meer met groene obligaties. De manier waarop Enexis verwacht invulling te geven aan de toekomstige financieringsbehoefte, komt aan bod in '[noot 30 Financieringsbeleid en risico's financiële instrumenten](#)' van de geconsolideerde jaarrekening.

WAARDEKETEN EN BUSINESS MODEL

Enexis is één van de zes regionale netbeheerders in Nederland en heeft als belangrijkste taak het aanleggen, uitbreiden/verzwaren en onderhouden van het gas- en elektriciteitsnet. Enexis is een cruciale schakel in de energievoorziening: alle energie in onze regio's komt samen in ons elektriciteits- en gasnetwerk. We ontwikkelen, bouwen, beheren en onderhouden dit netwerk. Voor elektriciteit gaat het om laag- en middenspanningsnetten, voor gas om regionale netten. Het uiteindelijke product dat Enexis levert zijn de aansluitingen voor zowel Grootzakelijk als Kleinverbruik.

Om onze rol in de energieketen te kunnen uitvoeren, heeft Enexis een scala aan activiteiten. Daarvoor gebruiken we diverse middelen en hebben we nauwe relaties met actoren. De belangrijkste activiteiten, middelen en actoren die verband houden met het bedrijfsmodel van de onderneming en de externe omgeving waarin wij opereren, zijn hieronder weergegeven. Onze waardeketen omvat zowel activiteiten stroomopwaarts (upstream) als stroomafwaarts (downstream). Hieronder laten wij ook zien waar onze materiële impacts, kansen en risico's zich primair voordoen in de waardeketen. Voor korte beschrijvingen van onze materiële impacts, kansen en risico's en een volledig overzicht van waar deze voorkomen in de waardeketen verwijzen wij naar verderop in het verslag waar de materiële impacts, risico's en kansen staan beschreven.

Vanuit de momenteel beschikbare informatie hebben we een beperkt aantal materiële thema's geïdentificeerd die gerelateerd zijn aan onze waardeketen. Dankzij onze inspanningen op het gebied van due diligence krijgen wij een steeds beter beeld van onze ketens. De aanpak hierbij is dat we vanuit onze eigen operatie naar het begin van de keten werken.

Materiële thema's

- Positieve impact
- Negatieve impact
- Kans
- Risico

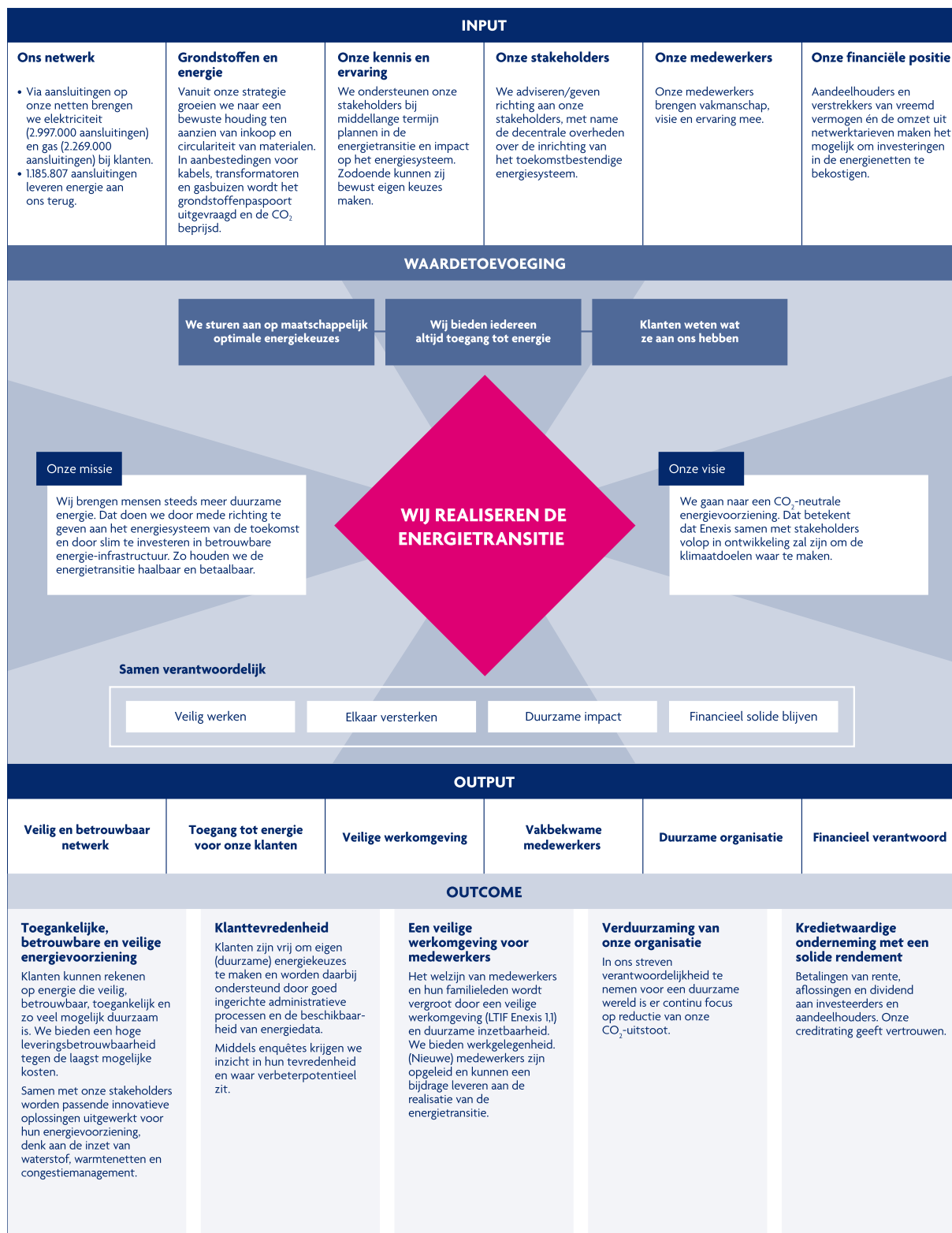
- 1 Extremee weer
- 2 GHG-emissies
- 3 Energiemix en -verbruik
- 4 Transitie infrastructuur
- 5 Gebruik van virgin materialen
- 6 Herinzet
- 7 Verspilling
- 8 Veiligheid en gezondheid
- 9 Werving van talent
- 10 Opleiding en ontwikkeling van vaardigheden
- 11 Diversiteit en non-discriminatie
- 12 Veiligheid en gezondheid (componenten)
- 13 Veiligheid en gezondheid (aannemerij)
- 14 Publieke veiligheid en gezondheid
- 15 Toegang tot producten en diensten
- 16 Toegang tot (kwalitatieve) informatie
- 17 Politieke betrokkenheid en lobbyactiviteiten
- 18 Relatiebeheer met leveranciers en betalingspraktijken
- 19 Preventie en detectie van corruptie en omkoping
- 20 Databeveiliging

Waardecreatiemodel

We zetten onze energienetten, medewerkers en financiële middelen in om de samenleving vooruit te helpen. Anders gezegd: we voegen waarde toe aan de maatschappij. De manier waarop we dat doen geven we schematisch weer in ons waardecreatiemodel. In dit model is het volgende te vinden:

- Welke bronnen (input) we benutten om onze doelen te behalen. Denk aan onze energienetten en medewerkers.
- Hoe we deze bronnen inzetten om waarde toe te voegen aan de samenleving (waardetoevoeging).
- Waar die waarde precies uit bestaat (output).
- Wat we bereiken voor onze klanten, medewerkers en andere stakeholders (outcome).

VEERKRACHT VAN DE STRATEGIE EN HET BUSINESS MODEL

Enexis heeft geen kwantitatieve analyse gemaakt van de veerkracht van de strategie en het business model. Vanuit de wetgeving is bepaald dat de aandelen van Enexis in overheidshanden moeten zijn en dat Enexis een monopolie heeft binnen het eigen verzorgingsgebied. Enexis opereert in een gereguleerde markt waarop onder andere door de ACM toezicht wordt gehouden. De ACM stelt ook jaarlijks de maximale tarieven vast die Enexis in rekening mag brengen bij haar klanten. Voor de uitvoering van de strategie en het behalen van de doelstellingen is Enexis afhankelijk van derden (bijvoorbeeld de beschikbaarheid van grondstoffen en aannemers) en van de maatschappij (bijvoorbeeld het energieverbruik). Maar bij een tegenvallende vraag en aanbod zal Enexis haar activiteiten nog steeds kunnen voortzetten en inkomsten hebben uit de huidige activa. Deze activa zijn namelijk van kritiek belang voor de infrastructuur in Nederland en zijn niet gemakkelijk door andere partijen aan te bieden.

BELANGEN EN OPVATTINGEN VAN STAKEHOLDERS

Om de klimaatdoelen te kunnen bereiken, zijn alle betrokken partijen hard nodig. Daarom zijn we doorlopend in gesprek met onze stakeholders. We onderscheiden acht stakeholdergroepen. Hier volgt een samenvatting van onze interactie met stakeholders in 2024:

Stakeholdergroep	 Onze stakeholders	 Interactie met Enexis
Klanten	Kleinverbruik-klanten (consumenten en mkb-bedrijven), grootverbruikklanten (corporates)	Periodiek klanttevredenheidsonderzoek, klantenservice, accountmanagers
Medewerkers	Ondernemingsraad, vakbonden	Interne media, werkoverleggen, overleg ondernemingsraden en rvb, en directeuren/managers van betreffende bedrijfsonderdelen, regelmatig overleg tussen OR en bestuur en vakbondsoverleg
Aandeelhouders	Provincies en gemeenten in de rol van aandeelhouder	Jaarlijkse algemene vergadering van aandeelhouders in aanwezigheid van de rvc, aandeelhouderscommissie vergadert 5 keer per jaar met de raad van bestuur, strategische dialoog
Energiepartijen	Energieleveranciers, netbeheerders, producenten, balansverantwoordelijken (BRP's), balans serviceproviders (BSP's), congestie serviceproviders (CSP's), aggregatoren en hun belangenverenigingen (bijv. Energie Nederland, NBNL)	Periodiek overleg binnen de MFFBAS (Marktfaciliteringsforum), via accountmanagers
Financiële partijen	Investeerders, banken, rating agencies	Green Finance Framework, Impact & Allocatie-rapport, investor relations-presentaties, jaarverslag
Ketenpartners	Aannemers, leveranciers, infrabedrijven, technologiebedrijven	Periodiek Kabel en Leiding Overleg, structureel overleg met leveranciers in de vorm van business review meetings en directieoverleg met onze strategische componentenleveranciers
Beleidsbepalers	Politieke partijen, ministerie van Economische Zaken en Klimaat, Autoriteit Consument & Markt, Staats-toezicht op de Mijnen, Autoriteit Persoonsgegevens, Techniek Nederland en KVG, provincies en gemeenten (overheden)	Consultaties, public affairs, periodieke overleggen met toezichthouders
Lokale energietransitie partners	Gemeenten, energiecoöperaties, waterschappen, projectontwikkelaars, woningbouwverenigingen	Gebiedsteams, stakeholdermanagers, omgevingsverkenners, FD Energiedebat

Voor de ontwikkeling van onze strategie spraken we met stakeholders over maatschappelijke ontwikkelingen en onze bijdrage hieraan. Zo stelden we met hen vast welke onderwerpen van belang zijn en hoe Enexis impact kan hebben. De belangrijkste waren: een betrouwbaar en toegankelijk energienet, een veilig energienet, duurzame energievoorziening, betaalbare energievoorziening en klantgerichte dienstverlening.

Stakeholders vragen ons nadrukkelijk om onze visie te delen en onze kennis en expertise in te zetten om de energietransitie haalbaar en betaalbaar te houden. Deze uitnodiging grijpen we van harte aan om samen met onze stakeholders het energiesysteem van de toekomst te realiseren.

De rvb informeert periodiek de rvc over de opvattingen en belangen van relevante stakeholders wat betreft duurzaamheidsimpacts.

IMPACT-, RISICO- EN KANSENMANAGEMENT

METHODOLOGIEËN EN AANNAMES

Enexis Groep heeft in 2024 voor het eerst impacts, risico's en kansen in kaart gebracht en op materialiteit beoordeeld volgens de eisen van de ESRS. Deze aanpak heet 'dubbele materialiteit'. Hierbij is onder andere rekening gehouden met de waardeketen, de relevante stakeholders, de context van de activiteiten, de belangrijkste zakelijke relaties en de geografische dimensie, zoals eerder toegelicht. Dit heeft niet geleid tot aanpassingen in de strategie.

Met de dubbele materialiteitsanalyse is enerzijds vastgesteld op welke duurzaamheidsthema's Enexis Groep een positieve of negatieve impact heeft ('impactmaterialiteit'). Anderzijds is bepaald welke thema's een financiële kans en/of risico vormen ('financiële materialiteit'). Iets is 'materieel' als het vanuit impact- en/of financieel perspectief materieel is.

Via de volgende stappen zijn de materiële duurzaamheidsthema's voor 2024 vastgesteld:

- Identificatie duurzaamheidsthema's (opstellen "longlist") op basis van de lijst met onderwerpen in de thematische ESRS (zoals opgenomen in TV16 van ESRS 1), aangevuld met mogelijke entiteitspecifieke onderwerpen afgeleid uit voorgaande rapportages en verslaggeving door peers.
- Analyse van duurzaamheidsthema's die duidelijk niet relevant zijn voor Enexis Groep, en deze vervolgens uitsluiten van beoordeling (opstellen "medium list").
- Uitwerking van de impacts, risico's en kansen per duurzaamheidsthema op basis van al aanwezige interne/externe documentatie en kennis van interne deskundigen, evenals een initiële beoordeling van de materialiteit.
- Werksessies met interne deskundigen die dagelijks met belangrijke stakeholders in contact staan. Doel: de impacts, risico's en kansen aanscherpen en de beoordeling op materialiteit bespreken. Hierbij is onder meer gebruik gemaakt van:
 - de klimaatrisico analyse;
 - een onderzoek naar de mate van circulariteit van componenten. Het onderzoek is onder andere gebaseerd op de hoeveelheden grondstoffen in onze componenten en de uitstroom van materialen;
 - een risicoscan (mens en milieu) op de belangrijkste waardeketen, op basis van de OESO-richtlijnen;
 - de TNFD sector guidance "Electric utilities and power generators";
 - Enexis' Strategische Risico Analyse (SRA).
- Interviews en vervolgesprekken met individuele interne deskundigen (na de werksessies).
- Opstellen van het overzicht met materiële duurzaamheidsthema's en gerelateerde impacts, risico's en kansen ("shortlist").
- Validatie van de "shortlist" door de rvb, waarna de rvc over de uitkomsten is geïnformeerd.
- Validatie van de resultaten door interne stakeholder vertegenwoordigers.

Enexis Groep maakt gebruik van kwantitatieve en kwalitatieve drempelwaarden om te bepalen welke impacts, risico's en kansen materieel zijn, en daarmee welke duurzaamheidsthema's voor rapportagedoeleinden. Alle impacts, risico's en kansen worden 'bruto' beoordeeld en als materieel beschouwd als de score uitkomt boven de drempelwaarde van impactmaterialiteit of financiële materialiteit. Het toegepaste model is samen met de afdeling Riskmanagement ontwikkeld. Hierbij zijn alle geïdentificeerde negatieve impacts gescoord op basis van een vijfpuntschaal. Positieve impacts kennen naast waarschijnlijkheid twee variabelen (schaal en reikwijdte); de maximale score voor positieve impacts is dan 10. Bij negatieve impacts houden we ook rekening met onomkeerbaarheid; door deze extra variabele is de maximale score 15. Om tot een gebalanceerd verslag te komen (vanuit het voorzichtigheidsbeginsel) is de drempelwaarde voor beide type impacts op ≥ 8 gezet. Dit betekent dat alle negatieve impacts met een "midden"-score en alle positieve impacts met een "hoog"-score als 'materieel' beoordeeld worden. Voor financiële materialiteit hebben we aangesloten op de methode van de bestaande SRA met een driepuntschaal. De uitkomsten liggen dan tussen 0 en 3. Dit betekent dat als de drempel op ≥ 1.5 wordt gezet, alle thema's met een "hoog"-score als "materieel" beoordeeld worden.

Besluitvormingsproces en interne controleprocedures

In opdracht van de rvb heeft de afdeling External Reporting het proces van de dubbele materialiteitsanalyse 2024 gecoördineerd. Kritieke beslissingen waren het identificeren van belanghebbenden, het scoren van de impacts, risico's en kansen, evenals de vaststelling van materiële duurzaamheidsthema's en de daaraan verbonden toelichtingsvereisten. Deze beslissingen zijn door de stuurgroep CSRD genomen op basis van een gedetailleerde interne vastlegging van overwegingen en onderbouwende documentatie. De uitkomsten zijn ter validatie aan de rvb aangeboden en besproken.

Integratie in processen

Het in kaart brengen, beoordelen en beheersen van impacts en risico's die voortkomen uit de dubbele materialiteitsanalyse is nog niet formeel geïntegreerd in het risicomanagementproces; dit is een actie voor 2025. Zie toelichting onder '[Risicobeheersing en interne controle voor de duurzaamheidsverklaring](#)' voor aanvullende informatie over hoe Enexis Groep haar risicobeheersing heeft vormgegeven.

Voor de integratie in het algeheel managementproces geldt hetzelfde als voor het risicomanagementproces: het in kaart brengen, beoordelen en beheersen van kansen die voortkomen uit de dubbele materialiteitsanalyse is nog niet formeel geïntegreerd in het integrale managementsysteem; ook dit is een actie voor 2025. De in deze duurzaamheidsverklaring opgenomen kansen maken hier al wel deel van uit. Dit betekent dat er periodiek over wordt gerapporteerd aan de rvb en rvc.

Input parameters

Enexis heeft bij het onderzoek gebruikgemaakt van diverse bronnen, zoals hierboven samengevat onder '[Methodologieën en aannames](#)', en heeft rekening gehouden met alle activiteiten van Enexis.

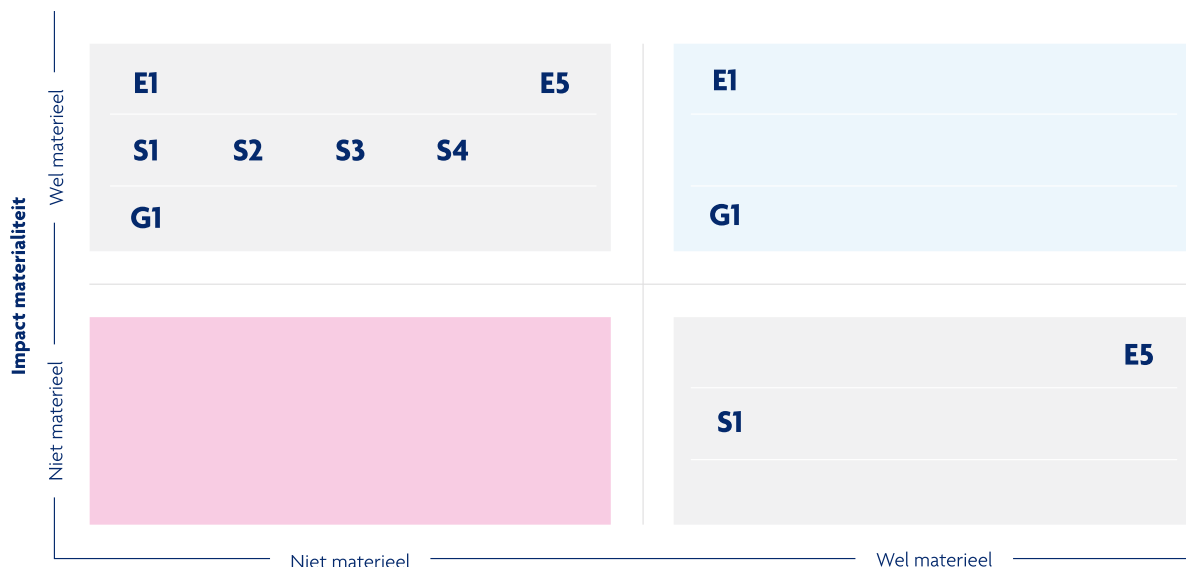
Bij het in kaart brengen en beoordelen van de impacts, kansen en risico's is primair gebruikgemaakt van al beschikbare interne bronnen (rapportages, cijfers), aangevuld door interne materiedeskundigen met kennis van de actuele situatie. Hierbij is gebruikgemaakt van ondersteuning van verschillende afdelingen, waaronder Strategie, Internal Audit & Risk en Business Control.

Wijzigingen ten opzichte van voorgaande rapportageperioden

Enexis heeft daarom in boekjaar 2024 voor het eerst een dubbele materialiteitsanalyse uitgevoerd conform de ESRS. Voorgaande materialiteitsanalyses zijn gebaseerd op het Global Reporting Initiative (GRI) en daarom met name gefocust op impactmaterialiteit. De dubbele materialiteitsanalyse zal periodiek worden herzien en gepubliceerd worden in de duurzaamheidsverklaring.

MATERIËLE IMPACTS, RISICO'S EN KANSEN

In onderstaande figuur zijn de voor Enexis als materieel geïdentificeerde ESRS onderwerpen gepositioneerd in de kwadranten die horen bij Impact materieel, Dubbel materieel en Financieel materieel. In de bijbehorende toelichting onder de figuur staat vervolgens per categorie uitgewerkt om welk ESRS (sub)onderwerp dit gaat en of het een impact, kans of risico betreft.

Financiële materialiteit

Impact materieel

E1 Klimaatverandering

- ◆◆ Transitie Infrastructuur

E5 Materiaalgebruik en circulaire economie

- ◆ Materiaal instromen
- ◆ Materiaal uitstromen: verspilling

S1 Eigen personeel

- ◆ Veiligheid en gezondheid
- ◆ Opleiding en ontwikkeling van vaardigheden
- ◆ Gelijke behandeling en gelijke kansen / diversiteit

S2 Werknemers in de waardeketen

- ◆ Veiligheid en gezondheid

S3 Getroffen gemeenschappen

- ◆ Publieke veiligheid en gezondheid

S4 Consumenten en eindgebruikers

- ◆◆ Toegang tot (kwalitatieve) informatie
- ◆ Toegang tot producten en diensten

G1 Governance

- ◆ Relatiebeheer met leveranciers

Dubbel materieel

E1 Klimaatverandering

- ◆◆ Extremem weer
- ◆◆ GHG emissies
- ◆◆ Energiemix en verbruik

G1 Governance

- ◆◆ Politieke betrokkenheid en lobbyactiviteiten
- ◆◆ Preventie en detectie van corruptie
- ◆◆ Databeveiliging

Financieel materieel

E5 Materiaalgebruik en circulaire economie

- ◆ Materiaal uitstromen: herinzet

S1 Eigen personeel

- ◆ Aantrekken talent

Entiteitspecifieke impacts, risico's en kansen

Naast de materiële onderwerpen die direct te koppelen zijn aan de ESRS heeft Enexis een aantal specifieke onderwerpen geïdentificeerd. Deze entiteitspecifieke punten staan hieronder genoemd inclusief een verwijzing naar de locatie in het verslag waar over deze onderwerpen wordt gerapporteerd.

Entiteit specifiek materiële impact, risico en kans	Geclassificeerd als
Transitie infrastructuur	Milieu informatie (ESRS E1)
Aantrekken talent	Sociale informatie (ESRS S1)
Publieke veiligheid en gezondheid	Sociale informatie (ESRS S3)
Databeveiliging	Governance informatie (ESRS G1)

De materiële IRO's zoals hieronder in de tabellen samengevat, houden verband met de strategie en het business model van Enexis. In de overige hoofdstukken van deze duurzaamheidsverklaring krijgen de IRO's nadere toelichting inclusief de financiële effecten.

Environmental Materieel thema	Impact, Risico of Kans	Waardeketen Upstream Eigen operaties Downstream	Tijdshorizon Kort Medium Lang
Klimaatadaptatie Extreme weersomstandigheden	<p>Potentiële negatieve impact: Overstromingen/extreme neerslag kunnen leiden tot een onderbreking in de aanlevering van materialen van investeringen/netuitbreidingen, uitval en/of beschadiging van assets en daarmee uitstel en/of onderbreking van de energievoorziening aan klanten.</p> <p>Potentieel risico: Overstromingen/extreme neerslag kunnen leiden tot schade aan bovengrondse assets (vooral leidingen, kabels en transformatorhuisjes). Dit leidt tot hogere operationele kosten, inzet van crisisdienst en/of mogelijk imagoschade.</p>		
Klimaatmitigatie GHG emissies	<p>Actuele negatieve impact: De uitstoot van GHG-emissies als gevolg van lekverlies gas, netverlies elektra en emissies uit de waardeketen componenten en de eigen operaties hebben een negatieve impact op het klimaat en de biodiversiteit.</p> <p>Potentieel risico: Reductie van GHG-emissies vereist investeringen in maatregelen die het behalen van de doelstelling 'betaalbaar energienet' en de maakbaarheid (beschikbaarheid materialen) onder druk zetten. Het niet realiseren van GHG reductie doelstellingen en de daaruit volgende imagoschade kan leiden tot minder toegang tot kapitaal en hogere rentes/kapitaalkosten.</p> <p>Potentiële kans: Reductie van GHG-emissies kan een positieve impact hebben op het aantrekken van financiering.</p>		
Energie Energie mix en consumptie	<p>Actuele negatieve impact: Netverliezen gaan gepaard met de uitstoot van GHG emissies.</p> <p>Actuele positieve impact: Uitbreiding van het elektriciteitsnetwerk draagt bij aan een verbetering van de energie mix en daarmee aan lagere GHG-emissies.</p> <p>Actuele positieve impact: De transitie van fossiele brand- en grondstoffen naar duurzaam opgewekte elektriciteit vraagt om uitbreiding van het elektriciteitsnetwerk en alternatieven, zoals warmtenetten.</p> <p>Actueel risico: Het niet kunnen voldoen aan de toenemende transportvraag voor groene energie en de uitbreiding van het elektriciteitsnetwerk kunnen leiden tot verlies van investeerders en/of toegang tot kapitaal.</p>		
Klimaatverandering Transitie infrastructuur	<p>Actuele negatieve impact: Versnelde vervanging van infrastructuur leidt tot hogere kosten en meer afval voor de maatschappij op de korte termijn.</p> <p>Potentiële negatieve impact: Het niet snel genoeg uitbreiden (of verzwaren) van de infrastructuur heeft een negatieve impact op de snelheid van de energietransitie en het behalen van de Europese klimaatdoelstellingen.</p> <p>Potentiële positieve impact: Uitbreiding (en verzwaren) van het elektriciteitsnetwerk maakt de afbouw van fossiele brandstoffen mogelijk en draagt daarmee bij aan de verduurzaming van Nederland.</p>		

Environmental	Impact, Risico of Kans	Waardeketen	Tijdshorizon
Materieel thema		Upstream Eigen operaties Downstream	Kort Medium Lang
Circulaire economie Materiaalinstromen, incl. materiaalgebruik	Actuele negatieve impact: Enexis koopt grondstof-intensieve componenten in en heeft daarmee indirect een aanzienlijke grondstoffenvoetafdruk, met mogelijke milieu-impact in de upstream waardeketen tot gevolg.		
Circulaire economie Materiaal uitstromen: verspilling, herinzet	Actuele negatieve impact: Het verspillen van materialen leidt tot onnodig verlies van grondstoffen, downcycling en afval, dat getransporteerd en verwerkt moet worden en leidt tot onnodige GHG-emissies en mogelijke andere milieuschade. Actuele kans: Herinzet van materialen bespaart kosten voor inkoop nieuwe materialen (vermeden inkoopwaarde); eerder gedane investeringen hebben een langere levensduur.	 	

Social	Impact, Risico of Kans	Waardeketen	Tijdshorizon
Materieel thema		Upstream Eigen operaties Downstream	Kort Medium Lang
Arbeidsvoorwaarden Veiligheid en gezondheid	Actuele negatieve impact: Veiligheidsincidenten kunnen leiden tot ernstige of fatale ongevallen van medewerkers.		
Arbeidsvoorwaarden Aantrekking talent	Potentieel risico: Een groot tekort aan technische vakmensen is een bedreiging voor het kunnen uitvoeren van een steeds groter wordend werkpakket als gevolg van de energietransitie.		
Gelijke behandeling en gelijke kansen voor iedereen Opleiding en ontwikkeling vaardigheden	Actuele positieve impact: Om de kwaliteit van de werkzaamheden hoog te houden biedt Enexis aan iedere medewerker die bij ons werkzaam is opleidingen aan. Dit vergroot de kennis en vaardigheden van medewerkers voor zowel huidige als toekomstige werkzaamheden en biedt medewerkers een goede positie op de arbeidsmarkt.		
Gelijke behandeling en gelijke kansen voor iedereen Diversiteit & Non-discriminatie binnen het eigen personeelsbestand	Actuele positieve impact: Enexis maakt geen onderscheid op basis van gender, geaardheid of afkomst en werkt aan een sociaal veilige werkomgeving. Enexis stimuleert diversiteit & inclusiviteit via het programma 'Een Enexis voor iedereen'. Hierdoor worden gelijke kansen voor iedereen gecreëerd en toegang voor diverse doelgroepen bevordert waaronder statushouders. We werken hiermee aan een cultuur waar je inbreng ertoe doet, je jezelf kan zijn en gewaardeerd wordt.		

Social	Impact, Risico of Kans	Waardeketen	Tijdshorizon
Materieel thema		<ul style="list-style-type: none"> ◆ Upstream ◆ Eigen operaties ◆ Downstream 	<ul style="list-style-type: none"> Kort Medium Lang
Arbeidsomstandigheden Veiligheid en gezondheid (Componenten)	Potentiële negatieve impact: Gebrek aan veiligheidsmaatregelen en/of bewustzijn kan leiden tot gezondheidsrisico's en verzuim van werknemers in de toeleveringsketen.	◆	
Arbeidsomstandigheden Veiligheid en gezondheid (Aannemerij)	Potentiële negatieve impact: Gebrek aan veiligheidsmaatregelen en/of bewustzijn bij aannemers kan leiden tot gezondheidsrisico's en verzuim van werknemers van aannemers.	◆	

Social	Impact, Risico of Kans	Waardeketen	Tijdshorizon
Materieel thema		<ul style="list-style-type: none"> ◆ Upstream ◆ Eigen operaties ◆ Downstream 	<ul style="list-style-type: none"> Kort Medium Lang
Economische, sociale en culturele rechten van gemeenschappen Publieke veiligheid en gezondheid	Potentiële negatieve impact: Door bedrijfsactiviteiten van Enexis of haar onderaannemers kunnen schadelijke en/of gevaarlijke situaties voor de volksgezondheid en/of -veiligheid ontstaan.	◆ ◆	

Social Materieel thema	Impact, Risico of Kans	Waardeketen ◆ Upstream ◆ Eigen operaties ◆ Downstream	Tijdshorizon 🕒 Kort 🕒 Medium 🕒 Lang
Impact op informatie voor consumenten en/of eindgebruikers Toegang tot (kwalitatieve) informatie	Toegang tot het net Actuele negatieve impact: Onzekerheid voor onze klanten en de maatschappij wanneer Enexis geen handelingsperspectief kan bieden. Dit kan de keuze voor investeringen uit- of afstellen en daarmee de verduurzaming van de maatschappij en de energietransitie in gevaar brengen.	◆	🕒
Sociale inclusie consumenten en/of eindgebruikers Toegang tot producten en diensten	Betrouwbaarheid Potentiële negatieve impact: Door onder andere de zwaardere belasting van ons elektriciteitsnetwerk neemt de kans op omvangrijke onderbrekingen van de energievoorziening toe.	◆	🕒
	Betaalbaarheid Actuele negatieve impact: Stijging van de netwerktarieven kan samen met andere factoren resulteren in het onder druk komen te staan van het besteedbaar inkomen van onze klanten.	◆	🕒
	Toegang tot het net Actuele negatieve impact: Het krijgen van een aansluiting of transportvermogen door grootzakelijke klanten duurt lang waardoor bedrijven niet kunnen starten, groeien of verduurzamen.	◆	🕒
	Toegang tot het net Actuele negatieve impact: Door schaarste van personeel, materiaal en/of netwerkcapaciteit moeten kleinverbruikers langer wachten op het verkrijgen van een aansluiting of verzwaring.	◆	🕒
	Betrouwbaarheid Actuele positieve impact: Onze klanten kunnen rekenen op een betrouwbaar energienet.	◆	🕒

Governance Materieel thema	Impact, Risico of Kans	Waardeketen ◆ Upstream ◆ Eigen operaties ◆ Downstream	Tijdshorizon 🕒 Kort 🕒 Medium 🕒 Lang
Beheer relaties met leveranciers, incl. betalingspraktijken	Actuele positieve impact: Met het oog op de financiële stabiliteit van onze leveranciers (waaronder midden en kleinbedrijf) heeft Enexis een beleid dat er o.a. op gericht is leveranciers standaard binnen 30 dagen te betalen voor geleverde goederen en diensten.	◆ ◆	🕒
Corruptie en omkoping Preventie en opsporing, incl. opleiding	Potentiële Negatieve impact: Omkoping van medewerkers (bijv. door criminele organisaties of bij aanbestedingen) resulteert in het verlies van vertrouwen in de maatschappij in de onafhankelijke positie van Enexis. Potentiële negatieve impact: Interne druk op medewerkers om klanten voorrang te verlenen op wachtlijsten als gevolg van externe druk/omkoping/belangenverstrengeling heeft negatieve gevolgen voor medewerkers alsmede resulteert in het verlies van vertrouwen in de maatschappij in de onafhankelijke positie van Enexis. Potentieel risico: Omkoping van Enexis medewerkers kan leiden tot beperkingen in de toegang tot financiële middelen vanuit investeerders als gevolg van imagoschade.	◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆	🕒 🕒 🕒
Verhouding met de politiek en lobbyactiviteiten	Potentiële positieve impact: Enexis heeft maatschappelijke doelen te realiseren en heeft daar ook de juiste (wettelijke) middelen voor nodig. Door vroegtijdig invloed uit te oefenen op nieuw beleid en wet- en regelgeving kan Enexis zorgen dat het goed aansluit bij de praktijk van een netbeheerder. Zo zorgen we ervoor dat de maatschappelijke waarde wordt geoptimaliseerd. Potentieel risico: Vanwege het politiek-bestuurlijke klimaat met veel wisselende meerderheden, kunnen beleidsveranderingen of aanpassingen van wet- en regelgeving vertraging oplopen of een koersverandering betekenen. Aangezien netbeheerders ver vooruit moeten plannen met investeringen, kunnen deze te laat plaatsvinden of niet meer passend zijn met beleidswijzigingen/wet- en regelgeving. In het laatste geval is sprake van een mogelijk afwaarderingsrisico. Potentiële kans: Goede en frequente dialoog met beleidsmakers en stakeholders is belangrijk. Hoe meer Enexis erin slaagt om beleid en wet- en regelgeving aan te laten sluiten bij de praktijk van de netbeheerder, hoe beter Enexis in staat wordt gesteld om haar taken zoals het realiseren, beheren en onderhouden van energie infrastructuur efficiënt uit te voeren tegen de laagst mogelijke maatschappelijke kosten.	◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆	🕒 🕒 🕒
Dataveiligheid	Potentiële negatieve impact: Als gevolg van onvoldoende informatiebeveiliging krijgen ongeautoriseerde partijen toegang tot de Enexis systemen en tot de data van klanten en medewerkers, waardoor Enexis en haar medewerkers en klanten negatieve effecten ervaren als gevolg van misbruik van systemen en data.	◆ ◆	🕒

Potentiele negatieve impact: Als gevolg van onvoldoende informatiebeveiliging krijgen ongeautoriseerde partijen toegang tot het energie-infrastructuur en kunnen deze onderbreken en/of beschadigen, waardoor Enexis en haar klanten (tijdelijk) zonder data en/of energie komen te zitten.

Potentieel risico: Ongeautoriseerde toegang tot systemen en datalekken kunnen leiden tot hoge ransomware kosten, boetes van autoriteiten, schadeclaims van klanten en reputatieschade (waardoor toegang tot de kapitaalmarkt mogelijk moeilijker wordt).

TOEPASSING ESRS-INFORMATIEVEREISTEN IN DIT VERSLAG

De referentietabel en de lijst met datapunten die voortkomen uit andere EU-wetgeving zijn opgenomen in de 'Overige informatie' in de bijlage.

Per toelichtingsvereiste is gekeken naar informatie die van belang is voor het thema en de daaraan gerelateerde materiële impact, risico of kans. Tegelijkertijd zijn de informatiebehoefte van de meest relevante belanghebbenden afgewogen, zodat zij zich goed een beeld kunnen vormen over de impacts van Enexis en zij deze informatie eventueel kunnen meenemen in hun besluitvorming. Afdelingen binnen Enexis die in (dagelijks) contact staan met belanghebbenden, hebben hier input voor geleverd. Daarbij is ook gekeken naar de externe rapportages in de afgelopen jaren en de feedback daarop. Er is geen directe input van belanghebbenden gevraagd.

In dit eerste verslag zijn alleen de verplichte 'shall disclose' ESRS-bepalingen opgenomen, met uitzondering van de vrijwillige 'may disclose' rapportagepunten waarover Enexis in eerdere verslagen ook al rapporteerde.

De minimumrapportage-eisen (MDR) voor beleid (MDR-P), maatregelen (MDR-A), maatstaven (MDR-M) en doelen (MDR-T) zijn uitgewerkt voor de materiële duurzaamheidsthema's in de desbetreffende hoofdstukken van deze duurzaamheidsverklaring en worden specifiek benoemd in de 'Referentietabel' in de bijlage.

Tenzij expliciet anders vermeld zijn de in de duurzaamheidsverklaring opgenomen resultaten niet gevalideerd door een externe instantie anders dan de assurance provider.

EU Taxonomie

In navolging van de EU Taxonomie ('Taxonomie') voor duurzame activiteiten rapporteren we in dit jaarverslag expliciet over onze duurzame activiteiten. De Taxonomie is een classificatiesysteem voor economische activiteiten dat voortkomt uit het EU Action Plan on Sustainable Finance. De Taxonomie maakt duidelijk welke activiteiten als duurzaam mogen worden aangemerkt, op basis van wetenschappelijk getoetste criteria voor het voorkomen van klimaatverandering of beperken van de gevolgen ervan.

DE CRITERIA

Een economische activiteit kan als duurzaam worden aangemerkt als deze voldoet aan de criteria die zijn opgenomen in de Taxonomie Gedelegeerde Verordeningen. De criteria zijn gericht op zes milieudoelstellingen:

- Mitigatie van klimaatverandering;
- Adaptatie aan klimaatverandering;
- Duurzaam gebruik en de bescherming van water en mariene hulpbronnen;
- De transitie naar een circulaire economie;
- De preventie en bestrijding van verontreiniging;
- De bescherming en het herstel van de biodiversiteit en ecosystemen.

In de Taxonomie wordt gerefereerd aan 'Taxonomie-eligible' economische activiteiten en naar 'Taxonomie-aligned' economische activiteiten. Wanneer een economische activiteit overeenkomt met de omschrijving van een activiteit in de Taxonomie, dan is de activiteit Taxonomie-eligible. Voldoet de eligible activiteit aan de technische screeningcriteria en wordt deze verricht volgens de in de Taxonomie voorgeschreven sociale minimumgaranties, dan is de activiteit Taxonomie-aligned. De technische screeningcriteria bestaan uit criteria om vast te stellen of de activiteit substantieel bijdraagt aan één van de milieudoelstellingen, en criteria om vast te stellen dat de activiteit geen ernstige afbreuk doet aan de andere milieudoelstellingen. Een Taxonomie-aligned economische voldoet aan de criteria om volgens de Taxonomie als duurzaam aangemerkt te worden.

Voor 2024 rapporteren wij over drie key performance indicators (KPI's), namelijk over het aandeel van de omzet, kapitaaluitgaven (CapEx) en operationele uitgaven (OpEx) die verband houden met eligible economische activiteiten en het gedeelte daarvan dat als aligned kan worden aangemerkt.

ONZE DUURZAME ACTIVITEITEN IN 2024

Onderstaande paragrafen geven een toelichting over de wijze waarop Enexis de Taxonomie heeft toegepast.

ELIGIBLE

We hebben onze bedrijfsactiviteiten – elektriciteit, gas en overig – vergeleken met de omschrijvingen in de Taxonomie. Enexis rapporteert in 2024 over deze vijf eligible activiteiten:

- 4.9 Transmissie en distributie van elektriciteit;
- 4.14 Transmissie- en distributienetwerken voor hernieuwbare en koolstofarme gassen;
- 4.15 Distributie van stadsverwarming en -koeling;
- 6.5 Vervoer met motorfietsen, personenauto's en lichte bedrijfsvoertuigen;
- 7.7 Verwerving en eigendom van gebouwen.

Voor deze activiteiten heeft Enexis vastgesteld dat ze in overeenstemming zijn met de omschrijving in de Taxonomie. De bovengenoemde activiteiten kunnen bijdragen aan de eerste twee milieudoelstellingen: mitigatie van klimaatverandering en aanpassing aan klimaatverandering. Enexis heeft deze activiteiten getoetst aan de criteria voor mitigatie van klimaatverandering. De omschrijvingen van deze activiteiten kennen in de Taxonomie geen overlap, waardoor er geen risico op dubbelstellingen bestaat.

We voeren geen activiteiten uit die bijdragen aan de andere vier milieudoelstellingen.

In 2024 heeft Enexis voor het eerst ook activiteit 4.14 'Transmissie- en distributienetwerken voor hernieuwbare en koolstofarme gassen' erkent. Hieronder vallen de activiteiten die Enexis uitvoert in relatie tot groengas. Het is op dit moment niet mogelijk om deze activiteit te splitsen in onze administratie. Alle uitgaven aan activiteit 4.14 worden meegenomen onder 'niet-eligible activiteiten'.

ALIGNMENT

Technische screeningcriteria

Van bovengenoemde vijf activiteiten is activiteit 4.9 'Transmissie en distributie van elektriciteit', de belangrijkste voor ons. Deze activiteit ziet toe op één van onze kerntaken, namelijk de distributie van elektriciteit. Ons elektriciteitsnet is onderdeel van het Europese stelsel van elektriciteitssystemen en levert daarmee een substantiële bijdrage aan de mitigatie van klimaatverandering. Naast klanten die elektriciteit van ons net afnemen, zijn er steeds meer klanten die elektriciteit terugleveren aan het net. Deze elektriciteit wordt in de meeste gevallen opgewekt uit zon en wind, maar in enkele gevallen ook uit aardgas, de zogenoemde warmtekrachtkoppelingen (WKK). Aangezien aardgas een fossiele brandstof is en daarmee geen bijdrage levert aan de mitigatie van klimaatverandering, worden deze aansluitingen uitgesloten van alignment. Dit geldt ook voor de conventionele meters, omdat deze meters niet voldoen aan de eisen in de Taxonomie voor slimmetersystemen en daarom niet voldoen aan de criteria van alignment. Voor activiteit 4.9 is daarnaast geconcludeerd dat deze activiteit geen significante schade berokkent aan één van de andere milieudoelstellingen. Om deze reden komen de omzet, OpEx en CapEx met betrekking tot activiteit 4.9 in aanmerking voor alignment, met uitzondering van de omzet, OpEx en CapEx die toe te rekenen zijn aan WKK-aansluitingen en conventionele meters. Activiteit 4.9 betreft een faciliterende activiteit onder de Taxonomie.

Activiteit 4.15 'Distributie van stadsverwarming en -koeling' ziet voor Enexis toe op het warmtenet van Mijnwater Warmte Infra B.V. Wat betreft deze activiteit kan op dit moment niet aantoonbaar worden voldaan aan alle technische screeningcriteria van de Taxonomie. Dit heeft voornamelijk te maken met het aantonen van de duurzaamheid van componenten in het net die in het verleden zijn aangekocht.

Voor activiteit 6.5 'Vervoer met motorfietsen, personenauto's en lichte bedrijfsvoertuigen' geldt dat Enexis voor het voldoen aan de technische screeningcriteria sterk afhankelijk is van de informatie die leasemaatschappijen verstrekken. Voor 2024 is de relevante informatie (gedeeltelijk) niet beschikbaar. Daarnaast voldoet een deel van het wagenpark niet aan de maximale uitstoot van 50 gram CO₂-eq/km. Activiteit 6.5 is daarom niet aangemerkt als aligned.

Voor activiteit 7.7 'Verwerving en eigendom van gebouwen' geldt dat Enexis in 2024 voor de investeringen in haar hoofdkantoor in Den Bosch voldoet aan de technische screeningcriteria. De investeringen in dit specifieke gebouw zijn daarom aangemerkt als aligned. De overige investeringen in gebouwen voldoen niet aan de eisen en komen daarmee niet in aanmerking voor alignment.

Sociale minimumgaranties

Een belangrijke eis in de EU-Taxonomie is dat bedrijven geen sociale minimumgaranties schenden. Deze minimumgaranties in de Taxonomie zien toe op ethiek en mensenrechten en zijn gebaseerd op verdragen en richtlijnen van de OESO en de Verenigde Naties. Bedrijven moeten beleid en processen hebben die voldoen aan deze verdragen en richtlijnen en transparant zijn over schendingen hiervan. Omdat wij gelijke rechten voor iedereen en een veilige werkomgeving van groot belang vinden, hebben we beleid vastgelegd in onder meer gedragscodes en meldingsregelingen. Hoe wij hier precies invulling aan geven is te lezen in het hoofdstuk '[S1 Eigen personeel](#)' en '[S2 Werknemers in de waardeketen](#)'.

Code(s)	Absolute omzet 2024		SCC criteria (Substantial Contribution Criteria)							DNSH criteria (Do No Significant Harm)						Minimumgaranties		
	EUR x mln	%	Klimaatmitigatie	Klimaatadaptatie	Water en mariene hulpbronnen	Circulaire economie	Verontreiniging	Biodiversiteit en ecosystemen	Klimaatmitigatie	Klimaatadaptatie	Water en mariene hulpbronnen	Circulaire economie	Verontreiniging	Biodiversiteit en ecosystemen	Taxonomie aligned of eligible omzet 2023	Categorie faciliterende activiteit	Categorie transitieondersteunende activiteit	
Economische activiteiten																		
A. Taxonomie-eligible activiteiten																		
A.1 Ecologisch duurzame activiteiten (Taxonomie-aligned)																		
Transmissie en distributie van elektriciteit	4.9	2.069	80%	J	N	N/EL	N/EL	N/EL	N/EL	J	J	J	J	J	J	75%	F	
Omzet ecologisch duurzame activiteiten (Taxonomie-aligned) (A.1)	2.069	80%	80%	0%												75%		
Waarvan faciliterend		100%	100%	0%						J	J	J	J	J	J	100%	F	
Waarvan transitieondersteunend		0%	0%													0%		T
A.2 Taxonomie-eligible maar ecologisch niet duurzame activiteiten (niet Taxonomie-aligned activiteiten)																		
Transmissie en distributie van elektriciteit	4.9	6	0%	EL	EL	N/EL	N/EL	N/EL	N/EL							0%		
Distributie van stadsverwarming en -koeling	4.15	1	0%	EL	EL	N/EL	N/EL	N/EL	N/EL							0%		
Omzet van Taxonomie-eligible, maar ecologisch niet duurzame activiteiten (niet Taxonomie-aligned activiteiten) (A.2)	7	0%	0%	0%	0%											0%		
Totaal (A.1 + A.2)	2.076	80%	80%	0%												75%		
B. Niet voor de Taxonomie in aanmerking komende activiteiten (niet-eligible)																		
Omzet van Taxonomie niet-eligible activiteiten (B)	520	20%																
Totaal (A + B)	2.596	100%																

J: Ja, Taxonomie-eligible en Taxonomie-aligned activiteit met de relevante milieudoelstelling
 N: Nee, Taxonomie-eligible maar niet Taxonomie-aligned activiteit met de relevante milieudoelstelling
 N/EL: Niet-eligible activiteit voor de relevante milieudoelstelling
 EL: Taxonomie eligible activiteit voor de relevante milieudoelstelling

Code(s)	Absolute CapEx 2024		SCC criteria (Substantial Contribution Criteria)							DNSH criteria (Do No Significant Harm)						Minimumgaranties		Taxonomie aligned of eligible CapEx 2023	Categorie faciliterende activiteit	Categorie transitieondersteunende activiteit
	EUR x mln	%	Klimaatmitigatie	Klimaatadaptatie	Water en mariene hulpbronnen	Circulaire economie	Verontreiniging	Biodiversiteit en ecosystemen	Klimaatmitigatie	Klimaatadaptatie	Water en mariene hulpbronnen	Circulaire economie	Verontreiniging	Biodiversiteit en ecosystemen	J/N	%	F			
Economische activiteiten																				
A. Taxonomie-eligible activiteiten																				
A.1 Ecologisch duurzame activiteiten (Taxonomie-aligned)																				
Transmissie en distributie van elektriciteit	4.9	1.108	72%	J	N	N/EL	N/EL	N/EL	N/EL		J	J	J	J	J	J	70%	F		
Verwerving en eigendom van gebouwen	7.7	25	2%	J	N	N/EL	N/EL	N/EL	N/EL		J	J	J	J	J	J	0%			
CapEx ecologisch duurzame activiteiten (Taxonomie-aligned) (A.1)	1.133	74%	74%														70%			
Waarvan faciliterend		100%	100%	0%							J	J	J	J	J	J	100%	F		
Waarvan transitieondersteunend		0%	0%														0%		T	
A.2 Taxonomie-eligible maar ecologisch niet duurzame activiteiten (niet Taxonomie-aligned activiteiten)																				
Distributie van stadsverwarming en -koeling	4.15	7	0%	EL/N/EL	EL,N/EL	EL,N/EL	EL,N/EL	EL,N/EL	EL,N/EL								1%			
Vervoer met motorfietsen, personenauto's en lichte bedrijfsvoertuigen	6.5	48	3%	EL	EL	N/EL	N/EL	N/EL	N/EL								2%			
Verwerving en eigendom van gebouwen	7.7	23	1%	EL	EL	N/EL	N/EL	N/EL	N/EL								2%			
CapEx van Taxonomie-eligible, maar ecologisch niet duurzame activiteiten (niet Taxonomie-aligned activiteiten) (A.2)	78	4%	4%	0%													5%			
Totaal (A.1 + A.2)	1.211	78%	78%	0%													75%			
B. Niet voor de Taxonomie in aanmerking komende activiteiten (niet-eligible)																				
CapEx van Taxonomie niet-eligible activiteiten (B)	332	22%																		
Totaal (A + B)	1.543	100%																		

J: Ja, Taxonomie-eligible en Taxonomie-aligned activiteit met de relevante milieudoelstelling
N: Nee, Taxonomie-eligible maar niet Taxonomie-aligned activiteit met de relevante milieudoelstelling
N/EL: Niet-eligible activiteit voor de relevante milieudoelstelling
EL: Taxonomie eligible activiteit voor de relevante milieudoelstelling

Code(s)	Absolute OpEx 2024		SCC criteria (Substantial Contribution Criteria)							DNSH criteria (Do No Significant Harm)						Minimumgaranties			
	EUR x mln	%	Klimaatmitigatie	Klimaatadaptatie	Water en mariene hulpbronnen	Circulaire economie	Verontreiniging	Biodiversiteit en ecosystemen	Klimaatmitigatie	Klimaatadaptatie	Water en mariene hulpbronnen	Circulaire economie	Verontreiniging	Biodiversiteit en ecosystemen	Taxonomie aligned OpEx 2023	Categorie faciliterende activiteit	Categorie transitieondersteunende activiteit		
Economische activiteiten			J,N,N/EL	J,N,N/EL	J,N,N/EL	J,N,N/EL	J,N,N/EL	J,N,N/EL	J/N	J/N	J/N	J/N	J/N	J/N	%	F	T		
A. Taxonomie-eligible activiteiten																			
A.1 Ecologisch duurzame activiteiten (Taxonomie-aligned)																			
Transmissie en distributie van elektriciteit	4.9	106	69%	J	N	N/EL	N/EL	N/EL	N/EL		J	J	J	J	J	J	69%	F	
OpEx ecologisch duurzame activiteiten (Taxonomie-aligned) (A.1)		106	69%	69%													69%		
Waarvan faciliterend			100%	100%	0%						J	J	J	J	J	J	100%	F	
Waarvan transitieondersteunend			0%	0%													0%		T
A.2 Taxonomie-eligible maar ecologisch niet duurzame activiteiten (niet Taxonomie-aligned activiteiten)																			
				EL,N/EL	EL,N/EL	EL,N/EL	EL,N/EL	EL,N/EL	EL,N/EL										
Vervoer met motorfietsen, personenauto's en lichte bedrijfsvoertuigen	6.5	14	9%	EL	EL	N/EL	N/EL	N/EL	N/EL								9%		
Verwerving en eigendom van gebouwen	7.7	2	1%	EL	EL	N/EL	N/EL	N/EL	N/EL								1%		
OpEx voor Taxonomie-eligible, maar ecologisch niet duurzame activiteiten (niet Taxonomie-aligned activiteiten) (A.2)		16	10%	10%	0%												10%		
Totaal (A.1 + A.2)		122	79%	79%	0%												79%		
B. Niet voor de Taxonomie in aanmerking komende activiteiten (niet-eligible)																			
OpEx van Taxonomie niet-eligible activiteiten (B)		33	21%																
Totaal (A + B)		155	100%																

J: Ja, Taxonomie-eligible en Taxonomie-aligned activiteit met de relevante milieudoelstelling
N: Nee, Taxonomie-eligible maar niet Taxonomie-aligned activiteit met de relevante milieudoelstelling
N/EL: Niet-eligible activiteit voor de relevante milieudoelstelling
EL: Taxonomie eligible activiteit voor de relevante milieudoelstelling

BEREKENING EU TAXONOMIE

OMZET

Van de totale omzet in 2024 is 80% (2023: 75%) gerelateerd aan Taxonomie eligible activiteiten. Tot de eligible omzet wordt de omzet gerekend die samenhangt met de distributie van elektriciteit en warmte (NACE-code 35.13 en NACE-code 35.30). Het percentage van de eligible omzet dat niet kan worden aangemerkt als aligned is nul (2023: 0%), het gaat om in totaal € 7 miljoen. Deze omzet is gerelateerd aan WKK-aansluitingen, conventionele meters en de transmissie en distributie van warmte (activiteit 4.15). De overige 20% ziet voornamelijk toe op omzet gerelateerd aan het transport en distributie van aardgas. Van de totale omzet kan 80% (2023: 75%) aangemerkt worden als aligned. Oorzaak van de stijging is vooral dat de aligned omzet gerelateerd aan activiteit 4.9 sneller is gestegen dan de overige omzet. De stijging ziet vooral toe op een stijging in de periodieke transport- en aansluitvergoeding voor elektriciteit van zowel grootverbruik als kleinverbruik. Zie onderstaande tabel voor een uitsplitsing van de aligned omzet.

€ miljoen	2024	2023
Periodieke transport- en aansluitvergoedingen Elektriciteit - Grootverbruik	756	530
Periodieke transport- en aansluitvergoedingen Elektriciteit - Kleinverbruik	1.198	868
Meetdiensten - elektriciteit	69	74
Geamortiseerde bijdragen - elektriciteit	30	24
Overige omzet	16	17
Totaal aligned omzet	2.069	1.513

De bepaling van de totale omzet onder de Taxonomie sluit aan bij de IFRS-verslaggevingsstandaarden en is daarmee gelijk aan de netto-omzet in de jaarrekening ([noot 1. Netto-omzet](#)).

KAPITAALUITGAVEN (CAPEX)

Van de totale kapitaaluitgaven is 78% (2023: 75%) gerelateerd aan Taxonomie eligible activiteiten. Onder eligible kapitaaluitgaven wordt verstaan: alle investeringen in materiële vaste activa gerelateerd aan ons elektriciteitsnetwerk (activiteit 4.9/NACE-code 35.13), alle investeringen in materiële vaste activa die betrekking hebben op de leidingen en installaties in het warmtenet (activiteit 4.15/NACE-code 35.30), alle investeringen in ons wagenpark (activiteit 6.15) en kantoor- en bedrijfsgebouwen (activiteit 7.7). 4% (2023: 5%) van de totale kapitaaluitgaven zijn wel eligible maar niet aligned omdat geconcludeerd is dat niet wordt voldaan aan de technische screeningcriteria, waardoor 74% (2023: 70%) van de totale kapitaaluitgaven toeziet op Taxonomie aligned activiteiten. Het percentage aligned CapEx is dit jaar met 4% punt gestegen. Dit komt omdat de investeringen gerelateerd aan 4.9 zijn gestegen en dit jaar ook voor het eerst een deel van activiteit 7.7 als aligned is aangemerkt.

Ook voor de CapEx-KPI geldt dat het grootste gedeelte van de niet-eligible en niet-aligned kapitaaluitgaven toeziet op investeringen in het aardgasnet.

De investeringen in WKK-aansluitingen en conventionele meters zijn in 2024 nihil (2023: nihil). De investeringen gerelateerd aan activiteit 6.5 en een deel van de investeringen in 7.7 voldoen in 2024 niet aan de criteria voor alignment.

De totale kapitaaluitgaven onder de Taxonomie sluiten aan bij de IFRS-verslaggevingsstandaarden en betreffen:

- Investeringen in materiële vaste activa ([noot 12](#) in de jaarrekening);
- Investeringen in immateriële vaste activa ([noot 13](#) in de jaarrekening);
- Toevoegingen aan het gebruiksrecht activa ([noot 14](#) in de jaarrekening).

OPERATIONELE UITGAVEN (OPEX)

Van de totale operationele uitgaven ziet 79% (2023: 79%) toe op Taxonomie eligible activiteiten. 10% (2023: 10%) van de totale operationele uitgaven zijn wel eligible maar niet aligned omdat is geconcludeerd dat niet wordt voldaan aan de technische screeningcriteria. Van de totale operationele uitgaven ziet 69% (2023: 69%) toe op Taxonomie aligned activiteiten. De eligible en aligned percentages in relatie tot de operationele kosten liggen voor 2024 in lijn met 2023.

De operationele uitgaven onder de Taxonomie worden gedefinieerd als directe niet-geactiveerde kosten die betrekking hebben op het onderhoud van activa. Enexis heeft op basis van deze definitie voor activiteit 4.9 en 4.15 de operationele uitgaven bepaald als zijnde de uitgaven aan onderhoud en storingen.

Bij de bepaling van de eligible operationele uitgaven is wederom aansluiting gezocht bij de bestaande opsplitsing naar bedrijfsactiviteiten en het bestaande NACE-coderingsstelsel. De operationele uitgaven opgenomen onder NACE-code 35.13 en NACE-code 35.30 betreffen uitgaven voor onderhoud en storings aan activa voor het in stand houden van ons elektriciteitsnetwerk.

De kosten voor onderhoud en storings gerelateerd aan het warmtenet (activiteit 4.15) zijn niet nader gespecificeerd en zijn daarom opgenomen onder de niet-eligible OpEx. De operationele uitgaven in relatie tot activiteit 6.5 en activiteit 7.7 betreffen alle uitgaven gerelateerd aan het dagelijks onderhoud van het wagenpark en gebouwen die niet zijn geactiveerd.

Activiteiten in verband met kernenergie en fossiel gas

In onderstaande tabel rapporteert Enexis over de mate waarin kernenergie en fossiel gas onderdeel uitmaakt van de bedrijfsactiviteiten.

Activiteiten in verband met kernenergie		Ja/Nee
1	De onderneming verricht, financiert of heeft blootstellingen aan onderzoek, ontwikkeling, demonstratie en uitrol van innovatieve installaties voor elektriciteitsopwekking die energie produceren uit nucleaire processen met een minimum aan afval van de splijtstofcyclus.	Nee
2	De onderneming verricht, financiert of heeft blootstellingen aan de bouw en veilige exploitatie van nieuwe nucleaire installaties voor de productie van elektriciteit of proceswarmte, voor onder meer stadsverwarming of industriële processen zoals de productie van waterstof, alsook verbetering van de veiligheid daarvan, met gebruikmaking van de beste beschikbare technologieën.	Nee
3	De onderneming verricht, financiert of heeft blootstellingen aan de veilige exploitatie van bestaande nucleaire installaties die elektriciteit of proceswarmte produceren, voor onder meer stadsverwarming of industriële processen zoals de productie van waterstof uit kernenergie, alsook verbetering van de veiligheid daarvan.	Nee
Activiteiten in verband met fossiel gas		Nee
4	De onderneming verricht, financiert of heeft blootstellingen aan de bouw of exploitatie van installaties voor elektriciteitsopwekking die elektriciteit produceren uit fossiele gasvormige brandstoffen.	Nee
5	De onderneming verricht, financiert of heeft blootstellingen aan de bouw, renovatie en exploitatie van installaties voor warmte-/koudekrachtkoppeling met behulp van fossiele gasvormige brandstoffen.	Nee
6	De onderneming verricht, financiert of heeft blootstellingen aan de bouw, renovatie en exploitatie van installaties voor warmteopwekking die warmte/koude produceren met behulp van fossiele gasvormige brandstoffen.	Nee

E1 Klimaatverandering

Om de afspraken van het Klimaatakkoord van Parijs te halen, moeten we overstappen op duurzame energiebronnen. Als netbeheerder maken we dit mede mogelijk. Tegelijkertijd stoten we bij het realiseren van een nieuw energiesysteem zelf ook broeikasgassen uit. Met duurzame keuzes en duidelijke reductiedoelstellingen verkleinen we onze eigen CO₂-eq-voetafdruk.

Klimaatverandering is een van de grootste uitdagingen van onze tijd. De transformatie van het energiesysteem is een cruciale voorwaarde om deze uitdaging te lijf te gaan en als netbeheerder zijn we hierin een onmisbare schakel. We hebben de grootste duurzame impact als we ervoor zorgen dat onze netten een verduurzaming door onze klanten mogelijk maken. Zo dragen we bij aan de klimaatdoelen van Parijs. Bij dat werk veroorzaken we echter ook zelf uitstoot van broeikasgassen, met milieu-impacts tot gevolg. Daar zijn we verantwoordelijk voor en daarom maken we duurzame keuzes in onze bedrijfsvoering. Onder andere door middel van GHG-reductiedoelstellingen dragen we bij aan klimaatmitigatie. Daarnaast onderzoeken we continu duurzamere alternatieven om onze energiemix te verbeteren.

Het veranderende klimaat heeft op zichzelf ook een impact op onze bedrijfsvoering. Extreem weer kan leiden tot uitval van de energievoorziening aan klanten. Daarom nemen we maatregelen om dit risico te beperken.

Dit hoofdstuk geeft uitleg over ons transitieplan voor klimaatmitigatie. Met daarbij een uiteenzetting van ons beleid en onze maatregelen en doelen voor klimaatmitigatie en klimaatadaptatie. Ook rapporteren we over onze CO₂-eq-voetafdruk en energiemix.

Binnen het thema klimaatverandering zien we de volgende impacts, risico's en kansen:

Environmental Materieel thema	Impact, Risico of Kans	Waardeketen Upstream Eigen operaties Downstream	Tijdshorizon Kort Medium Lang
Klimaatadaptatie Extreme weersomstandigheden	<p>Potentiële negatieve impact: Overstromingen/extreme neerslag kunnen leiden tot een onderbreking in de aanlevering van materialen van investeringen/ netuitbreidingen, uitval en/of beschadiging van assets en daarmee uitstel en/of onderbreking van de energievoorziening aan klanten.</p> <p>Potentieel risico: Overstromingen/extreme neerslag kunnen leiden tot schade aan bovengrondse assets (vooral leidingen, kabels en transformatorhuisjes). Dit leidt tot hogere operationele kosten, inzet van crisisdienst en/of mogelijk imagoschade.</p>		
Klimaatmitigatie GHG emissies	<p>Actuele negatieve impact: De uitstoot van GHG-emissies als gevolg van lekverlies gas, netverlies elektra en emissies uit de waardeketen componenten en de eigen operaties hebben een negatieve impact op het klimaat en de biodiversiteit.</p> <p>Potentieel risico: Reductie van GHG-emissies vereist investeringen in maatregelen die het behalen van de doelstelling 'betaalbaar energienet' en de maakbaarheid (beschikbaarheid materialen) onder druk zetten. Het niet realiseren van GHG reductie doelstellingen en de daaruit volgende imagoschade kan leiden tot minder toegang tot kapitaal en hogere rentes/kapitaalkosten.</p> <p>Potentiële kansen: Reductie van GHG-emissies kan een positieve impact hebben op het aantrekken van financiering.</p>		
Energie Energie mix en consumptie	<p>Actuele negatieve impact: Netverliezen gaan gepaard met de uitstoot van GHG emissies.</p> <p>Actuele positieve impact: Uitbreiding van het elektriciteitsnetwerk draagt bij aan een verbetering van de energie mix en daarmee aan lagere GHG-emissies.</p> <p>Actuele positieve impact: De transitie van fossiele brand- en grondstoffen naar duurzaam opgewekte elektriciteit vraagt om uitbreiding van het elektriciteitsnetwerk en alternatieven, zoals warmtenetten.</p> <p>Actueel risico: Het niet kunnen voldoen aan de toenemende transportvraag voor groene energie en de uitbreiding van het elektriciteitsnetwerk kunnen leiden tot verlies van investeerders en/of toegang tot kapitaal.</p>		
Klimaatverandering Transitie infrastructuur	<p>Actuele negatieve impact: Versnelde vervanging van infrastructuur leidt tot hogere kosten en meer afval voor de maatschappij op de korte termijn.</p> <p>Potentiële negatieve impact: Het niet snel genoeg uitbreiden (of verzwaren) van de infrastructuur heeft een negatieve impact op de snelheid van de energietransitie en het behalen van de Europese klimaatdoelstellingen.</p> <p>Potentiële positieve impact: Uitbreiding (en verzwaring) van het elektriciteitsnetwerk maakt de afbouw van fossiele brandstoffen mogelijk en draagt daarmee bij aan de verduurzaming van Nederland.</p>		

STRATEGIE

TRANSITIEPLAN VOOR KLIMAATMITIGATIE

We willen de uitstoot van broeikasgassen verminderen. In het door de rvb goedgekeurde transitieplan^[1] voor klimaatmitigatie stellen we onszelf doelen voor de reductie van broeikasgasemissies. Ons doel is een broeikasgasemissiereductie in scope 1 en 2 van 25% in 2030 ten opzichte van het basisjaar 2024. De doelstelling is gebaseerd op een lineaire reductie vanaf 2024 richting 2050. In 2025 verwachten we een 2030-doelstelling op scope 3 vast te stellen.

In de secties Beleid, Maatregelen en Maatstaven en doelen staat een gedetailleerde toelichting om deze GHG-reductiedoelstellingen voor scope 1 en 2 te behalen, inclusief de operationele uitgaven en kapitaaluitgaven die aanvullende maatregelen met zich meebrengen en hoe dit zich verhoudt tot de EU Taxonomie.

In het jaarverslag over 2025, gaan we voor het eerst rapporteren over de voortgang van het transitieplan. Het strategisch plan van Enexis vormt de basis voor onze ESG-strategie en het Transitieplan voor Klimaatmitigatie. De maatregelen zoals opgenomen in het transitieplan zijn onderdeel van de ESG strategie. De financiële planning van de maatregelen is opgenomen in het bedrijfsplan en investeringsplan.

KLIMAATRISICOANALYSE

In de dubbele materialiteitsanalyse, hebben we naast impacts en kansen, drie klimaatrisico's geïdentificeerd. Hierin zit een onderscheid tussen fysieke klimaatrisico's en klimaattransitierisico's.

Fysiek klimaatrisico:

- Potentieel risico: Overstromingen/extreme neerslag kunnen leiden tot schade aan bovengrondse assets (vooral leidingen, kabels en transformatorhuisjes). Dit leidt tot hogere operationele kosten, inzet van crisisdienst en/of mogelijk imagoschade.

Klimaattransitierisico's:

- Potentieel risico: Reductie van GHG-emissies vereist investeringen in maatregelen die het behalen van de doelstelling 'betaalbaar energienet' en de maakbaarheid (beschikbaarheid materialen) onder druk zetten. Het niet realiseren van GHG reductie doelstellingen en de daaruit volgende imagoschade kan leiden tot minder toegang tot kapitaal en hogere rentes/kapitaalkosten.
- Actueel risico: Het niet kunnen voldoen aan de toenemende transportvraag voor groene energie en de uitbreiding van het elektriciteitsnetwerk kunnen leiden tot verlies van investeerders en/of toegang tot kapitaal.

We hebben in 2024 met hulp van experts een klimaatrisicoanalyse uitgevoerd. Hierin hebben we gebruik gemaakt van de scenario's van het Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC), ook wel Representative Concentration Pathway's (RCP) genoemd. We zijn uitgegaan van twee scenario's: een stijging van 1,5 graden Celsius (optimistisch) en 4,0 graden Celsius (pessimistisch) van de wereldwijde temperatuur tot 2100. Om te bepalen wat de gevolgen zijn voor ons verzorgingsgebied, sluiten we aan bij de scenario's van het KNMI.^[2]

Het betrof een breed uitgevoerde klimaatrisicoanalyse, waarin chronische en acute effecten van hitte, droogte en wateroverlast zijn overwogen. Het fysieke klimaatrisico, voortkomend uit deze klimaatrisicoanalyse heeft betrekking op een potentieel risico op toename in overstromingen. Daarnaast zijn in deze klimaatrisicoanalyse klimaattransitierisico's in kaart gebracht.

Op de korte tot middellange termijn (0-5 jaar) verwachten we geen toename in het risico op overstromingen. Die toename kan wel plaatsvinden op de lange termijn. Onze infrastructuur is goed bestand tegen veel extreme weersomstandigheden zoals overstromingen. Historisch gezien is de kans op een (kleine) overstroming in ons verzorgingsgebied kleiner dan eens per tien jaar. En bij recente overstromingen is de uitval beperkt gebleven, waardoor het acuut risico (en de mogelijk financiële impact) voor nu acceptabel is.

1 Enexis transitieplan voor klimaatmitigatie: www.enexisgroep.nl

2 Voor de gehanteerde KNMI scenario's zie: https://cdn.knmi.nl/system/data_center_publications/files/000/071/901/original/KNMI23_klimaatscenario's_gebruikersrapport_23-03.pdf

De snelheid van klimaatverandering én het tempo en de richting van de energietransitie zijn onzeker. Daarom houden we naast deze verschillende klimaatscenario's, óók rekening met energietransitiescenario's. Het gaat hierbij om activiteiten van onze eigen operatie, met name het gebruik van onze fysieke activa zoals het netwerk van leidingen, kabels, transformatoren en stations in het verzorgingsgebied van Enexis. In de analyse is ook rekening gehouden met de upstream en downstream waardeketen. In de scenario's voor het investeringsplan 2024, kijken we naar de periode tot en met 2035. De scenario's van de Integrale Infrastructuurverkenning 2030-2050 (I13050-2) die betrekking hebben op de ontwikkeling naar een volledig klimaatneutraal energiesysteem in 2050, waren ook een bron bij de scenario-ontwikkeling tot en met 2035 en voor aansluiting hiervan op de 2050-beelden. Gezamenlijk schetsen ze de bandbreedte waarbinnen de energievraag en het aanbod van elke sector en bron zich in het volgend decennium naar alle waarschijnlijkheid gaat bevinden.

LOCKED-IN BROEIKASGASEMISSIES

Locked-in broeikasgasemissies gaan over een inschatting van de uitstoot die we in de toekomst maken. We hebben een risico op potentiële locked-in broeikasgasemissies in ons aardgasnetwerk: door gaslekkages komt methaan vrij, een sterk broeikasgas. We nemen maatregelen om de gaslekken te reduceren. Bovendien leggen we voor kleinverbruik in principe geen nieuwe gasaansluitingen meer aan.

Het is onze wettelijke taak om het aardgasnetwerk gedurende de transitie te onderhouden. Via dat netwerk kan mogelijk ook transport plaatsvinden van groen gas en waterstof. Hierdoor zal mogelijk nog steeds broeikasgasuitstoot plaatsvinden in en na 2050. Een volledige uitfasering van deze locked-in broeikasgasemissies zal niet mogelijk zijn. In 'noot 13 immateriële vaste activa' van de geconsolideerde jaarrekening staat een verdere toelichting ten aanzien van onze toekomstvisie op het gasnet.

INVESTERINGEN IN ECONOMISCHE ACTIVITEITEN IN VERBAND MET GAS EN ELEKTRICITEIT

In 2024 hebben we significant geïnvesteerd in economische activiteiten in verband met gas en elektriciteit.^[1]

€ miljoen	Bruto-investering	
	2024	2023
Totaal Elektriciteit (incl slimme meters kleinverbruik elektriciteit)	1.107	822
Totaal Gas (incl slimme meters kleinverbruik gas)	215	217
Totaal	1.322	1.039

BELEID VOOR KLIMAATMITIGATIE EN KLIMAATADAPTATIE

We hebben beleid opgesteld voor klimaatmitigatie en klimaatadaptatie. Dit beleid is van toepassing op Enexis Groep als geheel. Klimaatmitigatie houdt in dat we eraan werken om de opwarming van de aarde te beperken. En onder klimaatadaptatie verstaan we alle maatregelen om ons beter weerbaar te maken tegen de gevolgen van een veranderend klimaat. Op basis van onze periodieke klimaatrisicoanalyse en metingen van onze CO₂-eq-voetafdruk, scherpen we ons beleid aan om de impact, risico's en kansen van klimaatmitigatie en -adaptatie te beheersen. Dit doen we in lijn met klimaatdoelstellingen en risicomitigatiebeleid.

Onze materiële thema's op milieugebied richten zich op duurzame bedrijfsvoering en het realiseren van de energietransitie. Binnen deze thema's zijn klimaatmitigatie, klimaatadaptatie en de uitrol van hernieuwbare energie op het regionale energiesysteem belangrijke onderdelen. Hieronder staan de hoofdpunten van het beleid.

KLIMAATMITIGATIE

Met onze kernactiviteiten maken we de energietransitie mogelijk. We hebben de grootste duurzame impact als we ervoor zorgen dat onze netten verduurzaming door onze klanten mogelijk maken. Dat draagt bij aan een verbetering van de energiemix, lagere broeikasgasemissies (GHG-emissies) en een energieneutraal Nederland in 2050. Maar er is ook een keerzijde. Onze bedrijfsactiviteiten en het gebruik van grondstoffen leiden tot GHG-emissies en daarmee tot een negatieve impact op het klimaat.

¹ NACE code: D.35.1, D35.2, D.35.3, en G.42.2

De reductie van deze GHG-emissies vraagt om investeringen die de betaalbaarheid en maakbaarheid van de energietransitie onder druk zetten. Dat is een dilemma. Daarom zoeken we de balans tussen enerzijds impact maken door de energietransitie betaalbaar te realiseren, en anderzijds de verantwoordelijkheid nemen voor onze eigen voetafdruk. Om het verminderen van CO₂-eq-uitstoot te stimuleren, maken we gebruik van een interne CO₂-waardering. Ons beleid is erop gericht om de impact op het milieu zo klein mogelijk te houden en kansen te benutten:

Beleid netverliezen elektriciteit

Tijdens transport van elektriciteit ontstaat energieverlies door weerstand en warmte. Naast dit 'technisch netverlies' is er ook 'administratief netverlies': verlies door diefstal, en administratieve fouten, bijvoorbeeld bij de meting van energieverbruik. Technisch netverlies kunnen we niet voorkomen, maar wel verminderen. Bijvoorbeeld door ons netwerk zo efficiënt mogelijk te gebruiken en te kiezen voor elektriciteitskabels die minder verlies veroorzaken. Wel worden bij de productie van deze kabels meer of andere grondstoffen gebruikt. Ons streven is om het verbruik van grondstoffen te verminderen (zie [Materiaalgebruik en circulaire economie](#)).

De netverliezen elektra maken deel uit van scope 2, indirecte emissies uit onze eigen operaties. De afgelopen jaren hebben we het grootste deel van onze emissies in scope 1 en 2 teruggebracht, door ons netverlies elektriciteit 100% groen in te kopen. Om de Nederlandse klimaatdoelen te helpen bereiken, kopen we dat deels in Nederland in. Dat loopt op tot 55% in 2030 en als de Nederlandse klimaatdoelen veranderen, dan volgen we die voor wat betreft het in Nederland groen ingekochte deel van onze netverliezen elektriciteit.

Beleid gaslekverliezen

Een groot deel van onze voetafdruk bestaat uit methaanemissies als gevolg van gaslekkages (scope 1). Ook die kunnen we verminderen, maar nooit helemaal voorkomen. We hebben de wettelijke taak om gas te distribueren en er zitten nog veel onzekerheden in het voor 2050 aardgasloos maken van het energiesysteem. We committeren ons aan EU-wetgeving, waardoor we vanaf 2025 vaker op zoek gaan naar gaslekkages. Daardoor vinden én repareren we gaslekken eerder en beperken wij onze methaanemissies. Daarnaast is het ons beleid om breuk- en corrosiegevoelige leidingen te vervangen; de afgelopen jaren hebben we dit al gedaan voor asbest en grijs gietijzer.

Beleid mobiliteit

Bij leasing kunnen onze medewerkers vanaf begin 2025 alleen nog kiezen voor 100% elektrische personenauto's. Daarnaast doen we in pilots en een koplopersgroep ervaringen op om te komen tot een ambitieus en haalbaar opschalingsplan voor de verduurzaming van bedrijfsauto's, bestelbussen en zwaarder materieel.

Beleid voor uitbreiding van het elektriciteitsnetwerk

Onze focus ligt op de uitbreiding van het elektriciteitsnetwerk. We schalen flink op en bouwen infrastructuur bij. Maar er is meer nodig: we moeten de uitvoering versnellen. Dat doen we door samen met netbeheerders, aannemers, opdrachtgevers en (mede)overheden anders te werken. In de Nationale Uitvoeringsagenda^[1] leggen we uit hoe we die versnelling tot 2035-2040 tot stand willen brengen.

Om vergunningstrajecten voor uitbreidingen soepel te laten verlopen en te versnellen, gaan we in een eerder stadium in overleg met gemeenten en omwonenden.

Beleid zwavelhexafluoride (SF₆)

Veel van onze MS-schakelinstallaties bevatten zwavelhexafluoride (SF₆). De goede isolatie- en bluseigenschappen van dit gas dragen bij aan een veilige en betrouwbare energievoorziening. Maar soms ontstaan er lekkages als gevolg van een defect, waardoor dit krachtige broeikasgas in de atmosfeer terecht komt. Daarom plaatsen we vanaf 1 januari 2026 in principe alleen nog maar nieuwe SF₆-vrije schakelinstallaties.

KLIMAATADAPTATIE

De opwarming van de aarde leidt op langere termijn tot een grotere kans op wateroverlast, ernstige droogte, aanhoudende hitte en hoge windsnelheden. Onze infrastructuur is daartegen goed bestand. Overstromingen kunnen potentieel leiden tot uitval van de elektriciteitsvoorziening aan klanten. Ons beleid voor klimaatadaptatie is erop gericht om dit te voorkomen:

- Hoogspanningsstations (HS) met een overstromingsrisico bouwen we samen met TenneT op een terreinverhoging, achter eigen dijken en/of zijn voorzien van handmatig aanbrengbare schotten om het water buiten te houden.

¹ [Nationale uitvoeringsagenda regionale infrastructuur | Netbeheer Nederland](#)

- Middenspanningsstations (MS) en laagspanningskasten (LS) zijn bestand tegen zoet water: ook als ze onder water staan, blijven ze in bedrijf. Bij overstromingen met zout water schakelen we installaties preventief uit. Zout water is een goede geleider, daardoor is de kans op kortsluitingen groot.
- Landelijk neemt de overheid maatregelen om de kans op grootschalige overstromingen klein te houden. We volgen de maatregelen van de overheid.

Mocht extreem weer toch leiden tot uitval van de energievoorziening, dan hebben we een proces en storingsorganisatie om de leveringszekerheid te herstellen.

Dit beleid is van toepassing op zowel onze eigen operaties als (een deel van) de waardeketen.

ENERGIE-EFFICIËNTIE

Voor meer energie-efficiëntie streven we naar een zo groot mogelijke duurzaamheid in onze kantoor- en bedrijfshuisvesting. In 2025 herzien we ons huisvestingsbeleid (Locatiebeleid 2030) waarin we beleidsdoelen opnemen voor energiebesparing, CO₂-eq-uitstoot en circulariteit. In 2026 formuleren we concrete doelstellingen voor 2030, 2040 en 2050.

We committeren ons aan de doelstellingen uit het Klimaatakkoord van Parijs voor de kantoor- en bedrijfsgebouwen: tegen 2050 een energieverbruik van maximaal 70 kWh/m² voor kantoren en maximaal 100 kWh/m² voor bedrijfsruimtes. In het huidige Locatiebeleid 2030 is de ambitie opgenomen dat per 2030 alle (grotere) kantoor- en bedrijfsgebouwen energielabel A hebben. Op dit moment hebben achttien van de twintig grotere locaties dit energielabel en voldoen er al vier in hun energieverbruik aan de eisen van het Klimaatakkoord.

Hernieuwbare energie

In het energiesysteem van de toekomst zijn naast elektriciteit ook duurzame moleculen nodig, zoals collectieve warmte, groen gas en waterstof. Als netbeheerder hebben we een rol in de distributie van hernieuwbare energie. We stellen visies en roadmaps op om met (innovatieve) projecten duurzame moleculen te faciliteren en stimuleren. Met het beleid op hernieuwbare energie committeren we ons aan de landelijke doelstellingen op het gebied van deze energiedragers.

We sluiten bijvoorbeeld windturbines en zonnepanelen aan op ons net. Daarmee maken we de landelijke doelstelling uit het Klimaatakkoord mede mogelijk, waarin is afgesproken dat in 2030 minimaal 35 terawattuur komt van duurzame energieproductie-installaties op land. Wij anticiperen op deze landelijke doelstelling en hebben een belangrijke rol in het mede mogelijk maken ervan.

Ons bedrijfsonderdeel Enpuls Warmte Infra richt zich op de ontwikkeling, de bouw en het beheer van warmtenetten. We hebben de ambitie om, samen met partners, in ons verzorgingsgebied in 2030 een equivalent van 50.000 extra woningen op warmte te realiseren. De landelijke ambitie is een toename van 500.000 woningen. Dit alles is afhankelijk van de uitwerking van de nieuwe Wet collectieve warmtevoorziening (Wcw) en de Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Wgiw). Deze wetten moeten de juiste kaders scheppen: een netwerkbedrijf mag volwaardig participeren in een warmtebedrijf, er moet een redelijk rendement te halen zijn en een gemeente kan een warmtebedrijf aanwijzen.

In 2024 werd er in Nederland rond de 250 miljoen m³ groen gas geproduceerd. In 2030 moet dat 2 miljard m³ zijn, zo is in het Klimaatakkoord afgesproken. Wij anticiperen op deze groei door te investeren in onder meer koppelingen en boosters, zodat lokale producenten hun gas kwijt kunnen op ons netwerk.

De productie van groene waterstof staat nog in de kinderschoenen. We pleiten voor een gereguleerde rol voor waterstofdistributie voor regionale netbeheerders. Voor nu sluiten we aan bij de visie en strategie waterstof, zoals in 2023 overeengekomen met Netbeheer Nederland. Waterstof is in veel sectoren toepasbaar, wij focussen ons in eerste instantie op het aansluiten van industrie en zware mobiliteit. Op dit moment voeren we diverse haalbaarheidsstudies uit. Deze dienen als basis voor verder beleid.

MAATREGELEN EN MIDDELEN TEGEN KLIMAATVERANDERING

We nemen maatregelen om onze doelen op klimaatgebied te verwezenlijken. Deze maatregelen zijn van toepassing op Enexis Groep als geheel, tenzij anders aangegeven.

Om de gestelde doelen voor klimaatmitigatie te halen, treffen we naast de bestaande maatregelen, enkele aanvullende maatregelen:

Scope ¹	Decarbonisatie- hefboom	Aandeel in voetafdruk scope 1&2 In basisjaar 2024	Maatregel	Broeikas- gas	Verwachte CO ₂ -reductie in 2030 t.o.v. 2024 ³		CapEx/OpEx 2025 t/m 2030 ³ (in mln euro's)	
					Absoluut	Relatief	CapEx/ OpEx 2024 (in mln euro's)	OpEx 2030 ³ (in mln euro's)
1	Lekkages gasnetwerk	90%	Frequentie gaslekzoek verhogen	CH ₄	17.436	16,3%	€ -	OpEx: € 7
1	Lekkages gasnetwerk		Breukgevoelige leidingen vervangen	CH ₄			€ -	CapEx: € 211
1	Lease- en dienstauto's	8%	Elektrificatie (incl. thuis en kantoorlaadpalen)	CO ₂	7.817	7,3%	€ -	OpEx ⁴ : € 16 CapEx ² : € 2
1	SF ₆	0,2%	Nieuwe schakelinstallaties vanaf 1-1-2026 SF ₆ -vrij	SF ₆		-	€ -	-
Totale reductie scope 1 (directe emissies)						23,6%		
2	Lease- en dienstauto's	1,3%	Elektriciteit groen inkopen met Garanties van Oorsprong (GVO's)	CO ₂	1.427	1,3%	€ -	OpEx ² : € 0
Totale reductie scope 2 (indirecte emissies elektriciteit)						1,3%		
Totale reductie scope 1 en 2					26.680	25%		CapEx: € 213 OpEx: € 23

1 De begrenzings en reikwijdte voor deze doelen zijn consistent met de begrenzings en reikwijdte van de emissie-inventaris in de CO₂-eq-voetafdruk.

2 Hoewel individueel niet significant, staan hier per maatregel de totale ingeschatte toekomstige kosten. CapEx betreft eenmalige investeringen, OpEx zijn terugkerende operationele kosten.

3 De gepresenteerde CO₂-reductie en gerelateerde CapEx en OpEx betreffen schattingen. Zie hiervoor ook ESRS 2 onder "Bronnen van schattingsonzekerheden en onzekere uitkomsten".

4 Dit omvat ook leases die vallen onder IFRS 16, welke in de jaarrekening worden gekapitaliseerd.

Toelichting bij de tabel:

- Bij geen van de maatregelen in de tabel is er sprake van zogenoemde nature-based solutions, oplossingen die door gebruikmaking van de natuur meerdere opgaves aanpakken en tegelijk de natuur verbeteren.
- De maatregelen vereisen geen veranderingen in onze producten en diensten en geen nieuwe technologieën in onze organisatie of de upstream en/of downstream waardeketen.
- We hanteren de marktgebaseerde methode om de scope 2-emissiereductiedoelstellingen te bepalen. In de uitwerking van deze doelen houden we alleen rekening met het klimaatscenario dat de aarde opwarmt met maximaal 1,5 grad Celsius.

- Omdat het basisjaar 2024 is, kunnen we nog geen behaalde broeikasgasemissiereducties rapporteren, alleen de verwachte reducties per maatregel.
- Deze maatregelen vragen om forse investeringen (zie tabel). We financieren deze investeringen deels uit eigen vermogen en het grootste deel met vreemd vermogen. Hoe we invulling verwachten te geven aan onze toekomstige financieringsbehoefte, lichten we toe in ons financieringsbeleid zoals uiteengezet in onderstaande secties van '[noot 30 Financieringsbeleid en risico's financiële instrumenten](#)' van de geconsolideerde jaarrekening:
 - Algemeen financieringsbeleid
 - Vreemd vermogen
 - Liquiditeitsrisico en contractuele looptijdanalyse
 - Kapitaalbeheer
 - Concerfinanciering
- De significante CapEx en OpEx die nodig zijn, zullen tot uiting komen in de volgende noten van de geconsolideerde jaarrekening
 - '[Noot 2 Kosten van transportdiensten en van distributieverliezen](#)'
 - '[Noot 7 Overige bedrijfskosten](#)'
 - '[Noot 12 Materiële vaste activa](#)'
 - '[Noot 14–Gebruiksrecht activa](#)'
- De EU Taxonomie (zie ook 1.6) definieert welke economische activiteiten duurzaam zijn (taxonomy aligned). De voorgestelde maatregelen vallen hier niet onder. De maatregelen voor lekkages gasnetwerk zijn ook niet taxonomy eligible, dat wil zeggen dat ze niet voldoen aan EU-criteria voor duurzame investeringen. De maatregelen met betrekking tot mobiliteit zijn wel eligible, maar niet aligned, aangezien er onvoldoende informatie beschikbaar is om de technische screeningscriteria te toetsen. We zijn hierbij afhankelijk van leveranciers en blijven hen om informatie vragen, zodat we op termijn de technische screeningscriteria kunnen toetsen.

Hieronder staat een toelichting op de bovengenoemde en overige maatregelen op gebied van klimaatmitigatie.

MAATREGELEN OP HET GEBIED VAN NETVERLIEZEN ELEKTRICITEIT

Door elektrificatie van huishoudens en bedrijven gaan we meer elektriciteit distribueren, waardoor ook het netverlies zal toenemen. We blijven dit verlies beperken door de juiste materialen in te kopen, en we blijven het netverlies groen inkopen, zodat het onze netto voetafdruk niet negatief beïnvloedt. Deze maatregel heeft een continu karakter.

MAATREGELEN OP HET GEBIED VAN GASLEKVERLIEZEN

We willen onze gaslekverliezen verminderen. Voor een reductie van onze uitstoot, maar ook voor de publieke veiligheid en veiligheid van medewerkers. We verhogen vanaf 2025 – in navolging van EU-wetgeving – de frequentie van gaslekzoeken en we vervangen breukgevoelige leidingen. Tot 2030 vervangen we versneld stalen lagedrukgasleidingen. De financiële impact van deze maatregelen staat in de tabel.

MAATREGELEN OP HET GEBIED VAN MOBILITEIT

In 2025 beperken we het leaseaanbod voor medewerkers tot 100% elektrische personenauto's. Het elektriciteitsgebruik van lease- en dienstauto's kopen we vanaf 2025 volledig groen in. De financiële impact van deze maatregel is opgenomen in de tabel.

MAATREGELEN VOOR UITBREIDING VAN HET ELEKTRICITEITSNETWERK

De komende jaren investeren we fors in onderhoud en beheer van de huidige infrastructuur ([zie S4 - consumenten en eindgebruikers](#)). We schalen flink op en bouwen zo veel mogelijk infrastructuur bij. Deze maatregel heeft een continu karakter en gaat gepaard met aanzienlijke operationele en kapitaaluitgaven.

MAATREGELEN IN HET KADER VAN ZWAVELHEXAFLUORIDE SF₆

Uiterlijk vanaf 1 januari 2026 plaatsen we in principe alleen nog maar SF₆-vrije schakelinstallaties. Tenzij bouwkundige beperkingen dit verhinderen. We gaan bestaande SF₆-houdende installaties niet versneld vervangen, omdat de CO₂-impact gering is, de kosten hoog zijn en we de schaarse personele capaciteit nodig hebben voor het mogelijk maken van de energietransitie.

MAATREGELEN VOOR KLIMAATADAPTATIE, ENERGIE-EFFICIËNTIE EN HERNIEUWBARE ENERGIE

Op het gebied van klimaatadaptatie zijn geen aanvullende maatregelen op het beleid nodig. De kans op een overstroming in ons werkgebied is namelijk klein en de uitval bij recente overstromingen was beperkt. We vinden het restrisico voor nu acceptabel en houden dit in de gaten met onze ROBAM-systematiek (Risk and Opportunity Based Asset Management). Daarbij waarderen we periodiek assets, risico's en opportunity's en wegen deze onderling af om doelmatig te investeren en onderhouden.

De maatregelen die we nemen op gebied van energie-efficiëntie en hernieuwbare energie, staan in het eerder beschreven beleid. Er zijn geen aanvullende actieplannen.

MAATSTAVEN EN DOELEN VOOR REDUCTIE VAN BROEIKASGASEMISSIE

Voor scope 1 en 2 hebben we de volgende doelen vastgesteld:

- Onze uitstoot van broeikasgassen is in 2030 25% lager dan in 2024;
- We zijn emissieneutraal (onze netto voetafdruk is nul):
 - 100% groene inkoop van elektriciteit, waarvan opgewekt in Nederland oplopend tot 55% in 2030. We volgen hierbij de Nederlandse klimaatdoelen.
 - wat we niet groen kunnen inkopen, te compenseren met investeringen in solide CO₂-eq-reducerende projecten die ook bijdragen aan de duurzame ontwikkeling van lokale gemeenschappen.

Bovenstaande is gebaseerd op een lineaire reductie vanaf 2024 richting 2050. Uitgaande van een basisjaar van 2024, stellen we een totale reductie voor van 25% tot aan 2030 over scope 1 en 2. Er is geen sectoraal decarbonisatietraject. Bij het stellen van de doelen (inclusief toewijzing van financiële middelen) is rekening gehouden met de verduurzaming die we tot en met 2024 al hebben bereikt, en met een verwachte groei van de organisatie als geheel. Voor deze doelen is geen separate assurance-opdracht verleend.

Een 2030-doelstelling op de scope-3-emissies (onder meer woon-werkverkeer, kapitaalgoederen (netwerkcomponenten), ingekochte goederen en diensten van leveranciers en verwerking bedrijfsafval) verwachten we in 2025 vast te stellen. We hebben geen 2050-doel op onze emissies in scope 1 en 2. Het grootste deel van onze resterende voetafdruk in scope 1 en 2 bestaat uit gaslekkages. Die kunnen we verminderen, maar nooit helemaal voorkomen. We hebben nu eenmaal de wettelijke taak om gas te distribueren en er zitten nog veel onzekerheden in het voor 2050 aardgasloos maken van het energiesysteem. Omdat we willen staan voor doelen die we beloven, kiezen we ervoor om onszelf op dit moment geen doel te stellen voor 2050.

METEN VAN PRESTATIES EN EFFECTIVITEIT VAN MAATREGELEN

KPI	Doelstelling 2024	Realisatie 2024	Doelstelling 2025	Doelstelling 2026
Jaarlijkse uitvalduur	≤ 17,5 min	22,5 min	≤ 23 min	≤ 23 min
CO ₂ -eq-besparing (scope 1&2)	-	-	≥ 9%	-
Technisch gerealiseerde netcapaciteit	≥ 2.000 MVA	1.920 MVA	≥ 1.200 MVA	Jaarlijks ≥ 1.000 MVA

We meten onze prestaties en effectiviteit om te zien of duurzaamheidsmaatregelen werken, waar verbeteringen nodig zijn, en of we de doelen op tijd kunnen halen. Daarvoor hanteren we KPI's en maatstaven:

- Voor netverliezen elektriciteit hebben we geen doel boven op het beleid dat we al uitvoeren. Netverliezen kopen we groen in en dat blijven we doen. Dit komt tot uiting in de CO₂-eq-voetafdruk. Deze bevat de uitstoot van alle broeikasgassen samen.
- We meten de effectiviteit van maatregelen tegen gaslekverliezen met de KPI op CO₂-eq-besparing,^[1] die wordt berekend voor Enexis groep als geheel. Deze KPI wordt weergegeven als procentuele afname ten opzichte van de CO₂-eq-uitstoot van scope 1 en 2 in het basisjaar 2024. De voetafdruk van 2023 is ISO-14064 geverifieerd, waarvan de methodiek als uitgangspunt dient voor de voetafdruk van basisjaar 2024. Voor 2025 geldt als doel een afname van 9% ten opzichte van basisjaar 2024. We monitoren deze KPI ten opzichte van het target. Aangezien 2024 als basisjaar fungeert, kunnen we nog geen voortgang rapporteren. Een doelstelling voor 2026 is nog nader te bepalen.
- Prestaties op het gebied van mobiliteit komen tot uitdrukking in de KPI op CO₂-eq-besparing.

- De voortgang van de uitbreiding en verzwaren van het elektriciteitsnetwerk meten we met de KPI op technisch gerealiseerde netcapaciteit, die we uitdrukken in megavoltampère (MVA). Een toelichting op de methodiek, doelstelling en realisatie van de technisch gerealiseerde netcapaciteit, staat in [S4 - consumenten en eindgebruikers](#).
- Beleid en maatregelen op het gebied van klimaatadaptatie (effecten extreme weersomstandigheden) komt, naast andere factoren, tot uiting in de KPI op de Jaarlijkse Uitvalduur (JUD). We streven naar een hoge betrouwbaarheid van ons netwerk. De infrastructuur van Enexis is goed bestand tegen een breed scala van extreme weersomstandigheden. Overstromingen kunnen potentieel leiden tot uitval van de elektriciteitsvoorziening aan klanten. Deze uitval komt dan tot uitdrukking in de JUD, die wordt berekend voor Enexis groep als geheel. Een toelichting op de methodiek, doelstelling en realisatie van de JUD, staat in [S4 - consumenten en eindgebruikers](#).
- De maatstaven die we gebruiken om prestaties en effectiviteit te meten voor onze materiële impacts, risico's en kansen op gebied van hernieuwbare energie, zijn nog in ontwikkeling. Voor duurzame warmte hebben we een ambitie uitgesproken om, samen met partners, in 2030 een equivalent van 50.000 extra woningen op warmte in ons verzorgingsgebied te realiseren. Voor groen gas houden we de getransporteerde volumes van groen gas bij in miljoen kubieke meter (Mm³). In 2024 werd 280 Mm³ groen gas ingevoerd in de gasnetten van de netbeheerders. In ons verzorgingsgebied was dat ongeveer 118 Mm³. Voor 2025 hebben we de ambitie om dit te laten toenemen tot 140 Mm³.

ENERGIEVERBRUIK EN ENERGIEMIX

Ons energieverbruik en de energiemix staan in onderstaande tabel:

Energieverbruik en energiemix (in MWh)	2024
Energieverbruik uit fossiele bronnen	
(1) Brandstofverbruik uit kolen en kolenproducten	-
(2) Brandstofverbruik uit ruwe olie en petroleumproducten	33.994
(3) Brandstofverbruik uit aardgas	399
(4) Brandstofverbruik uit andere fossiele bronnen	-
(5) Verbruik ingekochte of verworven elektriciteit, warmte, stoom en koeling uit fossiele bronnen	5.583
(6) Totaal verbruik fossiele energie	39.976
Aandeel fossiele bronnen in totale energieverbruik (%)	3%
Energieverbruik uit nucleaire bronnen	
(7) Verbruik uit nucleaire bronnen	-
Aandeel verbruik uit nucleaire bronnen in totale energieverbruik (%)	0%
Energieverbruik uit hernieuwbare bronnen	
(8) Brandstofverbruik uit hernieuwbare bronnen, incl. biomassa (ook industrieel en gemeentelijk afval van biologische oorsprong, biogas, waterstof uit hernieuwbare bronnen enz.)	10.582
(9) Verbruik ingekochte of verworven elektriciteit, warmte, stoom en koeling uit hernieuwbare bronnen	1.242.314
(10) Verbruik zelfopgewekte hernieuwbare energie uit andere bronnen dan brandstof (non-fuel)	644
(11) Totaal verbruik hernieuwbare energie	1.253.540
Aandeel hernieuwbare bronnen in totale energieverbruik (%)	97%
Totale energieverbruik	1.293.516

¹ De KPI CO₂-eq-besparing is voor de meting niet gevalideerd door een andere externe instantie, niet zijnde de assurance-provider voor het jaarverslag. Het uitgangspunt, zijnde de CO₂-eq-uitstoot in de voetafdruk 2024 is wel onderworpen aan ISO 14064 verificatie.

METHODOLOGIE EN KRITIEKE AANNAMES:

Het energieverbruik en de energiemix zijn ontleend aan de brondata uit scope 1 en 2 van de CO₂-eq-voetafdruk.

Aandachtspunten en aannames in de gehanteerde methodologie zijn:

- Fugitive emissions (zoals technisch gaslekverlies, koudemiddelen en SF₆) betreffen geen energieverbruik en zijn niet opgenomen in de tabel.
- Onze ingekochte elektriciteit op regel 9 is inclusief Garanties van Oorsprong (GVO's).
- Gehanteerde conversiefactoren zijn afkomstig van DEFRA (Greenhouse gas reporting: conversion factors 2024 - GOV.UK) en Regionale Klimaatmonitor Rijksoverheid ([Rapport Hernieuwbare energie - Rapportage Hernieuwbare energie - Amersfoort](#))

Op basis van onze NACE-codes,^[1] zijn we te kwalificeren als sector met een grote klimaatimpact. Dit is onze energie-intensiteit:

Energie-intensiteit per netto-opbrengst in MWh/miljoen euro	2024
Totaal energieverbruik van activiteiten in sectoren met een grote klimaatimpact per netto-opbrengst van activiteiten in sectoren met een grote klimaatimpact	498

De netto-opbrengsten van activiteiten in sectoren met een grote klimaatimpact is ontleend aan de netto-opbrengsten zoals gepresenteerd in noot 1 van de geconsolideerde jaarrekening.

¹ NACE D35.1, D35.2 en F42.2 (ESRS E1 par. 42)

ONZE BROEIKASGASEMISSIES

We rapporteren onze broeikasgasemissies volgens het GHG-protocol, uitgesplitst in scope 1- en scope 2-emissies en significante scope 3-emissies:

	Basisjaar	Vergelijkende informatie ¹	Retrospectief		Mijlpalen en jaar doel			
			Boekjaar	% mutatie 2024 t.o.v. 2023	2025	2030	2050	Jaarlijks doel (%)
Scope 1-emissies								
Bruto scope 1-emissies (ton CO ₂ -eq)	105.574	105.179	105.574	0%				
Lekkages gasnetwerk	96.788	97.198	96.788	0%				
Lease- en dienstauto's	8.180	7.342	8.180	11%				
Gasverbruik gebouwen	81	72	81	12%				
Lekkage SF ₆ uit schakelapparatuur	228	236	228	-3%				
Lekkage koudemiddelen (HFK/PFK)	247	283	247	-13%				
Aggregaten	50	48	50	4%				
Percentage scope 1 emissies van geregementeerde emissiehandelssystemen (%)	0%	0%	0%					
Bruto locatiegebaseerde scope 2-emissies (ton CO₂-eq)								
Netverlies elektra	449.116	390.508	449.116	15%				
Elektriciteitsverbruik gebouwen	1.751	2.787	1.751	-37%				
Lease- en dienstauto's	1.427	1.449	1.427	-2%				
Bruto marktgebaseerde scope 2-emissies (ton CO₂-eq)								
Netverlies elektra	0	0	0	-				
Elektriciteitsverbruik gebouwen	0	538	0	-100%				
Lease- en dienstauto's	1.427	1.449	1.427	-2%				
Totaal scope 1 & 2					-9%	-25%	nvt	nvt

	Retrospectief				Mijlpalen en jaar doel			
	Basisjaar	Vergelijkende informatie ¹	Boekjaar	% mutatie 2024 t.o.v. 2023	2025	2030	2050	Jaarlijks doel (%)
	2024	2023	2024					
Scope 3-emissies								
Totaal bruto indirecte (scope 3) emissies (ton CO ₂ -eq)	615.444	550.799	615.444	12%				
1. Gekochte goederen en diensten	161.810	100.684	161.810	61%				
2. Kapitaalgoederen	369.758	393.603	369.758	-6%				
3. Brandstof- en energieactiviteiten (niet opgenomen in scope 1 of scope 2)	66.490	42.197	66.490	58%				
4. Upstreamvervoer en -distributie	3.267	2.132	3.267	53%				
5. Afval geproduceerd bij activiteiten	4.628	5.365	4.628	-14%				
6. Zakelijk reisverkeer	1.491	1.117	1.491	33%				
7. Woon-werkverkeer werknemers	2.084	1.830	2.084	14%				
8. Upstream geleasede activa ²								
9. Downstreamvervoer ³								
10. Verwerking verkochte producten ⁴								
11. Gebruik verkochte producten ⁵								
12. End-of-life-verwerking verkochte producten ⁶								
13. Downstream geleasede activa ⁷								
14. Franchises ⁸								
15. Investerings	5.916	3.871	5.916	53%				
Totale broeikasgasemissies								
Totale broeikasgasemissies (locatiegebaseerd) (ton CO₂-eq)	1.173.312	1.050.722	1.173.312	12%	nvt	nvt	nvt	nvt
Totale broeikasgasemissies (marktgebaseerd) (ton CO₂-eq)	722.445	657.965	722.445	10%	nvt	nvt	nvt	nvt

1 De totale emissies over 2023 zijn herzien ten opzichte van ons Jaarverslag 2023. Voor een verdere toelichting hierop wordt verwezen naar "Foutherstel en schattingswijziging vergelijkende cijfers CO₂-eq-voetafdruk 2023" onder de tabel.

2 Niet van toepassing, alle leased assets vallen al onder categorie 1 en 2

3 Niet van toepassing, Enexis verkoopt geen fysieke producten of diensten die aan distributie onderhevig zijn

4 Niet van toepassing, Enexis verkoopt geen fysieke producten die door derden verder verwerkt moeten worden

5 Niet van toepassing, Enexis verkoopt geen producten die individuele gebruiksemisies zouden genereren

6 Niet van toepassing, Enexis verkoopt geen fysieke producten, dus zijn er geen Einde-Levensduur emissies te verantwoorden

7 Niet van toepassing, Enexis heeft geen downstream leased assets.

8 Niet van toepassing, Enexis heeft geen franchises

METHODOLOGIE EN SIGNIFICANTE AANNAMES

Voor het verantwoorden van broeikasgasemissies hanteren we de normen van ISO 14064-1 en het internationale Greenhouse Gas Protocol Corporate Standard inclusief bijbehorende richtlijnen.

De emissiefactoren zijn afkomstig uit verschillende openbare en niet-openbare bronnen, zoals de website www.co2emissiefactoren.nl en DEFRA. We controleren deze factoren regelmatig en werken deze jaarlijks bij. In enkele gevallen ontvangen we emissiegegevens rechtstreeks van externe leveranciers, die ze bepalen met eigen berekeningen. We rapporteren in CO₂ equivalenten. We lichten per scope de methodologie en aannames toe van de meest significante categorieën.

Scope 1: Directe emissies

Scope 1 bevat de directe emissies van broeikasgassen uit bronnen die eigendom zijn van, of worden gecontroleerd door het bedrijf. De uitsplitsing van deze emissies is zichtbaar in bovenstaande tabel. De grootste componenten in deze scope betreffen de technische lekkages van het gasnetwerk en het brandstofverbruik van lease- en dienstauto's.

De CO₂-emissies als gevolg van technisch lekverlies gas worden berekend op basis van OGMP2.0. Dit is een methodiek in beheer van Kiwa waarin de technisch lekverliezen worden berekend. Belangrijke variabelen die we aanleveren zijn de lengtes en de materiaalsoort van het leidingnetwerk. Ook het (gemiddelde) aantal lekkages, storingen en schades worden meegenomen in OGMP2.0. De berekeningen vinden plaats op basis van 2023 data. De aantallen en lengtes van ons gasnetwerk verschillen jaar op jaar niet significant. De gehanteerde conversiefactor en de emissiefactor zijn afkomstig van www.co2emissiefactoren.nl.

Ten aanzien van de CO₂-emissies van lease- en dienstauto's maken we gebruik van data die we rechtstreeks van de leveranciers ontvangen. Deze data bevat de hoeveelheid getankte liters per type brandstof. Met behulp van www.co2emissiefactoren.nl, berekenen we per soort brandstof de CO₂-eq-uitstoot.

Scope 2: Indirecte emissies elektriciteit en warmte

Scope 2 betreft alle uitstoot van broeikasgassen door de opwekking van de elektriciteit en warmte. Als netbeheerder distribueren wij elektriciteit. Bij de distributie van elektriciteit gaat altijd energie verloren. Bijvoorbeeld als gevolg van weerstand. Dit komt tot uiting in het netverlies elektriciteitstransport. Daarnaast gebruiken we in onze gebouwen zelf ook elektriciteit en gebruikt een deel van onze leaseauto's elektriciteit. We presenteren onze CO₂ uitstoot zowel markt gebaseerd als locatie gebaseerd. Locatie gebaseerd geeft de CO₂-emissie weer op basis van de fysieke energiemix op het net. Markt gebaseerd geeft de CO₂-emissie weer op basis van de ingekochte energiemix.

Het grootste deel van onze locatie gebaseerde CO₂ emissies, heeft betrekking op de netverliezen elektriciteit. Het netverlies elektriciteit is het verschil tussen de invoeding en afname als gevolg van de distributie. We kopen het netverlies in bij verschillende leveranciers. Het verbruik wordt uitgedrukt in GWh en omgerekend naar CO₂-equivalenten door middel van een emissiefactor die we berekenen op basis van de meest recente stroometiketten van de specifiek ingekochte energie bij desbetreffende leveranciers. Door middel van de aankoop van Garanties van Oorsprong (GvO's) vergroenen we de CO₂-eq-uitstoot van netverlies.

Scope 2 omvat ook het elektriciteitsgebruik van de gebouwen. Het elektriciteitsverbruik van de gebouwen die we in eigen beheer hebben, kopen we groen in. Daarnaast huren we een aantal gebouwen waarbij we niet beslissingsbevoegd zijn over de inkoop van energie, waardoor deze niet altijd groen ingekocht is. Ook gebruiken we in twee gebouwen warmte uit een lokaal warmtenet. Het elektriciteitsverbruik dat niet door ons zelf groen is ingekocht, vergroenen we door middel van GvO's. Het elektriciteitsgebruik van de gebouwen wordt gemeten in GWh, de data is afkomstig van een externe partij op basis van meetdiensten. De emissiefactoren zijn afkomstig van stroometiketten en www.co2emissiefactoren.nl.

Tot slot omvat scope 2 het elektriciteitsgebruik van lease- en dienstauto's. Doordat deze elektriciteit wordt getankt aan laadpunten waarbij Enexis geen controle heeft over de inkoop van de energie, gaan we ervan uit dat de landelijke energiemix wordt gebruikt. De emissiefactor is afkomstig van www.co2emissiefactoren.nl.

Scope 3: Andere indirecte emissies

Scope 3 emissies bestaan uit de uitstoot van alle broeikasgassen die een gevolg zijn van onze activiteiten in de waardeketen, zowel upstream- als downstream. Het GHG-protocol categoriseert scope 3 emissies in 15 categorieën die bedoeld zijn om bedrijven een systematisch kader te bieden voor het organiseren, begrijpen en rapporteren van de diversiteit van scope 3 activiteiten binnen een bedrijfsvalueketen. Categorie 8 t/m 14 zijn gezien de aard en inrichting van onze bedrijfsactiviteiten niet van toepassing, omdat we geen goederen en diensten verkopen. De uitstoot in scope 3 wordt berekend op basis van spend, tenzij er specifieke informatie per categorie beschikbaar is, bijvoorbeeld uit leveranciersgegevens. We werken aan het verkrijgen van meer specifieke data ten behoeve van scope 3.

Categorie 1, Gekochte goederen en diensten bevat onder andere netwerkcomponenten door onze leveranciers, ICT en overige diensten. De uitstoot in deze categorie wordt berekend op basis van spend en leverancier-specifieke informatie. Per onderdeel in deze categorie zijn de meest passende emissiefactoren geselecteerd die gebaseerd zijn op DEFRA factoren en leverancier-specifieke uitstoot. De CO₂-eq-uitstoot voor transportdiensten wordt berekend op basis van spend, vermenigvuldigd met een DEFRA-emissiefactor met een dienstverlenend karakter. Een beter passende specifieke emissiefactor voor deze post is nog niet beschikbaar.

Categorie 2, Kapitaalgoederen bestaat uit emissies gerelateerd aan de inkoop van assets zoals kabels en transformatoren. Op basis van Life Cycle Assessments (LCA's) uitgevoerd door CE Delft worden de emissies per component omgerekend naar CO₂. Indien LCA data niet beschikbaar is, wordt de berekening aangevuld op basis van investeringsbedragen. Ook aannemerij valt onder deze categorie. De uitstoot van aannemerij wordt berekend op basis van spend, vermenigvuldigd met een emissiefactor op basis van informatie van onze aannemers.

Categorie 3, Brandstof en energieactiviteiten bestaat uit administratief lekverlies gas en de ketenemissies van brandstofverbruik van lease- en dienstauto's, aggregaten en gebouwen. Het administratief gaslekverlies wordt berekend door het totale netverlies te reduceren met het technisch lekverlies, dat wordt berekend met OGMP2.0. Het administratief gaslekverlies resteert. We berekenen het brandstofverbruik op basis van verbruiksgegevens vermenigvuldigd met emissiefactoren van www.CO2emissiefactoren.nl. Een beperkt deel van deze emissies wordt op basis van spend berekend.

TOELICHTING MUTATIES 2024 TEN OPZICHTE VAN 2023

Ten opzichte van het jaar 2023 hebben zich in 2024 de volgende significante ontwikkelingen voorgedaan.

Scope 1: Directe emissies

De totale CO₂-eq-uitstoot in scope 1 laat een zeer lichte daling zien (0,4%). Wanneer we dieper inzoomen op onze afzonderlijke directe emissies, zien we een aantal ontwikkelingen. Het lekverlies gas is nagenoeg gelijk gebleven ten opzichte van 2023 (0,4% daling). Deze post representeert 92% van de uitstoot in scope 1.

De uitstoot als gevolg van brandstofverbruik door lease- en dienstauto's steeg met 11% als gevolg van een toename van het aantal werknemers en daarmee een toename van het wagenpark en het brandstofverbruik. Deze post representeert 8% van de uitstoot in scope 1.

Scope 2: Indirecte emissies elektriciteit en warmte

Het netverlies van elektriciteitstransport laat een stijging van 15% CO₂-eq-uitstoot zien (locatie gebaseerd). De stijging van de CO₂-eq-uitstoot wordt verklaard doordat de energiemix die we ingekocht hebben, een hoger gewogen gemiddelde CO₂-emissiefactor heeft dan in 2023. Het netverlies van elektriciteitstransport wordt 100% vergoend door middel van GvO's, markt gebaseerd is de uitstoot daardoor 0 ton CO₂-eq.

De CO₂ uitstoot van het elektriciteitsverbruik van onze gebouwen daalde met 37% (locatie gebaseerd). Dit wordt verklaard door een aanzienlijke afname in de CO₂ emissiefactor van 39% en een afname in het verbruik van elektriciteit van 8%. Markt gebaseerd komen we in 2024 ook hier uit op een uitstoot van 0 ton CO₂-eq als gevolg van vergroening.

Scope 3: Andere indirecte emissies

De toename van 61% in categorie 1 (gekochte goederen en diensten) wordt enerzijds verklaard door een toename in de CO₂ emissiefactoren van meer dan 30% en anderzijds een toename in aangekochte goederen en diensten van ongeveer 30%. De CO₂ emissiefactoren van componenten zijn na herberekening door de beheerder van de betreffende factoren, CE Delft, aangepast naar de meest actuele inzichten. De ontwikkeling van de toename in goederen en diensten ligt in lijn met de intensivering van onze activiteiten en de groei van het werkpakket. De mutatie in categorie 2 (kapitaalgoederen) laat echter een lichte daling van 6% zien ten opzichte van 2023, wat wordt verklaard door een uitzonderlijk hoge inkoop van kapitaalgoederen in 2023 om voorraad aan te leggen, zodat materiaalbeschikbaarheid geen belemmering wordt in de energietransitie. De toename van 58% in categorie 3 (brandstof en energieactiviteiten) wordt verklaard door een stijging van het volume van ons administratief netverlies gas van 55%.

FOUTHERSTEL EN SCHATTINGSWIJZIGING VERGELIJKENDE CIJFERS CO₂-EQ-VOETAFDruk 2023

De totale markt gebaseerde emissies over 2023 bedroegen 657.965 ton CO₂-eq. In ons Jaarverslag 2023 is 216.169 ton CO₂-eq gerapporteerd. Door een grondige herziening van de CO₂ voetafdruk hebben we beter zicht gekregen in onze uitstoot. We hebben onze voetafdruk uitgebreid en uitgediept en onze berekeningsmethodieken verbeterd door deze specifiekere te maken. In onderstaande tabel is de impact van deze wijzigingen per scope zichtbaar.

Scope	Marktgebaseerd in ton CO ₂ -eq		
	Gerapporteerd in jaarverslag 2023	Aangepaste vergelijkende cijfers	Impact herzieningen
1	64.022	105.179	41.157
2 ¹	428	1.987	1.559
3	151.719	550.799	399.080
Totaal	216.169	657.965	441.796

¹ Locatiegebaseerd betrof het gerapporteerde cijfer 378.554 ton CO₂-eq in scope 2. Na herziening bedraagt dit 394.744 ton CO₂-eq. De impact van de herziening is 16.190 ton CO₂-eq in scope 2.

Onderstaand verklaren we per scope de herzieningen met de grootste impact:

Scope 1 Aardgasverbruik netverliezen: De uitstoot in deze post is gestegen als gevolg van een herziening van de gebruikte methodiek, hetgeen een combinatie is tussen schattingswijziging en fouterstel. De gaslekverliezen zijn niet langer uitsluitend gebaseerd op lekkages in onze hoofdleidingen op basis van het landelijke gemiddelde voor gasdistributie. Sinds medio 2023 berekenen we de uitstoot van methaan op basis van de methodiek OGMP2.0. Dit is een preciezere en vollediger methode die in samenwerking met de sector en Netbeheer Nederland tot stand is gekomen. In deze methodiek nemen we ook de aansluitleidingen mee. Het netwerk waarover we verliezen berekenen is daardoor groter geworden. Deze wijziging in methodiek zorgt voor een toename van de CO₂-eq uitstoot van 42 kiloton.

Scope 2 Elektriciteitsverbruik netverliezen: Door fouterstel in de berekening van het netverlies elektriciteitsverbruik, a.g.v. een onvolledigheid van het volume netverlies van één van de energieleveranciers, is de locatie gebaseerde CO₂-eq-uitstoot met 12 kiloton gestegen. Markt gebaseerd heeft deze herziening geen impact op de CO₂-eq-voetafdruk aangezien de netverliezen 100% groen worden ingekocht.

Scope 3: De CO₂-uitstoot als gevolg van gekochte goederen en diensten (categorie 1), was in het jaarverslag 2023 niet opgenomen en daardoor was deze categorie onvolledig. Deze categorie bestaat uit goederen en diensten die we inkopen, zoals ICT en netwerkcomponenten die leveranciers inkopen. We vullen deze categorie met terugwerkende kracht aan in de vergelijkende cijfers. De CO₂-eq-uitstoot in deze categorie komt tot stand o.b.v. spend-based emissies en specifiek berekende CO₂-eq-uitstoot met informatie van leveranciers. Scope 3 wordt daardoor uitgebreid met 101 kiloton.

In categorie 2 inzake kapitaalgoederen, wordt de uitstoot berekend van onder andere onze netwerkcomponenten zoals kabels, gasleidingen, transformatoren en gasstations. Deze categorie komt tot stand op basis van spend-based emissies in combinatie met specifiek berekende emissies. De bron waaruit we de CO₂-emissiefactoren voor onze assets putten, CE-Delft, heeft op basis van de nieuwste inzichten emissiefactoren aangepast, met als gevolg dat de CO₂-eq-uitstoot van componenten is gestegen. Daarnaast zorgt de uitbreiding van de meegenomen netwerkcomponenten door middel van extrapolatie voor een toename van de uitstoot in 2023. Deze herzieningen zorgen voor een toename in scope 3 van 249 kiloton CO₂-eq. Dit is hersteld in de vergelijkende cijfers.

Categorie 3, brandstof en energie gerelateerde activiteiten, was onvolledig en is toegevoegd. Deze categorie bestaat uit de onderdelen administratief netverlies en WTT-emissies van aggregaten voor noodstroom. Dit leidt tot een toename van 42 kiloton CO₂-eq.

EMISSIE-INTENSITEIT

In onderstaande tabel staat de emissie-intensiteit per netto-opbrengst:

Emissie-intensiteit per ton CO ₂ -eq/miljoen euro	2024	2023	% mutatie
Broeikasgasemissies (locatiegebaseerd) scope 1 & 2	215	248	-13%
Broeikasgasemissies (locatiegebaseerd) scope 3	237	273	-13%
Totale broeikasgasemissies (locatiegebaseerd)	452	522	-13%
Broeikasgasemissies (marktgebaseerd) scope 1 & 2	41	53	-23%
Broeikasgasemissies (marktgebaseerd) scope 3	237	273	-13%
Totale broeikasgasemissies (marktgebaseerd)	278	327	-15%

De netto-opbrengsten van activiteiten in sectoren met een grote klimaatimpact is ontleend aan de netto-opbrengsten zoals gepresenteerd in [noot 1 van de geconsolideerde jaarrekening](#).

E5 Materiaalgebruik en Circulaire Economie

Voor ons netwerk hebben we veel kabels, leidingen, transformatoren en andere producten nodig die gemaakt zijn met waardevolle grondstoffen. Indirect is onze grondstoffenvoetafdruk daardoor aanzienlijk. Om onze negatieve impact te beperken en kansen optimaal te benutten, willen we onze circulariteit vergroten.

De negatieve milieu impact kan plaatsvinden bij de productie van de componenten (de upstream-waardeketen). Grondstoffen kunnen ook onnodig verloren gaan of hun waarde verliezen door verspilling (eigen operaties). Binnen de thema's materiaalgebruik en circulaire economie zien we de volgende negatieve impacts en een kans:

Environmental	Impact, Risico of Kans	Waardeketen	Tijdshorizon
Materieel thema		Upstream Eigen operaties Downstream	Kort Medium Lang
Circulaire economie Materiaalinstromen, incl. materiaalgebruik	Actuele negatieve impact: Enexis koopt grondstoff-intensieve componenten in en heeft daarmee indirect een aanzienlijke grondstoffenvoetafdruk, met mogelijke milieu-impact in de upstream waardeketen tot gevolg.		
Circulaire economie Materiaal uitstromen: verspilling, herinzet	Actuele negatieve impact: Het verspillen van materialen leidt tot onnodig verlies van grondstoffen, downcycling en afval, dat getransporteerd en verwerkt moet worden en leidt tot onnodige GHG-emissies en mogelijke andere milieuschade.		
	Actuele kans: Herinzet van materialen bespaart kosten voor inkoop nieuwe materialen (vermeden inkoopwaarde); eerder gedane investeringen hebben een langere levensduur.		

BELEID: OP WEG NAAR CIRCULARITEIT

In een circulaire economie worden zo min mogelijk nieuwe materialen gebruikt en blijft de waarde van materialen en grondstoffen zo lang mogelijk behouden. Ook is er in een circulaire economie niet of nauwelijks afval. De Nederlandse overheid streeft een circulaire economie na. Ook Enexis vindt het belangrijk om bij te dragen aan een circulaire economie. Daarom stimuleren we leveranciers om minder grondstoffen te gebruiken en meer gerecycled materiaal, werken we aan de optimalisatie van de levensduur van componenten, producten en materialen door herinzet en de reductie van verspilling. Zo beperken we de negatieve impact op milieu, bewegen we weg van het gebruik van primaire materialen en stimuleren we gebruik van secundair materiaal. Herinzet vormt ook een financiële kans, doordat we aanzienlijke inkoopkosten besparen.

DE 10 TREDE VAN DE R-LADDER

De R-ladder inspireert ons om bij te dragen aan de circulaire economie. Deze ladder bestaat uit tien R's, waarbij Refuse de hoogste trede is en Recover de laagste trede.

- Refuse: **overbodig** maken van grondstoffen;
- Rethink: **intensiever gebruiken** van dezelfde grondstoffen;
- Reduce: **reduceren** van de hoeveelheid grondstoffen per eenheid product;
- Reuse: **hergebruiken** van grondstoffen;
- Repair: **repareren** van grondstoffen;
- Refurbish: **renoveren** van grondstoffen;
- Remanufacture: **herfabriceren** van grondstoffen voor dezelfde functie;
- Repurpose: **herfabriceren** van grondstoffen voor een nieuwe functie;

- Recycle: **recyclen** van grondstoffen;
- Recover: **terugwinnen** van energie uit materialen door verbranding/vergisting.

Hoe hoger de strategie op de R-ladder, hoe minder (nieuwe) grondstoffen er nodig zijn en hoe beter de waarde van grondstoffen en materialen behouden blijft. Op deze manier krijgen producten een langere levenscyclus. We hebben maatregelen vastgesteld op de verschillende R-strategieën. Meer hierover staat in de paragraaf 'Maatregelen die circulariteit bevorderen'.

REDUCTIE GRONDSTOFFEN BIJ INKOOP

Bij de inkoop van materialen is ons hoofddoel om de hoeveelheid primaire grondstoffen per eenheid product te reduceren. We richten ons daarbij op de componenten met de grootste milieu-impact: laagspanningskabels (LS-kabels) en middenspanningskabels (MS-kabels), gasbuizen en distributietransformatoren. Deze componenten bestaan uit de volgende grondstoffengroepen:

Laagspanningskabels	Middenspanningskabels	Gasbuizen	Distributietransformatoren
Koper	Koper	PE	Staal
Rubber	PE	Koper	Olie
PVC	Aluminium	PVC	Koper
Aluminium	Rubber	Staal	Trafostaal
	XLPE		

Om de energietransitie mogelijk te maken, breiden we ons net sterk uit en hebben we fors meer materialen nodig. We kunnen dus niet minder inkopen; wél kunnen we materialen kopen waarvoor minder nieuwe grondstoffen gebruikt zijn. Onze focus ligt op de inkoop van componenten die gemaakt zijn van secundaire grondstoffen. We dagen onze directe leveranciers in de upstream-waardeketen in de Europese Unie, Zwitserland en Turkije uit om zich positief te onderscheiden op het gebied van duurzaamheid en wegen dit mee in onze inkoopbeslissingen. We monitoren de resultaten via het circulariteitsmodel. Deze tool, die we samen met een externe circulariteitsspecialist ontwikkeld hebben, geeft onder andere inzicht in het aandeel primaire grondstoffen in de componenten en het aandeel secundaire grondstoffen per product.

HERINZET VOORKOMT AFVAL EN BESPAART KOSTEN

Herinzet is belangrijk om onze circulaire ambities vorm te geven. Daarnaast raakt herinzet ook aan meerdere R-strategieën in de R-ladder. Met herinzet brengen we materialen uit onze oude producten opnieuw in de eigen operatie en voorkomen zo dat ze onnodig afval worden. Dit gebeurt na strenge keuring en onder specifieke voorwaarden, zodat de functionaliteit en veiligheid nooit in het geding zijn. Herinzet voorkomt het gebruik van nieuwe grondstoffen. Dat is niet alleen gunstig voor het milieu, we besparen er ook inkoopkosten mee. Door de vermeden inkoopwaarde te meten, zien we wat herinzet oplevert.

TOEPASSINGSWAARDE VAN GRONDSTOFFEN VERHOGEN

Wanneer producten onze operatie verlaten, streven we naar een zo hoog mogelijke toepassingswaarde van de grondstoffen. Dat wil zeggen dat er sprake is van een hoogwaardige verwerking: grondstoffen worden bijvoorbeeld hergebruikt, hergefabriceerd, maar in elk geval gerecycled. Het storten van grondstoffen proberen we zoveel mogelijk te voorkomen. Deze activiteiten vinden plaats in onze eigen operatie, in samenwerking met leveranciers en afvalverwerkers (upstream).

VERSPIJLING TEGENGAAN

Ondanks alle inspanningen komen we in onze operatie verspilling tegen. Uiteraard willen we dit voorkomen. Dit doen we door te sturen op optimaal voorraadbeheer (en daarmee onnodige inkoop te vermijden), door bewust om te gaan met producten en materialen en door (rest)afval te voorkomen. De impact van verspilling en de effecten van het beleid om het tegen te gaan, worden (nog) niet gemeten.

MAATREGELEN DIE CIRCULARITEIT BEVORDEREN

MAATREGELEN BIJ INSTROOM VAN MATERIALEN

We zoeken continu naar mogelijkheden om meer circulair te werken, zonder in te boeten op kwaliteit en snelheid in de aanleg en het onderhoud van ons net. In 2021 hebben we samen met een circulariteitsexpert onderzocht welke maatregelen kansrijk zijn om de milieu-impact van componenten te verminderen. Een deel van deze maatregelen is in onderstaande tabel weergegeven. De maatregelen vinden plaats in de upstream waardeketen en onze eigen operatie.

De mate van circulariteit is een van de gunningscriteria bij aanbestedingsprocessen van componenten. Ook vragen we bij leveranciers van componenten grondstoffenpaspoorten op. Hierin staat uit welke materialen het product bestaat en in welke mate het gemaakt is van secundaire grondstoffen.

Om circulariteit in de sector te bevorderen werken we soms samen met andere netbeheerders en kennispartners, bijvoorbeeld via het samenwerkingsverband Groene Netten^[1] en het kennisinstituut CE Delft. Ook laten we door KiWa een onafhankelijke toets doen van de door leveranciers aangeleverde grondstofdata in de grondstoffenpaspoorten. Daarnaast kijken we hoe we data kunnen verbeteren.

¹ Groene Netten is een samenwerkingsverband tussen infrastructuurbeheerders in Nederland: Alliander, Enexis, Gasunie, KPN, ProRail, Rijkswaterstaat, Stedin en Tennet. De deelnemers werken aan vier kernthema's: klimaat, circulariteit, biodiversiteit en impact meten.

Hieronder zie je een overzicht van een deel van onze maatregelen op het gebied van de instroom van grondstoffen. Je leest aan welk doel ze bijdragen, wat we willen bereiken met de maatregel, wanneer we de maatregel afgerond willen hebben en hoe ver we gevorderd zijn. Ook zie je aan welke R-strategieën de maatregelen bijdragen. Daar waar in de kolom R-strategie gesproken wordt over proces, betreft het maatregelen die te maken hebben met het optimaliseren van de organisatie rondom circulariteit en het verminderen van primair materiaalgebruik. Proces is geen formele R-strategie en daarom cursief weergegeven.

Instroom					
Doel	Genomen maatregel	R-strategie	Tijdshorizon voltooiing	Beoogd resultaat	Voortgang van maatregelen en acties
Inzicht in hoeveelheid primair materiaal per eenheid product van componenten	Ontwikkeling en uitrol van het Circulariteitsmodel waarmee we zowel de instroom als de uitstroom in kaart brengen, evenals de voortgang op onze circulaire ambities.	<i>Proces</i>	Continu	Inzicht in mate van circulariteit en in staat zijn om te sturen op circulariteit.	Circulariteitsmodel in 2024 voor derde jaar op rij als meetinstrument gebruikt.
Inzicht in samenstelling componenten	Registreren grondstoffenpaspoorten voor ingekochte componenten binnen de vier componentgroepen in scope.	<i>Proces</i>	Continu	Sturen op reductie van gebruik primair materiaal per eenheid product.	- Registratie grondstoffenpaspoorten verbeterd. - Template grondstoffenpaspoort geuniformeerd met collega netbeheerders - Grondstoffenpaspoorten van 4 kabelleveranciers gecertificeerd conform Kiwa convenant.
Inzicht in mate van circulariteit optimaliseren	Asset Tool (door)ontwikkelen en hanteren bij tenders.	<i>Proces</i>	Continu	Inzicht in mate van circulariteit en in staat zijn om te sturen op circulariteit.	De Asset Tool wordt ontwikkeld samen met Stedin, Alliander en CE Delft en wordt gebruikt als aanbestedingstool om o.a. circulariteit te beoordelen.
Reduceren van de hoeveelheid primair materiaal per eenheid product	Hanteren MVI beleid richting leveranciers. Document bevat o.a. vereisten t.a.v.: circulariteit en dematerialisatie.	Refuse Rethink Reduce	Continu	Verlagen % primair materiaal per eenheid product.	Zie voortgang per component in het hoofdstuk Meten van Duurzaamheidsdoelen.
Reduceren van de hoeveelheid primair materiaal per eenheid product	Verhogen van de weging van duurzaamheid (CO ₂ en circulariteit) in de gunning van de aanbestedingen van kabels en distributietransformatoren in 2024.	Recycle	Toegepast in 2024 en wordt ook gebruikt bij toekomstige aanbestedingen.	Verlagen % primair materiaal per eenheid product.	In de aanbesteding van kabels in 2024 woog duurzaamheid voor 16% mee in het gunningsmodel, waarvan 10% betrekking had op circulariteit.

GEPLANDE MAATREGELEN OM MATERIAALGEBRUIK TE REDUCEREN

We gaan onderzoeken of we materialen kunnen elimineren in het ontwerp van componenten. Ook bekijken we of het aanpassen van de materiaalsamenstelling van componenten tot de mogelijkheden behoort. Beide maatregelen hebben we in de planning om het gebruik van primaire grondstoffen per eenheid product te reduceren.

MAATREGELEN UITSTROOM VAN MATERIALEN

We willen verantwoord omgaan met materialen die we niet meer nodig hebben en onze processen uitgaan. Daarom nemen we maatregelen op het gebied van herinzet, verspilling en afvalstoffen. Deze maatregelen hebben grotendeels betrekking op de downstream-waardeketen. Indirect raken die ook de upstream-waardeketen, omdat we door herinzet de inkoop van nieuwe materialen voorkomen.

Hieronder zie je een overzicht van een deel van onze maatregelen op het gebied van de uitstroom van grondstoffen. Je leest aan welk doel ze bijdragen, wat we willen bereiken met de maatregel, wanneer we de maatregel afgerond willen hebben en hoe ver we gevorderd zijn. Ook zie je aan welke R-strategieën de maatregelen bijdragen. Waar in de kolom R-strategie gesproken wordt over proces, betreft het maatregelen die niet direct relateren aan een R-strategie, maar te maken hebben met het optimaliseren van de organisatie rondom circulariteit en het verminderen van primair materiaalgebruik.

Herinzet, verspilling en afvalstoffen					
Doel	Genomen maatregel	R-strategie	Tijdshorizon voltooiing	Beoogd resultaat	Voortgang van maatregelen en acties
Voorkomen van verspilling	Optimaliseren van het voorraadbeheer.	Refuse	n.t.b.	Voorkomen van onnodig bestellen van nieuwe materialen	
Voorkomen van verspilling	Pilot Bescherming van materialen tegen UV-straling op buitenlocaties.	Rethink	2025	Verlengen van de houdbaarheid en voorkomen van verspilling	Op schema, verwachte afronding pilot in Q1 2025
Optimaliseren herinzet	Herinzetten van producten en materialen.	Recover Reuse	Continu	Aanschaf van nieuwe materialen (en de daaruit volgende milieupact) voorkomen. Meetbaar via vermeden inkoopwaarde	Vermeden inkoopwaarde t.w.v. € 15.350.647 in 2024. (versus € 14.893.252 in 2023).
Optimaliseren herinzet	Onderdelen van uitgefaseerde bedrijfsmiddelen ¹ onttrekken en op voorraad nemen om andere bedrijfsmiddelen langer in bedrijf te houden.	Refuse Reuse	Continu	Uitstellen van investeringen en/ of vervangingen. Schaarse middelen (materialen en manuren) worden bespaard.	
Optimaliseren herinzet	Uitbreiden van assortiment componenten die voor herinzet in aanmerking komen.	Proces	Continu	Meer soorten componenten en onderdelen daarvan kunnen worden heringezet.	De uitbreiding van het assortiment betrof in 2024 het aanbieden van Gasstations.
Optimaliseren herinzet	Monitoring biedt inzicht in vraag en behoefte aan soorten componenten, waardoor sturing kan plaatsvinden.	Proces	Continu	Jaarlijkse stijging van herinzetbare bedrijfsmiddelen. Meetbaar via vermeden inkoopwaarde.	Vermeden inkoopwaarde t.w.v. € 15.350.647 in 2024. 3% stijging t.o.v. 2023
Verhogen toepassingswaarde	Inzet op optimale scheiding, zoveel mogelijk in monostromen.	Repurpose Recycle en Recover	Continu	Grondstoffen behouden hun waarde en worden zoveel mogelijk teruggebracht in de keten.	92 verschillende afvalstromen (monostromen).
Verhogen toepassingswaarde	Samenwerking met afvalverwerker t.b.v. hoogwaardige toepassingen van uitgefaseerd materiaal.	Repurpose Recyclen Recover	2025	Grondstoffen behouden hun waarde en worden zoveel mogelijk teruggebracht in de keten.	
Voorkomen van storten	We zoeken naar de best mogelijke verwerking van afval zoals asbest.	Recover	Continu	Stromen die onder storten vallen worden verwerkt volgens een hogere R-strategie.	

¹ Herinzet richt zich op het opnieuw inzetten van componenten en onderdelen daarvan. Uitgefaseerde bedrijfsmiddelen zijn ander soortige producten en materialen.

GEPLANDE MAATREGELEN HERINZET, VERSPILLING EN AFVALSTOFFEN

Om grondstoffen optimaal te gebruiken, gaan we de samenwerking aan met leveranciers om ongebruikte materialen retour te nemen voor hergebruik of recycling. Deze geplande maatregel relateert aan de R-strategieën Reuse, Refurbish, Remanufacture en Repurpose. Het is een maatregel die we in gang gaan zetten en die idealiter een voortdurende beweging wordt.

Een andere maatregel die we willen implementeren voor een optimaal gebruik van grondstoffen, is het opnieuw of elders inzetten van producten en materialen. Zo kunnen we de aanschaf van nieuwe materialen voorkomen. Het gaat om andere elementen dan de componenten die in scope zijn bij herinzet. Deze voorgenomen maatregel relateert aan de R-strategie Reuse. Ook dit zal een continu proces vormen.

Om verspilling te voorkomen zetten we ook in de toekomst stappen om ons voorraadbeheer te optimaliseren.

DOELEN STIMULEREN EN GEVEN RICHTING

Duurzaamheidsdoelen geven richting, motiveren ons om meer circulair te werken en stimuleren verbeteringen.

DOEL INSTROOM

Het doel voor instroom is: de primaire grondstoffen per eenheid product van de componenten in scope, zijn in 2030 50% lager dan in 2014.

Concreet betekent deze doelstelling voor de componenten in scope:

	Eenheid	Basisjaar 2014	Doelstelling 2030
Transformator	kg/ kVA	3,62	1,81
LS-Kabel	kg/m	2,31	1,16
MS-kabel	kg/m	3,31	1,66
Gasbuis	kg/m	1,02	0,51

In 2021 is dit doel vastgesteld, in lijn met het beleid om minder grondstoffen te gebruiken en meer gerecycled materiaal in te kopen. Het doel is geïnspireerd op de circulariteitsdoelstelling van de Nederlandse overheid en kwam tot stand met advies van een externe circulariteitsexpert. Er ligt geen wetenschappelijk onderzoek aan ten grondslag en het is vrijwillig tot stand gekomen. De scope van het doel zijn de vier componentgroepen: laagspanningskabels, middenspanningskabels, gasbuizen en distributietransformatoren. Het doel heeft betrekking op de upstream-waardeketen.

In de nulmeting over 2014 is ervan uitgegaan dat alle componenten voor 100% uit primaire materialen bestonden. Voor de berekening van de mate van circulariteit van de vier componenten in scope, gebruiken we grondstoffenpaspoorten. Als die niet beschikbaar zijn, gaan we uit van de kennis van interne experts over de samenstelling van materialen. Het is onze ambitie dat alle leveranciers van componenten grondstoffenpaspoorten gaan aanleveren.

DOELEN UITSTROOM

- **Herinzet:** Hiervoor hebben we nog geen formeel doel. Streven is om dit binnen drie jaar vast te stellen. De effectiviteit van onze aanpak monitoren we met de indicator 'Vermeden inkoopwaarde' (zie onder 'Meten van duurzaamheidsdoelen: zo blijven we op koers'). Het is onze ambitie om elk jaar een stijging te bereiken van zowel het aantal heringezette componenten als van de vermeden inkoopwaarde.
- **Verpilling:** We doen veel om verspilling te voorkomen, maar ook hiervoor hebben we nog geen concreet doel. De komende jaren onderzoeken we of het mogelijk is een zinvolle doelstelling te ontwikkelen en het voorkomen van verspilling te meten.
- **Afvalstoffen:** Deze doelstellingen zijn in ontwikkeling. We werken in de praktijk voortdurend aan het scheiden van afval. Het is onze ambitie om ons restafval te verlagen tot onder de 10% en ons scheidingspercentage te verhogen naar minimaal 85%.

METEN VAN DUURZAAMHEIDSDOELEN MATERIAALGEBRUIK EN CIRCULAIRE ECONOMIE

METEN INSTROOM

Voor het meten van onze instroomdoelen gebruiken we het circulariteitsmodel. Dat laat de hoeveelheid nieuwe grondstoffen in een product zien. Ook vragen we bij de leveranciers van laagspanningskabels (LS), middenspanningskabels (MS), gasbuizen en distributietransformatoren de grondstoffenpaspoorten op. Kunnen zij die nog niet leveren, dan baseren we ons voor de samenstelling en het gewicht van componenten op de kennis van onze specialisten op het gebied van componenten. De materialen kwalificeren we als niet gerecycled als we geen grondstoffenpaspoort hebben ontvangen, ook al is het aannemelijk dat er wel gerecycled materiaal gebruikt is.

PRIMAIRE GRONDSTOFFEN PER EENHEID PRODUCT:

	Eenheid	Basisjaar 2014	Realisatie 2024 in absolute aantallen	Realisatie 2024 in percentage t.o.v. 2014	Doelstelling 2030	Doelstelling t.o.v. 2014
Transformator	kg/ kVA	3,62	3,35	-7%	1,81	-50%
LS-Kabel	kg/m	2,31	2,29	-1%	1,16	-50%
MS-kabel	kg/m	3,31	3,48	5%	1,66	-50%
Gasbuis	kg/m	1,02	1,29	26%	0,51	-50%

In 2024 bereikten we voor twee componenten een reductie van de hoeveelheid primaire grondstoffen per eenheid product van respectievelijk 7% (transformatoren) en 1% (LS-kabels) ten opzichte van 2014. Voor de andere componenten zien we een stijging van de hoeveelheid materiaal per eenheid product. Dit wordt verklaard door de noodzaak om te standaardiseren (we bestellen minder kleine uitzonderingskabels) om voortgang in bouwen te garanderen, gasbuizen worden vervangen door leidingen gemaakt van PE en PVC, welke volgens de norm uit 100% primair materiaal moeten worden gemaakt, en krapte op de markt waardoor we niet in de gelegenheid waren eisen te stellen aan de samenstelling van de kabels die we bestelden. Daarmee liggen we nog niet op koers richting onze doelstelling van 2030.

Op basis van de gegevens uit het circulariteitsmodel, rapporteren we per component de materiaalsamenstelling en het percentage gerecycled materiaal dat is gebruikt. Dit leidt tot onderstaande tabel van LS-kabels, MS-kabels, gasbuizen en distributietransformatoren:

Materiaaltype	Materiaal gebruikt in de Component(en):	kg instroom	Primair materiaal in %	Secundair materiaal in %
Koper	LS-kabels, MS-kabels, Gasbuizen, Trafo's	3.182.443	84,2%	15,8%
Rubber	LS-kabels, MS-kabels	1.105.106	100,0%	0,0%
PVC	LS-kabels, Gasbuizen	2.662.644	96,5%	3,5%
Aluminium	LS-kabels, MS-kabels	9.671.205	95,7%	4,3%
PE	MS-kabels, Gasbuizen	4.621.457	99,4%	0,6%
XLPE	MS-kabels	1.544.412	99,5%	0,5%
Staal	Gasbuizen, Trafo's	432.700	90,8%	9,2%
Olie	Trafo's	658.025	100,0%	0,0%
Trafostaal	Trafo's	2.036.359	84,5%	15,5%
Totale hoeveelheid		25.914.351		

Naast koper en aluminium bevatten onze componenten waarschijnlijk ook andere kritieke materialen en zeldzame aardmetalen. Zo weten we dat bij de winning van ijzererts verontreinigingen kunnen voorkomen, waardoor het kan gebeuren dat silicium ($\leq 0,4\%$) en titanium ($\leq 0,04\%$) voorkomen in onze gasbuizen. In zeer geringe mate kunnen in stalen buizen ook nikkel ($\leq 0,5\%$) en niobium ($\leq 0,06\%$) aanwezig zijn.

Onze transformatoren bevatten naast koper en aluminium ook silicium metaal. Onze MS- en LS-kabels bevatten de kritieke materialen koper en aluminium.

METEN UITSTROOM

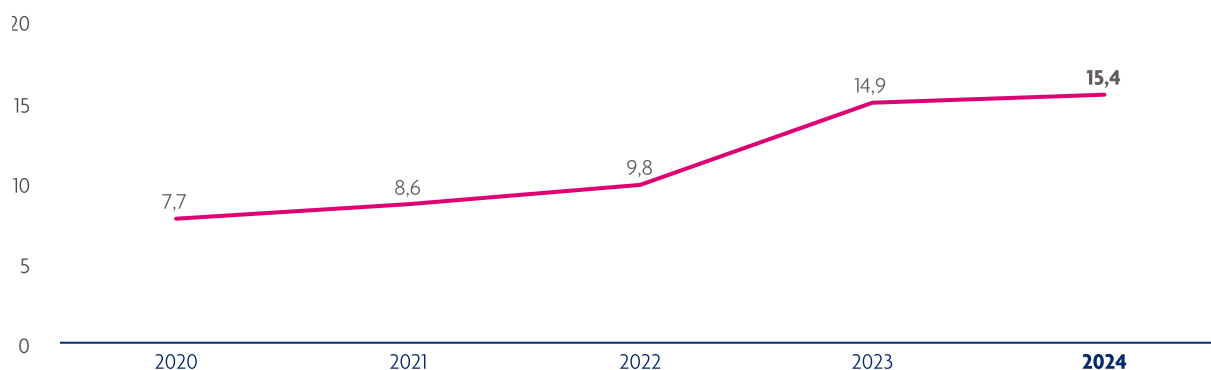
Verspilling vindt plaats als we meer inkopen dan nodig is, inefficiënt omgaan met materialen, afval niet optimaal scheiden en materiaal onnodig afval wordt. Vooralsnog kunnen we de mate van verspilling alleen meten waar het afval betreft (zie later dit hoofdstuk). Verspilling is nooit helemaal te voorkomen; er zijn bijvoorbeeld altijd snijverliezen en kleine kabellengtes die niet meer bruikbaar zijn.

Herinzet zien we als onderdeel van materiaaluitstroom, ook al vindt het in de praktijk plaats in onze eigen operatie en vloeien materialen en componenten daar ook in terug. We zien herinzet als uitstroom, omdat we materialen en componenten pas op herinzetbaarheid kunnen beoordelen als ze uit de operatie stromen. We kunnen dit (nog) niet vooraf, in de instroomfase, voorspellen.

Sinds 2017 monitoren we de inkoopwaarde die we door herinzet vermijden. Dit is een entiteitspecifiek meetpunt dat gekoppeld is aan de IRO herinzet. Daarom is dit meetpunt opgenomen in deze duurzaamheidsverklaring. Dankzij herinzet besparen we steeds meer geld, doordat het aantal componenten en onderdelen dat we hergebruiken toeneemt én doordat nieuwe componenten duurder zijn geworden.

De vermeden inkoopwaarde wordt berekend door van het component of onderdeel dat wordt heringezet, de vervangingswaarde vast te stellen. Door herinzet besparen we de kosten voor een nieuw component of onderdeel. De kosten die we maken om het product herbruikbaar te maken brengen we in mindering op de vervangingswaarde.

Herinzet vermeden inkoopwaarde (in € mln)

We verwachten dat de vermeden inkoopwaarde de komende jaren verder groeit. En dat we meer gaan besparen door minder nieuwe materialen te hoeven inkopen. Wat de financiële voordelen in de toekomst precies zijn, kunnen we niet goed aangeven, omdat niet voorspelbaar is hoeveel componenten en elementen uitstromen en geschikt zijn voor herinzet.

AFVAL

We gaan zo zorgvuldig mogelijk om met grondstoffen die uit onze processen komen. De totale hoeveelheid afval bedroeg in 2024 in totaal 22,1 miljoen kilogram. Deze leverden we in 92 afvalstromen aan. Deze informatie wordt geleverd door het bedrijf dat onze reststromen inzamelt, ophaalt en verwerkt.

Afval in kg.	2024		2023	
	Regulier afval	Gevaarlijk afval	Regulier afval	Gevaarlijk afval
Totale hoeveelheid afval	22.133.086		22.922.386	
Waarvan gevaarlijk afval		1.036.029		1.379.946
Grond gekwalificeerd als gevaarlijk afval		8.600.280		4.634.570
Afval met verwerking voor nieuwe nuttige toepassing				
Waarvan voorbereiding voor hergebruik	-	-	-	-
Waarvan recycling	11.167.281	9.438.457	15.687.346	5.853.375
Waarvan andere nuttige toepassingen (totaal van biomassa vergisting en composteren)	59.804	-	43.687	
Afval naar verwijdering				
Waarvan verbranding	1.269.692	35.726	1.174.357	34.776
Waarvan storten	-	162.125	-	126.365
Waarvan andere vormen van verwijdering	-	-	-	-
Totale hoeveelheid niet gerecycled afval	1.329.496	197.851	1.218.044	161.141

CLASSIFICATIE AFVALSTOFFEN

Gevaarlijk afval bevat stoffen die gevaarlijk (kunnen) zijn voor de gezondheid van mensen of het milieu. Welke afvalstoffen als gevaarlijk worden aangemerkt, is bepaald door de Europese afvalstoffenlijst (Eural).

PRODUCTEN IN AFVALSTROMEN SPECIFIEK VOOR ONS ALS NETBEHEERDER:

Afvalstroom	Aanwezige materialen
Kabels	Koper, aluminium, PVC, Rubber, PE
Gasbuizen	PE, Koper, PVC, staal
Distributie- en vermogenstransformatoren	Staal, Olie, Koper, Trafostaal

Sporadisch voeren we radioactief afval af. Dit kan voorkomen bij de uitstroom van vermogenstransformatoren.

S1 Eigen personeel

Onze medewerkers zijn cruciaal om de duurzaamheidsdoelen van Enexis te bereiken. Zij zijn de kracht achter ons succes. Daarom willen we een werkomgeving creëren waarin iedereen zich gehoord voelt en zich kan ontwikkelen, en waarin veiligheid vooropstaat.

ONZE DRIE KERNWAARDEN

In ons werk staan drie kernwaarden centraal: we zijn duidelijk, inclusief en lerend. Alleen als we zo werken, kunnen we onze strategie in een snel veranderende omgeving succesvol uitvoeren.

DUIDELIJK

We moeten ons elektriciteitsnetwerk de komende jaren verdubbelen. Het is dus belangrijk dat duidelijk is wat wij van medewerkers verwachten, en medewerkers van elkaar. Dat we expliciet zijn over wat goed gaat en wat niet, en dat we dit met elkaar bespreken. We moeten moedige keuzes maken, ook al is dat spannend en weten we niet precies hoe een besluit uitpakt. Duidelijk zijn maakt ons productiever. Omdat we niet tussen de regels door hoeven te lezen, maar precies weten wat collega's bedoelen, wat zij verwachten en wat we aan elkaar hebben.

INCLUSIEF

De energietransitie vraagt van ons dat we problemen oplossen. Daarom gaan we inclusief te werk. Wij geloven dat het bij elkaar brengen van verschillende perspectieven van binnen en buiten Enexis leidt tot vernieuwende oplossingen. Niemand heeft alle antwoorden, dus elke mening telt. We zoeken en versterken samenwerkingsverbanden met collega's uit alle onderdelen van onze organisatie en met mensen buiten ons bedrijf. We luisteren oprecht naar elkaar. Inclusief werken betekent ook dat we een goede afspiegeling zijn van de samenleving. Iedereen is welkom, ongeacht leeftijd, afkomst, godsdienst, geaardheid of levensbeschouwing.

LEREND

Medewerkers hebben de ruimte en aandacht om te leren, te reflecteren, te proberen en elkaar te versterken. Zo gaan we als organisatie steeds beter om met onze fouten en successen, groeien we elke dag en maken we betere resultaten mogelijk – precies wat de energietransitie van ons vraagt. We zoeken elkaar op en staan open voor feedback. Leren betekent ook dat we vragen stellen, durven experimenteren en niet bang zijn om fouten te maken – met respect voor de veiligheid van onze werkomgeving. Alleen als we nieuwsgierig en onderzoekend zijn, kunnen we leren.

Wij hebben de volgende thema's als materieel beoordeeld voor onze eigen Enexis-medewerkers:

Social	Impact, Risico of Kans	Waardeketen	Tijdshorizon
Materieel thema		Upstream Eigen operaties Downstream	Kort Medium Lang
Arbeidsvoorwaarden Veiligheid en gezondheid	Actuele negatieve impact: Veiligheidsincidenten kunnen leiden tot ernstige of fatale ongevallen van medewerkers.		
Arbeidsvoorwaarden Aantrekking talent	Potentieel risico: Een groot tekort aan technische vakmensen is een bedreiging voor het kunnen uitvoeren van een steeds groter wordend werkpakket als gevolg van de energietransitie.		
Gelijke behandeling en gelijke kansen voor iedereen Opleiding en ontwikkeling vaardigheden	Actuele positieve impact: Om de kwaliteit van de werkzaamheden hoog te houden biedt Enexis aan iedere medewerker die bij ons werkzaam is opleidingen aan. Dit vergroot de kennis en vaardigheden van medewerkers voor zowel huidige als toekomstige werkzaamheden en biedt medewerkers een goede positie op de arbeidsmarkt.		
Gelijke behandeling en gelijke kansen voor iedereen Diversiteit & Non-discriminatie binnen het eigen personeelsbestand	Actuele positieve impact: Enexis maakt geen onderscheid op basis van gender, geaardheid of afkomst en werkt aan een sociaal veilige werkomgeving. Enexis stimuleert diversiteit & inclusiviteit via het programma 'Een Enexis voor iedereen'. Hierdoor worden gelijke kansen voor iedereen gecreëerd en toegang voor diverse doelgroepen bevordert waaronder statushouders. We werken hiermee aan een cultuur waar je inbreng ertoe doet, je jezelf kan zijn en gewaardeerd wordt.		

De geïdentificeerde materiële thema's sluiten naadloos aan op onze kernwaarden en hebben niet geleid tot aanpassing van de strategie. De impacts en risico's gelden voor alle ruim 5.500 medewerkers en 1.500 inhuurkrachten van de Enexis Groep. De positieve impact van opleiding en ontwikkeling is alleen van toepassing op het eigen personeel. De actuele negatieve impact van veiligheidsincidenten is incidenteel.

We houden ons aan de richtlijnen voor arbeidsvoorwaarden en -omstandigheden van de International Labour Organization (ILO) en erkennen en onderschrijven de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens van de Verenigde Naties.

BELEID VOOR EIGEN PERSONEEL

VEILIGHEID EN GEZONDHEID

Ons veiligheidsbeleid is gericht op een zo veilig en gezond mogelijke werkomgeving. Veiligheidsincidenten kunnen leiden tot ernstige of fatale ongevallen, die negatieve gevolgen hebben voor zowel medewerkers als het bedrijf. Het veiligheidsbeleid minimaliseert deze impact door proactieve maatregelen als risicobeoordeling, incidentmeldingssystemen, voorlichting en onderwijs, gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen en effectieve calamiteitenbestrijding.

Het veiligheidsbeleid is van toepassing op alle activiteiten en medewerkers van de Enexis Groep, aannemers, onderaannemers en bezoekers van Enexis-locaties (zie ook S2 Werknemers in de waardeketen). Veiligheidsaspecten zijn ook onderdeel van onze Gedragswijzer voor interne en externe medewerkers. Hierin zijn onze normen en waarden opgenomen.

We verbinden ons aan externe standaarden en initiatieven bij de uitvoering van ons veiligheidsbeleid, waaronder de BEI en VIAG van Netbeheer Nederland, de Gedragscode van de GVE, en de normen NTA 8120 en ISO 55001 voor assetmanagement. Daarnaast bereikten we in 2024 een certificering volgens de NEN-veiligheidscultuurladder niveau 4 voor delen van de organisatie en voldoen we aan de VCA**-certificering.

TALENT AANTREKKEN

De ingrijpende veranderingen aan het energiesysteem leveren veel extra werk op. We hebben een groot aantal technische medewerkers nodig. Helaas is er een ongekend hoog tekort aan technisch personeel. Daarom werven we nieuwe collega's niet meer primair op diploma's en ervaring, maar selecteren we vooral op vaardigheden. We kijken niet naar wat iemand niet kan, maar wat we iemand kunnen leren. Om als aantrekkelijke werkgever gezien te worden, investeren wij meer in recruitmentmarketing.

OPLEIDING EN ONTWIKKELING VAN VAARDIGHEDEN

De energietransitie vraagt veel van onze organisatie en van de inzetbaarheid en vitaliteit van de mensen die voor ons werken. Daarom is 'lerend' een van onze kernwaarden en investeren we in duurzame inzetbaarheid en persoonlijke ontwikkeling van onze medewerkers. Onder duurzaam inzetbaar verstaan we dat de medewerker met plezier werkt, gezond is en optimaal presteert. En voortdurend over de juiste competenties beschikt en zich blijft ontwikkelen, zodat de medewerker nu en in de toekomst aantrekkelijk is voor de arbeidsmarkt. De medewerker en de leidinggevende dragen hiervoor een gezamenlijke verantwoordelijkheid: de medewerker gaat actief aan de slag met de eigen inzetbaarheid, de leidinggevende ondersteunt en faciliteert hierin.

Het beleid is van toepassing op alle medewerkers binnen Enexis en wordt aangeboden via het intranet en is daarmee ook beschikbaar voor alle medewerkers.

DIVERSITEIT EN NON-DISCRIMINATIE

Typend voor Enexis is dat iedereen voor elkaar klaarstaat en dat medewerkers enorm betrokken zijn. Mede hierdoor heeft ons net al jaren een hoge betrouwbaarheid. Maar voor de uitvoering van de energietransitie is meer nodig. Namelijk: veel extra mensen, andere inzichten en nieuwe manieren van denken en doen. Daarom is inclusief bij Enexis een kernwaarde. Ons beleid voor diversiteit en non-discriminatie richt zich op de uitbanning van discriminatie en intimidatie, en op de bevordering van gelijke kansen en van diversiteit en inclusie. We willen alle verschillende talenten, meningen, achtergronden en manieren van denken en doen in huis halen. Inclusief werken betekent ook dat we een goede afspiegeling zijn van de samenleving. We willen dat iedereen zich bij ons thuis voelt, ongeacht waar je geboren bent, van wie je houdt, hoe je je identificeert, welke leeftijd je hebt en of je een lichamelijke of mentale uitdaging hebt. Wij staan voor 'Een Enexis voor iedereen'. Dit beleid is in oktober 2022 vastgesteld door de RvB en beschikbaar via het intranet.

Binnen het beleid benoemen we vijf specifieke doelgroepen: leeftijd, gender, culturele diversiteit, arbeidsvermogen en LHBTIQ+. Voor gender en culturele diversiteit gelden specifieke doelstellingen: de bevorderingen van een evenwichtige man/vrouw-verhouding in de top- en subtopfuncties, en het streven naar 10% nieuwe instroom uit culturele diversiteit. Voor de andere doelgroepen gelden nog geen specifieke doelen. Wel is hiervoor aandacht via activiteiten van netwerkgroepen; van de organisatie krijgen zij budget om deze activiteiten uit te voeren.

In [onze Gedragswijzer](#) vragen we aandacht voor het creëren van een sociaal veilige werkomgeving in de breedste zin van het woord. Hierin staat ook onze procedure om discriminatie te voorkomen. Ook hebben we een compliance protocol. Hierin staan gedragsregels voor onze medewerkers. Bij indiensttreding tekenen medewerkers een verklaring dat ze zich aan het protocol houden. Ook volgen ze een e-learning. Ieder jaar stellen we [een nalevingsverslag](#) op over de manier waarop uitvoering is gegeven aan het compliance protocol en welke maatregelen we hebben genomen.

OVERLEG MET WERKNEMERS OVER IMPACTS

VEILIGHEID EN GEZONDHEID

Enexis overlegt zowel rechtstreeks met eigen personeel als met werknemersvertegenwoordigers via onze VGWM-commissie (vaste commissie voor veiligheid, gezondheid, welzijn en milieu) en veiligheidsraden in de vestigingen. Het overleg vindt plaats in verschillende stadia, waaronder vooraf bij pilots met gereedschap en draagproeven met kleding. De VGWM-commissie bespreekt iedere zes weken conceptprocedures, om daarna informele feedback te geven. Instemmingsplichtig beleid en procedures doorlopen een formeel proces. De operationele verantwoordelijkheid voor het overleg met de VGWM-commissie ligt bij de HSEQ-directeur van Enexis en bij de voorzitters van de betreffende commissies voor kleding en gereedschap. De VGWM-commissie heeft daarnaast regelmatig overleg met de rvb en de COR.

De effectiviteit van de dialoog evalueren we via de meldingen en klachten in het Veiligheidskompas en via inbreng van vestigingsvertegenwoordigers in de commissies. We zorgen daarbij voor consultatie en participatie van stakeholders. Zo moeten niet-leidinggevende medewerkers bij tal van activiteiten geraadpleegd worden. Van het V&G-beleid en –doelstellingen tot het onderzoek van incidenten en van de auditprogramma's tot het identificeren en beoordelen van risico's en kansen. Het principe is dat iedere medewerker kan deelnemen en daarvoor tijd, ruimte en middelen krijgt van de leidinggevende.

OPLEIDING EN ONTWIKKELING VAN VAARDIGHEDEN

Elke medewerker stelt samen met de leidinggevende jaarlijks een plan op voor persoonlijke ontwikkeling. Dit proces is onderdeel van het Energiegesprek, waarbij medewerker en leidinggevende continue in dialoog zijn over de ontwikkeling, doelen en vitaliteit van de medewerker. De ontwikkeldoelen worden vastgelegd en gemonitord in SuccessFactors, ons HR-systeem. Voor advies over persoonlijke ontwikkeling en vitaliteit kunnen medewerkers terecht bij het Loopbaan- en Mobiliteitscentrum (LMC). Hier kunnen ze ook ondersteuning krijgen voor hun Energiegesprek.

DIVERSITEIT EN NON-DISCRIMINATIE

Onze medewerkers zijn erg betrokken – bij hun werk en bij elkaar. Ieder kwartaal houden we het online Enexis Medewerkers Onderzoek (EMO). Daarmee meten we de Employer Net Promotor Score (e-NPS), samenwerking en bevlogenheid. In de eerste drie kwartalen wordt steeds een derde van de Enexis-medewerkers benaderd. In het vierde kwartaal vindt een meting plaats onder alle collega's, zowel medewerkers in vaste dienst als uitzendkrachten en externe medewerkers. Raad van bestuur, ondernemingsraden, directie, alle leidinggevenden en HR-businesspartners bespreken de uitkomsten van de onderzoeken. De uitkomsten van de totaalmeting delen we met iedereen. In het EMO zijn nu alleen indirecte vragen opgenomen over diversiteit en non-discriminatie. In 2025 passen we de methodiek aan, waardoor er meer data beschikbaar komt en we beter in staat zijn de voortgang van onze doelen te volgen.

HERSTELPROCESSEN VOOR VEILIGHEID EN GEZONDHEID

Als iemand door zijn werk gezondheidsschade oploopt, dan beschikken we over een grote waaier aan mogelijke interventies om de medewerker te helpen. Medewerkers kunnen hun zorgen of verbeterideeën melden via het Veiligheidskompas. Ook kunnen ze bij de medezeggenschap en vertrouwenspersonen terecht met hun zorgen of ongenoegen. Een medewerker die bij een klacht niet tevreden is met de geboden oplossing, kan bezwaar maken via een bedrijfsregeling of een claim indienen bij onze Insurance-afdeling. Alle regelingen zijn te vinden op ons intranet.

Enexis evalueert periodiek via het EMO onderzoek of medewerkers vertrouwen hebben in het beleid en de processen rondom veiligheid en gezondheid. Voor medewerkers die meldingen maken is bescherming geregeld via de bedrijfsregelingen.

MAATREGELEN OM RISICO'S TE VERKLEINEN EN KANSEN TE BENUTTEN

VEILIGHEID EN GEZONDHEID

Om medewerkers te beschermen, proberen we de risico's zoveel mogelijk te beperken. Dat doen we met hulp van veiligheidsstandaarden, opleidingen, proactieve maatregelen en een veilige werkcultuur. Ook volgen we nauwkeurig wat er gebeurt in onze netwerken en stimuleren we doorlopend veilig gedrag van medewerkers. Dat doen we bij werkplekbezoeken, via workshops, door processen continu te verbeteren, door te leren van incidenten en positieve veiligheidsvoorbeelden te geven. Met onze Health, Safety & Environment Award (HSE Award) zetten we elk jaar collega's in het zonnetje die zich op een bijzondere of zichtbare manier sterk maken voor veiligheid.

Leren van (bijna-)ongevallen heeft onze hoogste aandacht, dus monitoren en analyseren we alle incidenten. We delen de uitkomsten en verwerken de lessen in onze werkprotocollen, teamoverleggen, opleidingen en leersessies in de beroepspraktijkvormingshal. Ook werken we nauw samen met aannemers om de veiligheid te verbeteren.

Het staat hoog op onze agenda om meer spannings- en gasloos te werken, met als doel de veiligheidsrisico's te verkleinen. In deze tijd van enorme productiegroei en krapte op de arbeidsmarkt vinden we dit extra belangrijk. Bijkomend voordeel is dat nieuwe, minder ervaren medewerkers sneller veilig kunnen instromen in de netwerksector.

Onze maatregelen voor veiligheid en gezondheid zijn uitgewerkt in het veiligheidsbeleid dat VCA en ISO 45001 gecertificeerd is. Het bevat onder meer de volgende aspecten:

- Beleid en organisatie: procedures voor het aanvragen en verstrekken van veiligheidsaanwijzingen (BEI en VIAG), risicobeoordelingen (RIE), incidentmelding, en VGWM audits.
- Voorlichting en onderricht: verplichte veiligheidsopleidingen, VGWM-bijeenkomsten, en start-werk-vergaderingen.

- Arbeidsplaatsen: werkplekbezoeken, vragenlijsten voor voertuiginspecties, en controlelijsten voor HSE-locaties.
- Werkzaamheden niet primair in elektriciteit en gas: instructies voor afvalbeheer, omgang met gevaarlijke stoffen, werken in verontreinigde bodem, asbestbeheer, en PCB-oliehoudende installaties.
- Procedures onder verantwoordelijkheid van Installatie-verantwoordelijke: beheer van sleutels en zegels, gebruik van PBM's, en meldmethoden voor specifieke locaties.
- Persoonlijke beschermingsmiddelen: aanschaf, gebruik, en onderhoud van PBM's en veiligheidskleding.
- Calamiteitenbestrijding en bedrijfshulpverlening: richtlijnen voor HSE-locaties en handelwijzen bij brand.
- Voor het meetbedrijf: betreden en werken in CO₂-bedrijfsruimten.

TALENT AANTREKKEN

We hebben ons in 2024 breder dan ooit georiënteerd op de arbeidsmarkt. Dit heeft geleid tot een diverse instroom van nieuwe collega's, en daar zijn we trots op. Zo hebben wij bijvoorbeeld dit jaar dertien medewerkers uit Zuid-Afrika verwelkomd; in januari 2025 zijn er nog eens achttien gestart. De projectgroep waarin de medewerkers aan het werk gaan heeft uiteraard extra aandacht voor een goede inburgering. Om meer talenten aan te trekken, zijn we het Young Talent Project begonnen. Dit is een pilot die zich richt op het aantrekken, behouden en blijven boeien van afgestudeerden en young professionals. Zij volgen het Enexis Graduate Program of afdelingsspecifieke loopbaantrajecten met een persoonlijk ontwikkelprogramma, het Young Professional Programma.

Enexis is ook een van de launching partners van het Arbeidsmatchplatform (AMP). Het AMP is sinds de lancering eind 2023 uitgerold op diverse plekken in het land en helpt meer technici te vinden door te kijken naar skills. Daarbij organiseert of ondersteunt AMP regionale ecosystemen van bedrijven, opleiders en instanties om een aantrekkelijk aanbod voor werkzoekenden te genereren, samen te werken en te innoveren. Hierin verwijzen bedrijven bijvoorbeeld ook afgewezen sollicitanten naar elkaar door.

De marketingkosten voor werving nemen sinds 2023 sterk toe. Dit komt onder meer doordat het aantal openstaande vacatures tot recordhoogte is gestegen en de concurrentie heviger is. De conversieratio's op werken-bij websites zijn sinds corona gedaald van 4-6% naar 1-3%. Daarnaast is de trend dat kandidaten steeds minder bereid zijn om via de traditionele weg (met cv en motivatiebrief) te solliciteren. In 2024 hebben we dus meer budget vrijgemaakt om hetzelfde aantal sollicitaties te bereiken. Daarbij gebruiken we ook steeds meer intelligente technologie:

- We hebben sinds 2024 voor het eerste volledige jaar één centrale oplossing (platform). Hiermee borgen we uniformiteit en samenhang in campagnes, bouwen we talentpools per doelgroep en meten en visualiseren we resultaten. WhatsApp is ook gekoppeld aan het platform, zodat sollicitanten nu ook via dit medium kunnen solliciteren.
- Een nieuwe assessmenttool werkt met competentieprofielen (lenzen). Door in een wervingscampagne al de juiste lens te kiezen, zijn de resultaten van de kandidaten duidelijker en kunnen we deze beter interpreteren.
- Voor onboarding gebruiken we een digitaal platform dat ervoor zorgt dat collega's op een eenduidige manier informatie en een warm welkom ontvangen.

OPLEIDING EN ONTWIKKELING VAN VAARDIGHEDEN

Medewerkers vinden ons actuele aanbod aan (meerdaagse) trainingen, e-learnings en masterclasses op de digitale omgeving 'Enexis leren'. Zij kunnen zich hier direct inschrijven. Is een gewenste training niet beschikbaar, dan kunnen ze via het externe platform Archipel een passende training vinden en aanvragen. Via het platform kunnen ze ook zelftesten doen. En via het Duurzaam Inzetbaarheidsbudget kunnen ze elke gewenste opleiding volgen. Naast onze talentenprogramma's bieden we ook specifieke opleidingen aan voor leiderschap (onder meer leiderschaps- en intervisieprogramma's) en veerkracht (interne loopbaancoaches, vitaliteitsplatform en het jaarlijkse Energiegesprek). Met ons managementtraineeprogramma wonnen we in 2024 drie awards tijdens de Best Traineeship finale: Best Traineeship overall, award in de categorie Personal Branding, Best Young Talent Manager.

In 2024 is een nieuw leiderschapsprogramma voor de top honderd leidinggevendenden binnen Enexis gestart. Door het aanbieden van twee verplichte modules en dertien keuzemodules ontwikkelen deze collega's vaardigheden die belangrijk zijn bij de uitdagingen van de energietransitie, zoals resultaatgerichtheid, samenwerken en wendbaarheid.

Enexis vergoedt de studiekosten van een functie- of loopbaangerichte opleiding. Voor een opleiding die hier niet onder valt, kan een medewerker gebruikmaken van het Duurzaam Inzetbaarheidsbudget (DI-budget). Dit is een individueel budget van 500 euro bruto per jaar. Een medewerker kan het budget maximaal drie jaar opsparen tot 1.500 euro.

DIVERSITEIT EN NON-DISCRIMINATIE

Onze Gedragswijzer is een belangrijke maatregel om diversiteit te stimuleren en discriminatie tegen te gaan. Deze bedrijfsregeling verwijst expliciet naar alle gronden voor discriminatie, zoals raciale en etnische afkomst, kleur, geslacht, seksuele geaardheid, genderidentiteit, handicap, leeftijd, religie, politieke opvatting, nationale afkomst en sociale afkomst. Daarnaast behandelt de Gedragswijzer seksuele intimidatie, agressie, pesten en geweld en verwijst expliciet naar de Klachtenregeling seksuele intimidatie.

Binnen Enexis treffen we voorbereidingen op de Europese Richtlijn Loontransparantie. Deze richtlijn heeft als doel om gelijke beloning van mannen en vrouwen voor gelijke of gelijkwaardige arbeid en het verbod op geslachtsdiscriminatie te versterken. Om dit te bereiken moet het wervingsproces op een niet-discriminerende manier plaatsvinden, geven we medewerkers inzicht in de criteria voor de bepaling van beloningsniveau en beloningsontwikkeling, en kunnen ze opvragen hoe hun eigen beloning zich verhoudt tot die van collega's met een gelijkwaardige rol.

Om 'Een Enexis voor iedereen' vorm te geven, werken we met verschillende netwerkgroepen. Elk netwerk heeft een bestuur en een community-groep waarin leden hun input en ideeën met elkaar delen. Een goed functionerend netwerk levert een waardevolle bijdrage aan het lerend vermogen van onze organisatie. Door kennis te delen en de ontwikkeling van nieuwe vaardigheden te stimuleren, dragen de netwerken bij aan de versterking van interne relaties. Zo helpen ze onze organisatie om te innoveren en groeien. Naast netwerken 'Zij!' en 'Next' zijn in 2024 'Proud' en 'Connect' ontstaan vanuit een groep enthousiaste collega's.

We bevorderen diversiteit en inclusie via een diversiteitsspel dat al in verschillende teams gespeeld is. Ook kunnen medewerkers een bias-training volgen die helpt om vooroordelen te herkennen en verminderen. Samen met Stedin hebben we een VR-training ontwikkeld. Daarnaast geven we workshops en presentaties om het beleid en de bijbehorende klachtenregeling onder de aandacht te brengen en bewustwording te creëren voor een diverse en inclusieve werkomgeving en de manier waarop die te bereiken valt.

DOELEN VOOR EIGEN PERSONEEL

VEILIGHEID EN GEZONDHEID

Het spreekt voor zich dat we arbeidsongevallen willen voorkomen, zowel bij vaste als bij ingehuurde krachten en aannemers. Daarom streven we continu naar een veiligheidsbewuste omgeving. We stemmen veiligheids- en gezondheidsprocedures af op wet- en regelgeving, verbeteren de veiligheidscultuur en creëren een werkomgeving waarin veiligheid en gezondheid prioriteit hebben. Daarnaast vergroten we de betrokkenheid en verantwoordelijkheid van medewerkers bij veiligheidsmaatregelen. Een voortdurende evaluatie en optimalisatie van het systeem is essentieel om risico's te verminderen en de effectiviteit van processen te verbeteren.

Het spreekt voor zich dat we in zo'n veiligheidsbewuste omgeving arbeidsongevallen willen voorkomen, zowel bij onze vaste als ingehuurde krachten en bij onze aannemers. De maatstaven en doelen komen aan bod in de paragraaf 'kerncijfers medewerkers'.

TALENT AANTREKKEN

Enexis ambieerde in 2024 een bruto toename van 365 fte aan technisch personeel. Deze doelstelling hebben we gehaald: de bruto toename bedroeg 375 fte. De realisatie van de netto groei van 143 fte bleef achter bij de netto-doelstelling (≥ 200 fte). Dit komt doordat meer collega's dan verwacht met vervroegd pensioen zijn gegaan. In 2025 streven we naar een netto groei ≥ 154 fte.

OPLEIDING EN ONTWIKKELING VAN VAARDIGHEDEN

We meten onze positieve impact onder meer met de Employer Net Promotor Score (e-NPS). Een hoge e-NPS betekent dat een groot deel van de medewerkers ook ambassadeur van Enexis is. De e-NPS score is een breed ingezette methode, waarbij scores tussen +10 en +30 als goed worden beschouwd. De sector benchmark is +14. In het licht van de grote uitdaging waar we voor staan en de hiermee toenemende druk op medewerkers, achten we +30 als realistisch en ambitieus. Met een score over 2024 van +32 ligt onze e-NPS iets boven ons eigen target van +30. Met alle maatregelen die we treffen is ons doel om in 2026 een score van +40 te bereiken.

DIVERSITEIT EN NON-DISCRIMINATIE

Sinds 2023 werken we met een jaarplan om de doelstellingen voor diversiteit en inclusie te bereiken. Zo komt er voor 2025 een KPI op een evenwichtige man/vrouw-verhouding voor alle leidinggevende functies, en is er een streefcijfer voor nieuwe instroom uit culturele diversiteit.

Ons genderverhoudingsdoel is nauw verbonden met onze bredere doelstellingen om gelijke kansen te bevorderen en een inclusieve werkomgeving te creëren. Concreet streven we naar een minimaal mannen en vrouwenaandeel van 40% in de raad van bestuur en onder directeuren, en 30% voor overige leidinggevendenden. Bij de werving & selectieprocedure zorgen we dat op de longlist en short list minimaal 50% vrouwen staan. De streefcijfers die we voor de Subtop en alle overige categorieën leidinggevendenden hebben gesteld, zorgen ervoor dat we ook intern opvolging stimuleren om op termijn een evenwichtige verdeling van mannen en vrouwen in de raad van bestuur te bereiken. Daarnaast willen we dat 10% van de nieuwe instroom uit diverse culturele achtergronden bestaat. Deze doelstellingen zijn van toepassing op alle bedrijfsactiviteiten en lopen tot 2030, zonder een specifieke basiswaarde of basisjaar. Vanaf 2025 willen we de culturele diversiteit bij de instroom meten; de methode hiervoor is nog in ontwikkeling.

Om deze doelen te stellen, hebben we een analyse gemaakt van de streefcijfers en huidige stand van zaken bij de collega netbeheerders en hebben we twee sessies met de rvb en één met de rvc georganiseerd. De voortgang wordt gemonitord via een intern diversiteitsdashboard, en vanaf 2025 zal dit dashboard ook elk kwartaal met de rvc worden besproken.

KERNCIJFERS MEDEWERKERS

Onder medewerkers verstaan we alle personen die een arbeidsrelatie met Enexis Groep hebben. Een fulltime equivalent (fte) of voltijdmedewerker werkt veertig uur per week, deeltijdmedewerkers hebben een contract voor minder dan veertig uur per week, maar geen nul-urencontract. Oproepkrachten zijn in dienst zonder een gegarandeerd minimaal of vast aantal uren; hieronder vallen ook flexwerkers en werknemers met een nul-urencontract. Het gender is op basis van de opgave door de werknemer zelf.

Het totale aantal werknemers en uitsplitsing naar gender is als volgt:

Gender (# werknemers)	2024	2023
Man	4.635	4.299
Vrouw	1.346	1.191
Overig	-	-
Niet opgegeven	-	-
Werknemers (totaal)	5.981	5.490

De onderverdeling van het totaal aantal werknemers in personen naar land is als volgt:

Land (# werknemers)	2024	2023
Nederland	5.880	5.403
België	71	59
Duitsland	30	28
Werknemers (totaal)	5.981	5.490

WERKNEMERS PER CONTRACTTYPE, UITGESPLITST NAAR GENDER

Het totale aantal werknemers per contracttype en gender is als volgt:

Aantal werknemers, ultimo 2024	Man	Vrouw	Overig	Niet opgegeven	Totaal
Eigen werknemers	4.635	1.346	-	-	5.981
Vaste werknemers:	4.009	1.161	-	-	5.170
Tijdelijke werknemers	626	185	-	-	811
Oproepkrachten	-	-	-	-	-
Voltijdmedewerkers	4.233	610	-	-	4.843
Deeltijdmedewerkers	402	736	-	-	1.138
Medewerkers niet in loondienst:	1.261	334	-	10	1.605
Uitzendkrachten	34	35	-	-	69
Consultants	637	162	-	7	806
Oproepspecialisten	396	78	-	3	477
Fixed price ¹	194	59	-	-	253

¹ Verrichten van werkzaamheden volgens een vooraf vastgestelde prijs.

De onderverdeling van werknemers per contracttype naar land is als volgt:

Aantal werknemers, ultimo 2024	Nederland	België	Duitsland	Totaal
Vaste werknemers	5.085	57	28	5.170
Tijdelijke werknemers	795	14	2	811
Oproepkrachten	-	-	-	-
Voltijdmedewerkers	4.759	60	24	4.843
Deeltijdmedewerkers	1.121	11	6	1.138

Het totale aantal fte's per contracttype en gender is als volgt:

In fte's, ultimo 2024	Man	Vrouw	Overig	Niet opgegeven	Totaal
Eigen werknemers	4.551	1.183	-	-	5.734
Vaste werknemers	3.955	1.019	-	-	4.975
Tijdelijke werknemers	596	163	-	-	759
Oproepkrachten	-	-	-	-	-
Voltijdmedewerkers	4.233	610	-	-	4.843
Deeltijdmedewerkers	318	573	-	-	891

Het aantal fte's is relevant voor de toelichting op de personeelskosten in noot 4 van de geconsolideerde jaarrekening.

PERSONEELSVERLOOP

Het gemiddelde aantal werknemers is bepaald door [de som van het aantal werknemers op 1 januari en 31 december, gedeeld door twee]. Het personeelsverloop is berekend op basis van het aantal werknemers dat Enexis Groep heeft verlaten in het boekjaar (danwel door ontslag, pensionering of overlijdens tijdens dienstverband), gedeeld door het gemiddeld aantal werknemers in het boekjaar.

Het totale personeelsverloop was als volgt:

	in 2024
Aantal werknemers dat Enexis heeft verlaten	417
Gemiddeld aantal werknemers ¹	5.754
Personeelsverloop ²	7%

1 Berekening gemiddelde aantal werknemers: de som van het aantal werknemers op 1 januari en 31 december, gedeeld door twee.

2 Berekening personeelsverloop: het aantal werknemers dat Enexis Groep vrijwillig heeft verlaten in het boekjaar (danwel door ontslag, pensionering of overlijdens tijdens dienstverband), gedeeld door het gemiddeld aantal werknemers in het boekjaar.

DIVERSITEITSMATSTAVEN

Onder hoger management verstaat Enexis Groep de subtop (N-1 functies). Dit zijn de functies (directeuren en managers) op een niveau direct onder de raad van bestuur. De verdeling naar gender is als volgt:

Genderdiversiteit hoger management in aantal werknemers	Ultimo 2024	Percentage van totaal hoger management
Man	13	54%
Vrouw	11	46%
Overig	0	0%
Niet opgegeven	0	0%
Totaal	24	100%

1 N-1 functies (directeuren en managers op één niveau onder de raad van bestuur).

Voor de diversiteit van de raad van bestuur en raad van commissarissen wordt verwezen naar toelichting GOV-1.

De verdeling van werknemers naar leeftijdscategorie is als volgt:

Aantal werknemers ultimo 2024	Man	Vrouw	Overig	Niet opgegeven	Percentage van totaal aantal werknemers
Onder 30 jaar	629	151	-	-	13%
30 t/m 50 jaar	2.315	667	-	-	50%
Boven 50 jaar	1.691	528	-	-	37%
Totaal	4.635	1.346	-	-	100%

OPLEIDING EN ONTWIKKELING VAN VAARDIGHEDEN

Tijdens het Energiegesprek bespreekt iedere eigen medewerker (100%) een of meerdere keren per jaar met hun leidinggevende de persoonlijke ontwikkeling van vaardigheden en de voortgang daarop. Voor een uitsplitsing van het aantal eigen medewerkers naar gender dat heeft deelgenomen aan het Energiegesprek zie de tabel 'totale aantal werknemers per contracttype en gender', opgenomen in paragraaf 'kerncijfers medewerkers'.

Gemiddeld aantal uur opleiding	2024
Man	20
Vrouw	9

Het gemiddeld aantal uur opleiding is berekend op basis van de medewerkers (eigen personeel en inhuur) die het hele jaar in dienst zijn geweest. Om tot een gemiddeld aantal uur te komen, is eerst een gemiddelde tijdsinspanning per opleiding bepaald op basis van ons eigen aanbod. Vervolgens is een totale tijdsinspanning berekend voor het totale aanbod (intern en extern) te komen. Langlopende opleidingen zijn apart toegevoegd.

VEILIGHEID EN GEZONDHEID

Het spreekt voor zich dat we arbeidsongevallen willen voorkomen, elk ongeval is er één te veel. We meten de effectiviteit van veiligheidsmaatregelen voor eigen personeel en werknemers van aannemers en andere contractpartners (medewerkers in de keten, zie S2) aan de hand van het aantal incidenten met verzuim en de Lost Time Injury Frequency (LTIF).

De LTIF toont het aantal incidenten met verzuim (minimaal 24 uur volledig verzuim, exclusief dodelijke ongevallen in woon-werkverkeer) per 1 miljoen gewerkte uren, de methode van berekenen van LTIF is gelijk binnen de sector.

Ongevallen en LTIF ¹	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018
Ongevallen met verzuim	12	6	18	11	7	10	12
Dodelijk ongeluk	-	-	-	-	-	-	-
LTIF Enexis	1,1	0,6	1,9	1,2	0,8	1,2	1,5

¹ LTIF: de LTIF staat voor het aantal ongevallen met als gevolg verzuim per 1.000.000 gewerkte uren.

In de praktijk is de ambitie altijd nul ongevallen. Het aantal ongevallen en meldingen van bijna-ongevallen wordt dagelijks bijgehouden. Onze LTIF-doelstelling voor werknemers is <1. We hadden in 2024 enkele ernstige incidenten en het veiligheidscijfer LTIF is verslechterd ten opzichte van vorig jaar (1,1 tegenover 0,6 in 2023). Het cijfer ligt weliswaar voor Enexis rond onze doelstelling maar we gaan door om de veiligheid te verbeteren.

Naast incidenten met verzuim kennen we ook incidenten waarbij de betrokkene tijdelijk aangepaste werkzaamheden krijgt toegewezen en waarbij het verzuim niet meer dan een werkdag of dienst bedraagt. Een medewerker is in zo'n situatie niet in staat om zijn of haar normale werk uit te voeren maar kan wel vervangend werk uitvoeren en blijft zo betrokken bij het werk. Enexis wil van alle incidenten leren met als doel om toekomstige incidenten te voorkomen. Daarom wordt ieder incident gemeld en zo nodig onderzocht. Dit jaar rapporteren we aanvullend op de LTIF, conform de ESRS, ook het aantal 'ongevallen met aangepast werk'. dat waren er 14. Zou je deze ongevallen meetellen dan komen we op 26 ongevallen met een bijbehorende ratio van 2,4 per miljoen gewerkte uren.

Veiligheid is een kernthema binnen Enexis. Alle eigen medewerkers (100%) vallen daarom onder het veiligheidsbeheerssysteem. De afdeling HSEQ analyseert alle veiligheidsmeldingen en rapporteert hierover aan de rvb. Ook de rvc bespreekt de rapportage periodiek. In 2024 waren er drie meldingen van beroepsziekten of daaraan gerelateerd verzuim.

BELONINGEN

Bij Enexis vinden we het belangrijk dat iedereen een eerlijk beloning krijgt, ongeacht geslacht. Er is een collectieve arbeidsovereenkomst energie netwerkbedrijf (CAO NWB) van toepassing, daarmee ontvangen al onze medewerkers een leefbaar loon. Vanuit onze kernwaarde inclusiviteit gaan wij voor gelijke kansen én gelijke beloning. Daarom hebben we onze eigen cijfers grondig bekeken (peildatum 1 juli 2024) om te zien hoe we ervoor staan op het gebied van salarisgelijkheid.

Bij Enexis is er sprake van een loonkloof van 1% (ten gunste van mannen). Hoewel precies op 100% gelijkheid uitkomen lastig is, geloven wij dat iedere stap belangrijk is. We blijven ons dan ook inzetten voor een werkomgeving waarin iedereen, op ieder niveau, eerlijk wordt gewaardeerd. - Bij Enexis werken nu 22% vrouwen en 78% mannen. Een van onze doelstellingen is ook om daar meer evenwicht in te brengen. We beseffen dat dit een doelstelling is voor de lange termijn. Daarom werken we in sectorverband ook aan een programma en campagne om meer vrouwen te interesseren voor de techniek. Het helpt dan ook dat we voor vrouwen een goede werkgever zijn op gebied van belonen.

Beloningsverschillen	ultimo 2024
Beloningsverschil tussen mannen en vrouwen ¹	1%
Verhouding jaarlijkse totale beloning best betaalde persoon en mediaan voor alle werknemers	3,2

¹ Verschil tussen de gemiddelde beloning van vrouwelijke werknemers en mannelijke werknemers, uitgedrukt als een percentage van het gemiddelde beloningsniveau van mannelijke werknemers.

INCIDENTEN, KLACHTEN EN ERNSTIGE IMPACTS OP HET GEBIED VAN MENSENRECHTEN

	2024
Aantal incidenten van discriminatie	2
Aantal overige incidenten (incl. intimidatie)	47
Aantal klachten via officiële kanalen ¹	4
Geldboeten, geldstraffen en schadevergoedingen in euro's	0

¹ Een klacht kan ook als incident bekend zijn bij de vertrouwenspersoon, maar hoeft niet per se. Het is daardoor niet uitgesloten dat de klachten via officiële kanalen ook onder incidenten zijn geregistreerd.

Zowel bij gemelde incidenten van "discriminatie" als bij gemelde "overige incidenten" registreren wij wat iemand ervaart. Als iemand discriminatie ervaart en hiervoor bij de vertrouwenspersonen komt, betekent dat niet automatisch dat het ook (juridisch) vastgestelde discriminatie is. -

Er waren in 2024 geen vastgestelde gevallen van dwangarbeid, mensenhandel of kinderarbeid of daarmee samenhangende boetes of sancties.

S2 Werknemers in de waardeketen

Voor de uitvoering van onze kerntaken gebruiken we de expertise en capaciteit van aannemers en installeren we componenten in het net. Enexis heeft als doel bij haar activiteiten te voldoen aan internationale mensenrechten- en arbeidsnormen. Door de energietransitie kunnen medewerkers in onze waardeketen een hogere werkdruk ervaren. Die kan leiden tot onveilige situaties en gezondheidsproblemen. Enexis streeft ernaar deze risico's te beheersen en kansen te benutten door middel van gerichte maatregelen en samenwerking in de sector.

We rapporteren in dit verslag over twee ketens. In de eerste plaats de leveranciersketen: medewerkers van bedrijven waar we componenten voor ons elektriciteits- en gasnetwerk inkopen, zoals kabels, gasbuizen en transformatoren. En daarnaast ook de aannemerijketen: de mensen met wie wij werken voor de aanleg en het onderhoud van ons netwerk. Op dit moment is er nog beperkt inzicht in de overige waardeketens, de komende jaren brengen we ook deze in kaart (overige componenten, materieel en andere diensten). Als daar aanleiding voor is, nemen we ze mee in toekomstige rapportages.

Onze verhouding tot de twee groepen medewerkers is niet identiek. In de leveranciersketen werken we niet direct samen met werknemers. In de aannemerij is er wel sprake van een intensieve samenwerking, omdat Enexis-medewerkers en medewerkers van de aannemers dezelfde soort werkzaamheden uitvoeren. Op het gebied van veiligheid en gezondheid zijn de belangen en risico's gelijk.

Bij medewerkers van leveranciers en aannemers zien we de volgende negatieve impact:

Social	Impact, Risico of Kans	Waardeketen	Tijdshorizon
Materieel thema		Upstream Eigen operaties Downstream	Kort Medium Lang
Arbeidsomstandigheden Veiligheid en gezondheid (Componenten)	Potentiële negatieve impact: Gebrek aan veiligheidsmaatregelen en/of bewustzijn kan leiden tot gezondheidsrisico's en verzuim van werknemers in de toeleveringsketen.		
Arbeidsomstandigheden Veiligheid en gezondheid (Aannemerij)	Potentiële negatieve impact: Gebrek aan veiligheidsmaatregelen en/of bewustzijn bij aannemers kan leiden tot gezondheidsrisico's en verzuim van werknemers van aannemers.		

ENERGIETRANSITIE ZORGT VOOR HOGERE WERKDruk

Vanwege de energietransitie groeit ons werkpakket en zijn we afhankelijk van de (tijdige) aanlevering van componenten en inzet van aannemers. We constateren dat dit bij partners bijdraagt aan een toenemende werkdruk. Dit kan leiden tot onveilige werksituaties en stress-gerelateerde gezondheidsklachten. Deze constatering heeft niet geleid tot aanpassing van onze strategie en ons businessmodel, wel tot het nemen van maatregelen (zie verderop).

We hebben op dit moment nog onvoldoende zicht op werknemers in de gehele waardeketen een risico op schade lopen. We hebben met informatie uit de sector en onder begeleiding van een gespecialiseerd adviesbureau een onderzoek uitgevoerd. Uit dit onderzoek is naar voren gekomen dat er bij de winning van grondstoffen zoals koper en aluminium een kans is op negatieve impact bij werknemers, zoals mensenrechtenschendingen (waaronder kinder-, dwang- en verplichte arbeid). We blijven potentiële impact en afhankelijkheden monitoren als onderdeel van ons risicobeheer en onze (duurzaamheids)strategie. Dit is nodig in het kader van verantwoorde bedrijfsvoering en duurzame waardecreatie.

WERKEN AAN VEILIGHEID EN GEZONDHEID

ONS BELEID

In ons beleid voor maatschappelijk verantwoord inkopen (MVI) hebben we aandacht voor de veiligheid en gezondheid van werknemers in de waardeketen ([zie GI-2 voor verdere toelichting](#)). Dit beleid vormt de grondslag voor Europese aanbestedingen; het monitoren en bespreken van ontwikkelingen op dit vlak is onderdeel van de werkzaamheden van contractmanagers binnen Enexis. Alle betrokken stakeholders beschikken via onze website over ons MVI-beleid; leveranciers en partners zijn essentieel voor de uitvoering van dit beleid.

Naast het MVI-beleid hanteren we een gedragscode voor leveranciers. Die is verwerkt in de algemene inkoopvoorwaarden of wordt als separaat document benoemd wanneer de inkoopvoorwaarden niet van toepassing zijn (Europese Aanbestedingen). In dat laatste geval moet de leverancier akkoord gaan met de toepassing ervan. De gedragscode bevat bepalingen voor het respecteren van mensenrechten en arbeidsrechten van werknemers en eist van leveranciers dat de werkcondities voldoen aan alle (supra)nationale wet- en regelgeving en van toepassing zijnde cao('s). De gedragscode gaat specifiek in op kinderarbeid, niet expliciet op mensenhandel, gedwongen arbeid of verplichte arbeid. In aanloop naar de invoering van de Corporate Sustainability Due Diligence Directive (CSDDD) passen we de gedragscode daarop aan in 2025. Over 2024 zijn geen gevallen bekend van niet-naleving van de gedragscode.

We onderschrijven de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens van de Verenigde Naties en de Fundamentele Principes en Rechten op het Werk van de International Labour Organization (ILO). Zowel het MVI-beleid als de gedragscode heeft betrekking op de werknemers in de waardeketen en bevat elementen die aansluiten bij de VN-richtlijnen voor mensenrechten en bedrijfsleven, de genoemde ILO-verklaring en de OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen.

OVERLEG EN INTERACTIE

We erkennen dat het belangrijk is om te overleggen met werknemers in de waardeketen over de impact van ons werk, maar hierover hebben we momenteel geen direct contact. Er is wel interactie in de volgende gevallen:

- Aanbestedingstrajecten met (potentiële) leveranciers.
- Het opstellen van nieuwe contracten en contractverlengingen (incidenteel, gemiddeld eens per 4-8 jaar). Hierbij kan de focus liggen op het bespreken van veiligheid en arbeidsomstandigheden.
- Structureel regulier overleg (doorlopend). In deze operationele en strategische besprekingen kunnen ook veiligheid en arbeidsomstandigheden besproken worden.
- Reguliere evaluaties (periodiek), denk aan beoordelingen en gesprekken met een focus op naleving van contractuele afspraken en veiligheidsstandaarden.
- Veiligheidsincidenten (incidenteel). Dit betreft communicatie met betrokken partijen met een focus op incidentanalyse en preventieve maatregelen.

Binnen onze organisatie ligt de operationele verantwoordelijkheid om deze overleggen te voeren bij contractmanagement aannemerij (voor de aannemers) en voor de netcomponenten gezamenlijk bij Supply Chain Management, Asset Management en Inkoop.

We hebben nog geen algemeen geformaliseerd proces om met werknemers in de waardeketen te overleggen en om specifieke inzichten te krijgen rondom kwetsbare werknemers. In het kader van de CSDDD willen we een werkwijze ontwikkelen om de effectiviteit van interacties te beoordelen en verbeteren.

HERSTELPROCESSEN

Onze afdeling HSEQ wordt geïnformeerd over incidenten en ongevallen met werknemers van aannemers en is betrokken bij de afhandeling. Soms vindt gezamenlijk onderzoek plaats. Deze processen zijn geïntegreerd in de contractmanagementgesprekken en in onze primaire organisatie. HSEQ bespreekt de situatie met de aannemer, met als doel herstel te bieden en maatregelen te nemen om herhaling te voorkomen. Regelmatig analyseren we (trends in) incidenten bij aannemers om de effectiviteit van deze processen te waarborgen. Voor werknemers van netcomponentenleveranciers hebben we naast de structurele reguliere gesprekken met de leveranciers, geen specifieke herstelprocessen. De verwachting is dat dit verandert met de komst en verdere implementatie van de Corporate Sustainability Due Diligence (CSDDD).

We hebben momenteel geen specifiek klachtenkanaal voor werknemers in de waardeketen. Zij kunnen ons algemeen klachtenformulier op de website gebruiken, maar dat heeft tot nu toe niemand gedaan. Gebeurt dit wel, dan wordt de klacht doorgestuurd naar de afdeling Inkoop. Naast het klachtenkanaal kunnen werknemers van aannemers hun zorgen of behoeften kenbaar maken tijdens het dagelijkse contact, bijvoorbeeld tijdens werkplekbezoeken. We evalueren momenteel niet of werknemers in de waardeketen bekend zijn met en vertrouwen hebben in de structuren en processen om hun zorgen of behoeften kenbaar te maken. De inrichting en een klachtenkanaal voor werknemers in de waardeketen wordt onderdeel van de invoering van de CSDDD.

Voor veiligheidsincidenten met werknemers van aannemers hebben we specifieke maatregelen genomen (zie hieronder) om het incident te melden. We hebben ook een klokkenluidersregeling en de Wet bescherming klokkenluiders is van toepassing in Nederland.

ONZE MAATREGELEN

Als onderdeel van voortdurende verbetering kijken we welke maatregelen nodig en passend zijn als er een negatieve impact is op werknemers in de waardeketen. De maatregelen hangen af van de ernst van de impact. Voor werknemers van componentenleveranciers lopen er naast algemene eisen die zien op veiligheid en gezondheid momenteel geen maatregelen om negatieve impact te voorkomen. Dit ligt anders bij werknemers van aannemers, inclusief onderaannemers, tijdelijke krachten en zzp'ers. Voor hen nemen we maatregelen op basis van veiligheidsbepalingen in wet- en regelgeving, cao's en gangbare maatregelen in de sector. Voorbeelden van maatregelen:

- Voor we met een aannemer in zee gaan, controleren we de veiligheidscertificering. Zonder die certificering laten we geen werk uitvoeren. We verwerken ook de vervaldatum in onze systemen. Op het moment dat een certificaat vervalt, krijgen we daarvan een bericht en nemen we contact op met de aannemer.
- We werken alleen met aannemers die minimaal trede 3 scoren op de Veiligheidsladder. Dit instrument stimuleert veiligheidsbewustzijn en meet bewust veilig handelen in organisaties.
- We stimuleren spanningsloos en gasloos werken om veiligheidsrisico's te verminderen.
- We analyseren continu het risico op onveilige situaties in de elektriciteits- en gasnetten. We hanteren een onderhouds- en vervangingsbeleid om de kans op onveilige situaties voor werknemers van aannemers (en anderen) zoveel mogelijk te beperken.

Veiligheid is al jaren een materieel onderwerp in de sector. Daarom hebben we de capaciteit hiervoor op orde (in de vorm van onze HSEQ-afdeling) en zijn er naar verwachting op korte en middellange termijn geen significante investeringen nodig in capaciteitsvergroting of in de samenwerkingen met andere partijen. Noodzakelijke maatregelen om herstel te bieden of te faciliteren, nemen we wanneer nodig op case-by-case basis en zijn afhankelijk van de ernst van een veiligheidsincident. Sectorbreed nemen we initiatieven op het gebied van gezondheid, werkdruk en ergonomie.

ONZE DOELEN

Elk ongeval is er één teveel, ook bij onze aannemers. We meten de effectiviteit van veiligheidsmaatregelen voor eigen personeel (zie ook SI) en werknemers van aannemers en andere contractpartners aan de hand van het aantal ernstige incidenten, het aantal ongevallen met verzuim en de Lost Time Injury Frequency (LTIF). De gehanteerde methodiek is in beide gevallen gelijk. De LTIF toont het aantal incidenten met verzuim (minimaal 24 uur volledig verzuim, exclusief dodelijke ongevallen in woon-werkverkeer) per 1 miljoen gewerkte uren. HSEQ analyseert alle meldingen en rapporteert hierover aan de rvb. Ook de rvc bespreekt periodiek de rapportage.

Ongevallen en LTIF ¹	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018
Ongevallen met verzuim	12	8	11	5	10	9	15
Dodelijk ongeluk	-	-	-	-	-	-	-
LTIF Contractors	2,2	1,7	3,0	1,2	2,6	2,6	4,5

¹ LTIF: de LTIF staat voor het aantal ongevallen met als gevolg verzuim per 1.000.000 gewerkte uren.

We vergelijken onze prestaties met die van andere, vergelijkbare bedrijven. Gemelde ongevallen en zogenoemde SAVE-meldingen (bijna-ongevallen) worden altijd onderzocht om eventuele lessen of verbeteringen te identificeren voor zowel onszelf als de aannemer. Ondanks alle maatregelen zijn ongevallen nooit volledig te voorkomen. Daarom hebben we voor het aantal (dodelijke) ongevallen formeel geen doel gesteld.

In de praktijk is het doel altijd nul ongevallen en wordt het aantal ongevallen en de meldingen van bijna ongevallen dagelijks bijgehouden. Onze LTIF-doelstelling voor werknemers van aannemers is <2 ; dit betekent minder dan 2 incidenten met verzuim per 1 miljoen gewerkte uren. Deze doelstelling hebben we zelfstandig vastgesteld, zonder overleg met aannemers. We hebben in 2024 onze doelstelling niet gehaald. De aandacht voor veiligheid zetten we de komende jaren onverminderd voort.

S3 Getroffen gemeenschappen

Het werk aan onze energienetten kan zorgen voor schadelijke en/of gevaarlijke situaties. Als gevolg van onze werkzaamheden of door falende bedrijfsmiddelen of materiaalfouten kunnen ernstige veiligheidsrisico's ontstaan voor omwonenden, omstanders of andere personen in de publieke ruimte. In ons veiligheidsbeleid hebben we hier uitgebreid aandacht voor.

Het distribueren van en werken met elektrische spanning en aard- en groengas dat onder druk staat brengt veiligheidsrisico's met zich mee, ook voor de omgeving. In ons veiligheidsbeleid maken we onderscheid tussen de veiligheid voor de omgeving tijdens de *operationele fase* en de veiligheid als de werkzaamheden zijn afgerond, de *beheersfase*. Ons veiligheidsbeleid voor medewerkers en (onder)aannemers draagt ook bij aan een veilige publieke ruimte. Meer informatie hierover staat in '[S1 Eigen personeel](#)' en '[S2 Werknemers in de waardenketen](#)'.

Social	Impact, Risico of Kans	Waardeketen	Tijdshorizon
Materieel thema		<ul style="list-style-type: none"> ◆ Upstream ◆ Eigen operaties ◆ Downstream 	<ul style="list-style-type: none"> Kort Medium Lang
Economische, sociale en culturele rechten van gemeenschappen Publieke veiligheid en gezondheid	Potentiele negatieve impact: Door bedrijfsactiviteiten van Enexis of haar onderaannemers kunnen schadelijke en/of gevaarlijke situaties voor de volksgezondheid en/of -veiligheid ontstaan.	◆ ◆	

EEN VEILIG ENERGIENET VOOR IEDEREEN

Het werk aan onze energienetten kan zorgen voor schadelijke en/of gevaarlijke situaties. Als gevolg van onze werkzaamheden, diefstal of door falende bedrijfsmiddelen of materiaalfouten kunnen ernstige veiligheidsrisico's ontstaan voor omwonenden, omstanders of andere personen in de publieke ruimte. De negatieve impact kan plaatsvinden als gevolg eigen werkzaamheden maar ook in de waardeketen wanneer het werk wordt uitgevoerd door (onder)aannemers.

Ook wanneer we geen werkzaamheden uitvoeren bestaat er een risico op schadelijke en/of gevaarlijke situaties in de publieke ruimte. Dit is bijvoorbeeld het geval bij vandalisme, bij veroudering van kabels of leidingen en bij graafwerkzaamheden waarbij kabels of leidingen worden geraakt. De negatieve impacts ontstaan voornamelijk binnen onze eigen operaties en zijn het gevolg van individuele incidenten. Uit het incidentenregister blijkt dat er geen sprake is van wijdverbreide of systematische impacts.

Veilig werken heeft de hoogste prioriteit binnen Enexis en vormt een essentieel onderdeel van onze strategie. Door aandacht te hebben voor het veilig werken door werknemers en aannemers, bevorderen we ook de veiligheid van omstanders. Naast het strategisch doel heeft Enexis ook specifiek beleid om de veiligheid van omstanders te waarborgen.

BELEID: ZO HOUDEN WE DE PUBLIEKE RUIMTE VEILIG

Bij het uitvoeren van onze werkzaamheden staat veiligheid voorop. We nemen standaard voorzorgsmaatregelen om de veiligheid van omstanders te waarborgen. Deze zijn onderdeel van ons uitvoeringsbeleid.

OPERATIONELE FASE

Tijdens de operationele fase zorgen we ervoor dat onze medewerkers veilig werken, zie '[Veiligheid en gezondheid](#)'. Daarnaast scheiden we onze werkzaamheden op een passende manier van de openbare ruimte. Hierbij volgen we de geldende wet- en regelgeving. Deze wet- en regelgeving omvat onder andere het correct gebruik van dranghekken, het veilig afdekken van werklocaties en gaten in de weg en het aanbrengen van signalering.

BEHEERSFASE

Tijdens de beheersfase garanderen we met verschillende maatregelen de veiligheid in de openbare ruimte. Vanuit het reguliere onderhoud gebaseerd op onder andere normen en wet- en regelgeving monitoren we het net en registreren we (potentieel) gevaarlijke afwijkingen of storingen op het net. Zo nodig nemen we aanvullende beheersmaatregelen zoals aanvullend onderhoud, modificatie en (preventieve) vervanging van componenten. Voor bestaande activa nemen we daarnaast diverse maatregelen om het publiek niet direct in contact te laten komen met de risico's van transport van elektriciteit en gas. Denk hierbij aan fysieke beveiliging, zoals sloten, hekwerk en behuizing, maar bijvoorbeeld ook aan een minimale diepteligging of de afdekking van kabels en leidingen.

Het veiligheidsbeleid tijdens de operationele fase is de verantwoordelijkheid van de afdeling Health, Safety en Environment (HSE) en Operations. Het veiligheidsbeleid tijdens de beheersfase is de verantwoordelijkheid van de afdeling Asset Management. Het beleid ziet toe op alle geïdentificeerde getroffen gemeenschappen.

OVERLEGGEN MET GETROFFEN GEMEENSCHAPPEN

We erkennen het belang van overleg met omwonenden en omstanders in de buurt van onze activa, maar onderhouden met deze stakeholders geen structureel contact over de daadwerkelijke en potentiële impacts en de maatregelen om deze te beperken.

In aanloop naar en tijdens de geplande werkzaamheden communiceren we wel met huishoudens in de buurt. Deze communicatie is bedoeld om omwonenden te informeren over onze werkzaamheden in hun buurt. Zijn er klachten, storingen of incidenten dan kunnen omwonenden terecht bij onze klantenservice of bij de omgevingsmanager van het project. Deze informatie wordt kenbaar gemaakt in de brief die naar omwonenden wordt verstuurd. Zie voor het proces rondom onze klantenservice [hoofdstuk S4 Consumenten en eindgebruikers](#).

INCIDENTEN VOORKOMEN EN HERSTELLEN

We hechten veel waarde aan de publieke veiligheid van de gas- en elektriciteitsdistributie. We meten de impact op de publieke veiligheid met de KPI's Publieke veiligheid Gas en Publieke veiligheid Elektriciteit. Beide bestaan uit meerdere onderdelen, met per onderdeel bijbehorende metingen die worden afgezet tegen doelstellingen en signaalwaarden. Naast incidenten met omstanders meten de KPI's ook incidenten die hebben geleid tot omgevingschade. We nemen alleen incidenten op vanuit onze eigen activa of het net die effect hebben op het publiek. Incidenten zoals het vallen van omstanders in een door ons gegraven kuil of letselschade aan personen die moedwillig activa ontvreemden of vernielen vallen buiten scope van deze KPI. Enexis houdt een incidenten register bij waarin alle incidenten (zowel voor gas als voor elektriciteit) worden geregistreerd. Het incidenten register vormt de basis voor de KPI. Voor gas is daarnaast een landelijk proces afgesproken met toezichthouder SodM (Staats toezicht op de Mijnen) waarbij relevante gasincidenten door Enexis aan SodM worden gemeld.

Ons doel voor incidenten met een zeer ernstig effect is nul. Voor incidenten met een ernstig effect is het streven maximaal twee. Voor incidenten met een matig of behoorlijk effect streven we naar maximaal vier. Dit zijn jaarlijkse doelen en hebben daarom geen basisjaar of basiswaarde. De doelstellingen zijn van toepassing op Gas en Elektriciteit afzonderlijk (niet op het totaal van beide).

Sinds 2018 hebben er geen incidenten plaatsgevonden met een ernstig of zeer ernstig effect. In 2024 was er één incident. Dit was er een met de laagste mate van effect: 'matig of behoorlijk effect'. Dit wil zeggen een ongeval met EHBO of behandeling door medisch personeel of omgevingschade tussen € 10.000 en € 1 miljoen. Bij dit incident ging het enkel over materiële schade. De definities van de verschillende categorieën zijn toegelicht onder de tabel.

Publieke veiligheid ¹	Status ultimo 2024	
	Gas	Elektriciteit
Aantal incidenten met een matig of behoorlijk effect ² ≤ 4	0	1
Aantal incidenten met een ernstig effect ³ ≤ 2	0	0
Aantal incidenten met een zeer ernstig effect ⁴ = 0	0	0

1 De doelstellingen zijn van toepassing op Gas en Elektriciteit afzonderlijk (niet op het totaal van beide)

2 Matig of behoorlijk effect: ongeval met EHBO of behandeling door medisch personeel (slachtoffer(s) onder het publiek), of omgevingschade tussen € 10.000 en € 1 miljoen.

3 Ernstig effect: ongeval met ernstig (blijvend) letsel (slachtoffer(s) onder het publiek), of omgevingschade tussen € 1 miljoen en € 10 miljoen.

4 Zeer ernstig effect: ongeval met één of meerdere doden (slachtoffer(s) onder het publiek), of omgevingschade > € 10 miljoen.

EVALUEREN EN BELEID AANSCHERPEN

Enexis monitort de incidenten en eventuele trends die hieruit blijken. Wanneer er incidenten of impactvolle bijna-incidenten zijn geweest wordt er geëvalueerd of aanpassing van het veiligheidsbeleid noodzakelijk is. Is dit het geval, dan nemen we aanvullende maatregelen op in het beleid.

INCIDENTEN MELDEN EN SCHADE COMPENSEREN

Wanneer een omstander door ons (letsel)schade ondervindt, kan deze via onze klantenservice een (letsel)schadeclaim indienen. Bij letselschade en omvangrijke en/of complexe materiaalschade wordt samen met een schade-expert bepaald of Enexis aansprakelijk is en wat de eventuele compensatie moet zijn. Onze afdeling Klachten & Claims onderhoudt het contact met de omstander en coördineert de verdere afhandeling. We vinden het belangrijk dat onze monteurs correct handelen bij incidenten met omstanders. We starten in 2025 een campagne om meer bewustzijn te creëren bij onze monteurs. De campagne benadrukt welke stappen zij moeten nemen bij incidenten, zoals eerste hulp verlenen en omstanders erover informeren dat ze (letsel)schade kunnen melden bij onze klantenservice.

S4 Consumenten en eindgebruikers

Het is de kerntaak van Enexis om iedereen te voorzien van energie. De vraag naar elektriciteit is de afgelopen jaren sterk toegenomen. Elektrische voertuigen, zoals bussen en vrachtwagens, winnen aan populariteit, steeds meer huishoudens kiezen voor elektrisch koken en een warmtepomp, en fabrieken stappen over op elektronische productieprocessen. Daarnaast groeit het aantal zonne- en windmolenparken snel en installeren woningbezitters en bedrijven zonnepanelen op hun daken. Ambitieuze klimaatplannen en stijgende energieprijzen versnellen dit proces.

Helaas is (tijdige) **toegang tot het net** niet meer vanzelfsprekend. We hebben te maken met een vol stroomnet en onvoldoende arbeidscapaciteit. Met als gevolg netcongestie, wachtlijsten en lange doorlooptijden. Dit heeft in ons verzorgingsgebied impact op huishoudens, kleinzakelijke klanten (kleinverbruikers) en grootzakelijke klanten (grootverbruikers). Communicatie met klanten over aansluittermijnen, netcongestie en wachtlijsten wordt daarom ook steeds belangrijker.

Daarnaast identificeert Enexis impacts met betrekking tot de **betrouwbaarheid** van het net en de **betaalbaarheid** van energie. Die zijn ook meer onder druk komen te staan door de sterk toegenomen vraag, terwijl het aanbod van arbeid en materiaal niet toeneemt en de prijzen stijgen.

Social	Impact, Risico of Kans	Waardeketen	Tijdshorizon
Materieel thema		Upstream Eigen operaties Downstream	Kort Medium Lang
Impact op informatie voor consumenten en/of eindgebruikers Toegang tot (kwalitatieve) informatie	Toegang tot het net Actuele negatieve impact: Onzekerheid voor onze klanten en de maatschappij wanneer Enexis geen handelingsperspectief kan bieden. Dit kan de keuze voor investeringen uit- of afstellen en daarmee de verduurzaming van de maatschappij en de energietransitie in gevaar brengen.		
Sociale inclusie consumenten en/of eindgebruikers Toegang tot producten en diensten	Betrouwbaarheid Potentiële negatieve impact: Door onder andere de zwaardere belasting van ons elektriciteitsnetwerk neemt de kans op omvangrijke onderbrekingen van de energievoorziening toe.		
	Betaalbaarheid Actuele negatieve impact: Stijging van de netwerk tarieven kan samen met andere factoren resulteren in het onder druk komen te staan van het besteedbaar inkomen van onze klanten.		
	Toegang tot het net Actuele negatieve impact: Het krijgen van een aansluiting of transportvermogen door grootzakelijke klanten duurt lang waardoor bedrijven niet kunnen starten, groeien of verduurzamen.		
	Toegang tot het net Actuele negatieve impact: Door schaarste van personeel, materiaal en/of netwerkcapaciteit moeten kleinverbruikers langer wachten op het verkrijgen van een aansluiting of verzwaring.		
	Betrouwbaarheid Actuele positieve impact: Onze klanten kunnen rekenen op een betrouwbaar energienet.		

ONZE CONSUMENTEN EN EINDGEBRUIKERS

Enexis heeft met betrekking tot consumenten en eindgebruikers twee belangrijke groepen getroffen stakeholders geïdentificeerd in de downstream-waardeketen.

- Huishoudens en klein zakelijke klanten, oftewel kleinverbruikers met een elektriciteitsaansluiting tot en met 3x80 ampère en/of een gasaansluiting tot en met 40 m³/h.
- Grootzakelijke klanten, oftewel grootverbruikers met een elektriciteitsaansluiting groter dan 3x80 ampère en/of een gasaansluiting groter dan 40 m³/h.

Bovenstaande groepen vormen in wezen alle klanten in het verzorgingsgebied van Enexis. Al deze klanten hebben recht op toegang tot energie en een betrouwbaar net. Enexis heeft de wettelijke taak om de betrouwbaarheid van het energienet te waarborgen. Daarnaast zijn we verplicht om iedereen die daarom vraagt te voorzien van een aansluiting, binnen de termijnen die de Autoriteit Consument & Markt (ACM) stelt.

Hoewel de genoemde groepen al onze klanten omvatten (klanten met een elektriciteit en/of gasaansluiting) richten onze impacts voor toegang tot het net zich vooral op het elektriciteitsnetwerk. Onze impacts met betrekking tot betrouwbaarheid en betaalbaarheid zien toe op zowel het elektriciteitsnetwerk als het gasnetwerk.

ONZE IMPACT: TOEGANG TOT HET NET

IMPACT OP GROOTVERBRUIKERS: NETCONGESTIE, WACHTLIJSTEN EN AANSLUITTERMIJNEN

Door de energietransitie is de vraag naar en aanbod van elektriciteit door onze klanten enorm gegroeid. Bedrijven en huishoudens willen sneller over op duurzame energie. Als gevolg van de toegenomen vraag naar en aanbod van elektriciteit is het net op veel plekken 'vol', we noemen dit netcongestie. In congestiegebieden komen grootzakelijke klanten die (extra) transportvermogen willen op een wachtlijst. We verwachten dat zulke wachtlijsten de komende jaren nog blijven bestaan. Dit kan ertoe leiden dat bedrijven niet kunnen vestigen, uitbreiden of elektrificeren. Ook plannen voor de opwek van duurzame energie lopen vertraging op. We beseffen dat de impact hiervan op bedrijven en de maatschappij groot is.

Op de meeste plekken in ons verzorgingsgebied is er sprake van netcongestie, op deze plekken is de impact op onze klanten wijdverspreid.

De situatie op het elektriciteitsnet bracht netbeheerders ertoe om te pleiten voor meer realistische aansluittermijnen voor grootverbruikers. Voor grote elektriciteitsaansluitingen gold in 2024 nog een maximale aansluittermijn van 18 weken gebaseerd op de Elektricitwet 1998. Na uitspraak van het Europees Hof in 2021 is door de ACM een traject gestart om redelijke aansluittermijnen te formuleren. De netbeheerders hebben hierin een actieve rol gespeeld, samen met marktpartijen die de zakelijke klanten vertegenwoordigen. In april 2024 publiceerde de ACM een codewijziging voor de aansluittermijnen van grootverbruikers. Deze nieuwe code is sinds 1 januari 2025 van kracht en gaat uit van voorspelbare termijnen voor de klant en realistisch uitvoerbare termijnen voor de netbeheerder. Voor grootverbruikers gelden termijnen van 26 weken, 52 weken of een project-specifieke termijn, afhankelijk van de complexiteit van het project, met daarnaast extra weken voor de regionale dynamische wachttijd. Daarnaast is er voor gebieden met netcongestie een uitzondering. Hier is de aansluittermijn gekoppeld aan de termijn waarop de congestie wordt opgelost.

IMPACT OP GROOTVERBRUIKERS: HANDELINGSPERSPECTIEF

Klanten en stakeholders zijn op zoek naar perspectief om hun eigen doelstellingen te realiseren. Maar de gevraagde transparantie kunnen we niet altijd bieden. Planning en realisatie van netinvesteringen zijn onzeker door de lange realisatietermijnen en afhankelijkheid van onder meer de landelijke netbeheerder. Dit geeft onzekerheid voor onze grootzakelijke klanten. Zij weten niet waar ze aan toe zijn, wanneer zij wel transportcapaciteit krijgen of welke andere oplossingen mogelijk zouden zijn. Dit kan er toe leiden dat bedrijven hun investeringen uit- of afstellen en daarmee de verduurzaming van de maatschappij, de groei van de economie en de energietransitie in gevaar brengen.

IMPACT OP KLEINVERBRUIKERS: AANSLUITTERMIJNEN EN WACHTTIJDEN

Ook huishoudens krijgen steeds vaker te maken met de gevolgen van het overvolle net. Hun vraag naar elektriciteit stijgt snel, terwijl ook de teruglevering via zonnepanelen toeneemt. Hierdoor neemt de druk op het stroomnet in woonwijken fors toe en is steeds vaker verzwaring of uitbreiding van het net noodzakelijk voordat een huishouden de gewenste nieuwe of zwaardere aansluiting krijgt. De toename in werkvolume, gecombineerd met een beperkte beschikbaarheid van arbeidskrachten, leidt ertoe dat ook huishoudens soms langer moeten wachten op een aansluiting of verzwaring.

Tot de zomer van 2024 gold voor kleine elektriciteitsaansluitingen een maximale aansluittermijn van 12, 18 of 52 weken, afhankelijk van de specifieke kenmerken van de aanvraag. In juni 2024 zijn deze termijnen door het CBB vernietigd. Op dit moment is het daarom onduidelijk wat de geldende aansluittermijn voor kleinverbruikers is.

ONZE IMPACT: BETROUWBAAR ENERGIENET

Het overvolle net leidt ook tot een mogelijke toename van het aantal onderbrekingen in de energievoorziening, wat een negatieve impact op onze klanten heeft. Deze onderbrekingen in de energievoorziening kunnen een aanzienlijke impact hebben op de veiligheid van de samenleving. Desondanks waarborgt Enexis de betrouwbaarheid van ons netwerk voor meer dan drie miljoen klanten. Onze stabiele levering van elektriciteit zorgt ervoor dat huishoudens en bedrijven essentiële diensten kunnen blijven gebruiken, zonder onderbrekingen. Dit draagt bij aan zowel de levenskwaliteit van mensen als aan het draaiend houden van economische activiteiten. Bovendien biedt het vertrouwen in onze infrastructuur hen zekerheid voor hun dagelijkse activiteiten. Een betrouwbaar net heeft een brede en positieve invloed op onze klanten en de samenleving. De negatieve impact met betrekking tot betrouwbaarheid is daarentegen zeldzaam en incidenteel.

ONZE IMPACTS VERTAALD NAAR STRATEGIE

Om te kunnen voorzien in de groeiende vraag van onze klanten en ons net betrouwbaar te houden, concentreert Enexis zich op de uitvoering van de energietransitie. Dit resulteert in de volgende strategische hoofddoelen: Wij bieden iedereen altijd toegang tot energie en klanten weten wat ze aan ons hebben. We werken aan een voor iedereen toegankelijke en veilige energie-infrastructuur – met behoud van een hoge leveringszekerheid. Daarnaast helpen we klanten en marktpartijen op een heldere, voorspelbare en efficiënte manier.

Voor uitgebreidere toelichtingen over de strategie en het bedrijfsmodel zie hoofdstuk '[Strategie](#)'.

BELEID VOOR TOEGANG TOT HET NET

Zoals eerder beschreven lukt het ons niet altijd om klanten aan te sluiten binnen de gestelde termijnen van de ACM en hen te voorzien van het gewenste transportvermogen. In deze situatie hanteert Enexis beleid rondom wachtlijsten en rondom prioritering van netuitbreidingen en klanten op de wachtlijst. Ons beleid sluit aan bij de wettelijke kaders en richtlijnen van de ACM.

WACHTLIJSTEN EN CONGESTIEMANAGEMENT

Om de klantvraag voor afname en/of invoeding van elektriciteit aan te kunnen, moet het net verzwaaard worden. Totdat deze verzwaring gereed is kunnen we geen (extra) transportvermogen toekennen. Signaleren we netcongestie, dan kondigen we dit formeel aan bij de ACM. Wij doen vervolgens congestieonderzoek. Bij netcongestie gaan klantaanvragen van grootverbruikers voor transportvermogen naar een wachtlijst. Komt er transportvermogen beschikbaar, dan krijgen deze klanten dit op volgorde van de wachtlijst aangeboden.

Aanvullend wordt met congestiemanagement maatregelen en flexproducten geprobeerd klanten vrijwillig of soms zelfs verplicht te bewegen tot flexibiliteit in hun afname of invoeding van elektriciteit. We maken contractuele afspraken met deze klanten om tijdens piekmomenten hun verbruik aan te passen, zodat we overbelasting voorkomen. Met deze zogenaamde flexcontracten verminderen we de piekbelasting en creëren we voor klanten ook de mogelijkheid om tijdens de daluren elektriciteit af te nemen of in te voeden (zie ook paragraaf 'Efficiënter gebruik van het net').

WACHTLIJST PRIORITERING

Vanaf 1 oktober 2024 kan Enexis, op basis van het maatschappelijk prioriteringskader van de ACM, in congestiegebieden bepaalde klanten voorrang geven bij het verdelen van schaars transportvermogen wanneer dit beschikbaar komt. Klanten die denken dat ze in aanmerking komen voor maatschappelijke prioriteit, kunnen zich sinds 1 oktober 2024 bij Enexis melden. Bij hun verzoek om prioritering moeten zij bewijsvoering aanleveren volgens de richtlijnen die ACM heeft geformuleerd in het codebesluit. Enexis beoordeelt deze verzoeken op basis van de vastgestelde richtlijnen en besluit of de aanvraag van een klant prioriteit toegekend krijgt of niet. De klant wordt altijd geïnformeerd over het besluit. Als prioriteit wordt toegekend, krijgt de transportaanvraag van deze klant een nieuwe, geprioriteerde plek op de wachtlijst. Deze klanten komen daardoor eerder in aanmerking voor nieuw beschikbaar transportvermogen dan klanten zonder geprioriteerde transportaanvraag. Momenteel wordt het maatschappelijk prioriteringskader alleen voor grootverbruikers toegepast.

Dankzij de prioritering kunnen bepaalde grootverbruikers dus eerder transportvermogen krijgen en beperkt Enexis de negatieve impact van het niet kunnen bieden van transportvermogen aan deze klanten. We beseffen ook dat dit voor andere klanten juist negatief kan uitpakken, omdat zij hierdoor mogelijk langer op de wachtlijst staan en dat de onzekerheid voor hen toeneemt.

PROGRAMMEREN EN PRIORITEREN VAN NETUITBREIDINGEN

Bij de verbouwing van het energiesysteem lopen we aan tegen de grenzen van onze uitvoeringscapaciteit en ruimte. We moeten keuzes maken over waar en wanneer we starten als we sneller de benodigde energie-infrastructuur willen ontwikkelen. Maatschappelijke ontwikkelingen zijn hierin leidend. We zijn daarom op een nieuwe manier gaan samenwerken met verschillende partijen, zoals de overheid, provincies, gemeenten en marktpartijen. Met als doel om in 2030 de infrastructuur te kunnen realiseren in een volgorde die optimaal is voor de maatschappij. Hierdoor kunnen we beter omgaan met netcongestie en zijn we ook beter in staat om toekomstige congestie te voorkomen. Dit samenwerkingsproces leidde tot het Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (pMIEK). In het pMIEK worden ruimtelijke ontwikkelingen met een hoge maatschappelijk prioriteit geselecteerd, samen met de benodigde energie-infrastructuur. Waar nodig krijgen deze investeringen voorrang bij de planning en uitvoering. De prioritering in de pMIEK nemen we mee in de prioritering van het investeringsportfolio bij het opstellen van het Investeringsplan.

BELEID VOOR EEN BETROUWBAAR ENERGIENET

Door onder andere de zwaardere belasting van ons net neemt de kans op omvangrijke onderbrekingen toe. Om dit te voorkomen voert Enexis een adequaat onderhouds- en vervangingsbeleid. We hebben vervangende bedrijfsmiddelen op voorraad (zoals verschillende componenten voor hoog- midden- en laagspanningsstations) om snel in te kunnen zetten bij noodsituaties. We analyseren grote(re) storingen op mogelijke verbeterpunten om onze prestatie op het gebied van betrouwbaarheid te verbeteren en houden regelmatig crisisoefeningen.

De snelle groei van zonnepanelen op woningen veroorzaakt ook overbelasting van onze laagspanningsnetten (LS), die daardoor vaker uitvallen. We hebben ons beleid hierop aangescherpt. Bij uitval van LS-netten door overbelasting van opwekkers plaatsen we – waar mogelijk – zwaardere LS-zekeringen of middenspannings (MS-)/LS-transformatoren. Als deze oplossingen niet mogelijk zijn, kan de storingsorganisatie ervoor kiezen om de spanning in het LS-net te verhogen. Hierdoor schakelen omvormers bij klanten zichzelf eerder uit, zodat er geen overbelasting ontstaat en het LS-net niet uitvalt.

CONTACT MET ONZE KLANTEN

Standpunten van klanten wegen we niet direct mee in de keuzes die we als netbeheerder maken. Investerings in het net en het aansluiten van klanten baseren we op twee belangrijke uitgangspunten. Enerzijds maken we risicoafwegingen voor de toekomstige belasting van het net en de technische staat van het net, zoals beschreven in onze investeringsplannen. Anderzijds houden we rekening met onze wettelijke verplichtingen, waaronder het aansluiten van klanten en het oplossen van storingen.

Klanten die een vraag, klacht of zorg hebben kunnen dit kenbaar maken aan onze klantenservice. Dat kan via verschillende kanalen: telefoon, e-mail, post, chat of sociale media. Een deel van onze grootzakelijke klanten met een aansluiting kan ook contact opnemen met de relatiemanager. Maar bij formele klachten of claims moeten ook deze klanten zich te wenden tot de klantenservice.

Klanten die met een concrete aanvraag voor een aansluiting en/of transportvermogen bij ons terechtkomen, voorzien we van meer specifieke informatie over hun persoonlijke situatie. Valt er een aansluiting met transportvermogen te realiseren, dan bespreken we met de klant binnen welke termijn dit mogelijk is en hoe dit past binnen de planning van de klant.

INFORMEREN OVER NETCONGESTIE

Bij congestie stellen we de klant hiervan op de hoogte. Voor grootverbruikers betekent dit namelijk dat de klant nog niet het gewenste transportvermogen kan krijgen en op de wachtlijst komt. In het geval van congestie kan Enexis vaak geen directe oplossing bieden. Wel hechten we aan duidelijke en transparante communicatie over congestie richting onze klanten. Dat doen we, naast campagnes en berichten in de media, via informatie op onze website. We besteden in onze communicatie aan klanten expliciet aandacht aan de toenemende netcongestie, oplopende aansluittermijnen, de (in)directe impact hiervan voor klanten en de mogelijke alternatieven. Specifiek voor onze grootverbruik klanten hebben we daarnaast een maandelijks nieuwsbrief rondom netcongestie.

KLANTONDERZOEKEN

De effectiviteit van onze communicatie en de eventueel geboden oplossing meten we via verschillende klantonderzoeken. Voor structurele processen bij onder andere Klantenservice en Productie hebben we structurele klanttevredenheidsonderzoeken. Elke klant die een van deze processen doorloopt, zowel consument als zakelijk, nodigen we uit hieraan deel te nemen. Ook via de website en klantportalen voeren we structureel klantonderzoek uit. We gebruiken informatie uit deze onderzoeken voor de verbetering van ons klantcontact, onze processen en onze informatievoorziening. Aanvullend zetten we kwalitatief en kwantitatief klantonderzoek in voor verdieping op specifieke onderwerpen. In 2024 onderzochten we bijvoorbeeld de bewustwording van grootverbruik klanten rondom netcongestie.

Met het klanttevredenheidsonderzoek evalueren we of klanten vertrouwen hebben in ons klachtenmechanisme als een effectief middel om hun zorgen of behoefte kenbaar te maken en oplossingen te vinden. We evalueren niet in hoeverre onze klanten bekend zijn met onze klachtenkanalen.

MAATREGELEN: TOEGANG TOT HET NET

Om onze negatieve impacts op toegang tot het net te mitigeren richten we ons op:

- uitbreiding van ons netwerk;
- efficiënter gebruik van de beschikbare transportcapaciteit;
- transparante communicatie met onze klanten.

UITBREIDING VAN ONS NET

De belangrijkste oplossing voor netcongestie is de uitbreiding van het net. Daar werken we hard aan. We investeren fors in de uitbreiding van onze netcapaciteit. In november 2023 presenteerden we het investeringsplan voor 2024. Het plan laat zien waar we de komende tien jaar aan de slag gaan. Input voor het investeringsplan hebben we opgehaald bij belanghebbenden, zoals provincies, gemeenten en marktpartijen. Voor het eerst zijn geprioriteerde projecten meegenomen die provincies hebben aangedragen via de pMIEK's, zie ook paragraaf 'Programmeren en prioriteren van netuitbreidingen'. Daarnaast stemmen we de uitbreidingen af met TenneT zodat onze stations gereed zijn op het moment dat TenneT de eigen uitbreidingen heeft afgerond en we direct klanten van transportvermogen kunnen voorzien.

In totaal geven we tussen 2024 en 2026 ruim € 3 miljard uit aan de uitbreiding van onze elektriciteitsnetten. Daarnaast investeren we in de komende tien jaar nog bijna 2 miljard euro in de uitbreiding van de HS/MS stations. Hiervoor breiden we alle ruim 125 HS/MS stations van Enexis uit en bouwen we tientallen nieuwe HS/MS-stations. De significante uitgaven die nodig zijn voor uitbreiding van ons net zullen tot uiting komen in 'noot 12 Materiële vaste activa' en 'noot 6 Kosten uitbesteed werk, materialen en andere externe kosten' van de geconsolideerde jaarrekening.

Planmatige uitbreiding

Voor een snellere uitbreiding van ons net nemen we ook maatregelen om de productie op te schalen. We richten productiestraten in voor de planmatige uitbreiding van onze LS- en MS-netten, leiden gezamenlijk met aannemers personeel op, versnellen grondzaken, zetten aannemerscapaciteit anders in, automatiseren het productieproces en ontwikkelen innovatieve oplossingen.

EFFICIËNTER GEBRUIK TRANSPORTCAPACITEIT

We spannen ons in voor een zo efficiënt mogelijk gebruik van het huidige netwerk. Dit geldt zowel voor de invoeding als voor de afname van elektriciteit.

Ten eerste doen we dit door bestaande grootverbruik klanten te benaderen in het kader van congestiemanagement. We vragen hen om hun verbruik flexibel in te zetten en het net op piekmomenten minder te belasten. Hiervoor sluiten we specifieke contracten met deze klanten en ontvangen zij een vergoeding. In gebieden waar voldoende bestaande klanten bereid zijn hun verbruik flexibel in te zetten, kunnen we extra kleinverbruik en grootverbruik klanten aansluiten. Tot nog toe blijken onvoldoende bestaande klanten bereid om hun verbruik flexibel in te zetten. We blijven onderzoeken hoe we congestiemanagement aantrekkelijker en makkelijker kunnen maken voor grootverbruik klanten.

Ten tweede bieden we klanten alternatieve (flex)producten zoals ZonBalans en Blokstroom. Hiermee kunnen nieuwe grootverbruik klanten buiten de pieken gebruik maken van het net. Voor ZonBalans en Blokstroom geldt dat ze beperkt beschikbaar zijn. We hebben deze twee producten uitgerold en bieden ze gericht aan klanten op de wachtlijst aan. Voor veel klanten blijkt de propositie beperkt aan te sluiten bij de behoefte. We ontwikkelen daarom, binnen de technische beperkingen, nieuwe flexproducten voor proposities die beter aansluiten bij de behoeften van onze klanten.

TRANSPARANT COMMUNICEREN MET KLANTEN

Om het bewustzijn van klanten over de potentiële impact van het volle elektriciteitsnet te vergroten, is transparante communicatie belangrijk. In 2024 lanceerden we campagnes voor zowel kleinverbruikers als grootverbruikers. Met de campagne "Vol Energie" nemen we kleinverbruikers mee in de uitdagingen op het elektriciteitsnet. De campagne 'Mijn stroomnet, jouw stroomnet' voor grootverbruikers is gelanceerd in oktober 2024. Deze campagne draait om de vragen: Wat doet Enexis om netcongestie aan te pakken? Wat kunnen bedrijven zelf doen, en wat kunnen we sámen doen? Beide campagnes worden verder ontwikkeld aan de hand van bereik en klantfeedback.

We willen klanten zo helder mogelijk informeren over ontwikkelingen, wachtlijsten en mogelijkheden. Samen met Netbeheer Nederland, TenneT en de andere regionale netbeheerders zijn er online landelijke capaciteitskaarten beschikbaar gesteld. In 2023 introduceerde Enexis al vergelijkbare kaarten, maar deze zijn nu vervangen door de nieuwe capaciteitskaarten van Netbeheer Nederland. Deze kaarten geven inzicht in de aanwezige en benodigde transportcapaciteit, het aantal aanvragen en vermogen op de wachtlijst en de geplande netuitbreidingen. De capaciteitskaarten zijn [hier](#) in te zien.

Naast de landelijke capaciteitskaarten informeren we grootverbruik klanten via een maandelijks update over netcongestie. De update gaat onder andere over nieuwe knelpunten, congestieonderzoeken en vrijgaves van vermogen. Elk kwartaal krijgen ook alle zakelijke klanten die zich hiervoor hebben aangemeld een nieuwsbrief. Daarnaast informeerden we grootverbruik klanten in 2024 tijdens speciale klantdagen waarop zij vragen konden stellen. Ook informeren we hen via werkgevers- en brancheorganisaties.

MAATREGELEN: BETROUWBAAR ENERGIENET

Om de potentiële negatieve impact van omvangrijke en frequente onderbrekingen in de energievoorziening te voorkomen en de positieve impact van een betrouwbaar energienet te maximaliseren, zetten we eveneens in op uitbreiding van ons netwerk en efficiënter gebruik van het huidige netwerk (zie de paragrafen 'Uitbreiding van ons net' en 'Efficiënter gebruik transportcapaciteit'). Daarnaast voeren we een effectief onderhoudsbeleid.

ONDERHOUD AAN HET NET

Naast de uitbreiding van ons net blijven we investeren in het onderhoud en de betrouwbaarheid van bestaande netten. Dit omvat de vervangingen van verouderde onderdelen, regulier onderhoud om storingen te voorkomen, en het snel en effectief oplossen van storingen. Zo zijn er tot en met 2030 nog omvangrijke vervangingsprogramma's om de veiligheid van het gasnet te waarborgen. Ook binnen het elektriciteitsnet worden regelmatig onderdelen vervangen om de veiligheid en betrouwbaarheid te waarborgen. De tabel hieronder toont het totaal aan investeringen voor de uitbreiding en instandhouding die Enexis de komende drie jaar verwacht uit te voeren:

€ miljoen		2024	2025	2026
Instandhouding	Gevraagd	490	477	511
	Mogelijk	490	477	511
Uitbreiding	Gevraagd	1.120	1.242	1.326
	Mogelijk	842	1.009	1.186
Overig	Gevraagd	93	89	93
	Mogelijk	93	89	93

Naast de mogelijke investeringen toont de tabel ook de gevraagde investeringen waar onvoldoende uitvoeringscapaciteit voor beschikbaar is. Uit de tabel blijkt dat de benodigde investeringen voor instandhouding van het bestaande net allemaal uitgevoerd kunnen worden, maar die voor netuitbreiding helaas niet. Congestie management en andere vormen van flexibiliteit kunnen helpen om een deel van de klantvraag alsnog in te vullen (zie ook paragraaf 'Efficiënter gebruik transportcapaciteit').

Aan de hand van KPI's monitoren we de effectiviteit van bovengenoemde maatregelen voor toegang tot het net en betrouwbaar energienet. Zie hiervoor de volgende paragraaf over de maatstaven en doelen.

MAATSTAVEN EN DOELEN: TOEGANG TOT HET NET

KPI	Doelstelling 2024	Realisatie 2024	Doelstelling 2025	Doelstelling 2026
Aansluittermijn SA conform code	≥ 65%	67%	-	-
Tevredenheid uitvoerdatum KV ¹	-	-	≥ 65%	-
Aansluittermijn GV conform wensdatum ¹	-	-	≥ 65%	-
Planvastheid ¹	-	-	≥ 80%	-
Technisch gerealiseerde netcapaciteit	≥ 2.000 MVA	1.920 MVA	≥ 1.200 MVA	Jaarlijks ≥ 1.000 MVA
Gecreëerde netcapaciteit door Flex	≥ 500 MW	498 MW	≥ 500 MW	-

¹ Betreffen KPI's die ingaan per 1 januari 2025

Ons beleid en onze maatregelen zijn erop gericht om zoveel mogelijk klanten zo snel mogelijk -of in ieder geval binnen de door de ACM gestelde termijn- te voorzien van een aansluiting of verzwaring. Zodat we voldoen aan onze wettelijke taak. Helaas lukt dit niet bij alle aansluitingen of verzwarings.

AANSLUITTERMIJN KLEINVERBRUIKERS

In 2024 stelden we ons als doel om bij standaardaansluitingen (SA) in 65% van de gevallen de aansluiting binnen de gestelde termijn van de ACM te realiseren. Dit lukte ons bij 68% van de klanten. Vanaf januari 2025 wordt onze KPI voor kleinverbruik (KV) aangepast naar 'tevredenheid uitvoerdatum KV'. Ons doel voor deze KPI zal ook in 2025 65% zijn. Dit betekent dat we voor KV in 65% van de gevallen de aansluitingen willen realiseren naar tevredenheid van de klant.

De netcode die in juni 2023 is vastgesteld voor de aansluittermijnen van kleinverbruikers is in september 2024 vernietigd door het CBb. Dit gebeurde nadat de netbeheerders een beroep hadden ingediend omdat de netcode geen rekening hield met netcongestie. Op dit moment is het daarom onduidelijk wat bij kleinverbruikers de geldende aansluittermijn is. In de komende periode zal ACM hiervoor een nieuwe code moeten vaststellen. De invloed daarvan op onze doelstellingen voor 2025 is nog onduidelijk.

AANSLUITTERMIJN GROOTVERBRUIKERS

Voor grootverbruikers geldt er vanaf januari 2025 een KPI voor de tijdigheid van de realisatie van GV-aansluitingen ten opzichte van de wensdatum van de klant. In 2025 realiseren we vooral aansluitingen die nog vallen onder de oude wetgeving op aansluittermijnen, de definitie van de KPI voor 2025 is hier op aangepast.

Vanaf 2025 is het doel GV KPI 65%. Dit betekent dat we voor 65% van de klanten de aansluiting willen realiseren conform de wensdatum van de klant. De doelen zijn opgesteld met het oog op het tijdig aansluiten van zoveel mogelijk klanten, het inspelen op klanten die hun aansluiting bewust later wensen dan de wettelijke termijn, en het maken van prioriteitskeuzes voor de optimale inzet van de beschikbare uitvoeringscapaciteit.

Grootverbruikers in gebieden met netcongestie hadden ook in 2024 te maken met wachtlijsten als zij transportvermogen wensten. Op dit moment staan er 4.845 grootzakelijke klanten op de wachtlijst voor afname en 4.181 voor teruglevering. Het gaat hierbij om een gevraagd vermogen van in totaal 6.003 MW, waarvan 3.650 MW aan afnamevermogen en 2.353 MW aan terugleververmogen. In totaal staan er 8.545 unieke aanvragen op de wachtlijst. Dat is een toename van 3.358 klanten en 2.279 MW vermogen in vergelijking met 2023. Ondanks de groei van de wachtlijst hebben we 49 klanten voor teruglevering op de wachtlijst kunnen helpen met een vrijgave van transportcapaciteit. Behalve met een aanbod van transportcapaciteit zonder voorwaarden, zijn de grotere klanten op de wachtlijst (veelal >1 MW) benaderd voor een aanbod van capaciteit onder voorwaarden via andere contractvormen. In 2024 hebben we 99 klanten met 94 MW vermogen kunnen contracteren via Capaciteits Beperkende Contracten, Biedplicht Contracten, Blokstroom en Zonbalans.

Naar aanleiding van het maatschappelijk prioriteren hebben we in 2024 in totaal 503 prioriteitsverzoeken ontvangen. Waarvan 207 aanvragen om congestieverzachter te worden en 296 aanvragen in de categorie veiligheid en de categorie basisbehoeften. Vanuit de categorie veiligheid en de categorie basisbehoefte kregen 163 klanten een voorrangsplek op de wachtlijst. Het gaat hierbij bijvoorbeeld basisscholen, waterschappen en politiebureaus. Geen van deze klanten met prioriteit hebben in 2024 daadwerkelijk transportvermogen gekregen.

TRANSPARANTIE NAAR KLANTEN

In 2024 hebben we nagedacht over hoe we grootverbruik klanten op de wachtlijst beter kunnen informeren over wanneer zij aan de beurt zijn. De capaciteitskaarten geven inzicht, maar klanten kunnen niet altijd volledig vertrouwen op onze planning. Daarom introduceren we vanaf 2025 een nieuwe KPI: planvastheid van de investeringen die wij in ons net doen. Deze KPI meet in hoeverre we onze planning realiseren voor uitbreiding van ons net zoals is vermeld in ons investeringsplan. Ons doel is om 2025 in 80% van de gevallen plan-vast te zijn.

NETUITBREIDING

Uitbreiding van ons net is een belangrijke maatregel om netcongestie tegen te gaan. Wet meten die uitbreiding onder andere aan de hand van de technische gerealiseerde netcapaciteit. Deze bestaat uit nieuw gerealiseerde hoog-/ middenspanningstransformatoren, ongeacht of ze door TenneT zijn aangesloten. Het vervangen van oude transformatoren brengen we niet in mindering op deze maatstaf. Enexis had als doel om in 2024 minimaal 2.000 MVA aan technische netcapaciteit bij te bouwen en in 2025 minimaal 1.200 MVA. Vanaf 2026 is dit doel 1.000 MVA. De doelen voor 2024 en 2025

zijn vastgesteld op basis van de geplande uitbreidingen van HS/MS-stations in die jaren. Het doel voor 2026 is bepaald aan de hand van de 5-jarenstrategie voor 2022-2026, die in 2022 is opgesteld. Na 2024 hebben we zo goed als al onze bestaande stations verzwaard en hebben we nieuwe locaties nodig om bij te bouwen. Die nieuwe locaties vinden kost tijd en zorgt voor vertraging in het uitbreiden van netcapaciteit. Dit heeft helaas tot resultaat dat ons doel voor die uitbreiding in 2025 en 2026 lager is dan in 2024.

In 2024 bouwden we 1.920 MVA aan netcapaciteit. De technische gerealiseerde netcapaciteit kwam nagenoeg uit op ons gestelde doel van 2.000 MVA. Voor de planning van de werkzaamheden is Enexis onder andere afhankelijk van de benodigde voorbereidende werkzaamheden van TenneT. Enexis en TenneT stemmen de onderlinge planningen zo goed mogelijk met elkaar af. Wel kan door onderlinge afhankelijkheden de realisatie van netcapaciteit verschuiven in de tijd.

ONS NET EFFICIËNTER GEBRUIKEN

Hoe efficiënt het net gebruikt wordt, monitoren we met de KPI 'Gecreëerde netcapaciteit door Flex'. Realisatie ontstaat onder andere door het afsluiten van flex-contracten met beperkende voorwaarden en het benutten van de reservecapaciteit van ons net. De reservecapaciteit wordt benut door gebruik te maken van de 'vluchtstrook' van het net (m.a.w de storingsreserve) en door onze activa zwaarder te belasten dan wordt voorgeschreven. Door het net beter te benutten streven we er naar om 500 MW extra capaciteit uit het bestaande net te halen. De doelen 2024 en 2025 komen tot stand op basis van een inschatting van het nog te ontwikkelen flex-vermogen per HS/MS station.

In 2024 realiseerde we 498 MW extra door netbenutting en flex. Hoewel klanten steeds meer beseffen dat zij door inzet van flex-contracten toch transportvermogen kunnen krijgen, of kunnen bijdragen aan het oplossen van netcongestie, hebben we ons doel van >500MW voor 2024 net niet gehaald. Enerzijds komt dit door de beperkte hoeveelheid netcapaciteit die beschikbaar is gekomen om onder voorwaarden aan klanten te kunnen aanbieden. Anderzijds doordat klanten de contracten niet willen afsluiten, omdat de aangeboden flexcontracten onvoldoende aansluiten bij hun behoeften en mogelijkheden.

Voor alle doelen en maatstaven voor toegang tot het net geldt dat het gaat om jaarlijkse doelen. Er is geen nulmeting of basisjaar van toepassing. De getroffen stakeholders zijn niet betrokken bij het opstellen of monitoren van de doelen of het identificeren van verbeteringen.

REALISTISCHE VERWACHTINGEN

Ondanks alle maatregelen en doelstellingen om klanten tijdig aan te sluiten, het net zo snel mogelijk uit te breiden en de netcapaciteit zo efficiënt mogelijk in te zetten, leidt dit op korte termijn niet tot het daadwerkelijk helpen van grootverbruik klanten op de wachtlijst. Zij ervaren de komende jaren de negatieve impact van netcongestie. Als de autonome groei van onze bestaande klein- en grootverbruik klanten groter is dan verwacht, en zij geen stappen ondernemen om hun verbruik te verminderen of flexibiliseren, dan kan dit gevolgen hebben voor klanten op de wachtlijst. Want zelfs bij een planvast oplevering van onze investeringen in het net, kunnen deze investeringen onvoldoende blijken om alle klanten op de wachtlijst te voorzien van het gewenste transportvermogen. Ook zijn we sterk afhankelijk van TenneT voor ontsluiting van transportcapaciteit. Naast de inzet van flexoplossingen en aanpassingen in hun elektraverbruik, zullen klanten ook moeten nadenken over de energiemix die zij op de korte termijn gebruiken, de timing van hun stap naar elektrificatie en de best passende energiemix op de langere termijn.

MAATSTAVEN EN DOELEN: BETROUWBAAR ENERGIENET

KPI	Doelstelling 2024	Realisatie 2024	Doelstelling 2025	Doelstelling 2026
Jaarlijkse uitvalduur	≤ 17,5 min	22,5 min	≤ 23 min	≤ 23 min

De betrouwbaarheid van ons net wordt gemonitord aan de hand van de jaarlijkse uitvalduur (hierna: JUD). De JUD berekenen we voor Enexis Groep als geheel. De JUD wordt weergegeven als het resultaat van onvoorziene onderbrekingen (storingen). Het gaat om het gemiddelde aantal minuten (elektriciteit) of seconden (gas) dat klanten geen energietoevoer hebben in een kalenderjaar.

Voor de JUD elektriciteit geldt: per onderbreking het product van het aantal getroffen aangeslotenen en de tijdsduur van de onderbreking in minuten, gesommeerd over alle onderbrekingen en gedeeld door het totaal aantal aangeslotenen op het betreffende netvlak in het jaar. Het aantal aangeslotenen wordt jaarlijks afgestemd en beoordeeld door Krado.

Voor de JUD gas geldt: per onderbreking het product van het aantal getroffen aangeslotenen en de tijdsduur van de onderbreking in seconden gesommeerd over alle onderbrekingen en gedeeld door het totaal aantal aangeslotenen in het jaar. Het aantal aangeslotenen wordt jaarlijks afgestemd en beoordeeld door Kiwa.

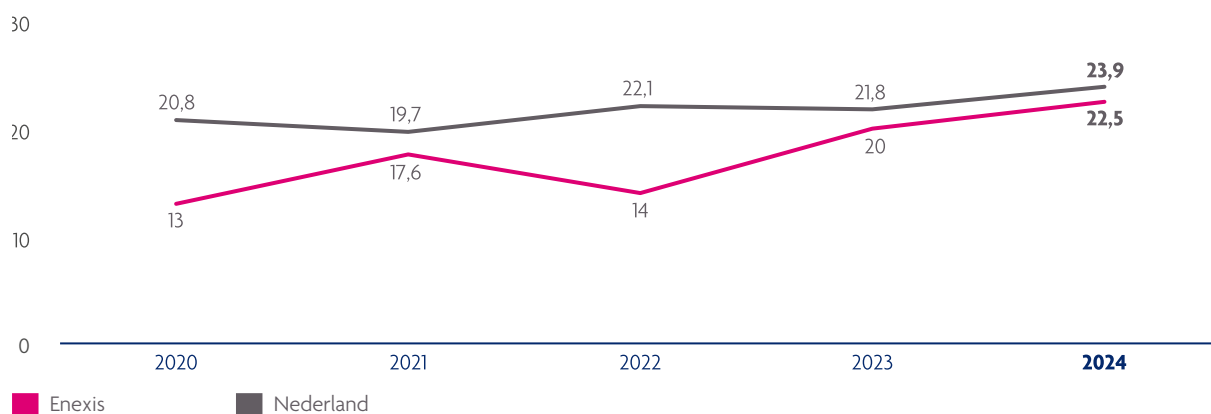
Voor de JUD elektriciteit streven we er naar dat klanten gemiddeld minder dan 23 minuten per jaar zonder elektriciteit zitten. Er is geen nulmeting of basisjaar van toepassing. Het JUD-doel van Enexis is voor 2025 en 2026 verhoogd naar 23 minuten. Dit omdat het huidige doel niet realistisch meer is gezien de gestegen belasting van ons net. Vooral in het LS net leidt de toename in duurzame opwek in de zomermaanden tot veel uitval vanwege overbelasting. Ook in het MS net zal er vaker sprake zijn van langere onderbrekingen door overbelasting.

We monitoren de JUD ten opzichte van ons doel, het voorgaande jaar, maar ook ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Naast ons absolute doel willen we ook onder het landelijke gemiddelde blijven. Voor de JUD gas hebben we geen specifieke doelstelling, maar monitoren we de uitvalsduur in seconden ten opzichte van voorgaande jaren en nemen we maatregelen als daar aanleiding toe is.

Uitvalduur	Elektriciteit (in minuten)	Gas (in seconden)
Groningen/Drenthe	24,2	68,0
Overijssel	15,8	46,9
Noord-Brabant Oost	28,4	53,6
Noord-Brabant West	19,7	39,6
Limburg	20,2	72,9
Hoogspanning ¹	0,5	
Gemiddeld	22,5	55,8

¹ Niet geografisch toe te wijzen.

Uitvalduur elektriciteit ten opzichte van het landelijke gemiddelde

Onze klanten kunnen onverminderd rekenen op een betrouwbaar energienet. Toch eindigde de gemiddelde jaarlijkse uitvalduur op 22,5 minuten, wat boven het target van 17,5 minuten is. Dit wordt onder andere veroorzaakt door een aantal incidenten met een lange uitvalduur, en door hoge waterstanden in het voorjaar, met als gevolg storingen in het MS-net. De levering van gas werd in 2024 55,8 seconden onderbroken (2023: 137 seconden). Dat is vooral het gevolg van een beperkt aantal grote storingen. Het gasnet is erg betrouwbaar; in relatieve zin fluctueert de jaarlijkse uitvalduur wel sterk.

BETAALBAARHEID VAN HET ENERGIENET

Enexis opereert in een gereguleerde markt. De maximale tarieven worden jaarlijks vastgesteld door de ACM. De kosten die netbeheerders maken worden door alle afnemers van de netten (huishoudens en bedrijven) gezamenlijk betaald via de transporttarieven. Ons werk in de energietransitie, de duurdere inkoop van transport bij de landelijke netbeheerder TenneT en stijgende prijzen zorgen ervoor dat de vastgestelde tarieven voor onze klanten steeds verder stijgen.

De inschatting van Enexis is dat het aantal gebruikers van het gasnet door de energietransitie tot en met 2050 zal afnemen. Enexis zal kosten moeten maken om deze gasaansluitingen te verwijderen. Deze kosten kunnen voor Enexis tot en met 2050 oplopen tot honderden miljoenen euro's. De verwijderingskosten worden gedragen door de maatschappij, aangezien Enexis op basis van de tariefregulering deze kosten via de tarieven vergoed zal krijgen. Deze verwijderingskosten zullen naar verwachting bijdragen aan een verdere stijging van de tarieven voor onze klanten.

BELEID EN MAATREGELEN

In alles wat we doen, zijn we ons ervan bewust dat we ons geld goed moeten besteden. Dat hoort bij onze publieke taak en draagt eraan bij dat we energie voor iedereen betaalbaar houden. Daarom maken we optimale keuzes en werken we efficiënt en effectief.

Dit doen we bijvoorbeeld door het implementeren van best practices bij onze vestigingen. Zoals slimmer gebruik maken van techniek en IT, maar ook dat verschillende vestigingen van elkaar kunnen leren. Daarnaast houden we grip op onze kosten door onze uitgaven te monitoren. Zo stellen we jaarlijks budgetten op, die de rvb en de rvc moeten goedkeuren en waar elk kwartaal over wordt gerapporteerd.

MAATSTAVEN EN DOELEN

KPI	Doelstelling 2024	Realisatie 2024	Doelstelling 2025
Beïnvloedbare kosten en opbrengsten	≤ € 731 mln	€ 779 mln	≤ € 871 mln

We monitoren de beheersing van onze kosten via de BKO (Beïnvloedbare kosten en opbrengsten). De BKO bestaat uit de som van de beïnvloedbare kosten en opbrengsten van Enexis Netbeheer, inclusief stafafdelingen. Elk jaar stellen we een doel voor de BKO. Het doel voor 2024 was om niet meer kosten te maken dan € 731 miljoen. Er is geen nulmeting of basisjaar van toepassing.

De beïnvloedbare kosten kwamen in 2024 € 48 miljoen hoger uit dan ons doel. De groei van ons werkpakket en de daarbij behorende groei van de organisatie leidt tot hogere kosten, waarbij de schaarste van materialen en diensten de prijs opdrijft. Door efficiënt te werken kunnen we voor onze klanten meer werk verzetten en beperken we de stijging van onze kosten zoveel mogelijk. Zo houden we de energievoorziening zo betaalbaar mogelijk.

G1 Governance

ZAKELIJK GEDRAG

Wij zien ethisch zakelijk gedrag als een fundamenteel onderdeel van duurzaam ondernemen. Integriteit, transparantie en maatschappelijke verantwoordelijkheid vormen dan ook de basis van ons handelen. Via onder meer trainingen, interne communicatie en rolmodellen stimuleren we medewerkers om onze kernwaarden niet alleen te voelen, maar ook uit te dragen.

Binnen de thema's over zakelijk gedrag zien we de volgende impact, risico's en kansen:

Governance	Impact, Risico of Kans	Waardeketen	Tijdshorizon
Materieel thema		Upstream Eigen operaties Downstream	Kort Medium Lang
Beheer relaties met leveranciers, incl. betalingspraktijken	Actuele positieve impact: Met het oog op de financiële stabiliteit van onze leveranciers (waaronder midden en kleinbedrijf) heeft Enexis een beleid dat er o.a. op gericht is leveranciers standaard binnen 30 dagen te betalen voor geleverde goederen en diensten.		
Corruptie en omkoping Preventie en opsporing, incl. opleiding	Potentiële Negatieve impact: Omkoping van medewerkers (bijv. door criminele organisaties of bij aanbestedingen) resulteert in het verlies van vertrouwen in de maatschappij in de onafhankelijke positie van Enexis.		
	Potentiële negatieve impact: Interne druk op medewerkers om klanten voorrang te verlenen op wachtlijsten als gevolg van externe druk/omkoping/belangenverstrengeling heeft negatieve gevolgen voor medewerkers alsmede resulteert in het verlies van vertrouwen in de maatschappij in de onafhankelijke positie van Enexis.		
	Potentieel risico: Omkoping van Enexis medewerkers kan leiden tot beperkingen in de toegang tot financiële middelen vanuit investeerders als gevolg van imagoschade.		

Governance Materieel thema	Impact, Risico of Kans	Waardeketen ◆ Upstream ◆ Eigen operaties ◆ Downstream	Tijdshorizon 🕒 Kort 🕒 Medium 🕒 Lang
Verhouding met de politiek en lobbyactiviteiten	<p>Potentiële positieve impact: Enexis heeft maatschappelijke doelen te realiseren en heeft daar ook de juiste (wettelijke) middelen voor nodig. Door vroegtijdig invloed uit te oefenen op nieuw beleid en wet- en regelgeving kan Enexis zorgen dat het goed aansluit bij de praktijk van een netbeheerder. Zo zorgen we ervoor dat de maatschappelijke waarde wordt geoptimaliseerd.</p>	◆ ◆ ◆	🕒
	<p>Potentieel risico: Vanwege het politiek-bestuurlijke klimaat met veel wisselende meerderheden, kunnen beleidsveranderingen of aanpassingen van wet- en regelgeving vertraging oplopen of een koersverandering betekenen. Aangezien netbeheerders ver vooruit moeten plannen met investeringen, kunnen deze te laat plaatsvinden of niet meer passend zijn met beleidswijzigingen/wet- en regelgeving. In het laatste geval is sprake van een mogelijk afwaarderingsrisico.</p>	◆ ◆ ◆	🕒
	<p>Potentiële kans: Goede en frequente dialoog met beleidsmakers en stakeholders is belangrijk. Hoe meer Enexis erin slaagt om beleid en wet- en regelgeving aan te laten sluiten bij de praktijk van de netbeheerder, hoe beter Enexis in staat wordt gesteld om haar taken zoals het realiseren, beheren en onderhouden van energie infrastructuur efficiënt uit te voeren tegen de laagst mogelijke maatschappelijke kosten.</p>	◆ ◆ ◆	🕒
Dataveiligheid	<p>Potentiële negatieve impact: Als gevolg van onvoldoende informatiebeveiliging krijgen ongeautoriseerde partijen toegang tot de Enexis systemen en tot de data van klanten en medewerkers, waardoor Enexis en haar medewerkers en klanten negatieve effecten ervaren als gevolg van misbruik van systemen en data.</p>	◆ ◆	🕒
	<p>Potentiële negatieve impact: Als gevolg van onvoldoende informatiebeveiliging krijgen ongeautoriseerde partijen toegang tot het energie-infrastructuur en kunnen deze onderbreken en/of beschadigen, waardoor Enexis en haar klanten (tijdelijk) zonder data en/of energie komen te zitten.</p>	◆ ◆	🕒
	<p>Potentieel risico: Ongeautoriseerde toegang tot systemen en datalekken kunnen leiden tot hoge ransomware kosten, boetes van autoriteiten, schadeclaims van klanten en reputatieschade (waardoor toegang tot de kapitaalmarkt mogelijk moeilijker wordt).</p>	◆ ◆	🕒

BELEID VOOR ZAKELIJK GEDRAG EN BEDRIJFSCULTUUR

Ons beleid voor zakelijk gedrag en bedrijfscultuur is gericht op transparantie, ethisch handelen, verantwoordelijkheid en samenwerking. De bedrijfscultuur is vastgelegd in de gedragswijzer en in kernwaarden zoals veiligheid, betrouwbaarheid, en duurzaamheid. In trainingen, interne communicatie en rolmodellen binnen het bedrijf komen deze kernwaarden steeds terug. We vinden het belangrijk dat medewerkers de kernwaarden niet alleen voelen, maar ook uitdragen. Daarvoor is leiderschap nodig. We zijn ervan overtuigd dat iedereen leiderschap in zich heeft – los van functietitel – en we inspireren en motiveren medewerkers om hun persoonlijk leiderschap te laten zien.

Om de bedrijfscultuur dynamisch te houden, organiseren we regelmatig workshops en teamdagen en kunnen medewerkers hun feedback geven op interne platforms. Jaarlijks houden we ook medewerkerstevredenheidsonderzoeken en cultuurmetingen. Zo nodig stellen we ons beleid bij op basis van de uitkomsten. Dit proces helpt om een cultuur van integriteit en maatschappelijke verantwoordelijkheid te bevorderen en te waarborgen. Voor melding van eventuele schendingen heeft Enexis een klachtenprocedure, vertrouwenspersonen en klokkenluidersregeling.

De raad van bestuur en de raad van commissarissen spelen een belangrijke rol in de bevordering van goed zakelijk gedrag. Meer daarover is opgenomen in de paragraaf 'Governance' onder het hoofdstuk 'Algemene informatie'.

BEHEER VAN RELATIES MET LEVERANCIERS EN BETALINGSPRAKTIJKEN

We kopen onze goederen en diensten in bij leveranciers in vooral Nederland, Frankrijk, Spanje, Polen, Kroatië, Slovenië en Turkije. Daarbij zijn we gebonden aan de Aanbestedingswet 2012 en de Gids Proportionaliteit. Ons inkoopbeleid is hierop gebaseerd en geldt in beginsel voor alle werken, diensten en leveringen. Dit beleid geeft op basis van drempelbedragen aan welke procedure we volgen en biedt handvatten bij de begrippen transparantie, gelijke behandeling en proportionaliteit. Voor componenten die de meeste impact maken op materiaal en milieu – buizen, kabels en transformatoren – hebben we doelen opgesteld voor het percentage van het product dat circulair is geproduceerd.

Leveranciers die met ons in zee gaan, committeren zich aan onze Gedragscode Leveranciers en accepteren de wet- en regelgeving die van toepassing is. In de gedragscode staan onze uitgangspunten over mensen, leefomgeving, integriteit en uitwerking van opdrachten. Ook hebben we het recht opgenomen om een audit uit te (laten) voeren op deze onderwerpen. Leveranciers verklaren hieraan hun volledige medewerking te verlenen. In 2024 hebben wij geen audits uitgevoerd.

In de selectie van leveranciers kunnen sociale- en milieucriteria meegewogen worden op basis van het Maatschappelijk Verantwoord Inkoopbeleid (MVI-beleid). Dit beleid hebben we in 2018 ontwikkeld en wordt ingezet bij onze Europese Aanbestedingen.

Voor de toepassing van het MVI-beleid gelden de volgende uitgangspunten:

1. We sluiten aan bij wat gangbaar is in de markt (vergeleken met gelijken).
2. De maakbaarheid en betaalbaarheid komen niet onder druk te staan.

Het MVI-beleid wordt opgesteld onder verantwoordelijkheid van de directeur Inkoop en de business is verantwoordelijk voor de uitvoering van het beleid.

BETALEN BINNEN 30 DAGEN

We gaan graag langdurige relaties aan met alle leveranciers. Daarom betalen we leveranciers uiterlijk dertig kalenderdagen na ontvangst van de factuur, mits die inhoudelijk juist is en voldoet aan ons factuuracceptatiebeleid en de opdracht volledig en correct is uitgevoerd. In 2024 betaalden we de facturen van leveranciers (waaronder het mkb) na gemiddeld 31 dagen, wat berekend is door het totaal aantal te vroeg en te laat betaalde dagen te delen door het aantal betaalde facturen. In boekjaar 2024 is 88% van de betalingen aan leveranciers in lijn met het factuuracceptatiebeleid binnen dertig kalenderdagen na ontvangst van de factuur voldaan.

Op 31 december 2024 liepen er geen juridische procedures tegen Enexis vanwege te late betalingen, dus ook niet vanuit leveranciers die we classificeren als midden- en kleinbedrijf.

PREVENTIE EN OPSPORING VAN CORRUPTIE OF OMKOPING

Enexis accepteert geen enkele vorm van corruptie of omkoping. Ons beleid om corruptie en omkoping van medewerkers te voorkomen is vastgelegd in de Gedragswijzer voor medewerkers, de Algemene Inkoopvoorwaarden en de Gedragscode Leveranciers (onderdeel van de Algemene Inkoopvoorwaarden). Deze zijn te vinden op onze website. Hierin worden de ethische normen uiteengezet die de basis vormen voor beslissingen en acties, in lijn met de bedrijfswaarden. De uitvoering van het beleid valt onder verantwoordelijkheid van de directeur human resources. De (interne) druk op medewerkers om klanten voorrang te verlenen op wachtlijsten (door uitoefening van druk of omkoping) heeft onze aandacht.

E-LEARNINGS OVER INTEGRITEIT

Om bewustzijn en kennis over integriteit intern te vergroten, zetten we maandelijkse integriteitsalerts en een jaarlijks verplichte e-learning in. De e-learning geeft medewerkers inzicht in onze ethische standaarden, gedragsregels en waarden. Dit gaat verder dan alleen naleving van wettelijke eisen; het doel is dat medewerkers integriteit zien als een kernwaarde in hun dagelijkse werk. De verplichte jaarlijks e-learning is in 2024 door minimaal 95% van alle medewerkers voltooid, onder wie leden van de raad van bestuur en leidinggevenden. Daarnaast kunnen alle medewerkers vrijwillige, aanvullende trainingen volgen over bijvoorbeeld weerbaarheid tegen verleidingen in de criminaliteit.

SCREENING VOORAF

Voordat we iemand aannemen, stellen we via screening vast of een kandidaat voldoende betrouwbaar is en geen dreiging voor Enexis oplevert. We onderscheiden drie niveaus van screening: basis, midden en uitgebreid. Hoe hoger de gevoeligheid en kwetsbaarheid van de functie, hoe uitgebreider de screening. Voor de volgende functies geldt de uitgebreide screening:

- Leden raad van bestuur;
- N-1 functies (functies op een niveau direct onder de raad van bestuur);
- Vestigingsmanagers;
- Manager aannemerij en diens direct leidinggevende;
- Integriteitsmanager;
- Functionaris gegevensbescherming;
- Corporate information security officer;
- Senior security officer;
- Manager CISO Office.

WERKWIJZEN

Werkwijzen helpen ons om beschuldigingen of incidenten te voorkomen, op te sporen en daarop te acteren. Deze omvatten onder andere het volgende:

- We kunnen een overeenkomst onmiddellijk ontbinden zonder schadevergoeding als de wederpartij of iemand namens hen aan onze medewerkers of vertegenwoordigers een voordeel heeft aangeboden vanwege deze overeenkomst.
- Alle nieuwe kandidaten waarvan de functie valt onder midden en uitgebreide screening, zowel extern als intern, worden gescreend om integriteits- en fraude-incidenten te voorkomen en de betrouwbaarheid van de kandidaat te waarborgen.
- We hebben een regeling voor de interne meldingen en behandeling van vermeende misstanden, zoals frauduleus, onethisch of onwettig gedrag.
- Medewerkers kunnen via een regeling bezwaar maken tegen beslissingen van Enexis die hun belangen of rechten schaden.
- Enexis heeft meerdere vertrouwenspersonen en een anonieme meldlijn waar zowel interne als externe belanghebbenden vermeende misstanden kunnen melden.
- Klachtenregeling.

Onderzoekers van incidenten staan los van managers die bij de zaak betrokken zijn en dragen zorg voor tijdige afhandeling van incidenten. Een interne integriteitscommissie bespreekt signalen van integriteitsschendingen in de organisatie en borgt dat we continu werken aan het cultureel verankeren van integriteit.

In de integriteitscommissie wordt ieder kwartaal gerapporteerd over het aantal gemelde incidenten en uitgevoerde onderzoeken. De CFO maakt als lid van de raad van bestuur deel uit van de integriteitscommissie.

Gaat het om een onderzoek naar het handelen van een lid van de raad van bestuur, dan wordt ook de raad van commissarissen geïnformeerd door de manager integriteit.

BEVESTIGDE INCIDENTEN VAN CORRUPTIE OF OMKOPING

In 2024 waren er geen incidenten en liepen er tegen Enexis of medewerkers geen openbare rechtszaken over corruptie of omkoping. We hebben dan ook geen maatregelen hoeven nemen en er waren nul geldboetes. Ook zijn er geen uitspraken geweest over zaken in voorafgaande jaren.

Met de toename van netcongestie en bijbehorende wachtlijsten verwachten we dat we in de toekomst te maken krijgen met pogingen tot corruptie en omkoping. We anticiperen daarop, door bewustzijn te creëren bij medewerkers en hen te helpen om integriteit te zien als een kernwaarde in hun dagelijkse werkzaamheden.

POLITIEKE INVLOED EN LOBBYACTIVITEITEN

Energierichtvaardigheid, toegang tot energie en bestaanszekerheid zijn belangrijke maatschappelijke en politieke thema's. Via vaste overlegstructuren zijn we daarover in gesprek met alle bestuurslagen: gemeenten, provincies, nationale overheid en Europese overheden. De meest geëigende gesprekspartner is het ministerie van Klimaat en Groene Groei, maar gezien de beleidsverbreding overleggen we ook met andere relevante ministeries, zoals Infrastructuur en Waterstaat, Sociale Zaken en Werkgelegenheid en Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening. In alle overlegvormen brengen we onze kennis en expertise over het energiesysteem actief in. Daarnaast zijn we onder meer lid van Netbeheer Nederland (NBNL), de Nederlandse Vereniging voor Duurzame Energie (NVDE) en vormen we coalities met stakeholders voor belangrijke actuele thema's, zoals de Energiewet, de Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Wgiw), de Wet collectieve warmtevoorziening (Wcw) en de voorbereiding van het investeringsplan 2026. Ook de Maatschappelijke Alliantie is zo'n coalitie, waarbij we met een diverse groep stakeholders bij kabinet en Tweede Kamer hebben gepleit om door te gaan met het energie- en klimaatbeleid. Daarnaast brengen we onze kennis en expertise in via tal van thematische werkgroepen bij andere (branche)organisaties.

Op Europees niveau werken we vooral samen met andere netbeheerders via de Alliander-Enexis-Stedin (AES) structuur. Vanuit gezamenlijkheid zetten we zo onze boodschap richting politiek kracht bij. Dit is voor ons van belang, omdat een significant deel van Nederlandse (energie)wetgeving voortkomt uit Europese wet- en regelgeving. Binnen het AES Europeeteam hebben we als Enexis specifiek aandacht voor het thema duurzame moleculen en data interoperability (uitwisseling van gegevens tussen systemen). Hiervoor zijn we actief in verschillende Europese belangenorganisaties zoals de EU DSO Entity, E.DSO, GD4S & Eurogas.

Bovenstaande activiteiten hebben tot doel om mogelijke belemmeringen vanuit politiek-bestuurlijk kader weg te nemen, zodat we onze maatschappelijke doelen met de juiste middelen en snelheid kunnen realiseren en de juiste keuzes kunnen maken voor langetermijninvesteringen. Hoe beter we erin slagen om beleid en wet- en regelgeving aan te laten sluiten bij de praktijk van de netbeheerder, hoe beter dit lukt. Enexis heeft in 2024 geen directe of indirecte politieke bijdragen (financieel of in natura) gedaan.

ONZE KERNBODSCHAP VOOR DE POLITIEK

Onze missie is een klimaatneutrale, betrouwbare en onafhankelijker energievoorziening in 2050. Om de energietransitie te versnellen en duurzame moleculen (waterstof, warmte, groen gas) op te schalen, hebben we de politiek nodig. Samen met sectorgenoten en Netbeheer Nederland hebben we concreet een aantal verzoeken.

Verzoeken voor versnelling van de uitvoering:

- Snellere toewijzing van ruimte voor energie-infrastructuur, gestroomlijnde vergunningsprocedures en doorbreking van de stikstofimpasse.
- Nieuwe contractvormen en bewustwordingscampagnes voor flexibel energieverbruik.
- Stimuleren van technisch onderwijs, internationale vakkrachtenregeling en investeren in arbeidsmarktinfrastructuur om meer technische vakmensen te krijgen.

Verzoeken voor opschaling van duurzame moleculen:

- **Groen gas:** versnellen van de bijmengverplichting, aanpassen regelgeving voor gaskwaliteit, en zorgen voor investeringszekerheid.
- **Collectieve warmte-oplossingen:** gelijk speelveld voor warmtenetten en warmtepompen, balans tussen betaalbaarheid en investeerbaarheid, en snelle behandeling van relevante wetten in het parlement.
- **Waterstof:** rol voor regionale netbeheerders in de uitrol van waterdistributienetten, in samenspraak met netbeheerders tot kansrijke gebieden komen voor de inzet van waterstof, financiële risico's wegnemen voor de uitrol van waterstofdistributienetwerken en ondersteuning van de productie van waterstof in Nederland.

TOEZICHT DOOR PUBLIC AFFAIRS COMMITTEE

Ons Public Affairs Committee is belast met het toezicht op de uitoefening van politieke invloed, met inbegrip van lobbyactiviteiten. Lid hiervan zijn de CEO, de CTO, de directeur Strategie, directeur Corporate en Legal affairs, manager Corporate affairs, directeur Regulering, de directeur Energietransitie en systeem, de directeur Communicatie en Public affairs en de Public affairs-adviseurs. Het committee bespreekt iedere zes weken relevante zaken.

Geen van de leden van de raad van bestuur heeft een vergelijkbare positie binnen een overheidsdienst (met inbegrip van toezichthouders) bekleed in de twee jaar voorafgaand aan het begin van de rapportageperiode over 2024. Els de Groot, lid van de raad van commissarissen, is gastdeskundige bij de Adviesraad Maatwerkafspraken Verduurzaming Industrie (AMVI), die de minister van Economische Zaken adviseert over op maat gemaakte afspraken met twintig grote industriële vervuilers in Nederland.

Sinds begin 2023 staat Enexis Groep geregistreerd in het EU-Transparantieregister onder het identificatienummer 436152649102-96.

DATAVEILIGHEID

Dataveiligheid speelt een essentiële rol in het waarborgen van een betrouwbaar en veerkrachtig energiesysteem. De dreiging van cyberaanvallen is reëel en groeit zowel in frequentie als in complexiteit. Deze aanvallen worden o.a. uitgevoerd door georganiseerde cybercriminelen en statelijke actoren brengen risico's op verstoring en sabotage van kritieke infrastructuur met zich mee.

Om deze uitdagingen het hoofd te bieden, hanteren we een proactieve en integrale aanpak van databeveiliging. Deze aanpak richt zich op drie pijlers: technologie, mensen en processen. We investeren voortdurend in het versterken van onze weerbaarheid tegen cyberdreigingen, met als doel het minimaliseren van risico's en het waarborgen van de continuïteit van onze dienstverlening. Tegelijkertijd beschermen we de vertrouwelijkheid van klant- en bedrijfsinformatie.

Ons dataveiligheidsbeleid is nauw verweven met de bedrijfsstrategie en voldoet aan zowel wettelijke als maatschappelijke eisen. De toenemende Europese regelgeving, zoals de NIS2-richtlijn en de bestaande Wet beveiliging netwerk- en informatiesystemen (Wbni), vraagt om verdere versterking en uitbreiding van onze beveiligingsmaatregelen. Hiermee blijven we voorbereid op toekomstige uitdagingen en dragen we bij aan een veilig en stabiel energiesysteem.

INTEGRAAL NORMENKADER

Het informatiebeveiligingsbeleid van Enexis strekt zich uit over de gehele organisatie, inclusief Enexis Netbeheer en alle externe partners en leveranciers. Het beleid en de securityriskmanagementprocessen dekken alle processen, ICT-systemen, operationele techniek, gebouwen, terreinen en bedrijfsmiddelen die essentieel zijn voor de bedrijfsvoering.

Ons informatiebeveiligingsbeleid is uitgewerkt in een integraal normenkader dat is gebaseerd op wereldwijd erkende standaarden en best practices. Denk hierbij aan internationale normen zoals ISO 27001 en ISO 27019, aangevuld met specifieke eisen uit de NIS2-richtlijn en andere relevante wet- en regelgeving. Daarnaast zijn richtlijnen van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants geïntegreerd om een hoog volwassenheidsniveau te waarborgen. Het normenkader omvat beheersmaatregelen op gebieden zoals organisatie, personeel, fysieke beveiliging, incidentenbeheer, operationeel beheer en leveranciersrelaties. Door deze aanpak worden beveiligingsmaatregelen consistent en effectief geïmplementeerd, met een duidelijke focus op de meest kritieke risico's voor de organisatie. Dit integrale normenkader vormt de basis voor een sterke, toekomstbestendige informatiebeveiliging, die aansluit bij de behoeften van onze organisatie en de eisen van de steeds veranderende digitale omgeving.

De chief information security officer (CISO) is het centrale aanspreekpunt voor dataveiligheid en geeft leiding aan de CISO Office. Een team veiligheidsspecialisten voert hier tweedelijns werkzaamheden uit, gericht op de digitale weerbaarheid van Enexis. De CISO rapporteert hierover aan de CFO, die de portefeuillehouder security binnen de raad van bestuur is. De eerstelijns securitywerkzaamheden worden uitgevoerd binnen de organisatieonderdelen en bedrijfsvoeringsketens, onder eindverantwoordelijkheid van de business owners en directeuren. Zij krijgen hierbij ondersteuning van securityspecialisten.

DOELSTELLINGEN EN RAPPORTAGES

De effectiviteit van ons informatiebeveiligingsbeleid wordt gemeten aan de hand van een set prestatie-indicatoren. Deze indicatoren richten zich primair op risicobeheersing en meten in welke mate beheersmaatregelen zijn geïmplementeerd en voldoen aan ons beleid en relevante wet- en regelgeving, zoals de Wbni. Voor 2024 gold als doelstelling de 100%-implementatie van een vastgesteld aantal door de business owners geprioriteerde veiligheidsmaatregelen. Deze doelstelling is bereikt.

We hanteren een risico-gebaseerde aanpak waarbij we, uitgaande van de criticality van processen en het actuele dreigingsbeeld, de risico's voor onze kritieke processen beoordelen en prioriteren. Op basis van deze beoordeling nemen we gerichte en passende maatregelen om deze risico's effectief te mitigeren.

Naast deze metingen voeren we interne audits uit. De resultaten hiervan worden gedeeld met de stuurgroep security en relevante risicocommissies. Door duidelijke doelstellingen en regelmatige rapportages blijven we in control over onze informatiebeveiliging. Dit stelt ons in staat om tijdig bij te sturen waar nodig, waardoor we niet alleen voldoen aan wettelijke eisen, maar ook het vertrouwen van klanten, partners en de maatschappij in de veiligheid en betrouwbaarheid van onze energiediensten behouden.

PRIVACY

De bescherming van persoonsgegevens van klanten, medewerkers en andere betrokkenen heeft voortdurend onze aandacht. Het streven bij privacy is om steeds te groeien naar een hoger volwassenheidsniveau. Daarbij werken we volgens een gedragen risicogebaseerde aanpak. Alle processen ondergaan een Data Protection Impact Assessment (DPIA). Hiermee brengen we de privacyrisico's van onze gegevensverwerkingen in kaart. Dat houdt onder meer in dat processen en systemen waarin we gevoelige of grote hoeveelheden persoonsgegevens verwerken, de hoogste prioriteit hebben. Die beoordelen we en zo nodig nemen we extra beveiligingsmaatregelen. Daarna worden de overige processen beheerd en gemonitord.

GOVERNANCE EN PRIVACY

We zijn verantwoordelijk voor de bescherming van systemen tegen hackers en informatiebeveiligingsincidenten en voor het beheer van persoonsgegevens van klanten, medewerkers, en leveranciers. Een team van privacyspecialisten draagt hieraan bij. Privacy officers en contactpersonen zijn actief in specifieke domeinen en de afdeling Corporate Affairs heeft een bedrijfsjurist privacy en een functionaris gegevensbescherming (toezichthouder op naleving van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG)). Deze specialisten behandelen complexe privacyvraagstukken, datalekken, beleidsvorming en bewustwordingsactiviteiten. Ook adviseren ze de business, die verantwoordelijk is voor de uitvoering. De raad van bestuur is eindverantwoordelijk.

Vanuit het algemene behoorlijkheidsbeginsel, en vooral het integriteits- en vertrouwelijkheidsbeginsel (artikel 5 AVG), is het essentieel dat we passende technische en organisatorische maatregelen nemen om persoonsgegevens te beveiligen. Hiervoor zijn diverse afdelingen ingericht en is centraal een informatiebeveiligingsbeleid vastgesteld (zie paragraaf 'Integraal normenkader' onder 'Dataveiligheid').

De verantwoordelijkheden voor de uitvoering van het dataveiligheid beleid staan beschreven onder de paragraaf 'Integraal normenkader' onder 'dataveiligheid'. Recent hebben we onze privacy-organisatie aangepast, waarbij de rol van de privacy officer in de reguliere organisatorische structuur is geplaatst met als doel betere zichtbaarheid in de organisatie en eerdere betrokkenheid bij privacyvraagstukken.

AANPAK RONDOM RISICOGEBASEERD WERKEN

Er zijn steeds meer datagedreven initiatieven in de energietransitie. Denk aan het gebruik van slimme meters, data-uitwisseling bij energiehubbs en het gebruik van data om windmolens en zonnepanelen efficiënter te maken. Deze data bevat ook persoonsgegevens. Dit vraagt om samenwerkingsverbanden waarbij op steeds grotere schaal data wordt uitgewisseld en de nieuwe Energiewet verplicht om op grotere schaal persoonsgegevens van klanten te verwerken. Het maatschappelijke belang van de energietransitie en de snelheid waarmee ontwikkelingen plaatsvinden, vraagt om een doelmatige en risicogebaseerde privacy-organisatie. Belangrijke uitgangspunten daarbij zijn – waar mogelijk – integratie van privacy in processen en beheersmaatregelen, prioritering op basis van hoog-risicoprocessen en een ingebed risicoacceptatieproces. Daarbij is ook gedragenheid vanuit de diverse domeinen noodzakelijk.

We hebben voor 2024-2025 een plan van aanpak opgesteld om te komen tot een gedragen risicogebaseerde privacy-organisatie. We werken aan:

- identificatie van de privacy-risico's binnen processen en applicaties;
- monitoring van relevante ontwikkelingen in de sector en potentiële dreigingen;
- een Enexis Normenkader Privacy, met daarin de vertaling van wettelijke verplichtingen naar privacy-beheersmaatregelen en vervolgens het vaststellen van de meest materiële privacy-beheersmaatregelen;
- bepaling van de risicobereidheid van de raad van bestuur wat betreft privacy en het inrichten van een proces voor risico-acceptatie.

Het Privacy Normenkader gebruiken we ook om de naleving te monitoren. Hiermee geven we invulling aan de verantwoordingsplicht op grond van artikel 5(2) AVG. Bij het opstellen van het normenkader hebben we het Privacy Control Framework van NOREA en ons integraal normenkader voor informatiebeveiliging als referentie gebruikt. Waar mogelijk sluiten we aan op bestaande processen en controles. Het normenkader voor privacy bestaat uit 81 beheersmaatregelen. Daarvan krijgen er 18 voorrang bij de invoering en monitoring. Deze selectie is tot stand gekomen op basis van geïdentificeerde risico's, de organisatiebehoefte, impact op de organisatie wat betreft implementatie en de focus van toezichthouders. De andere maatregelen pakken we vanaf 2026 op.

BELEID EN ANDERE ACTIES OM PRIVACY TE WAARBORGEN

- In ons privacybeleid schetsen we het kader voor inrichting, implementatie, uitvoering, beheer, monitoring en continue verbetering van privacy.
- We hebben privacydoelstellingen opgesteld, waaronder het voldoen aan transparantieplichtingen. In dat kader hebben we privacyverklaringen voor medewerkers en externen. Voor de overige doelstellingen zijn procesbeschrijvingen gemaakt, zoals een proces rondom het tijdig oppakken van incidenten en het opstellen van een (D)PIA.
- We integreren privacy zoveel mogelijk vanaf het begin in de ontwikkeling van producten en diensten (Privacy by Design).
- In een geautomatiseerd systeem registreren we de verwerkingen en datalekken. Voor de gezamenlijke systemen en processen van netbeheerders, houden we centraal incidentmeldingen bij.
- Conform artikel 33, lid 1 van de AVG melden we datalekken aan de Autoriteit Persoonsgegevens.
- We werken aan een privacy-roadmap waarin we korte-, middellange- en langetermijnactiviteiten opnemen en monitoren op basis van onder andere de hoog-risicoprocessen en -applicaties, het dreigingsbeeld, de materiele privacy-beheersmaatregelen en de domeinspecifieke onderwerpen.

Aantal incidentmeldingen datalekken	2024	2023
Incidentmeldingen in datalekregister Enexis	47	54
Waarvan gemeld aan de toezichthouder (Autoriteit Persoonsgegevens)	2	6
Incidentmeldingen m.b.t. tot gedeelde systemen en processen van de netbeheerders	3	5

GEDRAGSCODE SLIM NETBEHEER

Enexis houdt zich aan de Gedragscode Slim Netbeheer van Netbeheer Nederland. In deze code – die goedgekeurd is door de Autoriteit Persoonsgegevens – staat dat we bij het verzamelen en gebruiken van gegevens rekening moeten houden met de privacy van consumenten. Ook moeten we consumenten duidelijk informeren over welke gegevens we verzamelen en waarom. Het toezichthoudende orgaan op deze gedragscode is in juli 2023 door de Autoriteit Persoonsgegevens geaccrediteerd. Hiermee is de code als officiële AVG-gedragscode van kracht geworden. In totaal hebben de gezamenlijke netbeheerders 12 use cases in 2024 behandeld en toepasbaar verklaard. Een use case beschrijft wat de situatie is waarvoor data uit de slimme meter nodig is en hoe de data wordt gebruikt. Onafhankelijke privacy experts toetsen of de use case voldoet aan de AVG wetgeving. Dit doen ze door te toetsen op deze drie zaken:

- **Noodzakelijkheid:** is de data echt nodig voor het netbeheer?
- **Subsidiariteit:** kan het ook opgelost worden zonder gebruik van de data uit de slimme meter?
- **Proportionaliteit:** wordt alleen die data verzameld en verwerkt die ook echt nodig is?

Pas na goedkeuring van de use case mogen netbeheerders de data gebruiken.

Overige informatie

REFERENTIETABEL

Rapportage-eisen en/of datapunten (deels) opgenomen door middel van verwijzingen zijn cursief (*) weergegeven in onderstaande referentietabel onder de toelichting. De verwijzing is tevens terug te vinden in de volledige tekst van de duurzaamheidsverklaring.

De onderstaande rapportage-eisen zijn in acht genomen bij het opstellen van de duurzaamheidsverklaring:

Disclosure #	Omschrijving	Toelichting
ESRS-2	ALGEMENE INFORMATIEVERSCHAFFING (GENERAL DISCLOSURES)	
BP-1	<u>Basis voor de voorbereiding</u>	Enexis Groep heeft geen gebruik gemaakt van de optie om specifieke informatie-elementen die eigendom, knowhow of de resultaten van innovatie vormen weg te laten. Er zijn geen ophanden zijnde ontwikkelingen of kwesties waarover wordt onderhandeld en die zijn weggelaten uit de duurzaamheidsverklaring.
BP-2	<u>Melding met betrekking tot specifieke omstandigheden</u>	Enexis Groep heeft op 31 december 2024 gemiddeld meer dan 750 werknemers en kan als gevolg daarvan geen gebruik maken van de infaseringsbepalingen overeenkomstig bijlage C bij ESRS 1 die relateren aan het aantal werknemers.
GOV-1	<u>De rol van de bestuurs-, leidinggevende en toezichthoudende organen</u>	*CV's rvb en rvc leden staan op onze corporate website
GOV-2	<u>Informatieverstrekking aan bestuurs-, leidinggevende en toezichthoudende organen van de onderneming</u>	
GOV-3	<u>Integratie van duurzaamheid gerelateerde prestaties in stimuleringsregelingen</u>	
GOV-4	<u>Verklaring due diligence</u>	
GOV-5	<u>Risicobeheer en interne controles op duurzaamheidsrapportage</u>	

Disclosure #	Omschrijving	Toelichting
SBM-1	<u>Marktpositie, strategie, businessmodel(en) en waardeketen</u>	<i>*noot 1 Netto-omzet' van de geconsolideerde jaarrekening.</i>
SBM-2	<u>Belangen en standpunten van stakeholders</u>	<i>*noot 30 Financieringsbeleid en risico's financiële instrumenten' van de geconsolideerde jaarrekening.</i>
SBM-3	<u>Materiële impact, risico's en kansen en hun interactie met strategie en bedrijfsmodel(en)</u>	Gefaseerde ingroei optie gebruikt overeenkomstig ESRS 1 Bijlage C:
IRO-1	<u>Beschrijving van de processen om materiële effecten, risico's en kansen te identificeren en te beoordelen</u>	
IRO-2	Openbaarmakingsvereisten in ESRS die worden gedekt door de duurzaamheidsverklaringen van de onderneming	Alle openbaarmakingsvereisten vanuit de ESRS zijn te vinden in het verslag via deze referentietabel
MDR-P MDR-A MDR-M MDR-T	<u>Beleid dat is aangenomen om materiële duurzaamheid kwesties te beheren</u> <u>Acties en middelen m.b.t. materiële duurzaamheidskwesties</u> <u>Maatstaven met betrekking tot materiële duurzaamheidskwesties</u> <u>Het bijhouden van de effectiviteit van beleid en acties door middel van doelen</u>	Het hoogste orgaan in de organisatie dat verantwoordelijk is voor de implementatie van het beleid is de Raad van Bestuur.
	EU Taxonomie	<i>*noot 1, noot 12, noot 13, noot 14' van de geconsolideerde jaarrekening.</i>
ESRS-E1	Klimaatverandering	
ESRS 2 GOV-3	Integratie van duurzaamheid gerelateerde prestaties in stimuleringsregelingen	<u>Zie GOV-3</u>
EI-1	<u>Transitieplan voor mitigatie van klimaatverandering</u>	<i>* Het goedgekeurde transitieplan voor klimaatmitigatie staat op onze corporate website.</i> <i>*noot 13, immateriële vaste activa' van de geconsolideerde jaarrekening.</i>
ESRS 2 SBM-3	<u>Materiële impact, risico's en kansen en hun interactie met strategie en bedrijfsmodel(en)</u>	
ESRS IRO-1	<u>Beschrijving van de processen om materiële klimaat gerelateerde effecten, risico's en kansen te identificeren en te beoordelen</u>	
EI-2	<u>Beleid met betrekking tot mitigatie van en aanpassing aan de klimaatverandering</u>	
EI-3	<u>Acties en middelen in verband met het beleid inzake klimaatverandering</u>	<i>*noot 30 Financieringsbeleid en risico's financiële instrumenten', 'Noot 2 Kosten van transportdiensten en van distributieverliezen', 'Noot 7 Overige bedrijfskosten', 'Noot 12 Materiële vaste activa', 'Noot 14 Gebruiksrecht activa' van de geconsolideerde jaarrekening.</i>

Disclosure #	Omschrijving	Toelichting
EI-4	<u>Doelstellingen met betrekking tot mitigatie van en aanpassing aan de klimaatverandering</u>	
EI-5	<u>Energieverbruik en mix</u>	
EI-6	<u>Bruto scopes 1, 2, 3 en totale broeikasgasemissies</u>	<i>*noot 1 Netto-omzet' van de geconsolideerde jaarrekening.</i>
EI-7	Broeikasgasverwijderingen en reductieprojecten gefinancierd met koolstofkredieten	Niet materieel uit hoofde van DMA
EI-8	Interne koolstof beprijzing	Niet materieel uit hoofde van DMA
EI-9	Verwachte financiële effecten van materiële fysieke en transitierisico's en potentiële klimaat gerelateerde kansen	Gefaseerde ingroei optie gebruikt overeenkomstig ESRS 1 Bijlage C:
ESRS E5	<u>Materiaalgebruik en circulaire economie</u>	
ESRS 2 / SBM 2	Belangen en standpunten van belanghebbenden	Voor de doelen die zijn gezet in E5 zijn geen stakeholders betrokken bij het vaststellen van deze doelen, anders dan de externe specialist op het gebied van circulariteit.
ESRS 2 / IRO-1	<u>Beschrijving van de processen om het gebruik van materiële hulpbronnen en de aan de circulaire economie gerelateerde effecten, risico's en kansen te identificeren en te beoordelen</u>	
E5-1	<u>Beleid met betrekking tot het gebruik van hulpbronnen en de circulaire economie</u>	
E5-2	<u>Acties en middelen in verband met het gebruik van hulpbronnen en de circulaire economie</u>	
E5-3	<u>Doelstellingen met betrekking tot het gebruik van hulpbronnen en de circulaire economie</u>	Op Herinzet en Verspilling is nog geen doel vastgesteld. Deze kans en negatieve impact zijn niet eerder als materiele thema's gedefinieerd. Een doelstelling moet derhalve nog worden ontwikkeld.
E5-4	<u>Instroom van resources</u>	Er wordt gemeten in de eenheden: kilogram primair materiaal per Kva of kilogram per meter.
E5-5	<u>Uitstroom van resources</u>	
E5-6	<u>Potentiële financiële effecten van hulpbronnengebruik en aan de circulaire economie gerelateerde effecten, risico's en kansen</u>	Gefaseerde ingroei optie gebruikt overeenkomstig ESRS 1 Bijlage C:

Disclosure #	Omschrijving	Toelichting
ESRS S1	Eigen personeel	
ESRS 2/ SBM 2	Belangen en standpunten stakeholders	
ESRS 2 /SBM-3	Materiële impact, risico's en kansen en hun interactie met strategie en bedrijfsmodel(en)	
S1-1	Beleid met betrekking tot de eigen werknemers	*Ons veiligheidsbeleid en onze gedragswijzer staan op onze corporate website
S1-2	Processen voor het betrekken van eigen werknemers en werknemersvertegenwoordigers	
S1-3	Processen om negatieve effecten te verhelpen en kanalen voor eigen werknemers om zorgen te uiten	
S1-4	Acties om negatieve en positieve effecten aan te pakken en risico's te beheersen	
S1-5	Doelstellingen met betrekking tot het beheren van materiële negatieve effecten, het bevorderen van positieve effecten en het beheren van materiële risico's en kansen	
S1-6	Kenmerken van de werknemers van de onderneming	
S1-7	Kenmerken van niet eigen werknemers (inhuur) in het eigen personeelsbestand van de onderneming	
S1-8	Collectieve onderhandelingen en sociale dialoog	Gefaseerde ingroei optie gebruikt overeenkomstig ESRS 1 Bijlage C:
S1-9	Diversiteitsindicatoren (genderverdeling topmanagement)	
S1-10	Voldoende (adequate) beloning	Zie Doelstellingen (S1-5)
S1-11	Sociale bescherming	Gefaseerde ingroei optie gebruikt overeenkomstig ESRS 1 Bijlage C:
S1-12	Personen met een handicap	Gefaseerde ingroei optie gebruikt overeenkomstig ESRS 1 Bijlage C:
S1-13	Indicatoren voor opleiding en ontwikkeling van vaardigheden	
S1-14	Gezondheids- en veiligheidsindicatoren	
S1-15	Indicatoren voor de balans tussen werk en privéleven	Gefaseerde ingroei optie gebruikt overeenkomstig ESRS 1 Bijlage C:
S1-16	Compensatie indicatoren (loonkloof en totale compensatie)	
S1-17	Incidenten, klachten en ernstige gevolgen voor de mensenrechten	

Disclosure #	Omschrijving	Toelichting
ESRS S2		
Werknemers in de waardeketen		
ESRS 2 / SBM 2	Belangen en opvattingen van belanghebbenden (stakeholders)	
ESRS 2 / SBM 3	Materiële impact, risico's en kansen en hun interactie met strategie en bedrijfsmodel(en)	
S2-1	Beleid met betrekking tot werknemers in de waardeketen	
S2-2	Processen voor het betrekken van werknemers in de waardeketen over de impact	
S2-3	Processen om negatieve effecten te verhelpen en kanalen voor werknemers in de waardeketen om zorgen te uiten	
S2-4	Acties m.b.t. effecten op werknemers in de waardeketen	
S2-5	Doelstellingen met betrekking tot het beheren van materiële negatieve effecten, het bevorderen van positieve effecten en het beheren van materiële risico's en kansen	
ESRS S3		
Getroffen (betrokken) gemeenschappen		
ESRS 2 / SBM 2	Belangen en standpunten van belanghebbenden	Voor de doelen die zijn gezet in S3 zijn de stakeholders niet betrokken bij het vaststellen van deze doelen.
ESRS 2 / SBM 3	Materiële impact, risico's en kansen en hun interactie met strategie en bedrijfsmodel(en)	
S3-1	Beleid met betrekking tot getroffen (betrokken) gemeenschappen	
S3-2	Processen voor het betrekken van getroffen gemeenschappen over de gevolgen van beleid door de organisatie	
S3-3	Processen en kanalen voor betrokken gemeenschappen om zorgen te uiten	
S3-4	Acties en hun effectiviteit m.b.t. betrokken gemeenschappen	
S3-5	Doelstellingen met betrekking tot het beheren van materiële negatieve effecten, het bevorderen van positieve effecten en het beheren van materiële risico's en kansen	
ESRS S4		
Consumenten en eindgebruikers		
ESRS 2 / SBM 2	Belangen en standpunten van belanghebbenden	Voor de doelen die zijn gezet in S4 zijn de stakeholders niet betrokken bij het vaststellen van deze doelen.
ESRS 2 / SBM-3	Materiële impact, risico's en kansen en hun interactie met strategie en bedrijfsmodel(en)	
S4-1	Beleid met betrekking tot consumenten en eindgebruikers	

Disclosure #	Omschrijving	Toelichting
S4-2	<u>Processen om met consumenten en eindgebruikers in contact te komen over effecten</u>	
S4-3	<u>Processen om negatieve effecten te verhelpen en kanalen voor consumenten en eindgebruikers om zorgen te uiten</u>	
S4-4	<u>Acties m.b.t. materiële effecten op consumenten en eindgebruikers</u>	<i>*'hoot 12 Materiële vaste activa' en 'hoot 6 Kosten uitbesteed werk, materialen en andere externe kosten' van de geconsolideerde jaarrekening.</i>
S4-5	Doelstellingen met betrekking tot het beheren van materiële negatieve effecten, het bevorderen van positieve effecten en het beheren van materiële risico's en kansen	<u>Doelstellingen met betrekking tot een betrouwbaar energienet</u> <u>Doelstellingen met betrekking tot toegang tot het net</u>
ESRS-G1	GOVERNANCE / Zakelijk Gedrag (Business conduct)	
ESRS 2 / GOV 1	<u>De rol van de bestuurs-, toezichthoudende en leidinggevende organen</u>	
ESRS 2 / IRO-1	<u>Beschrijving van de processen om materiële effecten, risico's en kansen te identificeren en te beoordelen</u>	
G1-1	<u>Bedrijfscultuur en beleid inzake gedrag</u>	
G1-2	<u>Beheer van relaties met leveranciers</u>	<i>* Het MVI-beleid is beschikbaar op onze corporate website.</i>
G1-3	<u>Preventie en opsporing van corruptie of omkoping</u>	
G1-4	<u>Incidenten van corruptie of omkoping</u>	
G1-5	<u>Politieke invloed en lobbyactiviteiten</u>	
G1-6	<u>Betalingspraktijken</u>	
	<u>Entitiy specifiek: Data security</u>	

LIJST VAN DATAPUNTEN VOORTKOMEND UIT ANDERE EU-WETGEVING

Datapunten die voortkomen uit andere EU-wetgeving zijn als volgt opgenomen in de duurzaamheidsverklaring:

Enexis dient tot het moment van implementatie van de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) in de Nederlandse wetgeving te blijven voldoen aan het Besluit bekendmaking niet-financiële informatie (Bbnfi). Met deze duurzaamheidsparagraaf opgesteld conform de ESRS richtlijnen voldoen wij aan de informatieverschaffing zoals bedoeld in de Bbnfi.

Assurance-rapport bij de duurzaamheidsverklaring

ASSURANCE-RAPPORT VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT MET BEPERKTE MATE VAN ZEKERHEID OVER DE DUURZAAMHEIDSVERKLARING

Aan: de aandeelhouders en de raad van commissarissen van Enexis Holding N.V.

ONZE CONCLUSIE

Wij hebben een assurance-opdracht met beperkte mate van zekerheid uitgevoerd op de geconsolideerde duurzaamheidsverklaring voor 2024 van Enexis Holding N.V. te 's-Hertogenbosch (hierna: 'Enexis' of 'de onderneming') in zoals opgenomen in bijgaand bestuursverslag inclusief de informatie opgenomen in de duurzaamheidsverklaring door middel van verwijzingen (hierna: de duurzaamheidsverklaring).

Op basis van de door ons uitgevoerde werkzaamheden en de verkregen assurance-informatie is ons niets gebleken op grond waarvan wij zouden moeten veronderstellen dat de duurzaamheidsverklaring niet, in alle van materieel belang zijnde aspecten:

- is opgesteld in overeenstemming met de Europese standaarden voor duurzaamheidsrapportage (ESRS, European Sustainability Reporting Standards) zoals vastgesteld door de Europese Commissie en in overeenstemming met het door de onderneming uitgevoerde dubbele materialiteitsanalyse proces om de op grond van de ESRS gerapporteerde informatie vast te stellen; en
- voldoet aan de verslaggevingsvereisten op grond van artikel 8 van Verordening (EU) 2020/852 (Taxonomieverordening).

Onze conclusie is gevormd op basis van de aangelegenheden die in dit assurance-rapport zijn uiteengezet.

DE BASIS VOOR ONZE CONCLUSIE

Wij hebben onze assurance-opdracht met een beperkte mate van zekerheid met betrekking tot de duurzaamheidsverklaring verricht volgens het Nederlands recht, waaronder de Nederlandse Standaard 3810N, "Assurance-opdrachten inzake duurzaamheidsverslaggeving".

Onze assurance-opdracht was gericht op het verkrijgen van een beperkte mate van zekerheid dat de duurzaamheidsverklaring vrij is van afwijkingen van materieel belang. De werkzaamheden variëren in aard en timing van, en zijn ook geringer in omvang, dan die bij een assurance-opdracht gericht op het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid. De mate van zekerheid die wordt verkregen bij een assurance-opdracht met een beperkte mate van zekerheid is daarom ook aanzienlijk lager dan de zekerheid die wordt verkregen bij een assurance-opdracht met een redelijke mate van zekerheid.

Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de assurance-opdracht met een beperkte mate van zekerheid over de duurzaamheidsverklaring'.

Wij zijn onafhankelijk van Enexis zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Dit houdt onder meer in dat wij geen activiteiten ondernemen die conflicterend kunnen zijn met onze onafhankelijke assurance-opdracht en dat wij niet betrokken zijn bij het opstellen van de duurzaamheidsverklaring, aangezien dit onze onafhankelijkheid kan aantasten. Daarnaast hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen assurance-informatie voldoende en geschikt is als basis voor onze conclusie.

BENADrukKING VAN AANGELEGENHEDEN

De duurzaamheidsverklaring is opgesteld in de context van nieuwe standaarden voor duurzaamheidsrapportage, hetgeen entiteitspecifieke interpretaties vereist en het omgaan met inherente meet- of evaluatieonzekerheden. In deze context willen wij de volgende aangelegenheden benadrukken:

BENADrukKING VAN DE MEEST SIGNIFICANTE ONZEKERHEDEN DIE VAN INVLOED ZIJN OP DE KWANTITATIEVE MAATSTAVEN EN GELDBEDRAGEN

Wij vestigen de aandacht op onderdeel 'Risicobeheersing en interne controles voor de duurzaamheidsverklaring' van de duurzaamheidsverklaring waarin de kwantitatieve maatstaven en geldbedragen zijn geïdentificeerd die aan een hoge mate van meetonzekerheid onderhevig zijn en informatie wordt gerapporteerd over de bronnen van meetonzekerheid, alsmede de aannames, benaderingen en oordelen die de onderneming bij het meten daarvan heeft gehanteerd in overeenstemming met de ESRS.

De vergelijkbaarheid van duurzaamheidsinformatie tussen entiteiten onderling en in de tijd kan beïnvloed worden door het ontbreken van historische duurzaamheidsinformatie in overeenstemming met de ESRS en door het ontbreken van geüniformeerde praktijken ter beoordeling en meting van deze informatie. Dit biedt de mogelijkheid verscheidene, acceptabele meettechnieken toe te passen, vooral in de eerste jaren.

BENADrukKING VAN HET DUBBELE MATERIALITEITSANALYSE PROCES

Wij vestigen de aandacht op onderdeel 'Impact- risico- en kansenmanagement' van de duurzaamheidsverklaring. Hierin worden voorgenomen verbeteringen beschreven en het verankeren van de betrokkenheid van getroffen stakeholders in het doorlopende due-diligence- en dubbele materialiteitsanalyse proces. Due diligence is een doorlopende praktijk die inspeelt op en aanleiding kan geven tot veranderingen in strategie, businessmodel, activiteiten, zakelijke relaties, bedrijfsactiviteiten, inkoop- en verkoopcontext van de onderneming. Het dubbele materialiteitsanalyse proces vereist van de onderneming belangrijke oordeelsvorming en toepassing van drempelwaarden en kan op termijn worden beïnvloed door de nog vast te stellen sectorspecifieke standaarden.

De duurzaamheidsverklaring kan derhalve niet iedere impact, risico en kans of additionele entiteitspecifieke rapportage bevatten die een individuele stakeholder(groep) belangrijk kan achten in diens eigen specifieke inschatting.

Onze conclusie is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheden.

BEPERKING IN DE REIKWIJDTE VAN ONZE ASSURANCE-OPDRACHT

Wanneer de onderneming prospectieve informatie rapporteert in overeenstemming met de ESRS, geeft de raad van bestuur een beschrijving van de onderliggende aannames en methodes voor het produceren van de informatie, alsmede van andere factoren waaruit blijkt dat deze informatie een weergave is van de daadwerkelijke plannen of beslissingen van de onderneming (acties). Prospectieve informatie heeft betrekking op gebeurtenissen en acties die zich nog niet hebben voorgedaan en zich wellicht ook nooit zullen voordoen. De werkelijke uitkomsten zullen naar verwachting afwijken, aangezien de veronderstelde gebeurtenissen zich veelal niet zullen voordoen zoals verwacht. Wij geven geen zekerheid omtrent de haalbaarheid van prospectieve informatie.

Onze conclusie is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheid.

VERANTWOORDELIJKHEDEN VAN DE RAAD VAN BESTUUR EN DE RAAD VAN COMMISSARISSEN VOOR DE DUURZAAMHEIDSVERKLARING

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de duurzaamheidsverklaring in overeenstemming met de ESRS, inclusief het door de onderneming uitgevoerde dubbele materialiteitsanalyse proces als basis voor de duurzaamheidsverklaring en het rapporteren over materiële impacts, risico's en kansen in overeenstemming met de ESRS. Als onderdeel van het opstellen van de duurzaamheidsverklaring, is de raad van bestuur verantwoordelijk voor het voldoen aan de verslaggevingsvereisten op grond van artikel 8 van Verordening (EU) 2020/852 (Taxonomieverordening).

De raad van bestuur is ook verantwoordelijk voor het selecteren en toepassen van additionele entiteitspecifieke rapportage zodat gebruikers inzicht krijgen in de duurzaamheidsimpacts, -risico's of -kansen van de onderneming en voor het bepalen dat deze additionele entiteitspecifieke rapportage aanvaardbaar is in de gegeven omstandigheden en in overeenstemming met de ESRS.

De raad van bestuur is verder verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de raad van bestuur noodzakelijk acht om het opstellen van de duurzaamheidsverklaring mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

De raad van commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het duurzaamheidsrapportageproces, waaronder het door de onderneming uitgevoerde dubbele materialiteitsanalyse proces.

ONZE VERANTWOORDELIJKHEDEN VOOR DE ASSURANCE-OPDRACHT MET EEN BEPERKTE MATE VAN ZEKERHEID OVER DE DUURZAAMHEIDSVERKLARING

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van de assurance-opdracht met een beperkte mate van zekerheid dat wij daarmee voldoende en geschikte assurance-informatie verkrijgen voor de door ons af te geven conclusie.

Wij passen de van toepassing zijnde voorschriften voor kwaliteitsmanagement toe op grond van de Nadere voorschriften kwaliteitsmanagement (NVKM). Op grond daarvan beschikken wij over een samenhangend stelsel van kwaliteitsmanagement inclusief vastgelegde richtlijnen en procedures inzake de naleving van ethische voorschriften, professionele standaarden en andere relevante wet- en regelgeving.

Onze assurance-opdracht met een beperkte mate van zekerheid bestond onder andere uit:

- Het inwinnen van inlichtingen en uitvoeren van een omgevingsanalyse en het verkrijgen van inzicht in de relevante duurzaamheidsthema's en -kwesties, de kenmerken van de onderneming, de activiteiten en de waardeketen, en de essentiële immateriële middelen, om het door de onderneming uitgevoerde dubbele materialiteitsanalyse proces te beoordelen als basis voor de duurzaamheidsverklaring en het rapporteren over alle materiële duurzaamheidsimpacts, -risico's en -kansen in overeenstemming met de ESRS.
- Het via het inwinnen van inlichtingen op hoofdlijnen inzicht verwerven in de interne beheersingsomgeving, de processen van de onderneming voor het verzamelen en rapporteren van informatie over de entiteit en de waardeketen, de informatiesystemen en het risico-inschattingsproces van de onderneming relevant voor het opstellen van de duurzaamheidsverklaring, alsmede voor het identificeren van de activiteiten van de onderneming, het bepalen van in aanmerking komende en afgestemde economische activiteiten en het opstellen van de rapportage vereist op grond van artikel 8 van Verordening (EU) 2020/852 (Taxonomieverordening), zonder het verkrijgen van assurance-informatie over de implementatie van of het toetsen van de effectiviteit van de interne beheersingsmaatregelen.
- Het beoordelen van het door de onderneming uitgevoerde dubbele materialiteitsanalyse proces en het identificeren van gebieden in de duurzaamheidsverklaring, inclusief de rapportage vereist op grond van artikel 8 van Verordening (EU) 2020/852 (Taxonomieverordening), waar het waarschijnlijk is dat misleidende of onevenwichtige informatie of een afwijking van materieel belang als gevolg van fraude of fouten zich zal voordoen ('geselecteerde informatie'). Het bepalen en uitvoeren van verdere assurance-werkzaamheden om te beoordelen dat de duurzaamheidsverklaring geen afwijkingen van materieel belang bevat in reactie op deze risico-inschatting.
- Het overwegen of de beschrijving van het dubbele materialiteitsanalyse proces in de duurzaamheidsverklaring door de raad van bestuur in overeenstemming lijkt te zijn met het door de onderneming uitgevoerde proces.
- Het bepalen van de aard en omvang van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen en locaties. Bepalend hierbij zijn de aard, omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen.
- Het uitvoeren van cijferanalyses op kwantitatieve informatie in de duurzaamheidsverklaring, inclusief het overwegen van data en trends.
- Het beoordelen of de door de onderneming gehanteerde methoden voor het ontwikkelen van schattingen passend zijn en consistent zijn toegepast voor geselecteerde informatie. We hebben data en trends overwogen, echter omvatten onze werkzaamheden niet het toetsen van de gegevens waarop de schattingen zijn gebaseerd of het zelfstandig ontwikkelen van onze eigen schattingen voor het evalueren van de schattingen van de raad van bestuur.
- Het op basis van beperkte deelwaarnemingen analyseren van relevante interne en externe documentatie die voor de onderneming beschikbaar is (inclusief publiek beschikbare informatie of informatie afkomstig van spelers in de waardeketen) voor geselecteerde informatie.
- Het lezen van de andere informatie in het jaarverslag om eventuele van materieel belang zijnde inconsistenties met de duurzaamheidsverklaring te identificeren.

- Het overwegen of de rapportage vereist op grond van artikel 8 van Verordening (EU) 2020/852 (Taxonomieverordening) voor elke milieudoelstelling, aansluit op de onderliggende vastleggingen van de onderneming en consistent of samenhangend is met de duurzaamheidsverklaring, redelijk lijkt, in het bijzonder of de in aanmerking komende economische activiteiten voldoen aan de cumulatieve voorwaarden om te kwalificeren als afgestemd en of aan de technische screeningcriteria is voldaan, en of de gerapporteerde kritische prestatie-indicatoren zijn bepaald en berekend in overeenstemming met het Taxonomie referentiekader, en voldoet aan de verslaggevingsvereisten op grond van artikel 8 van Verordening (EU) 2020/852 (Taxonomieverordening), inclusief het verslagleggingsformaat en de presentatie van de activiteiten.
- Het overwegen van de algehele presentatie, structuur en fundamentele kwalitatieve kenmerken van informatie (relevantie en getrouwe weergave: volledig, onpartijdig (neutraal) en nauwkeurig) gerapporteerd in de duurzaamheidsverklaring, inclusief de rapportage vereist op grond van artikel 8 van Verordening (EU) 2020/852 (Taxonomieverordening).
- Het overwegen op basis van onze werkzaamheden ter verkrijging van een beperkte mate van zekerheid en de evaluatie van de verkregen assurance-informatie of de duurzaamheidsverklaring zonder afwijkingen van materieel belang is opgesteld in overeenstemming met de ESRS.

COMMUNICATIE

Wij communiceren met de raad van commissarissen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de assurance-opdracht en over de significante bevindingen die uit onze assurance-opdracht naar voren zijn gekomen.

Eindhoven, 5 maart 2025

EY Accountants B.V.

drs. P.A.E. Dirks RA

Jaarrekening

Geconsolideerde jaarrekening 2024

GECONSOLIDEERDE WINST-EN-VERLIESREKENING

€ miljoen	Noot	2024	2023
Netto-omzet	1	2.596	2.014
Af: Kosten van transportdiensten en van distributieverliezen	2	952	809
Overige bedrijfsopbrengsten	3	39	1
Voor bedrijfsactiviteiten beschikbaar saldo		1.683	1.206
Personeelskosten	4	741	620
Afschrijvingen en buitengebruikstellingen	5	509	468
Kosten uitbesteed werk, materialen en andere externe kosten	6	307	256
Overige bedrijfskosten	7	40	15
Geactiveerde kosten eigen productie	8	-300	-262
		1.297	1.097
Bedrijfsresultaat		386	109
Financiële baten	9	6	19
Financiële lasten	9	52	40
Financiële baten en lasten		-46	-21
Resultaat vóór belastingen		340	88
Belastingen	11	-86	-16
Resultaat na belastingen		254	72
Toekomend aan:			
Minderheidsaandeelhouders		0	0
Aandeelhouders		254	72
Gemiddeld aantal aandelen in boekjaar		149.682.196	149.682.196
Winst per aandeel¹		1,70	0,48

¹ In euro's, verwatering van winsten is niet van toepassing.

GECONSOLIDEERD OVERZICHT VAN HET TOTAALRESULTAAT

€ miljoen	2024	2023
Resultaat na belastingen	254	72
Totaalresultaat incl. niet-gerealiseerde resultaten¹	254	72
Toekomend aan:		
Minderheidsaandeelhouders	0	0
Aandeelhouders	254	72

¹ De niet-gerealiseerde resultaten zijn in 2024 en 2023 nihil.

GECONSOLIDEERDE BALANS

€ miljoen	Noot	31 december 2024	31 december 2023
Activa			
Materiële vaste activa	12	10.583	9.588
Immateriële vaste activa	13	245	230
Gebruiksrecht activa	14	111	90
Overige financiële vaste activa	15	8	8
Vaste activa		10.947	9.916
Voorraden	16	168	150
Vorderingen	17	296	230
Winstbelasting	18	25	32
Overige financiële activa (kortlopend)	19	5	5
Liquide middelen	20	46	127
Vlottende activa		540	544
Totaal activa		11.487	10.460
Passiva			
Geplaatst en gestort aandelenkapitaal		150	150
Agioreserve		2.436	2.436
Algemene reserve		2.698	2.662
Resultaat van het boekjaar		254	72
Eigen vermogen	21	5.538	5.320
Rentedragende verplichtingen (langlopend)	22	3.562	3.050
Voorzieningen (langlopend)	23	15	14
Vooruitontvangen bijdragen in aanleg van netten en aansluitingen	24	1.281	1.215
Latente belastingen	25	441	399
Overige langlopende verplichtingen	26	1	1
Langlopende verplichtingen		5.300	4.679
Handelsschulden en overige te betalen posten	27	518	398
Rentedragende verplichtingen (kortlopend)	28	81	25
Voorzieningen (kortlopend)	23	12	3
In volgend jaar te amortiseren vooruitontvangen bijdragen	24	38	35
Kortlopende verplichtingen		649	461
Totaal passiva		11.487	10.460

GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT

€ miljoen	Noot	2024	2023
Resultaat na belastingen		254	72
Aanpassingen voor:			
Afschrijvingen en buitengebruikstellingen	5	509	468
Geamortiseerde bijdragen in aanleg van netten en aansluitingen	24	-38	-34
Ontvangen bijdragen in aanleg van netten en aansluitingen	24	107	126
Mutatie latente belastingen	25	42	47
Mutatie voorzieningen (langlopend)	23	1	-7
Financiële baten	9	-6	-19
Financiële lasten	9	52	40
Belastingen ten laste van het resultaat (acuut)	11	44	-32
Mutatie werkkapitaal exclusief belastingen en rente	29	41	-9
Boekwinst verkochte activa	12	-10	-
Overig		3	3
Ontvangen rente	29	1	14
Betaalde rente	29	-43	-31
Betaalde/ontvangen belastingen	29	-37	-11
Kasstroom uit operationele activiteiten		920	627
Investeringen in materiële vaste activa	12	-1.433	-1.098
Investeringen in immateriële vaste activa	13	-54	-45
Kasstroom uit investeringen in (im)materiële vaste activa		-1.487	-1.143
Kasstroom uit operationele activiteiten en investeringen in (im)materiële vaste activa		-567	-516
Opbrengstwaarde verkochte activa	12	11	-
Verstrekke leningen	15	-6	-3
Aflossing verstrekke leningen	15	6	8
Storting in deposito's ¹		0	-500
Opname uit deposito's ¹		0	1.150
Kasstroom uit overige investeringsactiviteiten		11	655
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		-1.476	-488
Kasstroom voor financieringsactiviteiten		-556	139
Uitgifte groene obligatieleningen	22 en 28	494	498
Opname van rentedragende verplichtingen ²	22 en 28	960	0
Aflossing van rentedragende verplichtingen ²	22 en 28	-910	-502
Aflossing van leaseverplichting	22 en 28	-33	-32
Uitbetaald dividend	31	-36	-193
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		475	-229
Totaal kasstromen		-81	-90
Netto liquide middelen begin boekjaar	29	127	217
Netto liquide middelen ultimo boekjaar	29	46	127

1 In 2023 en 2024 zijn naast de storting in en opname uit deposito's overtollige liquiditeiten in geldmarktfondsen geplaatst. De liquiditeiten in geldmarktfondsen kwalificeren als liquide middelen en zijn derhalve niet op deze regel verantwoord. Ultimo 2024 is de positie in geldmarktfondsen nihil.

2 Dit betreft opname en aflossing van Euro Commercial Papers, bilaterale kasgeldleningen en obligatieleningen.

GECONSOLIDEERD MUTATIEOVERZICHT VAN HET EIGEN VERMOGEN

€ miljoen	Aantal gewone aandelen	Aandelenkapitaal	Agio-reserve	Algemene reserve	Resultaat boekjaar	Totaal eigen vermogen
Stand per 1 januari 2023	149.682.196	150	2.436	1.555	1.300	5.441
Resultaat na belastingen 2023		-	-	-	72	72
Totaalresultaat inclusief niet-gerealiseerde resultaten		-	-	-	72	72
Bestemming resultaat 2022		-	-	1.107	-1.107	0
Dividenduitkering over 2022 ¹		-	-	-	-193	-193
Stand per 31 december 2023²	149.682.196	150	2.436	2.662	72	5.320
Stand per 1 januari 2024	149.682.196	150	2.436	2.662	72	5.320
Resultaat na belastingen 2024		-	-	-	254	254
Totaalresultaat inclusief niet-gerealiseerde resultaten		-	-	-	254	254
Bestemming resultaat 2023		-	-	36	-36	0
Dividenduitkering over 2023 ¹		-	-	-	-36	-36
Stand per 31 december 2024²	149.682.196	150	2.436	2.698	254	5.538

1 De in 2024 aan aandeelhouders toekomende en betaalde dividenduitkering over 2023 bedraagt € 0,24 per aandeel (2023: € 1,29), waarbij is gerekend met het aantal aandelen gedurende het boekjaar.

2 Ultimo 2024 bedroeg het totaal eigen vermogen (vóór winstbestemming) per aandeel € 37,00 (2023: € 35,55), waarbij is gerekend met het aantal aandelen ultimo boekjaar.

Toelichtingen op de geconsolideerde jaarrekening

1. ALGEMENE INFORMATIE

Enexis Holding N.V. is gevestigd aan de Magistratenlaan 116 te 's-Hertogenbosch in Nederland (KvK-nummer 17238877) en staat aan het hoofd van Enexis Groep. Enexis Groep is verantwoordelijk voor de aanleg, het onderhoud, het beheer en de ontwikkeling van distributienetten voor elektriciteit (stroomkabels en midden- en laagspanningsstations) en gas (gasleidingen en gasstations) en daaraan verwante activiteiten. De verwante diensten betreffen met name kernversterkende, niet-gereguleerde activiteiten op het gebied van meetdiensten, de aanleg en het beheer van particuliere energiedistributienetten en het versnellen van de transitie naar een duurzame energievoorziening.

Enexis Holding N.V. is een naamloze vennootschap. De geconsolideerde jaarrekening van de vennootschap over het boekjaar 2024 omvat de vennootschap en haar dochterondernemingen (hierna tezamen te noemen Enexis Groep). Van de aandelen van Enexis Holding N.V. wordt circa 76% gehouden door vijf Nederlandse provincies en circa 24% door 85 gemeenten. Enexis Holding N.V. staat aan het hoofd van Enexis Groep.

De door Enexis Holding N.V. opgestelde en door EY Accountants B.V. gecontroleerde jaarrekening is op 5 maart 2025 ter goedkeuring aangeboden aan de raad van commissarissen. De door de raad van commissarissen getekende jaarrekening wordt op 17 april 2025 ter vaststelling aangeboden aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

2. GRONDSLAGEN VOOR DE FINANCIËLE VERSLAGGEVING

2.1 ALGEMEEN

De geconsolideerde jaarrekening van Enexis Holding N.V. bevat de geconsolideerde winst-en-verliesrekening, het geconsolideerd overzicht van het totaalresultaat, de geconsolideerde balans, het geconsolideerd kasstroomoverzicht en het geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen. De toelichtingen bij de in de geconsolideerde jaarrekening opgenomen financiële overzichten maken integraal deel uit van de geconsolideerde jaarrekening van Enexis Holding N.V.

De functionele valuta van Enexis Holding N.V. is de euro. Alle bedragen zijn, tenzij anders vermeld, opgenomen in miljoenen euro's. Aan- en verkooptransacties in vreemde valuta worden op transactiedatum verwerkt tegen de koers van afwikkeling.

Enexis Holding N.V. hanteert als grondslagen voor waardering en resultaatbepaling de International Financial Reporting Standards (IFRS) zoals aanvaard binnen de Europese Unie. Voorts is de jaarrekening opgesteld volgens de bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW. De jaarrekening is opgesteld op basis van historische kosten, tenzij anders vermeld.

De geconsolideerde jaarrekening van Enexis Holding N.V. is opgesteld op basis van de continuïteitsveronderstelling. Dit betekent dat de in de jaarrekening gehanteerde grondslagen voor waardering en resultaatbepaling zijn gebaseerd op de veronderstelling dat de vennootschap voor een periode van minimaal twaalf maanden na opstelling van het jaarverslag de continuïteit kan handhaven. De raad van bestuur van Enexis Holding N.V. heeft een beoordeling gemaakt van de mogelijkheid van de vennootschap om de continuïteit te handhaven. Op basis hiervan is geconcludeerd dat er geen materiële onzekerheden bestaan omtrent de mogelijkheid van de vennootschap om de continuïteit voor een periode van minimaal twaalf maanden na opstelling van het jaarverslag te handhaven.

2.2 WIJZIGINGEN IN IFRS

NIEUWE STANDAARDEN VAN KRACHT IN 2024

Per 1 januari 2024 zijn de volgende gewijzigde IFRS-standaarden van kracht geworden:

- Wijzigingen in IFRS 16 Leases: Leaseverplichting bij een sale-and-leaseback transactie, van kracht per 1 januari 2024.
- Wijzigingen in IAS 1 Presentatie van de jaarrekening: Classificatie van verplichtingen als kortlopend of langlopend, van kracht per 1 januari 2024.
- Wijzigingen in IAS 7 kasstroomoverzicht en IFRS 7 Financiële instrumenten: toelichtingen: financieringsregelingen voor leveranciers, van kracht per 1 januari 2024.

De wijzigingen in de standaarden hebben geen directe gevolgen voor het vermogen en het resultaat of zijn niet van toepassing op Enexis Groep.

TOEKOMSTIGE STANDAARDEN DIE NOG NIET VAN KRACHT ZIJN OP RAPPORTAGEDATUM

Naast bovengenoemde nieuwe en/of gewijzigde standaarden, hebben de IASB en het IFRIC nieuwe en/of gewijzigde standaarden en interpretaties uitgebracht die nog niet van kracht zijn op rapportagedatum. Deze standaarden en interpretaties kunnen alleen worden toegepast als ze zijn goedgekeurd door de Europese Unie. De toekomstige wijzigingen in de standaarden en interpretaties hebben naar verwachting geen directe gevolgen voor het vermogen en het resultaat of zijn niet van toepassing op Enexis Groep en worden om die reden niet nader toegelicht in de geconsolideerde jaarrekening.

2.3 GRONDSLAGEN VOOR DE CONSOLIDATIE

De geconsolideerde jaarrekening bevat de jaarrekening van Enexis Holding N.V. en haar groepsmaatschappijen.

Groepsmaatschappijen betreffen alle entiteiten waarover Enexis Groep de zeggenschap heeft, dat wil zeggen dat Enexis Groep blootgesteld is aan, of recht heeft op, variabele resultaten vanuit zijn betrokkenheid bij de entiteit en de mogelijkheid heeft om deze resultaten te beïnvloeden door zijn macht om de activiteiten van de entiteit te sturen. Groepsmaatschappijen worden betrokken in de consolidatie vanaf de datum waarop hier sprake van is. Vanaf de datum dat niet meer aan de criteria van groepsmaatschappijen wordt voldaan, wordt de groepsmaatschappij niet langer betrokken in de consolidatie.

Bij de consolidatie wordt de integrale methode toegepast. In het geval dat het belang van Enexis Holding N.V. in de groepsmaatschappij minder dan 100% bedraagt, wordt het aandeel van derden in het eigen vermogen en in het resultaat opgenomen. Financiële relaties en resultaten tussen geconsolideerde maatschappijen onderling worden geëlimineerd.

Bij verlies van zeggenschap worden de activa en verplichtingen van de dochteronderneming, eventuele minderheidsbelangen en overige met de dochteronderneming samenhangende vermogenscomponenten niet langer in de balans verantwoord. Het eventuele overschot of tekort op het verlies van zeggenschap wordt opgenomen in de winst-en-verliesrekening. Indien Enexis Groep een belang behoudt in de voormalige dochteronderneming, wordt dat belang tegen de reële waarde verantwoord per de datum dat niet langer sprake was van zeggenschap. Het belang wordt na eerste opname verwerkt volgens de 'equity'-methode indien sprake is van invloed van betekenis. Indien geen sprake is van invloed van betekenis wordt het belang op basis van IFRS 9 Financiële Instrumenten verwerkt.

2.4 GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING SCHATTINGEN EN VERONDERSTELLINGEN

Het opstellen van financiële overzichten vereist het gebruik van schattingen en oordeelsvorming. In het geval van significante schattingen is er per definitie sprake van een grote mate van schattingonzekerheden. De werkelijke resultaten zullen door deze grote mate van schattingonzekerheden in veel gevallen afwijken van de gemaakte schatting en aannames. De bedrijfswaardeberekening in het kader van de goodwill impairment test (noot 13) is een schatting waarop een hogere mate van oordeelsvorming en complexiteit van toepassing is. Deze schatting wordt door het management als significant aangemerkt. Gedetailleerde informatie over deze schatting, inclusief toelichting van de toegepaste uitgangspunten en sensitiviteit, is opgenomen in noot 13. Immateriële vaste activa.

Saldering

Saldering van actief- en passiefposten vindt per tegenpartij plaats indien er sprake is van een contractueel recht om de opgenomen bedragen te salderen en er sprake is van de intentie om te salderen. Ontbreekt het recht om bedragen te salderen of het voornemen actief- en passiefposten gelijktijdig af te wikkelen, dan worden deze apart verantwoord.

Daar waar op basis van een contract het recht bestaat tot het salderen van actief- en passiefposten, wordt dit in de betreffende noot toegelicht. Hierbij worden tevens de saldi van de actief- en passiefpost nader toegelicht.

Presentatie

De presentatie van de winst-en-verliesrekening volgt de categoriale indeling. De kosten van transportdiensten en van distributieverliezen worden meteen na de netto-omzet en overige bedrijfsopbrengsten gepresenteerd vanwege de relatie met de netto-omzet, alsmede het onderscheid ten opzichte van de door onze organisatie op korte termijn meer beïnvloedbare andere bedrijfskosten.

Waardering tegen reële waarde

De reële waarden van de rentedragende verplichtingen worden toegelicht in noot 30. Financieringsbeleid en risico's financiële instrumenten. Reële waarde is de prijs die zou worden ontvangen om een actief te verkopen of die zou worden betaald om een verplichting over te dragen in een reguliere transactie tussen marktdeelnemers op de waarderingsdatum. Bij een waardering tegen reële waarde wordt ervan uitgegaan dat de transactie om het actief te verkopen of de verplichting over te dragen plaatsvindt:

- op de belangrijkste markt voor het actief of de verplichting; of, als die er niet is,

- op de voordeligste markt voor het actief of de verplichting.

Enexis Groep dient toegang te hebben tot de belangrijkste of voordeligste markt.

De reële waarde van een actief of een verplichting wordt bepaald met behulp van de veronderstellingen waarvan marktdeelnemers zouden uitgaan bij het waarderen van het actief of de verplichting, in de veronderstelling dat marktdeelnemers in hun economisch belang handelen. Bij de waardering van een niet-financieel actief tegen reële waarde wordt rekening gehouden met het vermogen van een marktdeelnemer om economische voordelen te genereren door het actief maximaal en optimaal te gebruiken óf door het te verkopen aan een andere marktdeelnemer die het actief maximaal en optimaal zou gebruiken.

Enexis Groep gebruikt waarderingstechnieken die in de gegeven omstandigheden geëigend zijn en waarvoor voldoende gegevens beschikbaar zijn om de reële waarde te bepalen, en waarbij zo veel mogelijk relevante waarneembare inputs en zo weinig mogelijk niet-waarneembare inputs worden gebruikt.

Alle activa en verplichtingen ten aanzien waarvan de reële waarde wordt bepaald of in de jaarrekening wordt vermeld, worden in de navolgende reële waarde hiërarchie ingedeeld, op basis van de input van het laagste niveau dat significant is voor de gehele waardering:

- niveau 1: De reële waarde is gelijk aan genoteerde prijzen in een actieve markt.
- niveau 2: De reële waarde is gebaseerd op parameters die direct of indirect in de markt waarneembaar zijn.
- niveau 3: De reële waarde is gebaseerd op parameters die niet in de markt waarneembaar zijn.

Voor activa en verplichtingen die op terugkerende basis in de jaarrekening worden opgenomen tegen reële waarde, stelt Enexis Groep aan het einde van iedere verslagperiode door herbeoordeling vast of er sprake is van wijzigingen in de niveau-indeling van de hiërarchie (op basis van de input van het laagste niveau dat significant is voor de gehele waardering).

Ten behoeve van de vermelding van reële waarden heeft Enexis Groep categorieën activa en verplichtingen vastgesteld op basis van aard, eigenschappen en risico's van de activa en verplichtingen en het niveau in de reële waarde hiërarchie zoals in het bovenstaande is toegelicht.

GOODWILL

Goodwill is het verschil tussen de kosten van overname van de onderneming minus het saldo van de reële waarde van identificeerbare activa en de reële waarde van de overgenomen verplichtingen van de onderneming. De kosten van overname van de onderneming zijn gewaardeerd tegen de som van de reële waarde op overnamedatum van de overgedragen vergoeding en het bedrag van de minderheidsbelangen in de overgenomen entiteit. Goodwill wordt gewaardeerd tegen de kostprijs minus eventuele bijzondere waardeverminderingen. Goodwill wordt jaarlijks getoetst op bijzondere waardevermindering en wordt additioneel getoetst indien gebeurtenissen of veranderingen in omstandigheden erop wijzen dat de boekwaarde mogelijk een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan. Een eenmaal genomen bijzondere waardevermindering van goodwill wordt nooit teruggedraaid.

Daar waar goodwill is gealloceerd aan een kasstroomgenererende eenheid en deel uitmaakt van de afgestoten activiteiten binnen deze eenheid, maakt de goodwill die betrekking heeft op de afgestoten activiteiten deel uit van de boekwaarde van de activiteiten bij het bepalen van het boekresultaat op de afgestoten activiteiten. Goodwill die onder deze omstandigheden wordt afgestoten, wordt gewaardeerd op basis van de relatieve waarden van de afgestoten activiteiten en het deel dat gehandhaafd blijft in de kasstroomgenererende eenheid.

BIJZONDERE WAARDEVERMINDERINGEN

Gedurende het verslagjaar wordt beoordeeld of er aanwijzingen zijn voor een bijzondere waardevermindering van activa. Indien dergelijke aanwijzingen bestaan, wordt een schatting gemaakt van de realiseerbare waarde van het actief. Voor de activa is de realiseerbare waarde gelijk aan de hoogste van de reële waarde minus verkoopkosten of de indirecte opbrengstwaarde.

Een bijzondere waardevermindering wordt opgenomen indien de boekwaarde van activa, of de kasstroomgenererende eenheid waartoe de activa behoren, hoger is dan de realiseerbare waarde. Bijzondere waardeverminderingen worden ten laste van het resultaat gebracht.

Een bijzondere waardevermindering wordt teruggenomen indien vastgesteld wordt dat de uitgangspunten zijn veranderd op basis waarvan destijds de realiseerbare waarde is bepaald en voor zover de resterende boekwaarde van de activa lager is dan de boekwaarde die zou zijn bepaald, na aftrek van afschrijvingen, als in voorgaande jaren geen bijzondere waardevermindering voor het actief was opgenomen. Effecten van terugname van bijzondere waardeverminderingen worden ten gunste van het resultaat gebracht. Bijzondere waardeverminderingen op goodwill worden niet teruggenomen.

FINANCIËLE INSTRUMENTEN

Classificatie

Alle financiële activa en verplichtingen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Deze waardering is afhankelijk van het bedrijfsmodel dat Enexis hanteert voor het houden van deze financiële activa en verplichtingen, evenals van de karakteristieken van de kasstromen die door deze activa of verplichtingen worden gegenereerd..

Verwerking bij eerste opname

Aankopen en verkopen van financiële instrumenten worden verantwoord op transactiedatum. Enexis Groep neemt een financieel actief niet langer op in de balans als de contractuele rechten op de kasstromen uit het actief aflopen, of als Enexis Groep de contractuele rechten op de ontvangst van de kasstromen uit het financieel actief overdraagt door middel van een transactie, waarbij alle aan het eigendom van dit actief verbonden risico's en voordelen worden overgedragen. De verwerking bij eerste opname vindt plaats tegen reële waarde.

Financiële activa en verplichtingen tegen geamortiseerde kostprijs

Deze categorie financiële instrumenten omvat handelsdebiteuren en overige vorderingen, verstrekte leningen, deposito's, opgenomen leningen en overige financieringsverplichtingen, handelsschulden en overige te betalen posten. Deze financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde. Na de eerste opname worden deze gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode.

Bijzondere waardevermindervers verliezen

Eventuele bijzondere waardevermindervers verliezen worden geïdentificeerd middels de generieke of gesimplificeerde methode.

De generieke methode hanteert het volgende model:

- 12 maanden verwacht kredietverlies; of
- levenslang verwachte kredietverliezen voor financiële activa wanneer het kredietrisico door omstandigheden significant stijgt. Hierbij worden alle verwachte kredietverliezen voor de levensduur van het actief verantwoord; of
- levenslang verwachte kredietverliezen, waarbij rente wordt berekend over de netto vordering verminderd met bijzondere waardevermindervers verliezen.

Het verwachte kredietverlies wordt bepaald op basis van een langdurig gemiddelde credit loss rating die is gebaseerd op een door credit rating agencies toegekend risicoprofiel.

Verstrekte leningen aan deelnemingen, vorderingen op leveranciers uit hoofde van het leveranciersmodel en alle overige vorderingen worden door middel van het generieke model getoetst op mogelijke bijzondere waardevermindervers verliezen.

De gesimplificeerde methode wordt toegepast op de overige debiteuren. Hierbij worden direct de levenslang verwachte kredietverliezen verantwoord, bepaald aan de hand van een historische reeks gemiddelde oninbare bedragen (op basis van historische incassogegevens).

LEASE

ENEXIS GROEP ALS HUURDER IN EEN LEASE

Leaseovereenkomsten worden conform IFRS 16 op de balans verantwoord vanaf het moment dat het actief beschikbaar is gesteld voor gebruik aan Enexis Groep. De betaalde leasetermijnen worden gesplitst in een financieringslast en een aflossing van de uitstaande verplichting, gebruikmakend van een gewogen gemiddelde marginale rentevoet. Het gebruiksrecht voor activa wordt vervolgens afgeschreven in overeenstemming met de totale looptijd van de verwachte contractduur. De afschrijvingstermijn kan korter zijn indien de contractduur wordt aangepast, het contract niet verlengd zal worden en de betreffende activa niet overgenomen zullen worden.

Activa en verplichtingen die voortkomen uit leaseovereenkomsten worden initieel gewaardeerd op basis van een contante waarde model. De leaseverplichting bevat de netto contante waarde van de volgende leasebetalingen:

- vaste betalingen (met inbegrip van in wezen vaste leaseverplichting), verminderd met eventuele te ontvangen lease-incentives;
- variabele leasebetalingen die van een index of rentevoet afhankelijk zijn en die bij eerste opname op basis van de index of rentevoet op de aanvangsdatum worden gewaardeerd;
- bedragen die naar verwachting door de lessee verschuldigd zullen zijn uit hoofde van restwaardegaranties;
- de uitoefenprijs van een aankoopoptie indien het redelijk zeker is dat de lessee deze optie zal uitoefenen; en
- betalingen van boeten voor het beëindigen van de leaseovereenkomst, indien de lessee de optie tot beëindiging van de overeenkomst uitoefent.

De leasebetalingen worden verdisconteerd op basis van de impliciete rentevoet van de leaseovereenkomst, mits die op eenvoudige wijze kan worden bepaald. Indien die rentevoet niet op eenvoudige wijze kan worden bepaald, zal de marginale rentevoet van Enexis worden gehanteerd. De marginale rentevoet betreft de rentevoet die Enexis zou moeten betalen voor een financiering die noodzakelijk zou zijn om eenzelfde actief aan te schaffen onder gelijke economische omstandigheden met gelijke voorwaarden.

Op de aanvangsdatum worden leaseverplichtingen gewaardeerd tegen de contante waarde van de leasebetalingen die op die datum niet zijn verricht. De kostprijs van het met een gebruiksrecht overeenstemmend actief zal bestaan uit:

- het bedrag van de eerste waardering van de leaseverplichting;
- alle op of voor de aanvangsdatum verrichte leasebetalingen, verminderd met alle ontvangen lease-incentives;
- alle door Enexis gemaakte initiële directe kosten; en
- een schatting van de door Enexis te maken kosten van ontmanteling en verwijdering van het onderliggende actief, en van het herstel van het terrein waar het zich bevindt, dan wel van het herstel van het onderliggende actief in de toestand die in de voorwaarden van de leaseovereenkomst is beschreven, tenzij die kosten voor de productie van voorraden worden gemaakt.

Verlengings- en beëindigingsopties

Enexis stelt de leaseperiode vast als de niet-opzegbare periode van een leaseovereenkomst, samen met:

- de perioden die onder een optie tot verlenging van de leaseovereenkomst vallen indien het redelijk zeker is dat Enexis deze optie zal uitoefenen;
- de perioden die onder een optie tot beëindiging van de leaseovereenkomst vallen indien het redelijk zeker is dat Enexis deze optie niet zal uitoefenen.

Bij deze beoordeling neemt Enexis alle relevante feiten en omstandigheden in aanmerking die een economische drijfveer teweegbrengen om de optie tot verlenging van de leaseovereenkomst uit te oefenen, dan wel de optie tot beëindiging van de leaseovereenkomst niet uit te oefenen.

ENEXIS GROEP ALS VERHUURDER IN EEN LEASE

Enexis is operationele leases aangegaan voor energiegerelateerde installaties. Operationele leases betreffen leases die niet als financiële leases worden aangemerkt. Risico's en voordelen die samenhangen met het eigendom van de betrokken activa zijn niet overgedragen aan de afnemer.

De activa die ter beschikking zijn gesteld aan derden onder operationele leases worden verantwoord onder materiële vaste activa. De opbrengsten uit operationele leases worden over de looptijd in de winst-en-verliesrekening verwerkt als opbrengsten uit verkopen en diensten die deel uitmaakt van de netto-omzet.

KASTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de indirecte methode, waarbij voor de herleiding van de mutatie in de netto liquide middelen wordt uitgegaan van het resultaat na belastingen. Het in het kasstroomoverzicht gehanteerde begrip netto liquide middelen betreft de liquide middelen zoals in de balans gehanteerd.

SEGMENTINFORMATIE

Segmenten worden gerapporteerd in overeenstemming met de wijze waarop intern gerapporteerd wordt aan de 'Chief Operating Decision-Maker' (CODM). De raad van bestuur is geïdentificeerd als de hoogst geplaatste functionaris (CODM), die verantwoordelijk is voor de toewijzing van middelen en voor de beoordeling van prestaties van de segmenten. De interne rapportages zijn gebaseerd op de grondslagen die ook voor de geconsolideerde jaarrekening worden toegepast.

3. SEGMENTATIE

Enexis Holding N.V. onderkent een tweetal rapportagesegmenten, te weten:

- Enexis Gereguleerd; en
- Enexis Overig.

Bovenstaande indeling is gebaseerd op de interne rapportagestructuur, met name de geconsolideerde maandrapportage en het bedrijfs(jaar)plan.

Het segment 'Enexis Gereguleerd' betreft Enexis Netbeheer B.V. en Enexis Personeel B.V. tezamen en vormt verreweg het grootste onderdeel binnen Enexis (zowel qua netto-omzet als totaal activa is het aandeel van deze activiteiten meer dan 90%). Enexis Netbeheer B.V. is verantwoordelijk voor de aanleg en het beheer, onderhoud en vernieuwing van het regionale gas- en elektriciteitsnetwerk waarover de leverancier gas of stroom bij de consument thuis of bij het bedrijf brengt. Enexis Personeel B.V. voorziet in de factor arbeid ten behoeve van de met haar in een groep verbonden vennootschappen alsmede het verlenen van overige diensten en het leveren van goederen met betrekking tot het eigen personeel. Voor zover Enexis Personeel B.V. werkzaam is voor de buiten het segment 'Enexis Gereguleerd' opererende entiteiten heeft kostenverrekening plaatsgevonden.

Het als 'Enexis Overig' opgenomen segment betreft de activiteiten van Enexis Vastgoed B.V., Enpuls B.V. (waarin begrepen Enpuls Projecten B.V. en Mijnwater Warmte Infra B.V.). Enexis Vastgoed B.V. verhuurt eigen onroerend goed binnen Enexis. Enpuls B.V. en de daaraan gelieerde entiteit Enpuls Projecten B.V. zijn opgericht met als doel energiebesparing en -vergroening mogelijk te maken door schaalbare oplossingen te realiseren in het kader van de doelstellingen van Enexis. Mijnwater Warmte Infra B.V. houdt zich bezig met het beheren en onderhouden van warmte- en koudenetwerken, de uitbreiding van het bestaande warmte- en koudenetwerk en het doen van investeringen in nieuwe warmte- en koudenetwerken in de regio Parkstad.

Enexis Holding N.V., verantwoordelijk voor de financiering van alle binnen Enexis opererende entiteiten is niet als een segment te onderkennen en maakt als zodanig deel uit van de kolom 'Normalisaties, eliminaties en aansluitingen'.

€ miljoen	Enexis Gereguleerd		Enexis Overig		Subtotaal		Normalisaties, eliminaties en aansluitingen		Enexis totaal	
	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023
Winst-en-verliesrekening										
Netto-omzet	2.596	2.013	1	1	2.597	2.014	-1	0	2.596	2.014
Kosten van transportdiensten en van distributieverliezen	952	809	0	0	952	809	0	0	952	809
Overige bedrijfsopbrengsten	31	3	16	5	47	8	-8	-7	39	1
Voor bedrijfsactiviteiten beschikbaar saldo	1.675	1.207	17	6	1.692	1.213	-9	-7	1.683	1.206
Bedrijfskosten	1.276	1.096	29	8	1.305	1.104	-8	-7	1.297	1.097
Bedrijfsresultaat	399	111	-12	-2	387	109	-1	0	386	109
Resultaat deelnemingen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Financiële baten/lasten	-95	-72	-5	-3	-100	-75	54	54	-46	-21
Resultaat vóór belastingen	304	39	-17	-5	287	34	53	54	340	88
Belasting	74	7	-4	-3	70	4	16	12	86	16
Resultaat na belastingen	230	32	-13	-2	217	30	37	42	254	72
Activa en verplichtingen										
Totaal activa	10.170	9.285	82	85	10.252	9.370	1.235	1.090	11.487	10.460
Niet-geconsolideerde deelnemingen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Verplichtingen (voorzieningen en schulden)	5.518	4.837	60	50	5.578	4.887	371	253	5.949	5.140
Overige gegevens										
Investerings in (I)MVA en gebruiksrecht activa	1.491	1.150	52	23	1.543	1.173	0	0	1.543	1.173
Eigen medewerkers ultimo jaar (in fte's)	5.721	5.260	13	8	5.734	5.268	0	0	5.734	5.268

Kosten en opbrengsten die onderling tussen de onderscheiden segmenten in rekening zijn gebracht alsmede onderlinge vorderingen, schulden en rekening-courantverhoudingen zijn geëlimineerd. In het segmentatieoverzicht zijn deze kosten en opbrengsten opgenomen onder 'Normalisaties, eliminaties en aansluitingen'. De geëlimineerde kosten en de opbrengsten betreffen voornamelijk door Enexis Vastgoed B.V. doorbelaste huisvestingskosten en door Enexis Personeel B.V. in rekening gebrachte kosten voor verrichte dienstverlening aan Enpuls B.V. en Enexis Vastgoed B.V.

In het operationele segment 'Enexis Overig' is een bijzondere waardevermindering opgenomen voor de kasstroomgenererende eenheid Mijwater Warmte Infra B.V. van € 19 miljoen. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar noot 12. Materiële vaste activa.

4. ACQUISITIES EN VERKOPEN

GEDURENDE 2024 EN 2023 HEBBEN ER GEEN ACQUISITIES EN/OF VERKOPEN PLAATSGEVONDEN.

Noten bij de geconsolideerde jaarrekening

1. NETTO-OMZET

Onder de geregleerde netto-omzet worden de opbrengsten, na aftrek van omzet- en energiebelasting, verantwoord van verrichte diensten voor de aansluiting en het transport van elektriciteit en gas, meetdiensten en overige dienstverlening. Onder de overige netto-omzet worden de opbrengsten verantwoord van verrichte diensten zoals het meten van energiestromen, ontwerp en realisatie van infrastructuur en onderhoud van behuizing, transformatoren en schakelinstallaties.

De transport- en aansluitvergoedingen die zijn afgesproken in de contracten met kleinverbruikers en grootzakelijke klanten worden als één prestatieverplichting gezien aangezien het transport van elektriciteit en gas zonder aansluiting en netwerk niet kan plaatsvinden. De transactieprijs wordt geïdentificeerd op basis van de door Enexis Groep vastgestelde standaardtarieven, welke voor de geregleerde omzet gebaseerd zijn op de door de Autoriteit Consument & Markt (ACM) vastgestelde tarieven. Het voorzien in transporteren van elektriciteit of gas gedurende de contractperiode betreft een serie van diensten, die over tijd worden gerealiseerd. De voortgang wordt gemeten op basis van het aantal dagen dat Enexis Groep haar diensten levert aan de klant.

Enexis Groep levert alleen goederen en diensten binnen de Nederlandse markt.

De omzet wordt vastgesteld door de gefactureerde netwerkvergoeding te vermeerderen met de raming van de nog te factureren netwerkvergoeding en te verminderen met de raming van de nog te factureren netwerkvergoeding ultimo vorige verslagperiode. De periodieke afrekening met kleinverbruikers van energie geschiedt op basis van vaste bedragen, afhankelijk van de grootte (capaciteit) van de aansluiting, en wordt in rekening gebracht en geïnd door de energieleveranciers. De energieleveranciers dragen de in rekening gebrachte bedragen aan kleinverbruikers periodiek af aan Enexis Groep. De afrekening van grootzakelijke klanten geschiedt periodiek op basis van contractueel overeengekomen capaciteit en daarnaast bij elektriciteit op basis van gemeten verbruik en opgetreden netbelasting.

Onderstaande tabel geeft een specificatie van de netto-omzet:

€ miljoen	2024	2023
Gereguleerd		
Periodieke transport- en aansluitvergoedingen Elektriciteit		
- Grootverbruik	757	531
- Kleinverbruik	1.198	868
Periodieke transport- en aansluitvergoedingen Gas		
- Grootverbruik	52	50
- Kleinverbruik	368	359
Meetdiensten	123	106
Geamortiseerde bijdragen	38	34
Overig	18	22
Subtotaal	2.554	1.970
Overige netto-omzet		
Opbrengsten uit verkopen en diensten	42	44
Totaal overige netto-omzet	42	44
Totaal gereguleerd	2.596	2.014

De netto-omzet is met 28,9% toegenomen ten opzichte van 2023. Dit betreft een toename van 29,6% in de geregleerde omzet (exclusief overige omzet) en een afname van 4,5% in de overige omzet.

De toename in de gereguleerde omzet wordt voornamelijk verklaard als gevolg van een tariefstijging van de periodieke transport- en aansluitvergoedingen voor elektriciteit en gas. De omzet uit hoofde van transport en aansluitvergoedingen elektriciteit is met 39,7% toegenomen ten opzichte van 2023. Deze toename is het gevolg van een gemiddelde tariefstijging van 37,6% en een volumestijging van 2,1%. De tariefstijging wordt grotendeels veroorzaakt doordat de hogere kosten van transportdiensten van TenneT worden doorberekend in de tarieven die Enexis in rekening brengt bij haar klanten. Daarnaast zijn de tarieven in 2024 hoger vanwege het aangepaste Methodebesluit Elektriciteit naar aanleiding van de uitspraak van het College van Beroep voor het bedrijfsleven op 21 december 2023.

De omzet uit hoofde van transport en aansluitvergoedingen gas is met 2,7% toegenomen ten opzichte van 2023. Deze toename wordt verklaard als gevolg van een gemiddelde tariefstijging van 4,6% en een volume daling van 1,9%.

De gereguleerde omzet uit meetdiensten elektriciteit en gas is met 16% toegenomen ten opzichte van 2023. Deze toename wordt voornamelijk verklaard door een gemiddelde tariefstijging van 15,1%. De tariefstijging betreft met name een tariefstijging voor meetdiensten gas van 81,1%, voor meetdiensten elektriciteit is er sprake van een tariefdaling van 7,8%.

De ACM zal voor meetdiensten vanaf 2011 naar verwachting margebesluiten nemen op basis waarvan regionale netbeheerders een gedeelte van de marge op meetdiensten uit het verleden dienen te verrekenen in toekomstige tarieven. Vanwege de gestegen energiekosten voor consumenten heeft Enexis besloten om vooruitlopend op dit besluit van de ACM, reeds in 2023 en 2024 de tarieven voor meetdiensten te verlagen. In de tarieven van 2023 heeft Enexis echter bij gas al een groter deel van haar marge verrekend dan bij elektriciteit. In 2024 zijn daarom de meettarieven voor gas aanzienlijk gestegen, maar blijven nog steeds onder het door de ACM vastgestelde maximum. Ten aanzien van elektriciteit zijn de meettarieven wel verder gedaald.

In de netto-omzet over 2024 bedroeg de geraamde netwerkvergoeding voor kleinverbruik € 143 miljoen (2023: € 113 miljoen) en voor grootverbruikers € 69 miljoen (2023: € 49 miljoen), tezamen 8,2% (2023: 8,0%) van de totale omzet. De afloopverschillen op deze nog te factureren opbrengsten zijn over het algemeen gering. De geraamde omzet heeft betrekking op de maand december en is grotendeels gebaseerd op de in november gerealiseerde omzetten.

2. KOSTEN VAN TRANSPORTDIENSTEN EN VAN DISTRIBUTIEVERLIEZEN

Hieronder worden gerekend de door TenneT in rekening gebrachte kosten van transportdiensten alsmede de distributieverliezen die gerelateerd zijn aan de netto-omzet.

€ miljoen	2024	2023
Transportdiensten	813	446
Distributieverliezen	139	363
Totaal	952	809

De kosten van transportdiensten en van distributieverliezen zijn in 2024 met € 143 miljoen toegenomen tot € 952 miljoen. Deze toename wordt voor € 367 miljoen veroorzaakt door hogere kosten van TenneT voor transportdiensten als gevolg van tariefstijgingen (€ 348 miljoen), hoeveelheidsverschillen (€ 17 miljoen) en overige effecten (€ 2 miljoen). De kosten van TenneT stijgen met 82%, voornamelijk door tariefstijgingen. Daarnaast was de belasting van het net hoger dan in 2023 wat zorgde voor de hoeveelheidsverschillen.

Daarnaast nemen de kosten voor distributieverliezen af met € 224 miljoen. Hiervan is een daling van € 175 miljoen toe te rekenen aan elektriciteit (€ 171 miljoen door prijsverschillen, € 4 miljoen door hoeveelheidsverschillen). Enexis koopt de elektriciteit ter compensatie van netverliezen in voorafgaand aan het boekjaar. De hoogte van de kosten voor distributieverliezen in 2024 zijn dus afhankelijk van de elektriciteitsprijzen in de jaren waarin de termijncontracten zijn afgesloten. In boekjaar 2023 waren de kosten van distributieverliezen elektriciteit uitzonderlijk hoog omdat de elektriciteit voornamelijk ingekocht was in 2022, het jaar waarin de energieprijzen uitzonderlijk hoog waren.

De netverliezen uit hoofde van het gastransport dalen met € 40 miljoen (€ 37 miljoen door prijsverschillen en € 3 miljoen door hoeveelheidsverschillen). Ook voor gas geldt dat de kosten een stuk lager liggen dan in boekjaar 2023 omdat de netverliezen van boekjaar 2023 voornamelijk in 2022 zijn ingekocht.

De overige netverliezen dalen met € 9 miljoen voornamelijk omdat de verrekeningen met klanten vanwege meetfouten uitkwam op een bate voor Enexis.

Enexis Netbeheer B.V. verdeelt de getransporteerde energie onder haar klanten middels haar allocatie- en reconciliatieproces. Hierbij is de allocatie het voorschot en de reconciliatie de eindafrekening. Het verschil tussen de in het distributienet ingenomen energie en de energie toegekend aan eindgebruikers na allocatie en reconciliatie vormt het distributieverlies. Pas na een proces van 20 maanden is de reconciliatie van het betreffende kalenderjaar definitief. Op basis van prognoses probeert Enexis Netbeheer B.V. de allocatie zo nauwkeurig mogelijk in te schatten om het uiteindelijke netverlies uit reconciliatie te minimaliseren, waarbij voor deze prognoses gebruik wordt gemaakt van gebruikersprofielen, de werkelijke jaarlijkse invoeding en historische inzichten. Het resultaat uit reconciliatie bedraagt in 2024 € 1 miljoen (voordeel). Dit is een verbetering van € 36 miljoen ten opzichte van 2023.

Voor meer informatie omtrent het beleid van Enexis om het risico met betrekking tot kosten van distributieverliezen te beheersen, wordt verwezen naar noot 30. Financieringsbeleid en risico's financiële instrumenten in de geconsolideerde jaarrekening 2024 van Enexis Holding N.V.

3. OVERIGE BEDRIJFSOPBRENGSTEN

Onder de overige bedrijfsopbrengsten worden opbrengsten verantwoord die niet direct gerelateerd zijn aan de kernactiviteiten.

Exploitatiesubsidies worden in het resultaat verantwoord in de periode waarop de subsidie betrekking heeft. Subsidies worden slechts opgenomen zodra de ontvangst hiervan met redelijke zekerheid kan worden vastgesteld.

€ miljoen	2024	2023
Ontvangen subsidies en restituties	1	0
Overige opbrengsten	38	1
Totaal	39	1

In 2024 is onder de overige bedrijfsopbrengsten een boekwinst verantwoord van € 10 miljoen die betrekking heeft op verkoop van activa alsmede een schikkingsbedrag van € 27 miljoen voor de verwijderingskosten van gasaansluitingen.

Enexis Netbeheer B.V. heeft samen met de andere regionale netbeheerders in Netbeheer Nederland-verband een vaststellingsovereenkomst gesloten met de Staat der Nederlanden voor de verwijderingskosten van gasaansluitingen die door kleinverbruikers zijn aangevraagd in de periode 2 maart 2021 tot en met 31 januari 2024. Het Codebesluit dat op 2 maart 2021 in werking ging regelde dat deze kosten door regionale netbeheerders volledig zouden mogen worden verrekend in het periodieke aansluittarief van de afnemers die aangesloten bleven op het gasnet. Dit Codebesluit is op 20 juni 2023 door het College van Beroep voor het bedrijfsleven (Cbb) vernietigd. Als gevolg hiervan mogen regionale netbeheerders de verwijderingskosten voor aanvragen in de periode 2 maart 2021 tot en met 31 januari 2024 niet verrekenen in de periodieke aansluittarieven. Vanwege de geleden schade hebben de regionale netbeheerders een vaststellingsovereenkomst gesloten met de Staat der Nederlanden, waarin bepaald is dat een schikkingsbedrag wordt betaald aan de regionale netbeheerders. Enexis heeft een schikkingsbedrag van € 27 miljoen ontvangen.

4. PERSONEELSKOSTEN

Kosten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

€ miljoen	2024	2023
Salarissen	417	347
Sociale lasten	54	44
Pensioenlasten	50	44
Inhuur van derden	182	152
Dotatie/vrijval personeelsgerelateerde voorzieningen	3	1
Overige personeelskosten	35	32
Totaal	741	620

De ontwikkeling van het personeelsbestand in 2024 is als volgt:

	2024	2023
Eigen personeel	5.734	5.268
Ingehuurd personeel met een tijdelijk dienstverband	1.215	1.169
Totaal FTE's per jaareinde	6.949	6.437

Het gemiddeld aantal FTE's bedraagt in 2024 6.693 (2023: 6.131). Er zijn geen medewerkers werkzaam buiten Nederland.

De personeelskosten stijgen met € 121 miljoen tot € 741 miljoen in 2024. Deze toename is het saldo van een € 91 miljoen stijging voor kosten voor eigen personeel en een stijging voor extern personeel met € 30 miljoen.

De stijging in eigen personeelskosten ten opzichte van 2023 is het gevolg van de toename in FTE's, reguliere salarisverhogingen en een CAO stijging per 1 januari 2024 van 7%.

De kosten voor inhuur van derden stijgen met € 30 miljoen. Dit betreft een combinatie van een tariefstijging en een toename van het aantal ingehuurde FTE.

PENSIOENVERPLICHTINGEN

De medewerkers van Enexis zijn voor de pensioenvoorziening aangesloten bij Stichting Pensioenfonds ABP. Het ABP mag de pensioenen verhogen als de actuele dekkingsgraad hoger is dan 110% en de beleidsdekkingsgraad hoger is dan 105%.

Eind 2024 was bij pensioenfonds ABP de dekkingsgraad 112,0% (eind 2023: 111,9%). Dit percentage ligt boven de door de overheid vastgestelde ondergrens van 110%. De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de laatste 12 actuele dekkingsgraden en was eind oktober 2024 113,2%.

Op basis van deze dekkingsgraden heeft het ABP besloten om de pensioenen per 1 januari 2025 met 1,84% te verhogen.

De premie voor het ouderdoms- en nabestaandenpensioen blijft in 2025 27,0%. Hiervan betaalt de werkgever 18,9% en de werknemer 8,1%.

Aangezien Enexis geen toegang heeft tot de benodigde specifieke informatie, worden deze regelingen behandeld als toegezegde-bijdrageregelingen en worden de verschuldigde pensioenpremies over het boekjaar verwerkt als pensioenlasten in de jaarrekening.

5. AFSCHRIJVINGEN EN BUITENGEBRUIKSTELLINGEN

De specificatie van de afschrijvingskosten is als volgt:

€ miljoen	2024	2023
Afschrijving materiële vaste activa	399	382
Afschrijving immateriële vaste activa	39	36
Afschrijving gebruiksrecht activa	33	32
Buitengebruikstellingen	19	18
Bijzondere waardevermindering	19	-
Totaal	509	468

MATERIËLE VASTE ACTIVA

De gasactiva worden afgeschreven op basis van een degressieve afschrijvingsmethode. Op alle andere materiële vaste activa wordt volgens de lineaire methode afgeschreven.

Bij de bepaling van de afschrijving wordt rekening gehouden met de verwachte gebruiksduur van het actief. Beoordeling van de gebruiksduur en restwaarde vindt jaarlijks plaats. Eventuele aanpassingen worden prospectief verwerkt. Op bedrijfsterreinen wordt niet afgeschreven. Een materieel vast actief wordt niet langer in de balans opgenomen wanneer het wordt afgestoten of wanneer er geen economische voordelen meer worden verwacht uit de verdere aanwending of verkoop van het actief. Een eventuele bate dan wel eventueel verlies voortvloeiende uit het niet langer in de balans opnemen van het actief wordt in het resultaat verwerkt.

De verwachte gebruiksduren van de belangrijkste materiële vaste activa categorieën zijn als volgt:

	Termijnen
Bedrijfsgebouwen	25-50 jaar
Leidingen en installaties	25-55 jaar
Andere vaste bedrijfsmiddelen	5-15 jaar
Werken in uitvoering	n.v.t.

Degressieve afschrijvingsmethode gasactiva

Enexis schrijft met ingang van boekjaar 2022 haar gasactiva af op basis van een degressieve afschrijvingsmethode. De inschatting van Enexis is dat het aantal gebruikers van het gasnet tot en met 2050 zal afnemen. Enexis verwacht echter dat de afname van het aantal gebruikers niet zal leiden tot het op grote schaal buiten gebruik stellen van de gasactiva. Ondanks een afname in het aantal gebruikers van het gasnet, zal de hoofdinfrastructuur van het gasnet namelijk grotendeels operationeel blijven. Daarnaast wordt een blijvende relevantie verwacht voor natuurlijk gas en duurzame alternatieven zoals groen gas en waterstof. Enexis ziet derhalve geen aanleiding om de economische en technische levensduren van de gasactiva in te korten.

De afschrijvingsmethode is gebaseerd op het verwachte verbruikspatroon van de toekomstige economische voordelen die de activa in zich bergt. Dit verbruikspatroon wordt het beste weerspiegeld door het verwachte benuttingspatroon van het gasnet. Het verwachte benuttingspatroon van het gasnet wordt bepaald op basis van de meest recente verwachting van Enexis omtrent de afname van het aantal gebruikers van het gasnet in de periode tot en met 2050. Aangezien het verwachte benuttingspatroon van het gasnet een degressieve afname laat zien, past Enexis vanaf boekjaar 2022 voor gasactiva een degressieve afschrijvingsmethode toe. Het amortisatiepatroon van de vooruitontvangen bijdragen voor de gasactiva is met ingang van boekjaar 2022 eveneens aangepast naar deze degressieve methode, zodat de netto afschrijvingslasten (bruto afschrijvingen verminderd met de geamortiseerde bijdragen) van de gasactiva een degressief patroon volgen.

De inschatting van de verwachte afname van het aantal gebruikers van het gasnet in de periode tot en met 2050 is in 2024 niet gewijzigd ten opzichte van 2023. Het degressieve afschrijvingspatroon van de gasactiva en het degressieve amortisatiepatroon van de vooruitontvangen bijdragen voor de gasactiva is om die reden eveneens niet gewijzigd.

De bruto afschrijvingslasten van de gasactiva zijn in 2024 € 24 miljoen hoger en de geamortiseerde bijdragen € 4 miljoen hoger dan wanneer de lineaire afschrijvingsmethode gehanteerd zou zijn. De netto afschrijvingslasten zijn daarmee € 20 miljoen hoger. Op basis van de huidige inschattingen zal de toename in de jaarlijkse netto afschrijvingslasten ten opzichte van de lineaire methode ieder jaar afnemen totdat het jaarlijkse verschil in de periode 2030-2035 nihil is, waarna de degressieve afschrijvingsmethode tot een lagere jaarlijkse afschrijvingslast zal leiden dan de lineaire afschrijvingsmethode.

Vanwege de degressieve afschrijvingsmethode is in de jaren 2022 tot en met 2024 cumulatief € 64 miljoen meer afgeschreven dan onder de lineaire methode.

IMMATERIËLE VASTE ACTIVA

De afschrijving vindt plaats volgens de lineaire methode. Bij de bepaling van de afschrijving wordt rekening gehouden met de verwachte gebruiksduur. Beoordeling van de gebruiksduur vindt jaarlijks plaats. Eventuele aanpassingen worden prospectief verwerkt.

De verwachte gebruiksduren van de belangrijkste immateriële vaste activa categorieën zijn als volgt:

	Termijnen
Software	5 jaar
Goodwill	n.v.t.
In uitvoering	n.v.t.

AFSCHRIJVING GEBRUIKSRECHT ACTIVA

Leasecontracten worden op de balans opgenomen als zijnde een gebruiksrecht voor activa. Het gebruiksrecht voor activa wordt vervolgens lineair afgeschreven in overeenstemming met de totale verwachte contractduur.

BUITENGEBRUIKSTELLINGEN

Materiële en immateriële vaste activa die niet meer dienstbaar zijn aan de bedrijfsactiviteiten van Enexis en geen toekomstige economische voordelen meer opleveren worden buitengebruik gesteld. De resterende boekwaarde op het moment van buitengebruikstelling wordt daarbij in een keer ten laste van het resultaat verantwoord.

BIJZONDERE WAARDEVERMINDERINGEN

In 2024 is sprake geweest van een bijzondere waardevermindering voor de kasstroomgenererende eenheid Mijnwater Warmte Infra B.V. van € 19 miljoen. Voor een toelichting op deze bijzondere waardevermindering wordt verwezen naar noot 12. Materiële vaste activa.

6. KOSTEN UITBESTEED WERK, MATERIALEN EN ANDERE EXTERNE KOSTEN

Kosten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

€ miljoen	2024	2023
Uitbesteed werk	114	91
Kosten materialen	34	27
ICT-kosten	92	88
Overige externe kosten	67	50
Totaal	307	256

De kosten uitbesteed werk, materialen en andere externe kosten stijgen in 2024 met € 51 miljoen ten opzichte van 2023. Deze stijging is voornamelijk het gevolg van indexatie van prijzen en een toename van de uitgevoerde werkzaamheden ten behoeve van het energienet in 2024. Daarnaast was sprake van hogere kosten voor huisvesting en materialen.

ACCOUNTANTSKOSTEN

De in het boekjaar door EY Accountants B.V. in rekening gebrachte honoraria voor het onderzoek van de jaarverslagen van Enexis Holding N.V. en Enexis Netbeheer B.V. bedroegen in 2024 € 0,8 miljoen (2023: € 0,7 miljoen), andere controlediensten € 0,0 miljoen (2023: € 0,1 miljoen), en voor andere assurance-diensten € 0,4 miljoen (2023: € 0,1 miljoen). Er heeft geen andersoortige dienstverlening plaatsgevonden. De accountantskosten van 2023 zijn voldaan.

7. OVERIGE BEDRIJFSKOSTEN

€ miljoen	2024	2023
Dotatie (vrijval) van voorzieningen	14	-2
Overige bedrijfskosten	26	17
Totaal	40	15

De overige bedrijfskosten betreffen voornamelijk dotaties en/of vrijval van niet-personeelgerelateerde voorzieningen, zakelijke belastingen en kosten voor compensatie en servicegaranties. De overige bedrijfskosten zijn in 2024 met € 25 miljoen gestegen ten opzichte van 2023. De toename is voornamelijk het gevolg van de groei van de organisatie en indexatie. Daarnaast is in 2024 per saldo sprake van een dotatie (2023: per saldo vrijval) aan met name de overige voorzieningen die betrekking heeft op verplichtingen op balansdatum waarvan de omvang of het tijdstip van afwikkeling nog onzeker is.

8. GEACTIVEERDE KOSTEN EIGEN PRODUCTIE

€ miljoen	2024	2023
Geactiveerde kosten personeel	-235	-208
Geactiveerde overige directe kosten	-65	-54
Totaal	-300	-262

De geactiveerde kosten eigen productie betreffen de aan eigen investeringsprojecten toegerekende uren van eigen en van ingehuurd personeel, op investeringsprojecten verantwoorde toeslagen en logistieke opslag. De geactiveerde kosten zijn met € 38 miljoen toegenomen ten opzichte van 2023. De toename wordt met name veroorzaakt door meer inzet van personeel op investeringen ten behoeve van het energienet en ICT-verbeterprojecten.

9. FINANCIËLE BATEN EN LASTEN

De rentebaten en -lasten worden op basis van tijdsevenredigheid toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben, onder toepassing van de effectieve rentemethode. Aan investeringsprojecten waarvan de geschatte looptijd langer dan 12 maanden is, wordt bouwrente toegerekend.

€ miljoen	2024	2023
Rentebaten	6	19
Totaal financiële baten	6	19
Overige rentelasten	52	40
Totaal financiële lasten	52	40
Totaal, per saldo lasten	-46	-21

De financiële lasten bestaan met name uit de rentevergoedingen in verband met de opgenomen leningen. Voor een nadere toelichting van deze leningen wordt verwezen naar noot 22. Rentedragende verplichtingen (langlopend) en noot 28. Rentedragende verplichtingen (kortlopend).

De toename in het negatieve saldo van de financiële baten en lasten wordt veroorzaakt door een daling van rentebaten op overtollige liquiditeiten in geldmarktfondsen, deposito's en bankrekeningen. Daarnaast stijgen de rentelasten voornamelijk door uitgifte van een groene obligatielening van nominaal € 500 miljoen met een couponrente van 3,50% in mei 2024. Ook vallen de rentelasten van de in 2023 uitgegeven groene obligatielening voor een volledig jaar in de financiële baten en lasten van 2024. Daar staat een daling van de rentelasten tegenover als gevolg van de aflossing van de beursgenoteerde obligatielening van nominaal € 500 miljoen met een couponrente van 1,50% in oktober 2023.

10. INCIDENTELE POSTEN

Onder de incidentele posten worden baten en lasten opgenomen die niet direct voortvloeien uit de reguliere bedrijfsuitoefening en die qua aard en omvang, omwille van een betere analyse van de resultaten apart dienen te worden beschouwd.

In 2024 zijn twee posten onderkend die niet direct voortvloeien uit de reguliere bedrijfsuitoefening en die qua aard en omvang apart dienen te worden beschouwd teneinde een betere analyse van de resultaten mogelijk te maken:

1. Impairment Mijnwater Warmte Infra B.V.:

- In 2024 is sprake geweest van een bijzondere waardevermindering voor de kasstroomgenererende eenheid Mijnwater Warmte Infra B.V. van € 19 miljoen. De bijzondere waardevermindering is in de winst-en-verliesrekening opgenomen onder de 'Afschrijvingen en buitengebruikstellingen'. Voor een nadere toelichting op deze bijzondere waardevermindering wordt verwezen naar noot 12. Materiële vaste activa.

2. Schikking inzake verwijderingskosten gasaansluitingen aangevraagd in de periode 2 maart 2021 tot en met 31 januari 2024:

- In 2024 heeft Enexis een schikkingsbedrag van € 27 miljoen ontvangen voor de verwijderingskosten van gasaansluitingen die door kleinverbruikers zijn aangevraagd in de periode 2 maart 2021 tot en met 31 januari 2024. Deze post is in de winst-en-verliesrekening opgenomen onder de 'Overige bedrijfsopbrengsten', voor een nadere toelichting wordt verwezen naar noot 3. Overige bedrijfsopbrengsten.

In boekjaar 2023 zijn er geen incidentele posten onderkend.

11. BELASTINGEN

FISCALE BASISREGELS EN FISCAAL RISICIBEHEER

Het juist en volledig voldoen aan fiscale verplichtingen is een belangrijk aandachtsgebied. Dit geldt voor winstbelasting zowel als voor alle andere belastingen die op Enexis van toepassing zijn.

In 2022 is een individueel convenant Horizontaal Toezicht getekend. In dit convenant spreken Enexis en de Belastingdienst uit, hun onderlinge relatie te baseren op transparantie, begrip en vertrouwen. Uiteraard blijven daarbij de rechten en verplichtingen op basis van wet- en regelgeving zonder enige beperking van toepassing.

De uitgangspunten op het gebied van belasting- en premieheffing zijn:

- Naleving van wetgeving: Enexis Groep handelt in overeenstemming met de geldende fiscale wet- en regelgeving. Hierbij wordt geen gebruik gemaakt van ongebruikelijke fiscale structuren.
- Transparantie: De manier van werken van Enexis Groep is gericht op het onderhouden van een open, constructieve en respectvolle werkrelatie met alle instanties die betrokken zijn bij belasting- en premieheffing.

Om deze doelen te realiseren wordt gebruik gemaakt van:

- Een heldere toewijzing van fiscale verantwoordelijkheden binnen de organisatiestructuur (fiscale governance);
- Actuele fiscale procesbeschrijvingen;
- Automatisering en technologie voor het tot stand brengen van juiste en volledige aangiftes;
- Het Enexis Internal Control Framework, waarvan de werking tweemaal per jaar wordt beoordeeld via een Control Self-Assessment (CSA), waarin bepaalde geïdentificeerde fiscale risico's en de hierop mitigerende maatregelen zijn vastgelegd;
- Een werkrelatie met de instanties betrokken bij de belasting- en premieheffing die is gebaseerd op vertrouwen, begrip en transparantie; en
- Interne en externe communicatie over fiscaliteit met als doel contact met medewerkers (vertegenwoordigingen) en andere stakeholders te hebben over de impact van belasting- en premieheffing op de organisatie.

WET MINIMUMBELASTING 2024 (PILLAR II)

Met ingang van 1 januari 2024 is de Wet Minimumbelasting 2024 van kracht. De wetgeving zal van kracht zijn vanaf het financiële jaar dat begint op 1 januari 2024. Een beoordeling is uitgevoerd terzake van de impact van deze wetgeving. Uit die beoordeling volgt dat:

- Enexis Holding N.V. en alle dochtermaatschappijen, als binnenlandse groep, vallen onder de reikwijdte van deze wet.
- De nieuwe wet leidt niet tot bijheffing, omdat het effectieve belastingtarief in de zin van die wet hoger is dan 15% of vanwege zogenaamde reële aanwezigheid. Zou een bijheffing wel plaats moeten vinden, dan is in de wet een vermindering van bijheffing opgenomen voor een periode van vijf jaar nadat de wet voor het eerst van toepassing is.

FISCALE EENHEDEN

Enexis Holding N.V. vormt samen met haar dochterondernemingen een fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting. De ultimo 2024 gevoegde vennootschappen zijn: Enexis Netbeheer B.V., Enexis Personeel B.V., Enexis Vastgoed B.V., Enpuls B.V., Enpuls Projecten B.V. en Mijwater Warmte Infra B.V. De door Enexis Holding N.V. aan de Belastingdienst te betalen vennootschapsbelasting wordt vereffend met groepsvennootschappen op basis van commerciële resultaten, rekening houdende met de fiscaal geldende vrijstellingen en niet-aftrekbare bedragen. Bij wijzigingen in de groepssamenstelling worden latente belastingposities verrekend tussen Enexis Holding N.V. en de betrokken groepsvennootschap(pen).

Ook is er, met uitzondering van Mijwater Warmte Infra B.V., sprake van een fiscale eenheid voor de omzetbelasting (BTW). Ondernemingen zijn hoofdelijk aansprakelijk voor de belastingschulden van de fiscale eenheid over de periode waarin zij tot die fiscale eenheid behoorden. De door Enexis Holding N.V. aan de Belastingdienst verschuldigde omzetbelasting wordt vereffend met de groepsvennootschappen overeenkomstig de op individuele basis verschuldigde omzetbelasting.

WINSTBELASTING

De bedrijfsactiviteiten van Enexis Groep zijn onderworpen aan winstbelasting. De belasting over het resultaat van de verslagperiode omvat de over de verslagperiode verschuldigde en verrekenbare winstbelasting en uitgestelde winstbelasting. De winstbelasting wordt opgenomen in de winst-en-verliesrekening, behalve voor zover zij betrekking heeft op posten die rechtstreeks zijn opgenomen in het eigen vermogen.

De winstbelasting bedraagt over 2024 € 86 miljoen (2023: € 16 miljoen).

De winstbelasting kan als volgt worden gespecificeerd:

€ miljoen	2024	2023
Over de verslagperiode verschuldigde winstbelasting	50	-32
Acuut gedeelte winstbelasting voorgaande jaren	-6	0
Totale mutatie acute belastingvorderingen en - schulden	44	-32
Mutatie latente belastingen in de verslagperiode	36	48
Latent gedeelte winstbelasting voorgaande jaren	6	0
Totale mutatie latente belastingvorderingen en - schulden	42	48
Totaal winstbelasting	86	16

Toepassing van fiscaal willekeurige afschrijvingen in 2023 heeft geleid tot een fiscaal verlies over 2023. Het restant van dit fiscale verlies 2023, het verlies 2023 minus de verrekening met het fiscale resultaat 2022, is volledig verrekenbaar met de fiscale winst over 2024. Mede door deze verrekening bedraagt de over de verslagperiode verschuldigde winstbelasting € 50 miljoen en muteert de belastinglatentie met een bedrag van € 42 miljoen.

De winstbelasting is als volgt berekend:

€ miljoen	2024	2023
Resultaat vóór belastingen	340	88
Niet-belastbare resultaten en niet-afrekbare kosten	3	2
Permanente verschillen tussen de berekening van het fiscale en het commerciële resultaat (o.a. energie- en milieu-investeringsaftrek)	-18	-19
Resultaat vóór berekening winstbelasting	325	71
Belasting over lopend boekjaar	84	18
Waardering verrekenbare verliezen	2	-2
Winstbelasting boekjaar	86	16
Correctie(s) voorgaande jaren	0	0
Totaal winstbelasting	86	16

De permanente verschillen tussen de berekening van het commerciële en fiscale resultaat worden grotendeels veroorzaakt door gebruik van de investeringsregelingen energie- en milieu-investeringsaftrek. Door investeringsregelingen levert investeren in duurzame en milieuvriendelijke bedrijfsmiddelen in 2024 een fiscale aftrekpost op van € 17 miljoen (2023: € 18 miljoen).

Ultimo 2024 is er geen sprake van onzekere belastingverplichtingen voortkomende uit voorgaande jaren. Definitieve aanslagen zijn opgelegd tot en met het fiscale jaar 2021.

De aansluiting tussen het wettelijke winstbelastingtarief en de gerapporteerde winstbelasting (€ 86 miljoen), uitgedrukt in een percentage van het resultaat vóór belasting (€ 340 miljoen), is als volgt:

	2024	2023
Nominaal wettelijk winstbelastingtarief in Nederland	25,8%	25,8%
Effect van niet-belastbare resultaten en niet-afrekbare kosten	0,1%	0,6%
Effect van permanente verschillen tussen de berekening van het fiscale en het commerciële resultaat	-1,3%	-5,6%
Effect van correcties voorgaande jaren	0,0%	-0,7%
Effect van afwaardering voorheen gewaardeerde verrekenbare verliezen	0,6%	-2,4%
Effectieve belastingdruk¹	25,2%	17,7%

¹ Totaal winstbelasting in procenten van resultaat vóór belastingen, zonder afrondingen.

12. MATERIËLE VASTE ACTIVA

De waardering van materiële vaste activa vindt plaats tegen verkrijgings- of (interne) vervaardigingsprijs, verminderd met de over deze waarde berekende afschrijvingen en eventuele bijzondere waardeverminderingen. Investeringsubsidies worden in mindering gebracht op de aanschafwaarde van het betreffende actief en op basis van de gebruiksduur ten gunste van het resultaat gebracht. Kosten worden uitsluitend geactiveerd als het waarschijnlijk is dat er toekomstige economische voordelen uit voortvloeien en de kosten betrouwbaar vast te stellen zijn. Er zijn geen activa in bestelling in de balans opgenomen. Enexis maakt voor het uitoefenen van haar activiteiten als regionaal netbeheerder gebruik van activa die volledig zijn afgeschreven.

Het verloop van de materiële vaste activa over 2024 is als volgt:

€ miljoen	Bedrijfsgebouwen en -terreinen	Leidingen en installaties	Andere vaste bedrijfsmiddelen	Werken in uitvoering	Totaal 2024
Aanschafwaarde 1 januari 2024	890	15.299	143	829	17.161
Cumulatieve afschrijvingen 1 januari 2024	424	7.085	64	-	7.573
Boekwaarde 1 januari 2024	466	8.214	79	829	9.588
Herrubricering werken in uitvoering	34	407	4	-445	-
Investeringen	45	520	26	842	1.433
Desinvesteringen	-1	-	-	-	-1
Afschrijvingen	-17	-368	-14	-	-399
Buitengebruikstellingen	-	-19	-	-	-19
Bijzondere waardevermindering	-	-14	-	-5	-19
Boekwaarde 31 december 2024	527	8.740	95	1.221	10.583
Cumulatieve afschrijvingen 31 december 2024	441	7.435	75	-	7.951
Aanschafwaarde 31 december 2024	968	16.175	170	1.221	18.534

Het vergelijkende overzicht over 2023 is als volgt:

€ miljoen	Bedrijfsgebouwen en -terreinen	Leidingen en installaties	Andere vaste bedrijfsmiddelen	Werken in uitvoering	Totaal 2023
Aanschafwaarde 1 januari 2023	828	14.473	134	672	16.107
Cumulatieve afschrijvingen 1 januari 2023	409	6.752	57	-	7.218
Boekwaarde 1 januari 2023	419	7.721	77	672	8.889
Herrubricering werken in uitvoering	39	374	2	-415	0
Investeringen	23	489	14	572	1.098
Afschrijvingen	-15	-354	-13	-	-382
Buitengebruikstellingen	0	-16	-1	-	-17
Boekwaarde 31 december 2023	466	8.214	79	829	9.588
Cumulatieve afschrijvingen 31 december 2023	424	7.085	64	-	7.573
Aanschafwaarde 31 december 2023	890	15.299	143	829	17.161

BIJZONDERE WAARDEVERMINDERINGEN MATERIËLE VASTE ACTIVA

Voor de materiële vaste activa vindt een berekening van de realiseerbare waarde plaats indien gebeurtenissen of veranderingen in omstandigheden hiertoe aanleiding geven ('triggering event' analyse). Op basis van de uitkomsten van deze berekening wordt vastgesteld of er sprake is van een bijzondere waardevermindering. Jaarlijks en bij tussentijdse publicatie wordt geëvalueerd of dergelijke gebeurtenissen of veranderingen aan de orde zijn.

Enexis Groep heeft bij deze 'triggering event' analyse onder andere rekening gehouden met de ontwikkelingen als gevolg van de energietransitie. De ontwikkelingen als gevolg van de energietransitie geven geen aanleiding ('trigger') om een berekening van de realiseerbare waarde op te stellen voor de activa van het gasnetwerk, voor een nadere toelichting hieromtrent wordt verwezen naar de paragraaf 'Toekomstvisie van het gasnet' in noot 13. Immateriële vaste activa.

In 2024 is sprake geweest van een bijzondere waardevermindering voor de kasstroomgenererende eenheid Mijnwater Warmte Infra B.V. van € 19 miljoen. De activiteiten van het warmtebedrijf Mijnwater Warmte Infra B.V. zijn onderdeel van het operationele segment 'Enexis Overig'. De bijzondere waardevermindering wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door een vertraging in de warmtetransitie voornamelijk vanwege exogene factoren zoals het uitstel van de inwerkingtreding van de Wet Collectieve Warmte, Wet Gemeentelijke Instrumenten Warmtetransitie en Energiewet alsmede de negatieve berichtgeving in de media met betrekking tot warmtenetten.

13. IMMATERIËLE VASTE ACTIVA

De immateriële vaste activa bestaan uit goodwill, verworven of zelf vervaardigde applicatiesoftware en geactiveerde verhuurcontracten. De immateriële vaste activa, voor zover niet betrekking hebbende op goodwill, worden gewaardeerd tegen kostprijs, verminderd met de over deze waarde berekende afschrijvingen en eventuele bijzondere waardeverminderingen. Kosten worden uitsluitend geactiveerd wanneer het waarschijnlijk is dat er toekomstige economische voordelen voortvloeien uit het gebruik van een specifiek actief.

Het verloop van de immateriële vaste activa over 2024 is als volgt:

€ miljoen	Goodwill	Software	In uitvoering	Totaal 2024
Aanschafwaarde 1 januari 2024	96	367	38	501
Cumulatieve afschrijvingen 1 januari 2024	-	271	-	271
Boekwaarde 1 januari 2024	96	96	38	230
Herrubricering werken in uitvoering	-	21	-21	0
Investerings	0	21	33	54
Afschrijvingen	-	-39	-	-39
Boekwaarde 31 december 2024	96	99	50	245
Cumulatieve afschrijvingen 31 december 2024	-	284	-	284
Aanschafwaarde 31 december 2024	96	383	50	529

De als software aangemerkte activa betreffen voornamelijk het netregistratiesysteem, diverse besturingssystemen, aansluitregisters, klanteninformatiesystemen, werkordermanagementsystemen en overige ondersteunende systemen. De geactiveerde software bestaat voor het grootste gedeelte uit aanschaf en externe ontwikkeling van software, waardoor geen wettelijke reserve gevormd is.

Het vergelijkende overzicht over 2023 is als volgt:

€ miljoen	Goodwill	Software	In uitvoering	Totaal 2023
Aanschafwaarde 1 januari 2023	96	332	36	464
Cumulatieve afschrijvingen 1 januari 2023	-	242	-	242
Boekwaarde 1 januari 2023	96	90	36	222
Herrubricering werken in uitvoering	-	34	-34	0
Investerings	0	9	36	45
Afschrijvingen	-	-36	-	-36
Buitengebruikstellingen	-	-1	-	-1
Boekwaarde 31 december 2023	96	96	38	230
Cumulatieve afschrijvingen 31 december 2023	-	271	-	271
Aanschafwaarde 31 december 2023	96	367	38	501

BIJZONDERE WAARDEVERMINDERINGEN IMMATERIËLE VASTE ACTIVA

Voor de immateriële vaste activa vindt een berekening van de realiseerbare waarde plaats indien gebeurtenissen of veranderingen in omstandigheden hiertoe aanleiding geven ('triggering event' analyse). Op basis van de uitkomsten van deze berekening wordt vastgesteld of er sprake is van een bijzondere waardevermindering. Jaarlijks en bij tussentijdse publicatie wordt geëvalueerd of dergelijke gebeurtenissen of veranderingen aan de orde zijn. In 2024 is als gevolg hiervan geen sprake geweest van een bijzondere waardevermindering.

Enexis Groep heeft bij deze 'triggering event' analyse onder andere rekening gehouden met de ontwikkelingen als gevolg van de energietransitie. De ontwikkelingen als gevolg van de energietransitie geven geen aanleiding ('trigger') om een berekening van de realiseerbare waarde op te stellen voor de activa van het gasnetwerk, voor een nadere toelichting hieromtrent wordt verwezen naar de paragraaf 'Toekomstvisie van het gasnet'.

GOODWILL IMPAIRMENT TEST

De goodwill heeft betrekking op de acquisities van Intergas Energie B.V. in 2011, Endinet Groep B.V. in 2016 en N.V. Stedin Netten Weert in 2017 en betreft het verschil tussen de kostprijs van de overname en de reële waarde van de netto-activa op het moment van overname. Ultimo 2024 heeft Enexis Groep een goodwill impairment test uitgevoerd voor de segmenten waarin goodwill is opgenomen.

De goodwill die is voortgekomen uit de acquisities is als volgt toegerekend aan de segmenten:

€ miljoen	Enexis Gereguleerd	Totaal
Intergas Energie B.V.	15	15
Endinet Groep B.V.	78	78
N.V. Stedin Netten Weert	3	3
Totaal	96	96

Uitkomsten

De vastgestelde indirecte opbrengstwaarde van de gereguleerde activa is significant hoger dan de boekwaarde van de corresponderende activa, vermeerderd met de daaraan gealloceerde goodwill. Er is derhalve geen noodzaak tot bijzondere waardeverminderingen van goodwill.

Uitgangspunten

De indirecte opbrengstwaarden van de gereguleerde activa worden bepaald op basis van de meest recente Lange Termijn Financiële Doorrekening. Deze doorrekening beslaat een prognoseperiode van vijftien jaar. De prognoseperiode betreft een periode van vijftien jaar om een goede aansluiting te maken tussen de benodigde investeringen en daaruit voortvloeiende inkomsten die verband houden met de energietransitie. De belangrijkste uitgangspunten die in de Lange Termijn Financiële Doorrekening zijn opgenomen zijn een inschatting van onder meer de disconteringsvoet op basis van de door ACM gehanteerde WACC-percentages, de gereguleerde tarieven en de ontwikkeling van het aantal aansluitingen en diensten alsmede van de operationele en andere kosten. De gekozen uitgangspunten betreffen inschattingen en zijn in belangrijke mate gebaseerd op de meest actuele informatie met betrekking tot tariefregulering (Gewijzigd methodebesluit 2022-2026), het investeringsprogramma (kwaliteits- en capaciteitsdocument en strategisch asset management plan) en de efficiencydoelstellingen van Enexis Groep.

De ACM heeft op basis van de gewijzigde methodebesluiten 2022-2026 de tarieven van 2025 vastgesteld. Dit betekent dat de inkomsten vanaf 2025 zijn vastgesteld op basis van de gewijzigde begininkomsten en herziene kortingen ter bevordering van een doelmatige bedrijfsvoering (de x-factoren). Daarnaast is in de tarieven van 2025 gecorrigeerd voor de te laag vastgestelde inkomsten in 2022, 2023 en 2024. Bij gas is deze correctie volledig verwerkt in de tarieven van 2025 en bij elektriciteit is er, in verband met de omvang, voor gekozen om de correctie te verdelen over de tarieven van 2025 en 2026.

Samen met inflatie, aanpassingen voor de inkoopkosten TenneT en nacalculaties met betrekking tot het jaar 2023 in verband met gestegen invoedvolumes en rentekosten in de WACC, leidt de verwerking van het gewijzigde methodebesluit bij de aansluit- en transportdienst elektriciteit in 2025 tot een tariefstijging van ongeveer 17%. Bij de aansluit- en transportdienst gas is deze stijging ongeveer 14%.

Enexis Groep heeft veel aandacht voor een efficiënte bedrijfsvoering, waarbij programma's worden geïnitieerd die gericht zijn op het realiseren van een efficiency die minimaal gelijk is aan de stijging van de kosten als gevolg van inflatie. Desondanks zal het operationele kostenniveau naar verwachting toenemen vooral door extra werk als gevolg van de energietransitie.

In de regulering is verder bepaald dat de efficiënte (gemiddelde) kosten worden vergoed in de door ACM vast te stellen tarieven. Ingeschat wordt dat Enexis Netbeheer B.V. gemiddeld zal presteren ten opzichte van de andere netbeheerders op het gebied van investeringen, aangezien de netten van alle netbeheerders in de sector vergelijkbaar zijn.

Ter bepaling van de eindwaarde, wordt gerekend met een groeivoet voor gereguleerde activiteiten van 0%, omdat wordt verondersteld dat de gehele sector op dat moment even efficiënt opereert. De eindwaarde wordt daarom gelijk verondersteld aan de efficiënte boekwaarde (Gestandaardiseerde Activa Waarde) van dat moment. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat de regionale netbeheerder haar efficiënte kosten en investeringen inclusief een redelijk rendement vergoed blijft krijgen conform de huidige methode van tariefregulering. Voor een nadere toelichting omtrent de toekomstvisie van Enexis Groep op het gasnet en de gevolgen hiervan voor de waardering van gasactiva wordt verwezen naar paragraaf 'Toekomstvisie van het gasnet' aan het einde van deze noot.

De toetsing op bijzondere waardeverminderingen is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

Variabelen	2024	2023
Segmenten	Enexis Gereguleerd	Enexis Gereguleerd
	Lange termijn Financiële	Lange termijn Financiële
	Doorrekening	Doorrekening
Bron: bedrijfsresultaten toekomstige jaren		
Kosten vreemd vermogen	2,4%	2,5%
Kosten eigen vermogen	5,6%	6,2%
Disconteringsvoet na belastingen	3,8%	4,2%

Gevoeligheidsanalyse

De vastgestelde indirecte opbrengstwaarde van de geregeerde activa in het operationele segment Enexis Gereguleerd is significant hoger dan de boekwaarde van de corresponderende activa, vermeerderd met de daaraan gealloceerde goodwill. Ondanks dat de indirecte opbrengstwaarde significant hoger is dan de boekwaarde van de geregeerde activa en de daaraan gealloceerde goodwill, heeft Enexis Groep een gevoeligheidsanalyse uitgevoerd op de belangrijkste uitgangspunten die zijn gebruikt bij de bepaling van de indirecte opbrengstwaarde van de geregeerde activa, teneinde de schattingsonzekerheid inzichtelijk te maken. Op basis hiervan heeft Enexis Groep geconcludeerd dat een redelijke verandering van de uitgangspunten, zoals weergegeven in de gevoeligheidsanalyse hieronder, niet zal leiden tot een afwaardering van de goodwill. De gevoeligheidsanalyse heeft de volgende uitkomsten:

- Een afname van het verwachte marktaandeel, uitgedrukt in Samengestelde Output, van Enexis Netbeheer B.V. met 0,1% leidt tot een daling van de opbrengstwaarde met € 36 miljoen.
- Een vertraging van de convergentieaanname, het jaar waarin alle regionale netbeheerders even efficiënt opereren, met 1 jaar leidt tot een stijging van de opbrengstwaarde met € 47 miljoen.
- Een toename van de disconteringsvoet na belastingen met 0,1% leidt tot een daling van de opbrengstwaarde met € 232 miljoen.
- Een structurele toename van de verwachte operationele kosten met € 10 miljoen per jaar leidt tot een stijging van de opbrengstwaarde met € 2 miljoen, vanwege het verschil tussen het moment dat de kosten gemaakt worden en de vergoeding in de toekomstige tarieven.
- Een structurele toename van de verwachte investeringen met € 50 miljoen per jaar leidt tot een stijging van de opbrengstwaarde met € 46 miljoen, vanwege het verschil tussen het moment dat de kosten gemaakt worden en de vergoeding in de toekomstige tarieven.

Uit bovenstaande gevoeligheidsanalyse blijkt dat een toename van de disconteringsvoet na belastingen met 0,1% leidt tot een daling van de indirecte opbrengstwaarde met € 232 miljoen. De disconteringsvoet is echter gebaseerd op de regulatorische WACC. Het redelijk rendement dat Enexis Groep vergoed krijgt over haar efficiënte investeringen is eveneens afhankelijk van de regulatorische WACC. In bovenstaande gevoeligheidsanalyse wordt slechts rekening gehouden met een aanpassing van de disconteringsvoet en niet met een vergelijkbare toename van het redelijk rendement dat Enexis Groep ontvangt over haar efficiënte investeringen. Een redelijke verandering van de disconteringsvoet, als gevolg van wijzigingen in de regulatorische WACC, zal derhalve niet leiden tot een afwaardering van de goodwill.

TOEKOMSTVISIE VAN HET GASNET

Nederland heeft de visie om in 2050 CO₂-arm te zijn. De Klimaatwet stelt als doel om tenminste 55% CO₂-reductie in 2030 te realiseren, waarbij zekerheidshalve gepland wordt op een ambitie van 60%. Om dit te realiseren wordt middels de Regionale Energie Strategieën en Gemeentelijke Transitievisies Warmte de afhankelijkheid van aardgas voor de bestaande bouw afgebouwd en is de aansluitplicht voor nieuwbouw vervallen. Dit heeft gevolgen voor het gasnetwerk van Enexis Netbeheer B.V. doordat het aantal gasaansluitingen zal afnemen.

In de optiek van Enexis Netbeheer B.V. zal het gaandeweg uitfasen van aardgas niet leiden tot het op grote schaal buiten gebruik stellen van gasnetten. Dit komt doordat de sterk vermaasde hoofdnetten naast een wijkfunctie ook een doortransportfunctie voor de voeding van stroomafwaarts gelegen netdelen hebben. In voorkomende gevallen kan het zelfs zo zijn dat door het amoveren van hoofdleidingen in woonwijken die “van het aardgas afgaan” er elders in het gasnet verzwaringen en/of uitbreidingen moeten plaatsvinden. Het hogedruk gasnet functioneert als een soort “vaste constante” backbone voor het lagedruk gasnet en voeding voor de sector industrie.

Ook in de CO₂-arme energievoorziening in 2050 verwacht Enexis dat er een rol weggelegd blijft voor het gasnet voor de distributie van groen gas en waterstof. Dit is in de praktijk al zichtbaar in de toename van groen gas invoeding, waarmee het gasnet ook op korte termijn een belangrijke bijdrage levert aan de CO₂-reductie. Het klimaatakkoord onderkent dat het vrijwel onmogelijk is om zonder gasvormige energiedrager in de warmtevraag te voorzien. Toepassing van uitsluitend elektriciteit is technisch en economisch niet altijd een reële optie. Een warmtenet kan lang niet overal toegepast worden. Toepassing van duurzame gasvormige energiedragers – zoals waterstof geproduceerd uit duurzame elektriciteit of groen gas – in combinatie met de inzet van hybride warmtepompen is in dergelijke situaties de meest begaanbare route naar verduurzaming. Samen met collega netbeheerders in Netbeheer Nederland verband en het ministerie van Klimaat & Groene Groei zijn routekaarten voor zowel groene waterstof en groen gas opgesteld. Een veilig en betrouwbaar gasnet blijft naar verwachting noodzakelijk – ook in een duurzame(re) energievoorziening.

Omdat de genoemde ontwikkelingen nog in beweging zijn en mogelijk grote impact zouden kunnen hebben voor Enexis, wordt het voorgenomen beleid, geformuleerde beleidsambities, sectorale plannen, nieuwe studies en routekaarten nauwgezet gevolgd. Elke twee jaar wordt een nieuwe doorrekening gemaakt van de impact van scenario's die zich kunnen voltrekken tot aan 2050 om investeringsbeleid indien nodig te herijken. Tevens is Enexis intensief betrokken bij de Regionale Energiestrategieën, Transitie Visie Warmtes en proeftuinen aardgasvrije wijken.

Het is dus de verwachting van Enexis dat in de CO₂-arme energievoorziening in 2050 een rol is weggelegd voor het gasnet voor de distributie van groen gas en waterstof. Vanwege de doortransportfunctie van het hoofdnet leidt een afname van het aantal gasaansluitingen daarnaast in mindere mate tot verwijdering van hoofdnetten. In de optiek van Enexis Netbeheer B.V. is het daarom niet zo dat het gaandeweg uitfaseren van aardgas ook leidt tot het op grote schaal buiten gebruik stellen van gasnetten.

Doordat het aantal gebruikers van het gasnet afneemt, maar dit naar verwachting niet leidt tot het op grote schaal buiten gebruik stellen van de gasactiva, is Enexis vanaf boekjaar 2022 voor gasactiva overgestapt op de degressieve afschrijvingsmethode. Het verbruikspatroon van de toekomstige economische voordelen die de activa in zich bergt, wordt namelijk weerspiegeld door het patroon waarin het aantal gebruikers van het gasnet afneemt. Voor meer informatie wordt verwezen naar noot 5. Afschrijvingen en buitengebruikstellingen.

Enexis ziet op dit moment geen aanleiding om de afschrijvingstermijnen van de bestaande gasnetten in te korten of tot afwaardering van de bestaande gasnetten over te gaan. Om dit risico verder te beperken is Enexis Netbeheer B.V. wel uiterst terughoudend met het nieuw aanleggen en vervangen van gasnetten wanneer alternatieve warmtevoorzieningen zoals warmtenetten of all-electric oplossingen in beeld zijn. Om de betrouwbaarheid en veiligheid van het gasnet te waarborgen, blijven de grootschalige meerjaren vervangingsprogramma's die in uitvoering zijn vanwege veroudering van netcomponenten doorlopen. Door de afronding van een eerste groep programma's nemen gasvervangingen vanaf 2025 iets af, maar blijft het totale volume wel op niveau tot 2030. Na 2030 zijn de grote meerjaren vervangingsprogramma's afgerond en zal het niveau van vervangingen in de gasnetten verder teruglopen.

In het Methodebesluit Gas voor de reguleringsperiode 2022-2026, heeft de ACM rekening gehouden met de verwachte toekomstige afname van het aantal gebruikers van het gasnet. De ACM heeft dit onder andere gedaan door voor de bepaling van de WACC over te stappen op het nominale in plaats van reële stelsel, waardoor de inflatievergoeding niet langer naar de toekomst wordt doorgeschoven. Een andere belangrijke wijziging, betreft de overstap op een degressieve afschrijvingsmethode voor gasactiva vanaf 2022. De ACM heeft gekozen voor de degressieve afschrijvingsmethode, aangezien deze methode beter past bij de verwachte toekomstige afname van het aantal gebruikers van het gasnet. Hiermee voorkomt de ACM dat – bij een lineaire afschrijvingsmethode - steeds minder gebruikers de jaarlijkse afschrijvingslasten moeten dragen. De ACM ziet geen aanleiding om de economische en technische levensduur van de gasactiva te herzien. Deze wijzigingen in het Methodebesluit Gas hebben geleid tot een hogere vaststelling van de efficiënte kosten inclusief een redelijk rendement die de regionale netbeheerders vergoed krijgen.

Enexis Groep heeft bovenstaande veronderstellingen en uitgangspunten met veel zorgvuldigheid opgesteld. De veronderstellingen en uitgangspunten over de toekomst van het gasnet zijn op dit moment echter nog met veel onzekerheden omgeven. De veronderstellingen en uitgangspunten worden in beginsel periodiek herijkt, tenzij onverwachte significante gebeurtenissen onmiddellijke aanpassing vereisen.

14. GEBRUIKSRECHT ACTIVA

Enexis Groep heeft activa met een gebruiksrecht en leaseverplichtingen opgenomen voor die leaseovereenkomsten die classificeren als lease onder IFRS 16, met uitzondering van korte termijn- en leaseovereenkomsten voor activa met een lage waarde, en de overeenkomsten die uit de beoordeling niet onder de definitie van een lease vallen onder IFRS 16.

Het gebruiksrecht voor activa heeft betrekking op afgesloten leasecontracten van bedrijfs- en personenauto's en huisvesting waarbij het gebruiksrecht wordt afgeschreven in overeenstemming met de totale verwachte contractduur.

Het verloop van de gebruiksrechten van activa over 2024 is als volgt:

€ miljoen	Huisvesting	Leaseauto's	Totaal 2024
Gebruiksrecht op 1 januari 2024	70	180	250
Cumulatieve afschrijvingen 1 januari 2024	40	120	160
Boekwaarde 1 januari 2024	30	60	90
Investerings	2	54	56
Desinvesteringen	0	-2	-2
Afschrijvingen	-7	-26	-33
Boekwaarde 31 december 2024	25	86	111
Cumulatieve afschrijvingen 31 december 2024	47	146	193
Aanschafwaarde op 31 december 2024	72	232	304

Het verloop van de gebruiksrechten van activa over 2023 was als volgt:

€ miljoen	Huisvesting	Leaseauto's	Totaal 2023
Gebruiksrecht op 1 januari 2023	66	154	220
Cumulatieve afschrijvingen 1 januari 2023	32	96	128
Boekwaarde 1 januari 2023	34	58	92
Investerings	4	26	30
Afschrijvingen	-8	-24	-32
Boekwaarde 31 december 2023	30	60	90
Cumulatieve afschrijvingen 31 december 2023	40	120	160
Aanschafwaarde op 31 december 2023	70	180	250

Voor de aan de gebruiksrechten van activa te relateren leaseverplichtingen wordt verwezen naar noot 22. Rentedragende verplichtingen (langlopend) en noot 28. Rentedragende verplichtingen (kortlopend).

LEASEKOSTEN

De uit het gebruiksrecht van activa voortvloeiende kosten worden als volgt gespecificeerd:

€ miljoen	Huisvesting	Leaseauto's	Totaal 2024
Afschrijvingen	7	26	33
Financiële lasten	0	1	1
Totaal	7	27	34

15. OVERIGE FINANCIËLE VASTE ACTIVA

De overige financiële vaste activa zijn als volgt samengesteld:

€ miljoen	2024	2023
Leningen en vorderingen	8	8
Totaal	8	8

Het verloop van de financiële vaste activa over 2024 is als volgt:

€ miljoen	Aan personeel verstrekte leningen		Totaal 2024
	Aan personeel verstrekte leningen	Overige leningen	
Stand per 1 januari 2024	1	12	13
Nieuwe leningen	1	5	6
Aflossingen	0	-6	-6
Stand per 31 december 2024	2	11	13
Af: kortlopend deel	0	5	5
Totaal langlopend deel	2	6	8

De overige financiële vaste activa betreffen verstrekte leningen aan EDSN B.V. en aan personeel verstrekte leningen in het kader van financieringsregelingen. De gemiddelde gewogen effectieve rentevoet bedraagt 5,36% (2023: 4,46%).

De rentevoet die in rekening wordt gebracht voor de onder overige financiële vaste activa opgenomen leningen wijkt af van de markrentre ultimo 2024. Vanwege de beperkte omvang heeft de afwijking van de rente geen significant effect op de reële waarde.

De overeengekomen rente op de vermelde leningen aan EDSN B.V. is ten tijde van afsluiten volgens het 'arm's length-principe' bepaald, hetgeen resulteert in een marktconforme kredietopslag bovenop de reguliere markrentre.

In 2024 hebben trekkingen plaatsgevonden onder de rekening-courantfaciliteit met EDSN van in totaal € 5 miljoen en aflossingen van in totaal € 6 miljoen.

Per 31 december 2024 is € 5 miljoen van de in totaal € 11 miljoen aan uitstaande leningen aan EDSN als kortlopend gepresenteerd onder de overige financiële activa.

16. VOORRADEN

De voorraden worden gewaardeerd tegen de kostprijs of lagere verwachte opbrengstwaarde (in het kader van de normale bedrijfsvoering de geschatte verkoopprijs minus verkoopkosten). De kostprijs is berekend op basis van het systeem van gewogen gemiddelde kostprijzen.

De kostprijs omvat de uitgaven en direct toerekenbare kosten bij verwerving van de voorraden en het naar de bestaande locatie en in bestaande toestand brengen daarvan.

€ miljoen	2024	2023
Materialen	170	152
Voorziening incurrantheid	-2	-2
Totaal	168	150

De materialen hebben betrekking op artikelen die in voorraad worden aangehouden voor de investerings-, onderhouds-, storings- en werken voor derden-activiteiten. De voorraad aan materialen is met € 18 miljoen toegenomen ten opzichte van ultimo 2023. De toename is voornamelijk het gevolg van het strategisch ophogen van de voorraad materialen benodigd voor het uitbreiden en verzwaren van het elektriciteitsnet.

17. VORDERINGEN

€ miljoen	2024	2023
Handelsdebiteuren	82	68
Nog te ontvangen bedragen	220	159
Overige vorderingen	17	24
Voorziening voor verwacht kredietverlies	-23	-21
Totaal	296	230

De nog te ontvangen bedragen betreffen met name de maandelijkse bijraming van transportvergoedingen aan grootverbruikers en kleinverbruikers.

De ouderdom van de handelsdebiteuren is per 31 december 2024 als volgt:

€ miljoen	2024							
	Handelsdebiteuren			Nog te ontvangen bedragen			Overige vorderingen	Totaal
	Verwacht kredietverlies	Bruto	Voorziening	Verwacht kredietverlies	Bruto	Voorziening	Bruto	Netto
Nog niet vervallen	3%	22	-1	0,1%	220	0	14	255
0-30 dagen vervallen	2%	24	-1	0,0%	0	0	1	24
31-60 dagen vervallen	8%	6	-1	0,0%	0	0	0	5
61-90 dagen vervallen	25%	2	0	0,0%	0	0	0	2
91-365 dagen vervallen	50%	8	-4	0,0%	0	0	0	4
> 365 dagen vervallen	81%	20	-16	0,0%	0	0	2	6
Totaal		82	-23		220	0	17	296

De ouderdom van de handelsdebiteuren was per 31 december 2023 als volgt:

€ miljoen	2023							
	Handelsdebiteuren			Nog te ontvangen bedragen			Overige vorderingen	Totaal
	Verwacht kredietverlies	Bruto	Voorziening	Verwacht kredietverlies	Bruto	Voorziening	Bruto	Netto
Nog niet vervallen	2%	16	0	0,2%	159	0	24	199
0-30 dagen vervallen	3%	19	0	0,0%	0	0	0	19
31-60 dagen vervallen	15%	4	-1	0,0%	0	0	0	3
61-90 dagen vervallen	16%	4	-1	0,0%	0	0	0	3
91-365 dagen vervallen	50%	8	-4	0,0%	0	0	0	4
> 365 dagen vervallen	86%	17	-15	0,0%	0	0	0	2
Totaal		68	-21		159	0	24	230

18. WINSTBELASTING

De post winstbelasting bestaat uit de terug te ontvangen winstbelasting 2022 en de nog verschuldigde winstbelasting 2024 na verrekening van de opgelegde aanslagen. De teruggave 2022 is het gevolg van de gedeeltelijke verrekening van het fiscaal verlies 2023 met de vennootschapsbelasting die is betaald over het jaar 2022. Verder zijn onder deze noemer de in toekomstige aangiften verrekenbare investeringsaftrek opgenomen.

De definitieve aanslagen over de jaren tot en met 2021 zijn opgelegd. Ultimo 2024 zijn er geen onzekere belastingverplichtingen.

€ miljoen	2024	2023
Te verrekenen winstbelasting	25	32
Totaal	25	32

19. OVERIGE FINANCIËLE ACTIVA (KORTLOPEND)

€ miljoen	2024	2023
Verstreckte leningen met looptijd < 1 jaar	5	5
Totaal	5	5

Het deel van de aan EDSN B.V. verstreckte leningen dat in 2024 naar verwachting zal worden afgelost, bedraagt € 5 miljoen en is verantwoord als kortlopend deel van de overige financiële activa.

20. LIQUIDE MIDDELEN

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Onder de liquide middelen worden louter de direct opeisbare liquide middelen opgenomen. Niet direct opeisbare liquide middelen worden, afhankelijk van de geldende looptijden en condities, opgenomen onder de overige financiële activa (kortlopend).

€ miljoen	2024	2023
Bank- en kassaldi	46	31
Geldmarktfondsen	0	96
Totaal	46	127

Voor een uitsplitsing van de kasstromen wordt verwezen naar het kasstroomoverzicht en de toelichting hierop zoals opgenomen in noot 29. Toelichting op kasstroomoverzicht.

Enexis Holding N.V., Enexis Netbeheer B.V., Enexis Vastgoed B.V., Enexis Personeel B.V., Enpuls B.V., Enpuls Projecten B.V. en Mijnwater Warmte Infra B.V. hebben alle bankrekeningen in een cashpool ondergebracht bij de Rabobank. Hierbij zijn de tegoeden van Enexis Holding N.V., Enexis Vastgoed B.V., Enexis Personeel B.V., Enpuls B.V., Enpuls Projecten B.V. en Mijnwater Warmte Infra B.V. in de cashpool bij de Rabobank verpand ten behoeve van het krediet van Enexis Netbeheer B.V. en ten behoeve van schulden jegens elkaar.

De liquide middelen van de groepsmaatschappijen die onderdeel uitmaken van de cashpool en gebruik maken van 'zero balancing' worden netto gerapporteerd. Hierbij worden automatisch de saldi van de vennootschappen op de hoofdrekening geconcentreerd of worden negatieve saldi vanaf deze hoofdrekening aangezuiverd. De liquide middelen van de groepsmaatschappijen waar geen zero balancing op wordt toegepast (Enpuls Projecten B.V. en Mijnwater Warmte Infra B.V.), worden niet netto gepresenteerd. Ultimo 2024 is voor deze groepsmaatschappijen sprake van positieve saldi op de bankrekeningen. De bank- en kassaldi bedragen ultimo 2024 € 46 miljoen.

Op 31 december 2024 zijn er geen liquiditeiten in geldmarktfondsen geplaatst.

21. EIGEN VERMOGEN

Het maatschappelijk kapitaal van de vennootschap bedraagt driehonderd miljoen euro (€ 300.000.000) en is verdeeld in driehonderd miljoen (300.000.000) gewone aandelen van een euro (€ 1,00). Hiervan zijn 149.682.196 aandelen met een totale nominale waarde van € 149.682.196 geplaatst en volgestort.

De agioreserve betreft fiscaal erkend agio.

De voorgestelde dividenduitkering is voor 2024 gebaseerd op 50% van de winst uit gewone bedrijfsvoering na belastingen. De voorgestelde dividenduitkering wordt als exact bedrag naar rato van het aantal aandelen uitgekeerd aan de aandeelhouders. Alle gewone aandelen hebben recht op dividend. De voor 2024 voorgestelde dividenduitkering bedraagt € 0,85 per aandeel (2023: € 0,24 per aandeel). De voorgestelde dividenduitkering bedraagt € 127 miljoen; dientengevolge bedraagt de reservering ten gunste van de algemene reserve € 127 miljoen. Het voorstel voor winstbestemming is niet in de balans per 31 december 2024 verwerkt.

Het via de winst-en-verliesrekening gevormde resultaat van het boekjaar 2024 vóór belastingen betreft louter gerealiseerde resultaten. Einde 2024 bedroeg het eigen vermogen € 5.538 miljoen (2023: € 5.320 miljoen). Ultimo 2024 bedroeg het totaal eigen vermogen per aandeel € 37,00 (2023: € 35,55).

Voor verdere toelichting wordt verwezen naar het geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen.

22. RENTEDRAGENDE VERPLICHTINGEN (LANGLOPEND)

€ miljoen	2024	2023
Beursgenoteerde obligatieleningen	2.981	2.484
Converteerbare hybride aandeelhouderslening	500	500
Leaseverplichtingen	81	66
Totaal	3.562	3.050

Onder de langlopende rentedragende verplichtingen worden leningen opgenomen die nog langer dan een jaar aan Enexis ter beschikking staan. De bedragen voor aflossing die binnen een jaar vervallen, worden opgenomen onder de rentedragende verplichtingen (kortlopend).

Voor een nadere toelichting omtrent de rentedragende verplichtingen (langlopend) wordt verwezen naar noot 30. Financieringsbeleid en risico's financiële instrumenten.

De beursgenoteerde obligatieleningen met een looptijd > 1 jaar bedragen tezamen € 3.000 miljoen nominaal; onder aftrek van de aan deze leningen te amortiseren kosten, resteert een waarde van € 2.981 miljoen.

In mei 2024 heeft Enexis Holding N.V. een groene obligatielening ten bedrage van € 500 miljoen met een couponrente van 3,50% geplaatst. Enexis heeft nu zes obligaties uitstaan. Van deze zes obligaties zijn er vier groen. De obligatielening is door Enexis Holding N.V. aangewend voor investeringen in netuitbreidingen en verzekeringen die nodig zijn voor de inpassing van duurzame energie, voor automatisering van distributie, slimme meters en duurzame gebouwen. Voor uitgifte van groene obligaties is een Green Finance Framework opgesteld. Het huidige Green Finance Framework is volledig in overeenstemming met de EU Taxonomie. Dit is extern gevalideerd en bevestigd door ISS ESG. Hiermee laat Enexis zien dat het een grote bijdrage levert aan duurzaamheid en impact heeft op een duurzame samenleving.

De boekwaarde van de converteerbare hybride aandeelhouderslening bedraagt per ultimo 2024 € 500 miljoen. De converteerbare hybride aandeelhouderslening is uitgegeven in 2020 in twee tranches. Beide tranches hebben een maximale looptijd tot 30 november 2080. Voor beide tranches geldt een renteherijking op 30 november 2030 en daarna iedere 10 jaar. Vroegtijdige aflossing is bij iedere renteherijking óf onder overeengekomen voorwaarden mogelijk.

Enexis Holding N.V. verkrijgt het recht om de lening in aandelen om te zetten als één van de credit ratings onder Enexis' beleidsniveau (A/A2) daalt of onder "creditwatch" voor een downgrade komt te staan. Enexis Holding N.V. kan in overige gevallen, bij instemming door ten minste twee derde van de aandeelhouders, eveneens het recht verkrijgen om de lening in aandelen om te zetten. Indien Enexis Holding N.V. ervoor kiest om de lening om te zetten in aandelen (conversie) dan wordt de nominale waarde van de lening (inclusief nog te betalen rente tot dat moment) omgezet in een gelijke marktwaarde van de aandelen waarbij de marktwaarde van de aandelen door een onafhankelijke derde partij zal worden bepaald. Het conversierecht is een recht maar niet een verplichting van Enexis Holding N.V.

De converteerbare hybride aandeelhouderslening betreft een hybride financieel instrument waarbij diverse derivaten in het basiscontract besloten liggen (embedded derivaten). De embedded derivaten betreffen onder andere het voorwaardelijke recht voor Enexis om de lening te converteren naar aandelen alsmede het voorwaardelijke recht voor Enexis om de lening vervroegd af te lossen. Enexis concludeert op basis van een beoordeling van deze embedded derivaten, dat de embedded derivaten niet afgescheiden dienen te worden van het basiscontract en dat de volledige converteerbare hybride aandeelhouderslening verantwoord dient te worden als een langlopende rentedragende verplichting met waardering tegen geamortiseerde kostprijs. De inschatting van Enexis is dat op 30 november 2030 gebruik gemaakt zal worden van de mogelijkheid om de converteerbare hybride aandeelhouderslening vervroegd af te lossen. Om deze reden is bij de bepaling van de geamortiseerde kostprijs rekening gehouden met een looptijd tot 30 november 2030.

Ultimo 2024 bedraagt de leaseverplichting € 112 miljoen. Hiervan is € 31 miljoen als kortlopend deel geclassificeerd. De leaseverplichtingen zijn opgenomen op basis van de contante waarde van de resterende leasebetalingen, verdisconteerd aan de hand van de marginale rentevoet. De gewogen gemiddelde marginale rentevoet voor de leaseverplichtingen per ultimo 2024 bedraagt 2,0%. Over 2024 bedroegen de financiële lasten als gevolg van leases € 1 miljoen. De gemiddelde resterende looptijd van de uit gebruiksrecht van activa voortvloeiende verplichting bedraagt ultimo 2024 3,0 jaren. De looptijd van de leaseverplichtingen kan als volgt worden uitgesplitst:

€ miljoen	Huisvesting	Leaseauto's	Totaal 2024
< 1 jaar	6	25	31
> 1 jaar	19	62	81
Totaal	25	87	112

Het verloop van de leaseverplichting over 2024 is opgenomen in onderstaande tabel:

€ miljoen	Huisvesting	Leaseauto's	Totaal 2024
Leaseverplichting op 1 januari 2024	30	61	91
Investerings	2	54	56
Desinvesterings	0	-3	-3
Betalings	-7	-26	-33
Rente	0	1	1
Leaseverplichting 31 december 2024	25	87	112

Het vergelijkende overzicht over 2023 is als volgt:

€ miljoen	Huisvesting	Leaseauto's	Totaal 2023
Leaseverplichting op 1 januari 2023	34	58	92
Investerings	4	26	30
Betalings	-8	-24	-32
Rente	0	1	1
Leaseverplichting 31 december 2023	30	61	91

23. VOORZIENINGEN

Voorzieningen worden opgenomen voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen van een onzekere omvang of met een onzeker tijdstip als gevolg van gebeurtenissen in het verleden. Indien het effect daarvan materieel is, worden de voorzieningen bepaald door de verwachte toekomstige kasstromen contant te maken met behulp van een actuele disconteringsvoet, waarbij rekening is gehouden met de specifieke risico's die inherent zijn aan de verplichting. De berekening van de contante waarde vindt voor de personeelsgerelateerde voorzieningen plaats volgens de 'project unit credit'-methode. Actuariële resultaten worden hierbij direct in het resultaat verwerkt.

De verwachte uitgaven binnen een jaar na balansdatum worden als afzonderlijke post opgenomen onder de kortlopende verplichtingen.

De voorzieningen zijn ultimo 2024 als volgt te specificeren:

€ miljoen	Diensttijdgebonden uitkeringen	Voorziening overige personeelsgerelateerde kosten	Overige voorzieningen	Totaal 2024
Aanspraken begin boekjaar	13	3	1	17
Dotaties	2	1	10	13
Onttrekkingen	-2	0	0	-2
Vrijval	0	0	-1	-1
Totaal	13	4	10	27
Af: kortlopend deel	2	0	10	12
Totaal langlopend deel	11	4	0	15

Het kortlopend deel van de voorzieningen bedraagt € 12 miljoen (2023: € 3 miljoen) en is afzonderlijk opgenomen onder de kortlopende verplichtingen.

Het vergelijkend overzicht voor 2023:

€ miljoen	Diensttijdgebonden uitkeringen	Voorziening overige personeelsgerelateerde kosten	Overige voorzieningen	Totaal 2023
Aanspraken begin boekjaar	12	4	9	25
Dotaties	2	0	1	3
Onttrekkingen	-1	0	-1	-2
Vrijval	0	-1	-8	-9
Totaal	13	3	1	17
Af: kortlopend deel	2	0	1	3
Totaal langlopend deel	11	3	0	14

DIENSTTIJDGEBONDEN UITKERINGEN

Enexis kent als gevolg van cao-bepalingen diensttijdgebonden uitkeringen toe aan personeelsleden. Vanaf het moment van indiensttreding wordt voor deze diensttijdgebonden uitkeringen een voorziening gevormd op basis van het aantal verstreken dienstjaren, verwachte prijs- en salarisstijgingen, de kans op sterfte, invaliditeit en ontslag.

De belangrijkste veronderstellingen die ten grondslag liggen aan de berekening van de voorziening voor diensttijdgebonden uitkeringen zijn als volgt:

	2024	2023
Disconteringspercentages	0%-3,41%	0%-3,81%
Geschatte toekomstige jaarlijkse salarisstijgingen cao	1,5%	1,5%
Bedrijfsspecifieke jaarlijkse periodieke indexering	2,5%	1,0%
Inschatting toekomstige jaarlijkse vertrekans	4,0%	4,0%
Opslag sociale lasten	8,7%	8,3%

VOORZIENING OVERIGE PERSONEELSGERELATEERDE KOSTEN

De voorziening heeft betrekking op verschillende personeelsgerelateerde kosten, waaronder kosten voor uitkeringen na uitdiensttreding en ontslag, ziektekosten voor oud-medewerkers en retentie.

OVERIGE VOORZIENINGEN

De post overige voorzieningen bestaat ultimo 2024 uit voorzieningen voor claims en geschillen alsmede uit een voorziening van € 8 miljoen voor verwachte kosten inzake verwijdering van gasaansluitingen waarvan op of voor balansdatum 2024 door klanten verwijdering is aangevraagd (zonder wensdatum). Er is geen voorziening gevormd voor toekomstige aanvragen tot verwijdering. Teneinde de juridische positie van Enexis niet te schaden, wordt geen nadere toelichting omtrent de voorzieningen voor claims en geschillen opgenomen.

24. VOORUITONTVANGEN BIJDAGEN IN AANLEG VAN NETTEN EN AANSLUITINGEN

Vooruitontvangen bijdragen van klanten voor het maken van een aansluiting en de aanleg van het net ziet Enexis niet als separate prestatieverplichting. Dit betekent dat een voor de aansluiting ontvangen aansluitbijdrage als vooruitontvangst voor een nog te leveren prestatie beschouwd kan worden. Vanwege het causale verband van de ontvangen aansluitbijdragen met de voor de realisatie van de aansluiting gemaakte investeringsuitgaven kiest Enexis voor een timing van de omzetverantwoording van de ontvangen bijdragen op basis van de levensduur van de aansluiting.

De vooruitontvangen bijdragen bij investeringen in aanleg van netten en aansluitingen zijn als volgt te specificeren:

€ miljoen	2024	2023
Stand per 1 januari	1.250	1.158
Ontvangen in het jaar	107	126
Geamortiseerd	-38	-34
Totaal	1.319	1.250
Af: kortlopend deel in volgend boekjaar te amortiseren	38	35
Totaal langlopend deel 31 december	1.281	1.215

Het kortlopende deel van de vooruitontvangen bijdragen bedraagt € 38 miljoen (2023: € 35 miljoen) en is afzonderlijk opgenomen onder de kortlopende verplichtingen.

25. LATENTE BELASTINGEN

Latente belastingvorderingen en -verplichtingen worden gevormd voor tijdelijke verschillen tussen de boekwaarde van activa en verplichtingen in deze jaarrekening en de waarde in de aangifte vennootschapsbelasting. Latente belastingposities worden verantwoord tegen nominale waarde. De berekening hiervan is gebaseerd op de belastingtarieven die naar verwachting van toepassing zullen zijn bij de realisatie van de tijdelijke verschillen. Het gaat hierbij om de belastingtarieven die op balansdatum zijn vastgesteld, dan wel waartoe materieel al op balansdatum is besloten.

Een latente belastingvordering wordt in de balans opgenomen, indien en voor zover het waarschijnlijk is, dat voldoende fiscale winst beschikbaar zal zijn. Saldering van latente belastingvorderingen en -verplichtingen vindt uitsluitend plaats, indien sprake is van een formeel recht tot saldering en het voornemen bestaat tot gelijktijdige verrekening van latente belastingposities. De latente belastingverplichting heeft hoofdzakelijk een langlopend karakter.

Het is onduidelijk of de regels van het Pillar Two-model aanvullende tijdelijke verschillen creëren, of het nodig is om uitgestelde belastingen opnieuw te meten voor de regels van het Pillar Two-model en welk belastingtarief moet worden gebruikt om uitgestelde belastingen te meten. De IASB heeft hierom een tijdelijke verplichte vrijstelling toegevoegd aan IAS12. Vanwege deze toevoeging zijn geen latente belastingvorderingen en -verplichtingen met betrekking tot winstbelasting op basis van 'Pillar Two model rules' verwerkt noch worden deze toegelicht.

De latente belastingverplichting is hoofdzakelijk gevormd vanwege de fiscaal lagere waardering van materiële vaste activa. Waarderingsverschillen zijn ontstaan bij de aanvang van de fiscale belastingplicht (1998), een commerciële herwaardering (2009) en de mogelijkheid tot fiscaal willekeurig afschrijven in het verleden en het jaar 2023. In aanvulling hierop zijn er latente belastingposities gevormd voor de impact van IFRS 16 (leases).

De toename van de latente belastingverplichting van € 42 miljoen ten opzichte van 2023 wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door verwerking van de in de aangifte vennootschapsbelasting 2023 toegepaste willekeurige afschrijving en het toepassen van verliescompensatie bij de berekening van de verschuldigde winstbelasting 2024. Aanvullend hierop is de fiscale afschrijving in 2024 hoger dan de gerapporteerde afschrijving.

De latente belastingverplichting is als volgt opgebouwd:

€ miljoen	2024	2023
Latente belastingverplichting materiële vaste activa	441	403
Latente belastingverplichting gebruiksrecht activa	29	24
Latente belastingvordering leaseverplichtingen	-29	-24
Latente belastingvordering i.v.m. verrekenbare verliezen	0	-4
Totaal	441	399

Verrekenbare verliezen geleden vanaf 2013 zijn wettelijk onbeperkt in de tijd voorwaarts verrekenbaar. Ultimo 2024 worden de verrekenbare voorvoegingsverliezen van Mijnwater Warmte Infra B.V. niet langer gewaardeerd.

26. OVERIGE LANGLOPENDE VERPLICHTINGEN

€ miljoen	2024	2023
Vergoedingen aan personeel	1	1
Totaal	1	1

Deze verplichtingen hebben betrekking op verlofrechten van personeel.

27. HANDELSCHULDEN EN OVERIGE TE BETALEN POSTEN

€ miljoen	2024	2023
Leveranciers	225	167
Belastingen en premies sociale verzekeringen	89	74
Vergoedingen aan personeel	54	44
Overig	150	113
Totaal	518	398

De handelsschulden en overige te betalen posten zijn met name toegenomen door gestegen kosten van transportdiensten en distributieverliezen. Deze toename wordt grotendeels veroorzaakt door hogere kosten van TenneT voor transportdiensten als gevolg van tariefstijgingen.

28. RENTEDRAGENDE VERPLICHTINGEN (KORTLOPEND)

€ miljoen	2024	2023
Leaseverplichtingen	31	25
Euro Commercial Paper	50	0
Totaal	81	25

Onder de kortlopende rentedragende verplichtingen worden leningen opgenomen die nog korter dan een jaar aan Enexis ter beschikking staan.

Door de uitgifte van commercial paper onder het Euro Commercial Paper (ECP)-programma zijn in 2024 liquide middelen aangetrokken ter financiering van de operationele liquiditeitsbehoefte van in totaal € 50 miljoen.

Het kortlopend deel van de rentedragende leaseverplichtingen ziet toe op de leasecontracten die in 2025 betaald zullen worden.

29. TOELICHTING OP KASSTROOMOVERZICHT

Ten behoeve van het geconsolideerd kasstroomoverzicht wordt onder de post netto liquide middelen het volgende opgenomen:

€ miljoen	2024	2023
Bank- en kassaldi	46	31
Geldmarktfondsen	0	96
Totaal	46	127

De belangrijkste posten in het kasstroomoverzicht worden hieronder nader gespecificeerd.

De mutatie van het netto werkkapitaal is als volgt:

€ miljoen	2024	2023
Belastingen ten laste van het resultaat (acuut)	44	-32
Betaalde/ontvangen belastingen	-37	-11
Rentebaten en -lasten in het resultaat	46	21
Betaalde en ontvangen rente	-42	-17
Werkkapitaal exclusief belastingen en rente	41	-9
Totaal	52	-48

Specificatie netto werkkapitaal:

€ miljoen	2024	2023	Mutatie
Voorraden	168	150	-18
Vorderingen	296	230	-66
Subtotaal	464	380	-84
Handelsschulden en overige te betalen posten	-518	-398	120
Winstbelasting	25	32	7
Voorzieningen (kortlopend)	-12	-3	9
Subtotaal	-505	-369	136
Totaal	-41	11	52

De mutaties in de netto-rentedragende schulden in 2024 zijn als volgt:

€ miljoen	Overige activa	Verplichtingen uit financieringsactiviteiten		Totaal 2024
	Netto liquide middelen	Rentedragende verplichtingen langlopend	Rentedragende verplichtingen kortlopend	
Stand per 1 januari	127	-3.050	-25	-2.948
Kasstromen	-81	-494	-17	-592
Herrubricering van langlopend naar kortlopend	0	31	-31	0
Overige niet-kasstroomgenererende mutaties	0	-49	-8	-57
Stand per 31 december	46	-3.562	-81	-3.597

De mutaties in de netto-rentedragende schulden in 2023 bedroegen:

€ miljoen	Overige activa		Verplichtingen uit financieringsactiviteiten		Totaal 2023
	Netto liquide middelen	Deposito's	Rentedragende verplichtingen langlopend	Rentedragende verplichtingen kortlopend	
Stand per 1 januari	217	650	-2.547	-531	-2.211
Kasstromen	-90	-650	-498	534	-704
Herrubricering van langlopend naar kortlopend	0	0	25	-25	0
Overige niet-kasstroongenererende mutaties	0	0	-30	-3	-33
Stand per 31 december	127	0	-3.050	-25	-2.948

30. FINANCIERINGSBELEID EN RISICO'S FINANCIËLE INSTRUMENTEN

ALGEMEEN

Het financieringsbeleid van Enexis Groep is erop gericht om de zelfstandige financiering zeker te stellen door tijdig, blijvend en voldoende toegang te realiseren tot kapitaal- en geldmarkten en tegelijk de financieringsstructuur, financieringskosten en -risico's te optimaliseren. De uitvoering van het financieringsbeleid is vastgelegd in een Treasury Statuut, met daarin opgenomen doelstellingen, taakomschrijving en mandaat van de afdeling Treasury, rapportering, risicobeheer en organisatorische en administratieve kaders ten behoeve van de financiering.

De financiering van Enexis Groep vindt plaats door het aantrekken van externe financiering door Enexis Holding N.V., welke financiering intercompany wordt doorgeleend aan de groepsmaatschappijen. In het kader van haar bedrijfsvoering is Enexis Holding N.V. blootgesteld aan een aantal risico's, zoals onder meer: marktrisico, kredietrisico, solvabiliteits-/liquiditeitsrisico en procesrisico. Het beleid is er mede op gericht om de impact van de vermelde risico's op de financiële resultaten en het vermogen te minimaliseren. Hiervoor kan Enexis Holding N.V. financiële instrumenten/derivaten inzetten.

MARKTRISICO

Marktrisico is het risico dat gelopen wordt met betrekking tot waardeveranderingen in kasstromen en financiële instrumenten als gevolg van gewijzigde markttrente, valutakoersen en marktprijzen. Enexis Holding N.V. en haar groepsmaatschappijen houden geen financiële instrumenten voor handelsdoeleinden aan.

Marktrisico bestaat uit renterisico, valutarisico en grondstofprijrisico:

Renterisico

Het renterisico bestaat enerzijds uit het risico dat de rentecomponent in de regulatorische vergoeding in de toekomst lager uitvalt. Dit heeft een drukkend effect op de inkomsten van Enexis. Tevens kan de rentevergoeding lager zijn dan de uit hoofde van bestaande leningsovereenkomsten vastgelegde rente en anderzijds uit het risico dat de te betalen rente met betrekking tot toekomstige financieringen hoger uitvalt dan de huidige markttrente. Daarnaast is er een risico dat de waarde van een financieel instrument wijzigt als gevolg van veranderingen in markttrentes.

Basis voor het renterisicobeleid is spreiding. Door spreiding in (her)financiering en looptijd van leningen, rentevaststelling en rente-typische looptijd (vast of variabel), soort lening en eventueel geografische spreiding over financieringsmarkten, wordt beschikbaarheid zeker gesteld en wordt het renterisico beperkt.

Enexis Holding N.V. heeft verder binnen het vastgestelde beleid de mogelijkheid om gebruik te maken van derivaten voor de afdekking van bepaalde risicoposities, zoals onder meer het renterisico. In 2024 heeft Enexis Holding N.V. evenals in 2023, geen gebruik gemaakt van derivaten ten behoeve van het afdekken van renterisico's en heeft geen derivaten uitstaan.

Vorderingen

Enexis beperkt het renterisico op vorderingen op twee manieren:

- Het afstemmen van de looptijden van de vorderingen, waaronder de financiële activa zoals kortlopende deposito's, op de liquiditeitsprognose; en

- Het vooraf contractueel overeenkomen van rentepercentages met betrekking tot de financiële activa tot aan de einddatum van de afgesloten contracten. Slechts een deel van de overtollige liquide middelen kan omwille van spreiding en flexibiliteit belegd worden met een korte horizon c.q. tegen variabele rente.

Vreemd vermogen

De rentedragende leningen kennen ultimo 2024 de navolgende looptijden, rentepercentages en vervaldagen:

€ miljoen	Nominale waarde	Boekwaarde	Contractuele einddatum	Initiële looptijd (jaren)	Resterende looptijd (jaren)	Rente
Beursgenoteerde obligatielening	500	499	28 april 2026	10	1,3	0,875%
Beursgenoteerde obligatielening	500	498	2 juli 2031	12	6,5	0,750%
Beursgenoteerde groene obligatielening	500	498	17 juni 2032	12	7,5	0,625%
Beursgenoteerde groene obligatielening	500	494	14 april 2033	12	8,3	0,375%
Beursgenoteerde groene obligatielening	500	498	12 juni 2034	11	9,5	3,625%
Beursgenoteerde groene obligatielening	500	494	30 mei 2036	12	11,4	3,500%
Euro Commercial Paper	50	50	3 januari 2025	0	0,0	2,950%
Converteerbare hybride aandeelhouderslening (Tranche A)	422	421	30 november 2080	60	56,0	2,150%
Converteerbare hybride aandeelhouderslening (Tranche B)	78	78	30 november 2080	60	56,0	1,400%
Leaseverplichting	112	112	diversen	diversen	3,0	2,012%
Totaal per 31 december 2024	3.662	3.643				

De reële waarde van de rentedragende leningen (exclusief leaseverplichtingen en Euro Commercial Paper) bedraagt € 3.251 miljoen ultimo 2024 (ultimo 2023: € 2.685 miljoen). De reële waarde is voor de obligatieleningen conform beursnotering en voor de overige leningen, waaronder de converteerbare hybride aandeelhouderslening, conform de berekeningssystematiek op basis van de Euro Utility (A) BFV rentecurve per 31 december 2024. Bij de berekening van de reële waarde van de converteerbare hybride aandeelhouderslening wordt rekening gehouden met een opslag voor het achtergestelde en illiquide karakter. De reële waarde van de rentedragende leningen is toegenomen door de in 2024 uitgegeven beursgenoteerde groene obligatielening van € 500 miljoen.

Per ultimo 2024 waren alle rentedragende leningen vastrentend.

De obligatieleningen betreffen zogenoemde level 1 financiële instrumenten. Dit houdt voor Enexis Holding N.V. in dat de reële waarde gebaseerd is op genoteerde prijzen in een actieve markt. De overige leningen, waaronder de converteerbare hybride aandeelhouderslening, betreffen zogenoemde level 2 financiële instrumenten. Dit houdt voor Enexis Holding N.V. in dat de reële waarde gebaseerd wordt op discontering van de nominale cashflows tegen uit de markt afkomstige disconteringscurves.

Valutarisico

Enexis kan geconfronteerd worden met valutarisico in geval van uitgifte van financieringsinstrumenten en het doen van inkopen in een andere valuta dan de euro. Als beleid geldt dat Enexis Holding N.V. bij uitgifte van financieringsinstrumenten in vreemde valuta het koersrisico grotendeels direct indekt.

Het totaalbedrag aan liquiditeiten, vorderingen en verplichtingen in vreemde valuta is eind 2024 minimaal, waardoor valutarisico's en gevoeligheid voor koersveranderingen niet materieel is. In 2024 heeft Enexis Holding N.V. evenals in 2023, geen gebruik gemaakt van derivaten ten behoeve van het afdekken van valutarisico's en heeft geen derivaten ter afdekking van valutarisico's uitstaan.

Grondstofprijrisico

Enexis is met name blootgesteld aan fluctuaties van energieprijzen. Met de inkoop van energie worden netverliezen gecompenseerd. Het energie prijsrisico wordt in belangrijke mate beperkt door de prijs steeds enkele jaren vooruit vast te leggen door middel van termijn aankopen, waardoor aan het begin van ieder leveringsjaar de geprognosticeerde hoeveelheid van dat jaar fysiek reeds volledig is ingekocht.

De termijncontracten worden afgesloten voor eigen gebruik en kwalificeren daarom niet als derivaten conform IFRS 9. De termijncontracten zijn per ultimo 2024 om deze reden niet in de balans opgenomen (2023: idem). Voor een nadere toelichting op de meerjarige financiële verplichtingen uit hoofde van de termijncontracten, wordt verwezen naar noot 32. Niet uit de balans blijvende verplichtingen en activa.

Aangezien regionale netbeheerders in de reguleringsmethode hun efficiënte kosten en investeringen inclusief een redelijk rendement vergoed krijgen, zal een toename van het kostenniveau van distributieverliezen eveneens leiden tot een toename van de toekomstige tarieven en daarmee netto-omzet. Om deze reden zijn de financiële gevolgen voor Enexis naar verwachting beperkt.

KREDIETRISICO

Het kredietrisico is het risico van een verlies dat ontstaat als een tegenpartij niet kan of zal voldoen aan haar verplichtingen. Het grootste deel van de activiteiten van Enexis Holding N.V. en haar groepsmaatschappijen is gereguleerd. De debiteurenrisico's in gereguleerde markten zijn lager dan die in geliberaliseerde energiemarkten. Voor alle kleinverbruikersdebiteuren inzake de te betalen netwerkvergoedingen worden de vorderingen geïnd door energieleveranciers die debiteurenrisico op de eindklanten dragen. Enexis Netbeheer B.V. heeft daarentegen wel een debiteurenrisico op de energieleveranciers.

Het maximale kredietrisico is in beginsel gelijk aan de boekwaarde van de vorderingen en vlottende activa.

Liquiditeitsoverschotten worden tegen marktconforme voorwaarden uitgezet bij financiële instellingen en fondsen die onder toezicht staan van een centrale bank of wettelijk aangewezen toezichthouder en Nederlandse landelijke of regionale netbeheerders die voldoen aan vastgelegde minimale ratingvereisten, of bij de Nederlandse overheid in door haar gegarandeerd waardepapier. Tevens wordt een risicospreiding van beleggingen nagestreefd door het hanteren van tegenpartijlimieten gekoppeld aan minimale ratingvereisten.

SOLVABILITEITS- EN LIQUIDITEITSRISICO

Solvabiliteitsrisico

Het solvabiliteitsrisico is het risico dat het eigen vermogen of het garantievermogen op lange termijn onvoldoende is om aan de verplichtingen te kunnen voldoen. Voor zowel Enexis Holding N.V. als Enexis Netbeheer B.V. streven we naar minimaal een A credit rating profiel (A/A2 met stable outlook). Bewaking van deze doelstelling vindt plaats op basis van het vastgestelde minimale financiële kengetal zoals opgenomen in hoofdstuk 'Kapitaalbeheer'. Dit credit rating profiel verschaft Enexis Holding N.V. een goede toegang tot de internationale kapitaalmarkten.

Liquiditeitsrisico en contractuele looptijdanalyse

Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat Enexis Groep niet aan haar betalingsverplichtingen op korte termijn kan voldoen.

Enexis Holding N.V. streeft naar minimaal een "adequaat" liquiditeitsprofiel conform de geldende definities van rating agency S&P voor gereguleerde netwerkbedrijven, wat onder meer betekent dat de liquiditeitsbehoefte altijd voor een jaar vooruit gedekt moet zijn met een veiligheidsbuffer van 10%. Enexis Holding N.V. toetst haar liquiditeitsprofiel en stuurt deze op regelmatige basis bij op lange, middellange en korte termijn.

Ter afdekking van het liquiditeitsrisico heeft Enexis Holding N.V. onder meer een gecommiteerde Revolving Credit Facility (RCF) beschikbaar. In oktober 2024 is de bestaande RCF van € 736 miljoen vervangen door een nieuwe RCF van € 1.000 miljoen. De nieuwe faciliteit is afgesloten met dezelfde groep van 7 banken en heeft een looptijd van 5 jaar.

In 2024 heeft Enexis Holding N.V. geen gebruik gemaakt van deze RCF, maar ze houdt deze in stand voor een eventuele onvoorziene liquiditeitsbehoefte. Voor het in stand houden van de RCF heeft Enexis Holding N.V. contractuele verplichtingen richting de participerende banken.

Deze verplichtingen liggen, naast een vergoeding voor beschikbaarheid, voornamelijk op het vlak van informatievoorziening aan de betrokken banken, en overige, voor deze faciliteiten gebruikelijke algemene convenanten als 'pari passu' en 'negative pledge'. De RCF kent geen financiële convenanten.

Aanvullend heeft Enexis in 2024 een lening (faciliteit) afgesloten met de Europese Investeringsbank (EIB) van € 90 miljoen. Deze lening (faciliteit) is conditioneel beschikbaar en kan worden gebruikt om het investeringsprogramma ter uitbreiding van het stadsverwarmings- en koudnetstelsel van Mijwater Warmte Infra in de provincie Limburg te financieren. Enexis heeft de mogelijkheid om de komende 3 jaar te trekken onder deze faciliteit met een maximale looptijd van 10 jaar. In 2024 hebben er geen trekkingen onder deze faciliteit plaatsgevonden.

Eind 2024 had Enexis Holding N.V. geconsolideerd per saldo een positief kassaldo van € 46 miljoen (ultimo 2023: per saldo € 127 miljoen positief).

Contractuele looptijdanalyse

De navolgende tabel laat de contractuele niet-verdisconteerde kasstromen zien geldend per ultimo 2024:

€ miljoen	< 1 mnd	< 3 mnd	3-12 mnd	1-5 jaar	> 5 jaar	Totaal
Rentedragende verplichtingen (langlopend)	0	0	0	541	3.040	3.581
Handelsschulden en overige te betalen posten	314	0	204	0	0	518
Rentedragende verplichtingen (kortlopend)	53	5	23	0	0	81
Rente over rentedragende verplichtingen	0	0	59	220	222	501
Totaal	367	5	286	761	3.262	4.681

Ultimo 2023 bedroegen de contractuele niet-verdisconteerde kasstromen:

€ miljoen	< 1 mnd	< 3 mnd	3-12 mnd	1-5 jaar	> 5 jaar	Totaal
Rentedragende verplichtingen (langlopend)	0	0	0	533	2.533	3.066
Handelsschulden en overige te betalen posten	241	0	157	0	0	398
Rentedragende verplichtingen (kortlopend)	2	4	19	0	0	25
Rente over rentedragende verplichtingen	0	0	41	154	147	342
Totaal	243	4	217	687	2.680	3.831

PROCESRISICO

Het procesrisico omvat de risico's samenhangend met de inrichting van de organisatie, de procedures en activiteiten van de Treasury-afdeling van Enexis Holding N.V. Deze risico's worden afgedekt middels een organisatorische functiescheiding tussen frontoffice en backoffice, alsmede door middel van het vastgestelde financieringsbeleid, het Treasury Statuut, het Treasury Control Framework en daaraan gerelateerde interne assessments en interne audits.

KAPITAALBEHEER

Het kapitaal dat door de onderneming beheerd wordt, omvat het door aandeelhouders gestorte aandelenkapitaal en de opgebouwde algemene reserves.

Het kapitaalbeheer van de Enexis Groep is gericht op een financieel gezonde kapitaalstructuur en het behoud van minimaal een A credit rating profiel (A/A2 met stable outlook) voor Enexis Holding N.V. en Enexis Netbeheer B.V. Dit ter ondersteuning van de continuïteit van haar bedrijfsprocessen en het kunnen realiseren van geplande investeringen.

Ter handhaving van minimaal een A credit rating profiel en een financieel gezonde kapitaalstructuur wordt een minimale waarde in de FFO / netto rente dragende schulden nagestreefd:

	Norm	Werkelijk 2024	Werkelijk 2023
FFO/netto rentedragende schulden ¹	≥ 12%	23%	21%

¹ Zie definities in hoofdstuk Begrippenlijst. Voor de ratioberekening wordt conform de berekeningswijze van S&P de converteerbare hybride aandeelhouderslening en bijbehorende rente voor 50% meegenomen als rentedragende verplichting en voor 50% meegenomen in de betaalde rente en rentelasten.

De lange termijn credit rating van S&P voor Enexis Holding N.V. en Enexis Netbeheer B.V. zijn in februari 2024 gewijzigd van A+ met een positieve outlook naar AA- met stabiele outlook. Bij Moody's wordt alleen een lange termijn credit rating afgegeven voor Enexis Holding N.V. Deze is ongewijzigd gebleven (Aa3 met stabiele outlook). De korte termijn credit ratings van Enexis Holding N.V. zijn ongewijzigd gebleven: A-1 (S&P) en P-1 (Moody's).

Door handhaving van een minimale credit rating profiel-doelstelling wordt ruimschoots voldaan aan wettelijke verplichtingen (Besluit financieel beheer netbeheerders) inzake vermogensverhoudingen en kredietwaardigheid, alsmede aan de financiële convenanten uit bestaande financieringsovereenkomsten.

Enexis Groep beheert haar kapitaalstructuur en past deze aan, met inachtneming van het nagestreefde minimale credit rating profiel, aan veranderende economische omstandigheden en wettelijke of regulatorische verplichtingen. Ten behoeve van het handhaven of aanpassen van de kapitaalstructuur kan Enexis Groep onder bepaalde voorwaarden haar dividendbeleid aanpassen, kapitaal uitkeren aan aandeelhouders of nieuwe aandelen uitgeven.

CONCERNFINANCIERING

Binnen Enexis Groep is sprake van concernfinanciering, hetgeen betekent dat Enexis Holding N.V. de benodigde financiering voor de gehele Enexis Groep aantrekt in de externe kapitaal- en geldmarkt, alsmede, indien noodzakelijk, gebruik maakt van, met banken overeengekomen, kredietfaciliteiten. Voorts hebben alle vennootschappen een rekening-courantverhouding met Enexis Holding N.V. zodat onderlinge vorderingen en schulden intern met elkaar kunnen worden verrekend.

De extern aangetrokken financiering wordt intercompany aan andere groepsmaatschappijen doorgeleend, via de bankrekeningen dan wel interne rekening-courantverhouding van de groepsmaatschappijen afgewikkeld en in de gezamenlijke cashpool opgenomen. Binnen de cashpool is er sprake van rente- en saldocompensatie ("Notional cashpooling"). De intercompany-leningen en de cashpoolstructuur voldoen aan de wettelijke vereisten voor de concernfinanciering van netwerkbedrijven, waarbij de netbeheerder geen zekerheden mag stellen of aansprakelijkheid op zich neemt voor de financiering van niet-gereguleerde activiteiten.

Voor de financieringscondities en de rentetarieven van intercompany-leningen wordt onderscheid gemaakt naar de gereguleerde activiteiten en de niet-gereguleerde activiteiten. Concernfinanciering voor gereguleerde activiteiten vindt plaats op basis van gelijkwaardige condities en rentetarieven, vergeleken met de extern aangetrokken financiering door Enexis Holding N.V., ervan uitgaande dat Enexis Holding N.V. en Enexis Netbeheer B.V., als netbeheerder met de gereguleerde activiteiten, beide een gelijke kredietwaardigheid/credit rating profiel hebben. Concernfinanciering voor niet-gereguleerde activiteiten vindt plaats tegen condities en rentetarieven op at arm's length-basis, hetgeen resulteert in een marktconforme kredietopslag bovenop de reguliere markttrente overeenkomend met het ingeschatte kredietrisico van de betreffende vennootschap.

Financiering van deelnemingen vindt eveneens plaats vanuit Enexis Holding N.V. tegen at arm's length-condities en een per deelneming vastgestelde, marktconforme kredietopslag bovenop de reguliere markttrente.

Voor de rentetarieven binnen de gezamenlijke cashpool wordt eveneens onderscheid gemaakt naar gereguleerde en niet-gereguleerde activiteiten, door de inrichting van 2 sub-cashpools. De sub-cashpool gereguleerd omvat de bankrekeningen van Enexis Netbeheer B.V. en de rentetoerekening is gebaseerd op het met de bank overeengekomen rekening-couranttarief. De sub-cashpool niet-gereguleerd omvat de bankrekeningen van de overige groepsmaatschappijen inclusief Enexis Holding N.V., waarbij een marktconforme kredietopslag geldt boven op het banktarief.

De voordelen van de concernfinanciering en de cashpool worden toegerekend aan Enexis Holding N.V.

31. INFORMATIE VERBONDEN PARTIJEN

Transacties met verbonden partijen vinden plaats tegen marktconforme prijzen en voorwaarden. Vorderingen en schulden ultimo boekjaar worden afgewikkeld tegen contante betalingen. Er zijn geen garanties ontvangen dan wel afgegeven betreffende de vorderingen en schulden van verbonden partijen. De waardecorrectie in verband met oninbaarheid is nihil.

In 2024 onderscheidde Enexis Holding N.V. als verbonden partijen de aandeelhouders, de daaraan gelieerde entiteiten, deelnemingen en topfunctionarissen. De aandelen van Enexis Holding N.V. worden gehouden door provincies en gemeenten.

Met de grootaandeelhouders (belang > 20%) hebben gedurende het jaar 2024, anders dan uit hoofde van reguliere activiteiten, geen inkooptransacties plaatsgevonden. Ultimo 2024 bedroeg het totaalbedrag aan schulden nihil.

De door de aandeelhouders verstrekte aandeelhoudersleningen bedroegen per ultimo 2024 € 500 miljoen (2023: € 500 miljoen). De over deze leningen betaalde rentevergoedingen bedroegen in 2024 € 10 miljoen (2023: € 10 miljoen). De aan aandeelhouders betaalde dividenduitkering bedroeg € 36 miljoen (2023: € 193 miljoen).

Met aan aandeelhouders gelieerde entiteiten hebben geen transacties plaatsgevonden anders dan uit hoofde van reguliere bedrijfsactiviteiten.

Met eigen deelnemingen en participaties heeft voor € 1 miljoen (2023: € 1 miljoen) aan verkooptransacties en voor € 46 miljoen (2023: € 45 miljoen) aan inkooptransacties plaatsgevonden.

Ultimo 2024 bedroeg het totaalbedrag aan schulden aan eigen deelnemingen en overige participaties nihil (2023: € 1,6 miljoen).

De door Enexis Holding N.V. aan deelnemingen verstrekte leningen bedroegen per ultimo 2024 € 11 miljoen (2023: € 12 miljoen). De door deelnemingen aan Enexis Holding N.V. verstrekte leningen bedroegen per ultimo 2024 nihil (2023: idem).

Het ontvangen dividend van deelnemingen bedroeg in 2024 nihil (2023: idem).

De topfunctionarissen betreffen de leden van de raad van bestuur en de raad van commissarissen. Transacties met topfunctionarissen hebben louter betrekking op beloningen. Voor de toelichting wordt verwezen naar noot 33. Beloning bestuur en toezicht.

De niet in de consolidatie van Enexis Holding N.V. betrokken deelnemingen van Enexis Holding N.V. of de aan haar gelieerde entiteiten zijn hieronder weergegeven.

	Statutaire zetel	Aandeel Enexis Holding N.V. 31 december 2024	Aandeel Enexis Holding N.V. 31 december 2023	Onderdeel van
Energie Data Services Nederland B.V.	Arnhem	23%	23%	Enexis Netbeheer B.V.
Beheerder Afsprakenstelsel B.V.	Poeldijk	16%	16%	Enexis Netbeheer B.V.

32. NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE VERPLICHTINGEN EN ACTIVA

MEERJARIGE FINANCIËLE VERPLICHTINGEN

Ultimo 2024 bedragen de meerjarige financiële verplichtingen € 791 miljoen (2023: € 477 miljoen).

€ miljoen	2024			2023		
	< 1 jaar	1-5 jaar	> 5 jaar	< 1 jaar	1-5 jaar	> 5 jaar
Serviceovereenkomsten	18	18	0	16	0	0
ICT	49	71	0	35	47	7
Netverlies ¹	120	212	44	140	176	21
Investerings- en financieringsverplichting ²	10	3	0	30	5	0
Materialen en diensten ³	138	73	35	0	0	0
Totaal	335	377	79	221	228	28

1 Ultimo 2024 is de geprognosticeerde benodigde hoeveelheid gas en elektriciteit om netverliezen te compenseren voor 2025 100% ingedeekt. Voor 2026 is dit voor elektriciteit 90% en voor gas 99%. Voor de daarop volgende jaren wordt de inkoop geleidelijk opgebouwd.

2 Ultimo 2023 zit in de korte termijn investerings- en financieringsverplichting een verplichting voor het restant aankoopbedrag voor de aankoop van het kantoorpand in 's- Hertogenbosch.

3 De vergelijkende cijfers per 31 december 2023 zijn niet beschikbaar.

In bovenstaande tabel nemen we enkel de minimale juridisch contractuele financiële verplichtingen op. Onze inkoopverwachting ten aanzien van materialen en diensten is echter aanzienlijk hoger. Enexis heeft met meerdere leveranciers raamovereenkomsten afgesloten ten behoeve van inkoop van deze materialen en diensten.

Verplichting inzake verwijdering van gasaansluitingen op aanvraag van klanten

Enexis heeft op basis van de Gaswet een verplichting om gasaansluitingen te verwijderen als de klant hiervoor een aanvraag indient. Als de klant een wensdatum aangeeft voor het verwijderen van de aansluiting mag Enexis de kosten in rekening brengen bij de klant. Voor aanvragen zonder wensdatum worden de verwijderingskosten gecompenseerd in (toekomstige) tarieven.

Enexis heeft ultimo 2024 een voorziening gevormd voor de verwachte verwijderingskosten van aanvragen zonder wensdatum die op of voor balansdatum 2024 zijn ontvangen en die na balansdatum uitgevoerd worden. Er is geen voorziening gevormd voor toekomstige aanvragen tot verwijdering, aangezien sprake is van een voorwaardelijke verplichting.

Deze voorwaardelijke verplichting kan in toekomstige perioden tot een significante uitstroom van middelen leiden, onder andere afhankelijk van (de snelheid van) de energietransitie, ontwerpkeuzes voor het nieuwe energiesysteem en van ontwikkelingen in wet- en regelgeving. Uitgangspunt van de tariefregulering is echter dat regionale netbeheerders hun (efficiënte) kosten en investeringen inclusief een redelijk rendement vergoed krijgen. Onder de huidige reguleringsmethode krijgt Enexis deze verwijderingskosten twee jaar later vergoed via de tarieven. Hoewel de totale omvang van de verwijderingskosten in de periode tot en met 2050 dus materieel kan zijn, is de impact op de financiële positie van Enexis naar verwachting beperkt omdat Enexis de verwijderingskosten via de tarieven vergoed krijgt.

GERECHTELIJKE PROCEDURES EN JURIDISCHE GESCHILLEN

Ultimo 2024 was Enexis Holding N.V. inclusief haar groepsmaatschappijen betrokken bij verschillende rechtszaken en juridische geschillen. Op basis van financieel risico zijn met betrekking tot de ontvangen claims daar waar nodig voorzieningen getroffen of zijn verplichtingen verwerkt in de jaarrekening.

AFGEGEVEN GARANTIES

Enexis Holding N.V. heeft in totaal voor € 6 miljoen garanties afgegeven ten behoeve van derden (2023: € 6 miljoen).

Bij de verkooptransactie van Fudura B.V in het derde kwartaal van 2022 zijn aan koper Lion Bidco B.V. garanties afgegeven. Het betreft Titel garanties, fiscale garanties en waarborgen die zijn ontstaan in de periode voorafgaande aan de verkoop. De aansprakelijkheid van deze garanties is gelimiteerd tot maximaal 7 jaar na de transactiedatum. De potentiële schending van garanties is verzekerd, waardoor de maximale aansprakelijkheid van Enexis bij schending van de garanties nihil is.

33. BELONING BESTUUR EN TOEZICHT

WNT-VERANTWOORDING

De Wet Normering Topinkomens (WNT) is van toepassing op naamloze en besloten vennootschappen die zijn aangewezen als netbeheerder. De WNT is dus van toepassing op Enexis Netbeheer B.V. en niet op Enexis Holding N.V. Voor een nadere toelichting omtrent de bezoldiging van de raad van bestuur en raad van commissarissen wordt verwezen naar het remuneratieverslag van de raad van commissarissen in het bestuursverslag van Enexis Holding N.V.

In de jaarrekening van Enexis Netbeheer B.V. zal de wettelijk verplichte WNT-verantwoording opgenomen worden die toeziet op de bezoldiging van de topfunctionarissen voor hun werkzaamheden voor Enexis Netbeheer B.V. Daarnaast zal een nadere toelichting omtrent de bezoldiging van de raad van bestuur en raad van commissarissen worden opgenomen in het hoofdstuk 'Corporate Governance' van het jaarverslag van Enexis Netbeheer B.V.

In deze noot van de jaarrekening van Enexis Holding N.V. wordt de totale beloning van de raad van bestuur en raad van commissarissen van Enexis Holding N.V. opgenomen die zij ontvangen voor hun werkzaamheden voor Enexis Groep teneinde invulling te geven aan de vereisten uit IFRS en Titel 9 Boek 2 BW.

BELONING RAAD VAN BESTUUR EN RAAD VAN COMMISSARISSEN

De beloning van de raad van bestuur bedroeg in 2024 € 1,24 miljoen (2023: € 1,01 miljoen)¹. De beloning van de raad van commissarissen bedroeg in 2024 € 0,13 miljoen (2023: € 0,11 miljoen).

In onderstaande tabel is een nadere specificatie opgenomen van de beloning van de raad van bestuur van Enexis Holding N.V. Een dergelijke specificatie is niet opgenomen voor de raad van commissarissen, aangezien de volledige vergoeding toeziet op de categorie 'Periodieke beloningen'.

€ miljoen	2024	2023
Periodieke beloningen	1,10	0,90
Pensioenlasten en andere beloningen op termijn	0,14	0,11
Totaal	1,24	1,01

¹ Bij de beloning van de raad van bestuur en raad van commissarissen zoals opgenomen in noot 33. Beloning bestuur en toezicht is uitgegaan van de kosten die toe te rekenen zijn aan het boekjaar. Daarbij wordt vermeld dat er geen leningen, voorschotten en garanties zijn verstrekt aan de leden van de raad van bestuur en de leden van de raad van commissarissen. Ook is er geen sprake geweest van openstaande bedragen, afgewaardeerde bedragen, bedragen waarvan wordt afgezien, noch van aflossingen gedurende het boekjaar. Er hebben geen op aandelen gebaseerde betalingen plaatsgevonden. De totale beloning van de raad van bestuur is in 2024 hoger dan in 2023. De stijging is het gevolg van indexatie van de (WNT-)beloning en het feit dat alle posities binnen de raad van bestuur vervuld zijn in 2024 (dit was in 2023 niet het geval).

34. GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum die impact hebben op deze jaarrekening.

Enkelvoudige jaarrekening 2024

ENKELVOUDIGE WINST-EN-VERLIESREKENING

€ miljoen	Noot	2024	2023
Resultaat deelnemingen in groepsmaatschappijen	35	216	31
Overige bedrijfskosten	36	0	0
Bedrijfsresultaat		216	31
Financiële baten	37	110	95
Financiële lasten	37	56	41
Financiële baten en lasten		54	54
Resultaat vóór belastingen		270	85
Belastingen	38	-16	-13
Resultaat na belastingen		254	72

ENKELVOUDIGE BALANS (voor voorstel winstbestemming)

€ miljoen	Noot	31 december 2024	31 december 2023
Activa			
Deelnemingen in groepsmaatschappijen	39	4.675	4.485
Overige financiële vaste activa	40	3.542	3.040
Vaste activa		8.217	7.525
Vorderingen	41	1.298	1.082
Winstbelasting	42	25	32
Overige financiële activa (kortlopend)	43	6	6
Liquide middelen	44	44	120
Vlottende activa		1.373	1.240
Totaal activa		9.590	8.765
Passiva			
Geplaatst en gestort aandelenkapitaal		150	150
Agioreserve		2.436	2.436
Algemene reserve		2.698	2.662
Resultaat van het boekjaar		254	72
Eigen vermogen	45	5.538	5.320
Latente belastingen	46	441	399
Voorzieningen		441	399
Rentedragende verplichtingen (langlopend)	47	3.481	2.984
Langlopende verplichtingen		3.481	2.984
Handelsschulden en overige te betalen posten	48	80	62
Rentedragende verplichtingen (kortlopend)	49	50	0
Kortlopende verplichtingen		130	62
Totaal passiva		9.590	8.765

Toelichtingen op de enkelvoudige jaarrekening

GRONDSLAGEN VOOR DE FINANCIËLE VERSLAGGEVING

De enkelvoudige jaarrekening van Enexis Holding N.V. is opgesteld volgens de bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW. De gebruikte waarderingsgrondslagen zijn dezelfde als die gebruikt worden voor de geconsolideerde jaarrekening volgens de bepalingen van artikel 2:362 lid 8 BW, waarbij investeringen in groepsmaatschappijen worden verantwoord op basis van de equity-methode van de activa.

De enkelvoudige jaarrekening van Enexis Holding N.V. bevat de enkelvoudige winst-en-verliesrekening, het enkelvoudig overzicht van het totaalresultaat en de enkelvoudige balans. De toelichtingen bij de in de enkelvoudige jaarrekening opgenomen financiële overzichten maken integraal deel uit van de enkelvoudige jaarrekening van Enexis Holding N.V.

Enexis Holding N.V. is een naamloze vennootschap. Van de aandelen van Enexis wordt ca. 76% gehouden door vijf Nederlandse provincies en ca. 24% door 85 gemeenten.

De waardering van de in de consolidatie betrokken partijen vindt plaats volgens de equity-methode die is gebaseerd op de grondslagen van de geconsolideerde jaarrekening. Hierbij wordt het economisch belang aanvankelijk gewaardeerd tegen kostprijs, waarbij de boekwaarde na eerste opname wordt verhoogd of verlaagd met het aandeel in het resultaat. Ontvangen dividenden worden op de boekwaarde in mindering gebracht.

De functionele valuta van Enexis Holding N.V. is de euro. Alle bedragen zijn, tenzij anders vermeld, opgenomen in miljoenen euro's. Voor de grondslagen verwijzen wij naar de grondslagen voor de financiële verslaggeving van de geconsolideerde jaarrekening.

Noten bij de enkelvoudige jaarrekening

35. RESULTAAT DEELNEMINGEN IN GROEPSMAATSCHAPPIJEN

€ miljoen	2024	2023
Enexis Netbeheer B.V.	208	14
Enexis Vastgoed B.V.	6	0
Enexis Personeel B.V.	22	18
Enpuls B.V.	-20	-1
Totaal	216	31

Enexis Personeel B.V. en Enexis Vastgoed B.V. zijn volledig dienstbaar voor de andere binnen Enexis Groep opererende entiteiten op grond waarvan een volledige kostenverrekening plaatsvindt.

In 2024 is sprake geweest van een bijzondere waardevermindering voor de kasstroomgenererende eenheid Mijnwater Warmte Infra B.V. van € 19 miljoen. Deze bijzondere waardevermindering is opgenomen onder het deelnemingsresultaat van Enpuls B.V. Voor verdere informatie wordt verwezen naar noot 12. Materiële vaste activa van de geconsolideerde jaarrekening van Enexis Holding N.V.

36. OVERIGE BEDRIJFSKOSTEN

€ miljoen	2024	2023
Overige bedrijfskosten	0	0
Totaal	0	0

37. FINANCIËLE BATEN EN LASTEN

De rentebaten en -lasten worden op basis van tijdsevenredigheid toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben, onder toepassing van de effectieve rentemethode. Aan investeringsprojecten waarvan de geschatte looptijd langer dan 12 maanden is, wordt bouwrente toegerekend.

€ miljoen	2024	2023
Rentebaten	110	95
Totaal financiële baten	110	95
Overige rentelasten	56	41
Totaal financiële lasten	56	41
Totaal, per saldo baten	54	54

Het saldo van de financiële baten en lasten over 2024 ligt in lijn met 2023. De rentebaten stijgen door met name de toegenomen rekening-courantverhouding met Enexis Netbeheer B.V. Daar staat een daling van rentebaten op overtollige liquiditeiten in geldmarktfondsen, deposito's en bankrekeningen tegenover. De rentelasten zijn voornamelijk toegenomen door uitgifte van een groene obligatielening van nominaal € 500 miljoen met een couponrente van 3,50% in mei 2024. Ook vallen de rentelasten van de in 2023 uitgegeven groene obligatielening voor een volledig jaar in de financiële lasten 2024. Daar staat een daling van de rentelasten tegenover als gevolg van de aflossing van de beursgenoteerde obligatielening van nominaal € 500 miljoen met een couponrente van 1,50% in oktober 2023.

38. BELASTINGEN

Belastingen worden opgenomen in de winst-en-verliesrekening, behalve voor zover zij betrekking hebben op posten die rechtstreeks zijn opgenomen in het eigen vermogen.

De belasting over het resultaat van de verslagperiode omvat de over de verslagperiode verschuldigde winstbelasting, uitgestelde winstbelasting en de correcties voorgaande jaren. Hierop is gecorrigeerd de vennootschapsbelasting die door Enexis Holding N.V. binnen de fiscale eenheid wordt doorberekend aan de groepsvennootschappen die zijn opgenomen in de fiscale eenheid. De vennootschapsbelasting wordt vereffend met de onderliggende groepsmaatschappijen op basis van commerciële resultaten, rekening houdende met de fiscaal geldende vrijstellingen en niet-afrekbare bedragen.

€ miljoen	2024	2023
Winstbelasting	16	13
Totaal winstbelasting	16	13

De winstbelasting over 2024 bedraagt € 16 miljoen. De winstbelasting over 2023 bedroeg € 13 miljoen.

De effectieve belastingdruk voor Enexis Holding N.V. in 2024 bedraagt 4,61% (2023: 13,11%). Dit is lager dan de effectieve belastingdruk voor de gehele groep in 2024 25,20% (zie toelichting in noot 11. Belastingen van de geconsolideerde jaarrekening). Het verschil wordt veroorzaakt door het resultaat van Enexis Holding N.V. op haar groepsmaatschappijen. De vennootschapsbelasting over die resultaten worden gedragen door de groepsmaatschappijen.

39. DEELNEMINGEN IN GROEPSMAATSCHAPPIJEN

€ miljoen	2024	2023
Enexis Netbeheer B.V.	4.629	4.428
Enexis Vastgoed B.V.	20	14
Enexis Personeel B.V.	20	17
Enpuls B.V.	6	26
Saldo per 31 december	4.675	4.485

Het verloop van de deelnemingen in groepsmaatschappijen is als volgt:

€ miljoen	2024	2023
Stand per 1 januari	4.485	4.547
Resultaten over het jaar	216	31
Ontvangen dividenden	-26	-93
Saldo per 31 december	4.675	4.485

Voor de specificatie van de resultaten over 2024 wordt verwezen naar noot 35. Resultaat deelnemingen in groepsmaatschappijen. In 2024 is in totaal € 26 miljoen aan dividend over 2023 van Enexis Netbeheer B.V. en Enexis Personeel B.V. ontvangen. In 2024 heeft geen kapitaalstorting plaatsgevonden (2023: nihil).

Voor verdere informatie over de deelnemingen in groepsmaatschappijen wordt verwezen naar noot 52. Deelnemingen.

40. OVERIGE FINANCIËLE VASTE ACTIVA

In de geconsolideerde jaarrekening worden te verwachten kredietverliezen inzake leningen en vorderingen op geconsolideerde deelnemingen geëlimineerd. Voor de enkelvoudige jaarrekening geldt dat voor leningen aan en vorderingen op geconsolideerde deelnemingen een verwacht kredietverlies in mindering wordt gebracht op de verstrekte leningen en vorderingen. Bij de waardering van de deelneming volgens de vermogensmutatiemethode wordt de deelneming beschouwd als een samenstel van activa en passiva en niet als een ondeelbaar actief. Het effect van te verwachten kredietverliezen ('expected credit loss') op leningen en vorderingen op de deelnemingen wordt eveneens geëlimineerd.

€ miljoen	2024	2023
Leningen aan groepsmaatschappijen	3.536	3.034
Leningen aan participaties	6	6
Totaal	3.542	3.040

De voorwaarden zoals gesteld in de huidige financiering vereisen dat er geen contractuele noch een structurele achterstelling van bestaande leningen ten opzichte van nieuwe externe financiering ontstaat. Om 'structural subordination' te voorkomen wordt externe financiering aangegaan door Enexis Holding N.V. Vanuit deze vennootschap worden de voor de bedrijfsvoering of investeringen in de energienetten benodigde middelen doorgeleend aan Enexis Netbeheer B.V. in een back-to-back-lening onder gelijke condities.

Voor de relevante condities wordt verwezen naar noot 30. Financieringsbeleid en risico's financiële instrumenten.

De leningen aan groepsmaatschappijen zijn gestegen met € 502 miljoen. Deze stijging wordt hoofdzakelijk veroorzaakt vanwege het doorlenen door Enexis Holding N.V. aan Enexis Netbeheer B.V. van de in 2024 uitgegeven groene obligatielening met een nominale waarde van € 500 miljoen. Daarnaast heeft Mijnwater Warmte Infra B.V. in 2024 extra onder de rekening-courantfaciliteit met Enexis Holding N.V. getrokken van € 7 miljoen.

De verstrekte leningen aan participaties zien toe op de trekkingen door EDSN B.V. onder de rekening-courantfaciliteit met Enexis Holding N.V.

De reële waarde van de leningen aan groepsmaatschappijen (inclusief kortlopend deel) bedraagt ultimo 2024 € 3.305 miljoen (2023: € 2.734 miljoen).

De mutaties van de overige financiële vaste activa, inclusief het kortlopende deel hiervan, is als volgt:

€ miljoen	Leningen aan groepsmaatschappijen	Leningen aan participaties	Totaal
Stand per 1 januari 2024	3.035	11	3.046
Nieuwe leningen	507	6	513
Aflossingen	-1	-6	-7
Amortisatie	-4	0	-4
Stand per 31 december 2024	3.537	11	3.548
Af: kortlopend deel	1	5	6
Totaal langlopend deel	3.536	6	3.542

41. VORDERINGEN

€ miljoen	2024	2023
Vorderingen op groepsmaatschappijen	1.288	1.072
Te vorderen rente op groepsmaatschappijen	10	10
Totaal	1.298	1.082

De vorderingen op groepsmaatschappijen hebben met name betrekking op de rekening-courantpositie ontstaan vanuit concernfinanciering en de afwikkeling van de af te dragen omzetbelasting en vennootschapsbelasting.

De te vorderen rente op groepsmaatschappijen heeft betrekking op de van Enexis Netbeheer B.V. en overige groepsmaatschappijen te ontvangen rentevergoeding.

42. WINSTBELASTING

Voor een toelichting op deze post wordt verwezen naar de noten 11. Belastingen en 18. Winstbelasting van de geconsolideerde jaarrekening van Enexis Holding N.V.

€ miljoen	2024	2023
Te verrekenen winstbelasting	25	32
Totaal	25	32

43. OVERIGE FINANCIËLE ACTIVA (KORTLOPEND)

€ miljoen	2024	2023
Verstreckte leningen aan groepsmaatschappijen	1	1
Verstreckte leningen aan participaties	5	5
Totaal	6	6

De verstreckte leningen aan groepsmaatschappijen hebben betrekking op het kortlopend deel van de aan Enexis Vastgoed B.V. verstreckte leningen.

De verstreckte leningen aan participaties zien toe op het kortlopend deel van de trekkingen door EDSN B.V. onder de rekening-courantfaciliteit met Enexis Holding N.V.

44. LIQUIDE MIDDELEN

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen reële waarde, normaliter gelijk aan de nominale waarde. Onder de liquide middelen worden louter de direct opeisbare liquide middelen opgenomen. Niet direct opeisbare liquide middelen worden, afhankelijk van de geldende looptijden en condities, opgenomen onder de overige financiële activa (kortlopend).

€ miljoen	2024	2023
Bank- en kassaldi	44	24
Geldmarktfondsen	0	96
Totaal	44	120

45. EIGEN VERMOGEN

Er is geen wettelijke reserve opgenomen voor het cumulatief resultaat uit minderheidsdeelnemingen omdat dit resultaat, voor zover niet uitgekeerd, nihil is. Voor verdere toelichting wordt verwezen naar noot 21. Eigen vermogen.

46. LATENTE BELASTINGEN

Omdat door Enexis Holding N.V. met groepsvennootschappen op basis van het commerciële resultaat de winstbelasting wordt afgerekend, wordt de latente belastingpositie op het niveau van Enexis Holding gepresenteerd. Bij wijzigingen in de groepsamenstelling worden latente belastingposities verrekend tussen Enexis Holding N.V. en de betrokken groepsmaatschappij(en).

Belastingen worden opgenomen in de winst-en-verliesrekening, behalve voor zover zij betrekking hebben op posten die rechtstreeks zijn opgenomen in het eigen vermogen.

De latente belastingverplichting is als volgt opgebouwd:

€ miljoen	2024	2023
Latente belastingverplichting materiële vaste activa	441	403
Latente belastingverplichting gebruiksrecht activa	29	24
Latente belastingvordering leaseverplichtingen	-29	-24
Latente belastingvordering verrekenbare verliezen	0	-4
Totaal	441	399

47. RENTEDRAGENDE VERPLICHTINGEN (LANGLOPEND)

Onder de langlopende rentedragende verplichtingen worden leningen opgenomen die nog langer dan een jaar aan Enexis ter beschikking staan.

€ miljoen	2024	2023
Beursgenoteerde obligatieleningen	2.981	2.484
Converteerbare hybride aandeelhouderslening	500	500
Totaal	3.481	2.984

De rentedragende verplichtingen (langlopend) zijn als volgt te specificeren naar resterende looptijd en rentepercentages:

Bedragen in miljoenen euro's	Rente	Resterende looptijd (jaren)	2024		2023	
			1-5 jaar	> 5 jaar	1-5 jaar	> 5 jaar
Beursgenoteerde obligatielening	0,875%	1,3	499	0	498	0
Beursgenoteerde obligatielening	0,750%	6,5	0	498	0	497
Beursgenoteerde groene obligatielening	0,625%	7,5	0	498	0	498
Beursgenoteerde groene obligatielening	0,375%	8,3	0	494	0	493
Beursgenoteerde groene obligatielening	3,625%	9,5	0	498	0	498
Beursgenoteerde groene obligatielening	3,500%	11,4	0	494	0	0
Converteerbare hybride aandeelhouderslening (Tranche A)	2,150%	56,0	0	422	0	422
Converteerbare hybride aandeelhouderslening (Tranche B)	1,400%	56,0	0	78	0	78
Totaal			499	2.982	498	2.486

De rentedragende verplichtingen (langlopend) bedragen tezamen € 3.500 miljoen nominaal; onder aftrek van de aan deze leningen gerelateerde te amortiseren kosten, resteert een waarde van € 3.481 miljoen.

De reële waarde van de rentedragende verplichtingen (langlopend) bedraagt circa € 3.251 miljoen ultimo 2024 (ultimo 2023: € 2.685 miljoen).

48. HANDELSCHULDEN EN OVERIGE TE BETALEN POSTEN

€ miljoen	2024	2023
Te betalen rentekosten	29	19
Belastingen en premies sociale verzekeringen	51	43
Totaal	80	62

De te betalen rentekosten betreffen de per ultimo jaar te betalen rentevergoedingen op de rentedragende verplichtingen.

49. RENTEDRAGENDE VERPLICHTINGEN (KORTLOPEND)

€ miljoen	2024	2023
Euro Commercial Paper Leningen	50	0
Totaal	50	0

Onder de kortlopende rentedragende verplichtingen worden leningen opgenomen die nog korter dan een jaar ter beschikking staan. De bedragen voor aflossing die binnen een jaar vervallen, worden opgenomen onder de rentedragende verplichtingen (kortlopend).

Door de uitgifte van commercial paper onder het Euro Commercial Paper (ECP)-programma zijn in 2024 liquide middelen aangetrokken ter financiering van de operationele liquiditeitsbehoefte van in totaal € 50 miljoen.

50. INFORMATIE VERBONDEN PARTIJEN

Transacties met verbonden partijen vinden plaats tegen marktconforme prijzen en voorwaarden. Vorderingen en schulden ultimo boekjaar worden normaal gesproken afgewikkeld tegen contante betalingen. Er zijn geen garanties ontvangen dan wel afgegeven betreffende de vorderingen en schulden van verbonden partijen. De waardecorrectie in verband met oninbaarheid is nihil.

Door aandeelhouders verstrekte aandeelhoudersleningen zijn per ultimo 2024 € 500 miljoen (2023: € 500 miljoen). De over de aandeelhoudersleningen betaalde rentevergoedingen bedroegen in 2024 € 10 miljoen (2023: € 10 miljoen). De aan aandeelhouders betaalde dividenduitkering bedroeg € 36 miljoen (2023: € 193 miljoen).

De aan groepsmaatschappijen verstrekte leningen bedroegen per ultimo 2024 € 3.537 miljoen (2023: € 3.035 miljoen). De ontvangen rente over de aan groepsmaatschappijen verstrekte leningen bedroeg € 44 miljoen (2023: € 24 miljoen). De aan participaties verstrekte leningen bedroegen per ultimo 2024 € 11 miljoen (2023: € 11 miljoen).

51. BELONING BESTUUR EN TOEZICHT

BELONING RAAD VAN BESTUUR

Voor nadere toelichting wordt verwezen naar noot 33. Beloning bestuur en toezicht van de geconsolideerde jaarrekening van Enexis Holding N.V.

BELONING RAAD VAN COMMISSARISSEN

Voor nadere toelichting wordt verwezen naar noot 33. Beloning bestuur en toezicht van de geconsolideerde jaarrekening van Enexis Holding N.V.

52. DEELNEMINGEN

De waardering van economische belangen die niet in de consolidatie worden betrokken, vindt plaats op basis van de equity-methode gebaseerd op de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling van Enexis Holding N.V. Volgens deze methode wordt het economisch belang aanvankelijk op kostprijs gewaardeerd, waarbij de boekwaarde na eerste opname wordt verhoogd of verlaagd met het aandeel van Enexis Holding N.V. in het resultaat. Ontvangen dividenden worden op de boekwaarde in mindering gebracht.

Bij een deelnemingswaarde van nihil worden verliezen op deelnemingen verwerkt tot het bedrag van de netto-investering in de deelneming. In deze netto-investering zijn ook leningen begrepen die aan deelnemingen zijn verstrekt, voor zover deze feitelijk deel uitmaken van de netto-investering. Voor het aandeel in verdere verliezen wordt uitsluitend een voorziening opgenomen indien en voor zover op grond van juridische verplichtingen wordt ingestaan voor de schulden van de deelneming.

Bij mogelijke impairment van deelnemingen wordt verwezen naar de verwerkingswijze zoals opgenomen in de paragraaf 'Bijzondere waardeverminderingen' in de 'Grondslagen voor de financiële verslaggeving'.

Groepsmaatschappijen	Statutaire zetel	Aandeel Enexis Holding N.V.	Aandeel Enexis Holding N.V.	onderdeel van	403-verklaring
		31 december 2024	31 december 2023		
Enexis Netbeheer B.V.	's-Hertogenbosch	100%	100%	Enexis Holding N.V.	Nee
Enexis Personeel B.V.	's-Hertogenbosch	100%	100%	Enexis Holding N.V.	Ja
Enpuls B.V.	's-Hertogenbosch	100%	100%	Enexis Holding N.V.	Ja
Enexis Vastgoed B.V.	's-Hertogenbosch	100%	100%	Enexis Holding N.V.	Ja
Enpuls Projecten B.V.	's-Hertogenbosch	100%	100%	Enpuls B.V.	Nee
Mijnwater Warmte Infra B.V.	Heerlen	100%	100%	Enpuls Projecten B.V.	Nee
Overige deelnemingen (geen beslissende zeggenschap)					
Energie Data Services Nederland B.V.	Baarn	23%	23%	Enexis Netbeheer B.V.	Nee
Beheerder Afsprakenstelsel B.V.	Poeldijk	16%	16%	Enexis Netbeheer B.V.	Nee

53. WINSTBESTEMMING

Overeenkomstig de statuten staat de winst, voor zover die niet wordt gereserveerd, ter vrije beschikking van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (artikel 36.2). Aanvullend op deze statutaire bepalingen is met de aandeelhouders overeengekomen dat het uit te keren dividend vanaf 2023 maximaal 50% van de nettowinst uit gewone bedrijfsvoering zal bedragen, onder de voorwaarde dat deze uitkering er niet toe leidt dat Enexis binnen vijf jaar haar A rating profiel kan verliezen.

De voorgestelde dividenduitkering is voor 2024 gebaseerd op 50% van de winst uit gewone bedrijfsvoering na belastingen van € 254 miljoen en wordt als exact bedrag naar rato van het aantal aandelen uitgekeerd aan de aandeelhouders. De voor 2024 voorgestelde dividenduitkering bedraagt € 0,85 per aandeel (2023: € 0,24 per aandeel). Het voorstel voor winstbestemming is niet in de balans per 31 december 2024 verwerkt.

Het voorstel van de bestemming van het resultaat over 2024 is als volgt:

€ miljoen	2024	2023
Resultaat	254	72
Reservering ten gunste van de algemene reserve	-127	-36
Voorgestelde dividenduitkering	127	36

54. GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum die impact hebben op deze jaarrekening.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de aandeelhouders en raad van commissarissen van Enexis Holding N.V.

VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG 2024 OPGENOMEN JAARREKENING 2024

Ons oordeel

Wij hebben de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening voor het boekjaar geëindigd op 31 december 2024 van Enexis Holding N.V. te 's-Hertogenbosch (hierna: 'Enexis' of 'de onderneming') gecontroleerd. De jaarrekening omvat de geconsolideerde jaarrekening en de enkelvoudige jaarrekening.

Naar ons oordeel:

- geeft de geconsolideerde jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Enexis per 31 december 2024 en van het resultaat en de kasstromen over 2024 in overeenstemming met International Financial Reporting Standards zoals goedgekeurd binnen de Europese Unie (EU-IFRSs) en met Titel 9 Boek 2 BW;
- geeft de enkelvoudige jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Enexis per 31 december 2024 en van het resultaat over 2024 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De geconsolideerde jaarrekening bestaat uit:

- de geconsolideerde balans per 31 december 2024;
- de volgende overzichten over 2024: de geconsolideerde winst- en verliesrekening, het geconsolideerd overzicht van het totaalresultaat, het geconsolideerd kasstroomoverzicht en het geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen;
- de toelichting met informatie van materieel belang over de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

De enkelvoudige jaarrekening bestaat uit:

- de enkelvoudige balans per 31 december 2024;
- de enkelvoudige winst- en verliesrekening over 2024;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening.

Wij zijn onafhankelijk van Enexis zoals vereist in de Europese verordening betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang, de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

INFORMATIE TER ONDERSTEUNING VAN ONS

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Ons inzicht in de onderneming

Enexis Holding N.V. staat aan het hoofd van een groep ondernemingen, waaronder Enexis Netbeheer B.V., dat het elektriciteits- en gasnetwerk beheert in de provincies Groningen, Drenthe, Overijssel, Noord-Brabant en Limburg. Enexis verzorgt de aanleg, het onderhoud, het beheer en de ontwikkeling van deze distributienetwerken en daaraan verwante activiteiten. Dit zijn de wettelijk vastgelegde taken voor een netbeheerder waarop toezicht wordt uitgeoefend door de Autoriteit Consument en Markt. De opbrengsten van Enexis komen vrijwel uitsluitend voort uit de uitoefening van deze wettelijke taken.

Wij hebben bijzondere aandacht in onze controle besteed aan een aantal onderwerpen op basis van de activiteiten van de groep en onze risicoanalyse.

Wij hebben de materialiteit bepaald en de risico's geïdentificeerd en ingeschat dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten, om in reactie op deze risico's de controlewerkzaamheden te bepalen ter verkrijging van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Materialiteit	€86 miljoen (2023: €78 miljoen)
Toegepaste benchmark	0,75% van de totale activa per 31 december 2024
Nadere toelichting	Wij hebben de totale activa als grondslag genomen vanwege de typologie van Enexis en het reguleringsmodel waarin de ontvangen vergoedingen en operationele kasstromen grotendeels afhankelijk zijn van de activabasis. Wij overwegen dat om die reden de totale activa een belangrijk kengetal is voor gebruikers van de jaarrekening.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met de raad van commissarissen overeengekomen dat wij aan de raad tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven €3,9 miljoen rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Reikwijdte van de groepscontrole

Enexis staat aan het hoofd van een groep van entiteiten. De financiële informatie van deze groep is opgenomen in de jaarrekening.

Wij zijn verantwoordelijk voor het plannen en uitvoeren van de groepscontrole om voldoende en geschikte controle-informatie te verkrijgen met betrekking tot de financiële informatie van de entiteiten of bedrijfsonderdelen binnen de groep als basis voor het vormen van een oordeel over de jaarrekening. Tevens zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op, de beoordeling en de evaluatie van de controlewerkzaamheden die in het kader van de groepscontrole zijn uitgevoerd. Wij dragen de volledige verantwoordelijkheid voor onze controleverklaring.

Op basis van ons inzicht in de groep en haar omgeving, het van toepassing zijnde verslaggevingsstelsel en het interne beheersingssysteem van de groep, hebben wij risico's op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening en de belangrijke posten en toelichtingen geïdentificeerd en ingeschat. Op basis van deze risico-inschatting hebben we de aard, timing en omvang van de uitgevoerde controlewerkzaamheden bepaald, inclusief de entiteiten of bedrijfsonderdelen binnen de groep (groepsonderdelen) waar controlewerkzaamheden worden uitgevoerd. Daarbij hebben wij rekening gehouden met de aard van de relevante gebeurtenissen en omstandigheden die aanleiding gaven tot de geïdentificeerde risico's op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening, het verband dat deze risico's hebben met groepsonderdelen alsmede de materialiteit of de financiële omvang van groepsonderdelen ten opzichte van de groep.

Dit resulteerde in een dekking van 98% van het resultaat vóór belastingen, 99% van de opbrengsten en 98% van de totale activa.

Voor andere groepsonderdelen hebben wij analytische procedures uitgevoerd ter bevestiging dat onze risicoanalyse en de reikwijdte van de groepscontrole gedurende de controle passend bleven.

De groepscontrole heeft zich met name gericht op de groepsonderdelen Enexis Holding N.V. en Enexis Netbeheer B.V. Wij hebben de controlewerkzaamheden zelf uitgevoerd.

Door bovengenoemde werkzaamheden bij (groeps)onderdelen, gecombineerd met aanvullende werkzaamheden op groepsniveau, hebben wij voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de financiële informatie van de groep verkregen om een oordeel te geven over de jaarrekening.

Opdrachtteam en gebruikmaken van het werk van specialisten

Wij hebben zorggedragen dat het opdrachtteam over de juiste kennis en vaardigheden beschikt die nodig zijn voor de controle van een regionale netbeheerder. Wij hebben in het opdrachtteam specialisten opgenomen op het gebied van IT audit, forensische accountancy en fiscaliteit.

Onze aandacht voor klimaatrisico's en de energietransitie

Klimaatverandering en de energietransitie bepalen in belangrijke mate de maatschappelijke agenda. Zaken als CO₂-reductie hebben een impact op de financiële verslaggeving, omdat deze onder meer risico's meebrengen voor de bedrijfsvoering, de waardering van activa en voorzieningen of de houdbaarheid van het bedrijfsmodel en toegang tot financiële markten van bedrijven met een grotere CO₂ voetafdruk.

De raad van bestuur heeft Enexis' toezeggingen en verplichtingen samengevat, en rapporteert in sectie 'Wij zijn Enexis' van het bestuursverslag hoe de onderneming omgaat met klimaat-gerelateerde en milieurisico's en de effecten van de energietransitie.

Als onderdeel van onze controle van de jaarrekening, hebben wij geëvalueerd in hoeverre bij schattingen en belangrijke veronderstellingen Enexis rekening houdt met klimaatrisico's en de mogelijke effecten van de energietransitie en met de toezeggingen en feitelijke verplichtingen op dit gebied. Verder hebben wij het bestuursverslag gelezen en overwogen of er een inconsistentie van materieel belang is tussen de niet-financiële informatie en de jaarrekening.

Wij verwijzen naar het kernpunt "Het risico dat Enexis de van toepassing zijnde wet- en regelgeving bij het aanbesteden van werk (bewust dan wel onbewust) niet naleeft" voor onze risico-inschatting en onze controlewerkzaamheden om in te spelen op het geïdentificeerde risico dat samenhangt met de effecten van de energietransitie op Enexis.

Onze focus op fraude en het niet-naleven van wet- en regelgeving

Onze verantwoordelijkheid

Hoewel wij niet verantwoordelijk zijn voor het voorkomen van fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving en van ons niet verwacht kan worden dat wij het niet-naleven van alle wet- en regelgeving ontdekken, is het onze verantwoordelijkheid om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening als geheel geen afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.

Onze controle-aanpak met betrekking tot frauderisico's

Wij hebben de risico's geïdentificeerd en ingeschat op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude. Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in Enexis en haar omgeving, de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop de raad van bestuur inspeelt op frauderisico's en het interne beheersingssysteem monitort en de wijze waarop de raad van commissarissen toezicht uitoefent, alsmede de uitkomsten daarvan.

Wij verwijzen naar paragraaf 'risicobeheersing' van het jaarverslag, waarin de (fraude)risicoanalyse van de raad van bestuur is opgenomen.

Wij hebben de opzet en de relevante aspecten van het interne beheersingssysteem en in het bijzonder de frauderisicoanalyse geëvalueerd alsook bijvoorbeeld de gedragswijzer en het compliance protocol voor medewerkers, klokkenluidersregeling en de incidentenregistratie. Wij hebben de opzet en het bestaan geëvalueerd van interne beheersmaatregelen gericht op het mitigeren van frauderisico's.

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van frauderisico's, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa en omkoping en corruptie in samenwerking met onze forensische specialisten. Wij hebben in dit kader in het bijzonder de specifieke prikkels overwogen vanuit de regulering waaraan de regionale netbeheerders onderhevig zijn ten aanzien van de verantwoording van omzet, lasten, investeringen en/of bijzondere waardeverandering van de activa. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude.

In onze controle bouwen wij een element in van onvoorspelbaarheid. Ook hebben wij de uitkomst van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die aanwijzing geven voor fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving.

Wij houden rekening met het risico dat het management interne beheersmaatregelen kan doorbreken, aangezien dit risico in alle organisaties aanwezig is. Vanwege dit risico hebben wij onder meer schattingen beoordeeld op tendenties die mogelijk een risico vormen op een afwijking van materieel belang, met name gericht op belangrijke gebieden die oordeelsvorming vereisen en significante schattingsposten, zoals toegelicht in 'schattingen en veronderstellingen' (onderdeel van toelichting 2.4) in de jaarrekening. Ook hebben wij data-analyse gebruikt om journaalposten met een verhoogd risico te signaleren en te toetsen en de zakelijke beweegredenen (of het ontbreken daarvan) beoordeeld van bijzondere transacties, waaronder die met verbonden partijen.

Wij hebben geen frauderisico geïdentificeerd ten aanzien van de opbrengstenverantwoording, in aanvulling op het risico dat het management interne beheersmaatregelen kan doorbreken.

Het volgende frauderisico dat wij hebben geïdentificeerd vereiste significante aandacht in onze controle

Het risico dat Enexis de van toepassing zijnde wet- en regelgeving bij het aanbesteden van werk (bewust dan wel onbewust) niet naleeft.

Risico	Wij zijn uitgegaan van de veronderstelling dat er bij aanbestedingen risico's bestaan inzake het bewust dan wel onbewust niet naleven van wet- en regelgeving door (medewerkers van) Enexis.
Onze controleaanpak	Wij beschrijven in het gelijknamige kernpunt van onze controle de controlewerkzaamheden om in te spelen op de veronderstelde risico's bij aanbestedingen.

Wij hebben kennisgenomen van de beschikbare informatie en om inlichtingen gevraagd bij leden van de raad van bestuur, management, de afdeling internal audit & risk, de afdeling juridische zaken, de compliance afdeling, en de raad van commissarissen.

Uit de door ons geïdentificeerde frauderisico's, ontvangen inlichtingen en andere beschikbare informatie volgen geen specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude met een mogelijk materieel belang voor het beeld van de jaarrekening.

Onze controle-aanpak met betrekking tot het risico van niet voldoen aan wet- en regelgeving

Wij hebben passende controlewerkzaamheden verricht inzake de naleving van de bepalingen van de relevante wet- en regelgeving die van directe invloed zijn op de verantwoorde bedragen en toelichtingen in de jaarrekening. Daarnaast hebben wij de omstandigheden ingeschat met betrekking tot het risico van niet-naleven van wet- en regelgeving waarvan redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze van materiële invloed kunnen zijn op de jaarrekening, op basis van onze ervaring in de sector, door afstemming met de raad van bestuur, het lezen van notulen, het kennisnemen van rapporten van de afdeling internal audit & risk en de compliance afdeling en het uitvoeren van gegevensgerichte werkzaamheden gericht op transactiestromen, jaarrekeningposten en toelichtingen.

Wij hebben inlichtingen ingewonnen bij de intern juridisch adviseur en kennisgenomen van correspondentie met de toezichthouder en zijn alert gebleven op indicaties voor een (mogelijke) niet-naleving gedurende de controle. Ten slotte hebben we schriftelijk de bevestiging ontvangen dat alle bekende gebeurtenissen van niet-naleving van wet- en regelgeving met ons zijn gedeeld.

Onze controle-aanpak met betrekking tot de continuïteitsveronderstelling

Zoals toegelicht in het onderdeel 'grondslagen voor de financiële verslaggeving' van de jaarrekening, is de jaarrekening opgemaakt op basis van de continuïteitsveronderstelling. Bij het opmaken van de jaarrekening heeft de raad van bestuur een specifieke beoordeling gemaakt van de mogelijkheid van de onderneming om haar continuïteit te handhaven en de activiteiten voort te zetten voor de voorzienbare toekomst.

Wij hebben de specifieke beoordeling met de raad van bestuur besproken en professioneel-kritisch geëvalueerd. Wij hebben overwogen of de specifieke beoordeling van de raad van bestuur op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, alle relevante gebeurtenissen en omstandigheden bevat waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen.

Op basis van onze werkzaamheden hebben wij geen materiële onzekerheden ten aanzien van de continuïteit geïdentificeerd. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij met de raad van commissarissen gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening. Het kernpunt van onze controle hebben wij met de raad van commissarissen gecommuniceerd, maar vormt geen volledige weergave van alles wat is besproken.

Het kernpunt "De waardering van de materiële vaste activa gerelateerd aan het gasnetwerk" van onze controle in voorgaand boekjaar beschouwen wij niet langer als kernpunt van deze controle, aangezien wij het ingeschatte risico op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening als gevolg van een onjuiste waardering van de gasactiva neerwaarts hebben bijgesteld. Aanleiding hiervoor is dat de daling van het aantal gasaansluitingen in lijn ligt met de daartoe gebruikte veronderstellingen door Enexis.

Het risico dat Enexis de van toepassing zijnde wet- en regelgeving bij het aanbesteden van werk (bewust dan wel onbewust) niet naleeft

Risico	<p>Enexis investeert veel in het elektriciteitsnetwerk vanwege de energietransitie. Door de grote omvang van de investeringen, de maatschappelijke druk om de energietransitie snel te realiseren, en de complexiteit die kan optreden bij de inkoop in relatie tot de van toepassing zijnde regels, onderkennen wij het risico dat Enexis de van toepassing zijnde wet- en regelgeving bij het aanbesteden van werk (bewust dan wel onbewust) niet naleeft. In dit kader heeft Enexis het risico van omkoping van medewerkers geïdentificeerd en onder andere haar beleid voor zakelijk gedrag, beheer van relaties en preventie en opsporing beschreven in sectie G1 Governance van de duurzaamheidsverklaring.</p>
Onze controleaanpak	<p>Wij hebben kennisgenomen van het beleid om corruptie of omkoping van medewerkers te voorkomen, het systeem van overleg met en toezicht op leveranciers en eventueel opgelegde maatregelen, zoals beschreven in de duurzaamheidsverklaring onder 'Werken aan veiligheid en gezondheid' en 'Beheer van relaties met leveranciers en betalingspraktijken'. Als onderdeel van onze evaluatie van het risico hebben wij de onder meer de volgende werkzaamheden verricht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Middels het interviewen van medewerkers en management hebben wij inzicht verkregen in het proces en de gevoeligheden daarin; • Wij hebben inzicht verkregen in de interne beheersing met betrekking tot het aanbestedingsproces en de opzet en het bestaan geëvalueerd van de interne beheersmaatregelen die inspelen op het risico dat Enexis de van toepassing zijnde wet- en regelgeving bij het aanbesteden van werk (bewust dan wel onbewust) niet naleeft; • Wij hebben kennisgenomen van de interne rapportages rondom aanbestedingen waaronder de Business Score Card Inkoop 2024; • Wij hebben kennisgenomen van de incidentenregistratie van Enexis en van organisatiebrede rapportages waarin wij verwachten dat door medewerkers waargenomen onregelmatigheden ten aanzien van aanbestedingen worden gerapporteerd, indien van toepassing. Voorbeelden hiervan zijn de kwartaalrapportages van de afdeling internal audit & risk, de 'State of the risk' rapportage en interne bevestigingen (letters of representation); • Wij hebben forensisch specialisten ingeschakeld bij het bepalen van specifieke gegevensgerichte werkzaamheden gericht op het risico dat niet wordt voldaan aan van toepassing zijnde wet- en regelgeving zich heeft gematerialiseerd. De uitgevoerde werkzaamheden zijn als volgt: • Wij hebben dossiercontroles verricht om vast te stellen dat inkopen hebben plaatsgevonden in overeenstemming met de van toepassing zijnde aanbestedingswet- en regelgeving; • Wij hebben middels data-analyse onderzocht of er sprake is van transacties met derden boven specifieke drempelwaarden waarvoor ten onrechte geen aanbestedingstraject is gevolgd; • Wij hebben onderzoek gedaan naar de oorzaken en mogelijke gevolgen voor het beeld van de jaarrekening van aanbestedingen die niet hebben plaatsgevonden in overeenstemming met van toepassing zijnde wet- en regelgeving. Wij hebben geëvalueerd of er een reden is om opzet te veronderstellen en in hoeverre dit gevolgen moet hebben voor andere aspecten van onze controle; • Wij hebben door middel van een deelwaarneming inzicht gekregen in de afwikkeling van inkopen in relatie tot de contractuele afspraken tussen Enexis en leveranciers.
Belangrijke observaties	<p>Uit de door ons uitgevoerde werkzaamheden volgen geen specifieke aanwijzingen voor overtredingen van de van toepassing zijnde wet- en regelgeving bij het aanbesteden van werk in 2024 met een mogelijk materieel belang voor het beeld van de jaarrekening.</p>

VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN ANDERE INFORMATIE

Het jaarverslag omvat andere informatie naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat
 - alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist voor het bestuursverslag (met uitzondering van het duurzaamheidsverslag) en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

VERKLARING BETREFFENDE OVERIGE DOOR WET- OF REGELGEVING GESTELDE VEREISTEN

Benoeming

Wij zijn door de raad van commissarissen op 18 november 2020 benoemd als accountant van Enexis Holding N.V. vanaf de controle van het boekjaar 2021 en zijn sinds dat boekjaar tot nu toe de externe accountant.

Geen verboden diensten

Wij hebben geen verboden diensten geleverd als bedoeld in artikel 5, lid 1 van de Europese verordening betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang.

BESCHRIJVING VAN VERANTWOORDELIJKHEDEN VOOR DE JAARREKENING

Verantwoordelijkheden van de raad van bestuur en de raad van commissarissen voor de jaarrekening

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met EU-IFRSs en met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is de raad van bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de raad van bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de raad van bestuur afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de raad van bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de raad van bestuur het voornemen heeft om de onderneming te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De raad van bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderneming.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. De sectie Informatie ter ondersteuning van ons oordeel hierboven, bevat een informatieve samenvatting van onze verantwoordelijkheden en de uitgevoerde werkzaamheden als basis voor ons oordeel.

Onze controle bestond verder onder andere uit:

- het in reactie op de ingeschatte risico's uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel;
- verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderneming;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de raad van bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Communicatie

Wij communiceren met de raad van commissarissen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

In dit kader geven wij ook een verklaring aan de auditcommissie van de raad van commissarissen op grond van artikel 11 van de Europese verordening betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang. De in die aanvullende verklaring verstrekte informatie is consistent met ons oordeel in deze controleverklaring.

Wij bevestigen aan de raad van commissarissen dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met de raad over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met de raad van commissarissen hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Eindhoven, 5 maart 2025

EY Accountants B.V.

drs. P.A.E. Dirks RA

Aanvullende informatie

DE AANVULLENDE INFORMATIE BEVAT DE VOLGENDE HOOFDSTUKKEN

- Overige niet-financiële informatie
- We meten onze impact
- Statutaire regeling ten aanzien van de winstbestemming
- Begrippen en afkortingen

Overige niet-financiële informatie

In dit onderdeel van het verslag zetten we gedetailleerde informatie op een rij.

FOCUS OP UITVOERING VAN DE ENERGIETRANSITIE

	2024	2023	2022	2021	2020
De netten					
Trajectlengtes (x 1.000 km)					
Elektriciteitsnet	147,7	146,3	144,9	143,5	142,2
- Laagspanning	100,1	99,2	98,5	97,6	96,9
- Middenspanning	47,5	47	46,3	45,8	45,2
- Tussenspanning	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Gasnet	46,1	46,1	46,2	46,3	46,3
- Lage druk	37,4	37,4	37,5	37,5	37,5
- Hoge druk	8,7	8,7	8,7	8,8	8,8
Aantal stations (x 1.000)					
E-stations	58,0	56,9	57,2	56,6	55,7
G-stations	21,2	21,5	21,9	22,0	22,4
Distributie automatisering (DA)-stations ¹	395	428	544	657	390
Distributie automatisering Light (DALI)-stations ¹	4.679	6.038	4.249	3.544	3.531
Aantal aansluitingen (x 1.000)					
Elektriciteit	2.997	2.966	2.941	2.911	2.880
- Huishoudelijk (t/m 3x25 A)	2.729	2.706	2.683	2.661	2.640
- Laagspanningsaansluitingen overig (klein zakelijk vanaf 3x25 A)	249	242	240	233	223
- Middenspanningsaansluitingen	19	18	18	17	17
Gas	2.269	2.285	2.303	2.315	2.324
- Huishoudelijk (G4 en G6)	2.217	2.232	2.248	2.259	2.266
- Lagedruk overig (klein zakelijk vanaf G10)	49	50	52	53	55
- Hogedrukaansluitingen	3	3	3	3	3
Getransporteerde hoeveelheden					
Elektriciteit (GWh)	33.110	30.893	30.991	31.989	31.176
Gas (Mm3)	4.229	4.244	4.714	6.172	5.636
Waarvan groen gas	118	99	76	77	63
Productkwaliteit					
Uitvalduur elektriciteit (in minuten)	22,5	20,0	14,0	17,6	13,0
- Hoogspanning	0,5	0,8	0,5	0,7	0,01
- Middenspanning	13,9	11,3	7,7	11,1	7,4
- Laagspanning	8,0	7,8	5,8	5,8	5,6
Uitvalduur gas (in seconden)	56	137	109	75	81

¹ Rapportageperiode ultimo november; het betreft stations die zijn toegevoegd in het betreffende jaar, daarnaast zijn deze stations gepresenteerd in aantallen, niet in duizendtallen

WET- EN REGELGEVING

Er zijn bij de afdelingen Bestuurlijke en Juridische Zaken & Digitale Veiligheid en overige betrokken afdelingen geen andere boetes ontvangen met betrekking tot de dienstverlening van Enexis, noch voor non-compliance met de E- en G-wet en milieuwetgeving. Daarnaast zijn er geen gevallen opgetreden waarvoor niet-monetaire sancties voor zijn opgelegd.

We meten onze impact

Als beheerder van kritieke infrastructuur waarborgt Enexis een betrouwbaar, betaalbaar en toekomstbestendig energienet voor huishoudens, bedrijven en publieke instellingen. Daarmee draagt het bedrijf bij aan de brede welvaart van Nederland, zowel economisch als op ecologisch en sociaal vlak, nu en in de toekomst.

Om brede welvaart beter in kaart te brengen, werkt Enexis al jaren samen binnen de sector. Door impactmetingen krijgt het bedrijf steeds beter inzicht in deze effecten. Dit jaar rapporteert Enexis voor het eerst onder de CSRD, wat helpt om ecologische en sociale impacts scherper in beeld te brengen. Daarnaast is, samen met Stedin Groep, Alliander en Gasunie, de vierjarige coalitie *Sturen op brede welvaart* gestart.

Deze coalitie bouwt voort op een bestaande samenwerking rondom impactmeting. Met een impactmodel evalueert Enexis jaarlijks ecologische, sociale en economische impacts, zowel binnen de eigen operatie als in de keten. Deze impacts worden gemeten volgens het *Impact Weighted Accounts Framework* en uitgedrukt in euro's om vergelijkingen en afwegingen te vergemakkelijken.

De energietransitie brengt impactdilemma's met zich mee. Inzicht krijgen in de verschillende belangen rondom capaciteitsuitbreiding, bijvoorbeeld door ecologische kosten naast financiële afwegingen in kaart te brengen, draagt bij aan beter onderbouwde beslissingen. Daarom ontwikkelt Enexis samen met de coalitie instrumenten zoals dashboards en een toetsingskader voor investeringen, zodat breder afgewogen keuzes kunnen worden gemaakt.

Meer details zijn te vinden in ons [verantwoordingsdocument](#) en in het [Handboek Impactmeting Infrabedrijven](#).

Jaarlijks verbeteren we het impact model om impacts steeds nauwkeuriger in kaart te brengen. In 2024 heeft dit tot een modelwijziging bij de netbeheerders geleid in de rekenmethode op geproduceerd kapitaal. Ook is de impact voor de ontwikkeling van werknemers geharmoniseerd met de coalitie *Sturen op brede welvaart*. Details hierover zijn te vinden in het [verantwoordingsdocument](#). De gerapporteerde vergelijkende cijfers (2023) zijn overeenkomstig deze gewijzigde rekenmethode aangepast.

Ons impactmodel

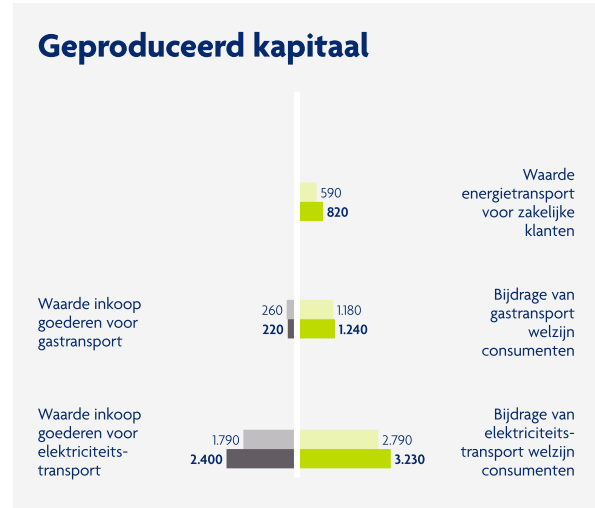
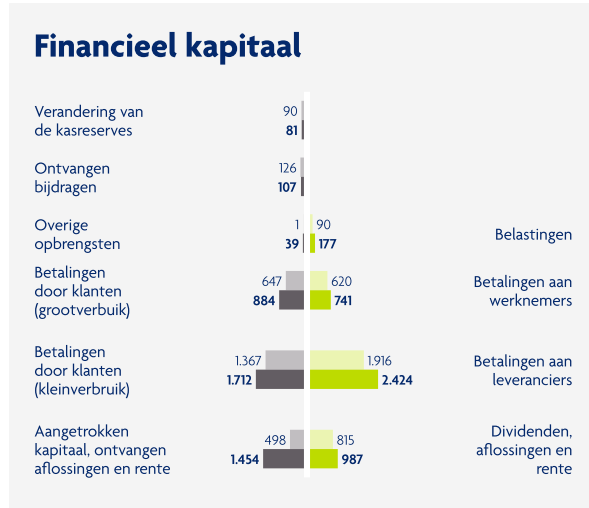
↓ Vermindering van kapitaalwaarde

- Vermindering van kapitaalwaarde 2023
- Vermindering van kapitaalwaarde 2024

(In € miljoen)

↑ Vermeerdering van kapitaalwaarde

- Vermeerdering van kapitaalwaarde 2023
- Vermeerdering van kapitaalwaarde 2024

– Geen impact gedefinieerd

Bedragen binnen Financieel kapitaal zijn afgerond op miljoenen.

Bedragen binnen Geproduceerd kapitaal, Natuurlijk kapitaal en Menselijk kapitaal zijn afgerond op € 10 miljoen, m.u.v. 'Ecologische schade door afval' en 'Ongevallen en uitval medewerkers' (afgerond op honderdduizenden).

FINANCIËEL KAPITAAL

In 2024 is het investeringsniveau in de energietransitie wederom hoger dan vorig jaar. Het bouwen van een toekomstbestendig energiesysteem vergt veel financiële middelen, aangezien de huidige reguleringsmethodiek er niet in voorziet om de huidige investeringen op korte termijn terug te verdienen in de tariefstelling. Als gevolg daarvan is sprake van voorfinanciering van onze activiteiten en is er in 2024 een nieuwe groene obligatielening uitgegeven voor de financiering van onze operationele en investeringsactiviteiten. Om financieel gezond te blijven stimuleren we optimaal maatschappelijke keuzes, verbeteren we de efficiëntie en productiviteit, zoeken we de balans tussen tarief en rendement en versterken we indien mogelijk het eigen vermogen.

De betalingen van onze klanten in 2024 (€ 2,6 miljard) zijn toegenomen ten opzichte van 2023 (€ 2,0 miljard), met name door gestegen tarieven, en zorgden samen met de uitgegeven groene obligatielening (€ 0,5 miljard) voor toegenomen financiële middelen.

Naast lange termijn waarde creatie levert onze rol en positie in de energieketen ook op korte termijn waarde op voor onze stakeholders. Onze medewerkers ontvangen salaris voor hun inzet en tijd (2024: € 0,7 miljard; 2023: € 0,6 miljard). We betalen onze leveranciers voor goederen, diensten en bedrijfsmiddelen (2024: € 2,4 miljard; 2023: € 1,9 miljard), waardoor Enexis inkomen en werk bij andere partijen genereert.

Per saldo stimuleert onze inzet de economie en genereren we langjarige werkgelegenheid, inkomen en welvaart.

GEPRODUCEERD KAPITAAL

Het geproduceerd kapitaal heeft betrekking op de waarde van de diensten die Enexis levert.

Om de energietransitie te kunnen realiseren investeerde Enexis in 2024 meer in het verzwaren van het elektriciteitsnet. Daarom is er meer uitgegeven aan inkoop van goederen en diensten, wat resulteert in een grotere negatieve impact (2024: € -2,4 miljard; 2023: € -1,8 miljard). In 2024 is de bijdrage van elektriciteitstransport aan het welzijn van consumenten gestegen (2024: € 3,2 miljard; 2023: € 2,8 miljard).

De waarde van de inkoop van goederen ten behoeve van gastransport kwam uit op € -0,2 miljard; (2023: € -0,3 miljard). Voor gastransport is de impact op het welzijn van consumenten (2024: € 1,2 miljard; 2023: € 1,2 miljard) vergelijkbaar met vorig jaar omdat er een vergelijkbare hoeveelheid gas is afgenomen.

NATUURLIJK KAPITAAL

In 2024 zetten we ons in om de impact van onze activiteiten op het milieu te beperken. De negatieve impact op het klimaat als gevolg van onze CO₂-uitstoot wordt geschat op € 260 miljoen (2023: € 260 miljoen). We reduceren onze impact in scope 2 door middel van de aankoop van GvO's. CO₂-uitstoot in scope 1 die we (nog) niet konden voorkomen compenseren we met Gold Standard certificaten.

Daarnaast blijft de ecologische schade door materiaalgebruik een uitdaging. De aankoop van materialen voor het realiseren van netuitbreiding draagt bij aan deze impact, geschat op € 30 miljoen (2023: €30 miljoen). Onze impact trachten we te reduceren door te sturen op het gebruik van secundair (gerecycled) materiaal in de samenstelling van componenten.

Ook door afval kan ecologische schade ontstaan. De ecologische schade door afval voorkomen we zo veel mogelijk door optimale scheiding van stromen, zodat deze op een zo hoogwaardig mogelijke wijze kunnen worden verwerkt, bijvoorbeeld door recycling. Onze ambitie is om grondstoffen zoveel mogelijk te laten terugkeren in een nieuwe functie en zo bij te dragen aan een circulaire economie.

Meer hierover is te vinden in het hoofdstuk Duurzaamheidsverklaring.

MENSELIJK KAPITAAL

Menselijk kapitaal heeft betrekking op het welzijn en de productiviteit van werknemers. Het welzijnseffect van het hebben van werk is in 2024 toegenomen (2024: € 70 miljoen; 2023: € 60 miljoen), doordat Enexis per saldo meer talent heeft aangetrokken en het aantal werknemers in 2024 is toegenomen. De negatieve impact als gevolg van ongevallen en uitval van medewerkers, gerelateerd aan het materiële thema veiligheid en gezondheid, is licht gestegen ten opzichte van vorig jaar (2024: € 1,4 miljoen; 2023: € 1,3 miljoen). De stijging wordt voornamelijk veroorzaakt door relatief meer ongevallen met verzuim in 2024.

De impact op de ontwikkeling van werknemers, onder andere door opleiding en ontwikkeling van vaardigheden, is gedaald (2024: € 90 miljoen; 2023: € 100 miljoen). In 2023 zijn technische medewerkers hoger ingeschaald en ze hebben meer doorgroeiperspectief. Het resultaat daarvan was een incidentele uitschieter in impact voor 2023 en leidt voor daaropvolgende jaren tot een hoger referentiepunt. Dit verklaart de daling van de impact in 2024.

Statutaire regeling ten aanzien van de winstbestemming

Overeenkomstig de statuten staat de winst, voor zover die niet wordt gereserveerd, ter vrije beschikking van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (artikel 36.2).

Aanvullend op deze statutaire bepalingen is met de aandeelhouders overeengekomen dat het uit te keren dividend vanaf 2023 maximaal 50% van de nettowinst uit gewone bedrijfsvoering zal bedragen, onder de voorwaarde dat deze uitkering er niet toe leidt dat Enexis binnen vijf jaar haar A rating profiel kan verliezen.

Dit dividendbeleid zorgt ervoor dat de aandeelhouders een voorspelbaar en stabiel dividend kunnen verwachten. Tegelijkertijd borgt het beleid voldoende eigen vermogensgroei en toont het actieve steun van de aandeelhouders aan een gezonde financiële positie.

Lees meer over het voorstel voor de bestemming van het resultaat over boekjaar 2024 bij Winstbestemming.

Begrippen en afkortingen

NIET-FINANCIËLE BEGRIPPEN

AANSLUITTERMIJN GV CONFORM WENSdatum

Meting bestaat uit het aantal tijdig opgeleverde projecten op basis van de wensdatum van de klant

AANSLUITTERMIJN SA CONFORM CODE

Betreft het aantal standaardansluitingen (SA) dat voldoet aan de 12-, 18- en 52-wekennorm van de ACM.

AANSTUURBARE PUBLIEKE LAADPUNTEN

Betreffen de aanstuurbare publieke laadpunten in het verzorgingsgebied van Enexis

ASSOCIATION OF ISSUING BODIES (AIB)

Het doel van de AIB is het ontwikkelen, gebruiken en promoten van een gestandaardiseerd systeem van energiecificering voor alle energiedragers (www.aib-net.org).

AUTORITEIT CONSUMENT & MARKT (ACM)

De Autoriteit Consument & Markt ziet erop toe dat bedrijven eerlijk concurreren en beschermt consumentenbelangen, reguleert de tarieven van energiebedrijven en ziet toe op de naleving van de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet.

AUTORITEIT PERSOONSgegevens (AP)

De Autoriteit Persoonsgegevens is de onafhankelijke toezichthouder in Nederland die de bescherming van persoonsgegevens bevordert en bewaakt.

BETROUWBAAR

De mate van betrouwbaarheid van de energievoorziening wordt uitgedrukt in de gemiddelde tijdsduur en frequentie van onderbrekingen van energiedistributie naar eindafnemers.

CO₂EQ-BESPARING

Meting bestaat uit een CO₂eq-reductie in scope 1&2 van onze voetafdruk t.o.v. basisjaar 2024

CSR

Corporate Sustainability Reporting Directive, verslaggevingsstandaard

DUURZAAMHEID

Duurzame ontwikkeling is de ontwikkeling die aansluit op de behoeften van het heden zonder het vermogen van de toekomstige generaties om in hun eigen behoeften te voorzien in gevaar te brengen'. Enexis interpreteert dit korthedshalve, en gericht op de primaire taken, als 'Het streven om verstandig met energiebronnen en het milieu om te gaan.'

DUURZAAM OPGESTELD VERMOGEN

Duurzaam geïnstalleerd piekvermogen, uitgedrukt in Megawatt. Duurzame bron van opwek betreft zon en wind (biogas en water uitgesloten).

EMPLOYEE NET PROMOTER SCORE

De Employee Net Promoter Score toont de mate waarin medewerkers Enexis aan anderen aanraden als werkgever. De score wordt bepaald door: % promoters - % criticasters.

ENERGIEKETEN

Alles wat te maken heeft met de herkomst, de productie, het transport en het eindverbruik van energie.

ENERGIETRANSITIE

Aanduiding voor de verandering van de energievoorziening van centrale opwekking vanuit fossiele energiebronnen naar decentrale opwekking vanuit duurzame energiebronnen.

GECREËERDE NETCAPACITEIT DOOR FLEX

Betreft een betere uitnutting van het huidige net door toepassing van flexoplossingen voor invoeding of afname. Realisatie ontstaat onder andere door het afsluiten van flex-contracten met beperkende voorwaarden of aansluiten van klanten op de vluchtstrook van het net. Voorbeelden hiervan zijn: vaste tijdsblokken; dynamische regeling (ZonBalans); en batterijpropositie.

JAARLIJKSE UITVALDUUR (JUD)

Jaarlijkse uitvalduur als gevolg van onvoorziene onderbrekingen (storingen). Het aantal minuten (elektriciteit) of seconden (gas) dat de klant gemiddeld geen energietoevoer heeft in een kalenderjaar.

Elektriciteit: per onderbreking het product van het aantal getroffen aangeslotenen en de tijdsduur van de onderbreking in minuten, gesommeerd over alle onderbrekingen en gedeeld door het totaal aantal aangeslotenen op het desbetreffende netvlak in het jaar. Het aantal aangeslotenen wordt jaarlijks afgestemd en beoordeeld door Krado.

Gas: per onderbreking het product van het aantal getroffen aangeslotenen en de tijdsduur van de onderbreking in seconden gesommeerd over alle onderbrekingen en gedeeld door het totaal aantal aangeslotenen in het jaar. Het aantal aangeslotenen wordt jaarlijks afgestemd en beoordeeld door Kiwa.

KETEN

De verzameling partijen die met elkaar een proces uitvoeren. Enexis is actief in de energieketen en in de grondstoffenketen.

KLANTTEVREDENHEID

Aanduiding voor de beoordeling van de prestaties van Enexis door klanten.

KWANTITATIEVE VOORTGANG JAARORDERBOEK

De absolute waarde van de gerealiseerde omzet uit het jaarorderboek vergelijken we met de geplande omzet. Hierbij is de gerealiseerde omzet uit het jaarorderboek de waarde van het uitgevoerde werkpakket (inclusief onderhanden werk); de geplande omzet is de waarde van het in opdracht ontvangen werkpakket tegen normkosten (inclusief onderhanden werk).

LOST TIME INJURY FREQUENCY (LTIF)

Indicator voor medewerkersveiligheid in de uitvoering van werkzaamheden uitgedrukt in het aantal ongevallen met verzuim per 1 miljoen gewerkte uren. We meten LTIF voor zowel eigen personeel als van (onder) aannemers.

MAATSCHAPPELIJK VERANTWOORD ONDERNEMEN (MVO)

Wijze van ondernemen die als doel heeft de negatieve invloed van de bedrijfsvoering op de omgeving te beperken en positieve invloed uit te oefenen op de maatschappij.

NETBEHEERDER

Een onafhankelijk nutsbedrijf dat is aangewezen om in een vastgesteld gebied het transport van gas en elektriciteit tussen leverancier en klant te verzorgen en daarvoor netten aan te leggen en te onderhouden. De taken van de netbeheerder zijn vastgelegd in de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet. Enexis Netbeheer B.V. is de netbeheerder binnen Enexis Groep.

NETWERKBEDRIJF

Enexis Groep is een netwerkbedrijf dat bestaat uit een groep bedrijven, waaronder Enexis Netbeheer en Enpuls. Elk bedrijf binnen Enexis Groep heeft zijn eigen specifieke aandachtsgebied. Samen werken we aan een betrouwbare en duurzame energievoorziening voor vandaag én voor de toekomst.

Planvastheid

Meting bestaat uit de realisatie van het aantal majeure E-investeringsprojecten met inbedrijfnamedatum in 2025 vanuit het Enexis IP-2024 (zie Enexis website).

REGIONALE ENERGIE STRATEGIE (RES)

De Regionale Energie Strategie is een instrument om met maatschappelijke betrokkenheid te komen tot regionale keuzes voor opwekking van duurzame elektriciteit, de warmtetransitie in de gebouwde omgeving en de daarvoor benodigde opslag en energie infrastructuur. In de RES staat beschreven welke strategie een RES-regio hanteert om lokale/regionale energiedoelstellingen te bepalen en te behalen.

REGULERING

De ontwikkeling en afstemming van wet- en regelgeving voor de activiteiten van bedrijven, zoals netbeheerders en netwerkbedrijven, en het overheidstoezicht op de naleving ervan.

SLIMME METER

Een verbruiksmeter voor elektriciteit en/of gas die op afstand uit te lezen is door de netbeheerder en die de klant via een lokale toegangspoort verbruiksgegevens ter beschikking stelt voor verdere verwerking via eigen randapparatuur.

STAATSTOEZICHT OP DE MIJNEN (SODM)

De onafhankelijke toezichthouder op de delfstoffen- en energiewinning in Nederland en gasveiligheid.

STAKEHOLDER

Partij die betrokken is bij of geraakt wordt door de activiteiten van Enexis. Enexis heeft per 1 januari 2021 de volgende stakeholders gedefinieerd: klanten, medewerkers, aandeelhouders, energiemarktpartijen, investeerders, ketenpartners, beleidsbepalers, lokale energietransitiepartners.

TECHNISCH GEREALISEERDE NETCAPACITEIT

De uitbreiding van de netcapaciteit geeft een beeld van de inspanningen om ons net geschikt te maken voor de energietransitie. De KPI meet de door Enexis nieuw gerealiseerde HS/MS transformatoren ongeacht of deze door TenneT zijn aangesloten. Vervangen van oude transformatoren worden niet in mindering gebracht op de score van deze KPI.

TERUGLEVERING

Energielevering door een klant aan het energienet als gevolg van eigen opwek van (doorgaans duurzame) energie.

TEVREDENHEID UITVOERDATUM KV

Tevredenheid van KV klanten met de uitvoerdatum van hun aansluiting

TOENAME/AFNAME # FTE SCHAARS TECHNISCH PERSONEEL

De groei in bezetting eigen personeel binnen de 10 vestigingen en Expertise, Bedrijfsvoering, Stations (EBS) die in een jaar gerealiseerd dient te worden in de vooraf gedefinieerde schaarste technische functies, binnen de functiegroepen Engineers, Monteurs, Uitvoerders, Specialisten en Technici.

VEILIGHEIDSBEWUSTZIJN

Het vermogen om gevoelens en ervaringen effectief om te zetten in preventieve acties en alerte reacties op (potentieel) gevaarlijke situaties, zodat in te zetten acties vrij van gevaar kunnen worden uitgevoerd.

VERBRUIKERSMINUTEN (VBM)

Het aantal minuten (elektriciteit) of seconden (gas) dat de klant gemiddeld geen energietoever heeft in een kalenderjaar.

VOETAFDRIJK

Weergave van de omvang van de CO-emissie van Enexis in een kalenderjaar. Enexis maakt binnen de voetafdruk onderscheid tussen eigen emissie en ketenemissie.

WENSDATUM

Bij het aanvragen van een aansluiting geeft de klant aan op welke datum zij de aansluiting graag gerealiseerd willen hebben.

ZIEKTEVERZUIM

Ziekteverzuimpercentage wordt berekend door het aantal afwezigheidsdagen te delen door het aantal beschikbare dagen, rekening houdend met het deeltijdpercentage (v.w.b. het aantal beschikbare dagen) en het percentage arbeidsgeschiktheid (v.w.b. het aantal afwezigheidsdagen). Het betreft in beide gevallen kalenderdagen en geen werkdagen.

FINANCIËLE BEGRIPPEN

BEÏNVLOEDBARE KOSTEN EN OPBRENGSTEN

De beïnvloedbare kosten en opbrengsten (BKO) betreft een interne sturings-KPI. De BKO betreft de som van de beïnvloedbare kosten en opbrengsten uit gereguleerde activiteiten (Enexis Netbeheer, inclusief stafafdelingen). De niet-gereguleerde activiteiten vallen daarmee buiten de reikwijdte van de BKO. De BKO heeft betrekking op operationele kosten en opbrengsten en is exclusief netto-omzet en bijbehorende kosten van transportdiensten en distributieverliezen, afschrijvingskosten en geamortiseerde bijdragen. Vanaf 2024 worden in de BKO ook afschrijvingen op leases in het kader van IFRS 16 meegenomen.

DEGENERATIEKOSTEN

Kosten die door gemeenten in rekening worden gebracht voor schade en ongemakken voortvloeiende uit werkzaamheden aan het netwerk in de gemeentegrond.

EBIT

Earnings Before Interest and Tax: resultaat vóór aftrek van rente en belastingen.

FFO/NETTO RENTEDRAGENDE SCHULDEN

Deze wordt als volgt berekend: (bedrijfsresultaat + afschrijvingen – amortisaties + ontvangen dividend van deelnemingen – financiële lasten + financiële baten – acute belastingen) / netto rentedragende schulden.

FFO-RENTEDEKKING

Deze wordt als volgt berekend: (bedrijfsresultaat + afschrijvingen – amortisaties + ontvangen dividend van deelnemingen + financiële baten – acute belastingen) / betaalde rentelasten.

GEÏNVESTEERD VERMOGEN

Vaste activa vermeerderd met activa aangehouden voor verkoop minus vooruitontvangen bijdragen (langlopend + kortlopend) verminderd met passiva aangehouden voor verkoop vermeerderd met het netto werkkapitaal.

NETTO RENTEDRAGENDE SCHULDEN

Deze wordt als volgt berekend: totaal rentedragende verplichtingen – deposito's – liquide middelen.

NETTO RENTEDRAGENDE SCHULDEN / (EV + NETTO RENTEDRAGENDE SCHULDEN)

Deze wordt als volgt berekend: (totaal rentedragende verplichtingen – deposito's – liquide middelen) / (eigen vermogen + (totaal rentedragende verplichtingen – deposito's – liquide middelen)).

NETTO WERKKAPITAAL

Totaal vlottende activa (exclusief liquide middelen, exclusief kortlopende financiële vaste activa en exclusief deposito's) minus kortlopende schulden (exclusief rentedragende verplichtingen, exclusief in volgend jaar te amortiseren vooruitontvangen bijdragen en exclusief derivaten).

NORMKOSTEN

Interne prijs die gebaseerd is op norm hoeveelheden en gemiddelde standaard kosten.

RETURN ON EQUITY

Resultaat na belastingen gedeeld door het eigen vermogen per jaareinde.

ROIC

EBIT gedeeld door het geïnvesteerd vermogen per jaareinde.

SOLVABILITEIT

Eigen vermogen x 100% gedeeld door het balanstotaal.

WERKPAKKET

Bruto-investeringen en exploitatiewerkzaamheden aan de elektriciteits- en gasnetten plus activiteiten met betrekking tot slimme meters op basis van normprijzen.

X-FACTOR

Met de X-factorberekening bepaalt de ACM de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering

Colofon

UITGAVE

Enexis Holding N.V.
Postbus 856
5201 AW 's-Hertogenbosch

Het jaarverslag is online beschikbaar op onze website: www.publicaties.enexis.nl

REDACTIE EN PRODUCTIE

Afdeling Communicatie & Public Affairs Enexis Groep, 's-Hertogenbosch
Schrijf-Schrijf, Utrecht

VORMGEVING

DartDesign, Amsterdam

DOCUMENT & WEBSITE REALISATIE

F19 Digital Reporting, Eindhoven

FOTOGRAFIE & BEELDEN

Enexis Groep

Afdeling Beeld, Utrecht

ENGELSE VERTALING

Narrative Labs, Den Haag

Een Engelse vertaling van dit jaarverslag is beschikbaar op www.publications.enexis.nl. De Nederlandse versie is leidend.

REACTIES

We streven ieder jaar opnieuw onze verslaglegging te verbeteren. Daarbij is de inbreng van kritische lezers steeds een welkome steun. Heeft u ideeën voor verbetering? Mail dan naar communicatie@enexis.nl.

ENEXIS
HOLDING N.V.

Enexis Holding N.V.

Postbus 856

5201 AW 's-Hertogenbosch

Tel: 088 857 77 77

www.enexisgroep.nl